

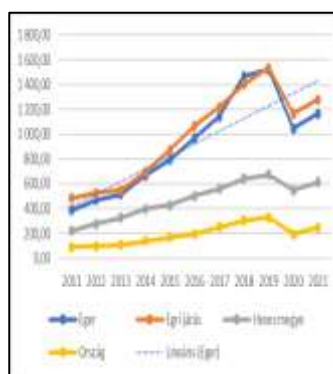
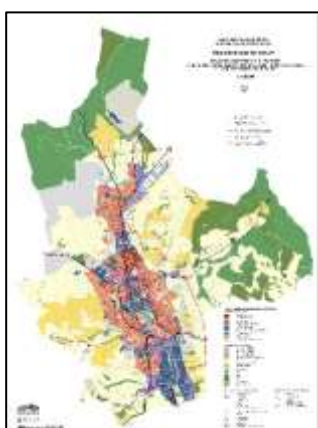

EGER MEGYEI JOGÚ VÁROS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TERVE (TFT)

MEGALAPOZÓ MUNKARÉSZ

Készítette Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata megbízásából a
Pro Régió Nonprofit Kft.

KÖZGYŰLÉSI VÉLEMÉNYEZÉSI DOKUMENTÁCIÓ

2023. 10. 09.

MEGBÍZÓ

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata

Cím: 3300 Eger, Dobó tér 2.

Honlap: <http://varos.eger.hu/>

TERVEZŐK

Pro Régió Közép-Magyarországi Regionális Fejlesztési és Szolgáltató Nonprofit Kft.

Cím: 1071 Budapest, Városligeti fasor 47-49. B. épület
1. emelet

Telefon: +36 1 951-1438

E-mail: proregio@proregio.hu

Honlap: <http://www.proregio.hu>

Urbanitás - Tervező és Tanácsadó Kft.

Cím: 1111 Budapest, Stoczek utca 19. IV. em. 3.

Telefon: +36 1 466-2018

E-mail: urbanitas@urbanitas.hu

Honlap: <http://www.urbanitas.hu>

PRO RÉGIÓ NONPROFIT KFT.

PROJEKT VEZETÉSDr. Gordos Tamás
Tóth Csaba
Galli Károlyszakmai igazgató, okl. geográfus
csoportvezető, közgazdász
vezető projektmenedzser**SZAKÉRTŐK**Bánhegyi Mónika
Dzsibrail Anna
Miklós Nikolett
Takács Szilvia**TELEPÜLÉSTERVEZŐK**Gutai Berta
Gutai Berta
Kovács Regő Kevin
Losonczy Annacsoportvezető, vezető
településtervező (TT/1 01-4858)
tervező munkatársa, tájrendező- és
kertépítő mérnök
tervező munkatársa, településtervezőURBANITÁS TERVEZŐ ÉS
TANÁCSADÓ KFT.**TELEPÜLÉSTERVEZÉS**Vojnits Csaba Ferenc
(TT 01-6112)
Bertyák Ágnesokl. településmérnök
Vojnits Csaba Ferenc
okl. településmérnök
*Bertyák Ágnes***ZÖLDFELÜLETEK ÉS TÁJRENDEZÉS, KÖRNYEZETVÉDELEM**Kiss-Polák Andrea
(K, TK 01-5205)okl. tájépítésmérnök
*Kiss-Polák Andrea***KÖZLEKEDÉS****"KÖZLEKEDÉS" Tervező Iroda Kft.**
1052 Budapest, Bécsi utca 5.
Tel.: 235-2000; Fax: 235-2006
honlap: www.kozlekedes.huRhorer Ádám
Tkö 01-3157*Rhorer Adám*

KÖZMŰVEK

**KÉSZ KÖZMŰ ÉS ENERGETIKAI
TERVEZŐ KFT.**

1016 Budapest, Naphegy utca 26.
+361 489-0365
www.kesztervezo.hu

Hanczár Zsoltné

01-2418 Terv. jog.: TE,
TH, TV

Bíró Attila

01-2456 Terv. jog.: TE,
TH, TV, VZ-TEL

Hanczár Zsoltné

Bíró Attila

Tartalom

I.	HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ.....	14
I.1.	Településhálózati összefüggések, térségi és települési kapcsolatok	14
1.1.	Eger MJV fekvése, elhelyezkedése a térszerkezetben	14
1.2.	Térségi kapcsolatok - központi funkciók.....	20
I.2.	A területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések	25
2.1.	Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) ..	25
2.2.	Heves Megyei Területfejlesztési Koncepció (PMTFK).....	30
2.3.	Heves Megyei Területfejlesztési Program (2021-2027)	31
I.3.	A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata.....	33
3.1.	Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési terve (MATrT).....	33
3.2.	Heves Megye Területrendezési Terve	37
3.3.	A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – Eger fejlesztését befolyásoló - vonatkozó megállapításai	38
I.4.	Tervi előzmények, érvényes településfejlesztési döntések és azok érvényesülése.....	47
4.1.	A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai.....	47
4.2.	Egyéb stratégiai dokumentumok	50
I.5.	Településrendezési, településszerkezeti vizsgálat	52
5.1.	A hatályban lévő településrendezési eszközök vizsgálata.....	52
I.6.	A település demográfiai helyzete	61
6.1.	Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség	61
6.2.	Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok	80
I.7.	A település humán infrastruktúrája, közszolgáltatások	86
7.1.	Humán közszolgáltatások	86
I.8.	A település gazdasága.....	119
8.1.	A település gazdasági súlya, szerepköre	119
8.2.	A gazdasági szervezetek jellemzői	123
8.3.	A helyi gazdaság főbb gazdasági ágazatai, tevékenységei, jellemzői.....	126
8.4.	A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők	165
8.5.	Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)	171
I.9.	Az önkormányzat gazdálkodása, településüzemeltetés	174

9.1.	Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program	174
9.2.	Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere	194
9.3.	Gazdaságfejlesztési tevékenység.....	200
9.4.	Foglalkoztatáspolitiká	202
9.5.	Lakás- és helyiséggazdálkodás.....	204
9.6.	Intézményfenntartás	205
9.7.	Energiagazdálkodás	205
9.8.	Digitalizáció, technológia és ipari modernizáció	206
I.10.	Az épített környezet, az építészeti örökség vizsgálata	210
10.1.	Eger helyi sajátosságai, jellemzői	210
10.2.	A város tényleges területfelhasználása	211
10.3.	Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek	213
10.4.	Telekstruktúra-vizsgálat	225
10.5.	Tulajdonjogi vizsgálat	228
10.6.	Önkormányzati tulajdon vizsgálata	228
10.7.	Az épített környezet értékei	231
10.8.	Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület	234
10.9.	Műemlékek, műemléki környezet.....	237
10.10.	Helyi védelem	241
10.11.	Építmények vizsgálata	247
10.12.	Beépítési jellemzők.....	251
10.13.	Beépítési mód, szintszámok, tetőidomok vizsgálata	253
10.14.	Alulhasznosított barnamezős területek	254
I.11.	A környezeti állapot jellemzői	255
11.1.	A zöldfelületi rendszer vizsgálata	255
11.1.1.	A települési zöldfelületi rendszer elemei	255
I.12.	A táji és természeti adottságok és örökség, jellemző tájkarakter, zöldinfrastruktúra-hálózat 264	
12.1.	Természeti adottságok	264
12.2.	Tájhasználat, tájszerkezet.....	268
12.3.	Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek.....	274
12.4.	Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése.....	284
I.13.	Közlekedés	286
13.1.	Hálózatok és hálózati kapcsolatok.....	286
13.2.	Közúti közlekedés	286

13.2.1. Térségi közúti kapcsolatok	286
13.2.2. Városi közúti hálózat és forgalmi rend	287
13.2.3. Forgalomszabályozás.....	289
13.3. Községi közlekedés	291
13.3.1. Vasúti közlekedés	291
13.3.2. Autóbuszos községi közlekedés	292
13.3.3. Helyi községi közlekedés.....	293
13.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés	295
13.5. Parkolás	295
13.6. Légi közlekedés.....	295
13.7. SUMP összefoglaló	296
I.14. Közművesítés	298
14.1. Víziközművek.....	298
14.1.1. Vízellátás.....	298
14.1.2. Szennyvízelvezetés	299
14.1.3. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés	300
14.2. Energiaközművek	301
14.2.1. Energiagazdálkodás és energiaellátás	301
14.2.2. Villamosenergia ellátás.....	301
14.2.3. Földgázellátás és CH szállítás hálózati rendszere	302
14.2.4. Távhőellátás.....	303
14.2.5. Egyéb energiaellátás.....	303
14.2.6. Megújuló energiaforrások alkalmazása.....	303
14.3. Elektronikus hírközlés.....	304
14.3.1. Vezetékes hírközlési létesítmények	304
14.3.2. Vezeték nélküli hírközlés	304
14.4. SECAP összefoglaló	305
I.15. Környezetvédelem, katasztrófavédelem, a területek használatát, építési tevékenységet befolyásoló vagy korlátozó tényezők.....	314
15.1. Környezetvédelem.....	314
15.1.1. Föld és talaj.....	314
15.1.2. Felszíni és felszín alatti vizek védelme	316
15.1.3. Levegőtisztaság és védelme	320
15.1.4. Zaj- és rezgésterhelés	322
15.1.5. Sugárzás védelem	323

15.1.6. Hulladékkezelés	324
15.1.8. Árvízvédelem	326
15.1.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák	326
15.2. Városi klíma	327
15.3. Építésföldtani korlátok	329
15.3.1. Alábányászott területek	329
15.3.2. Pincék területei.....	329
15.3.3. Barlangok.....	330
15.3.4. Felszínmozgással érintett területek	330
15.3.5. Földrengés által veszélyeztetett területek	331
15.4. Vízrajzi veszélyeztetettség.....	331
15.4.1. Árvízveszélyes területek	331
15.4.2. Belvízveszélyes területek.....	331
15.4.3. Árvíz és belvízvédelem	331
15.5. Egyéb korlátozó tényezők.....	331
II. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ	334
II.1. Társadalom	334
II.2. Humán infrastruktúra	337
II.3. Gazdaság.....	338
II.4. A környezeti állapot jellemzői, a táji és természeti adottságok és örökség, jellemző tájkarakter, zöldinfrastruktúra-hálózat.....	344
4.1. Táj- és természetvédelem	344
4.2. Zöldinfrastruktúra hálózat.....	344
4.3. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái	345
II.5. Közlekedés	346
II.6. Közművesítés és elektronikus hírközlés	347
II.7. Környezetvédelem, katasztrófavédelem, a területek használatát, építési tevékenységet befolyásoló vagy korlátozó tényezők.....	348
7.1. Föld és talaj.....	348
7.2. Felszíni és felszín alatti vizek	349
7.3. Levegőtisztaság és védelme	349
7.4. Zaj- és rezgésterhelés	350
7.5. Hulladékkezelés	350
7.6. Katasztrófavédelem.....	350
7.7. Korlátozó tényezők.....	350

III.	Érték- és korlátozó tényezők térképe	352
III.1.	Értéktérkép	352
1.1.	Gazdaság, turizmus – értékek	352
1.2.	Gazdaság, turizmus - problémák	353
1.3.	Társadalom- értékek.....	354
III.2.	Korlátozó tényezők térképe (táji és környezeti elemek)	355
III.3.	Korlátozó tényezők térképe (közlekedési, közművesítési és egyéb elemek)	355
IV.	SWOT analízis.....	356
IV.1.	SWOT Településhálózati összefüggések	356
IV.2.	SWOT területfejlesztés/ területrendezés/ településfejlesztés/ településrendezés	356
IV.3.	SWOT Társadalom	357
IV.4.	SWOT Gazdaság.....	358
IV.5.	SWOT Épített környezet.....	361
IV.6.	SWOT Táj- és természetvédelem, zöldfelületek	362
IV.7.	SWOT Közlekedés	363
IV.8.	SWOT közmű	364
IV.9.	SWOT Környezet- katasztrófa- és klímavédelem	365

Táblázatjegyzék

1. táblázat A különböző szintű közigazgatási egységek jellemzői, melyeknek Eger részét képezi.....	17
2. táblázat A lakónépesség és a népsűrűség hosszabb távú tendenciájának vizsgálata Eger vonatkozásában.....	61
3. táblázat Eger állandó népességének korcsoport szerinti változása 2000-2021.....	65
4. táblázat A helység lakóinak nemzetiségi kötődése 2011-ben.....	70
5. táblázat Háztartások és családok főbb adatai, 2011.....	74
6. táblázat A családok családotösszetétel és a gyermekek száma szerint, 2011.....	74
7. táblázat Helyi természetvédelmi oltalom alatt álló területek Eger Megyei Jogú Város közigazgatási határain belül.....	80
8. táblázat Válaszadók csoportosítása tevékenység és célkitűzés szerint.....	84
9. táblázat Felőtt háziiorvosi körzeti rendelők Egerben.....	87
10. táblázat Házi gyermekorvosi körzeti rendelők Egerben.....	87
11. táblázat Fogorvosi körzeti rendelők Egerben.....	88
12. táblázat Fogszabályozás.....	89
13. táblázat Egerben működő gyógyszertárak.....	90
14. táblázat Szakrendelések Egerben.....	91
15. táblázat A gyermeklétszám alakulása a 2020/2021-es nevelési évben (fő).....	92
16. táblázat A gyermeklétszám várható alakulása a 2021/2022-es nevelési évben (fő).....	92
17. táblázat Óvodai intézményhálózat jellemzői (2019/2020 nevelési év).....	92
18. táblázat Duális képzés az Eszterházy Károly Katolikus Egyetemen, a partnerek telephelyei szerint.....	101
19. táblázat Bölcsődei férőhely-kapacitás Egerben 2021.....	107
20. táblázat Az Egri Ipari Park (EIP) vállalkozásai.....	134
21. táblázat Eger jelentősebb ipari-szolgáltató vállalkozásai.....	135
22. táblázat Vendégek száma Egerben, 2021.....	154
23. táblázat 2022 első 11 hónapjában Egerben működő szálláshelyek.....	155
24. táblázat Egri szálláshelyek és jellemzőik, 2023.....	160
25. táblázat A munkanélküliség területi jellemzői (%), 2021.....	163
26. táblázat Forgalmképtelen és korlátozottan forgalomképes ingatlanok száma és mérete Egerben 2022.....	189
27. táblázat Várható hazai stratégiai célok.....	192

Ábrajegyzék

1. ábra Eger MJV elhelyezkedése az országon, a Heves vármegyén és az Egri járáson belül.....	15
2. ábra Eger MJV elhelyezkedése.....	15
3. ábra: Kiegyensúlyozott és Magyarország elméleti kiegyensúlyozott és valós városhálózata a népességszám alapján.....	18
4. ábra: az ország térszerkezete.....	26
5. ábra: Budapest vonzáskörzete.....	26
6. ábra: Az ország jövőképe, fejlesztési rendszere.....	27
7. ábra: a Heves megyei Területfejlesztési Konceptió célrendszere.....	31
8. ábra: Heves Megye Területfejlesztési Program prioritásai és a hozzájuk tartozó beavatkozások....	32

9. ábra MATrT mellékletek Eger területére vizsgálva (Balról jobbra: 3/1. melléklet; 3/3. melléklet; 3/5. melléklet).....	36
10. ábra MR mellékletek Eger területére vizsgálva (Balról jobbra: 1/2. melléklet; 1/3. melléklet; 1/4. melléklet).....	36
11. ábra HMTrT 2. melléklet - részlet.....	37
12. ábra Eger szomszédos települései.....	38
13. ábra Andornaktálya Településszerkezeti Terve és külterületi Szabályozási Terve – részlet.....	39
14. ábra Andornaktálya belterületi (bal) és külterületi (jobb) Szabályozási Terve – részlet.....	39
15. ábra BÉlapátfalva településszerkezeti terve (fent) és szabályozási terve (lent) Eger határában....	40
16. ábra Egerszalók településszerkezeti terve (bal) és szabályozási terve (jobb) Eger határában	42
17. ábra Felsőtárkány Berva városrész Szabályozási Terve - részlet.....	43
18. ábra Felsőtárkány Településszerkezeti Terve (bal) és külterületének Szabályozási Terve (jobb) – részlet.....	43
19. ábra Noszvaj Településszerkezeti Terve (bal) és külterületének Szabályozási Terve (jobb) – részlet.....	44
20. ábra Ostoros Településszerkezeti Terve (bal) és Szabályozási Terve (jobb) – részlet.....	45
21. ábra Szarvaskő Településszerkezeti Terve (bal) és külterületének Szabályozási Terve (jobb) – részlet.....	46
22. ábra Szomolya Településszerkezeti Terve (bal) és külterületének Szabályozási Terve (jobb) – részlet.....	46
23. ábra A település célrendszere.....	47
24. ábra Eger akcióterületeinek elhelyezkedése a hatályos ITS alapján.....	48
25. ábra Eger - külterület TSZT tervlap.....	55
26. ábra Eger – Karaktertérkép.....	60
27. ábra A lakónépesség és az állandó népesség alakulása Egerben 2000-2021 között	62
28. ábra A lakónépesség korcsoportok szerinti megoszlása (2021).....	63
29. ábra Öregségi mutató (egy 0-14 éves lakosra jutó 65-x korú lakos) 2015, 2021	63
30. ábra A gyermekek és a 60 év felettek számának alakulása Egerben 2000-2021. között.....	64
31. ábra Korcsoportok megoszlásának változása Egerben 2000-2021. között.....	64
32. ábra A lakosság korcsoportonkénti összetétele (2021)	65
33. ábra Természetes fogyás változása Egerben (fő) 2010-2021.....	66
34. ábra Vándorlási egyenleg alakulása Egerben 2010-2021 között (ezrelék).....	67
35. ábra Eger vándorlási egyenlege az esetszámok alapján 2010-2021. között.....	67
36. ábra Vándorlási egyenleg az Egri járásban, 2019-ben (ezrelék).....	68
37. ábra Lakosságszámot befolyásoló demográfiai tényezők változása Egerben 2010-2021 között ...	69
38. ábra A cigány (romani, beás) etnikai kisebbséghez tartozó népesség aránya az Egri járásban, 2011 (%).....	70
39. ábra Hazai nemzeti kisebbséghez tartozó népesség romák nélküli aránya Egerben, 2011 (%).....	71
40. ábra Lakosság iskolai végzettsége Egerben, Egri járásban és Heves megyében a 7 éves és idősebbek arányában, 2011-ben (%).....	71
41. ábra Legmagasabb iskolai végzettség alakulása Egerben 2001-2011. között a 7 éves és idősebbek arányában (%).....	72
42. ábra Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korú (15-59 évesek) 72	
43. ábra Felsőfokú végzettségűek az Egri járásban a 25 éves és idősebb népesség arányában – 2011 Népszámlálás.....	73
44. ábra Lakásállomány alakulása Egerben (db), 2001-2021	77

45. ábra Épített lakások számának alakulása 2000 – 2021 között	78
46. ábra Lakásméret szobaszám szerint Egerben (%), 2021	78
47. ábra Lakásviszonyok területi jellemzői (2019)	79
48. ábra Egy főre jutó zöldfelület nagysága az egri járásban (m ²), 2019	80
49. ábra Az EVAT Zrt. szervezeti felépítése	86
50. ábra Egy házi- és házi gyermekorvosra jutó lakosok száma az Egri járásban (fő), 2019	88
51. ábra Egy óvodai férőhelyre jutó óvodások száma az Egri járásban (fő), 2021	93
52. ábra Általános iskolai tanulók száma (fő) az Egri járásban, 2019-2021	96
53. ábra Felsőoktatási mutatók alakulása Egerben képzési hely szerint (fő), 2016-2021.....	97
54. ábra Gyermekszegénységi mutatók alakulása Egerben, 2016-2021.....	108
55. ábra Öregségi index alakulása Egerben, 2016-2021	110
56. ábra Segítségnyújtásban részesülő idősek száma Egerben (2016-2021)	112
57. ábra Járási Fejlettségi Mutató 2019, 2017	119
58. ábra Munkaerőpiaci vonzáskörzetek Magyarországon, 2011.....	122
59. ábra Egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték az Egri járásban (ezer Ft/fő), 2015	123
60. ábra Az 1-9 fős létszámú regisztrált vállalkozások számának (db) alakulása Egerben, 2016-2021	124
61. ábra A 10 főnél nagyobb létszámú regisztrált vállalkozások számának alakulása (db) létszámkategóriánként Egerben, 2016-2021	124
62. ábra A regisztrált vállalkozások száma (db) nemzetgazdasági áganként Egerben, 2021.....	125
63. ábra A regisztrált és a működő társas vállalkozások száma nemzetgazdasági áganként Egerben, 2020.....	126
64. ábra Betontrade-H Kft.	127
65. ábra Turisztikai térségek Magyarországon, 2022.....	148
66. ábra Az Egri vár	150
67. ábra Érseki palota	151
68. ábra A Magyarországra irányuló külföldi turisták és a belföldi turisták vendégéjszakáinak száma összehasonlítva 2021 januártól -2023 januárig (db)	153
69. ábra Belföldi és külföldi vendégek számának alakulása Egerben (fő), 2010-2021.....	154
70. ábra Egri szálláshelyek megoszlása	156
71. ábra Szálláshelyek számának alakulása Egerben 2010-2021	156
72. ábra Belföldi és külföldi vendégéjszakák számának alakulása Egerben (fő), 2010-2021.....	157
73. ábra Kereskedelmi és Üzleti célú egyéb szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák számának alakulása (éj), 2010-2021	158
74. ábra Kereskedelmi és üzleti célú egyéb szálláshelyek vendégszámának alakulása Egerben (fő), 2010-2021.....	158
75. ábra 1000 lakosra jutó összes vendégek száma üzleti célú szálláshelyeken, 2011-2021	159
76. ábra 1000 lakosra jutó összes vendégek száma kereskedelmi szálláshelyeken 2011-2021	159
77. ábra A nyilvántartott állás keresők számának alakulása Egerben (fő), 2000-2021.....	162
78. ábra A nyilvántartott állás keresők arányának alakulása a munkaképes korú (15-64 éves) népesség százalékában, 2016-2021	162
79. ábra Száz lakosra jutó adófizetők számának alakulása (fő), 2015-2019	164
80. ábra Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem alakulása (Ft), 2015-2019.....	164
81. ábra A lakásállomány változása Egerben (2010-2021).....	171
82. ábra A lakásállomány arányai szobaszám alapján Egerben (2021)	171
83. ábra Eger, átlagos lakóingatlanárak alakulása évente, nominálértéken, 2007-2021	172

84. ábra Eger, lakóingatlan típusok átlagára, 2021. november	173
85. ábra A bevételi és a kiadási főösszeg (Mrd) alakulása, 2016-2022	174
86. ábra Az önkormányzat kiadásai 2022-ben	175
87. ábra Az önkormányzati bevételek megoszlása, 2020-2022	176
88. ábra Az önkormányzati bevételek megoszlása 2022	177
89. ábra Helyi adó bevételek (2008-2025), Eger	178
90. ábra Iparüzési adó	179
91. ábra Adóból származó bevételek 2022-ben.....	180
92. ábra 2022. évi adóbevételek alakulása	181
93. ábra Egri átlagos adómértékek az adómérték maximumok arányában 2022. évre	182
94. ábra Befolyt iparüzési adóbevétel 2019-2022, Eger	182
95. ábra HIPA adóérőképesége 2022, Eger	183
96. ábra Építményadó	184
97. ábra Idegenforgalmi adóbevételek 2019-2022	185
98. ábra Bevallott IFA összesen 2020-2022, Eger.....	186
99. ábra SZJA alapot képező jövedelemmel rendelkezők száz állandó lakosra vetített száma, 2010-2019 (%).....	186
100. ábra A helyi adóbevételek alakulása településtípusonként (millió Ft), 2019.....	187
101. ábra Az adónemet alkalmazó önkormányzatok aránya településtípusonként a 2020. évben ...	187
102. ábra Az egy állandó lakosra jutó főbb önkormányzati adóbevételek a 2019. évben	188
103. ábra Az önkormányzat tulajdonában álló ingatlanok megoszlása forgalomképesség szerint, 2020	189
104. ábra Eger Városháza szervezeti felépítése	194
105. ábra Eger MJV célrendszere	195
106. ábra Életkép – az Egri Vár és a Dobó tér	212
107. ábra Eger városrészei a hatályos ITS alapján (Forrás: Eger ITS 2014-2020)	213
108. ábra Eger belvárosának látképe	214
109. ábra Szépasszonyvölgyi pincesor	220
110. ábra Eger külterületének életképei. Bal: Érseki Szőlőbirtok; Jobb: Omya mészkőbánya (Bervavölgyi kőbánya).....	224
111. ábra Telekméret vizsgálat Eger MJV területén.....	226
112. ábra Telekméret vizsgálat	227
113. ábra Tulajdonvizsgálat.....	229
114. ábra Eger az Első katonai felmérésen (fent), a Második katonai felmérésen (középen) és Magyarország 1941-es katonai felmérésén (lent) – Forrás: mapire.hu	232
115. ábra Eger városszerkezetének időbeli fejlődése és kiterjedése – Forrás: TÖH 2019.....	233
116. ábra Régészeti lelőhelyek Eger területén.....	236
117. ábra Javaslat Eger építészeti értékeinek helyi védelmi rendszerének módosítására (a tervezett új elemek késsel jelölve) – Forrás: TÖH 2019	245
118. ábra Az Egri Vár (Forrás: egrivar.hu)	246
119. ábra Az Egri Főegyházmegeye kiterjedése	248
120. ábra Eger beépítettségi jellemzői.....	251
121. ábra A beépítettség vizsgálata Eger területén	252
122. ábra Különböző karakterek Eger lakóterületein (bal: Cifra hóstya; Középső: Felsőváros; Jobb: Hajdúhegy)	253
123. ábra Az Eger-patak menti sétány belvárosi szakasza	255

124. ábra Az Eger-patak menti sétány	256
125. ábra Mezőgazdasági és erdőterületek Eger területén	260
126. ábra Önkormányzati tulajdonú zöldterületek	262
127. ábra Eger földrajzi elhelyezkedése	264
128. ábra x. ábra: https://www.rallystages.hu/wp-content/uploads/2019/03/eger-2019_cover_big2_98568.png	265
129. ábra Művelési ágak.....	271
130. ábra Az Egri Borvidék szőlőültetvényei	273
131. ábra Bal: Felszínmozgással érintett területen történt káresemények, Jobb: Átlagosnál jobb minőségű termőföldek	315
132. ábra Hulladékgyűjtési telephelyek.....	324
133. ábra Alábányászott területek Egerben.....	329
134. ábra x. ábra: Bal: HÉSZ 6. melléklet – Pincével érintett területek kivonata; Jobb: Barlangok felszíni védőövezete; Lent: Felszínmozgással érintett területeken történt káresemények ábrája.....	330

I. HELYZETFELTÁRO MUNKARÉSZ

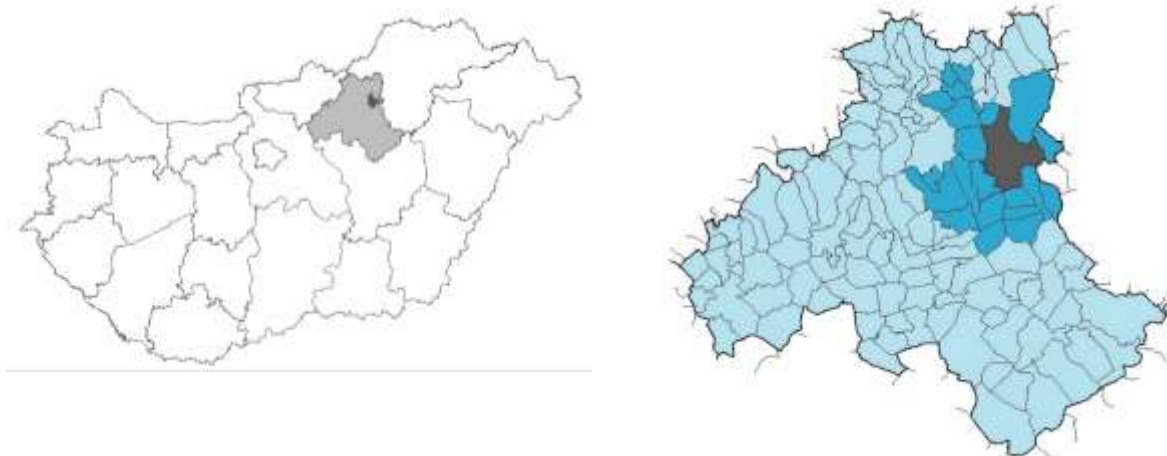
I.1. TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK, TÉRSÉGI ÉS TELEPÜLÉSI KAPCSOLATOK

Eger jelentős történeti és vallási múlttal rendelkező középkori település. Alapítása Szent István király nevéhez köthető, aki püspöki egyházmegye székhelyé emelte. A török megszállás és Magyarország három részre szakadása idején a település fontos végvárként működött, 1552-es ostromának és várvédőinek hősiességé miatt írta be magát a történelemkönyvekbe. 1596-tól az Oszmán Birodalom részévé vált melynek köszönhetően ma számos török hódoltsági épített emléket őriz. A kizsákmányolt település visszafoglalása után fejlődésnek indult, központjának jellegzetes barokk építészeti arculata a XVIII. században formálódott, melyhez Eger püspökei jelentős mértékben hozzájárultak. A XIX. században felépült a település egyik védjegyévé váló egri bazilika, majd a XX. században Eger, mint iskolaváros híresült el. A barokk jegyeket őrző belváros területét 1968-ban védetté nyilvánították. Vonzerejét ma gyógyfürdői is emelik. Eger ma a dinamikusan fejlődő városok, valamint a legjelentősebb magyar borvárosok közé tartozik.

1.1. Eger MJV fekvése, elhelyezkedése a térszerkezetben

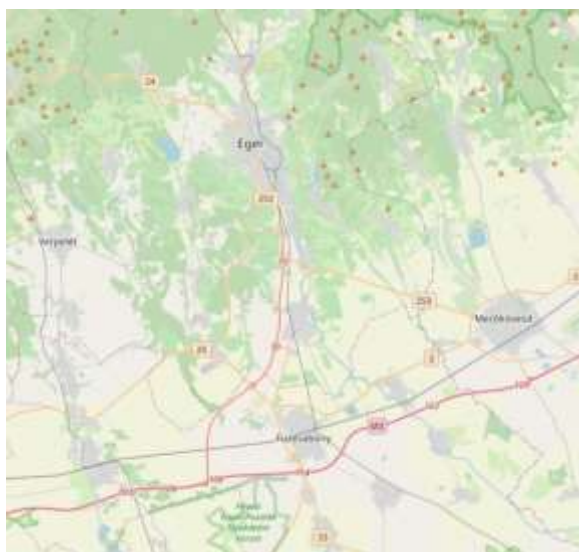
Eger Megyei Jogú Város (Eger MJV) az Észak-magyarországi régióban található, Heves megye és az Egri járás székhelye. Földrajzilag az Északi-középhegység és az Alföld nagytájak találkozásánál fekszik, a Bükk-hegység déli előterében, az Egri-Bükkalja kistájban, az Eger-patak völgyében. Domborzatára a változatosság jellemző, karsztos képződményekben, barlangokban, bővizű forrásokban és gyógy- és ásványvizekben gazdag, a domboldalak déli lejtőin az ország egyik legnagyobb borvidéke található, ahol a XIV-XV. század óta honosították meg a szőlőtermesztést a környező erdőterületek helyén. A település kiterjedése 9221 hektár, legmagasabb pontjai a Nagy-Eged (532 m), a Bükk-bérc (569 m) és a Hosszú-galya (590 m).

Eger Heves vármegye székhelye és 1994-től 2013-ig az Egri kistérség, 2013 óta az Egri járás központja. A járás 22 települést foglal magába, melyből mindössze kettő rendelkezik városi ranggal (Eger MJV és Verpelét). Eger Megyei Jogú Város északon Szarvaskő, Bélapátfalva és Felsőtárkány; keleten Noszvaj, Szomolya és Ostoros; délen Andornaktálya és Demjén, míg nyugaton Egerszalók, Egerbakta és Bátor településekkel határos.

1. ábra Eger MJV elhelyezkedése az országon, a Heves vármegyén és az Egri járáson belül

Eger lakónépessége 2021-ben 50 032 fő (forrás: KSH), a város területe 92,21 km². Budapesttől való távolsága közúton mérve mintegy 131 km, a főváros vonzáskörzetén kívül esik. A régió többi megyeszékhelyét tekintve Miskolctól közúton (M25-M3-M30 autópálya útvonalon) mintegy 92 km-re, Salgótarjától 66 km-re fekszik. A főváros felé biztosított a könnyed és gyors elérés, az M3 autópálya, egyben V. sz. páneurópai (Helsinki) folyosó közelsége és autópálya kapcsolat révén közlekedéscsoporthelyi pozíciója kedvezőnek mondható. Déli és északi irányban ugyanakkor a közlekedési kapcsolatok jóval kedvezőtlenebbek.

2. ábra Eger MJV elhelyezkedése

Forrás: OpenStreetMap

Eger ma az Észak-Magyarországi Régió egyik meghatározó társadalmi, gazdasági, politikai és egyházi központja, noha a XX. században meginduló intenzív iparosodási hullám által kiépült közlekedési – közúti és vasúti egyaránt – útvonalak elkerülték. Ennek értelmében Eger a környező településekkel együtt országos és nemzetközi közlekedési kapcsolatok szempontjából hátrányos helyzetben volt. Mind a Budapest-Miskolc vasútvonal, mind az M3-as autópálya megközelítése csupán alsóbbrendű útvonalakon keresztül Gyöngyösről és Füzesabonyból volt lehetőség. Eger ekkor két másodrendű (24.

és 25. számú) és 6 harmadrendű úttal csatlakozott a közforgalomba. ([Verpeléttel](#) és azon keresztül [Gyöngyössel](#) a [2416-os](#), [Maklárral](#) a [2501-es](#), [Ostorossal](#) a [2503-as](#), [Noszvajjal](#) a [2504-es](#), [Felsőtárkánnyal](#) és azon keresztül [Miskolccal](#) a [2505-ös](#), [Mezőkövesddel](#) pedig a [253-as](#) utak kötik össze a várost). Az úthálózat állapota rendkívül vegyes képet mutat.

Az M25 autópályát megépítésének szükségessége először „A magyar gyorsforgalmi úthálózat fejlesztési terve” (1995) című dokumentumban jelent meg, majd a 2003-as Országos Területrendezési Terv már rögzítette. A tervezett autópályát csomópontja Füzesabonynál került kijelölésre, majd 2017-ben kezdődtek építési munkálatai. Az M25 teljes szakaszának átadása 2020 végén történt meg, ezzel Eger és a tőle délre található települések elérhetősége jelentősen javult mind Budapest, mind Miskolc irányába.

Észak-Magyarországi Régió	
Központja:	Miskolc
Vármegyék:	Borsod-Abaúj-Zemplén; Heves; Nógrád
Terület:	13.428,77 km ² (4. legnagyobb régió)
Teljes népesség / népsűrűség:	1.102.064 fő / 82,06 fő/km ²
Egyéb jellegzetességek:	A régió rendkívül városhiányos. Nem a régióközpont és környéke a legfejlettebb térsége, hanem Eger és környéke. Egyedi jelensége, hogy Salgótarján és vonzaskörzete leszakadó térségnek számít. Jellemzőek a „pozíciót vesztő városok”, melyek közé Eger városa nem tartozik.
Heves vármegye	
Székhelye:	Eger
Járások:	Bélapátfalvai; Egri; Füzesabonyi; Gyöngyösi; Hatvani; Hevesi; Pétervásárai
Terület:	3637,17 km ²
Települések száma / ebből város:	121 db / 11 db (1 db megyei jogú – Eger)
Népsűrűség:	79,71 fő/km ²
Egyéb jellegzetességek:	Elérhetőségét tekintve a vármegye jó adottságokkal rendelkezik, mind vasúton, mind közúton elérhető. A vármegye egyik legfőbb vonzerejét Eger városa adja (barokk központ; kiváló borok; gyógyfürdők).
Egri járás	
Székhelye:	Eger
Terület:	602,05 km ²
Települések száma / ebből város:	22 db / 2 db (Eger, Verpelét)
Népsűrűség:	145 fő/km ²
Egyéb jellegzetességek:	Az Egri járás fogja össze a székhelyének vonzaskörzetébe tartozó településeket, melyek tömegközlekedési hálózattal is összekötöttek. Az egyes települések fejlettségi szintje eltérő. A környék agglomerálódása az 1980-as években indult meg és tart máig is. Az Észak-Magyarországi Régióban a legkedvezőbb adottságokkal és potenciállal az Egri és Gyöngyösi rendelkezik, fejlődésére a kiegyensúlyozottság jellemző. A fejlődő gazdaság és ipar mellett a szőlőtermesztés és a borágazat továbbra is a kistérség perspektivikus gazdasági ágazata.
Eger MJV	
Jogállás:	vármegyeszékhely
Terület:	92,21 km ²

Népesség:	50 032 fő (2021-ben)
Népsűrűség:	542,41 fő/km ²

1. táblázat A különböző szintű közigazgatási egységek jellemzői, melyeknek Eger részét képezi

A nemzetközi törzshálózatba tartozó vasútvonalak közül Eger Megyei Jogú Várost egy sem érinti. A település a Füzesabony - Putnok vasútvonalon keresztül kapcsolódik a vasúti hálózatba, átszállási lehetőséggel a Budapest - Hatvan - Miskolc vasútvonalra. A 87a. számú Füzesabony-Eger vasútvonalat 1872-ben adták át, a 87. számú Eger – Putnok vonal pedig 1908-ban kezdet meg működését. Utóbbihoz kisvasúthálózatok is csatlakoztak. 2009 decembere óta Szilvásvárad és Putnok között a személyforgalom megszűnt. Eger területén jelenleg négy vasútállomás és megállóhely található: Eger vasútállomás; Eger-Felnémet vasútállomás; Egervár megállóhely és Almár megállóhely.

A település tömegközlekedését a Volánbusz biztosítja, mely kizárólag autóbuszokat üzemeltet. A buszvonalak többsége Eger észak-déli irányú kapcsolati hálózatát biztosítja, a kelet-nyugat irányú összeköttetéseit biztosító járatok jóval ritkább időközönként közlekednek. A helyközi autóbusz állomás a város központjában helyezkedik el.

Eger és környéke az Észak-Magyarországi Régió legfejlettebb térsége, maga város komoly gazdasági és kulturális vonzaskörzettel rendelkezik, dominanciájából fakadóan környezetében nagyobb település nem alakult ki. A város munkaerőpiaci vonzaskörzete - az ingázás adatait figyelembevéve – jóval kiterjedtebb, mint az Egri járás területe, összesen 81 települést foglal magába. Az ingázók többnyire az Egri járásból, a BÉlapátfalvi, Füzesabonyi, Hevesi és Pétervásárai járásból érkeznek (Eger MJV FVS megalapozó vizsgálat, 25.o.).

Eger a környező települések számára gazdag intézményi és szolgáltatási háttérrel biztosít, mely által a település ahogy a múltban, jelenleg is jelentős vonzerővel bír. A település továbbá kulturális központként is működik, így országos turisztikai szereppel is rendelkezik. Eger fontos alkotóeleme a város történelmi múltja, építészeti és kulturális értékei, borvidéke és borkultúrája, melyek országos és nemzetközi ismertségét is elősegítették.

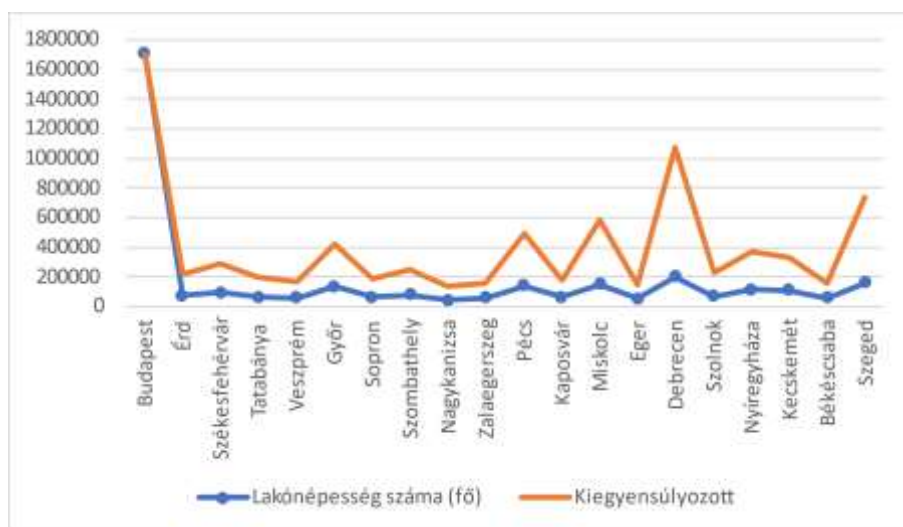
Eger város kialakulásában és fejlődésében számos helyi (adottságok) és helyzeti (fekvésbeli) energia játszott szerepet.

A domborzati előnyök (hegyvidéki védettség, völgyi fekvés) a víz és az építőanyagok megléte segítette elő korai terjeszkedését, népességének növekedését. Eltérő tájak (és mezőgazdasági térségek) érintkezési pontjaként régi piachelynek, kereskedelmi központnak számított, a középkorban vásár és kereskedővárosi funkciókkal is rendelkezett a fő vásárvonal részeként, emellett jelentős bortermelési központtá vált. A polgárosodás idején egyházi- és adminisztratív funkciókkal is bővült szerepköre, azonban az iparosodási hullám nyomán kialakuló főbb közlekedési vasúti és közúti útvonalak már elkerülték, a településhierarchiában betöltött szerepe szerint megmaradt adminisztratív, iskolavárosi és mezőgazdasági-kereskedelmi funkciókkal rendelkező középvárosként. A modernkori gazdasági és társadalmi tényezők kevésbé hatottak fejlődésére, agglomerációs és kooperációs előnyökkel kisebb mértékben rendelkezik, és jelentős, országos tendenciáktól eltérő társadalmi változások sem zajlottak le a településen. A szocializmusban egyházi szerepkörét igyekeztek visszaszorítani a gépipar fejlesztésével, azonban mértéktartó változások történtek mind a város település- és gazdaságszerkezetében egyaránt. A '90-es évektől kezdődő gazdasági paradigmaváltás Egerben is megmutatkozott a terciér szektor erősödésével: helyi energiáit elsősorban a turisztikai ágazatban tudja kamatoztatni (pl. domborzat – bakancsos és borturizmus; védettség – vár – kulturális turizmus,

termálvíz – fürdőturizmus). A szolgáltató szektor erősödésével járó társadalmi változások előnyei azonban nem jelentkeztek a településen: bár a lakóhelyválasztásnál előtérbe kerülnek a vonzó táji, klimatikus és szabadidős adottságok, melyeknek Eger is birtokában van, népessége a 90-es évektől kezdve csökken, 30 év alatt közel 10 ezer lakost veszített el.

Az ország városainak népességszám szerinti rangsorában Eger (lakónépessége 50 032 fő KSH, 2021.) a 19. helyen áll, a negyedik legkisebb lélekszámú vármegyeszékhely, illetve a megyei jogú városi ranggal rendelkező, de nem vármegyeszékhely Érden és Sopronban is többen laknak (12. ill. 14. hely).

Magyarország városhálózata fővárosi dominanciájú (1,7 millió lakos Budapesten, míg a 2. legnagyobb városban, Debrecenben 199 725 fő lakik, szemben az ideális 875 ezerrel), kiegyensúlyozott városhálózatról nem lehet beszélni. Egerben 42 ezer fővel kevesebben laknak, mint kiegyenlített városhálózat esetén indokolna a helyezése¹.

3. ábra: Kiegyensúlyozott és Magyarország elméleti kiegyensúlyozott és valós városhálózata a népességszám alapján

Forrás: saját szerkesztés

Eger lakosság száma alapján középvárosként azonosítható, habár ma már a szakirodalom is eltérő népességszámú értékhatárhoz köti a középváros definícióját². Emiatt pontosabb kép kapható Eger településhierarchiában betöltött szerepéről, ha funkcionális megközelítésben kerül vizsgálatra a városhálózat. Ezt megelőzően azonban fontos Eger városát elhelyezni szűkebb térségében, közigazgatási és tervezési-statisztikai egységekben.

Észak-Magyarországi Régió

¹ A rang-nagyság szabály (E. Auerbach, 1913.) alapján kiegyensúlyozott városhálózatról akkor beszélhetünk, ha a városok népességszám szerinti rangsorában az r-edik helyen lévő település népességszáma megegyezik az első helyen álló központ népességszámának r-ed részével (Kovács Z., 2002. p.138.).

² Középvárosként definiálták a 20 és 100 ezer fő közötti (Kovács 2002), a 10 és 25 ezer fő közötti (Tóth 2008), illetve a 30 és 100 ezer fő közötti (Kőszegfalvi 2014), lélekszámú településeket is

Az Észak-Magyarországi Régió területén három vármegye található: Borsod-Abaúj- Zemplén, Heves és Nógrád vármegye, a régió központja Miskolc, vármegyeszékhely még Eger és Salgótarján. Északon Szlovákiával, nyugaton a Közép- magyarországi régióval, délen és keleten pedig az Észak-alföldi régióval határos. Az ország területének 14,4%-át teszi ki (13.428 km², a 4. legnagyobb területű régió). A régió területének a 27%-át adja Heves vármegye.

Népességszám tekintetében az Észak-Magyarországi régió az ötödik helyen áll Magyarországon (lakónépesség szerint az ország lakónépességének 11,37%-a itt él; KSH 2021.). A népsűrűség 83 fő/km², mely magasabb a vidéki átlagnál, azonban így is csak az 5. legsűrűbben lakott régió. Az Észak-magyarországi régióban 610 település van, ebből 46 város. A település sűrűség magasabb az átlagosnál, jellemzően Borsod-Abaúj-Zemplén megyében található aprófalvas térségek, Heves megyére inkább közepes méretű községek jellemzők.

Megállapítható, hogy a régió településszerkezete nem kiegyensúlyozott, a városhierarchiában is jelentős egyensúlyi eltolódások tapasztalhatók: Salgótarján és Miskolc népessége között pl. közel ötszörös a különbség. Különleges sajátossága továbbá a régiónak, hogy nem a régióközpont és környéke a legfejlettebb térség a régióban egy lakos jutó belföldi jövedelem tekintetében, hanem a Heves vármegye központjaként funkcionáló Eger és térsége³. Egyedi jelenség továbbá, hogy Nógrád megyében maga a vármegye központi települése, Salgótarján és közvetlen vonzáskörzete is leszakadó térségnek tekinthető⁴.

Heves vármegye

Heves vármegye a kisebb méretű megyékhez sorolható (területe 3.637 km²), 289 938 fő lakja (KSH, 2021.), népsűrűsége 7971 fő/km². 11 városa és 110 községe van, ebből csupán 5 nagyközség. Az 500 főnél kevesebb lélekszámú falvak száma 16, 5-10 ezer fős település 3 db, 20-50 ezer fős városból 2 található a megyében (Gyöngyös, Hatvan – bár utóbbi épphogy meghaladja a 20 ezres lélekszámot 2021-ben). A megyében lakók 17,5%-a él a megyei jogú városban és további 16,4% 20 ezer főnél nagyobb településen. A heves vármegyeiek 56%-ban 500 és 5000 fős településen laknak. Megállapítható, hogy az 5-20 ezer fős településkategóriában hiány van a vármegyében, mely Eger - és kisebb mértékben Gyöngyös és Hatvan - központi funkcióját erősíti. A megyében 7 járás található: Pétervásárai, Bélapátfalvai, Hatvani, Gyöngyösi, Füzesabonyi, Egri, Hevesi.

Egri Járás

Eger az 1960-as évektől biztosít munkát és megélhetést, középiskolái, kollégiumai pedig tanulási lehetőséget a környékbelieknek. Még 1990-ben is több mint 12 ezer bejáró dolgozója volt a városnak, és ebből adódóan intenzív tömegközlekedési kapcsolata a környék községeivel. Mérsékelt agglomerálódás már az 1980-as években elindult, az alacsonyabb lakásárak különösen a középosztály, valamint az alsó társadalmi csoportok számára teszik vonzóvá ezeket a településeket.

³ TEIR 2019 adatok alapján: Eger 1,471 millió Ft/fő, Miskolc 1,324 millió Ft/fő; Egri járás 1,382 millió Ft/fő, Miskolci járás 1,280 millió Ft/fő

⁴ Lásd: 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet a kedvezményezett járások besorolásáról

Az Egri járást 2007-től a következő 22 település alkotja: Andornaktálya, Demjén, Eger, Egerbakta, Egerbocs, Egercsehi, Egerszalók, Egerszólát, Feldebrő, Felsőtárkány, Hevesaranyos, Kerecsend, Maklár, Nagytálya, Noszvaj, Novaj, Ostoros, Szarvaskő, Szúcs, Tarnaszentmária, Verpelét. A települések többsége része az Egri történelmi borvidéknek is. A népesség 31 884 fő Eger lakossága nélkül, és 84%-a az 1000 főnél nagyobb 12 db település valamelyikén él, melyek közül a legnagyobb lélekszámú Verpelét városa (3826 fő). Településszerkezete népességszám alapján kiegyenlített, a vármegyeszékhely dominanciája miatt nagyobb település nem alakulhatott ki Eger közelében. Kedvező a járási abszorpciós képessége külső erőforrások befogadását illetően, melyet az elmúlt évszázadok társadalmi, gazdasági, politikai, fejlődésére jellemző kiegyensúlyozottság és stabilitás segített elő.

1.2. Térségi kapcsolatok - központi funkciók

Eger hagyományosan is az Észak-Magyarországi Régió egyik társadalmi, gazdasági, politikai és egyházi központja, mely fejlődési pályája és közigazgatási szerepe révén alakult ki. A város kulturális intézményrendszerének további fejlesztése, a lakosság kulturális és műveltségi színvonalának emelése jelentősen javítja a kulturális szolgáltatások hozzáférhetőségét, a meglévő kulturális örökség megőrzését és minél szélesebb körben való ismertté válását.

A településhierarchia szintjeinek és városok a települési hierarchiában betöltött szerepének meghatározására sokféle módszer áll rendelkezésre, emiatt a szakirodalom nem rendelkezik egységes településkategóriák szerinti besorolással. A deduktív megközelítés szerint a városi szerepkör következményeit mérik valamely jellemző alapján (pl. Christaller-model). Gyakran ez egy jelenség hierarchikus megjelenésének általánosításához vezet, és nem veszi figyelembe a különböző funkciók eltérő hatásait. Az induktív vizsgálatok mintegy leltárba veszik az egyes városi funkciókat, leggyakrabban intézménytípusok mérete, megléte vagy hiánya szerint és ebből alakítanak ki egy komplex mutatót, mely alkalmas lehet klaszterizáció révén az egyes valós települési hierarchiaszintek kijelölésére.

Rechnicz, Páthy, Berkes (2014)⁵ munkájukban a versenyképesség és az innovációs potenciál gazdasági, társadalmi aktivitás, iskolázottság és menedzsment, humáninfrastruktúra és innováció dimenziói mentén vizsgálták a városokat, a 25 kiugró várost hat klaszterbe sorolták, melyek közül Eger a jelentős felsőoktatási-humán bázissal rendelkező városok csoportjába tartozik Nyíregyháza, Veszprém, Kaposvár, Szombathely, Sopron mellett. Eger (és Veszprém) a 2004-es vizsgálatok képest ugrásszerű fejlődést mutatott, melyet főként gazdasági bővülése és felsőoktatási intézmények megléte magyaráz, azonban stabil középvárosi szereppel rendelkezik és innovációs szempontból, valamint a meglévő humán erőforrás-állomány tekintetében nem tud központi

⁵ Rechnitzer, János, Páthy, Ádám és Berkes, Judit (2014) „A magyar városhálózat stabilitása és változása”, Tér és Társadalom, 28(2), o. 105-127

funkciót felmutatni. Csomós György (2013⁶) tanulmányában az egyes településeken működő gazdasági szervezetek pénzügyi adatai révén képzett komplex mutatószámmal (településgazdasági súly) rangsorolja a városokat 1992-2011 között. A vizsgált időszak kezdetén Eger stabilan a 21-24. helyezést foglalja el, majd '98-tól kezdve kismértékű, majd 2001-ben jelentős javulás tapasztalható relatív pozíciójában (10. helyezés). Ezt követően lassan, de fokozatosan csúszik hátrébb a rangsorban, a 2008-as világválság eredményeként bezuhan a 15-dikről a 33-dik helyre. A hektikus pozícióváltozás főként a konjunktúra-érzékeny ágazat, a turizmus túlsúlyával magyarázható.

Fontos szempont a központi szint meghatározásában a vonzáskörzet mérete és a vonzáskörzetből adódó versenyelőnyök kiaknázása. Tóth és Nagy (2013⁷) azt vizsgálta, hogy a megyei jogú városok és a 30-45 perces vonzáskörzeteik azonos fejlődési pályát járnak-e be. A központ versenyelőnyei egyértelműen megmutatkoznak, azonban a versenyképességet alapvetően a területi fejlettségi viszonyokat tükrözik vissza. A legtöbb központ, így Eger esetében is a kölcsönös előnyökön alapuló fejlődés gazdasági alapjai nem jelennek meg markánsan, többtényezős versenyelőnyök és versenyhátrányok egyaránt kimutathatók. Szignifikáns különbség nem mutatható ki Eger és vonzáskörzete között jövedelem és munkanélküliség tekintetében sem (lokális hasonlóság autokorrelációs vizsgálata).

Pénzes, Molnár, Pálóczi (2014⁸) 2001 és 2011 közötti munkaerő-piaci vonzáskörzeteket elemezve rámutattak a vonzáskörzetek számának csökkenésére és a vonzáskörzetek átlagos méretének növekedésére, mely főként a településközi kapcsolatok erősödésével magyarázható.

Szilágyi-Gerse (2015⁹) társadalmi-gazdasági tényezők és az intézményi kapacitások és forgalom alapján kereste a településhierarchia-szintek jellemzőit, tehát a városhálózat funkcionális alapú besorolását kísérelte meg. Normalizálással és átlagolással számolt komplex mutató alapján 4 kategóriába sorolták a településeket, a főváros mellett felső-, közép- és alsó fokú központokat megjelölve. A mutató értéke nagymértékben korrelál a népességszámmal, hiszen a férőhelyek és az igénybevétel szükségszerűen összefügg a lakosságsszámmal. Eger középfokú központok csoportjába került, a közelében azonos hierarchia-szinten lévő Gyöngyössel, Ózddal, Salgótarjánnal. Emellett vizsgálták a hierarchiaszintek között meglévő társadalmi-gazdasági különbségeket, megállapításuk szerint a településhierarchiában elfoglalt pozíció meghatározóbbnak bizonyult, mint az egyes társadalmi-gazdasági jellemzők szerinti besorolás vagy a földrajzi fekvés. A legmarkánsabb

⁶ Csomós György (2013): Magyarország gazdasági központjainak pozícióváltozása 1992 és 2011 között, Területi Statisztika 53(6): o. 529-550.

⁷ dr. Tóth Géza, dr. Nagy Zoltán (2013): Eltérő vagy azonos fejlődési pályák? A hazai nagyvárosok és térségek összehasonlító vizsgálata, Területi Statisztika 53(6): o. 593-612.

⁸ dr. Pénzes János, dr. Molnár Ernő, Pálóczi Gábor (2014): Helyi munkaerő-piaci vonzáskörzetek az ezredforduló utáni Magyarországon, Területi Statisztika 54(5): o. 474-490.

⁹ Szilágyi Dániel, Gerse József (2015): Fokról-fokra a települési lépcsőn – Társadalmi-gazdasági különbségek a településhierarchia-szintek között Magyarországon, Területi Statisztika 55(2): o. 180-198.

törésvonal nem az eltérő fokozatú központok, hanem a központok és a községek, falvak, aprófalvak között található.

Közlekedés

Bár Eger már a középkorban is jelentős vásárvárosnak, kereskedelmi csomópontnak számított, mind a vasúti (Budapest-Miskolc), majd a közúti (M3 autópálya) elsőrendű vonalak is elkerülték, melyek elérhetősége alsóbb rendű útvonalakon Egerből a közeli középvárosi csomópontokból, Gyöngyösről és Füzesabonyból volt lehetőség. Az autópálya nyomvonalának kialakításakor is tervben volt Eger közvetlen bekötése az autópályába, azonban a '90-es években új lendületbe kapcsolt autópálya-építés a tervekben sem tartalmazta az egri lehajtót. Az M25 autót megépítésének szükségességét 1995-ben „A magyar gyorsforgalmi úthálózat fejlesztés terve”, majd a 2003-as Országos Területrendezési Terv rögzítette. A műszaki tervek 2015-ben készültek el, a csomópontot Füzesabonynál jelölték ki (Maklár Nagytálya, Andornaktálya, Eger útvonal), az út hossza 18,5 km. Az építkezés 2017 májusában indult meg, hazai és uniós források bevonásával. A teljes szakasz átadására 2020 novemberében került sor, ezzel Eger és a tőle délre eső települések elérhetősége jelentősen javult Budapest és Miskolc irányában is, de a többi település számára is gyorsabb kapcsolatot jelent az autópályához. Eger déli ipari zónával teremt kapcsolatot, így társadalmi-gazdasági előnyöket is jelent a térség számára. A 25-ös főút forgalma Eger sűrűn lakott városrészein halad át, ezért az egri elkerülő út kiépítése sürgető szükségé vált.

A Füzesabony Putnok vasútvonal érinti Egert, közforgalmi utakon két másodrendű (a 24-es Recsk-Gyöngyös felé, és a 25-ös Kerecsend és Ózd irányába, mindkettő fontos ingázó útvonal) és hat harmadrendű út köti össze a környezetével. Az úthálózat megfelelő, azonban az állapota rendkívül vegyes, sok útvonal nehezen járható, vagy balesetveszélyes, mely hatással van a vonzáskörzet intenzitására.

Oktatás

Eger tradicionális, nagy hagyományokkal rendelkező iskolaváros, fejlett intézmény-hálózattal. A kistérség magasra minősített tudásbázisának egyik eleme az iskolahálózat.

A várost iskolavárosként is szokás emlegetni, mivel egyeteme és főiskolája mellett számos köznevelési intézménynek ad otthont: 4 óvoda 18 tagintézménnyel, 5 alapfokú oktatási intézmény 7 tagintézménnyel 9 középfokú intézmény 12 tagintézménnyel, 7 összevont intézmény 10 tagintézménnyel (ebből két fejlesztő). A tankerülethez tartozik továbbá a Heves Megyei Pedagógiai Szakszolgálat. A város iskoláinak minőségét nagyban meghatározza az, hogy milyen környezetben található, milyen gyermekek járnak oda, tehát elit és szegregált iskolákkal egyaránt találkozhatunk. Az Egerben működő általános és középiskolákba nagyszámú tanuló jár a környező településekről; az egyetemre pedig a megyéből, a régióból és az ország más részeiről is. Egerben az Eszterházy Károly Katolikus Egyetemre jár a legtöbb nappali tagozatos hallgató, a Gazdaság- és Társadalomtudományi, a Bölcsészettudományi és Művészeti, az Informatikai, a Pedagógiai valamint a Természettudományi karokra. Emellett a városban a nagy múltú Egri Hittudományi Főiskola és Érseki Papnevelő Intézet működik.

Köznevelési intézmények állami, települési és egyházi fenntartásban vannak. Az Egri Tankerületi Központhoz 3 középfokú iskola tartozik (Egri Dobó István Gimnázium, Egri Szilágyi Erzsébet Gimnázium és Kollégium, Egri Pásztorvölgyi Általános Iskola és Gimnázium), 7 alapfokú és 4 összevont (ebből két fejlesztő) oktatási intézmény tartozik Egerben, emellett az Egri, a Bélapátfalvi, a Füzesabonyi és a Hevesi járások állami fenntartású köznevelési intézményeit felügyeli.

A községekben élő általános iskolás korúak számbeli csökkenése miatt – melyet a csökkenő születésszám, illetve az egri intézményekben tanulók növekvő száma magyaráz - a járási önkormányzatok több településen iskola-, ill. csoport- összevonásokat voltak kénytelenek véghezvinni.

Az oktatási vonzáskörzetét a tankerületi központ által fenntartott egri intézményekbe ingázó tanulók száma és lakhelye alapján vizsgáltuk meg: az általános iskolában, gimnáziumban és szakiskolában tanulók száma 4419 fő, ebből 1671 fő nem Egerben lakik, tehát a tanulók 37,8%-a más településről ingázik a megyei jogú városba.¹⁰ A legtöbb ingázó tanuló az Egri járás környező kisebb településeiről származik (pl. Andornaktálya, Egerszalók, Ostoros), de ingáznak Füzesabonyból, Mezőkövesdről és Bélapátfalváról is. A gyógypedagógiai intézményekbe nagyobb távolságból is járnak be gyerekek, lévén speciális fejlesztő-nevelő tevékenység zajlik itt, településenként 1-2 diák, a tanulók 62%-a nem egri lakos.

Egészségügy

Az egészségügyi ellátás fejlesztésénél alapvetően figyelembe kell venni a lakosság egészségi állapotát, amelyet jelentősen meghatároz a lakosság korösszetétele, illetve a várható élettartam és ehhez kapcsolódóan az egészségügyi kockázati tényezők. A Markhot Ferenc Oktatókórház és Rendelőintézet súlyponti kórházként került kijelölésre, így a vármegye legmagasabb szintű kórháza, ezen felül a más kórházakhoz képest közelebbi települések ellátása is a feladata. Szakrendelőt működtet Hevesben, ezen kívül Hatvanban és Gyöngyösön és Parádfürdőn vannak még kórházak, rendelőintézetek a megyében.

Közigazgatás

Az 1971-ben megjelent településhálózatfejlesztési koncepció hierarchikus struktúrában fejlesztési kategóriákba sorolta a településeket, Egernek, mint középfokú központnak főként közszolgáltatási és közigazgatási funkciókat adott, mely új munkahelyek létesítésével járt. Ezen középvárosokban az igazgatási szektor a mai napig az egyik legnagyobb munkáltatója maradt. A Polgármesteri hivatal 2021. januárjában 187 főt foglalkoztatott, az önkormányzathoz tartozó kulturális intézményekben 329 főt, az óvodákban 308 főt, a szociális intézményeiben 312 főt, az Egri Közszolgáltatások Városi Intézményében 139 főt a városi sportiskolában pedig 9 főt, így összesen 1284 munkavállalót. EVAT Zrt. közvetlenül is 50 főt foglalkoztat, de az alkalmazottak száma a leányvállalatokkal együtt

¹⁰ 2021/2022 tanév elején, forrás: Egri Tankerületi Központ

meghaladja a 200 főt.

Megyei Jogú Városként a Heves vármegyei Kormányhivatal, valamint az Egri járási hivatala és kormányablaka is Egerben működik. A Heves Vármegyei Kormányhivatal 2020-ban 1147 darab alaplétszámba tartozó álláshellyel rendelkezett.

Kultúra és helyi identitás

Egerben egy színház (Gárdonyi Géza Színház) és két gyermekszínház (Harlekin Bábszínház, Babszem Jankó gyermekszínház) található, emellett két mozi működik, a Cinema Agria és az Uránia Mozi és Rendezvényközpont. A 2008-ban alapított Egri Kulturális és Művészeti Központ a vármegye legnagyobb közművelődési intézménye, mely hat telephelyen működik (pl. Gyermek- és Ifjúsági Ház, Közösségi, Alkotó és Civil ház) és minden korosztály számára kínál művészeti és kulturális programokat közösségépítés céljából. Az Egri Vagyonkezelő EVAT Zrt. üzemeltetésében két múzeumi kiállítás áll, a Kopcsik Marcipánia és a Tűzoltó Múzeum, az állam pedig az Egri Vár és Dobó István Vármúzeum működését biztosítja, a felettes, felügyeleti, törvényességi ellenőrzést gyakorló szerv Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata.

A városban jelentős könyvtárak is üzemelnek, mint a Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár, valamint a Főegyházmegyei Könyvtár és Levéltár.

Összességében jelentős kulturális központként működik Eger, mely nem csak a helyi identitást erősíti, de országos turisztikai vonzerővel is bír. Az egri identitástudat fontos részét alkotja a város történelmi múltja, építészeti és kulturális értékei, tágabb értelemben az Egri borvidék és borkultúra jelent közösségalkotó erőt.

Eger vonzaskörzete

A gazdasági vonzaskörzet meghatározásának egyik alapvető módja a munkaerő-piaci vonzaskörzet lehatárolása. Az ingázás irányaira, mértékére a 2011. évi népszámlálás KSH adataiból lehet következtetni¹¹. A KSH kutatás 84 munkaerőpiaci vonzaskörzetet határozott meg Magyarországon. Ebből az egri vonzaskörzet jóval kiterjedtebb, mint az Egri járás területe, összesen 81 települést foglal magába, ami jóval meghaladja a vonzaskörzetekbe tartozó átlagos településszámot (38 db). Nagyrészt átfed Heves vármegye területével, ebből a nyugati részen a Gyöngyösi körzet visz el csak nagyobb területet, Hatvan városát is lefedve. Jól jellemzi Eger munkaerőpiaci központi szerepét, hogy a közeli Miskolc vonzaskörzete ugyan jóval nagyobb, ugyanakkor Miskolcra is jelentősebb létszám ingázik Egerbe.

Eger munkaerőpiacán 2011-ben 22 682 fő helyben lakó munkavállaló volt, ebből 14% ingázott el Egerből napi szinten. Az Egri járás településiről az ingázók 90%-a Egerbe ingázik (6645 fő); Heves vármegye járásai közül (a munkaerőpiaci vonzaskörzet alapján) leginkább a Béalápátfalvai, Füzesabonyi, Hevesi és Pétervásárai járásokból ingáznak Egerbe, az ottani ingázók 70%-a Egerbe jár dolgozni (nagyságrendi becslés).

¹¹ Forrás: Munkaerőpiaci körzetek Magyarországon, KSH, 2016.

I.2. A TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK

A területfejlesztésről és területrendezésről szóló – módosított – 1996. évi XXI. törvény (Tftv.) szerint a területfejlesztés: „az országra, valamint térségeire kiterjedő társadalmi, gazdasági és környezeti területi folyamatok vizsgálata, értékelése, a szükséges tervszerű beavatkozási irányok meghatározása, rövid, közép- és hosszú távú átfogó fejlesztési célok, koncepciók és intézkedések meghatározása, összehangolása és megvalósítása a területfejlesztési programok keretében, érvényesítése az egyéb ágazati döntésekben.”

A területfejlesztést megalapozó egyik fejlesztési dokumentum a területfejlesztési koncepció, amely „az ország, illetve egy térség átfogó távlati fejlesztését megalapozó és befolyásoló tervdokumentum, ami meghatározza a térség hosszú távú, átfogó fejlesztési céljait, továbbá a fejlesztési programok kidolgozásához szükséges irányelveket, információkat biztosít az ágazati és a kapcsolódó területi tervezés és a területfejlesztés szereplői számára”.

Az országos fejlesztési és területfejlesztési koncepcióval összhangban – a megyei jogú városok, így Eger bevonásával is - kell elkészíteni a vármegyei területfejlesztési koncepciót, majd arra építve – figyelembe véve a vármegyei területfejlesztési koncepció mellett a vármegyei területrendezési tervet – a vármegyei területfejlesztési programot, mely tulajdonképpen egy középtávú cselekvési terv.

Eger Megyei Jogú Várost az alábbi fejlesztési dokumentumok érintik:

- **Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** (továbbiakban: OFTK), ami a 1/2014. (I.3.) OGY határozat mellékleteként került elfogadásra,
- **Heves Megye Területfejlesztési Koncepciója (2021-2027)**, amit a Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlése a 48/2021. (VI. 25.) sz. határozatával fogadta el.
- **Heves Megye Területfejlesztési Programja (2021-2027)**, amit a Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlése a 49/2021. (VI. 25.) sz. határozatával, függelékét a 50/2021. (VI. 25.) sz. határozatával fogadta el.

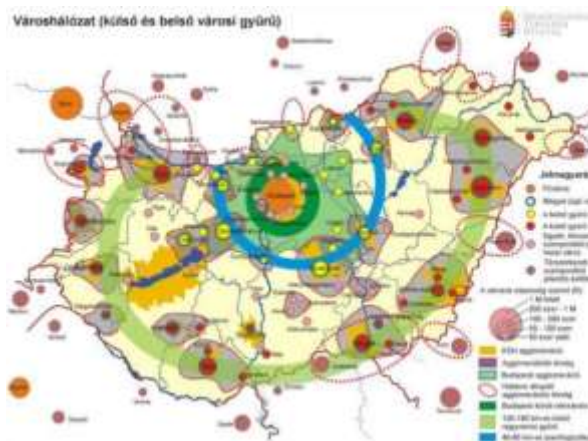
2.1. Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK)

Az Országgyűlés 2014. január 3-án, elfogadva a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról szóló határozatot, új irányt szabott az ország, a térségek és a települések fejlesztéséhez. Az országos **városhálózatot bemutató ábrán** Eger olyan, Budapest vonzáskörzetében elhelyezkedő település, mely a főváros körül kialakuló markáns és specializált várostérségi gazdaságfejlesztéshez csatlakozhat. Ezen városok figyelemreméltó dinamikus fejlődést felmutató gazdasági központoknak tekinthetők, ezeket a városokat tekinti a terv a „belső gyűrű” városainak.

Az ábrán kirajzolódik továbbá az is, hogy Eger és környéke agglomerálódó térség

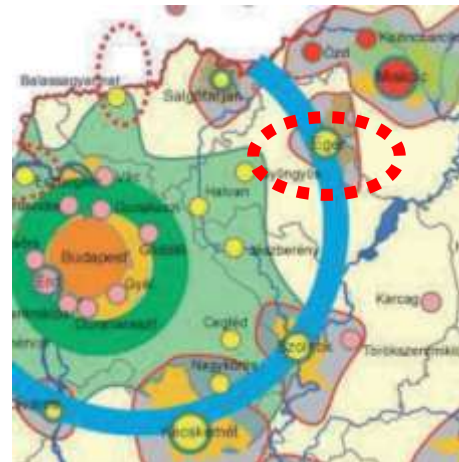
A Koncepció név szerint is említi Eger városát, mint a fővárostól 40-100 kilométerre, egyórányi autóra található olyan települést, amely a dinamikus fejlődésének, jó elhelyezkedésének (főváros közelsége) és az eleve meglévő ipari/logisztikai potenciáljuknak köszönhetően a termelés és logisztika területén

feladatokat képes átvenni a fővárostól, de annak elszívó erejével számolva figyelmet kell fordítani a város funkcionális kiüresedésének megakadályozására.

4. ábra: az ország térszerkezete

Forrás: OFTK

5. ábra: Budapest vonzáskörzete

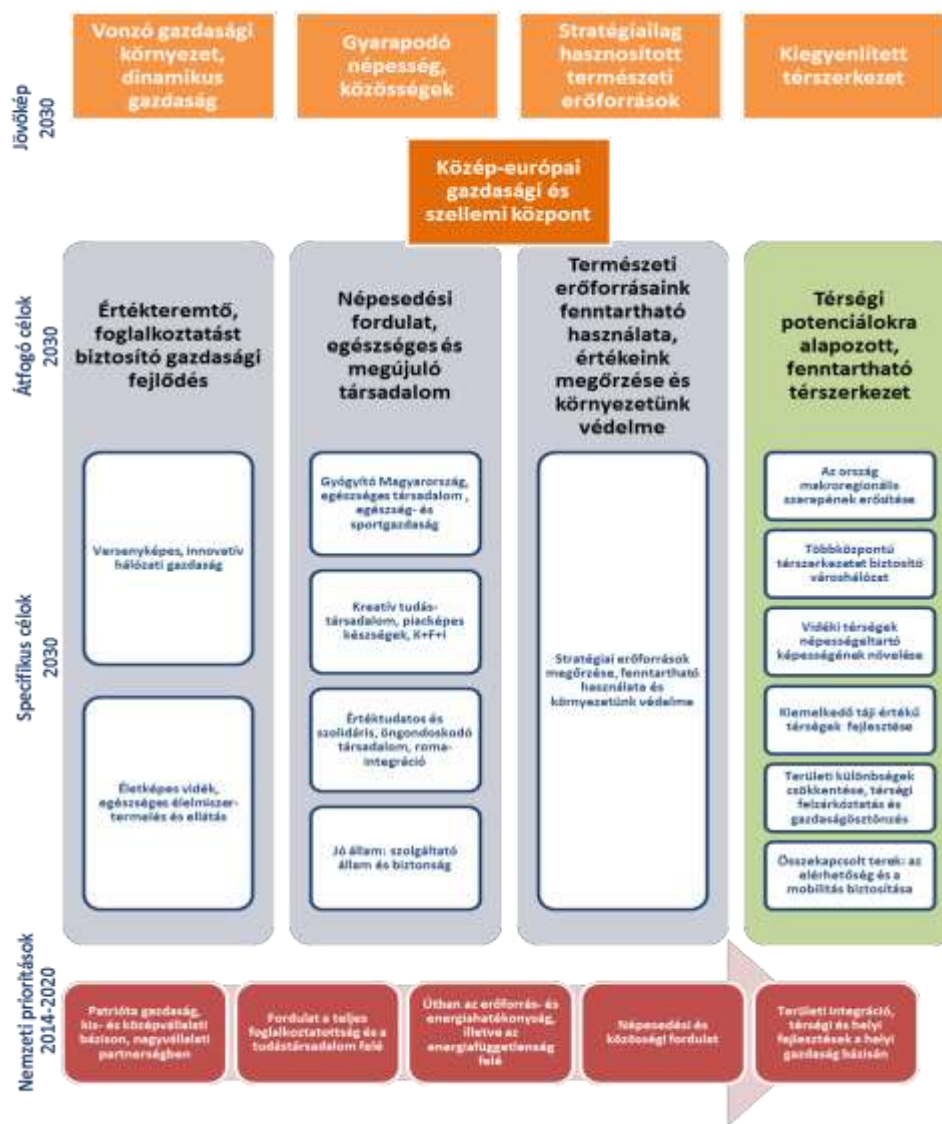
Forrás: OFTK

A Nemzeti Fejlesztés 2030 koncepció a további tervezés során is figyelembe veendő horizontális szempontként határozta meg:

- a befogadást – a társadalmi felzárkózás támogatását,
- az esélyegyenlőség megteremtését, a nemzetiségi identitás erősítését,
- a fenntartható fejlődést – fenntartható növekedést,
- az értékmegőrzést és az intelligens növekedést.

A fejlesztési források felhasználásának a Nemzeti Fejlesztés 2030 koncepcióban rögzített alapelvei:

- nemzeti fejlesztési célok és prioritások érvényesítése,
- a közpénzfelhasználás közhasznú eredményezzen,
- partnerség és közösségi részvétel,
- foglalkoztatáshoz való hozzájárulás,
- a természeti erőforrások mennyiségi és minőségi megőrzése, a környezet állapotának és értékeinek megőrzése, javítása,
- a megtermelt értékek hasznosulása a helyi közösség javára, kedvezményezettség,
- a területfejlesztési szempontból kedvezményezett, ezen belül a leghátrányosabb helyzetű kistérségek és települések fejlesztésére rendelkezésre álló forrásokat meghatározott támogatási szabályok alapján indokolt felhasználni,
- a területfejlesztési szempontból kedvezményezett, ezen belül a leghátrányosabb helyzetű kistérségekből és településekről benyújtott pályázatokat a pályázatok értékelése során a felzárkóztatás elősegítése érdekében indokolt előnyben részesíteni.

6. ábra: Az ország jövőképe, fejlesztési rendszere

Forrás: Nemzeti Fejlesztés 2030

A nemzeti jövőkép elérése érdekében az országgyűlési határozat négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt jelölt ki:

- értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés,
- népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom,
- természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme,
- térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet.

A Konceptió a következő fejlesztéspolitikai feladatokat írja le Eger vonatkozásában:

- Városprofilok kialakítása, megvalósulásuk támogatása.

Eger a belső gyűrű nagyvárosainak térségei földrajzilag és funkcionálisan a belső gyűrű városok térségeitől elkülönül, a város a külső és a belső gyűrű nagyvárosi ívet összekötő tengelyeken helyezkedik el, ennél fogva a Konceptió így ír róla:

Eger a „minőség városa”-ként minőségi életkörülményeket kíván teremteni az ezt támogató gazdasági szervezet kialakításával. Jelenlegi húzóágazatai mellett (autóipar, dohányipar, gépgyártás, távközlés, acélipar, kiskereskedelem) kitörési pontot lát az ipar, logisztika, turizmus, borászat, élelmiszeripar területein.

A Konceptióban Heves vármegye pozicionálása mellett, a vármegyére vonatkozóan fejlesztési irányok is meghatározásra kerültek:

- Gazdasági versenyképesség javítása a megye gazdasági adottságaira építő munkahelyteremtő beruházások ösztönzése, a munkahelymegtartó- és gyarapító fejlesztések támogatása és a beruházásösztönzést támogató infrastruktúrák (infokommunikációs, közlekedési, oktatási-szakképzési stb.) fejlesztése révén, a táji, környezeti szempontok figyelembevételével. A megyén belüli észak-déli, északi területein a kelet-nyugati kapcsolatok javítása.
- A helyi innovációk segítése, a K+F tevékenységek támogatása elsősorban a megyében működő felsőoktatási intézményekre (Eszterházy Károly Főiskola¹², Károly Róbert Főiskola) alapozva.
- Turizmus súlyának megőrzése, növelése a termékínálat fejlesztésével, komplexitásának és attraktivitásának növelésével különösen a lovas- (Szilvásvárad) és ökoturizmus (Tisza-tó), továbbá az egészségipar minőségi fejlesztése révén, építve Eger és a Mátra-vidék történelmi, borászati és természeti adottságaira, hagyományaira is.
- A megye környezeti minőségének javítása környezetbarát technológiák, megújuló energiaforrások meghonosításával és minél szélesebb körben történő alkalmazásával mind a verseny, mind pedig a közszférában, kiemelten építve Heves megye kedvező geotermikus adottságaira is.
- Heves megye kiemelkedő adottságaira építve a gyógy- és egészségturizmus pozicionálása, igazodva az európai demográfiai trendekhez, alapozva a megyék gyógy- és termásvíz vagyonára is.
- A fejlesztési célok eléréséhez szükséges módszerek, eszközök, nemzetközi tapasztalatok megismerése és adaptálása interregionális típusú együttműködésekre alapozva.
- A hátrányos helyzetű perifériális kistérségében az ellátórendszerek és a térségközponti szerepkörök fejlesztése mellett a közlekedési viszonyok javítása, a jelentős arányú roma népesség társadalmi integrációjának segítése.

Az ország jövőképe és fejlesztési célrendszere

Az átfogó, közép- és hosszú távú célok megvalósulása érdekében specifikus és területi célkitűzések kerültek meghatározásra: a célok a társadalom és a gazdaság egészének, valamint minden ágazatnak, térségi és helyi szereplőnek egyaránt szólnak, így Eger MJV város számára is láthatóvá teszik azokat a fejlesztési súlypontokat, amelyekre a középtávra fókuszált fejlesztési feladatok épülhetnek.

¹² Megj: azóta Eszterházy Károly Katolikus Egyetem

A szakpolitikában érvényesítendő specifikus célok:

- a) *versenyképes, innovatív gazdaság,*
- b) *gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság,*
- c) *életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás,*
- d) *kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I,*
- e) *értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom,*
- f) *jó állam, szolgáltató állam és biztonság,*
- g) *stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme.*

Város-vidék együttműködés a Nemzeti Fejlesztés 2030 dokumentum szerint

A város-vidék együttműködést érvényesítő várostérség fejlesztés Nemzeti Fejlesztés 2030 koncepcióban meghatározott szempontjai, amelyeknek érvényt kell szerezni a városi stratégiák kidolgozása során:

- Teret kell nyerniük a várostérségi települések által közösen kialakított és megvalósított fejlesztéseknek, és csökkennie kell a települési szinten kiosztott és a pályázati úton elérhető fejlesztési közpénzek jelentőségének.
- A városi fejlesztések is a térség egészének javát szolgálják, az erőforrások települések közötti funkcionális és harmonikus elosztásával. Mindez dedikált forráskereteken, térségi együttműködésben kialakított helyi- térségi projektsomagok vagy programok formájában nyilvánulhat meg, különösen az uniós fejlesztési források felhasználásakor
- A nagyobb városainkban – különösen a húszezer fő feletti városainkban– külön erőforrásokat kell fordítani a városi központok fejlesztését szolgáló sajátos akciókra is
- Ugyanakkor kialakítandók a vidékies települések sajátosságainak megfelelő fejlesztések is, és a kettőnek szinergiában kell lennie egymással.
- A várostérségek fejlesztéseit központilag orientálni kell, összhangban a kormányzati és megyei szintű fejlesztésekkel. Fontos, hogy e tárgykör sokszínű legyen, lehetőséget adva a komplex és integrált megközelítések alkalmazására, kiterjedve a települési infrastruktúrára, a közösségi és közúti közlekedésre, a gazdaságra és helyi gazdaságra, a foglalkoztatásra, a közszolgáltatásra, a társadalmi felzárkózásra, a tudatformálásra vagy akár a képzésekre.
- Minden területi alapú tematikus fejlesztés esetében törekedni kell arra, hogy a beavatkozás terei itt is egy vagy több várostérségből épüljenek fel (pl. a területpolitika vagy egyes ágazati politikák kiemelt térségei). Így válhat a fejlesztések területi „építőelemévé” e valós helyi szintű térszerveződés.
- Együtt-tervezés: nemcsak a közpénzekből megvalósuló térségi fejlesztésekben, de a települések gazdálkodásában és tervezésében (ld. terület- településrendezési- és településfejlesztési tervezés, helyi adópolitika) is a térségi, a várost és vonzáskörzetét szerves egységben kezelő szemléletet és gyakorlatot kell alkalmazni.
- Törekedni kell a természeti környezet értékeinek megőrzésére, a belső városi zöldfelületek és a várost övező ökológiai értékes területek közti kapcsolatok erősítésére

Stratégiai várostérség-fejlesztés követelményei a Nemzeti Fejlesztés 2030 dokumentum szerint:

- Nemzeti szinten összehangolt, reális adottságokra alapozott, városgazdasági szempontokat is integráló várostérség fejlesztési, és különösen várostérségi gazdaságfejlesztési stratégiák kidolgozása és végrehajtása szükséges a nemzetgazdasági növekedés élénkítése érdekében
- Olyan városi jövőképek kialakítására van szükség, melyek egységes koordináció révén elősegítik, hogy a városok térségi és gazdasági szempontoknak is megfelelő integrált stratégiai szemléletet képviselhessenek, melyekben a térségalkotó, hasonló adottságokkal

rendelkező települések egymás fejlesztési intézkedéseit nem kioltva, hanem összehangolt tervezésük és fejlesztéseik révén hatékonyabb és fenntarthatóbb rendszereket alakítanak ki, egyeztetve a helyi társadalom képviselőivel, a települést használó csoportok preferenciáival.

2.2. Heves Megyei Területfejlesztési Koncepció (PMTFK)

Heves Megye Önkormányzata elkészítette a 2013-2030 közötti időtávra szóló Heves megyei területfejlesztési koncepció felülvizsgált változatát, amely a társadalmi egyeztetést követően elfogadásra került. A megye Területfejlesztési Koncepcióját a Megyei Önkormányzat Közgyűlése a 48/2021. (VI. 25.) sz. határozatával fogadta el.

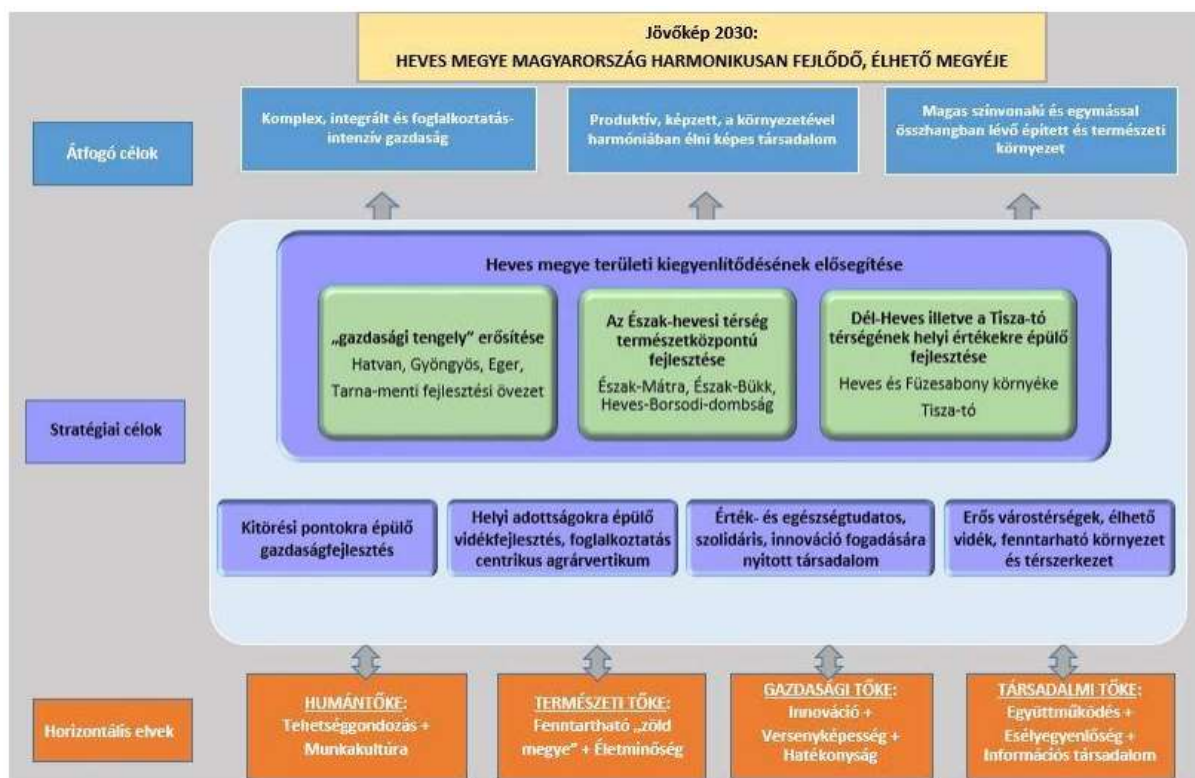
A Koncepció **jövőképének alapelemei** a következők:

- területi és komplex stratégiai célok kitűzése
- humán, társadalmi, gazdasági és természeti tőke megteremtésével, horizontális célok teljesítésével
- négy, Európai Unióban szokásos alapelv érvényesítésével, melyek a:
 - fenntartható fejlődés,
 - esélyegyenlőség,
 - partnerség, valamint az
 - adicionalitás.

A megye jövőképe a következő:

„Heves megye a megfelelően képzett és képezhető, egészséges humán tőkére támaszkodó, innováció-orientált, versenyképes és kiszámíthatóan fejlődő gazdaságával, természeti erőforrásainak fenntartható használatával és társadalmi erőforrásainak, közösségeinek folyamatos fejlesztésével, munkahelyek teremtésével és egyre javuló közbiztonságával 2030-ra a nemzetgazdaság fontos szereplőjévé válik.”

A Koncepció célrendszere a következőképp alakul:

Forrás: Heves Megye Területfejlesztési Koncepciója (2021-2027)

A Koncepció a stratégiai céloknál nevesíti meg Eger városát. A megye területi kiegyenlítődésének elősegítése stratégiai cél alatt az egyik prioritás *Hatvan-Gyöngyös-Eger „gazdasági tengely” erősítése*, mely a következőket foglalja magába:

- közlekedési infrastruktúra összehangolt fejlesztése,
- közösségi közlekedés versenyképességének erősítése,
- innovációs potenciál fejlesztése, a vállalkozói aktivitás növelése,
- exportképes cégek kulcsszerepet kell játsszanak az innovációs együttműködésben,
- kis- és nagyvállalkozások innovációs tevékenységeik beindítására való törekvés,
- vállalkozások és K+F szolgáltatók együttműködésének javítása,
- nemzetközi és hazai cégek itt tartása,
- munkaerő biztosítása,
- gyógyvizekre épített egészségipar pozícionálása,
- Egri borvidék – termőterület stabilizációja, borászati technológiák javítása.

2.3. Heves Megyei Területfejlesztési Program (2021-2027)

A megye Területfejlesztési Programját a megye Önkormányzatának Közgyűlése a 49/2021. (VI. 25.) sz. határozatával, függelékét a 50/2021. (VI. 25.) sz. határozatával fogadta el.

A Koncepció tervezett fejlesztési elképzeléseit a következő prioritásokkal fogalmazza meg:

1. A megye kiemelt ipari ágazatainak fejlesztése az üzleti környezet javításával,
2. Helyi adottságokra épülő, fenntartható turizmusfejlesztés,
3. Versenyképes agrárium, helyi termék központi vidékfejlesztés,
4. Értéktudatos és befogadó társadalom megteremtése,
5. Város-vidék kapcsolatok környezettudatos fejlesztése.

8. ábra: Heves Megye Területfejlesztési Program prioritásai és a hozzájuk tartozó beavatkozások

Forrás: Heves Megye Területfejlesztési Programja (2021-2027)

Heves Megye Területfejlesztési Programja Egerre vonatkozóan az alábbi fejlesztési javaslatokat teszi:

- A borhálózat technológiai fejlesztésének támogatása,
- A gazdasági igényeihez igazodó szak- és felnőttképzés kialakítása,
- Közúthálózat-fejlesztés,
- Intelligens közösségi közlekedés,
- Vasút szerepének növelése
- Kerékpárút-hálózat fejlesztése.

I.3. A TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

A területfejlesztésről és területrendezésről szóló – módosított – 1996. évi XXI. törvény szerint a területrendezés feladata különösen „a környezeti adottságok feltárása és értékelése; a környezet terhelését, terhelhetőségét és a fejlesztési célokat figyelembe vevő területfelhasználásnak, az infrastrukturális hálózatok területi szerkezetének, illetve elhelyezésének – az ágazati koncepciókkal összhangban történő – megállapítása, az országos és térségi, továbbá a területrendezéssel kapcsolatos településrendezési célok összhangolása.”

A területrendezési tervek hierarchikus viszonyban állnak egymással, ahol a magasabb szintű tervek meghatározzák az egyes szintek (ország – vármegyék és a kiemelt térségek – települések) területfelhasználási feltételeit, melyek a magasabb szintű előírásoknak és térbeli rendnek megfelelően épülnek egymásra.

3.1. Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési terve (MATrT)

2019. március 15-én hatályba lépett a Magyarország Területrendezési Tervéről szóló törvény (2018. évi CXXXIX. tv. - MATrT), mely a korábban hatályos három jogszabály (OTrT; BATrT; BKÜTrT) összevonásával és átdolgozásával, egy jogszabályban határozza meg az ország egészére, valamint az egyes kiemelt térségekre vonatkozó térségi területfelhasználás feltételeit, a műszaki infrastruktúra-hálózatok térbeli rendjét, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek, honvédelmi érdekek, valamint a hagyományos tájhasználat megőrzésére, védelmére vonatkozó szabályokat.

Az egyes rendezési eszközök készítése során a településeknek minden esetben meg kell felelniük a hatályos magasabb szintű – országos, vármegyei, térségi – területrendezési tervek előírásainak. Az alábbiakban az MATrT tartalmát vizsgáljuk Eger Megyei Jogú Város tekintetében.

3.1.1. Az Országos Területrendezési Terv (OTrT)

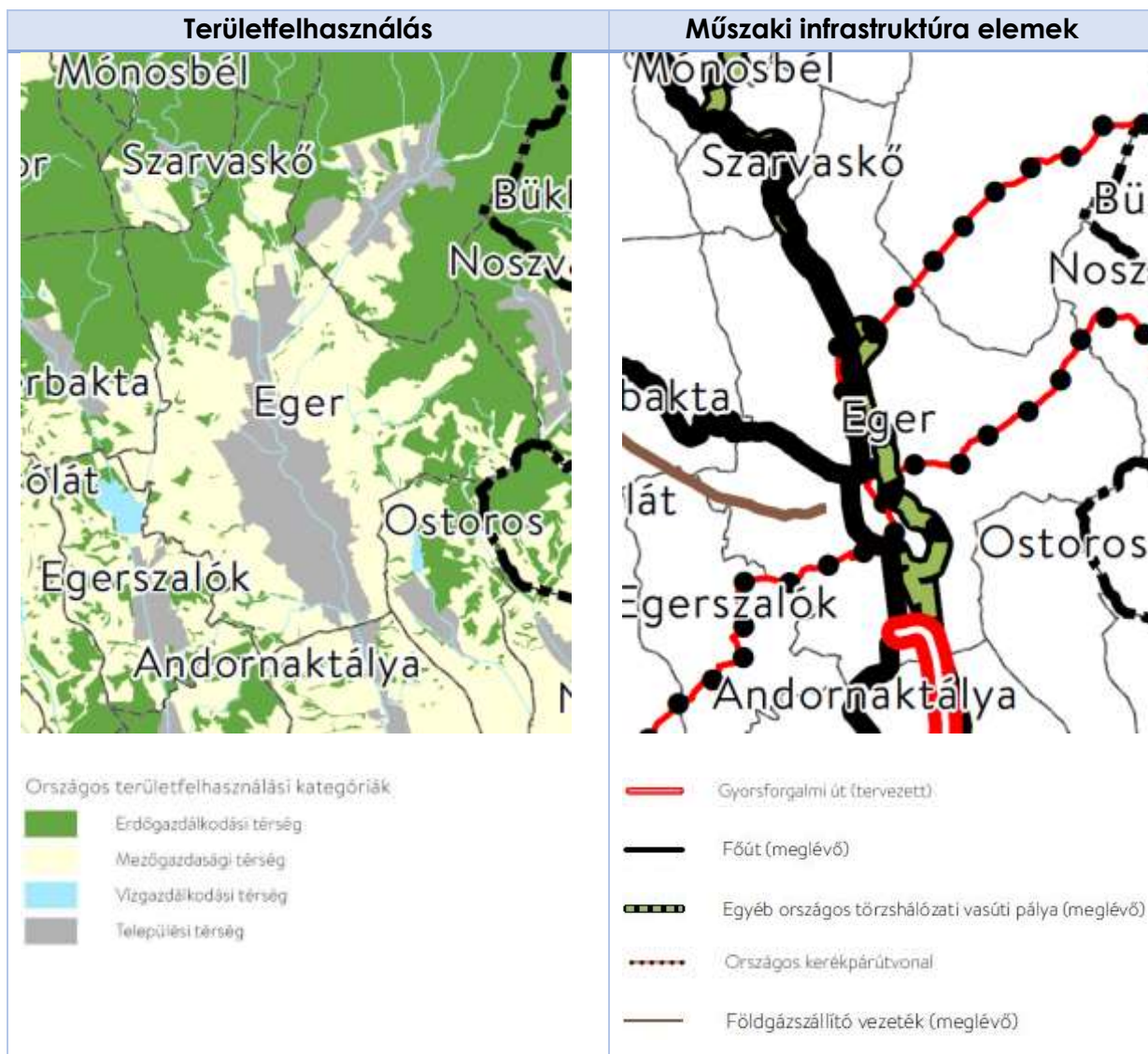
„5. § (1) Az OTrT. az Ország Szerkezeti Tervét, valamint az Országos Övezeti Tervet és az ezekre vonatkozó szabályokat foglalja magában.”

A törvény 2. mellékletét képező, az Ország Szerkezeti Terve négy különböző területfelhasználási kategóriát határoz meg:

- erdőgazdálkodási térség
- mezőgazdasági térség
- vízgazdálkodási térség
- települési térség

Ezenkívül a terv a települések térbeli rendjét, az országos műszaki infrastruktúra-hálózatok és egyedi építmények térbeli rendjét, valamint ezek összefüggéseit mutatja be.

A melléklet szerint Eger közigazgatási területén a területfelhasználás tekintetében erdőgazdálkodási, mezőgazdasági, vízgazdálkodási és települési térség is megtalálható. A település területén a települési térségen kívül nagyrészt – a beépített területeket körülölelő – mezőgazdasági térség, kisebb részt – főként a település északi és keleti határai, magasabb térszínei mentén - erdőgazdálkodási térség húzódik. Eger legjelentősebb vízgazdálkodási térségbe sorolt elemei az Eger-patak, a Berva-patak, a Tárkányi-patak, az Ostoros-patak, a Novaj-patak és az Almár-patak.

Az MATrT 4. mellékletében szereplő Eger Megyei Jogú Város területét érintő országos műszaki infrastruktúra elemek a következők:

Meglévő elemek:

- 24. sz. főút: Gyöngyös (3. sz. főút) – Parád – Eger (25. sz. főút)
- 25. sz. főút: Kerecsend (3. sz. főút) - Eger - Bánréve (26. sz. főút)
- 87. sz. meglévő országos törzshálózati vasúti pálya: Füzesabony – Putnok
- 10. sz. Közép-Európa Vizei kerékpárútvonal (14-es jelű Euro Velo): Szentgotthárd - Zalaegerszeg - Keszthely - Tihany - Balatonakaratya - Székesfehérvár - Budapest - Hatvan - Gyöngyös - Eger - Hortobágy - Debrecen – Nyírábrány
- 22. sz. Bükki kerékpárútvonal: Ózd - Dédestapolcsány - Szilvásvárad - Bélapátfalva – Eger
- 23. sz. Nyugat-zempléni kerékpárútvonal részeként: 23.A. sz. Gönc - Boldogkőváralja - Miskolc - Felsőtárkány – Eger szakasza
- 213. sz. földgázszállító vezeték: Fedémes – Egerbakta - Eger

Tervezett elemek:

- M25: Füzesabony térsége (M3) – Eger távlati gyorsforgalmi út tervezett szakasza (már megvalósult)

Az MATrT 3. melléklete tartalmazza az Országos Övezeti Terv tervlapjait, míg 5. melléklete foglalja össze az országos és térségi övezeteket és azok kapcsolatát.

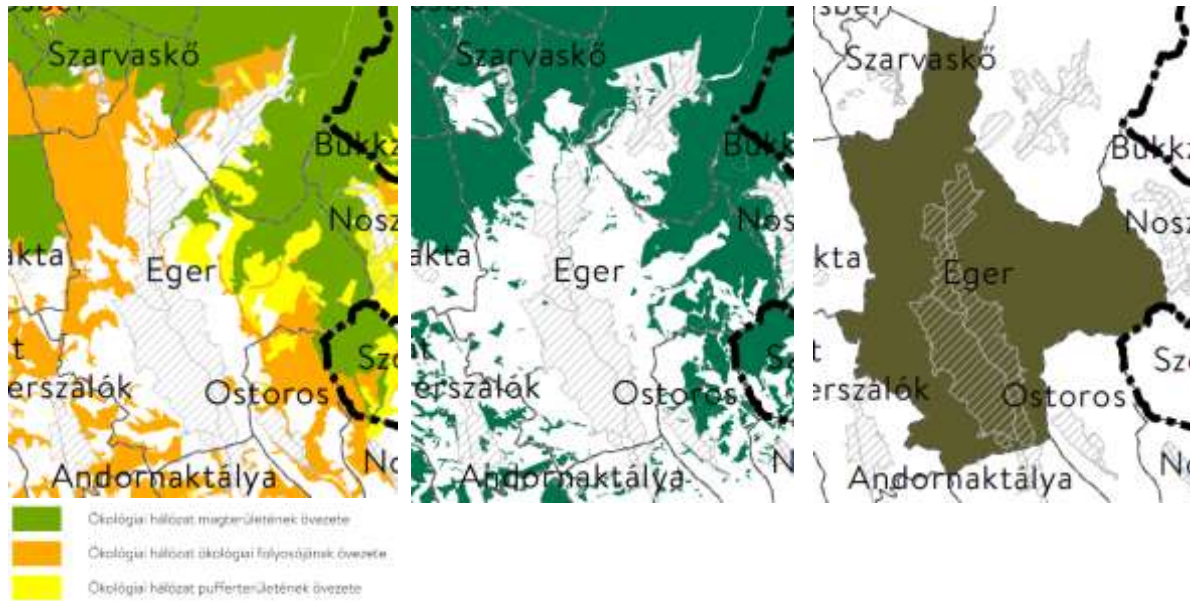
A	B
Országos Területrendezési Terv	Kiemelt térségi és megyei területrendezési terv
Ökológiai hálózat magterületének övezete	
Ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete	
Ökológiai hálózat pufferterületének övezete	
Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete	
Jó termőhelyi adottságú szántók övezete	
Erdők övezete	
Erdőtelepítésre javasolt terület övezete	
Tájképvédelmi terület övezete	
Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete	
Vízminőség-védelmi terület övezete	
Nagyvízi meder övezete	
VTT-tározók övezete	
Honvédelmi és katonai célú terület övezete	
	Ásványi nyersanyagvagyon övezete
	Rendszeresen belvízjárta terület övezete
	Tanyás területek övezete
	Földtani veszélyforrás területének övezete
	Egyedileg meghatározott vármegyei övezet(ek)

(*térségi övezet: országos, kiemelt térségi és vármegyei területrendezési tervben megállapított vagy alkalmazott, sajátos jellemzőkkel rendelkező – a térségi területfelhasználási kategóriáktól függetlenül lehatárolt és meghatározott – területi egység*)

„MATrT 21. § (1) A kiemelt térségi és vármegyei övezetek területén a vonatkozó országos övezetek előírásait is alkalmazni kell.”

A továbbiakban az MATrT 3. mellékletben szereplő, a vizsgált települést érintő térségi övezetek és azok előírásai kerülnek bemutatásra:

- *3/1. melléklet: Ökológiai hálózat magterületének, ökológiai folyosójának és pufferterületének övezete*
Eger települést az ökológiai hálózat mindhárom eleme (magterület, folyosó, pufferterület) érinti. Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete főként az északnyugati területen, az ökológiai hálózat magterülete és pufferterülete pedig a keleti részeken jelölt.
- A települést a *3/2. melléklet: „Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete”* nem érinti.
- *3/3. melléklet: Erdők övezete*
A település területét főként az északi és a keleti részeken érinti az erdők övezete.
- A *3/4. melléklet: „Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete által érintett települések”* nem érinti Egert.
- *3/5. melléklet: Honvédelmi és katonai célú terület övezete által érintett települések*
Eger honvédelmi és katonai célú terület övezete által érintett település, amelynek tényleges kiterjedése – a jogszabályoknak megfelelően - a hatályos településrendezési tervben van lehatárolva a belterülettől nyugatra.

9. ábra MATrT mellékletek Eger területére vizsgálva (Balról jobbra: 3/1. melléklet; 3/3. melléklet; 3/5. melléklet)

A korábban hatályos OTrT mellékletében szereplő jó termőhelyi adottságú szántók övezete, az erdőtelepítésre javasolt terület övezete, a tájképvédelmi terület övezete, a vízminőség-védelmi terület övezete, a nagyvízi meder övezete, illetve a VTT-tározók övezetét bemutató tervlapokat az **MATrT 19. §. (4) bekezdésének** megfelelően, külön Miniszteri rendelet – **9/2019. (VI.14.) MvM rendelet** – tartalmazza. Ezekkel együtt az Országos Övezeti Terv összesen 13 különböző térségi övezetet határol le.

A területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról szóló 9/2019. (VI.14.) MVM rendeletben (a továbbiakban: MR.) rögzített kiegészítő övezetek, melyek Eger területét is érintik a következők:

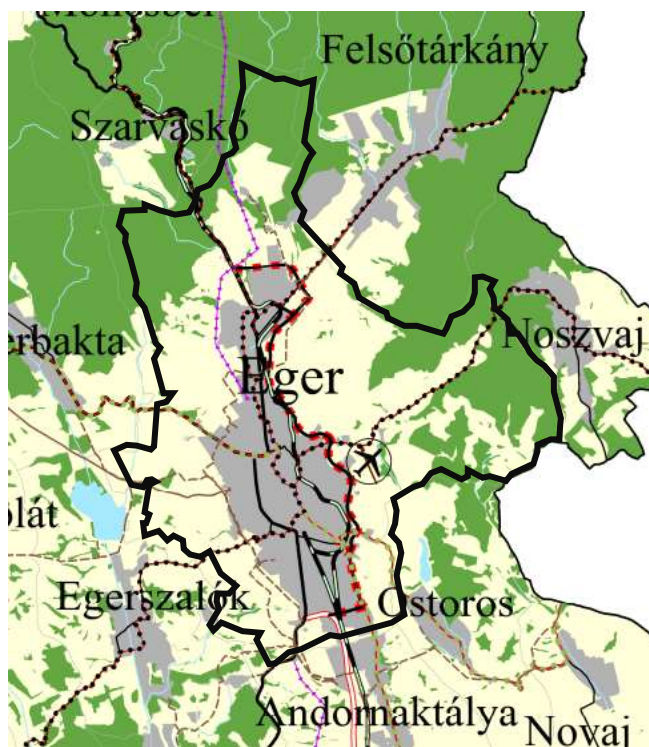
- *1/2. melléklet: Erdőtelepítésre javasolt terület övezete:* Egerben csak elszórtan, néhány kisebb területen található erdőtelepítésre javasolt terület.
- *1/3. melléklet: Tájképvédelmi terület övezete:* Az övezet Eger belterületén és az Omya bánya területén kívül szinte minden egyéb területet lefed
- *1/4. melléklet: Vízminőség-védelmi terület övezete:* Az övezet főként az Eger-patak mentén és a település keleti területein jelenik meg.

10. ábra MR mellékletek Eger területére vizsgálva (Balról jobbra: 1/2. melléklet; 1/3. melléklet; 1/4. melléklet)

3.2. Heves Megye Területrendezési Terve

Heves Megye Területrendezési Tervét (továbbiakban: HMTrT) az 5/2020. (V.7.) számú önkormányzati rendeletével fogadta el a Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke. A rendelet területi hatálya kiterjed a vármegye teljes közigazgatási területére, ezért Eger közigazgatási területére is, így szükséges a tartalmának vizsgálata. A rendelet Heves Vármegye Szerkezeti Tervét, valamint a Heves Vármegyei Övezeti Tervet és az ezekre vonatkozó szabályokat foglalja magában. A továbbiakban a települést érintő megyei tervben szereplő övezetek és azok előírásai kerülnek bemutatásra.

11. ábra HMTrT 2. melléklet - részlet

A HMTrT 2. melléklete tartalmazza Heves Vármegye Szerkezeti Tervét. A tervlap illeszkedik az Országos Szerkezeti Terven jelölt területfelhasználási lehatárolásokhoz. Műszaki infrastrukturális szempontból az országos terven jelölt elemeken kívül Eger településen tervezett főúti elkerülő nyomvonala jelölt a települési térség keleti határa mentén, illetve tervezett térségi kerékpárútvonal halad a 24. sz. meglévő főút és Ostoros, valamint Nagytálya felé vezető út mentén.

Északról térségi ellátást biztosító 132 kV-os elosztó hálózat érinti a települést, illetve számos földgázelosztó vezeték halad keresztül rajta.

A települési térség középső-keleti részének közelében térségi repülőtér (Egri repülőtér – LHER) található.

Heves Vármegye Övezeti Terv tervlapjait a HMTrT 3. melléklete tartalmazza, melyek közül a következő országos és vármegyei övezetek érintik Eger MJV területét:

Az országos övezetek:

- 3/1. melléklet: az ökológiai hálózat magterületének övezete, az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetét és az ökológiai hálózat puffterületének övezete
- 3/4. melléklet: az erdők övezete
- 3/5. melléklet: az erdőtelepítésre javasolt terület övezete
- 3/6. melléklet: a tájképvédelmi terület övezete
- 3/8. melléklet: a vízminőség-védelmi terület övezete
- 3/11. melléklet: a honvédelmi és katonai célú terület övezete

Az országos övezetekre vonatkozó előírásokat a területrendezési törvény és a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról szóló 9/2019. (VI.14.) MvM rendelet (MR) állapítja meg. A vizsgált település országos övezeti érintettsége a korábbiakban már bemutatásra került.

A vármegyei övezetek:

- 3/12. melléklet: az ásványi nyersanyagvagyon övezete
- 3/14. melléklet: a földtani veszélyforrás terület övezete

Heves vármegye egyedileg meghatározott vármegyei övezetei:

- 3/15. melléklet: a tájrehabilitációt igénylő terület övezete
- 3/16. melléklet: a borszőlő termőhelyi kataszter terület övezete
- 3/17. melléklet: a magas természeti értékű terület övezete
- 3/18. melléklet: az összenövésel érintett települések övezete
- 3/20. melléklet: a vízerózióknak kitett terület övezete

<i>HMTrT 3/12. melléklet - részlet</i>	<i>HMTrT 3/14. melléklet - részlet</i>	<i>HMTrT 3/15. melléklet - részlet</i>	<i>HMTrT 3/16. melléklet - részlet</i>
			<i>Eger MJV által érintett vármegyei övezetek és Heves vármegye egyedileg meghatározott vármegyei övezetei a HMTrT alapján</i>
<i>HMTrT 3/17. melléklet - részlet</i>	<i>HMTrT 3/18. melléklet - részlet</i>	<i>HMTrT 3/20. melléklet - részlet</i>	

12. ábra Eger szomszédos települései

3.3. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – Eger fejlesztését befolyásoló - vonatkozó megállapításai

Eger város szomszédos települései Bátor, Egerbakta, Egerszalók, Demjén, Andornaktálya, Ostoros, Szomolya, Noszvaj, Felsőtárkány, Bélapátfalva és Szarvaskő. A továbbiakban ezen 11 település településrendezési eszközei mentén nézzük végig a csatlakozó területek helyzetét, valamint az egyes tervek Eger szempontjából releváns megállapításait.

Általánosságban elmondható, hogy a környező települések többnyire külterületükkel csatlakoznak Eger közigazgatási területéhez, kivéve Andornaktálya és Felsőtárkány esetében, melyek belterületükkel is.

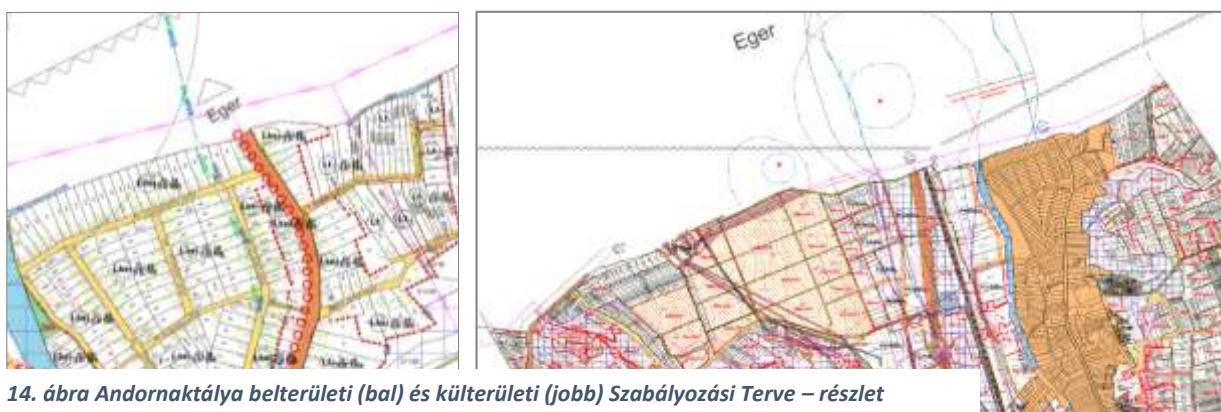
3.3.1. Andornaktálya község hatályos településrendezési tervei

Andornaktálya község Településszerkezeti Tervét a 12/2019. (05.14.) sz. Kt. határozattal fogadták el – amelyet azóta a 35/2021. (03.23.) sz. határozattal módosítottak - a Helyi Építési Szabályzatot pedig a 2/2019. (V.16.) sz. önkormányzati rendelettel hagyták jóvá. A Szabályozási Terv kül- és belterületre készült tervlapja is bemutatásra kerül, ugyanis Andornaktálya község belterülettel is csatlakozik Eger településhez. Heves Megye Területrendezési Tervében az egyedileg meghatározott vármegyei övezetek közül a 3/18. melléklet alapján Andornaktálya összenövésével érintett településként jelölt, csakúgy, mint Eger.

13. ábra Andornaktálya Településszerkezeti Terve és külterületi Szabályozási Terve – részlet

A tárgyalt települések közös közigazgatási határa mentén általános mezőgazdasági területek (szántó, gyepek, szőlő, gyümölcsös, olajkút, kertes mezőgazdasági területek) és kötöttpályás közlekedési terület, valamint beépítésre szánt területek közül különleges, kutatóintézet területe és ipari gazdasági területek találhatóak. A belterületi részen kertvárosias és falusias lakóterületek helyezkednek el. A 25. sz. főút, az M25-ös autópálya (amely Andornaktálya tervén még tervezett országos mellékútként szerepel), a 87. sz. vasútvonal, a 2501 jelű országos mellékút is átszeli a két települést. A terven szerepel az egeri regionális szennyvíztisztító telep 500 méteres védőtávolsága, amely átnyúlik Andornaktálya település területére is. Ezenkívül említésre érdemes még szintén Eger területén található két termálvízkút, illetve a különböző hidrogeológiai védőterületek határai, amelyek szintén érintik mindkét települést. Eger és Andornaktálya határán ezenkívül az Eger-patak húzódik, melyet Nemzeti Ökológiai Hálózat ökológiai folyosó terület kísér.

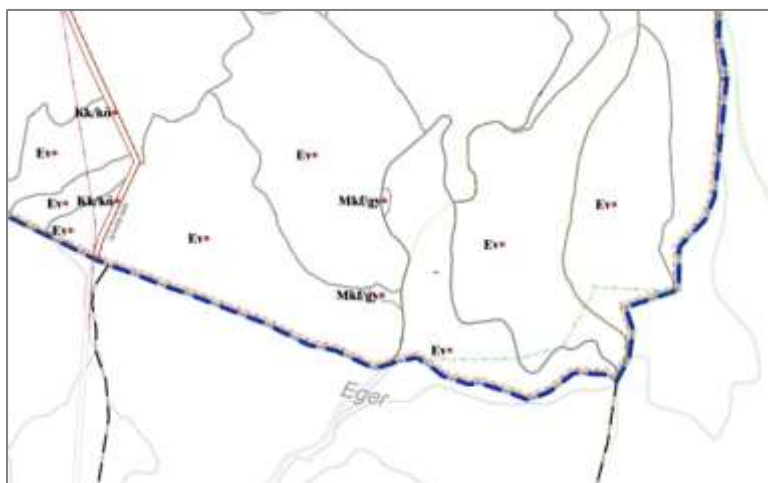

14. ábra Andornaktálya belterületi (bal) és külterületi (jobb) Szabályozási Terve – részlet

3.3.2. Bátor község hatályos településrendezési tervei

Bátor község Eger MJV-tól észak-nyugatra található, azzal mindössze egy ponton – erdőterület mentén -, közös közigazgatási határ nélkül találkozik, így ténylegesen nincs hatással Eger településrendezési terveinek alakulására, és Eger település tervei sem korlátozzák Bátor község szerkezeti és beépítési elképzeléseit. A két település találkozásánál azonban - azok találkozási pontjában található kiterjedt erdőségek miatt - kiemelt figyelmet kell szentelni a természeti, táji és ökológiai értékek védelmének.

3.3.3. Bélapátfalva város hatályos településrendezési tervei

Bélapátfalva Településszerkezeti Tervét a 75/2017. (VI.22.) Képviselő-testületi határozattal fogadták el, míg Helyi Építési Szabályzatát és szabályozási terveit a 14/2012. (XII.01.) Önkormányzati rendelettel, melynek utolsó módosítására 11/2021. (X.1.) önkormányzati rendelet által került sor. A hatályos területrendezési tervek alapján Bélapátfalva védelmi erdőterületekkel (Ev) kapcsolódik Eger MJV területéhez, melyen egy turistaút vezet keresztül. Bélapátfalva területén ezenkívül nemzeti park területének határa, Natura 2000 különleges madárvédelmi terület határa, illetve ökológiai hálózat ökológiai zöldfolyosó határa és magterület határa ábrázolt. A két település közigazgatási határa mentén ezáltal a természeti értékek védelme különös figyelmet érdemel.

15. ábra Bélapátfalva településszerkezeti terve (fent) és szabályozási terve (lent) Eger határában

3.3.4. Demjén község hatályos településrendezési tervei

Demjén község Településszerkezeti Tervét a 49/2020. (VIII.31.) sz. Kt. határozattal fogadták el. A Helyi Építési Szabályzatot a 10/2020. (IX.7.) sz. önkormányzati rendelettel hagyták jóvá (azóta az 5/2022. (II.10.) sz. önk. rendelettel módosították). Demjén és Eger településnek nincs igazi közös közigazgatási határa, csupán egy pontban érintik egymást, azonban szomszédos településnek tekinthető. A hatályos településrendezési tervek alapján Demjén község Eger közigazgatási határához közeli területein különleges beépítésre nem szánt bányaterület található. A település határán tájképvédelmi terület jelölt.

3.3.5. Egerbakta község hatályos településrendezési tervei

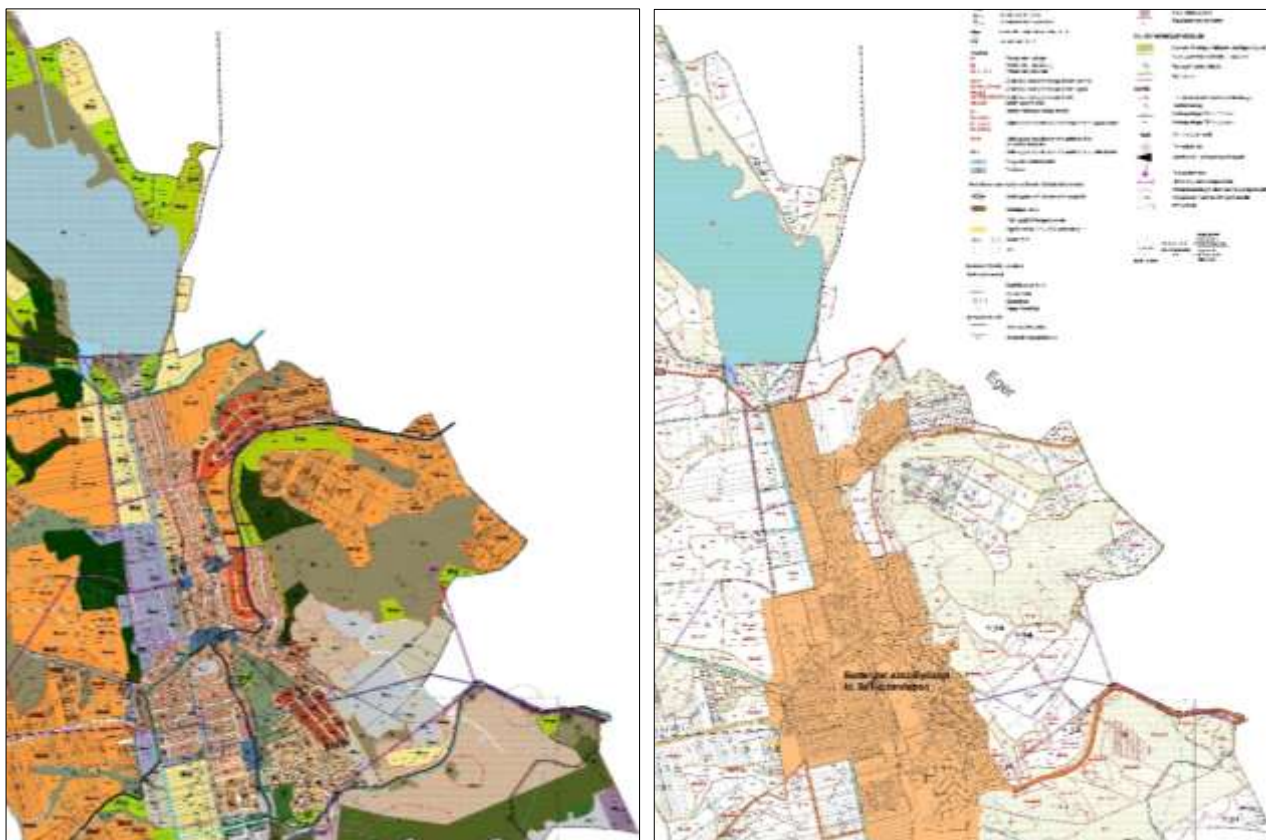
Hivatalos adatszolgáltatás nem érkezett.

3.3.6. Egerszalók község hatályos településrendezési tervei

Egerszalók község Településszerkezeti Tervét a 92/2018. (XI.14.) sz. Kt. határozattal fogadták el, a Helyi Építési Szabályzatot pedig az 1/2017. (I.27.) sz. önkormányzati rendelettel hagyták jóvá.

A település külterületével csatlakozik Eger közigazgatási határához. A területfelhasználás tekintetében általános mezőgazdasági (szántó, gyepek, szőlő, gyümölcsös), kertés mezőgazdasági, vízgazdálkodási (vízbázis) területek, erdőterületek (közjóléti, véderdő), nagyterjedésű sportolási célú terület és kisebb szakaszon ipari gazdasági területek helyezkednek el a település határában. A két települést a 2416 jelű, a 24128 jelű és a 2500 jelű országos mellékút köti össze, utóbbi Eger területén belül részben tervezett útként jelölt.

A 24128 jelű és a 2500 jelű út mentén tervezett kerékpárút jelölt, melyet a szomszédos Eger településrendezési terveiben is figyelembe kell venni. Egyéb műszaki vonalas elemek közül nagyközépnomású földgázvezetékek, 22 kV-os villamos légvezetékek és közép feszültségű villamosenergia légvezetékek is áthaladnak a településeken. Eger területét egy egerszalóki szennyvízáttemelő 150 méteres védőtávolsága is érinti. Dél-keleti határán hidrogeológiai „B” védőidom húzódik, valamint Eger közigazgatási területével elszórtan Nemzeti Ökológiai Hálózat ökológiai folyosó területek határosak.

16. ábra Egerszalók településszerkezeti terve (bal) és szabályozási terve (jobb) Eger határában

3.3.7. Felsőtárkány község hatályos településrendezési tervei

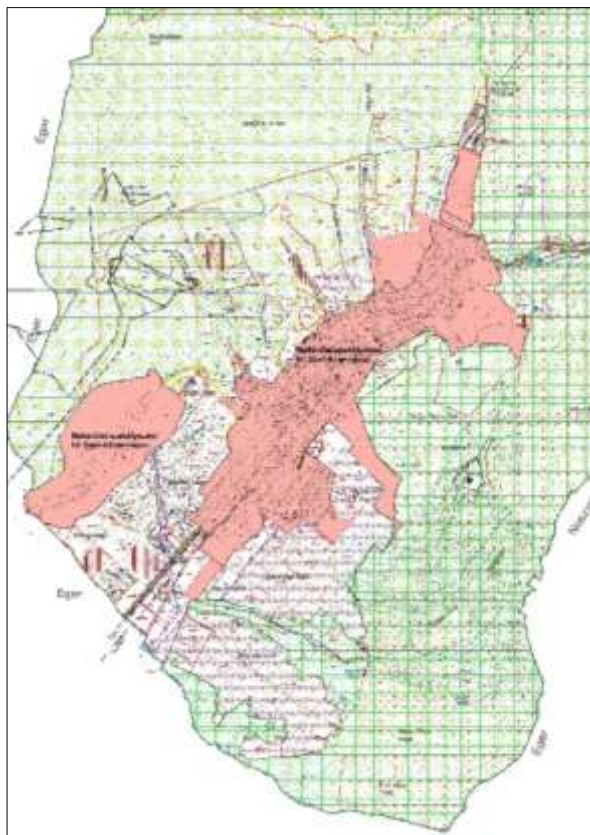
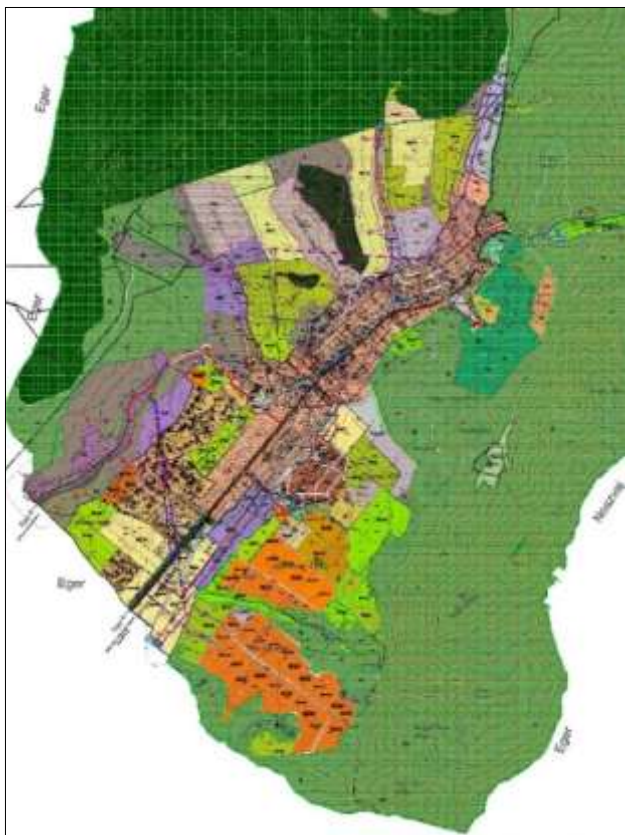
Felsőtárkány Településszerkezeti Tervét az 51/2015. (V.20.) sz. Kt. határozattal fogadták el, mely azóta már módosult a 103/2021. (XII.09.) sz. Kt. határozattal. A Helyi Építési Szabályzatot a 8/2018. (VII.26.) sz. önkormányzati rendelettel hagyták jóvá, amelynek Szabályozási Terve a kül- és a belterületet külön tervlapon ábrázolja. A továbbiakban mindkét tervlap kivágata bemutatásra kerül, ugyanis Eger közigazgatási területéhez Felsőtárkány egy szakaszon belterülettel is csatlakozik.

17. ábra Felsőtárkány Berva városrész Szabályozási Terve - részlet

A település Eger közigazgatási határához főként véderdőterületek, gazdasági erdőterületek, illetve mezőgazdasági (szántó, gyep) és kertes mezőgazdasági területekkel csatlakozik. A Tárkányi-patak mentén vízgazdálkodási és vízbázis terület található. Felsőtárkány a 25103 jelű országos mellékút mentén belterülettel is csatlakozik Egerhez, mely főként ipari gazdasági területekből áll. Az ipari gazdasági terület övezethatárától mért 150 méteres védőtávolság került kijelölésre a Szabályozási Terven, amely Eger területét is érinti. Ezenfelül több ponton régészeti terület határa nyúlik át Eger területére, melyek egységesítése szükséges a két település településrendezési tervein.

Felsőtárkány fő útvonalát a 2505 jelű országos mellékút jelenti, amely Eger felé halad és a 25. számú főútba köt. Az utat kerékpárút és fasor kíséri. A vonalas elemek közül természetesen a közműhálózatok is átszelik a két települést. A település határában – Egert is érintve - megkutatott ásványi nyersanyaglelőhely, bányatelek található, valamint Natura 2000 hálózathoz tartozó területek, Nemzeti Park védett természeti területei, Nemzeti Ökológiai Hálózat magterületei, ökológiai folyosó területe és pufferterülete húzódik.

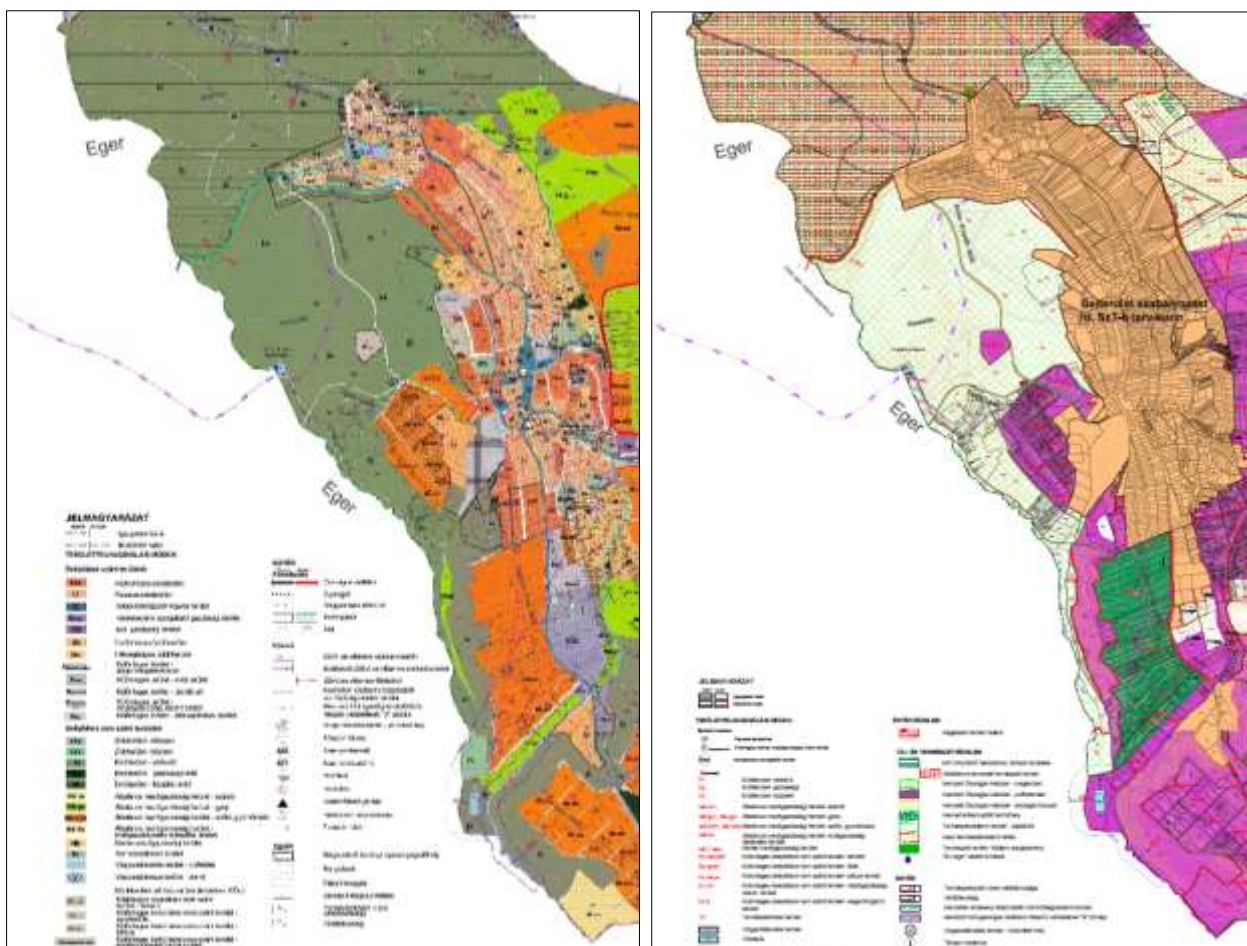
18. ábra Felsőtárkány Településszerkezeti Terve (bal) és külterületének Szabályozási Terve (jobb) – részlet

3.3.8. Noszvaj község hatályos településrendezési tervei

Noszvaj község Településszerkezeti Tervét a 150/2015. (XII.16.) sz. Kt. határozattal fogadták el, a Helyi Építési Szabályzatot pedig a 26/2015. (XII. 30.) sz. önkormányzati rendelettel hagyták jóvá, mindegyik terv azóta többször módosult, legutóbb 2021-ben.

Az Eger településsel közös közigazgatási határ mentén főként véderdőterületek helyezkednek el, illetve egy kisebb szakaszon természetközeli terület és vízgazdálkodási (vízfelület, vízmű) terület található. A vízmű terület „ex lege” védett forrásként jelölt (Árpád-forrás vagy Forró-kút-forrás), illetve vízműkútként és figyelőkútként is funkcionál. A déli részen szennyvíztisztítómű 150 méteres védőtávolsága Eger területét is érinti, melytől dél-kelet felé a Kánya-patak vízgazdálkodási területe húzódik 50 méteres védőtávolsággal. Egyes részeken hévízkút hidrogeológiai védőidom felszíni vetületének „B” zónája jelölt, amely mindkét települést érinti. Noszvaj és Eger közigazgatási határának északi-középső részén továbbá kiemelten érzékeny felszínalatti vízminőségvédelmi terület jelölt.

Noszvaj és Eger közigazgatási határának északi részen a 2504. jelű (Eger – Bogács összekötő út) országos mellékút halad, melyet tervezett kerékpárút és 50 méteres védőtávolság kísér. Északon védett természeti területek, délen Nemzeti Ökológiai Hálózat pufferterületei találhatóak, míg a közigazgatási határ nagy részén Nemzeti Ökológiai Hálózat magterülete jelölt.

19. ábra Noszvaj Településszerkezeti Terve (bal) és külterületének Szabályozási Terve (jobb) – részlet

3.3.9. Ostoros község hatályos településrendezési tervei

Ostoros község Településszerkezeti Tervét a 23/2017. (II.20.) sz. Kt. határozattal fogadták el, a Helyi Építési Szabályzatot pedig a 5/2017. (II.21.) sz. önkormányzati rendelettel hagyták jóvá.

Ostoros délkeletről külterületeivel csatlakozik Eger településhez, a közös közigazgatási határuk mentén általános mezőgazdasági területek (gyep), kertés mezőgazdasági területek, szőlő, gyümölcsös területek és erdőterületek (gazdasági, védelmi) találhatóak. Az Ostoros-patak Eger felé vízgazdálkodási területként lépi át a közigazgatási határt. Északon és nyugaton ökológiai hálózat ökológiai folyosó terület határa, északon továbbá ökológiai hálózat magterülete ábrázolt.

Eger dél-keleti határán és Ostoros észak-nyugati határán a 2503. jelű országos mellékút fut, mely Eger területén a Kertész utcával létesít összeköttetést és melyet tervezett kerékpárút kísér. Ezenkívül több tervezett helyi gyűjtőút és tervezett külterületi út köti össze Ostorost Egerrel, melyek nyomvonalának egységsítése szükséges a két település között.

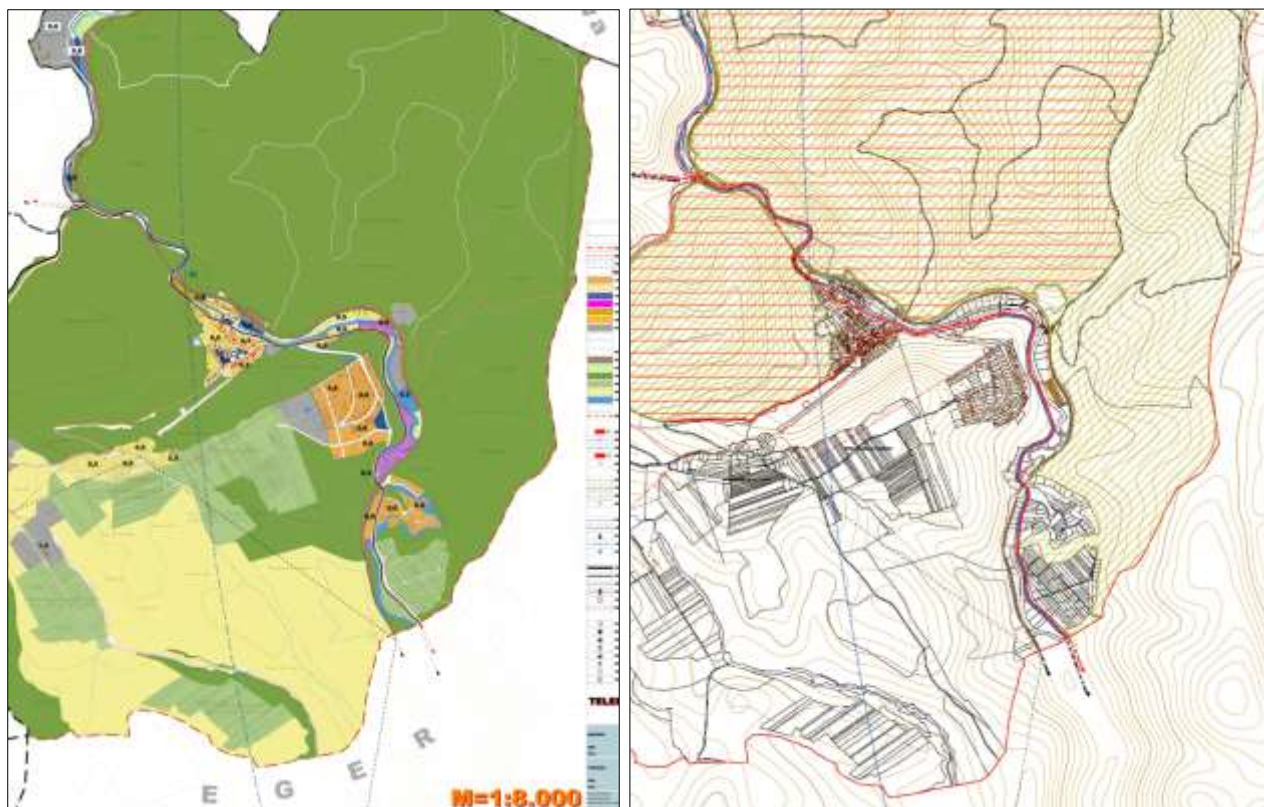

20. ábra Ostoros Településszerkezeti Terve (bal) és Szabályozási Terve (jobb) – részlet

3.3.10. Szarvaskő község hatályos településrendezési tervei

Szarvaskő község Településszerkezeti Tervét a 29/2009. (V.12.) sz. Kt. határozattal fogadták el, a Helyi Építési Szabályzatot pedig a 8/2009. (V. 12.) sz. önkormányzati rendelettel hagyták jóvá.

Eger és Szarvaskő közös közigazgatási határa mentén főként erdőterületek és mezőgazdasági, kertés mezőgazdasági területek helyezkednek el. Az Eger-patak, mely Szarvaskő déli részén lép a településre vízgazdálkodási területként (állandó vízfelület) jelölt. A közös közigazgatási határ déli részén érzékeny természeti területek, keleti részén a Bükki Nemzeti Park határa ábrázolt. A közigazgatási határ környékén felszín alatti vízvédelmi terület határa, valamint lőtér védőterülete – honvédelmi terület ábrázolt érintve Eger területét is. Ezenkívül a 87. sz. vasútvonal, a 25. sz. főút és három kerékpárútvonal (pl. 16. számú Tiszató felé) jelölt a terven, amelyek Eger felé haladnak tovább.

21. ábra Szarvaskő Településszerkezeti Terve (bal) és külterületének Szabályozási Terve (jobb) – részlet

3.3.11. Szomolya község hatályos településrendezési tervei

Szomolya község Településszerkezeti Tervét a község Önkormányzatának Képviselőtestülete 8/2006. (I.28.) kt. határozatával fogadta el. A település Helyi Építési Szabályzatát és annak mellékletét képező Szabályozási tervlapjait pedig a 16/2006. (I.29.) sz. önkormányzati rendelettel hagyták jóvá.

Az Egerrel közös közigazgatási határ mentén gazdasági erdőterületek találhatóak, melyek az országos ökológiai hálózat részét képezik. Hálózati elemek közül tervezett kistérségi összekötőút jelölt a terveken, mely a 2509. számú közútról ágazik le Eger irányába.

22. ábra Szomolya Településszerkezeti Terve (bal) és külterületének Szabályozási Terve (jobb) – részlet

I.4. TERVI ELŐZMÉNYEK, ÉRVÉNYES TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉSEK ÉS AZOK ÉRVÉNYESÜLÉSE

4.1. A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai

Eger Megyei Jogú Város **Hosszútávú Településfejlesztési Koncepcióját** (TFK) Eger Város Önkormányzata 49/2014. (II.14.) számú közgyűlési határozatával hagyta jóvá.

A településfejlesztési koncepció olyan hosszú távú fejlesztési dokumentum, amely Eger város hosszútávú jövőképét határozza meg a 2014-2030 időszakra. Eszerint „2030-ban **Eger térségének gazdasági, közösségi szolgáltató központja**, mely tovább erősíti központi szerepét, elsődlegesen a helyi gazdaságára, épített, táji, természeti értékeire alapozva. A **jármű- és gépiparban** megerősített pozíciója mellett, minőségi szolgáltatásokat nyújt és termékeket állít elő az **egészségiparban, turizmusban, borturizmusban**. A hagyományokkal rendelkező középfokú és felsőfokú oktatásában tovább folytatja a **magas színvonalú képzést, megteremtve ezzel a humán erőforrás helyi növekedését**. Természeti, táji, épített környezetével **élhető**, a térségében **kiemelkedő sport és rekreációs központként**, produktív és kiegyensúlyozottan fejlődő lakó és munkakörnyezetet biztosít”.

A célok eléréséhez egy átfogó célrendszer került kidolgozásra, mely egyaránt érinti az épített és természeti környezetet, a társadalmat, a gazdaságot, illetve a szabályozási, adminisztratív rendszereket. Az átfogó célok megvalósításához több stratégiai cél is hozzájárul. A koncepcióban megfogalmazott jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó célok és a specifikus célok az alábbiak:

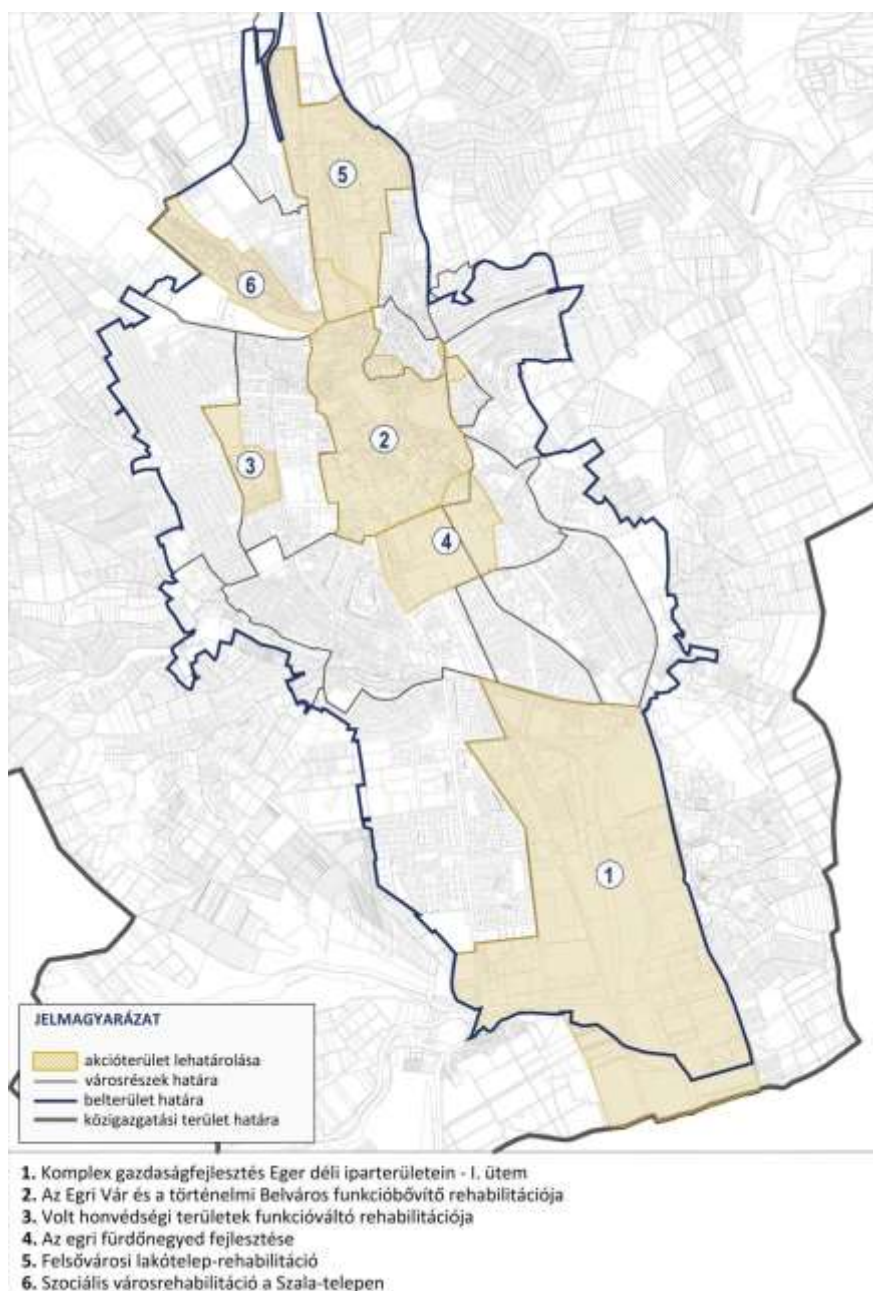
	1. Társadalom	2. Gazdaság	3. Épített, természeti környezet
Jövőkép	Eger a minőség városa		
Átfogó célok	Eger népességének megtartása, kötődésének erősítése, az oktatási-és munkahely kínálat optimalizálása. A társadalmi szolidaritás növelése, a szociális és egészségügyi ellátórendszerek fejlesztése.	Eger város kiegyensúlyozott társadalmi-gazdasági és területi fejlődési feltételeinek megőrzése, javítása a városgazdaság harmonikusabbá tétele, elsősorban a magas hozzáadott értéket előállító (tudásintenzív) tevékenységek és helyi-térségi együttműködések révén.	Eger város szerves fejlődése, kompakttá válása, olyan belső és megújuló erőforrásokra támaszkodva, amelyek fenntartható módon elegendik ki a népesség megtartását, biztosítva az élhető környezetet és a táji-természeti, épített értékek hosszú távú megőrzését.
Specifikus célok	<ul style="list-style-type: none"> Népesség megtartása A versenyképes tudás kialakítása és fenntartása Társadalmi integráció erősítése Szociális és egészségügyi ellátó és támogató rendszerek fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> Járműipar és kapcsolódó ágazatok fejlesztése Egészségipar, jövedelemtermelő képességének és munkahelyteremtő hatásának növelése Idegenforgalom, jövedelemtermelő képességének és munkahelyteremtő hatásának növelése A hiányzó makroszintű infrastrukturális elemek megvalósítása Helyi-térségi gazdaság fejlesztése a városkörnyéki települések együttműködésében az adottságokra alapozva Gazdaság diverzifikálása, ezen belül a k-É és innováció súlyának növelése. A nagyvállalatok és a kkv-k közötti gazdasági együttműködés erősítése 	<ul style="list-style-type: none"> Városi és városrészi kapcsolatok erősítése Energiahatékony városüzemeltetés Városrészek harmonikus fejlesztése Külterületi fejlesztések és a tájhasználat optimalizálása

23. ábra A település célrendszere

(Forrás: Eger Megyei Jogú Város Településfejlesztési Koncepciója 2014-2030 – Pro Regio Kft.)

Eger Megyei Jogú Város **Integrált Településfejlesztési Stratégiáját** (ITS) Eger Város Önkormányzata 449/2014. (IX.25.) sz. közgyűlési határozatával fogadta el, majd a 262/2016. (VI.30.) sz. közgyűlési határozattal felülvizsgálta és a 138/2017. (VI. 27.) sz. Kgy. határozatával módosította. A stratégia az előzőekben bemutatott TFK-val párhuzamosan, azzal összhangban készült, figyelembe véve és integrálva a város már meglévő stratégiai dokumentumainak célkitűzéseit, elképzeléseit. A TFK által meghatározott középtávú tematikus célok eléréséhez szükséges stratégiai beavatkozásokat az ITS határozza meg. Az ITS az alábbi projekt típusokat határozza meg: akcióterületi projektek, hálózatos projektek és kulcsprojektek.

A város területén kijelölt akcióterületeket az alábbi ábra mutatja be:

24. ábra Eger akcióterületeinek elhelyezkedése a hatályos ITS alapján

Forrás: Eger ITS 2014-2020

Hálózatos projektek:

Beruházási jellegű hálózatos projektcsomagok:

- Eger gyorsforgalmi hálózatba történő bekötése; M25 autópályát
- Városi közlekedési és parkolási rendszer fejlesztése, korszerűsítése
- Alapfokú nevelési, egészségügyi, szociális alapellátási infrastruktúra program
- Szegregációk területi rehabilitációja és a szociális felemelkedés feltételeinek javítása
- Egészségügyi alapellátás és szociális alapszolgáltatások rendszerének fejlesztése
- A városi vízellátás és- vízelvezetés javítása, valamint szennyvízhálózat és szennyvíztelep korszerűsítés
- Közvilágítás-fejlesztés a város hiányosan ellátott területein
- Hulladékkezelés és elhelyezés fejlesztése
- Megújuló energiahordozók részarányának növelése Egerben
- Az egri pincerendszer és pincesorok fejlesztése
- Patak-rehabilitációk
- Városi zöldterületek megújítása, fejlesztése
- Sport-, és szabadidős területek fejlesztése
- Műemléki épületek, történelmi emlékek megóvása, értékőrző megújítása
- Városrészi alközpontok fejlesztése (Maklári hóstya; Felnémet; Lajosváros városrészek)
- Az egykori honvédségi külterületi barnamezős területek funkcióváltása
- Az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem fejlesztése

Nem beruházás jellegű hálózatos projektcsomagok (soft projektek):

- Az egri kulturális (közművelődési) intézmények új munkakultúrájának kialakítását célzó továbbképzési konstrukció kidolgozása
- Eger, mint turisztikai termék (komplex város-imázs csomag és értékesítési lánc kidolgozása)
- A Műemlékőr projekt megvalósítása az önkormányzat és a civil közösségek együttműködésével
- Települések turisztikai értékeinek felmérése
- „Kis lépésekkel” energia- és anyagtakarékosságot elősegítő szemléletformálási program
- Szemléletformálási, nevelési, képzési program
- Lakáskonceptió felülvizsgálata
- Egri Tudáspark fejlesztése
- Hatáselemzés készítése Eger és térségének Világörökségi helyszínné való nyilvánítása érdekében
- Közösségi terek működtetése a közösségek által

fejlesztések megvalósításának alapfeltételei, vagy az egyes városfejlesztési akciók „húzóprojektjei”. Ezek megvalósítása prioritást élvez. Az egyes akcióterületeken a kulcsprojektek a következők: ATP1: terület-előkészítés; ATP2: az Egri Vár és erődrendszer környezetének komplex fejlesztése; ATP3: területek előkészítése; ATP4: edzőközpont létesítése – Nemzeti Vízilabda és Úszóközpont; ATP5: közösségi terek megújítása; ATP6: szociális felemelkedést támogató programok.

A dokumentumban továbbá bemutatja az Antiszegregációs programját, amelyben meghatározza a város szegregációval veszélyeztetett területeit, amelyek a Felvégi utca - Kovács Jakab utca – Alvégi utca - József Attila utca által határolt tömb és a Felsővárosi lakótelep, illetve a szegregátumokat, amelyek a Béke-telep és a Szala-part területe.

4.2. Egyéb stratégiai dokumentumok

Eger Város Klímastratégiája 2022-2030

Az Európai Unió a 2019. évben megrendezett párizsi klímacsúcson célként tűzte ki, hogy 2030-ra 40%-kal csökkenteni - az 1990-es értékekhez képest - az üvegházhatású gázok kibocsátását. 2020 márciusában a Tanács elfogadta az EU hosszú távú klímastratégiáját, amelyben távlati célként szerepel, hogy az Unió 2050-re klíma semlegessé váljon. A fentiek nyomán Eger MJV képviselő-testülete úgy határozott, hogy elkészíteti a település Klímastratégiáját. A dokumentum főként a megújuló energiaforrások használatának ösztönzésére, a szemléletformálás fontosságára és az energiafogyasztás csökkentésének szükségességére kívánja felhívni a figyelmet.

A Klímastratégia jelmondata: *„Eger, mint jelentős kulturális-természeti örökséggel, történelmi múlttal rendelkező város, ezen adottságok megőrzése céljából eredményes alkalmazkodási válaszokat ad a klímaváltozás kedvezőtlen hatásaira, és egyidejűleg érdemben csökkenti üvegházhatású gáz kibocsátásait, melyek által a jövő klímakihívásainak sikeresen ellenálló megyei mintavárossá válik.”* A dokumentum 3 időfázisú jövőképet képzel el: rövidtávon 2027-ig, középtávon 2040-ig, míg hosszútávon 2050-ig fogalmaz meg klímastratégiai irányokat és célokat, mely célok a következők:

Mitigációs célok:

- Épületek energia-felhasználás eredetű ÜHG csökkenése
- Megújuló energia részarányának növelése az energiatermelésben
- Közlekedés ÜHG kibocsátásának csökkenése
- Hulladék eredetű ÜHG kibocsátás csökkentése
- Zöldfelület gazdálkodás (nyelő zöldfelületek növelése, a növényzet szén-megkötő képességének erősítése)

Adaptációs célok:

- Az épületek, közcélú infrastruktúrahálózatok felújítása, rendszeres karbantartása
- Éghajlatváltozás közegészségügyi kockázatainak mérséklése
- A település közigazgatási területén található védett területek és természetközeli élőhelyek állapota 2030-ra ne romoljon a 2017-es szinthez képest

Szemléletformálási célok:

- A megújuló energiák használatának ösztönzése és megismertetése
- Energiatakarékos életmód és lehetőségek, alternatív közlekedési formák megismertetése a lakossággal
- Alapvető fenntarthatósági ismeretek elterjesztése a lakosság körében
- Sikeres átfogó iskolai- és óvodai szemléletformálási program megvalósítása a klímaváltozás mitigációs és adaptációs vonzatainak ismertetésével

A klímastratégia az egyes célokhoz intézkedéseket rendel (27 darab), melyek megvalósítása nagyban függ a 2021-2027-es időszakban rendelkezésre álló források mennyiségétől és minőségétől.

Eger MJV Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2018

Eger MJV Helyi Esélyegyenlőségi Programját a települési Önkormányzat Közgyűlése 431/2018. (XI.29.) számú határozatával fogadta el, felülvizsgálata a 300/2021. (VI.11.) polgármesteri határozattal került jóváhagyásra. A dokumentum célja, az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség, a

közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés biztosítása, a diszkriminációmentesség és a szegregációmentesség elérése, a foglalkoztatási és szociális biztonság lehetőségének feltárása és az egészségügyi, oktatási és lakhatási problémák komplex kezelése. Az esélyegyenlőségi program a településen élő azon hátrányos helyzetű csoportokra irányul, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad a különböző területeken jelentkező hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül. Ez alapján célcsoportok lehetnek: a mélyszegénységben élők, a romák, a gyermekek, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program céljai megvalósításának lehetőségeit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett mivoltát a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve tartalmazza. A dokumentum a beavatkozások részletes tervezése mellett az azokhoz kötődő kommunikáció lehetőségeit is feltárja, illetve célként határozza meg egy együttműködési rendszer felállítását a megvalósítás és a monitoring fázisai, illetve -amennyiben szükséges - a kiigazítás fázisai alatt.

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata Gazdasági Program 2020-2024

Eger gazdasági programja a város fejlesztési és stratégiai elképzeléseire építve, a rendelkezésre álló költségvetési keretek, valamint az elmúlt években bekövetkezett globális és helyi változások (pl. COVID okozta gazdasági visszaesés) figyelembevételével készült el. Három időintervallumra bontva határoz meg feladatokat, melyek a következők:

- Rövid táv: cél az alapvető városüzemeltetés biztosítása, a lakosság egészségügyi védekezésének támogatása, a helyi kis- és középvállalkozások működőképességének segítése, támogatása.
- Középtáv: az energiahatékonyság biztosítása, a környezetvédelem és klímaváltozás előtérbe helyezése mint szervező erő, innováció és az információtechnológia biztosítása, a lakosság felkészítése a technológiai váltásra, technológiai fejlesztések (városi közszolgáltatásban, városüzemeltetésben, közlekedésben), Okos Város koncepció megalkotása.
- Hosszútáv: a célok megfogalmazása a hatályos TFK alapján, kiemelten koncentrálna a fiatalok városban tartására, a K+F+I tevékenységek előtérbe helyezésére, valamint a klímaváltozáshoz való adaptáció megteremtésére.

I.5. TELEPÜLÉSRENDEZÉSI, TELEPÜLÉSSZERKEZETI VIZSGÁLAT

5.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök vizsgálata

5.1.1. Eger Megyei Jogú Város hatályos Településszerkezeti Terve

A településszerkezeti terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését. Eger Megyei Jogú Város Településszerkezeti Tervét (továbbiakban: TSZT) a helyi Közgyűlés 279/2004. (VI.24.) sz. Kgy. határozatával fogadta el. A terv azóta többször módosult - utoljára 2022-ben - azonban nem egységes szerkezetben.

Az egyes hatályban lévő településszerkezeti tervlapok a (tervezett) területfelhasználási egységeket határozzák meg a beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területeken egyaránt. A hatálybalépéskor a település területének 16%-a belterületbe, 84%-a pedig külterületbe volt sorolva.

A településszerkezeti terv Belterületre és Külterületre vonatkozó tervlapjai az alábbi meglévő (funkciójában maradó) és fejlesztésre kijelölt (funkciójában jelentősen megváltozó) területfelhasználási elemeket tartalmazzák:

Beépítésre szánt területek:

- **Vegyes területek:**
 - Településközpont vegyes terület (funkciójában megmaradó / jelentősen megváltozó)
 - Központ vegyes terület (funkciójában megmaradó / jelentősen megváltozó)
- **Lakóterületek:**
 - Nagyvárosias lakóterület
 - Kisvárosias lakóterület általános jelleg (funkciójában megmaradó / jelentősen megváltozó)
 - Kisvárosias lakóterület az építménymagasság korlátozásával (funkciójában megmaradó / jelentősen megváltozó)
 - Kisvárosias lakóterület az elhelyezhető építmények körének és magasságának korlátozásával
 - Kertvárosias lakóterület általános jelleg (funkciójában megmaradó / jelentősen megváltozó)
 - Kertvárosias lakóterület nagytelkes laza beépítéssel (funkciójában jelentősen megváltozó)
 - Tartalék kertvárosias lakóterület (funkciójában jelentősen megváltozó)
- **Üdülőterületek:**
 - Üdülőterület
- **Gazdasági területek:**
 - Kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület (funkciójában megmaradó / jelentősen megváltozó)
 - Tartalék kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület (funkciójában jelentősen megváltozó)
 - Ipari gazdasági terület (funkciójában megmaradó / jelentősen megváltozó)
 - Mezőgazdasági üzemi terület (funkciójában megmaradó / jelentősen megváltozó)
- **Különleges területek:**
 - Jelentős zöldfelülettel rendelkező különleges terület (funkciójában megmaradó / jelentősen megváltozó) – ezen belül lehet: Sport-, rekreációs terület; kemping; temető
 - Egyedi jelentőségű, többfunkciós intézmények különleges területe (funkciójában megmaradó / jelentősen megváltozó)
 - Intézményi háttérrel erősített lakófunkciót hordozó különleges területek (funkciójában jelentősen megváltozó)

- Pincés idegenforgalmi központok különleges területe
- Fürdőnegyed különleges terület
- Vár különleges terület
- Honvédelmi célú különleges terület
- Hulladék elhelyezésére és kezelésére szolgáló különleges terület – ezen belül lehet: kommunális szilárd hulladék lerakó; szennyvíztisztító telep
- Külszíni bányaterület
- Egyéb különleges terület

Megjegyzendő ugyanakkor, hogy egyes módosított TSZT tervlapok jelmagyarázata néhol eltérő területfelhasználási kategóriákat tartalmaz. Ez alapján a beépítésre szánt területfelhasználási kategóriák a TSZT egyes módosításai során a következő kategóriákkal egészültek ki: Üdülőtérület – hétvégiház; Különleges idegenforgalmi terület; Különleges mezőgazdasági-üzemi terület

Beépítésre nem szánt területek:

- **Közlekedési területek:**
 - Vasúti közlekedés területe
- **Zöldterületek:**
 - Városi szintű közpark
 - Lakóterületi szintű közpark
 - Tervezett közpark
- **Erdőterületek:**
 - Erdőterület
- **Mezőgazdasági területek:**
 - Korlátozott funkciójú mezőgazdasági terület
 - Általános mezőgazdasági terület
 - Borvidéki
 - Borvidéken kívüli
 - Kertes mezőgazdasági terület
 - Borvidéki
 - Borvidéken kívüli
- **Vízgazdálkodási területek:**
 - Vízgazdálkodási és vízműterület

Ezenkívül a terv a zöldterületek közé sorolja a *szerkezeti jelentőségű zöldfelületeket*, valamint a kertes mezőgazdasági területek közé sorolja a *birtokközpont kijelölésére tervezésbe vonható területeket*, melyek azonban külön területfelhasználási kategóriaként nem értelmezhetők, inkább védelmi és tájékoztató elemekként működnek.

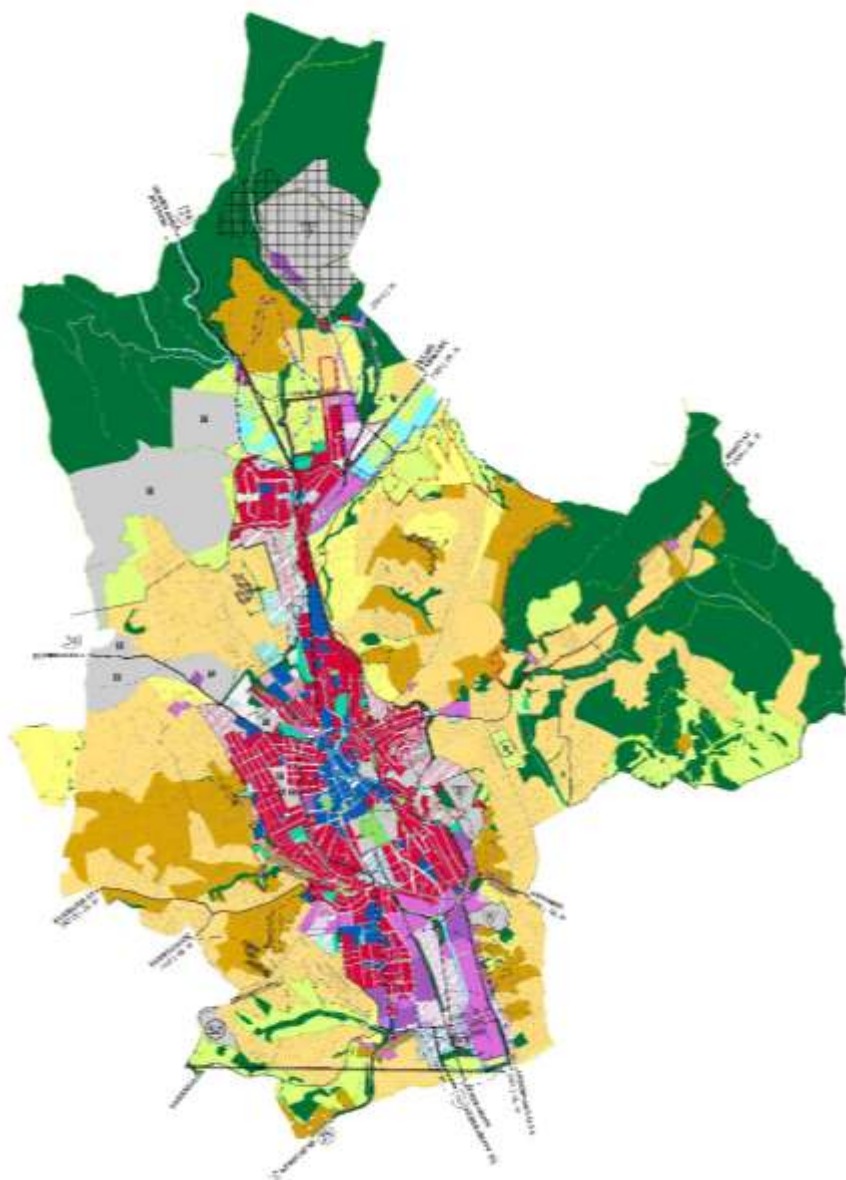
A beépítésre nem szánt területfelhasználási kategóriák a TSZT egyes módosításai során a következő kategóriákkal egészültek ki:

- Elővárosi kertes és szolgáltató mezőgazdasági terület (kertes mezőgazdasági terület)
- Beépítésre nem szánt különleges területek:
 - Külszíni bányaterület
 - Sport-, rekreációs terület;
 - Sportrepülőtér és rekreációs terület
 - Pincés idegenforgalmi központok különleges területe
 - Különleges temető terület
 - Napelempark
 - Közlekedési
 - Köztér
 - Közműszolgáltató
 - Rekreációs
- Közlekedési terület - Közút
- Természetközeli terület

A terv a területfelhasználási kategóriákon kívül tartalmaz egyéb védelmi és tájékoztató elemeket, védett természeti értékeket, közlekedés és közmű elemeket. Ezek:

- **Táj- és természetvédelem:**
 - Bükki Nemzeti Park területének határa
 - Bükki Nemzeti Park tervezett bővítési területének határa
 - Országos jelentőségű természetvédelmi terület határa
 - Védett természeti terület védőövezetének határa
 - Tervezett természeti terület határa
 - Helyi jelentőségű természetvédelmi terület határa
 - Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület határa
- **Környezetvédelem:**
 - Hidrogeológiai védőterület határa
 - Külső hidrogeológiai védőterület
 - „A” hidrogeológiai védőterület
 - „B” hidrogeológiai védőövezet
 - Gyógyhely határa
 - Országos vízminőség védelmi terület határa
 - Védőterület, védőtávolság
 - Hulladéklerakó védőtávolsága
 - Szennyvíztisztító védőtávolsága
 - Bányatelekhatár
 - MOL bányatelekhatár
 - Zajgátló védőterület (OMYA)
 - Lőtér védőterületének határa
 - Honvédségi létesítmények 1000 m-es védőterületének határa
 - Komplex tájrehabilitációs terv készítését igénylő terület
 - Csúszásveszély elhárításának feltételével beépíthető területek határa
- **Közlekedés: (meglévő és tervezett elemek)**
 - Gyorsforgalmi út
 - Országos főút
 - Országos mellékút
 - Települési főút
 - Gyűjtő- és feltáróút
 - Kerékpárút
 - Jelentősebb gépjármű parkoló, parkolóház
 - Idegenforgalmi buszparkoló
 - Összehangolt közúti-vasúti jelzőlámpás csomópont
 - Szintbeni vasúti kereszteződés
 - Vasútvonal
 - Intermodális csomópont
 - Vasútállomás
 - Vasúti megállóhely
 - Vasúti rakodóhely
 - Olajtöltő állomás
 - Repülőtér
- **Közművek:**
 - Kommunális szilárd hulladéklerakó
 - Szennyvíztisztító telep
 - 120 kV-os (132 kV-os) távvezeték nyomvonal
 - Transzformátor állomás
- **Egyéb:**
 - Az adott területfelhasználási egységen belül rögzített pincés övezet határa
 - Területfelhasználás változással érintett terület
 - Tervezett belterület határ
 - Intézmények: az adott lakóterülethez kapcsolódó közösségi területek elhelyezési kötelezettsége; a teljes területfelhasználási egység területe oktatási intézmény; oktatási intézmény tömbön belüli elhelyezési kötelezettsége; kereskedelmi, szolgáltató jellegű intézmények csoportja; oktatási, kulturális, szociális jellegű intézmények csoportja; kulturális intézmény; egészségügyi intézmény

25. ábra Eger - külterület TSZT tervlap

területe; középnyomású földgáz elosztóvezeték; gáznyomáscsökkentő; gázátadó állomás; kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőségvédelmi terület.

A TSZT fejlesztésre kijelölt (jövőben jelentősen változó) elemei egyrészt a település tartalékterületeit, másrészt a jövőben funkcióváltó területeket foglalják magukba. E területeken a tervezett területfelhasználás jövőbeni kialakulása érdekében a település egyértelmű fejlesztési szándékának rögzítésére szolgál. A tartalékterületeket olyan területfelhasználási kategóriába célszerű sorolni, amely kategória a Szabályozási terv szintjén is lehetővé teszi a jelölt területek távlati funkcióváltását, a jelenlegi – jellemzően beépítetlen – állapot megőrzését.

Lakóterületi tartalékterületek a hatályos TSZT szerint többnyire Felnémet és Nagylapos városrészek környezetében, Hajdúhegytől és Rác hóstya beépített részeitől észak-nyugatra, valamint Almagyar és Merengő városrészekben és környezetében található. Vegyes területi tartalék Felnémet középső területein, Nagylapos nyugati oldalán, Hatvani hóstya déli területein, valamint a K2 jelű út és

A tájékoztató és egyéb elemek a TSZT egyes módosításai során a következő kategóriákkal egészültek ki: gyalogút; sétány, meglévő belterület határa; régészeti érdekű terület; országos ökológiai hálózat; tervezett keleti elkerülő út nyomvonala; nagyobb jelentőségű mezőgazdasági út; hírközlési adótorony; Natura 2000 területek (SCI, SPA); természeti, táji értékben gazdag, helyi védelemre javasolt terület; régészeti lelőhely; helyi értékvédelmi terület határa; bányatelekkel le nem fedett, megkutatott terület határa; tervezett összekötőút; tervezett körforgalom; forrás; vízmű; nagyközépnomású gázvezeték; kilátótorony, tervezett É-D-i összekötő út; tájfeltáró kerékpárút, kerékpáros útvonal; kötélpálya, felvonó; híd, aluljáró; települési szintű közútfejlesztés várható

környékén kerültek kijelölésre. Területi tartalékkal rendelkező gazdasági területek a Déli iparterület területén, Lajosvárostól észak-nyugatra, valamint Felnémet keleti területein találhatóak. Tervezett zöldfelületek és zöldterületek a Lajosvárosi temető, valamint Pásztorvölgy területén jelöltek, míg a tervezett beépítésre szánt különleges területek (sport, intézményi háttérrel erősített lakófunkciót hordozó stb.) többnyire Rác hóstyától és Nagylapostól nyugatra és északra összpontosulnak. A tervezett nyomvonalas hálózati elemek közül a keleti elkerülő út vonala kiemelendő.

5.1.2. Eger Megyei Jogú Város hatályos Helyi Építési Szabályzata és Szabályozási Terve

A város hatályos egységes Helyi Építési Szabályzatát (továbbiakban: HÉSZ) és annak 1. mellékletét képező Szabályozási terveit a 4/2016 (II.26.) sz. rendeletével hagyta jóvá, amely azóta többször módosult nem egységes szerkezetben. A HÉSZ már a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) kormányrendelet formai és tartalmi követelményeinek megfelelően készült. Módosítása jelenleg is zajlik.

A Szabályozási terv több, városrészekre tagolt tervlapból áll. Ezek a következők:

Tervlapszám	Városrész	Méretarány
M 1.1.	Almagyar-Merengő	1 : 2000
M 1.2.	Belváros és Szent Miklós városrész	1 : 2000
M 1.3.	Belváros-kelet	1 : 2000
M 1.4.	Cifra hóstya és Tetemvár	1 : 2000
M 1.5.	Csákó	1 : 2000
M 1.6.	Déli iparterület	1 : 2000
M 1.7.	Délkeleti külterület	1 : 2000
M 1.8.	Felnémet	1 : 2000
M 1.9.	Felsőváros	1 : 2000
M 1.10.	Hajdúhegy	1 : 2500
M 1.10.-É	Hajdúhegy-észak	1 : 2000
M 1.11.	Hatvani hóstya	1 : 2000
M 1.12.	Károlyváros	1 : 2000
M 1.13.	K2 jelű út és környéke	1 : 2000
M 1.14.	Lajosváros-kelet	1 : 2000
M 1.15.	Maklári hóstya	1 : 2000
M 1.16.	Nagylapos	1 : 2000
M 1.17.	Rác hóstya	1 : 2000
M 1.18.	Sánc	1 : 2000
M 1.19.	Szépasszonyvölgy	1 : 2000
M 1.20.	Tihamér	1 : 2000
M 1.21.	Vécseyvölgy	1 : 2000
M 1.22.	Volt kemping területe	1 : 2000
M 1.23.	Északnyugati külterület – a 24. számú főúthoz kapcsolódó különleges beépítésre szánt üzemi terület	1 : 2000
M 1.24.	Lajosváros-nyugat	1 : 2000
M 1.25.	Északkeleti külterület és Bikalegelő	1 : 2000

A HÉSZ 2. melléklete tartalmazza a hatályos Szabályozási tervek és azok módosításainak lehatárolását Eger területén belül. A HÉSZ ezenkívül további mellékletekkel rendelkezik, melyek a védelmi és korlátozási előírásokkal érintett területeket (5. számú mellékletek), a pincével érintett területeket (6. melléklet), az örökségvédelemmel kapcsolatos tervlapokat és jegyzékeket (7. és 8. számú mellékletek), illetve a táj- és természetvédelemmel kapcsolatos elemeket (9. számú mellékletek) mutatják be. Az épített örökség elemeivel a város Települési Örökségvédelmi Hatástanulmánya foglalkozik behatóan, ezenkívül velük kapcsolatban a város Települési Arculati Kézikönyve és településképi rendelete fogalmaz meg ténylegesen előírásokat.

A HÉSZ rendelet továbbá függelékeket is tartalmaz, melyek az Apolló sportrepülőtér zajszennyezésére (1. függelék), a telepítésre javasolt és a kerülendő növényfajok meghatározására (2. függelék), a vízbázisok és karsztforrások hidrogeológiai védőterületeinek és védőidomainak lehatárolására (3. és 6. függelékek), valamint az egyes Szabályozási terveket készítő listájára (5. függelék) terjed ki.

5.1.3. Eger Megyei Jogú Város hatályos településképi rendelete (TKR) és Településképi Arculati Kézikönyve (TAK)

Eger 2017-ben készítette el Településképi Arculati Kézikönyvét, mely bemutatja a város történetének alakulását, az épített és természeti, táji örökség jellegzetességeit, valamint a helyi településképi szempontból meghatározó, eltérő karakterű területeket. Eger MJV a következő karaktereket különíti el:

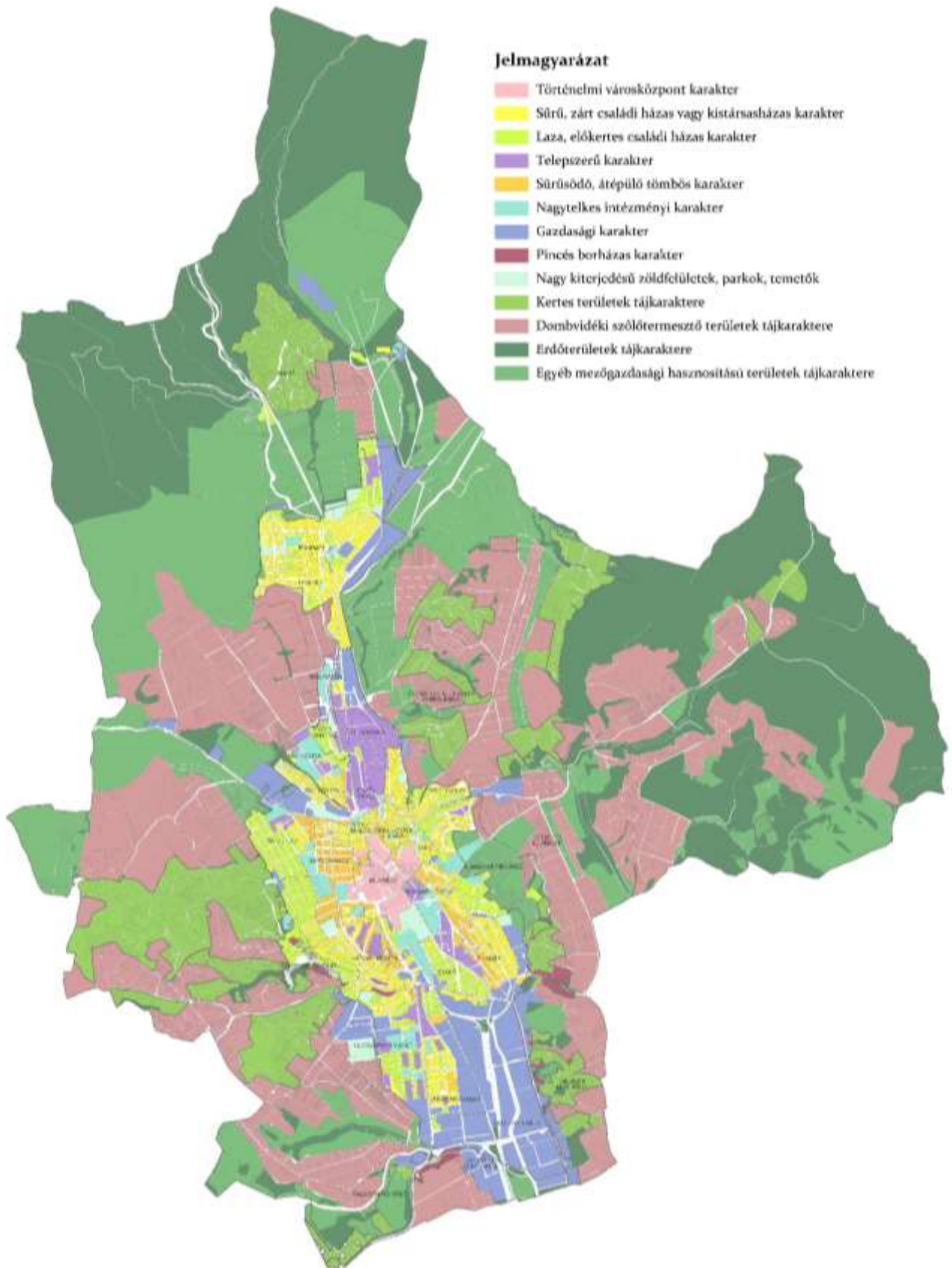
- Történelmi városközpont karakter
- Sűrű, zárt családi házas vagy kistársasházás karakter
- Laza, előkertes családi házas karakter
- Telepszerű karakter
- Sűrűsödő, átépülő tömbös karakter
- Nagytelkes intézményi karakter
- Gazdasági karakter
- Pincés borházas karakter
- Nagy kiterjedésű zöldfelületek, parkok, temetők
- Kertes területek tájkaraktere
- Dombvidéki szőlőtermesztő területek tájkaraktere
- Erdőterületek tájkaraktere
- Egyéb mezőgazdasági hasznosítású területek tájkaraktere

A dokumentum a település egészére és az egyes eltérő karakterű területekre egyaránt ajánlásokat tesz a településképi megőrzése, a tervezett épületek illeszkedése és a harmonikus városi fejlődés, illetve a közterületek esztétikus kialakítása érdekében. A TAK Eger területén megtalálható jó példákkal támasztja alá az egyes eltérő karakterű területeken elérni kívánt települési és táji megjelenést.

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata Képviselő-testületének 6/2018. (II.23.) számú önkormányzati rendelete rendelkezik Eger településképi védelméről. A TKR tartalmazza a helyi értékvédelem szabályait és a településképi követelmények előírásait, valamint meghatározza a településképi érvényesítési eszközöket. A TKR több mellékletet és függeléket tartalmaz, melyek többek között kiterjednek a helyi védelem alatt álló építészeti örökségre (1. számú mellékletek 1.1.-1.14.), a településképi szempontjából meghatározó területekre (2. számú mellékletek – 2.1.-2.2.), az országos jelentőségű művi értékekre és nemzeti emlékhelyekre (1-2. függelék), az országos jelentőségű táji és természeti értékekre (4. számú függelékek – 4.1-4.4.), az egyedi tájértékekre (5. függelék), a helyi természetvédelmi oltalom alatt álló területekre, értékekre (6. függelék), a növénytelepítéssel és fajokkal kapcsolatos javaslatokra (7-8. számú függelékek), valamint Eger Településképi Arculati Kézikönyvének karakterterképére (9. függelék).

A TKR felülvizsgálata és módosítása 2022 végén kezdődött meg, jelenleg is folyamatban van.

Eger ezenfelül rendelkezik Települési Örökségvédelmi Hatástanulmánnyal (2019), mely a város területén található további, jelenleg még védelem alatt nem álló épületek, építmények és területek értékeinek feltárásával is foglalkozik, javaslatot adva további helyi védett értékek kijelölésére.

26. ábra Eger – Karakterterkép

Forrás: TKR 9. függelék

I.6. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI HELYZETE

Eger város társadalma a demográfiai (pl. iskolázottság, nemzetiségi összetétel) és népesedési (pl. vándorlás, természetes szaporodás) folyamatok, a foglalkoztatás, a jövedelmi viszonyok, valamint az életminőség fontosabb jellemzőin keresztül kerül bemutatásra. Az elemzések összehasonlítási alapja legtöbb esetben az egri járási, a Heves vármegyei, vármegyei járásközpontok, Észak-Magyarország, illetve az országos adatok. Az életminőség vizsgálata a lakásállomány összetétele és a városi zöldfelületek aránya alapján történik meg. Az elemzés alapja a 2021-22 években készített FVS Helyzetfeltárás munkarész, amely kiegészítésre került az adatok frissítésével és az ezekre épülő elemzések aktualizálásával.

6.1. Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség

Lakónépesség

Eger területe 92,21 km², lakónépessége¹³ 50 032 fő (2021), állandó népessége¹⁴ 50 401 fő. népsűrűsége 557,20 fő/km², amely az országos átlagot (104,6 fő/km²) jelentős mértékben meghaladja. Heves vármegye lakónépességének 18 %-a lakik Egerben. A település lakónépessége a 2001-es népszámláláshoz képest a 2011. évi népszámlálás időpontjában 2 505 fővel volt kevesebb. Eger népessége folyamatosan csökken az elmúlt harminc évben, de 2021-ben népességnövekedés figyelhető meg.

Terület	1991	2001	2011	2015	2019	2020	2021
Eger (fő)	63 017	57 695	55 190	54 480	51 894	51 168	50 032
Előző időpont arányában (%)	91,6%	95,7%	98,7%	95,3%	98,6%	98,6%	100,4%
Népsűrűség (fő/km ²)	683,48	625,76	598,59	590,83	562,78	554,91	542,58
Terület nagysága (km ²)	92,2	92,2	92,2	92,21	92,21	92,21	92,21

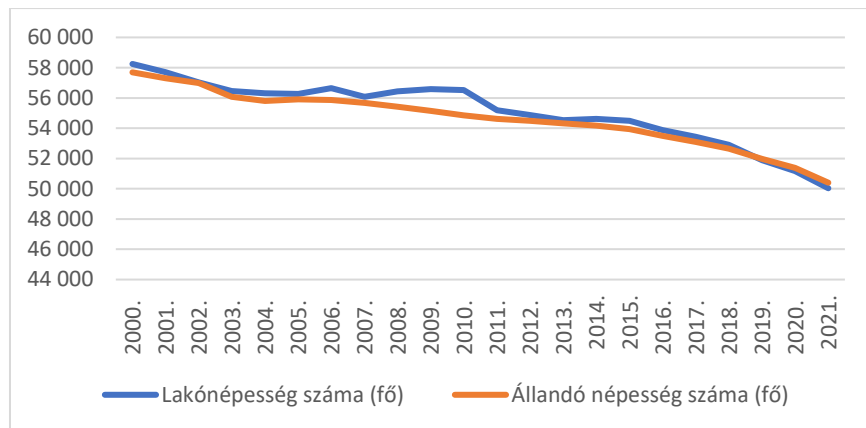
2. táblázat A lakónépesség és a népsűrűség hosszabb távú tendenciájának vizsgálata Eger vonatkozásában

Forrás: KSH

¹³ **Lakónépesség:** az adott területen lakóhellyel rendelkező, de másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma. (https://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/nep_modsz.html)

¹⁴ **Állandó népesség:** az adott területen bejelentett lakóhellyel (állandó lakással) rendelkező személyek adatait tartalmazza, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük (ideiglenes lakásuk). Ebbe a csoportba tartoznak azok a személyek is, akik valamely okból (pl. munkavállalás, tanulás, diplomáciai, kereskedelmi, tudományos megbízás teljesítése stb.) az eszmei időpontban átmenetileg külföldön tartózkodnak, de bejelentett lakóhelyül az adott területen volt. (<https://www.ksh.hu/nepszamlalas/docs/modszertan.pdf>)

Eger lakónépessége és népsűrűsége az elmúlt 30 évet tekintve 1991 környékén tetőzött, ekkor több, mint 60 ezer lakosa volt a városnak, népsűrűsége pedig 680 fő/km² feletti értéket mutatott. Ezt követően folyamatos népességcsökkenés volt tapasztalható, azonban 2021-re már csak 50 032 fő az egri lakosság száma.

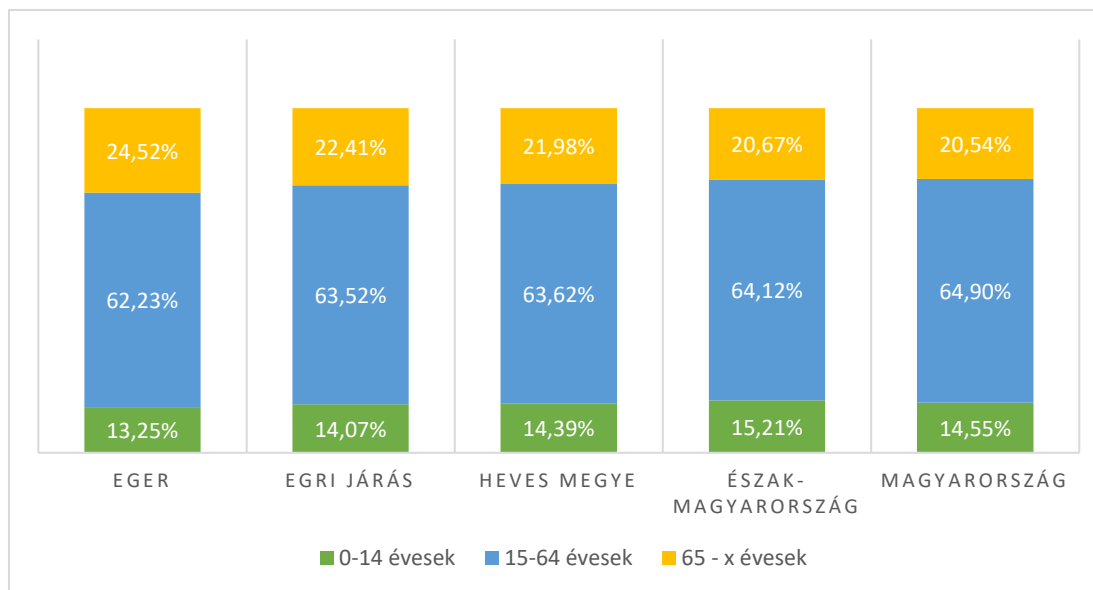
27. ábra A lakónépesség és az állandó népesség alakulása Egerben 2000-2021 között

Forrás: KSH

Egerben az állandó népesség száma 50 401 fő, míg a lakónépességé 50 032 fő volt 2021-ben. Az állandó népesség az adott településen állandó bejelentett lakhellyel rendelkezők számát jelenti, míg a lakónépesség a településen lakóhellyel rendelkezők száma (akik másik településen tartózkodási hellyel nem rendelkeznek) és a településen tartózkodási hellyel rendelkezők együttes száma. A két mutató által kirajzolódó grafikonból jól látható, hogy a 2000-es évektől kezdve a lakónépesség száma folyamatosan meghaladta az állandó népesség számát, kivéve a 2019-es és 2020-as éveket, ahol a tendencia kismértékben, de megfordult. Ennek első sorban adminisztrációs okai lehetnek, különösen az egyetemisták körében.

Korösszetétel

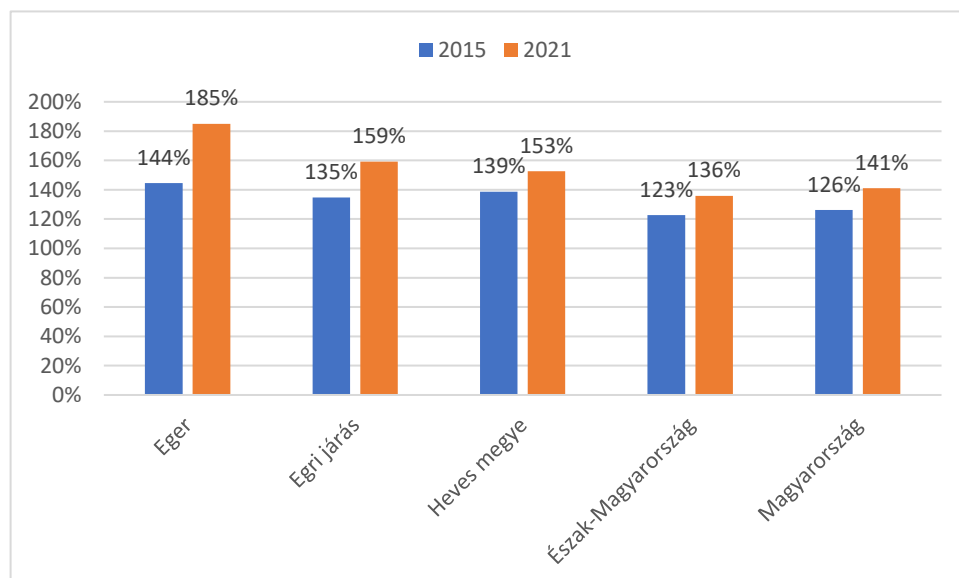
A lakosság korösszetételét tekintve Egerben (2021.) a fiatalok aránya 13,25%, amely kismértékben elmarad a járási, vármegyei, a régiós és az országos értékektől. Az időskorúak (65-x évesek) aránya 24,52%, amely a magasabb területi szintek mutatóinál 2,11-3,85 százalékponttal magasabb értéket mutat, tehát Egerben nagyobb mértékben öregedik a társadalom, mint az országos szinten. A 15-64 éves korosztály aránya Egerben 62,23%, az Egri járásban 63,52%. Az Egri járásban kismértékben, de fiatalabb a társadalom, mint Egerben, ez első sorban az Egerből az agglomerációba költöző fiatalabb családoknak és a magasabb természetes népszaporulatnak köszönhető.

28. ábra A lakónépesség korcsoportok szerinti megoszlása (2021)

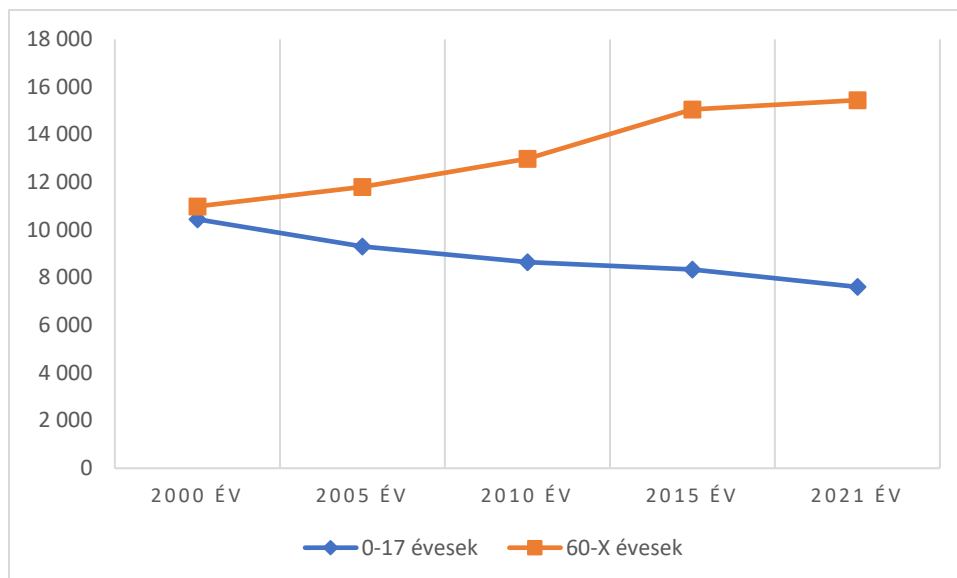
Forrás: KSH

A száz 0-14 évesre jutó 65 évesek és idősebbek aránya túllépi a 100%-ot, vagyis előregedő társadalom jellemzi a várost. Az öregségi mutató értéke 2015-ben 144% volt, míg 2021-re ez az érték 185%, mindkét érték magasabb a járási, vármegyei, régiós és országos értéknél is (KSH).

29. ábra Öregségi mutató (egy 0-14 éves lakosra jutó 65-x korú lakos) 2015, 2021

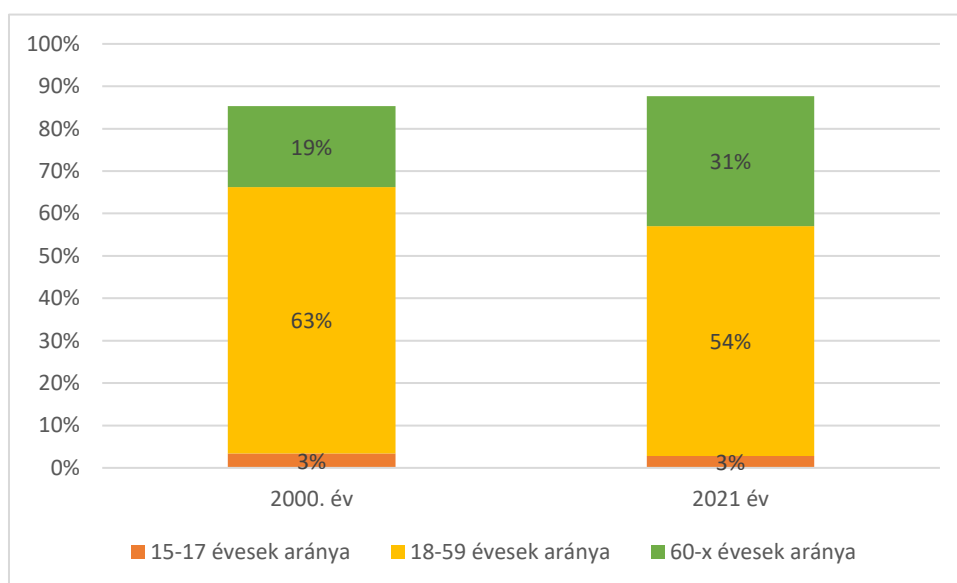
Forrás: KSH

30. ábra A gyermekek és a 60 év felettek számának alakulása Egerben 2000-2021. között

Forrás: KSH

A fiatalok száma tehát kisebb mértékben csökkent, mint ahogy az idősebbeké nőtt, ezzel párhuzamosan az aktív korú népesség aránya jelentősen lecsökkent az elmúlt 20 évben.

31. ábra Korcsoportok megoszlásának változása Egerben 2000-2021. között

Forrás: KSH alapján, saját számítás

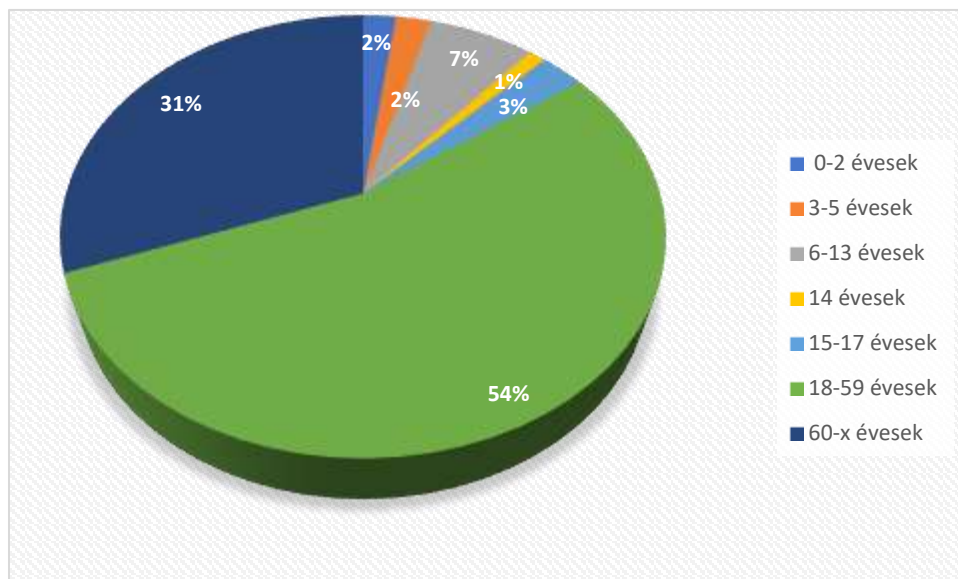
A fiatalok száma tehát kisebb mértékben csökkent, mint ahogy az idősebbeké nőtt, ezzel párhuzamosan az aktív korú népesség aránya jelentősen lecsökkent az elmúlt 21 évben.

Korcsoportok szerinti megoszlás táblázatban és diagramon:

Kor/Év	2000. év	2005. év	2010. év	2015. év	2020. év	2021. év
0-2 évesek	1 406	1 419	1 378	1 280	1 129	1 073
3-5 évesek	1 498	1 421	1 491	1 341	1 185	1 150
6-13 évesek	4 885	4 042	3 667	3 879	3 619	3 433
14 évesek	694	573	512	447	465	543
15-17 évesek	1 965	1 850	1 600	1 400	1 398	1 411
18-59 évesek	36 254	34 783	33 204	30 534	27 989	27 343
60-x évesek	10 991	11 811	12 994	15 056	15 594	15 448
Állandó népesség száma	57 693	55 899	54 846	53 937	51 379	50 401

3. táblázat Eger állandó népességének korcsoport szerinti változása 2000-2021.

Forrás: KSH

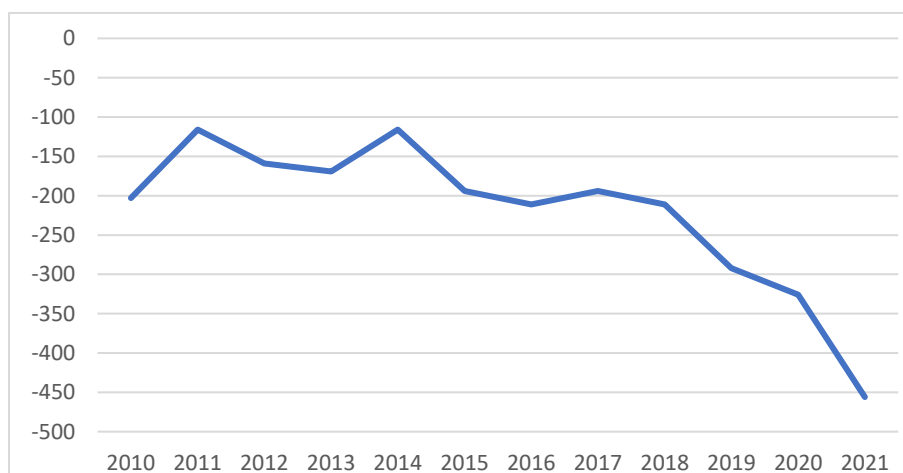

32. ábra A lakosság korcsoportonkénti összetétele (2021)

Forrás: KSH

Népesedés

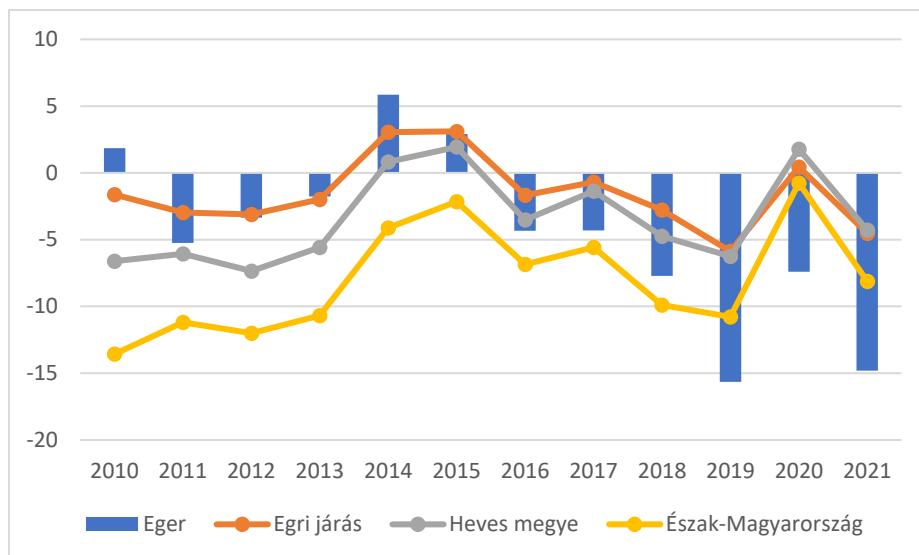
Eger népesedési helyzete megfelel az országos tendenciáknak, vagyis az élveszületések és a halálozások különbözete ezer lakosra vetítve évről-évre negatív. Mértéke Egerben (-5,62 ezrelék) magasabb, mind a járási (-5,1 ezrelék), mind pedig a régiós (-4,81 ezrelék) és országos (-4,1 ezrelék) átlagánál. A városban a 2010-2021 közti időszakban a természetes fogyás éves értéke -116 és -456 fő között ingadozott, minimumát 2011 és 2014-ben érte el. A 2020-as és 2021-es kiugró érték (-326 és -456 fő) a világjárvány okozta többlethalálozás számával magyarázható, de a korábbi évek tendenciáival ellentétben 2017 óta a fogyás mértéke nem mérséklődött, így a 2022-ben és 2023-ban várható halálozások számában történő rövid visszaesést követően stabilizálódik a járvány előtti szinten a természetes fogyás lassú növekedési üteme.

33. ábra Természetes fogyás változása Egerben (fő) 2010-2021

Forrás: KSH

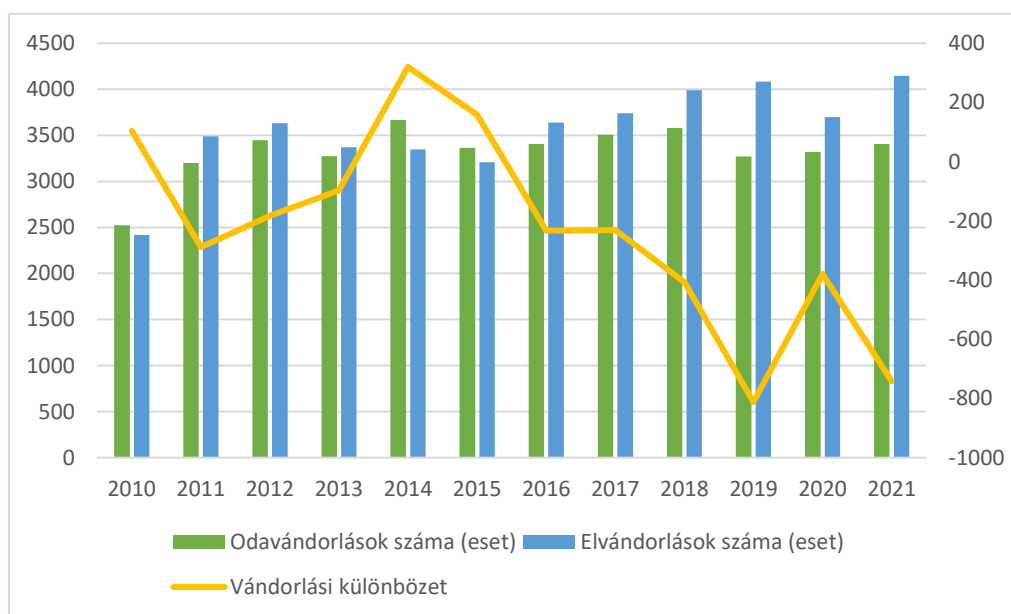
Eger vándorlási egyenlege - vagyis az állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők és az onnan másik közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők számának különbözete – az elmúlt években ingadozást mutatott, lokális maximumát 2014-ben érve el (+5,9 ezrelék / ezer fő). Eger vándorlási egyenlegének változásai követi a járási és a vármegyei tendenciákat, azonban azokat nagyobb amplitúdóval. 2016 óta negatív az arányszám, ezer lakosra vetített értéke 4,3 ezrelékről 15,6 ezrelékre csökkent.

34. ábra Vándorlási egyenleg alakulása Egerben 2010-2021 között (ezrelék)

Forrás, KSH, saját számítás

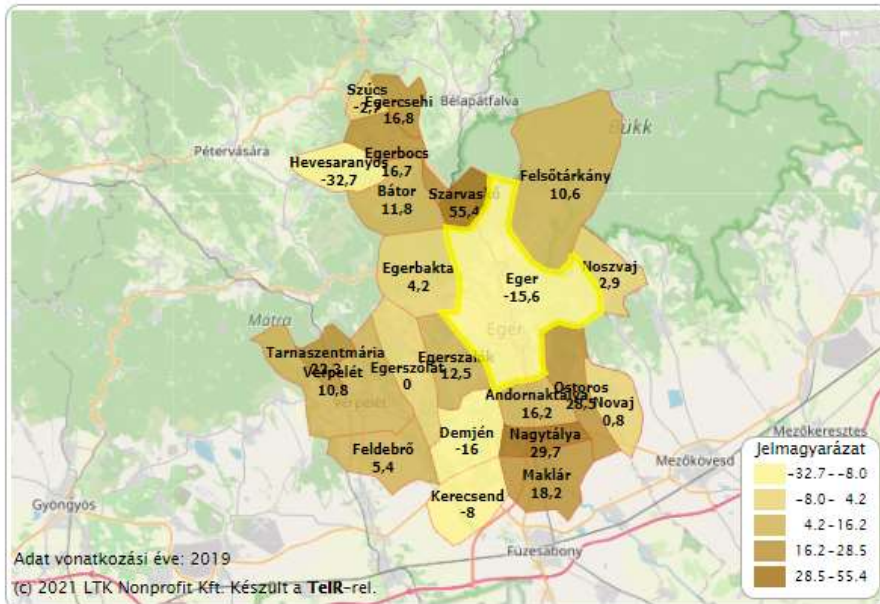
Az ábrán látható, hogy a vándorlási egyenleg hektikus, első sorban a gazdasági környezet alakulásától függ a mértéke. 2019-ben a vándorlási egyenleg a lakosság arányában 15,6 ezrelék, 2020-ban a vándorlási egyenleg -7,4 ezrelékre mérséklődött, ezzel párhuzamosan az oda- és az elvándorlások számában is csökkenés következett be. Ez a kiugró mérséklődés a koronavírus megjelenésével és az ehhez kapcsolódó gazdasági visszaeséssel magyarázható, 2021-ben a vándorlások esetszáma megközelíti a pandémia előtti értéket (vándorlási egyenleg -742 fő, lakosság 14,7 ezreléke), azonban az elvándorlások esetszámában a maximumot produkálja 2010 óta (a járvány miatt elmaradt költözések pótlása). Az átlagos vándorlási egyenleg az elmúlt 110 évben -186 233 eset volt, az odavándorlások átlagos esetszáma 33230, az elvándorlásoké 3510 3563 eset.

35. ábra Eger vándorlási egyenlege az esetszámok alapján 2010-2021. között

Forrás: KSH alapján, saját számítás

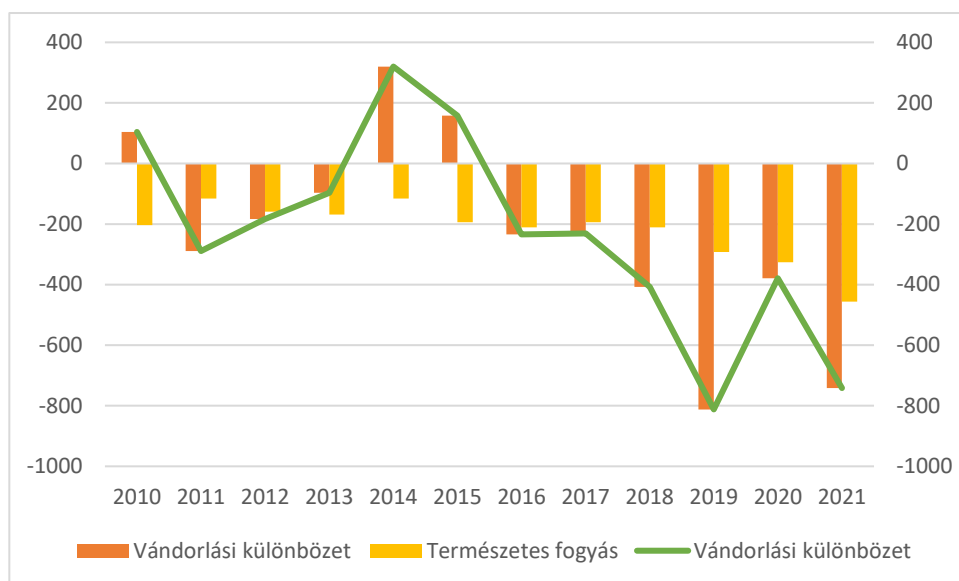
A pandémiát megelőző évben az egri járás más településein ennél jellemzően kedvezőbben alakultak a mutató értékei, kivéve Hevesaranyost (-32,7 ezrelék). Szarvaskőn +55,4 Nagytálya +29,7; Tarnaszentmárián +22,3; Makláron pedig +18,2 ezrelék volt a vándorlási egyenleg.

36. ábra Vándorlási egyenleg az Egri járásban, 2019-ben (ezrelék)

Forrás: Lechner Nonprofit Kft.

Tekintettel arra, hogy a költözések jellemzően kisebb távolságban zajlanak, illetve arra, hogy a XX. század vége óta agglomerációs folyamatok indultak meg Eger térségében, arra lehet következtetni, hogy az Egerből elvándorlók részben a környező településeken telepedtek le, élvezve a kis települések előnyeit (alacsony ingatlanárak, zaj-, forgalomcsökkenés) és a közeli vármegyeszékhely nyújtotta infrastruktúrát (munkahely, köz- és kereskedelmi szolgáltatások, szabadidős tevékenységek). Az agglomerációba költözést többnyire fiatal párok, kisgyermekes családok választják, ez magyarázatot ad az aktív korú lakosságárány drasztikus csökkenésére is.

37. ábra Lakosságszámot befolyásoló demográfiai tényezők változása Egerben 2010-2021 között

Forrás: KSH adatok alapján saját számítás

Eger jelentős népességcsökkenést szenvedett el az elmúlt évtizedekben, mivel a természetes népszaporulat és a vándorlási különbözet jellemzően negatív értékeket mutat. A tendencia időnként megtörik, mely első sorban a gazdasági konjunktúra-időszakokkal van összefüggésben (2014-2015. gazdasági válság utáni fellendülés; 2020. COVID-19 világjárvány és kapcsolódó korlátozások), de az elmúlt 20 évben így is 112,6 % ponttal csökkent a lakosságszám, hosszú távon további jelentős lakosságcsökkenés várható.

Nemzetiségek

Eger lakosságának túlnyomó része magyarnak vallja magát. Egerben a második legnépesebb nemzetiséget a romák jelentik, a lakosság 2%-a vallotta magát cigány (románi, beás) nemzetiségűnek - amely nagyjából félezer főt jelent -, és 1,4% más hazai nemzetiségűnek. A 2001-es népszámlálás során még csak az egri lakosság 1,3%-a vallotta magát cigánynak, így a hazai nemzeti kisebbséghez tartozók aránya is csak 0,9% volt Egerben. A német és a cigány mellett legtöbben a román, görög, lengyel, ruszlin, ukrán és szlovák nemzetiséghez tartozónak vallották magukat a 2011. évi népszámlálás során a nemzetiség, az anyanyelv, vagy a családban használt nyelv alapján.

Meg kell jegyezni, hogy a nemzeti hovatartozás kérdését a népszámlálások során rendre alulmériük minden nemzetiség esetében, mivel a kérdésre nem kötelező választ adni. A 2001-es népszámlálástól kezdve egyéb puha kérdéseket is feltettek a kérdezőbiztosok (pl. milyen nyelven beszélget családjával, barátaival), és három nemzetiséget és anyanyelvet is megadhattak a válaszadók (2011-ben már csak kettőt). A 2011-es népszámlálás során a nemzetiségi kérdésre 14,7% tagadta meg a válaszadást országos szinten, szemben a 2016-os mikrocenzussal, ahol már csak 1,6%, ám a válaszadási hajlandóság növekedése zömmel a magyar válaszkategóriát jelölők számában köszönt vissza. Ez azonban összefüggésben lehet azzal, hogy a teljesen digitális adatfelvétel során egyszerűbb volt a „magyar”

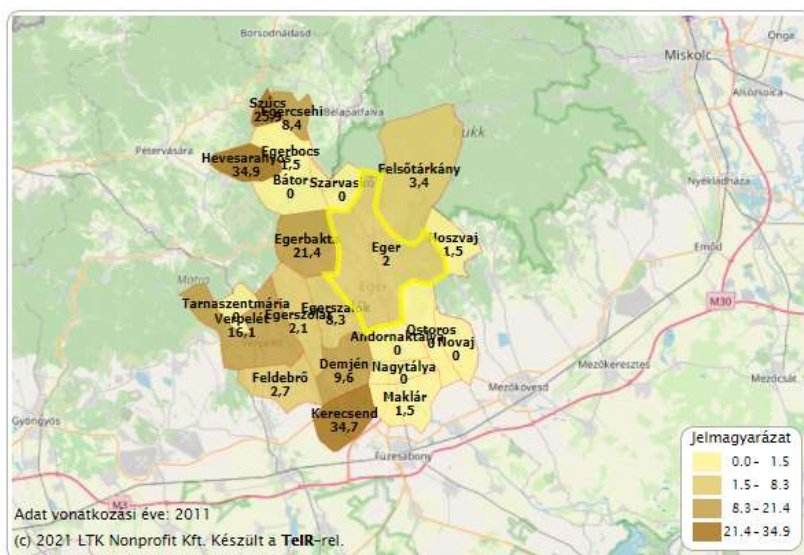
választ bejelölni, mint a válasz megtagadását. Mindenesetre feltételezhető, hogy 2011-ben a felmérés szerinti 83,4%-ánál nagyobb arányban éltek magyar nemzetiségűek Egerben.¹⁵

magyar	83,40%
cigány (roma)	2,00%
egyéb, nem hazai nemzetiség	1,30%
német	0,70%
román	0,20%
görög	0,10%
lengyel	0,10%
ruszin	0,10%
szlovák	0,10%
ukrán	0,10%
nem kívánt válaszolni, nincs válasz	16,40%

4. táblázat A helység lakóinak nemzetiségi kötődése 2011-ben

Forrás: KSH

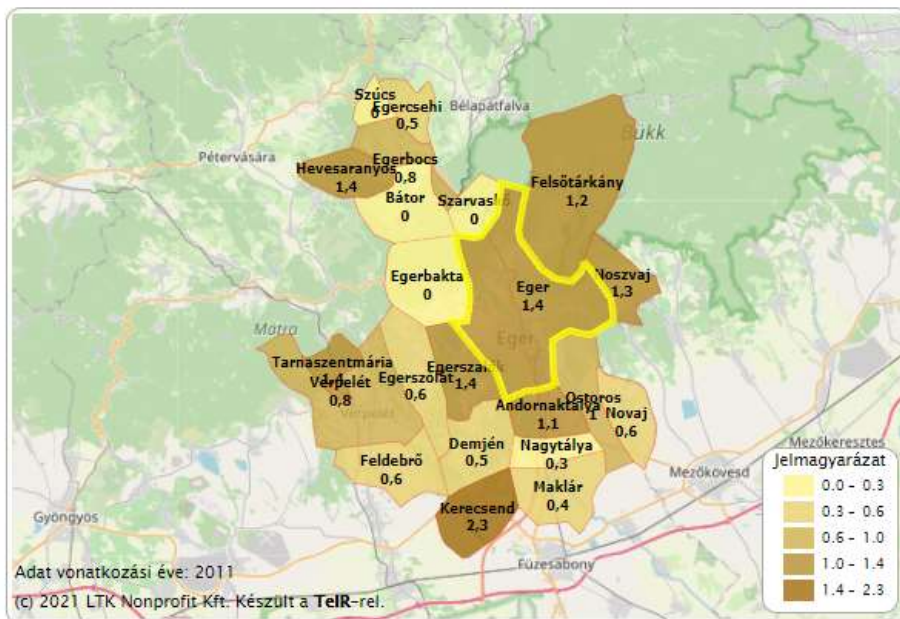
Az alábbi két térképen Eger járás nemzetiségi kisebbséghez tartozók aránya került ábrázolásra a népszámlálás adatai alapján, eszerint Hevesaranyoson, Kerecsenden és Szúcson élnek a legnagyobb arányban cigány etnikumhoz tartozók, Egerhez közeli településeken, mint pl. Szarvaskő, Ostoros, Novaj vagy Andornaktálya, senki nem vallotta magát romának. Kerecsenden a legmagasabb a nemzetiségi kisebbséghez tartozók aránya is (németek és románok), a 2001-es népszámlálási adatok alapján jelentősebb még a kettős identitású szlovákok aránya is. Szarvaskőn, Egerbaktán, Bátorban és Szúcson egy lakos sem vallotta magát nemzeti kisebbséghez tartozónak.

38. ábra A cigány (romani, beás) etnikai kisebbséghez tartozó népesség aránya az Egri járásban, 2011 (%)

Forrás: Lechner Nonprofit Kft.

¹⁵ Forrás: Lajtai Mátyás, Nemzetiségi viszonyok és a statisztikai adatgyűjtés Magyarországon, Statisztikai Szemle, 98(6), o. 547-572.

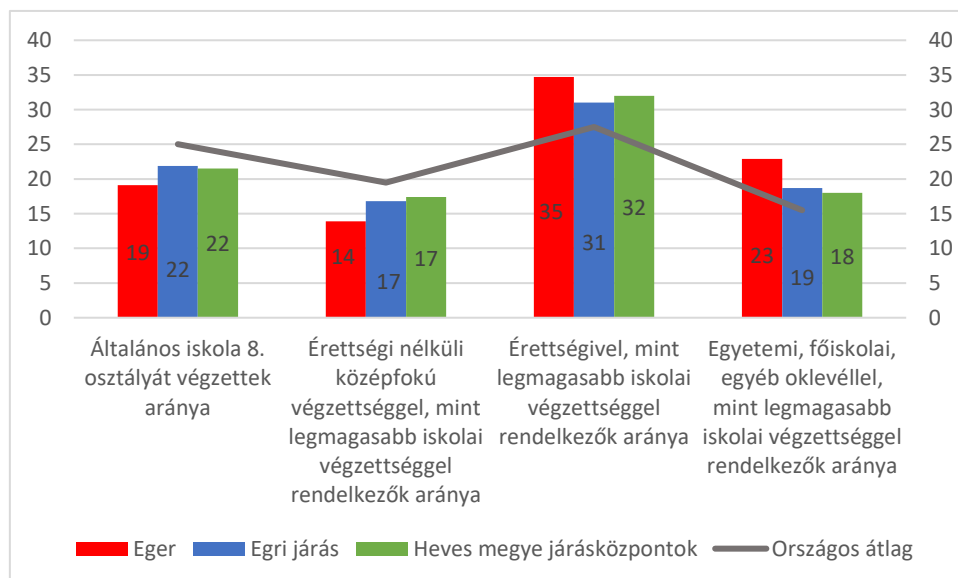

39. ábra Hazai nemzeti kisebbséghez tartozó népesség romák nélküli aránya Egerben, 2011 (%)

Forrás: Lechner Nonprofit Kft.

Iskolázottság

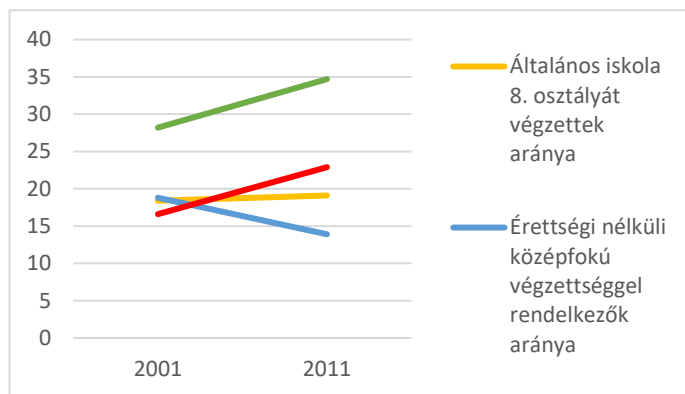
Az iskolázottság tekintetében mind Eger, mind az Egri járás értékei lényegesen jobbák az országos mutatószámoknál. Az egyetemi, főiskolai, egyéb oklevéllel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában mutató értéke 2011-ben 22,9% volt, míg az országos átlag 15,5%. Ugyanígy az érettségizettek 34,7%-os értéke is lényegesen magasabb az országos 27,5%-nál.

40. ábra Lakosság iskolai végzettsége Egerben, Egri járásban és Heves megyében a 7 éves és idősebbek arányában, 2011-ben (%)

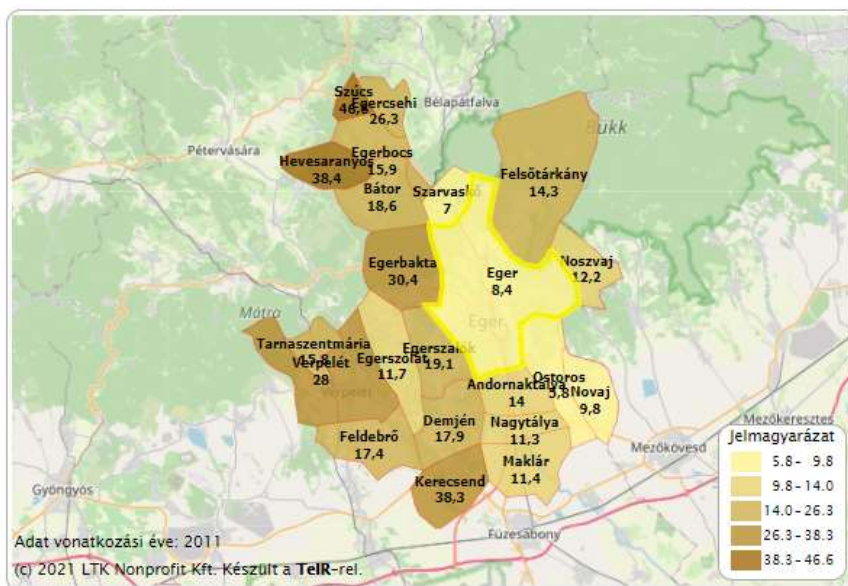
Forrás: 2011- Népszámlálás, Lechner Nonprofit Kft. alapján saját szerkesztés

Az iskolázottság szintjét kifejező mutatók tekintetében a 2001 és 2011. évi népszámlálás közötti időszakban mind a három, végzettséget vizsgáló mutató esetében pozitív irányú eltérés következett be az egri lakosság körében. 0,7%-kal emelkedett a legfeljebb általános iskolai, 6,5%-kal az érettségivel, illetve 6,3%-kal a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya. Az érettségi nélküli középfokú végzettséggel rendelkezők aránya azonban 4,9%-kal csökkent a tíz év során.

41. ábra Legmagasabb iskolai végzettség alakulása Egerben 2001-2011. között a 7 éves és idősebbek arányában (%)
 Forrás: 2011- Népszámlálás, Lechner Nonprofit Kft. alapján saját szerkesztés

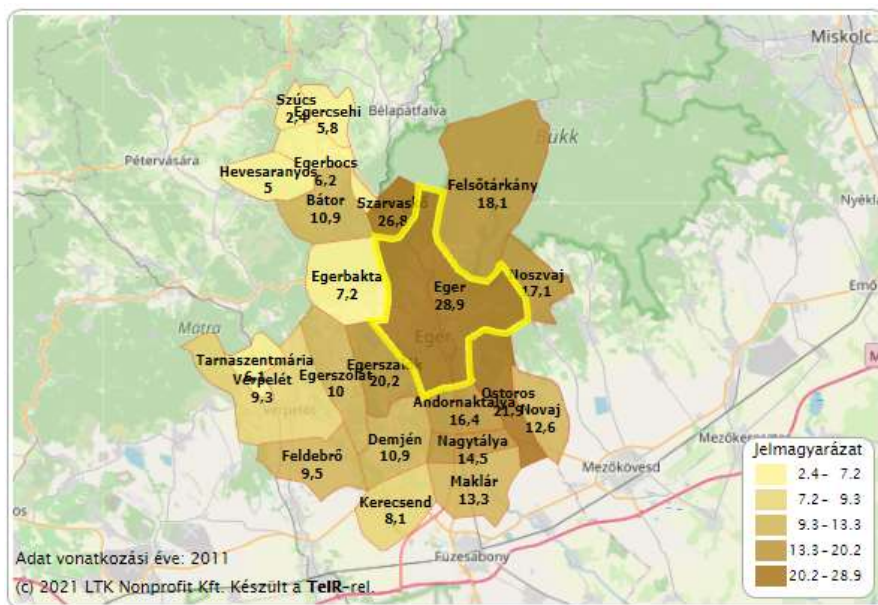
A lakónépesség iskolázottságáról képet adó mutatók közül kettő tekintetében - a legfeljebb általános iskolai végzettségűek aktív korú népességben belüli arányát, illetve a felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában -, az Egri járás településein mért értékekhez mérve Eger erőteljesen kiemelkedik. Ez általános jelenség az országban, hiszen a nagyobb városok, vármegyeközpontok a kistérségekhez képest nagyobb arányban foglalkoztatnak magasan képzett munkaerőt gazdaság szerkezetükből adódóan (szolgáltatások magas aránya, közszolgáltatások koncentrációja, nagyvállalatok jelenléte és K+F+I tevékenység).

42. ábra Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korú (15-59 évesek)
 Forrás: Lechner Nonprofit Kft.

A legfeljebb 8 osztállyal rendelkezők hányada az aktív korúakon belül 2011-ben 8,4% volt, amely mintegy ötöde a járásban legrosszabb értéket mutató Szúcs községben (46,6%), emellett Hevesaranyost és Kerecsendet is nagy arányban lakják alapfokú végzettséggel rendelkezők. Ugyancsak kiugró adat (28,9%) az egyetemi, főiskolai, egyéb oklevéllel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők száma a 25 éves és idősebb népesség százalékában, hiszen eszerint Egerben több mint háromszor annyi a diplomás, mint a járásban - ezen index tekintetében - legrosszabbul teljesítő településnek (Szúcs – 2,4%). Alacsony a magasan képzettek aránya még Hevesaranyoson, Egercsehiben. Eger mellett még Szarvaskőn, valamint Ostoroson és Egerszalókon magasabb a felsőfokú végzettségűek aránya az Egri járásban.

Egy 300 fős mintán végzett felmérés alapján a középvárosok (Sopron, Kaposvár, Békéscsaba) átlagához képest magasabb Eger népességének iskolai végzettsége, különösen az érettségivel rendelkezők tekintetében (Eger közel 20%, míg a középvárosok átlaga 13%) és az egyetemi fokozattal bírók arányában (Egerben 10%-ot meghaladó arány, a középvárosokban alig 7,5%).

43. ábra Felsőfokú végzettségűek az Egri járásban a 25 éves és idősebb népesség arányában – 2011 Népszámlálás

Forrás: Lechner Nonprofit Kft.

Családszerkezet

Egerben az elérhető legfrissebb, 2011-es népszámlálási adatok alapján 24.349 háztartás volt, amely a vármegye összes háztartásainak¹⁶ közel ötöde. A hosszabb távú tendenciákból az látszik, hogy a háztartások száma bővül, hiszen a 2011-es érték az 1990-es adatnál 1.161-gyel, a 2001-esnél 1802-vel

¹⁶ Közös háztartásba az olyan együtt lakó személyek tartoznak, akik egy lakásban vagy annak egy részében laknak, a létfenntartás (pl. étkezés, napi kiadások) költségeit - legalább részben - közösen viselik. (Forrás: KSH)

magasabb. A hosszú távú tendenciák egyértelmű csökkenést mutatnak az átlagos háztartásméret tekintetében, hiszen egy háztartás 1990-ben még 2,49 főből állt, 2001-ben 2,4 főből, 2011-ben pedig már csak 2,16 főből.

Terület	háztartások száma (db)	100 háztartásra jutó (fő)		családok száma (db)	100 családra jutó családtag (fő)	100 családra jutó (fő)	
		személy	foglalkoztatott			összes	15 évesnél fiatalabb
Eger	24 349	216	92	14 936	273	94	46
Egri járás	35 202	228	94	22 734	281	100	49
Heves vármegye összesen	127 048	237	90	85 306	285	103	52

5. táblázat Háztartások és családok főbb adatai, 2011

Forrás: KSH

Megállapítható, hogy a területi egységet bővítve növekszik a háztartások átlagos mérete, hiszen az Egri járásban 228, Heves megyében pedig 237 személy jut száz háztartásra. A jelenség erős összefüggésben áll az időskorúak arányának növekedésével, mivel a fiatal családok, a több fős háztartások nagyobb eséllyel költöznek el Egerből a környező településekre, míg a nyugdíjasok gyakran maradnak Egerben 1 vagy 2 fős háztartásban élve. A családok¹⁷ száma a háztartások számával ellentétesen alakul, mivel míg 1990-ben 16.685 család volt Egerben nyilvántartva, addig 2011-ben 14.936. Ez 21 év alatt 10,5%-os csökkenést jelent. A jelenség azzal magyarázható, hogy nő az egyszemélyes háztartások aránya, jellemzően az időskorúak arányának növekedése miatt.

Terület	Házaspár és élettársi kapcsolat						Egy szülő gyermekkel					Családok száma		
	gyermekkel			gyermek nélkül	együtt	ebből: élettársi kapcsolat	1	2	3–	együtt	ebből: apa gyermekkel	gyermekkel	gyermek nélkül	összesen
	1	2	3–											
Eger	3 455	2 223	549	5 552	11 779	1 854	2 182	806	169	3 157	359	9 384	5 552	14 936
Egri járás	5 501	3 930	1 199	8 457	19 087	2 940	3 119	1 178	293	4 590	561	15 220	8 457	23 677
Heves vármegye összesen	19 963	13 387	5 422	30 907	69 679	11 829	10 420	3 961	1 246	15 627	2 045	54 399	30 907	85 306

6. táblázat A családok családösszetétel és a gyermekek száma szerint, 2011

Forrás: KSH

A családok közül 9.384-nek volt tagja gyermek¹⁸, 5.552-nak pedig nem. Ez 63:37%-os megoszlást jelent, amely majdnem pontosan megegyezik a vármegyei aránnyal (64:36%). A gyermekkel rendelkezők két-

¹⁷ A család a háztartási vagy élettársi, illetve vérségi kapcsolatban élők legszűkebb köre. (Forrás: KSH)

¹⁸ A (...) családi állású személyek gyermeke, ha nem alkot önálló családot, függetlenül életkorától, családi állapotától és attól, hogy van-e saját megélhetési forrása (...). (Forrás: KSH)

harmada él háztartási- vagy élettársi kapcsolatban, egy-harmada pedig egyedül neveli gyermekét. A 2011-es népszámláláskor a gyermekes családok 60%-ának 1 gyermeke, 32%-ának 2 gyermeke, 8%-ának pedig 3 vagy több gyermeke volt.

Életminőség

Az életminőséget számos tényező befolyásolja, a leggyakrabban vizsgált tényezők társadalmi-gazdasági megközelítésből adódnak, mint a jövedelmi viszonyok, munkalehetőségek, szolgáltatások minősége, vagy lakhatási körülmények. Befolyásolja az infrastrukturális ellátottság a szűkebb és tágabb környezetben, közművek, közlekedési helyzet, az egészségügyi és szociális infrastruktúra vagy kulturális és szabadidős lehetőségek. Emellett olyan nehezen mérhető, szubjektív dimenziói is vannak, mint a környezet élhetősége, levegőminőség, zöldterületekhez való hozzáférés vagy társadalmi konfliktusok.

Átfogó felmérés és tanulmány készült 2019-2020-ban a középvárosi társadalmak társadalmi folyamatairól. A kérdőíves felmérés keretében Sopronban, Kaposváron, Egerben, és Békéscsabán vizsgálták a demográfiai jellemzőket és az életminőséget a „Társadalmi innovációk fenntarthatóságának vizsgálata városi terekben” c. EFOP-3.6.2-16-2017-00007 projekt forrásából. A felmérést feldolgozó komplex kutatás kötetét Szirmai Viktória szerkesztette, címe Középvárosi társadalmak, Egy új, innovatív városfejlesztési modell megalapozása, 2020. A kötet a fenti projektszámú, „Az intelligens, fenntartható és inkluzív társadalom fejlesztésének aspektusai: társadalmi, technológiai, innovációs hálózatok a foglalkoztatásban és a digitális gazdaságban” projekt keretében készült az Európai Unió támogatásával az ESZA és Magyarország társfinanszírozásában valósul meg. Egerben a lakossági elégedettség mérését 300 fős mintán végezték el 2019-ben.

A következő megállapítások ebből a kötetből származnak:

2019-ben Egerben a nettó havi összjövedelem a háztartások 40%-ban 301-500 ezer Ft között mozgott, 25%-ában 201-300 ezer Ft-os sávban alakult, a háztartások 11%-a 500 ezer Ft-nál is többet keresett. A jövedelmi viszonyok kedvezőbbek a vizsgált középvárosok átlagánál, térbeli megoszlását tekintve pedig a legmagasabb jövedelemmel rendelkezők aránya a centrumban a legmagasabb, a magasabb jövedelműek a városközpontban és az átmeneti zónában élnek és a peremtérsegek felé csökken az átlagos jövedelmi sáv, és a külvárosban jelennek meg a 100 ezer Ft vagy kevesebb jövedelemből élők. Egerben a megkérdezettek közel 70%-a válaszolta, hogy beosztással, de jól kijönnek a jövedelmükből.

A vizsgálat alapján a megkérdezettek 90%-a nem szeretne elköltözni Egerből, de 7,4%-nak szándékában áll elhagyni a várost. Eger megítélése mérésére különböző címkékkel illették a települést, és ezek közül választották ki a megkérdezettek a városra legjellemzőbb tulajdonságot. Eszerint 24,4%-uk „Történelmi városként”, 21,7% pedig „Turizmus városaként” jellemezte Egert. Az egriek identitástudatának fontos részét képezik a történelmi, kulturális értékek, az interjúk során sokan említették. Csak az 5. leggyakoribb választás volt (Biztonság és Kultúra városa után) az „Élhető város” kategória, a kérdőíves megkérdezés során azonban sokan említették az előnyök között a város léptékét vagy a kellemes lakókörnyezeti adottságait. A zsúfolt, hanyatló vagy problémás jelzőket kevesen választották, de a „Zöld város” sem tartozott a népszerű címkék közé.

A lakossági elégedettség mérése céljából a település adottságait osztályozták a megkérdezettek (5=nagyon elégedett, 1=nagyon elégedetlen):

- 4,3 oktatási intézmények; munkalehetőség

- 4,2 település, levegő tisztasága; kultúra, szórakozás, sport; természeti, táji környezet állapota, lakosság összetétele
- 4,1 lakóhely állapota, felújítások
- 4 szociális ellátórendszer
- 3,9 egészségügyi intézmények
- 3,6 helyközi közlekedés
- 3,4 parkolási lehetőségek

A fentiek jelzik a társadalmi konfliktusok jelenlétét (pl. parkolási lehetőségek, közlekedési helyzet), emellett számos érdekellentét feszül egyes csoportok között, mely a fejlesztéspolitikára is rányomja a bélyegét (lakosság, turizmusban érdekelt vállalkozások, civilek, borászok, pl. turisztikai fesztiválok és lakossági konfliktusok).

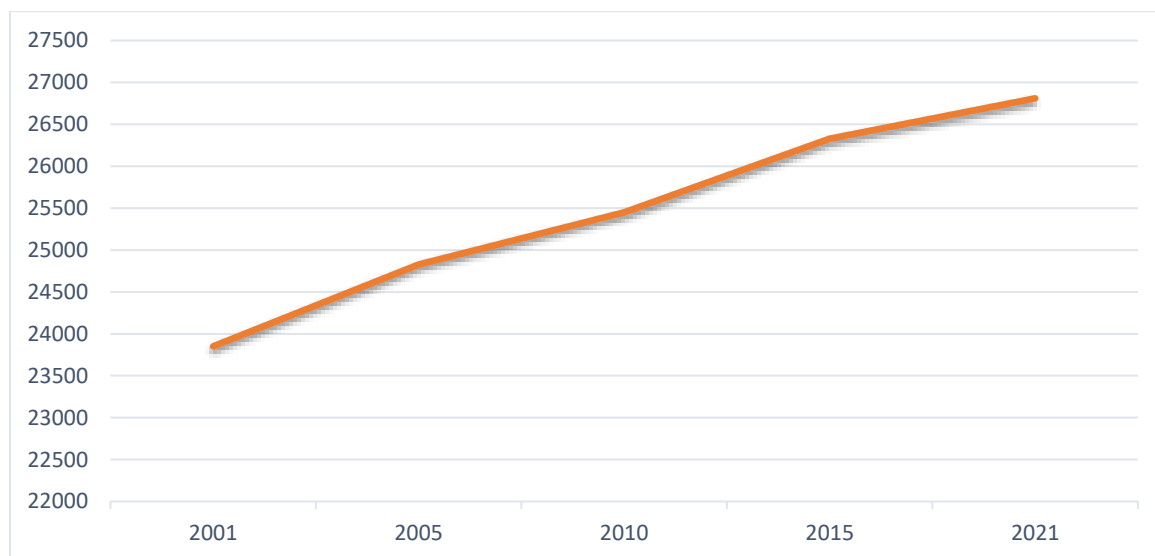
Adott település népességének életminőségéről releváns információkat szolgáltat a települési lakásállomány mennyiségi és minőségi összetétele, másrészt a zöldfelületek aránya és kihasználtsága.

Lakásállomány

Egerben a lakások száma az elmúlt évtizedekben minden évben növekszik: míg 2001-ben 23 851 db lakás volt a vármegyeszékhelyen, 2021-ben már 26 810 db, ez 12 százalékpontos növekedést jelent, de 10 év alatt is 5 százalékpontos növekedés mérhető. A lakásállomány bővülése alapvetően az új építésekkel magyarázható, melynek intenzitása követi a gazdasági konjunktúrát. A lakások számának növekedése és az épített lakások száma közötti különbségének (2001 és 2021 között a lakásállomány 2959 db-bal bővült, míg az épített lakások száma 285 db-bal csökkent) két oka is van:

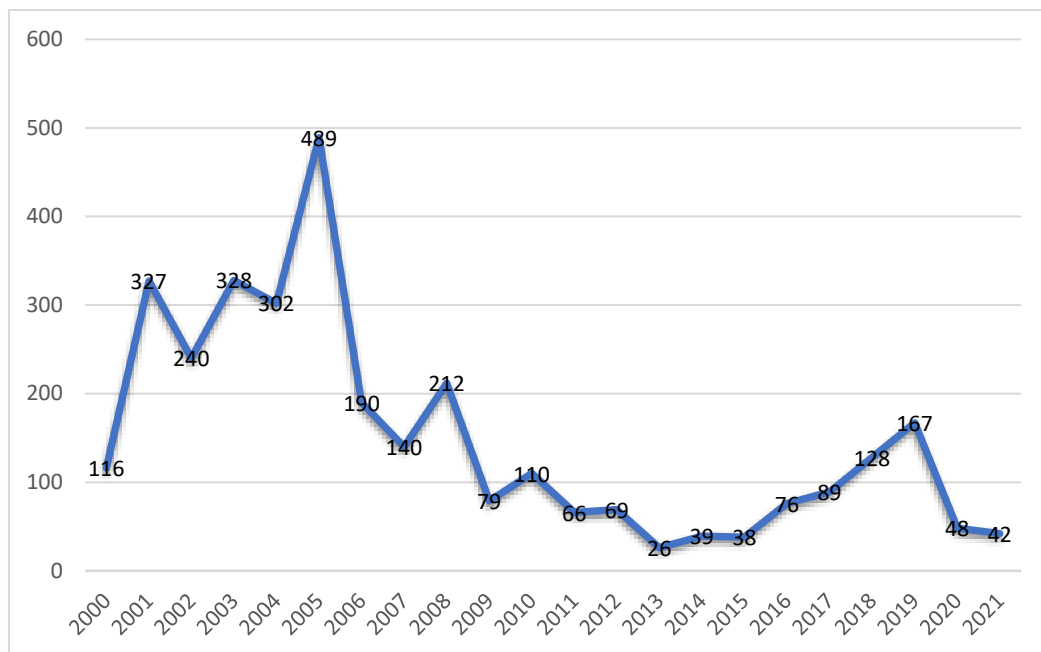
- egyes esetekben bontással járó építkezés történt és nem zöldmezős beruházás,
- megszorodtak a befektetési célú ingatlanfejlesztések a településen, vagyis családi házakat, lakásokat alakítanak át apartmanokká bérbeadás céljából, építve a turisztikai keresletre, valamint az egyetemisták és a vendégmunkások lakhatási igényeire.

Eger mellett az Egri járás településein is nőtt a lakásállomány, mely első sorban az agglomerációba költöző fiatal családok számának megugrásával magyarázható. Az egrit meghaladó lakásállomány-bővülés tapasztalható Szarvaskőn (110,5%), Demjénben (109,9%), Ostoroson (109%) Felsőtárkányban (108,9%), Noszvajban és Nagytályán (108,6%). Az Egri járásban átlagosan azonos mértékű, 5 százalékpontos bővülés tapasztalható a lakásállomány tekintetében.

44. ábra Lakásállomány alakulása Egerben (db), 2001-2021

Forrás: KSH

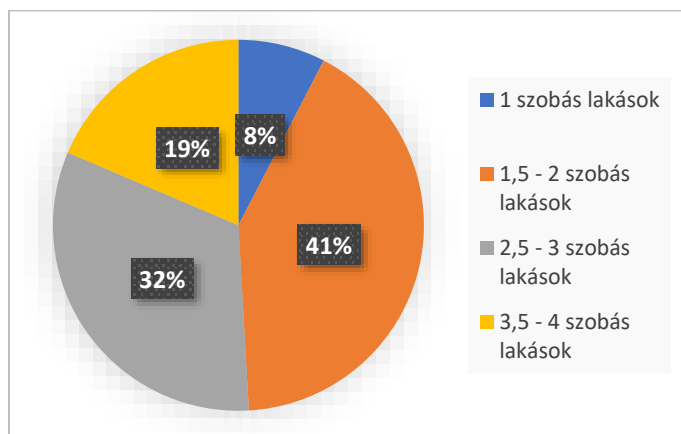

45. ábra Épített lakások számának alakulása 2000 – 2021 között

Forrás: KSH

Egerben a lakások iránti kereslet az ingatlanárakban is megmutatkozik, 2016-ban a lakások átlagos négyzetméterára 216,5 ezer forint volt, a családi házaké 211,4 ezer Ft. 2021-re a lakások négyzetméterára több mint duplájára 122 százalékponttal nőtt (482,1 ezer Ft/m²), a családi házak négyzetméterára 190%-ra nőtt a bázisértékhez képest (403,2 ezer Ft/m²). Tehát a lakások ára nagyobb mértékben nőtt az elmúlt 5 évben és ezt még a 2020-ban tapasztalt, Covid-19 járvány okozta keresletcsökkenés sem törte meg érdemben (sőt, a családi házak iránti kereslet növelte is átlagárukat), ebben az időszakban stagnáltak a lakásárak, majd ismét emelkedésnek indultak.

A lakások átlagos szobaszáma 2,6 szoba, a lakások 41%-a másfél-két szobás, 32%-ában pedig 2,5-3 szoba található.

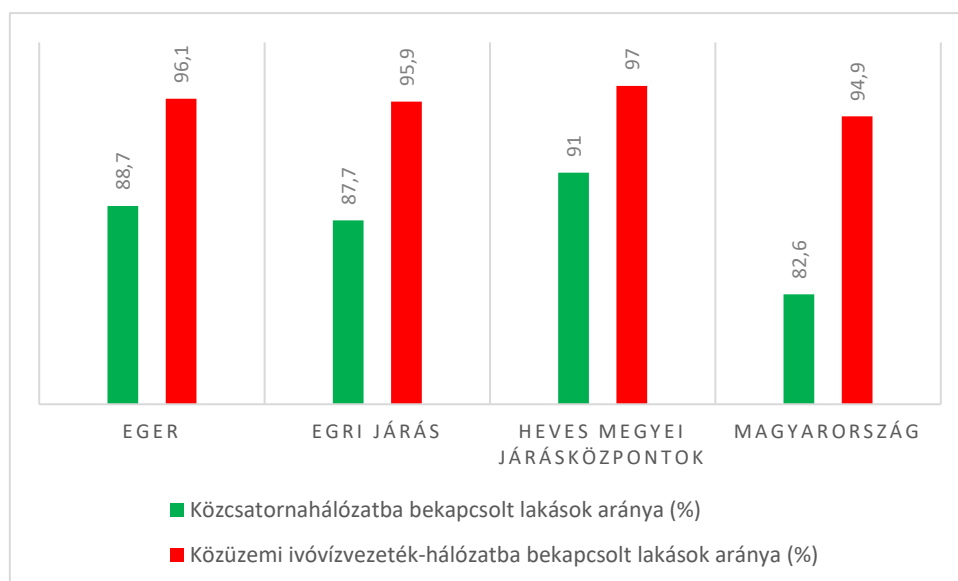

46. ábra Lakásméret szobaszám szerint Egerben (%), 2021

Forrás: KSH

A lakások közüzemi infrastrukturális ellátottsága meghaladja az országos átlagot Egerben és az Egri járásban is, összességében kis különbségek tapasztalhatók, de a kislélekszámú településeken (pl. Szűcs,

Hevesaranyos, illetve Kerecsend) alacsonyabb a közcsatorna-hálózatba és a közüzemi vízhálózatba bekapcsolt lakások aránya.

47. ábra Lakáviszonyok területi jellemzői (2019)

Forrás: KSH

Zöldterületek

Egerben viszonylag magas a zöldterületek aránya, főként az átmeneti és a külső övezet kertvárosi városrészek magántulajdonú ingatlanokon lévő kerteknek köszönhetően, a belső városrészen azonban kevés zöldterület található.

Részletes lézerszkennelés technológiával készül zöldkataszteri felmérés a Belváros közel 70 %-át érintve – beleértve a Szmrecsányi Lajos Kert (Érsekkert) területét is – készült néhány évvel ezelőtt. Ugyanakkor átfogó, zöldkataszteri felmérés (ortofotó vagy műholdkép segítségével) a teljes közigazgatási területre nem készült. Ennek pótlása egyrészt a TOP Plusz pályázatok indikátor méréseihez feltétel, másrészt a vízgazdálkodás és klímavédelem komplex vizsgálatához szükséges, harmadrészt a külterületi természeti, természetközeli környezete jelentős potenciált rejt a rekreáció, aktív turizmus, fejlesztéséhez.

Az önkormányzati tulajdonú zöldterületek mérete 145 hektárt tett ki 2018-ban, melynek 56%-a közpark (82 ha), 42%-a közkert (61 ha) és 2%-a erdő (3 ha). Az önkormányzati zöldterületek 81%-a, 118 ha gondozott közterület.

A városon belül helyi természetvédelmi oltalom alatt állnak érsekségi belsőkeretek és az Egyetem botanikus kertje, valamint kulturális értékkel rendelkező, koros védett fák, továbbá a közigazgatási határon belül a Nagy-Eged hegy és a Mész-hegy Nyerges-tető.

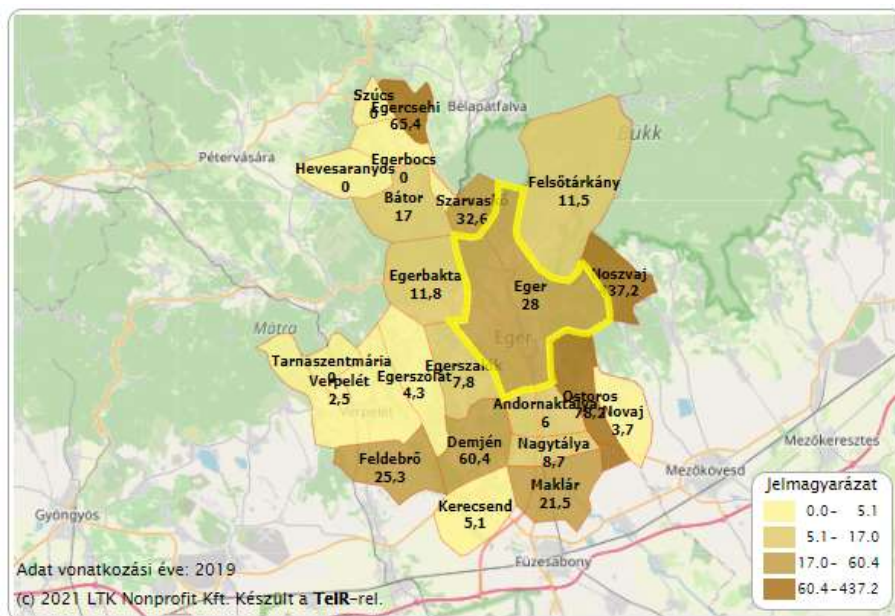
Természetvédelmi értékek megnevezése	Természetvédelmi egység	Védettség szintje
Nagy-Eged hegy	védett terület	helyi
Eger város védett fái*	védett természeti érték	helyi

Diófakút utcai forrás és diófa*	természeti emlék	helyi
Érsekkert	védett terület	helyi
Mész-hegy - Nyerges-tető	védett terület	helyi és vármegyei
Érseki Palota felső-kert, középső-kert és díszkert	védett terület	helyi
Eszterházy Károly Egyetem botanikus kertje	védett terület	helyi

7. táblázat Helyi természetvédelmi oltalom alatt álló területek Eger Megyei Jogú Város közigazgatási határain belül

Forrás: Saját szerkesztés - https://eger.hu/public/uploads/r8-2-hesz-9b-melleklet-helyi-termeszetvedelem_5d8db44108d83.pdf

Egerben az egy lakosra jutó zöldterület nagysága 28 m² (2019. KSH), ennél magasabb érték a járásban Ostoros (78,2), Egercsehi (65,4), Demjén (60,4), Szarvaskő (32,6) településeken számolható¹⁹. A zöldterületek relatív méretére szóló WHO ajánlás minimumként a 9 m² /főt, ideálisként az 50 m² /főt jelöli meg.

48. ábra Egy főre jutó zöldfelület nagysága az egri járásban (m²), 2019

Forrás: Lechner Nonprofit Kft.

6.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

2019-es felmérés alapján a háztartások csupán 1,3%-a tartozik a nagyon alacsony jövedelemmel (100 ezer Ft vagy kevesebb) rendelkező háztartások közé, míg a magas (301-500 ezer Ft) jövedelmű háztartások aránya 40%, az 501 ezer Ft felett kereső háztartások aránya pedig 11%. Mindegyik érték az országos és a középvárosok átlagnál is kedvezőbb²⁰.

¹⁹Noszvaj kiugró értéke adatrögzítési hibából fakad, a valós érték 9,9 m²/fő. Forrás: Lechner Nonprofit Kft

²⁰Schuchmann Júlia: Egy „élhető” középváros, in: Szirmai Viktória szerk.: Középvárosi társadalmak – Eger, 2020, pp. 172-173

A társadalmi rétegződés összességében kevés konfliktust okoz, mivel kevés a találkozási pont a legmagasabb és legalacsonyabb jövedelműek között. Konfliktusok jellemzően az alábbi területen tapasztalhatók:

Turizmusban érdekelt vállalkozások, szervezetek és a lakosság: a lakosság érzékelése szerint túlturizmus alakult ki a városban, sokat szemetelnek, zajosak és tömeget eredményeznek különösen a belvárosban. Legnagyobb gond az esti, éjszakai hangoskodás, ezért a vendéglátóhelyeknek (teraszoknak) is be kell zárniuk este 10-kor

Parkolás: belvárosban nagyon kevés parkolóhely áll rendelkezésre, különösen az utóbbi évtizedekben folyamatosan növekvő lakossági autók számának tükrében, emellett a turisták is foglalják a parkolóhelyeket. Katona József téren és a Kertész utcánál is létesült parkolóház, azonban ezek kapacitása sem oldja meg a problémát. Egyesek szerint a belvárosból teljesen ki kellene tiltani az autós forgalmat, mások szerint további parkolóházakat kell létesíteni.

Civil szféra bizonyos szempontból „láthatatlan” Egerben, főként szociális területeken nehezen érik el a lakosságot. Az Önkormányzat részéről további erőfeszítések szükségesek az együttműködések bővülése érdekében. A civil életben jelentős szerepet tölt be az Egri Civil Kerekasztal fóruma.

Települési identitást erősítő tényezők

Identitás

Az egri identitástudat fontos részét alkotja a város történelmi múltja, építészeti és kulturális értékei, tágabb értelemben az Egri borvidék és borkultúra jelent közösségalkotó erő.

A pezsgő kulturális élet közösségépítő hatással van a lakosságra. A 2008-ban alapított Egri Kulturális és Művészeti Központ a vármegye legnagyobb közművelődési intézménye, mely hat telephelyen működik (pl. Gyermekek- és Ifjúsági Ház, Közösségi-, Alkotó- és Civil ház) és minden korosztály számára kínál művészeti és kulturális programokat közösségépítés céljából. Egerben egy színház (Gárdonyi Géza Színház) és két gyermekszínház (Harlekin Bábszínház, Babszem Jankó gyermekszínház) található, emellett két mozi működik, a Cinema Agria és az Uránia Mozi és Rendezvényközpont, melyek egyre több kulturális közösségi programot szerveznek a város életében.

Megemlítendő a Márai Aktív Turisztikai Látogatóközpont (<http://www.marai-eger.hu/fooldal/>) a Szépasszonyvölgyben.

Eger Érsekségi központként is fontos kulturális- és közösség-szervező szerepet tölt be hitéleti tevékenységek révén, nem csak a helyi lakosság számára, hanem a vármegyehatáron túl is. Járási viszonylatban erős a lokálpatriotizmus, de a bor-, szőlő- és gasztrókultúra összeköti a lakosságot, melyhez számos rendezvény, piac és tematikus program is kapcsolódik a térségben.

Nemzetiségi Önkormányzatok

Az önkormányzat kötelező feladatai közé tartozik a nemzeti és etnikai nemzetiségek jogai érvényesítésének biztosítása. A városban öt nemzetiségi önkormányzat működik: cigány, ruszin, lengyel, német, görög nemzetiségi önkormányzat.

Az önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeinek Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata általi biztosítására együttműködésük szabályait megállapodásban rögzítették. Az önkormányzat a feladatok ellátásához pénzbeli működési támogatást, helyiségeket biztosít, és viseli a helyiség infrastruktúrájához kapcsolódó rezsiköltségeket és fenntartási költségeket. Mindegyik önkormányzat a működésükre fordítandó kereten túl törekszik támogatás nyújtására, szokásaik, ünnepeik méltó megtartására, kultúrájuk terjesztésére - pályázati források felkutatása révén is.

Civil szervezetek

A közösségeknek fontos szerepe van az életminőség javításában, jellemzően a lakóhely, munkahely, napi tevékenységet kitöltő elfoglaltság, életkori, demográfiai jellemzők, közös problémákra közös megoldást kereső tényezők mentén szerveződnek.

Heves Megyében a hivatalosan bejegyzett civil szervezetek száma jelenleg meghaladja 2100-at, melynek túlnyomó többsége egri székhelyű civil szervezet (egyesület, alapítvány).

Az Önkormányzat éves szinten több mint 200 civil szervezettel tart kapcsolatot különböző formában, támogatási szerződéssel, közös program megvalósítására együttműködési megállapodással stb. Partneri kapcsolat kialakítása elsődleges szempont, hiszen az önkormányzat és a civil szervezetek egymás természetes szövetségesei. A város kulturális eseményei, a rendezvények, projektek, fejlesztések megvalósításába is bevonja az önkormányzat a civil szervezeteket, támaszkodik a civil szférában tevékenykedő szakemberek véleményére.

Az önkormányzat jelentős szerepet vállal a civil szervezetek támogatásában, elismerve e szerveződések társadalmi hasznosságát. Működésüket mind anyagilag, mind a tárgyi feltételek biztosításával segíti.

A helyi civil társadalom fejlesztése, megerősítése érdekében Egerben, 2000 februárjában nyílt meg az Egri Civil Ház, amelyhez Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata biztosított egy belvárosi ingatlant az Eger, Bajcsy Zsilinszky u. 9. szám alatt. A civil szervezetek problémáikkal, kérdéseikkel ide fordulhatnak.

A civil ház a civil szervezetek és az Egri Civil Kerekasztal központi épülete, melynek üzemeltetését, a civilek ügyeinek intézésében való szakmai segítségnyújtást, és tanácsadást az önkormányzat intézménye, az Egri Kulturális és Művészeti Központ (EKMK) végzi.

A havi rendszerességgel üléselő Egri Civil Kerekasztal, mely már 20 éve működik a városban, tagjait - az évente összehívott - Civil Fórum választja. Fő feladata a civil szervezetek információval való ellátása, illetve tőlük az információk gyűjtése, a kapcsolatépítés, tanácsadás, tudásmegosztás és forrásgenerálás színtere. E-mailben, személyesen, telefonon, a Civil Hírlevélben, a www.eck.hu (Egri Civil Kapu) honlapon keresztül is történik az információk megosztása. A Kerekasztal tizenegy szekcióból áll, melyből kettő területi szerveződésű (Felnémeti és Felsővárosi) és 9 tematikus szekció (Egészségügyi, szociális, karitatív, Idegenforgalmi és kereskedelmi, Jogi és érdekvédelmi, Környezetvédelmi és urbanisztikai, Kulturális, Sport, Szabadidő és Tudományos ismeretterjesztő).

Egerben a Civil Információs Centrumot hosszú évek óta az Egri Norma Alapítvány működteti, mely az információ friss, naprakész és hiteles áramoltatásán túl szakértők segítségével járul hozzá alapítványok, egyesületek hatékonyabb működéséhez. Tanácsadási tevékenységük igénybevétele, a programjaikon, képzéseiken való részvétel ingyenes, ezzel segítik a civilek munkáját.

Eger Megyei Jogú város Polgármesteri Hivatalánál civil referens koordinálja az önkormányzat és a civil szervezetek közötti kapcsolatot, biztosítja a naprakész információkat. Az Önkormányzat az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége folyamán mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet kapjanak, elősegítve

ezzel a város lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is. Ennek eszközei szabályozás, támogatás és a jó gyakorlatok bevezetése, bemutatása.

Az önkormányzat minden évben hatékony segítséget nyújt a civil szervezetek működési, felhalmozási célú kiadásainak finanszírozására. Minden évben pályázatot hirdet Eger városban működő civil szervezetek számára „Civil Alap szakmai programok megvalósítására”. A Civil Alap a város költségvetésének része, mely pályázat útján - évi 6 millió Ft - támogatást jelent civil szervezetek működéséhez, programjához.

A pályázat célja az Eger város területén működő civil szervezetek közösség érdekében végzett szakmai programjainak, közcélú tevékenységének támogatása, a helyi civil szektor közéleti részvételének segítése.

A helyi értékekre épített, a várost népszerűsítő, helyben megvalósuló, és a hálózati együttműködést célzó programokat megvalósító, valamint az egri polgárok, civil társaságok igényeit, vagy más civil szervezetek munkáját szolgáltatásaikkal segítő pályázatok az elbírálásnál előnyben részesülnek.

Az Önkormányzat rendszeresen működteti az Előny pályázatot, melynek célja a gyermek- és ifjúsági civilszervezetek, diákönkormányzatok (iskolai alapítványok) által szervezett, kifejezetten fiataloknak szóló programok, képzések, táborok, kortárssegítő képzések anyagi támogatása.

November 4 és 15-e között összesen 36 civil szervezettől, ebből 30 egyesülettől és 6 alapítványtól érkezett be kitöltött kérdőív.

Tevékenységi kör	Válaszó szervezet száma	Célkitűzés	Válaszó szervezet száma
kultúra, hagyományőrzés	13	karitatív, mentési munkák	1
		nemzetiségi közösségi	1
		szabadidő	10
		városrendezés	1
természet, környezetvédelem	9	ismeretterjesztés, szemléletformálás	3
		ismeretterjesztés, szemléletformálás, közösségi	1
		sport, szabadidő	3
		városrendezés	2
szociális	6	felzárkóztatás, esélyegyenlőség	3
		ismeretterjesztés, szemléletformálás	1
		kultúra, sport	1
		szabadidő	1
egészség	4	ismeretterjesztés, szemléletformálás	2
		sport, prevenció	1
		sport, szabadidő	1

kultúra, hagyományőrzés, környezetvédelem, szociális	1	ismeretterjesztés, szemléletformálás, sport	1
oktatás-nevelés	1	ismeretterjesztés, szemléletformálás	1
katasztrófavédelem	1	karitatív, mentési munkák	1
tudomány	1	szabadidő	1

8. táblázat Válaszadók csoportosítása tevékenység és célkitűzés szerint

A képviselt tevékenységi területen pozitív tendenciaként az alábbi változásokat említették a válaszolók (említések száma):

- sikeresség, eredményesség, igénybe vevők számának növekedése (22)
- elismertség, megítélés, elfogadottság növekedése (8)
- támogatások elérhetőségének növelése (3)
- hálózatosodás erősödése (2)

Emellett többen negatív jelenségeket tapasztaltak az elmúlt időszakban (5 említés), mely főleg az érdektelenségen alapul (tudományos és szociális területen), vagy a pandémia rossz hatással volt működésükre (rendezvények).

Az alábbi fejlesztési igényeket nevezték meg tevékenységük elősegítése érdekében, melyekre nincs ráhatásuk:

- pénzügyi források növelése, eszközbeszerzés, ingatlan (rendezvényterem) biztosítása a tevékenységhez (13)
- civil részvétel, önkormányzattal való együttműködés növelése (6)
- digitális fejlesztés, adminisztráció (5)
- célcsoportok bevonása, kommunikáció (5)
- civil szervezetek összefogása, állami szerepvállalás (4)
- felzárkóztatás és esélyegyenlőség szélesebb körű biztosítása (3)

19 válaszadó az önkormányzatot együttműködő partnerként jelölte meg, 15 szervezet kapcsolattartást választotta. Továbbá egy szervezet országos hatáskörrel működik egri székhelyen, egy másik pedig sérelmei, hogy az önkormányzat részéről nincs érdeklődés a programjaik iránt.

21 válaszadó jelölte meg, hogy lakossággal intenzív vagy kiemelkedő a kapcsolata, 14-en közepesnek ítélték a lakossággal való kommunikációt, egy pedig minimálisnak jelölte azt meg.

A válaszadói aktivitás összefügghet a pályázati eredményességgel, 29 válaszadó jelölte meg, hogy rendelkezik nyertes hazai vagy európai uniós pályázattal.

Egyéb javaslatot 9 szervezet nevezett meg, főként az önkormányzattal való szorosabb együttműködést, anyagi és természetbeni támogatások növelését és a lakossággal való kommunikáció javítását szorgalmazzák.

A civil szervezetek munkájának egy fontos eleme a szemléletformálás, mely a klímaváltozás és a környezetvédelemben csúcspontot ki az antropogén hatások révén.

A környezetvédelmi konfliktusok között legtöbbször a légszennyezést (6 említés) és ezzel összefüggésben a konkrét közlekedési problémákat említették (18 említés):

A növekvő gépkocsiforgalom és az ezt nem követő forgalomszervezés (pl. egy irányú utcák), valamint ennek következtében kialakuló közlekedési dugók és a parkolóhelyek hiánya – 7 említés.

Elkerülő út hiánya, sétáló utcák hiánya, belvárosi parkolás megszüntetése, intermodális csomópont hiánya, tömegközlekedés járműfejlesztése 18 említés

Második problémacsoport a hulladék gyűjtés és kezelés, valamint a közterületek tisztasága és karbantartása (14 említés). A szemetelés, illegális szemétkerakó, köztisztaság, közterületek elhanyagoltsága (10 említés) első sorban a belvárosban jelent problémát, emellett 4-szer említették a komposztáló hiányát, szelektív hulladékgyűjtés bővítését.

A zöldfelületek csökkenését, zöldterület-gazdálkodását 5 alkalommal említették.

További említések: nyilvános illemhelyek hiánya (2), épületszigetelés hiánya, távhő fejlesztése, lassú építési munkálatok, lakossági felelősségvállalás és szemléletformálás hiánya.

Három szervezet területrendezéssel járul hozzá a környezetvédelemhez, 11-en részt vettek fásítási, növénytelepítési akciókban, egy válaszadó pedig a főtevékenységében szereplő környezetvédelmi szemléletformálást jelölte meg. Több szervezet tevékenységében népszerűsíti a környezetvédelmi szempontokat:

Az épületek energiahatékonyságának javítását 3, a megújuló energiaforrások használatát 4, a klímaselemleges közlekedést/szállítást 9, az ivóvíz takarékos használatát a csapadékvíz telken belüli megtartását, - újrahasznosítását 11, a lakossági hulladék képződését, megelőzését, csökkentését 15, a lakosság körében a légszennyező anyagok kibocsátásának elkerülését, csökkentését 7 szervezet népszerűsíti. A természet-, a hagyományos tájhasználat és a biológiai sokféleség megőrzéséhez, helyreállításához 16 szervezet járul hozzá.

Vallás

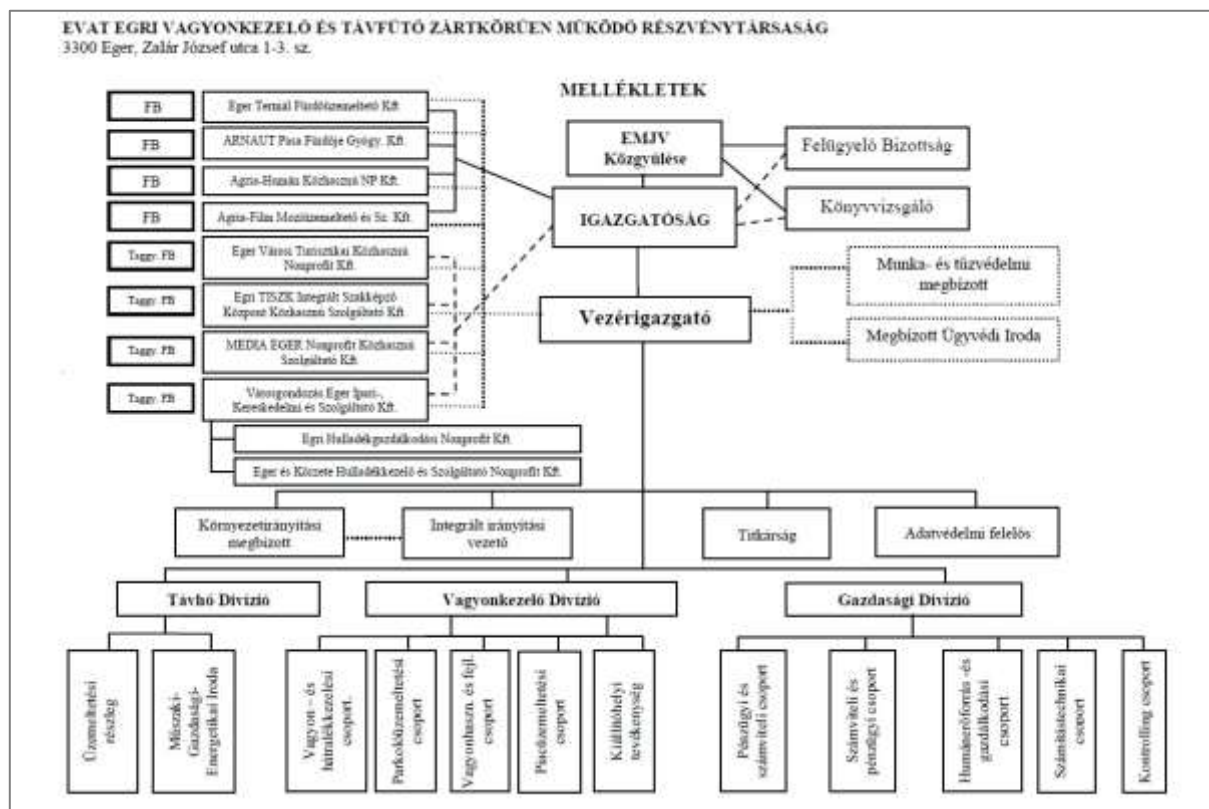
A legutóbbi, 2011-es népszámlálás adatai szerint Egerben a lakosság fele (50,2%) kötődött valamelyik vallási felekezethez, ez a 10 évvel korábbi adatokhoz képest jelentős visszaesést jelent, de főként a válaszolást megtagadók arányának növekedésének tudható be. Az országos adatokhoz hasonlóan a kereszténység a legnagyobb vallás a városban, ezen belül a katolicizmus, a lakosság 42,6%-a vallotta magát katolikusnak. Eger az Egri Főegyházmege központja, története az államalapításig vezethető vissza, I. István alapította a 10 püspökség egyikeként. Területe Heves megye és Borsod-Abaúj-Zemplén megyére terjed ki Kiemelt jelentőségű hitéleti, kulturális, oktatási és szociális munkát végez közösségépítő tevékenységei révén.

Jelentősebb intézményei:

- Templomok fenntartása – Katedrális az egri Szent Mihály- és Szent János-főszékesegyház
- Karitás épületek – Karitás Központ, RÉV Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat
- Érsekségi Palota – Érsekségi Hivatal, Látogatóközpont, Érseki kert
- Főegyházmegei Könyvtár, Levéltár
- Szent Imre Katolikus Általános Iskola és Jó Pásztor Óvoda, Alapfokú Művészeti Iskola
- Andrássy György Katolikus Közgazdasági Technikum, Gimnázium és Kollégium
- Érseki Szent József Kollégium

I.7. A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA, KÖZSZOLGÁLTATÁSOK

Eger MJV-ban a vagyongazdálkodási és városüzemeltetési feladatokat a 100% önkormányzati tulajdonban lévő EVAT Egeri Vagyonkezelő és Távfűtő Zrt. látja el²¹.

49. ábra Az EVAT Zrt. szervezeti felépítése

Forrás: Eger MJV önkormányzata

7.1. Humán közszolgáltatások

Egészségügy

Egerben az egészségügyi alapellátásban 22 felnőtt háziorvos körzet, illetve további egy rendelő hajléktalanok számára került kialakításra, így összesen 23 felnőtt háziorvos praktizál területi ellátási kötelezettséggel. A felnőtt háziorvosi rendelők az alábbi 11 helyszínen találhatóak:

Rendelő címe	Felnőtt háziorvosi körzet
Balassi u. 9.	1., 3., 5., 8., 9. körzet
Vörösmarty u. 65.	2. körzet
Napsugár u. 1/a.	4., 12., 22. körzet
Pacsirta u. 8.	6., 10. körzet

²¹ Forrás: <https://www.evartzrt.hu/evat-zrt/cegismerteto>

Mindszenty G. út. 12.	7. körzet
Egri u. 5.	11., 16. körzet
Vallon út 4.	13., 15., 17., 19. körzet
Köztársaság tér 10/A.	14., 20. körzet
Petőfi út 21.	18. körzet
Pacsirta u. 2/a.	21. körzet
Tulipán tér 1.	hajléktalanellátás

9. táblázat Felnőtt háziorvosi körzeti rendelők Egerben

Forrás: <https://eger.hu/hu/varos/egeszseguqy/haziorvosok>

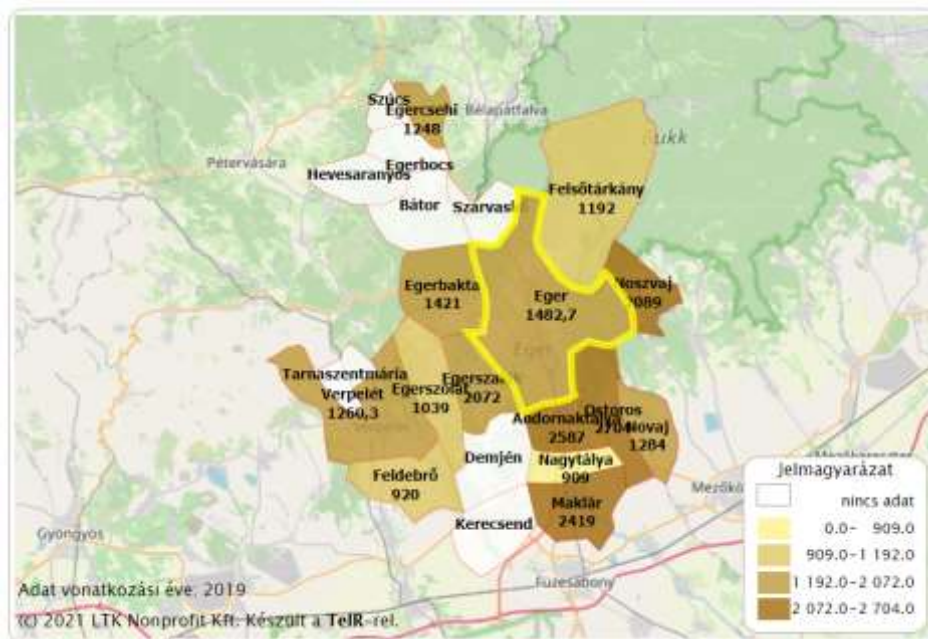
Egerben a felnőtt és a gyermek háziorvosi ügyelet is a Szálloda utca 2. szám alatt található. Munkanapokon 16 és 8 óra között, szabad- és munkaszüneti napokon 8-tól 8 óráig látogatható. A városban 11 házi gyermekorvosi körzet került kialakításra, amelyek rendelői az alábbi 8 helyszínen találhatóak:

Rendelő címe	Házi gyermekorvosi körzet
Hadnagy u. 5.	1., 5., 10. körzet
Pacsirta u. 2.	2. körzet
Grónay u. 9.	3. körzet
Pacsirta u. 10.	4. körzet
Egri út 5.	6. körzet
Vallon u. 4.	7., 9. körzet
Köztársaság tér 10/A.	8., 11. körzet

10. táblázat Házi gyermekorvosi körzeti rendelők Egerben

Forrás: <https://eger.hu/hu/varos/egeszseguqy/gyermekeorvosok>

Az egy háziorvosra és házi gyermekorvosra jutó lakosok száma 1.483 fő volt 2019-ben Egerben, amely közepesen jelentős leterheltségnek számít a járásban. Ennél nagyobb szintű a leterheltség Ostoros (2.704 fő), Andornaktálya (2.587 fő), Maklár (2.419 fő), valamint Noszvaj (2.089 fő) településeken is, így a járási átlag 1.601 fő. Az egy főre jutó házi orvosok száma a Heves vármegyei járásközpontokban (1.502 fő) és a magyarországi átlagot (1.624 fő) tekintve is kedvezőtlenebb az egri helyzetnél.

50. ábra Egy házi- és házi gyermekorvosra jutó lakosok száma az Egri járásban (fő), 2019

Forrás: Lechner Nonprofit Kft.

Nincs betöltetlen házi orvosi praxis, de sok az idős nyugdíjazás előtt álló orvos, ezért fiatal orvosokra van szükség az alapellátás biztosításához, az Önkormányzat közvetlenül szolgálati lakások biztosításával járulhat ehhez hozzá.

A fogorvosi ellátáshoz 16 körzet tartozik Egerben. A fogorvosi ellátás a legtöbb körzet számára a Klapka György utca 1. szám alatti rendelőben vehető igénybe, ahol fogászati röntgen, illetve fogszabályozás szakrendelés is működik, továbbá a fogászati ügyelet is itt található.

Rendelő címe	Fogorvosi körzet
Klapka Gy. u.1.	1., 2., 4., 5., 7., 8., 9., 11., 12., 14., 16. körzet
Sóház utca 13. fsz. 1.	3. körzet
Vörösmarty u. 43.	6. körzet
Vörösmarty u. 65.	10. körzet
Menház u. 14. fsz. 3.	13. körzet
Érsek u. 3-5.	15. körzet

11. táblázat Fogorvosi körzeti rendelők Egerben

Forrás: <https://eger.hu/hu/varos/egeszsegugy/fogorvosok>

	Cím	Ellátási terület
Dr. Képes László	3300 Eger, Klapka Gy. u. 1. fsz. 4.	Eger város 1., 3., 4., 8., 12., 13., 15., 16., 17, 19., 20., 22. sz. háziorvosi körzetek szerinti utcák, illetve az alábbi települések: Andornaktálya, Balaton, Bátor, Bekölce, Bélapátfalva, Bodony, Bükkszék, Bükkszenterzsébet, Bükkszentmárton, Demjén, Egerbakta, Egerbocs, Egercsehi, Egerszalók, Egerszólát, Erdőkövesd, Fedémes, Feldebrő, Felsőtárkány, Hevesaranyos, Istenmezeje, Ivád, Kerecsend, Maklár, Mátraballa, Mátraderecske, Mikófalva, Nagytálya, Noszvaj, Novaj, Ostoros, Szarvaskő, Tarnaszentmária, Verpelét
Adamantin Kft.	3300 Eger, Klapka György út 1. (fogorvosi ügyelet rendelője)	Adamantin Kft. 3300 Eger, Klapka György út 1. (fogorvosi ügyelet rendelője) Hétfő 10,00 – 19,00 Kedd 9,00 – 15,00 Időpontot egyeztetés: +36 20 232-3263 (hétfő: 10,00 – 16,00; kedd-szerda: 9,00-13,00; csütörtök 9,00 – 16,00 óra között). Eger város 2., 5., 6., 7., 9., 10., 11., 14., 18., 21. számú háziorvos körzetek szerinti utcák, illetve az alábbi települések: Aldebrő, Átány, Besenyőtelek, Boconád, Dormánd, Egerfarmos, Erdőtelek, Erk, Füzesabony, Heves, Hevesvezekény, Kál, Kápolna, Kiszűzes, Kisköre, Kompolt, Kömlő, Mezőszemere, Mezőtárkány, Mónusbél, Nagyút, Nagyvisnyó, Parád, Parádsasvár, Pély, Pétervására, Poroszló, Recsk, Sarud, Sirok, Szajla, Szentdomonkos, Szihalom, Szilvásvár, Szúcs, Tarnabod, Tarnalelesz, Tarnaméra, Tarnaörs, Tarnaszentmiklós, Tarnasadány, Tenk, Terepes, Tiszanána, Tófalva, Újlőrincfalva, Váraszó, Zaránk

12. táblázat Fogszabályozás

Forrás: <https://eger.hu/hu/varos/egeszsegugy/fogszabalyozas>

A védőnői feladatokat 13 védőnő látja el, összesen 15 védőnői körzethez kötődően.²² Egerben továbbá az iskolaegészségügy keretén belül iskolavédőnői, iskolaorvosi és iskolafogászati ellátás is működik. A városban 21 gyógyszertár is megtalálható.

Gyógyszertár neve	Gyógyszertár címe
Agria Gyógyszertár	Eger, Hadnagy u. 32.
Alma Gyógyszertár	Eger, Rákóczi út 100. (TESCO)
Aranykehely Patika	Eger, Knézich K. u. 1-3. (Markhot Ferenc Kórház Rendelőintézet földszint, a kartonozóval szemben)
Balassa Gyógyszertár	Eger, Balassi u. 9.
Belvárosi Gyógyszertár	Eger, Széchenyi u. 13.
Benu Gyógyszertár Eger Zalár	Eger, Zalár u. 9.
Dobó téri Kígyó Patika Gyógyszertár	Eger, Dobó István tér 2.
Érsek Patika Gyógyszertár	Eger, Érsek u. 5.
Ezerjő Patika Gyógyszertár	Eger, Pacsirta út 4.
Főnix Patika Gyógyszertár	Eger, Egri út. 5.

²² Forrás: <https://eger.hu/hu/varos/egeszsegugy/vedonok>

Gránátalma Gyógyszertár	Eger, Knézich K. u. 1-3. (Markhot Ferenc Kórház Hotel épület földszintjén. Megközelíthető a Knézich Károly utcai főbejáraton át)
Isteni Gondviselés Patika Gyógyszertár	Eger, Lenkey u. 2.
Jázmin Patika Gyógyszertár	Eger, Hadnagy u. 5.
Király Gyógyszertár	Eger, Törvényház utca 4.
Korall Gyógyszertár	Eger, Kallómalom út 88-90.
Kristóf Gyógyszertár	Eger, Katona István tér 1-3.
Levendula Gyógyszertár	Eger, Berze Nagy János u. 2.
PatikaPlus Gyógyszertár	Eger, Sas u. 1. (SPAR mellett)
Platán Patika Gyógyszertár	Eger, Vallon út 4.
Székfű Patika Gyógyszertár	Eger, Farkasvölgy u. 27.
Tégely Patika Gyógyszertár	Eger, Deák F. u. 59.

13. táblázat Egerben működő gyógyszertárak

Forrás: <https://eger.hu/hu/varos/egeszseguqy/gyoqyszertarak>

A város lakóinak kórházi fekvőbeteg és szakorvosi járóbeteg ellátását a Markhot Ferenc Oktatókórház és Rendelőintézet (Knézich Károly u. 1.) biztosítja. A kórházi ágyak száma 990 db, amely kapacitás az elmúlt 6 évben nem változott.

A rendelőintézeti szakrendelések széleskörűen állnak a betegek rendelkezésre:

Addiktológiai Gondozó és Drogambulancia;	Kardiológiai szakrendelések
Aneszteziológia;	Laboratórium vérvételi ambulancia
Angiológia;	Lágylőzer terápiai szakrendelés
Belgyógyászati szakrendelések;	Mozgásszervi Rehabilitáció
Bőrgyógyászati szakrendelések; Megyei Bőr- és Nemibeteg Gondozó	Nefrológia
Diabétesz Gondozó;	Neurológiai szakrendelések
EEG;	Onkológiai gondozó és onkoterápiás szakrendelések
Emlő szakrendelés;	Ortopédiai szakrendelések
Endokrinológia;	Post-covid ambulancia
ENG-EMG;	Proktológia
Foglalkozás-egészségügy	Pszichiátriai Gondozó
Fül-Orr-Gégészet + Audiológia;	Reumatológiai szakrendelések
Gasztroenterológia	Sebészeti (általános) szakrendelések
Gyermek Szakrendelések	Szájsebészet
Gyógytorna	Szemészeti szakrendelések
Haematológia	Sztóma gondozás

Heves – Rendelőintézet	Szülészeti-Nőgyógyászati szakrendelések
Idegsebészet	Traumatológia + Kézfogdó
Immunológiai szakrendelés	Tüdőgyógyászat
Infektológia	Urológia
Infúziós kezelő	

14. táblázat Szakrendelések Egerben

Forrás: <https://www.mfkh.hu/hu/szakrendelesek>

Oktatás

Óvodai ellátás

A köznevelési fejlesztési terv meghatározása szerint az óvodai feladatellátás szakpolitikai célja a nevelés eszközeivel a társadalmi leszakadás megakadályozása, a hátrányok csökkentése, illetve kiegyenlítése, a tehetséggondozás hangsúlyozása, felkészítés az iskolai tanulmányokra.

2011. augusztus 1-jei hatállyal három óvodai körzet került kialakításra. Mindez a földrajzi elhelyezkedés, az óvodai körzethatárok, valamint a feladatok arányos megosztásának figyelembe vételével történt. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény és a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet szabályozása szerint az önkormányzati óvodák férőhelyei 2013-ban felülvizsgálatra kerültek. Az óvodai férőhelyek száma 1885 fő, melyen biztosított az óvodáskorú gyermekek elhelyezése. A Köztársaság téri óvoda 2018. évi költöztetése miatt a férőhelyek száma 30 fővel csökkent. 2019. szeptemberében átadásra került a Szivárvány Óvoda új székhely épülete, ezzel párhuzamosan a Széchenyi utcai korszerűtlen óvodaépület kivonásra került az óvodai feladatellátásból. A 2020/2021. nevelési évben pedig birtokba vehették óvodásaink az Egri Kertvárosi óvoda új székhely épületét, amely beruházás két év alatt lehetővé tette további két korszerűtlen épület kivonását.

Az óvodai ellátásban az önkormányzati fenntartású óvodák szerepe meghatározó, az óvodások kb. 90%-a önkormányzati intézményekbe jár.

Egerben 3 önkormányzati fenntartású óvoda (Benedek Elek Óvoda, Egri Kertvárosi Óvoda, Szivárvány Óvoda) működik, amelyek összesen további 14 tagóvodával rendelkeznek. Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata a 2021/2022-es nevelési évben a Benedek Elek Óvodában 26 csoport, az Egri Kertvárosi Óvodában 18 csoport, a Szivárvány Óvodában 27 csoport indítását engedélyezte.

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzatának fenntartásában működő óvodák alapító okirata szerint az óvodák jogszabályban meghatározott közfeladata, alapfeladata az óvodai nevelés mellett a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése. Így teljes körűen biztosítjuk az integráltan nevelhető sajátos nevelési igényű óvodás gyermekek rehabilitációs foglalkozásának, ellátásának megszervezését.

	Alapító Okirat szerinti férőhely	2020. október 1. Országos Statisztikai Adatgyűjtés (OSA adat)	2020/2021. nevelési év végén
Benedek Elek Óvoda	702	548	593
Egri Kertvárosi Óvoda	471	405	440
Szivárvány Óvoda	655	567	605
Összesen	1828	1520	1638

15. táblázat A gyermeklétszám alakulása a 2020/2021-es nevelési évben (fő)

Forrás: Oktatási Hivatal

Az előző évek folyamatos gyermeklétszám csökkenése és az Egri Kertvárosi Óvoda átadása, illetve a Farkasvölgyi Tagóvoda megszüntetése miatt a lajosvárosi óvoda körzetében 1 csoporttal kevesebb indult a 2020/2021-es nevelési évben, mint azt megelőzően.

A 2021/2022. nevelési év tervezett gyermeklétszámában a 2020/2021-es nevelési évhez képest városi szinten további csökkenés várható.

	2021. szeptember, a nevelési év kezdetén TERV	2022. május, a nevelési év végén (TERV)
Benedek Elek Óvoda	548	585
Egri Kertvárosi Óvoda	380	409
Szivárvány Óvoda	589	614
Összesen	1517	1608

16. táblázat A gyermeklétszám várható alakulása a 2021/2022-es nevelési évben (fő)

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

Fenntartó	Feladat ellátási helyek száma	Gyermekek száma	Hátrányos helyzetű gyermekek száma és aránya		Halmozottan Hátrányos helyzetű gyermekek száma és aránya	
Önkormányzat	18	1558	27	1,73%	39	2,50%
Állami szerv	2	54	5	9,26%	7	12,96%
Egyházi jogi személy	1	62	0	0%	0	0%
Közhasznú alapítvány	1	49	0	0%	0	0%
Összesen:	22	1723	32	1,86%	46	2,67%

17. táblázat Óvodai intézményhálózat jellemzői (2019/2020 nevelési év)

Forrás: október 1. OSAP statisztika, helyi adatgyűjtés

A városban egy egyházi jogi személy által fenntartott (Szent Imre Katolikus Általános Iskola és Óvoda Jó Pásztor Óvoda, Alapfokú Művészeti Iskola Tagóvodája) és egy magánóvoda (ZHF Óvoda) is üzemel.

A nem önkormányzati fenntartású óvodák közül egyedül az Egri Mlinkó István Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola és Kollégiumban látnak el óvodai nevelésben részesülő hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket.

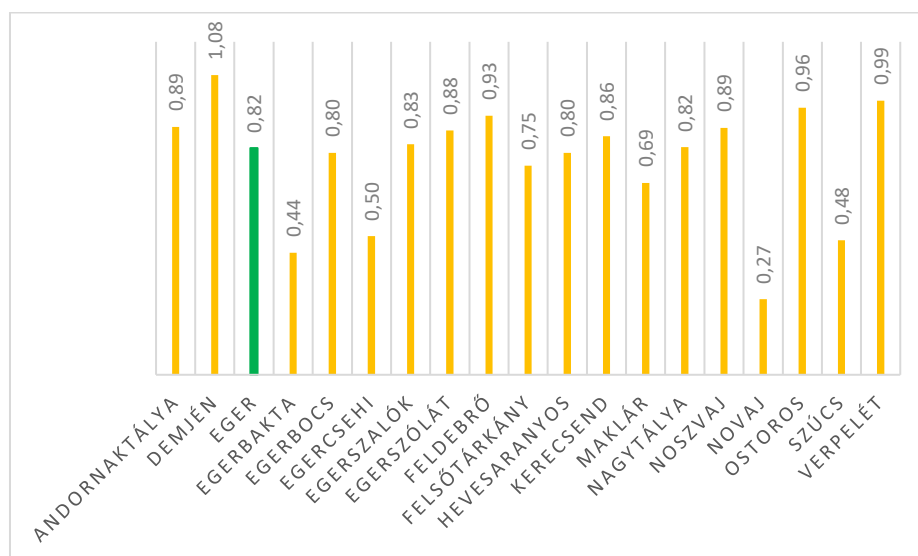
A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megoszlása az önkormányzati intézmények között eltérő arányú, legnagyobb számban a Benedek Elek Óvodában vannak jelen.

Jogszabályváltozást követően 2020. szeptemberében több 6. életévét betöltött kisgyermek kezdte meg iskolai tanulmányait, ezáltal az óvodai nagcsoportos korosztályból sokkal kevesebb kisgyermek maradt óvodában. A korábbi években városunkban az iskolaköteles gyermekek ~50%-a maradt óvodában, ebben az évben ez az arány közel 30%-ra csökkent.

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzatának fenntartásában működő óvodáiban, a 2021. szeptember 1. napjától tanköteles korú gyermekek csoportonkénti létszámát (akik 6. életévüket 2021. augusztus 31. napjáig betöltik) tekintve a jegyzői nyilvántartás szerint 3 fő hátrányos helyzetű (Felvégi u.; József A. u.; Verőszala u.) és 10 fő halmozottan hátrányos helyzetű (3 fő Béke u.; 3 fő Verőszala u.; további 1-1 fő Árnýékszala u., Csákány u., Kovács Jakab u., Rudivár u.) gyermek szerepel.

Hat óvoda folyamatosan részt vett az Oktatási Hivatal által megvalósított EFOP - 3.1.5-162016-00001 azonosítószámú „A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása” című kiemelt projekt 2018. július 1. napjától induló óvodai alprojektjében (Benedek Elek Óvoda székhely, Benedek Elek Óvoda Bervavölgyi Tagóvodája, Benedek Elek Óvoda Gyermeklány Tagóvodája, Benedek Elek Óvoda Joó János Tagóvodája, Benedek Elek Óvoda „OVI-VÁR” Tagóvodája, Ney Ferenc Óvoda Epreskert utcai Tagóvodája).

A 2021-es adatok szerint Egerben található 21 db óvoda összesen 1.962 gyermek számára biztosít férőhelyet. A teljes Egri járásról elmondható, hogy az óvodákban nem jellemző túlszűfoltás, 2021-ben átlagosan 0,80 fő jutott egy óvodai férőhelyre. A Heves vármegyei érték ehhez képest 0,82 fő, az országos szintén 0,82 fő.

51. ábra Egy óvodai férőhelyre jutó óvodások száma az Egri járásban (fő), 2021

Forrás: KSH, saját szerkesztés

A köznevelési fejlesztési terv Eger vonatkozásában az alábbi megállapításokat teszi:

- A 3-6 éves populációt vizsgálva a település óvodai kapacitása megfelel a következő 5 évben az ellátásra jogosultak számának. Ez a számítás nem veszi figyelembe a 7 éves korosztály létszámát, akik jelentős része viszont kikerül az óvodai ellátásból, és az általános iskola intézményrendszerben jelenik meg.
- A jelenleg rendelkezésre álló számok alapján a rendelkezésre álló óvodai kapacitás elegendő a feladatellátás biztosításához. A férőhelyek 4 %-a (80 fő) egyházi fenntartású intézményben, 2,4 %-a (48 fő) pedig állami szerv által fenntartott intézményben és 2 %-a (40 fő) közhasznú alapítvány által fenntartott intézményben áll rendelkezésre. Fokozott figyelmet igényel az ezekkel az intézményekkel kötött megállapodások figyelemmel kísérése.

Eger város óvodahálózatának fejlesztése érdekében tovább kell folytatni az óvodaépületek felülvizsgálatát. Pályázati és saját források felhasználásával el kell kezdeni az óvodaépületek felújítását, illetve a gyermeklétszámok és a szülői igényeket figyelemmel kísérve, amennyiben szükséges és az épületek felújítása gazdaságosan nem megvalósítható, további épület feladatellátásból történő kivonásáról szükséges intézkedni.

Az óvodai hálózat korszerűsítése érdekében felül kell vizsgálni az óvodai hálózat szerkezetét, az irányítási feladatok más módon történő megszervezésének lehetőségeit.

Köznevelés – Egri Tankerületi központ

A köznevelés kiemelt célja a társadalmi leszakadás megakadályozása, a lemorzsolódás minimálisra csökkentése, a harmonikus személyiségfejlődés segítése, az önmagát fejleszteni képes generáció nevelése-oktatása. Az Egri Tankerületi Központ célja a köznevelési intézményekben az igényes környezet megteremtése, valamint az igényekhez illeszkedő módszertani kultúra megvalósítása annak érdekében, hogy a társadalmi egyenlőtlenségek, a végzettség nélküli iskolaelhagyás minimális szintre csökkenjen. Olyan intézményhálózat megvalósítása a cél, ahol az ellátott feladatrendszer igazodni tud a helyi igényekhez, ahol az egyéni képesség kibontakozása megvalósulhat, ahol erősödik a befogadás, és ahova a szülő szívesen írhatja be gyermekét.

Intézményi jövőkép:

- a gyerekek korszerű, a kor követelményeinek megfelelő módszerekkel és eszközökkel történő európai színvonalú tanítása, oktatásuknak és ellátásuknak a lehető legmagasabb színvonalú, pozitív tanulási környezetben történő biztosítása
- az intézményi adottságok figyelembevételével a tanulólétszám növelése,
- a tanulói eredményesség növelése, a tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók számának csökkentése
- a tanulók idegen nyelvi ismeretének és tudásának minél nagyobb mértékű fejlesztése (két tanítási nyelvű programok kiterjesztése)

Az iskola az érvényesülés és a kibontakozás lehetőségének esélye az iskola közösség minden tagja, csoportja részére

- ahol a tanulók a magyarság és az európaiság értékeit közvetítő korszerű, interkulturális tudást és mintát kapnak;
- ahol az emberi, nemzeti értékeket megismertetik és elfogadtatják velük; ahol a szorgalomnak, a tudásnak és a tisztességes munkának becsülete van;

- ahol a kulcskompetenciák fejlesztése az élethosszig tartó tanulást alapozza meg; ahol testileg, szellemileg, erkölcsileg egészséges fiatalok nőnek fel, akik képesek az életben biztonsággal eligazodni;
- ahol a tanulók életformájává válik a rendszeres mozgás, a mindennapos testedzés, az egészséges életmód;
- ahol kiemelten fontos nevelési terület a környezettudatos életvitelre nevelés; ahol elfogadó és befogadó közösségek működnek, a diákok fogékonyak a művészetekre

Köznevelés célja olyan oktatási színvonal biztosítása, amely lehetővé teszi, hogy

- a végzősök az általuk első helyen jelölt, magas presztízsű intézményekben tanulhassanak tovább,
- a minél több nyelvvizsga megszerzése az intézményi képzés keretében,
- az ország legeredményesebb intézményei közé tartozni,
- eredményesen menedzselni a várható nyugdíjba vonulások miatti humánerőforrás-változást

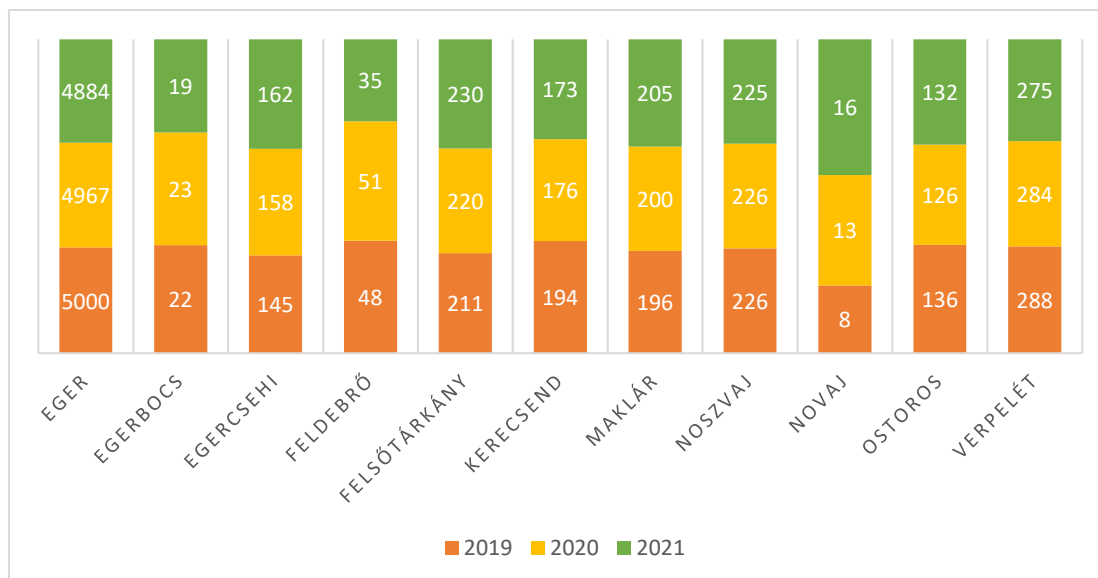
Az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmények esetében kiemelt cél ellátni a sajátos nevelési igényű-enyhe, közép súlyos, autista, súlyosan halmozottan fogyatékos- óvodás gyermekek, tanulók komplex személyiségfejlesztését szegregált körülmények között. Utazó gyógypedagógusok segítségével elősegíteni az integráltan oktatható iskolások szakszerű gyógypedagógiai fejlesztését.

Eger tradicionális iskolaváros, kiterjedt és sokszínű intézményhálózattal rendelkezik. Az iskolák gazdag képzési kínálata, a speciális igényeket is kielégítő intézmények (kollégiumok, fogyatékos gyermekek, tanulók nevelését-oktatását felvállaló intézmények, alapfokú művészetoktatás, pedagógiai szakmai és szolgáltató intézmények) komoly vonzerővel hatnak a környező településekre. A város megyei jogú jellegéből adódóan jelentős feladatokat vállal a vármegye és az észak-magyarországi régió oktatásában is.

Az önkormányzat fenntartásában működő közoktatási intézményhálózatban jelentős szervezeti változások következtek be. 2013. január 1-jétől az iskolák fenntartói feladatait a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ, majd az Egri Tankerületi Központ, illetve 2015. július 1-jétől az Egri Szakképzési Centrum látja el. Az ETK a köznevelés területén, a Centrum pedig a szakképzés területén lát el feladatot.

2005. június 1-jén kezdte meg tevékenységét az Egri TISZK Nonprofit Kft, melynek hat szakképző intézmény partnerintézménye. A TISZK alapvető feladata a központi képzőhely működtetése, munkaerőpiaci pályázatok megvalósítása, továbbá felnőttképzés szervezése. 2016-tól az uniós támogatásból megvalósuló Eger MJV Foglalkoztatási Paktuma projekt keretében a paktumiroda és a paktumszervezet működtetésének feladatait látta el a projekt 2021-es zárásáig.

Egerben az általános iskolai feladatellátási helyek száma 15, amelyek közül 11 iskola az ETK fenntartása alá tartozik, 3 intézmény egyházi fenntartású, egy iskola pedig magániskola. 2021-ben az általános iskolai tanulók száma Egerben 4.884 fő, akik közül 2.459-en 1-4. évfolyamosok, 2.425-en pedig felső az 5-8. évfolyamok valamelyikének tanulói. A hátrányos helyzetű tanulók aránya 3,60%, amely jelentősen elmarad a járási (6,62%), megyei (10,17%), régióbeli (12,28%) és országos értékektől (6,24%) is.

52. ábra Általános iskolai tanulók száma (fő) az Egri járásban, 2019-2021

Forrás: KSH, saját szerkesztés

Mivel a városban több általános iskolai feladatot ellátó intézmény nem rendelkezik felvételi körzettel és a szülők nem feltétlenül a körzetes iskolát választják, ezért a hátrányos helyzetű gyermekek intézményi létszáma és eloszlásuk más képet mutat, mint lakóhely szerinti iskolai körzetenkénti arányuk. Lakóhely szerint a legtöbb hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek az Egri Pásztorvölgyi Általános Iskola és Gimnázium körzetben él, azonban a szülők többségében nem ide íratják gyermeküket, hanem az Egri Arany János Általános Iskola, Szakiskola és Kollégiumba, ahol a jogviszonnyal rendelkező tanulók száma szerint a legmagasabb a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma.

A városban 17 középiskola található, amelyek közül 4-et az ETK üzemeltet, szintén 4 tartozik a Heves Megyei Szakképzési Centrumhoz, 3 áll egyházi jogi személy fenntartása alatt, illetve 6 működik magániskolaként (Forrás: www.eger.hu). 2021-ben 4.168 fő volt a gimnáziumi tanulók száma nappali oktatásban, akik közül 1.694-en, vagyis a gimnazisták 40,6%-a járt be más településekről.

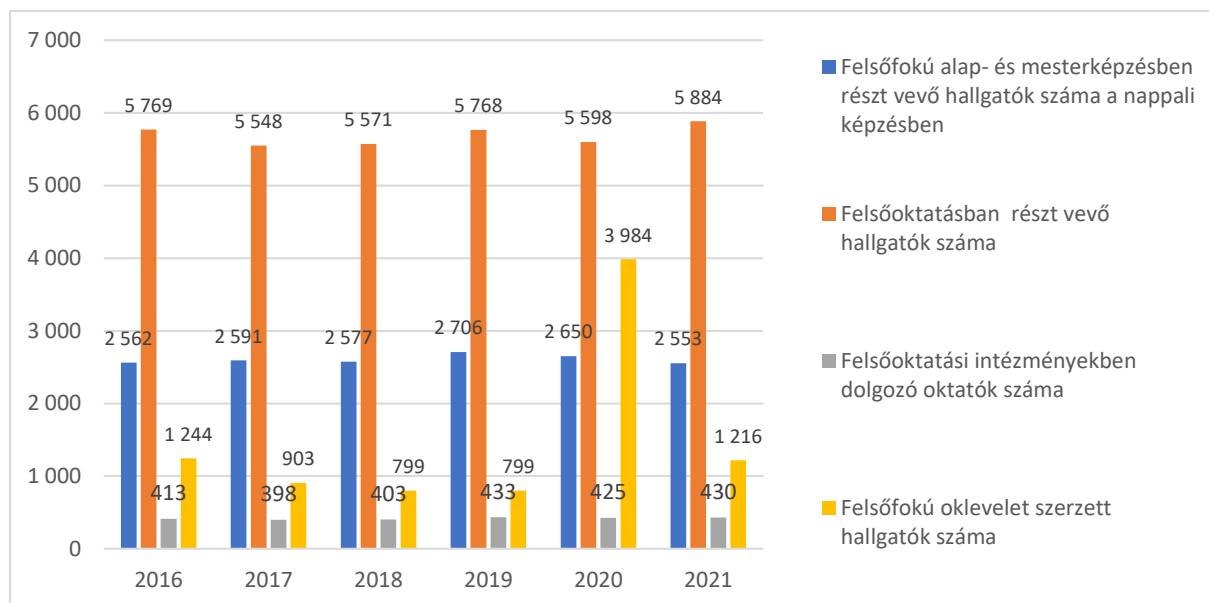
Az Önkormányzat együttműködésre, illetve folyamatos kapcsolattartásra törekszünk az Egri Szakképzési Centrummal, az Egri Tankerületi Központtal, az egyházi jogi személy által fenntartott és az alapítványi fenntartású óvodákkal, iskolákkal.

Az általános iskolai és középiskolai hálózatban az Önkormányzat támogatja az iskolafenntartók korszerűsítési szándékait, melyekkel Eger város iskolavárosi rangját emelik. Együttműködünk a város iskolafenntartóval, kiemelten az önkormányzati tulajdonú ingatlanokban működő iskolákat fenntartó Egri Tankerületi Központtal és az Egri Szakképzési Centrummal.

Felsőoktatás

Egerben két felsőoktatási intézmény is található, az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem (Eszterházy tér 1.) és az Egri Hittudományi Főiskola és Érseki Papnevelő Intézet (Foglár Gy. u. 6.). Az Eszterházy Károly Katolikus Egyetemen 5 kar működik, amelyek a következők: Bölcsészettudományi és Művészeti Kar (BMK), Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar (GTK), Informatikai Kar (IK), Pedagógiai Kar (PK), Természettudományi Kar (TTK). Az egyetemen 33 alapszak, 14 mesterképzés, továbbá doktori képzés, felsőoktatási szakképzések, szakirányú továbbképzések, pedagógus szakvizsgák, osztatlan tanári szakok közül lehet választani (Forrás: www.uni-eszterhazy.hu).

Az Egri Hittudományi Főiskola és Érseki Papnevelő Intézet jelenleg 5 képzést indít: Teológus szak (osztatlan képzés), Katekéta-lelkipásztori munkatárs (alapszak), Hittantanár-nevelő (mesterszak), Osztatlan hittanári, és részismereti képzés (50 kredites teológiai felkészítő modul) (Forrás: www.eghf.hu).

53. ábra Felsőoktatási mutatók alakulása Egerben képzési hely szerint (fő), 2016-2021

Forrás: KSH Statinfo

Az egri képzési helyszínű felsőoktatási intézmények oktatásában részt vevő hallgatók száma összességében hullámzó tendenciát mutat a 2016-2021-es időszakot vizsgálva. 2017-2018-ban számuk némileg visszaesett, 3,5% körüli mértékben. 2019-ben újra elérte a 2016-os szintet, 2020-ban ismét mérséklődni kezdett, majd 2021-ben 5 884 főre emelkedett. A felsőfokú alap- és mesterképzésben részt vevő hallgatók száma a nappali képzésekben az elmúlt 5 év adatait nézve stagnáló trendet követ, arányuk az összes felsőoktatási hallgató közel 50%-a. A felsőoktatási intézményekben dolgozó oktatók száma sem változott jelentős mértékben a vizsgált intervallumban. A felsőfokú oklevelet szerzett hallgatók száma mutatja a 4 vizsgált mutató közül a legnagyobb kilengést, az elmúlt 5 év tekintetében, hiszen míg 2016-ban 1 244-en szereztek diplomát, addig 2018 és 2019-ben is ennél mintegy 35%-kal kevesebben, 799-en. 2020-ra viszont 3 900 fő fölé emelkedett az Egerben található felsőoktatási képzési helyeken felsőfokú oklevelet szerzettek száma. 2021-ben 30,52%-os visszaesés volt tapasztalható.

Az Önkormányzat együttműködik az Eszterházy Károly Katolikus Egyetemmel az óvodapedagógus és a gyógypedagógus hallgatók gyakorlati képzésében.

Az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem duális képzéseket indít 6 alapszakon (programtervező informatikus, szőlész-borász mérnöki, turizmus-vendéglátás, gazdálkodási és menedzsment, környezettan, gazdaságinformatikus) és egy mesterszakon (geográfus), így a friss diplomások 1-2 év gyakorlattal rendelkeznek, illetve a partnerek alkalmazhatják a végzetteket. A partnerek között 8 egri vállalat és 1-1 egri alapítvány és egyesület található, pl. Emerson Automation Solutions AVENTICS Hungary Kft., ZF Hungary Kft., Eger Városi Turisztikai Közhasznú Nonprofit Kft.; és 3 Kft. az egri járásból: Robert Bosch Automotive Steering Kft. (Maklár), Varsányi Pincészet Kft. (Verpelét), St.Andrea Kft.

(Egerszalók). Emellett további 3 Heves megyei és 10 megyén kívüli vállalkozás vesz részt partnerként a képzésekben.

Duális képzési partnerek	Telephely	Gazdaságinformatikus	Gazdálkodási és menedzsment	Geográfus	Környezettan	Programtervező informatikus	Szőlészborász mérnök	Turizmus-vendéglátás
Dereszla Kft.	Bodrogkeresztúr						x	
Takarékbank Zrt.	Budapest	x	x					
InnovITech Korlátolt Felelősségű Társaság	Budapest					x		
MÁD-KIRÁLYDŰLŐ Kft.	Budapest						x	
Fair Business Befektetési Kft.	Budapest							x
Hunguest Hotels Zrt.	Budapest							x
Szaktudás Kiadó Ház Zrt. (Oxigén Hotel Noszvaj)	Budapest							x
Emerson Automation FCP Kft.	Eger	x				x		
ZF Hungária Ipari és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	Eger	x			x	x		
Agria Geográfia Alapítvány	Eger			x				
Kaptárkő Természetvédelmi és Kulturális Egyesület	Eger				x			
ASCORP Programozó és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Eger					x		
QNSZT Informatikai Tanácsadó és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Eger					x		
Kovács Nimród Borászat Szőlészeti és Borászati Kft	Eger						x	
St. Andrea Kft.	Eger						x	
Eger Városi Turisztikai Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Eger							x

Goldener Löwe Hotel és Gasztronómiai Kft.	Eger							x
Hotel Estella Korlátolt Felelősségű Társaság	Eger							x
Robert Bosch Automotive Steering Kft	Maklár	x	x					
Mátra Túrakerékpár és Segway Klub	Mátrafüred							x
Strautmann Gépgyártó és Hungária Kft	Mátranovák		x					
PEVIK Közüzem és Szolgáltató Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Pétevársára				x			
Harman Becker Gépkocsirendszer Gyártó Kft.	Székesfehérvár	x						
MENTOR COMPUTER Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Szentistván					x		
TREND CONSULT Szállodai Szolgáltató Kft. (Szalajka Liget Hotel és Apartmanházak)	Szilvásvár							x
VARSÁNYI PINCÉSZET Kft.	Verpelét						x	

Duális képzési partnerek	Telephely	Gazdaságinformatikus	Gazdálkodási és menedzsment	Geográfus	Környezettan	Programtervező informatikus	Szőlész-borász mérnök	Turizmus-vendéglátás
Dereszla Kft.	Bodrogkeresztúr						x	
Takarékbank Zrt.	Budapest	x	x					
InnovITech Korlátolt Felelősségű Társaság	Budapest					x		
MÁD-KIRÁLYDŰLŐ Kft.	Budapest						x	
Fair Business Befektetési Kft.	Budapest							x
Hunguest Hotels Zrt.	Budapest							x
Szaktudás Kiadó Ház Zrt. (Oxigén Hotel Noszvaj)	Budapest							x

Emerson Automation FCP Kft.	Eger	x				x		
ZF Hungária Ipari és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	Eger	x			x	x		
Agria Geográfia Alapítvány	Eger			x				
Kaptárkő Természetvédelmi és Kulturális Egyesület	Eger				x			
ASCORP Programozó és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Eger					x		
QNSZT Informatikai Tanácsadó és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Eger					x		
Kovács Nimród Borászat Szőlészeti és Borászati Kft	Eger						x	
St. Andrea Kft.	Eger						x	
Eger Városi Turisztikai Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Eger							x
Goldener Löwe Hotel és Gasztronómiai Kft.	Eger							x
Hotel Estella Korlátolt Felelősségű Társaság	Eger							x
Robert Bosch Automotive Steering Kft	Maklár	x	x					
Mátra Túrakerékpár és Segway Klub	Mátrafüred							x
Strautmann Gépgyártó és Hungária Kft	Mátranovák		x					
PEVIK Közüzemi és Szolgáltató Nonprofit Korlátolt	Pétervására				x			

Felelősségű Társaság								
Harman Becker Gépkocsirendszer Gyártó Kft.	Székesfehérvár	x						
MENTOR COMPUTER Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Szentistván					x		
TREND CONSULT Szállodai Szolgáltató Kft. (Szalajka Liget Hotel és Apartmanházak)	Szilvásvárad							x
VARSÁNYI PINCÉSZET Kft.	Verpelét						x	

18. táblázat Duális képzés az Eszterházy Károly Katolikus Egyetemen, a partnerek telephelyei szerint

Forrás: saját készítés, <https://uni-eszterhazy.hu/>

A helyi fiatalság helyzetének főbb jellemzői, helyi sajátosságai

Mindenekelőtt megemlíthetjük, hogy Eger egyetemvárosként nagyon népszerű a fiatalok körében. Iskolavárosként 10 000 fölötti létszámban található meg városunkban a fiatalok, az itt lakó fiatalok mellett az ingázó, albérlésben, kollégiumokban lakó fiatalok is nagyszámban jelennek meg. Rájuk és a fiatal felnőtt korosztályra vonatkozó célkitűzéseket ifjúságügyi dokumentumaink tartalmazzák. Eger Megyei Jogú Város Közgyűlése 2011. évben elfogadta Eger Megyei Jogú Város Középtávú Gyermek és Ifjúsági Konceptiót, valamint a végrehajtás érdekében az Ifjúsági Cselekvési Tervet, melyet két évente szakemberek együttműködésével rendszeresen megújítunk. Eger Megyei Jogú Város Középtávú Gyermek és Ifjúsági Konceptiója 2017-2022: A települési önkormányzatok ifjúsági területen végzett munkájának eredménye a települési gyermek és ifjúsági konceptió. Az ifjúsági alrendszer szerteágazó, számtalan egyéb területtel történő találkozási pontja teszi szükségessé az átlátható tervezést, ezért is fontos a gyermek és ifjúsági feladatokra vonatkozó helyi konceptió megalkotása. A konceptiónak meg kell határoznia az elérni kívánt célokat. Az ifjúsági cselekvési terv határozza meg a célok érdekében végrehajtandó feladatokat, azok megvalósításának sorrendjét és határidejét; a kitűzött célok megvalósításának eszközeit, ideértve a pénzügyi igények megjelölését.

Az ifjúsági konceptió négy fő részből áll: helyzetelemzés, kutatási eredmények; célkitűzések; cselekvési terv, együttműködések; pénzügyi eszközök, erőforrások.

A konceptió általános célkitűzései:

- A fiatalok közeletben történő részvételének, aktív közéleti szerepvállalásának segítése.
- A kulturált szabadidő eltöltés feltételeinek javítása, az egészséges életre motiválás, egészségfejlesztés.
- Foglalkoztatás, munkaerő-piaci integráció segítése.
- A korszerű tudás, a piacképes szakmai képzettség megszerzésének segítése, a sikerességet garantáló képességek, készségek és kompetenciák erősítése.
- Hozzájárulás a fiatalok európai polgárrá válásához és a társadalmi problémáinak megoldásához.

Az önkormányzat kétéves időszakra cselekvési tervet készít, melyet határozattal fogad el. Eger MJV Gyermek – és Ifjúsági Cselekvési Tervének aktualizálása éppen folyamatban van a következő két éves együttműködések vonatkozásában, annak várható elfogadása ősszel várható.

Ezen dokumentumok a fiatalok, és fiatalokkal foglalkozó szakemberek bevonásával készültek, és készülnek jelenleg is. A dokumentumok kinyilvánítják, hogy az Önkormányzat az ifjúság helyzetének javítását, társadalmi integrációjának segítségét helyi közügynek tekinti, e feladatellátás során szolgáltatóként lép fel. Partnerként kezeli az itt élő ifjúsági korosztályt, valamint annak képviselőit, bevonja őket a velük kapcsolatos kérdések megoldásába, a döntéshozatali folyamatokba. Hozzá kíván járulni az Egerben élő fiatalok önállóvá válásának segítéséhez, társadalmi integrációjának megvalósulásához. Támogatni kívánja a fiatalokat és közösségeiket abban, hogy képessé váljanak egyéni és közösségi szinten az egyéni és társadalmi kihívások megválaszolására. Az önkormányzat kiemelt korosztályként tekint az ifjúságra, mint a város jövőjét jelentő lehetőségre, igazodva a helyi adottságokhoz és igényekhez, s melynek segítése kiemelt, az Mötv. 13. § (1) bekezdése szerint különösen ellátandó feladat.

Fontosnak tartjuk, hogy a fiatalok megtalálják számításukat a városunkban, érezzék, hogy képességeikre és ezáltal itt maradásukra számít a város, ennek érdekében elengedhetetlen a párbeszéd fiatalok és döntéshozók közt. A fiatalok az elmúlt években számos kiemelkedő projekt keretében (pl.: #Eger projekt) kortársakként széleskörben tárták fel a helyi ifjúság igényeit és rendszeres az egyeztetés, fiatalok és döntéshozók között a fiatalokat érintő kérdésekben, mely erősíti kommunikációs készségeiket, és lehetővé teszi, hogy a fiatalok igényei megjelenjenek. A fiataloknak szükségük van egy olyan ifjúsági közösségi térre, amely nagylétszámú képes a fiatalokat befogadni sokrétű szolgáltatásokkal. Itt a fiatal zenészek fellépési lehetőséget kapjanak, és legyen egy zeneterem, ahol hangszereket, hangtechnikai eszközöket a fiatalok szabadon használhatnak képességeik kibontakoztatására, közösségépítésre. Terveink között szerepel egy Ifi Centrum kialakítása, amely a városban az Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda (továbbiakban: IFI PONT) mellett működhetne az ifjúságot célzó szabadidő hasznos eltöltését szolgáló programokkal, közösségi terekkel. Elképzelésünk arra irányul, hogy az IFI PONT képviselné az ifjúságügy szakmai oldalát, gondolunk itt a szakemberek állandó jelenlétére, akik tanácsadással, diákjogi képzésekkel, a fiatalok tehetségének kibontakozását elősegítő foglalkozásokkal tudnák támogatni őket, míg az Ifi Centrumban a szabadidő hasznos eltöltésére találhatnak alternatívákat, helyet biztosítva a fiatal feltörekvő, tehetséges zenekarok szárnypróbálgatásainak.

Legfontosabbnak ítélt fiatalokat érintő helyi feladatok

Legfontosabb helyi feladatunk a fiatalok képességeinek, tehetségének kibontakoztatása, ennek teret adni (szó szerint is), a fiatalokkal foglalkozó szakemberek között ennek a célnak elérése érdekében együttműködések ösztönzése, a fiatalok bevonásával. Ezzel is elősegítve és kecsegtetőbbé tenni a helyben maradásukat.

Jelenleg zajlik Egerben a második számú ifjúsági közösségi tér kialakításának (Ifi Centrum) kidolgozása, működésének előkészítése, mely a közeljövőben ad teret a fiatalok elképzeléseinek. A térben megtalálható lesz koncertterem, illetve a fiatalokkal történt egyeztetés alapján fontos, hogy egy zeneterem is kiépülhessen. Célunk, hogy a zeneterem teret adjon képességeik kibontakoztatásának,

egyenlő hozzáférést biztosítson hátrányos helyzetű fiatalok számára is, illetve hogy az Egri Ifjúsági Zenei Program keretén belül már támogatott zenekarok, helyi zenész fiatalok megtalálhassák számításait, teret nyerjenek.

Eger MJV Önkormányzata intézkedései mely a fiatalokat célozzák:

Eger Város Ösztöndíjasa pályázat

Eger MJV Önkormányzata Közgyűlése a tehetséges egri tanulók tanulmányainak folytatása, a szakképesítés, az érettségi, a diploma megszerzése, és a városban történő letelepedés elősegítése céljából „Eger Város Ösztöndíjasa” cím alapításáról szóló Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 49/2012. (IX.28.) rendeletével módosított 2/2011. (I. 28.) rendeletével a címmel járó támogatásról, annak folyósításáról címet alapított. Az ösztöndíjjal a magyarországi székhelyű felsőfokú oktatási intézmény, valamint az egri székhelyű középfokú nevelési-oktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató, kiemelkedő tanulmányi eredményt elérő, szociálisan rászoruló, egri tanulókat támogatja. 2020-ban összesen 24 tehetséges fiatal számára nyújtott ösztöndíjat Eger MJV Önkormányzata, 2021 első félévében pedig már 15 pályázat érkezett be.

Egri Ifjúsági Zenei Program

Az Egri Ifjúsági Zenei Program (EIZP) részletes bemutatásra kerül, mint egy olyan jó gyakorlat, amely immár hagyomány jelleggel járul hozzá a helyi fiatal zenészek tehetséggondozásához 2014 óta. Eger MJV Önkormányzata Közgyűlése 493/2014. (IX.25.) számú határozatával döntött arról, hogy az egri könnyűzene fejlődésének támogatása érdekében létrehozza az Egri Ifjúsági Zenei Programot (EIZP), melyet azóta is folyamatos jelleggel működtet. Az ifjúsági Zenei Program olyan tehetséggondozást segítő jó gyakorlat, melynek létrehozását, fenntartását az indokolja, hogy a helyi zenekarok számára szűkösek a lehetőségek, mind abban, hogy megmutathassák tehetségüket, mind pedig abban, hogy zavartalanul és folyamatos jelleggel gyakorolhassák ezen tevékenységüket. A Program négy fő területen támogatja tevékenységüket: koncertszervezés, próbaterembérlés, hangfelvétel, videoklip készítés. A programra 2019. évben a beérkezett 62 pályázatból 48 pályázat részesült pozitív elbírálásban, 2020-ban pedig a csökkentett költségvetésre figyelemmel a 24 pályázó közül 10 pályázat részesült támogatásban a független zenészekből álló szakmai kuratórium által. Fontos, hogy a pályázatokat a helyi profi zenészekből és a helyi zenei életet meghatározó ikonikus alakjaiból álló kuratórium bírálja el. A Pályázati rendszert évente minimum egy alkalommal közösen értékeljük ki a fiatalokkal, ilyenkor lehetőség van a kuratórium, és a helyi zenészek párbeszédjére, visszajelzések adására. Ilyenformán a tehetséggondozás segítése az anyagi támogatás nyújtása, lehetőség biztosítása mellett visszajelzések adásával is megtörténik, és a fiatalok maguk fogalmazznak meg további módokat arra vonatkozóan, hogy milyen intézkedések járulnának hozzá még inkább tehetségük kibontakoztatásához. A Zenei Program átültetése érdekében a gyakorlat bemutatásra került más települések számára is (Budakeszi, Cegléd), illetve számos érdeklődő számára egy helyben megszervezett országos konferencián is, 2019 februárjában. A Programnak köszönhetően csak 2019-ben 23 zenekar nyert támogatást, 2020-ban pedig a járványhelyzet miatt kialakult módosított költségvetésre tekintettel 10 zenész került támogatásra, akiknek visszajelzése alapján elmondható, hogy a Program nagyban hozzájárul tehetségük kibontakoztatásához. Emellett pedig megvalósul a

tehetségek felkutatása, megtalálása, támogatása. 2021-ben a szűkös költségvetésre tekintettel, ennek megvalósítására nem kerülhetett sor.

IFI MOZI

Eger Megyei Jogú Város Középtávú Gyermekek és Ifjúsági Koncepciójában és a Cselekvései Terveiben is megfogalmazódott, hogy az általános műveltség része a filmművészeti alkotások és színházi darabok ismerete.

Ezeknek az alkotásoknak a megismerésére nyílik lehetőség a 30 éven aluli fiatalok részére, a hét egy meghatározott napján, kedvezményes, támogatott formában.

Az Agria Film Kft-vel, mint IFI Mozi szolgáltatóval történő együttműködés fenntartása és kiszélesítése – a költségvetés lehetőségéhez igazítva, az önkormányzat önként vállalt feladatának - változatlanul követendő abból az indokból, hogy a fiatalok részére lehetőség álljon rendelkezésre kulturált, biztonságos környezetben, füst-, alkohol- és drogmentes délutáni, esti szabadidő eltöltésre, minőségi szórakozásra. 2021-ben a szűkös költségvetésre tekintettel, ennek megvalósítására nem kerülhetett sor.

Egri Városi Diáktanács

Tevékenységének célja, hogy Eger közéletében a városi diákság jelenléte növekedjen, az ifjúság érdekképviselője erősödjön. A diáktanács tagjai kapcsolatot tartanak az iskolai diákönkormányzatokkal, az azokat patronáló tanárokkal. Képzéseket szerveznek a diákönkormányzatok tagjainak, közreműködnek más városi szervezetek által szervezett programok lebonyolításában. Figyelik a pályázati lehetőségeket, az ifjúságot érintő és érdeklő információközvetítésben aktívan részt vállalnak. Nagy hangsúlyt fektetnek arra, hogy az általános iskolai és a fiatal felnőtt korosztály is kapjon állandó jellelget lehetőséget az érdekképviselőre.

Az önkormányzat kötelező feladatai közt nevesítette a diáktanácsok működésének elősegítését, amelyet a későbbiekben is el kíván látni a kölcsönös egyeztetések biztosításával, a diákság képviselőinek az őket érintő döntések meghozatalába történő bevonásával, a szervezet működtetését biztosító infrastrukturális háttér megteremtéséhez való anyagi hozzájárulással.

Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda - IFI PONT

Az IFI PONT a helyi ifjúságpolitikai célkitűzések megvalósításának legfőbb helyszíne. Helyet ad érdekképviselői és egyéb ifjúsági közösségeknek. Elsődleges tevékenysége az információszolgáltatás és a tanácsadás, figyelemmel a hazai és európai ifjúságsegítői munka sztenderdjeire, a szakmai etikai kódexre.

A munkatársakat felkeresők számára az információnyújtás díjtalan és felöleli a fiatalokat érintő összes témakört. Az ifjúsági információs szolgáltatások megkülönböztetés nélkül minden fiatal előtt nyitva állnak, biztosítják az anonimitást és a titoktartást.

A közzétett információk függetlenek és mindennemű ideológiai, politikai vagy gazdasági érdektől mentesek.

Az IFI PONT helyet ad különböző önkéntesen szerveződő közösségeknek, mint pl.: Babakocsi Fitness, BEN Egyesület, Anime klub, Befogadó Otthon lakói.

A járványügyi intézkedések egyszerre nyújtottak gazdasági segítséget és okoztak nehézséget például az önkormányzat gazdálkodása, folyamatai tervezhetősége vonatkozásában, ám Eger MJV Önkormányzata az IFI PONT szakmai és anyagi támogatását, költségvetési lehetőségei függvényében, továbbra is biztosítani kívánja, mutatja ezt az is, hogy az iroda teljeskörű felújításon ment keresztül és immáron kulturált, szép környezetben várja a fiatalokat.

Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF)

A KEF célja a drogügy valamennyi pilléréen működő szervezet tevékenységének koordinálása, a prevenció munka összehangolása a hatékonyság fokozása érdekében. A Városi Diáktanács állandó jelleggel képviselteti magát a KEF-ben, folyamatos az egyeztetés a fiatalok és a szakemberek között a fiatalbarát prevenció érdekében.

A drogprobléma összetettsége okán támaszkodik a KEF a tagszervezetekre, a helyi szakemberekre, a lakosságra, különösen az ifjúságra, de a helyi médiára is.

Az Önkormányzat, önként vállalt feladataként, jövőben a támogatni kívánja a KEF működését, még nagyobb hangsúlyt fektetve a prevenció területére, amit a dizájner drogok rendkívül gyors változatainak megjelenése indokol. Egyetért és támogatandónak tartja, hogy a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum szeretne továbbra is a fiatalokkal közreműködve különböző alternatívákat nyújtani részükre a szabadidő helyes eltöltésére, szorgalmazza a képzések szervezését, interaktív felvilágosító órák megtartását és a tagszervezeteivel együttműködve az érzékenyítést.

Az egri Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF) 2014-ben alkotta meg stratégiáját „Eger város stratégiája a drogprobléma kezelésére” címen. A dokumentum megfogalmaz elveket és értékeket, szerkezete követi a nemzeti drogellenes stratégia szerkezetét. A cselekvési terv a városi stratégia megvalósulását biztosítja a helyi drogprobléma megelőzése érdekében.

Eger város drogstratégiája 2020. december 31-ig volt érvényes, jelenleg folyamatban van az új stratégia megalkotása. A KEF aktuális cselekvési terve az új városi drogstratégia elkészítéséig aktuális. A cselekvési tervnek mindig illeszkednie kell a helyi stratégiákhoz, ezért az új stratégia elkészítésével egy új cselekvési terv készítése is szükségessé válik.

A dokumentum kidolgozása a fent meghatározott dokumentumokon kívül a KEF tagok között megvalósult szakmai egyeztetéseken alapszik. A tagszervezetek szakmai egyeztetése lehetővé teszi, hogy a helyi közösségi szükségletek felszínre kerüljenek, azokra válasz szülessen. A járványhelyzet miatti korlátozások, vagy a digitális oktatás bevezetése számos tekintetben hatással lehetnek a lakosság szociális helyzetére, testi-lelki egészségére, szerhasználati szokásaik alakulására, amelyeket a tagszervezetek jelzései alapján figyelembe kellett vennünk a cselekvési terv megalkotása során.

Reagálva a helyi sajátosságokra a drogprobléma kapcsán a cselekvési tervben mintaprojektként értékelhető elemek is szerepelnek, amelyek sem korábban, sem más városban nem valósultak meg eddig. Ilyen pl. az iskolák mellett működő „protektív team”. Országosan elismert továbbá a

Főegyházmegyei Karitásztól RÉV Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat által évente beindított kortárssegítő képzés, amely a digitális oktatásban a fiatalok elérése miatt kap most nagyobb szerepet.

A KEF feladata nem operatív, hanem koordináló, tehát összefogja és koordinálja a városban működő szervezetek munkáját a stratégia megvalósulása érdekében. A cselekvési tervben az új kihívásokra válaszolva, az új pszichoaktív szerekre adható hatékony válaszokat is keressük, és továbbra is mozgósítjuk a meglévő erőforrásokat továbbra is azoknak a problémáknak a kezelésére, amelyek már korábban is jelen voltak, és ismertek a szakemberek számára.

A cselekvési terv célja: A KEF tagszervezeteinek sajátosságaira, szolgáltatásaira és az együttműködésben rejlő újszerű megoldásokra alapozva a közösségek és a család szerepének megerősítése valamint a széleskörű elérhetőség, kiemelten a fiatalok elérésének megvalósítása. Az ifjúsági korosztály eléréséhez elengedhetetlen a közösségi média bevonása. Hosszú távon a KEF tagszervezetei célul tűzik ki a szemléletformálást olyan szakemberek vonatkozásában, akik munkájuk során közvetett módon kapcsolódnak szenvedélybetegekhez, valamint az ismeretterjesztést is a lakosság felé. Ezen célok elérése érdekében a média/kommunikációs színtérre még nagyobb hangsúlyt szükséges fektetni.

A célok eléréséről a KEF tagszervezetek képviselői a havi egy alkalommal megtartott ülésen egyeztetnek.

Szociális ellátás

Gyermekjóléti és Bölcsődei Igazgatóság

A Gyermekjóléti és Bölcsődei Igazgatóság integrált szervezeti formában látja el a jogszabályi feladatait, amely;

- 4 bölcsődében,
- 4 családi bölcsődében,
- Család –és Gyermekjóléti Központban,
- Család-és Gyermekjóléti Központ Belvárosi és Felsővárosi Alapszolgáltatási Csoportjában, valamint egy ellátottak számára nyitva álló helyiségben, a Szalai Közösségi Házban,
- Családok Átmeneti Otthonában,
- Helyettes szülői szolgáltatás keretében történik.

Gyermekjóléti alapellátások:

Az Egri Közszolgáltatások Városi Intézménye szolgáltatási portfóliójának része a Gyermekjóléti és Bölcsődei Igazgatóság, melyhez a Család- és Gyermekjóléti Központ és annak alapszolgáltatási egysége, a Családok átmeneti Otthona és a bölcsődei ellátás tartozik. **(Forrás: www.eger.hu).**

Gyermekek napközbeni ellátása (Bölcsődék, Családi Bölcsőde Hálózat)

A bölcsődei ellátás keretében - ha e törvény kivételt nem tesz - a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását kell biztosítani.

A családi bölcsődei szolgáltatásban az alacsony csoportlétszám az egyénre szabott gondozást-nevelést teszi lehetővé, családiasabb környezetben, rugalmasan igazodik a családok igényeihez.

Egerben négy bölcsőde (Cecey Éva Bölcsőde, Semmelweis Ignác Bölcsőde, Montessori Bölcsőde, valamint a Dobó Katica Bölcsőde) és egy négy csoportos családi bölcsőde hálózat működik.

Bölcsőde	Férőhely kapacitás
Cecey Éva Bölcsőde	52
Dobó Katica Bölcsőde	48
Semmelweis Ignác Bölcsőde	82
Montessori Bölcsőde	78
Családi Bölcsődei Hálózat	28
Bölcsődei férőhelyek száma Egerben	288

19. táblázat Bölcsődei férőhely-kapacitás Egerben 2021

Forrás: <http://www.gyermekjoleteger.hu/>

A lakossági igényekhez mérten mérlegelendő új bölcsődék létesítése az alább leírtak alapján.

Azzal a jogszabályi változással, miszerint a gyermek születését követő 169. naptól a kereső tevékenységet folytató szülő a munkabére mellett jogosult a gyermekgondozási díjra is egyre gyakoribb, hogy a gyermeket már 1 éves kora körül, vagy akár korábban is bölcsődébe hozzák. A korábbi gyakorlat az volt, hogy a gyermeket leginkább a gyermekgondozási díjra való jogosultság lejártát követően, azaz 2 éves kor után írták intézményeinkbe. Tekintve, hogy a bölcsődébe egész évben történik felvétel, folyamatosan töltődnek a csoportok, így előfordul, hogy a fentebb említett gyermekeket nem tudják felvenni, mert ebben az esetben a csoportlétszám 14 fő helyett, csak 12 lehet a jogszabályi előírások szerint. Szintén csökkenteni kell a csoportlétszámot, amennyiben sajátos nevelési igényű gyermeket látnak el és ezek a gyermekek akár 4 éves korukig is bölcsődében maradhatnak. Ezen okok miatt nem lehet 100%-ban feltölteni a férőhelyeket. Ezen problémákat „mini csoport” vagy mini bölcsőde létrehozásával (melyben csak két éven aluli gyermekeket látnak el) lehetne orvosolni. Mini bölcsődében a férőhely 50 %-ig lehet ellátási területen kívüli lakóhellyel rendelkező gyermek ellátását biztosítani. Igen gyakori az ellátási területről érkező jelentkezés, ami ily módon nagyobb számban biztosítható lenne.

Ez pályázati forrásból, férőhelybővítéssel lenne megvalósítható, a Fenntartó egyetértése, támogatása esetén.

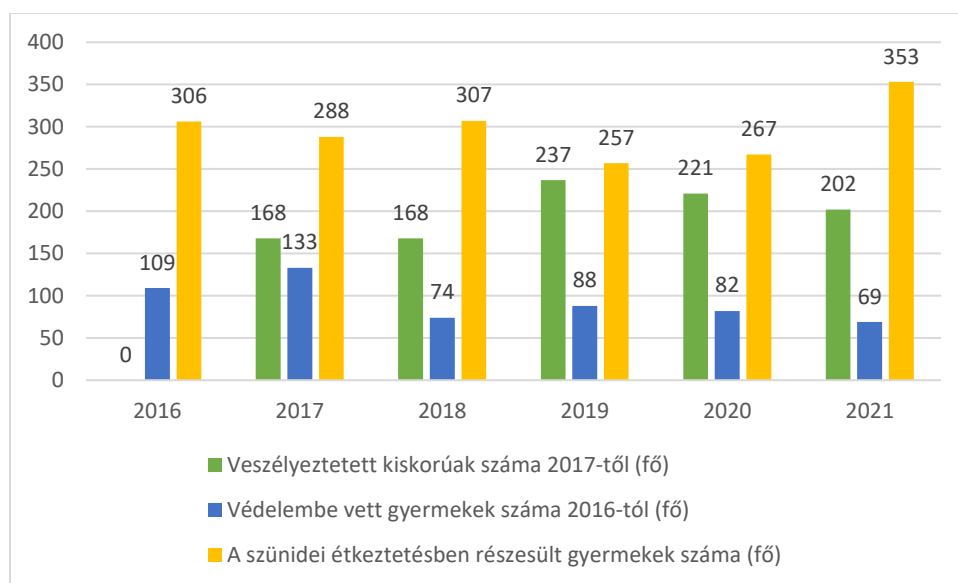
Gyermekjóléti szolgáltatások

(Forrás: www.gyermekjoleteger.hu)

A Gyermekjóléti és Bölcsődei Igazgatóság Család és Gyermekjóléti Központ és annak Belvárosi és Felsővárosi Alapszolgáltatási csoportjai biztosítják a gyermekjóléti szolgáltatásokat.

A Gyermekjóléti és Bölcsődei Igazgatóság Család és Gyermekjóléti Központ és annak Belvárosi és Felsővárosi Alapszolgáltatási csoportjai biztosítják a gyermekjóléti szolgáltatásokat.

Egy település szociális helyzetéről fontos információt hordoz a gyermekszegénységi mutatók értékeinek alakulása. A veszélyeztetett kiskorúak száma 2017-ben 168 fő volt, azonban az utóbbi 3 évben 200 fő fölött alakult az értéke. Pozitívum ugyanakkor, hogy a védelembe vett gyermekek száma csökkenő tendenciát mutatott a vizsgált időszakban. A szünidei étkeztetésben részesült gyerekek száma drasztikusan megnőtt 2020-ról 2021-re, ennek feltehetően a pandémiával összefüggő gazdasági visszaesés lehet az oka.

54. ábra Gyermekszegénységi mutatók alakulása Egerben, 2016-2021

Forrás: KSH

A Család és Gyermekjóléti szolgáltatás célja az egyének, családok kiegyensúlyozottabb életvitele, a konfliktushelyzetek feloldása, a hátrányok mérséklése, a gyermekek testi, lelki egészségének családban történő nevelésének elősegítése. Tevékenységük hozzájárul az egyének, gyermekek, családok veszélyeztetettségét, krízishelyzetét előidéző okok feltárásához, a kialakult veszélyeztetettség, illetve krízishelyzet megszüntetéséhez, lehetőség szerint megelőzve a gyermek családból történő kiemelését is.

A Család és Gyermekjóléti Központ alapszolgáltatási csoportja által nyújtott települési szintű szolgáltatáselemek, tevékenységek:

- Tájékoztatás, információnyújtás
- Tanácsadás
- Segítő beszélgetés

- Egyszeri ügyintézés
- Első interjú
- Ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz való hozzájutás segítése
- Prevenációs tevékenység (egyéni, szabadidős, közösségi programok szervezése)
- Hivatalos ügyek intézésében való közreműködés körében
- Szociális segítő munka (esetkezelés) cselekvési terv vagy együttműködési megállapodás alapján)
- Megkeresés
- Családlátogatás
- Szünidei gyermekétkeztetésben közreműködés
- Adományok közvetítése
- Közösségfejlesztés
- Települési jelzőrendszer szervezése és működtetése

A központ által járási szinten nyújtott szolgáltatáselemek, tevékenységek:

- Hatósági intézkedésekhez kapcsolódó tevékenységek:
 - javaslattétel
 - gondozási feladatok (esetkezelés, tervekészítés, koordináció, értékelés, családlátogatás, tanácsadás)
 - esetmegbeszélés, esetkonferencia, konzultáció
- Speciális szolgáltatások (egyéni és csoportos):
 - utcai és lakótelepi szociális munka
 - kapcsolattartási ügyelet
 - kórházi szociális munka
 - gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálat
 - óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység
 - jogi tájékoztatásnyújtás
 - pszichológiai tanácsadás
 - fogyatékosügyei tanácsadás
 - szociális diagnózis felvétel
 - Járási jelzőrendszer koordinálása

Gyermekek átmeneti gondozása

A családok átmeneti otthona célja, hogy együttesen ellássa a felnőttet és a gyermeket, befogadja az életvezetési problémák vagy más szociális és családi krízis miatt otthontalanná vált, továbbá védelmet kereső szülőt és gyermekét, válsághelyzetben lévő bántalmazott vagy várandós anyát, illetve a szülészetről kikerülő anyát és gyermekét.

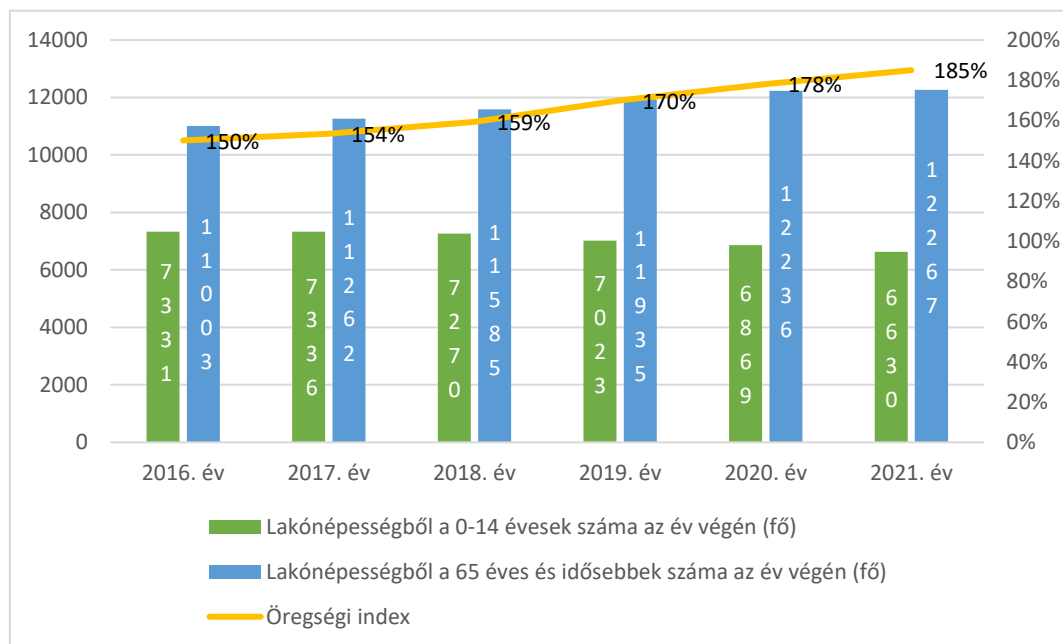
Biztosítja az ellátást, a szülőknek segítséget nyújt a gyermeke szükség szerinti ellátásához, gondozásához, neveléséhez, jogi, továbbá kérésre pszichológiai és mentálhigiénés segítséget nyújt.

A 38 férőhelyes Családok Átmeneti Otthona Egerben, a Mocsáry Lajos utca 1. szám alatt működik. A családok elhelyezése a földszinten és az emeleten levő 12 szobában történik. Két-két szoba között közös használatú fürdőszoba helyezkedik el. Mindkét szinten egy-egy, közös használatú konyha található, ahol az étkezési lehetőség is biztosított. A földszinten található mosókonyhát beosztás szerint használhatják a lakók. Az épület belülről nem akadálymentesített.

A CSÁO minden évben maximális férőhely kihasználtsággal működik.

Szociális ellátás

Eger szociális helyzetéről képet adó mutatókat vizsgálva megállapítható, hogy a városban az időskorúak száma folyamatosan emelkedik, míg a gyermekkorú népességszám 2017-től folyamatosan csökken. Ez az öregedési index emelkedését eredményezi, azaz emelkedik az egy fő fiatalkorúra jutó, „eltartandó” időskorúak száma. A változás hosszabb időtartamot vizsgálva még szembevetendő: a 2016. évben 7 331 14 éves vagy fiatalabbra 11 003 időskorú lakos jutott, az öregedési index 153,5 % volt, míg 2021-ben 6 630 gyermek 12 267 időskorú élt Egerben, tehát 100 legfeljebb 14 éves gyerekre 185 időskorú jutott.

55. ábra Öregségi index alakulása Egerben, 2016-2021

Forrás: KSH

Az Egri Szociális Szolgáltató Intézmény által nyújtott szolgáltatások az alábbiak:

- Támogató szolgáltató feladatok
- Utcai szociális munka
- Szociális étkeztetés
- Nappali ellátás
- Mentálhigiénés ellátás
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- Házi segítségnyújtás
- Hajléktalanok ellátása
- Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények
- Ápolást-gondozást nyújtó intézmények

Az Intézménynek összesen 11 db központja működik, amelyek az alábbiak:

- Intézményi Központ
- Az Egri Szociális Szolgáltató Intézmény Támogató Szolgálata

2003. január 1-jén kezdte meg működését az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium által meghirdetett pályázat alapján. Az Egri Szociális Szolgáltató Intézmény helyileg Egerben az Felsővárosi Gondozási Központ szervezeti egység mellett a Kallómalom út 1-3. szám alatt működik.

- Az ESZSZI Lajosvárosi Gondozási Központ
- Idősek Berva-völgyi Otthona
- Hajléktalanok Gondozó Háza

2016 elejéig a Kertész út 100. sz. alatt működött. Az Eger MJV Önkormányzatának nyertes pályázata fedezte a Tulipán téri épület felújítását, korszerűsítését. 2015 decemberében megtörtént a technikai átadás, majd 2016 elején 90 férőhellyel ténylegesen megkezdhette működését az intézmény a Tulipán tér 1. szám alatt, ahol 4 szervezeti egységet különíthettek el: Utcai szociális munka; Hajléktalanok éjjeli menedékhelye; Hajléktalanok átmeneti szállása; Hajléktalanok ápoló-gondozó otthona.

- Zellervári Gondozási Központ

Gondozási Központ a város déli részén, a Hadnagy úti lakótelepen, egy társasház földszintjén található. Az 1989-ben átadott 300 m²-es, akadálymentesített intézmény zárt belső udvarral, terasszal rendelkezik. Az ellátást igénybe vevők számára társalgó, étkező, pihenő és tornaszoba, valamint nemeként elkülönített mosdó és zuhanyzó került kialakításra. Szolgáltatások: házi segítségnyújtás; szociális étkeztetés; idősek nappali klubja.

- Felsővárosi Gondozási Központ

1986 decemberében kezdte meg működését, az intézmény a Kallómalom u. 1-3 sz. alatt található. Szolgáltatások köre: étkeztetés; házi segítségnyújtás; idősek nappali ellátása; támogató szolgáltatás.

- Felnémeti Gondozási Központ és Civilház

A Regionális Fejlesztés Operatív Program keretében valósult meg. A hivatalos és ünnepélyes átadásra 2008. január 22-én került sor. A komplex 565 m²-es intézmény létrehozásával a cél a városrész valódi közösséggé válásának elősegítése, az itt élő emberek kulturális és szociális igényeinek kielégítése. Az épület földszintjén kapott helyet a Gondozási Központ, amely elsősorban az idősek, illetve a rászorulóknak mindennapos szociális és egyéb problémáinak megoldásában segít. Ellátási formák: nappali ellátás; házi segítségnyújtás; étkezés. A Civilház a Gondozási Központ emeleti részében működik. A Felnémeten tevékenykedő civil szervezeteknek ad otthont, találkozóhelyet.

- Belvárosi Gondozási Központ

Elődje az I. sz. Öregek Napközi Otthona 1977-ben jött létre. Szolgáltatások: házi segítségnyújtás, étkeztetés, idősek nappali ellátása.

- Értelmi Fogvatékosok Nappali Ellátó Központ (ÉNEK)

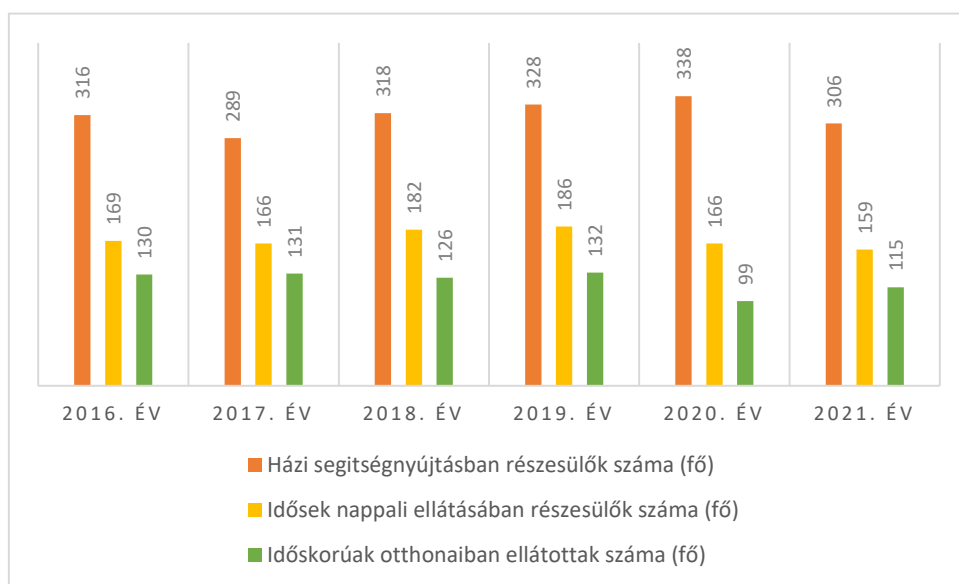
1992 óta Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában, egri, értelmi sérült felnőttek nappali ellátását biztosítja. Az Egri Szociális Szolgáltató Intézmény tagintézményeként működik. Jelenleg 40 fő, családban élő, súlyos-, közepsúlyos és enyhe fokban sérült, értelmileg akadályozott ember veszi igénybe szolgáltatásaikat. Szociális foglalkoztatásban 12 fő vesz részt. Lábtörlőket, rongyszőnyegeket, dísz- és ülőpárnákat, ékszereket készítenek, melyeket intézményünkben és civil rendezvényeken értékesítenek.

- Nyugdíjasház Gondozási Központ

1979 novemberében kezdte meg működését Egerben a Malomárok út 66 szám alatt. Intézményben a közelmúltban teljes körű felújítás történt, így most már sokkal tágasabb, hangulatosabb környezetben várnak mindenkit. Intézmény megfelel a legújabb Uniós szabályoknak és teljes egészében

akadálymentesített. Szolgáltatások: nappali ellátás, házi segítségnyújtás, étkezés, jelzőrendszeres Házi Segítségnyújtás, Hétfégi Házi Segítségnyújtás. (Forrás: www.eszsi.hu)

A segítségnyújtásban részesülők számának 2016-2021 közötti alakulását az alábbi grafikon mutatja be. A diagramon az látható, hogy az házi segítségnyújtásban részesülők száma 2020-ban 22 fővel nőtt 2016 évhez képest. Az előző évhez képest 2021-re 32 fővel csökkent (306 fő). A nappali ellátásban részesülő idősök száma az utóbbi 6 évben stagnált, míg az otthonaikban ellátott időskorúak száma 31 fővel csökkent 2020-ra a 2016-os adathoz képest. 2021-ben újabb növekedés figyelhető meg, számuk 115 főre emelkedett az előző évhez viszonyítva.

56. ábra Segítségnyújtásban részesülő idősök száma Egerben (2016-2021)

Forrás: KSH

A Család és Gyermejjóléti Szolgálat célja az egyének, családok kiegyensúlyozottabb életvitele, a konfliktushelyzetek feloldása, a hátrányok mérséklése, a gyermekek testi, lelki egészségének családban történő nevelésének elősegítése. Tevékenységük hozzájárul az egyének, gyermekek, családok veszélyeztetettségét, krízishelyzetét előidéző okok feltárásához, a kialakult veszélyeztetettség, illetve krízishelyzet megszüntetéséhez, lehetőség szerint megelőzve a gyermek családból történő kiemelését is. A Család és Gyermejjóléti Szolgálat munkája az alábbi tevékenységek ellátásából áll:

- Információnyújtás és tájékoztatása
 - Ügyintézés segítése
 - Szociális segítő munka
 - Ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz való hozzájutás elősegítése
 - Szabadidős, közösségi programok szervezése
 - Jelzőrendszer működtetése
 - Egyéb szolgáltatások: korrepetálás, Állásvadász Klub
- (Forrás: www.gyermejjoleteger.hu)

Segélyezés, közfoglalkoztatás

2013.01.01-től járási hivatalok létrejöttével a jegyzői hatáskörben lévő segélyek átkerültek a járáshoz (ápolási díj, közgyógyellátás, aktív korúak ellátása, időskorúak járadéka, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság). A többi pénzbeli és természetbeni támogatás megszűnt (lakásfenntartási támogatás, adósságkezelési támogatás, méltányossági közgyógyellátás, méltányossági ápolási díj, egyszeri segélyek /átmenet és temetési/), helyettük települési támogatás néven az önkormányzatok saját hatáskörben állapíthatnak meg támogatást (Szt. 45. §). A létfenntartást veszélyeztető élethelyzetbe került személyek részére köteles rendkívüli támogatást nyújtani. A köztemetés továbbra is a halál helye szerinti önkormányzatnál maradt, míg a települési támogatás lakóhelyhez kötött. A 2015. évben megalkotott települési támogatásról szóló helyi rendelet a rászorultsági értékhatárokat és a megállapítható támogatási összegeket a mindenkori minimálbérhez viszonyítja, így azok értékállóak és valós segítséget nyújthatnak a létfenntartást, lakhatást veszélyeztető élethelyzetre.

A közhasznú munkavégzés és a közcélú munka valamint a közmunka program megszűnt, felváltotta a 2011. január 01. napjától bevetett közfoglalkoztatás egységes rendszere, melynek megszervezése nem önkormányzati feladat, de a programok végrehajtásában aktív résztvevő.

Közfoglalkoztatás keretében foglalkoztatási és anyagi támogatás áll rendelkezésre. Célcsoportja a munkaerő-piacon hátrányokkal küzdő lakosság: munkaügyi kirendeltségen regisztrált álláskereső, foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő, illetve álláskeresői vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskereső, megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló törvény szerinti rehabilitációs ellátásban részesülő személyek.

Foglalkoztatáshoz nyújtható támogatások: rövid időtartamú foglalkoztatás támogatása (legfeljebb 4 hónap időtartam, napi 4 órás munkaidő), hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása (legfeljebb 12 hónap időtartam, napi 6-8 órás munkaidő), országos közfoglalkoztatási program támogatása (legfeljebb 12 hónap időtartam, napi 8 órás munkaidő),

mintaprogram támogatása (legfeljebb 12 hónap időtartam, napi 8 órás munkaidő), mobilitást szolgáló támogatás.

Támogatás formája: a bérköltséghez (közfoglalkoztatási bér, közfoglalkoztatási garantált bér, teljesítménybér, munkavezetői bér, illetve vállalkozás esetében munkabér) az ahhoz kapcsolódó szociális hozzájárulási adóhoz, illetve a közvetlen költségekhez, illetve speciális esetekben a szervezési költséghez a jogszabály által meghatározott mértékben nyújthat.

A közfoglalkoztatás széleskörben megvalósuló átmeneti foglalkoztatási lehetőség álláskereső számára, valamint a GINOP-6.1.1-15 „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” c. kiemelt projekt az álláskereső munkaerő-piaci helyzetük javítását, illetve a nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedési esélyei növelését célozza meg.

A közfoglalkoztatás a jelenlegi piaci és gazdasági környezetben számottevő lehetőséget jelent a halmozottan hátrányban lévő, foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő, illetve álláskeresői vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskereső (kiemelten a megváltozott munkaképességűek, a hajléktalanok, menekültek, roma nemzetiségű álláskereső) átmeneti jellegű, határozott időtartamú foglalkoztatására. A közfoglalkoztatáson belül az érintettek képzésben is részt

vehetnek, ami a munkaerő piaci elhelyezkedésüket elősegíti. Az Országos közfoglalkoztatási programokhoz kapcsolódóan a közfoglalkoztatók igényei szerint indulnak szakmai képzések, amelyek – a képzés jellegétől függően tanúsítvány vagy OKJ-s bizonyítvány megszerzésével zárulnak.

2015 évtől az Önkormányzat intézményei saját igényeinek felmérését követően önállóan pályáznak/pályázhatnak a Munkaügyi Központ által finanszírozott hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programokra, változó (finanszírozási) feltételekkel.

2015 évtől Önkormányzati szintjén vizsgálva a kiközvetített, és programokba bevont regisztrált munkanélküliek létszáma folyamatosan csökken.

Amíg 2015 évben átlagosan 33 fő (főleg középfokú szakképesítéssel rendelkező) végzett adminisztrációs és irodai adminisztrációt segítő munkát a Hivatalban, 2020. február 29.-én már csupán 7 fő határozott időre szóló közfoglalkoztatási jogviszonya szűnt meg.

Továbbiakban hagyományos közfoglalkoztatás támogatására a pályázati lehetőség megszűnt.

2015-2021 közötti időszakban 491 fő került bevonásra a GINOP-6.1.1-15. „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” című projekt keretében bevonásra közel 50 féle képzésbe. Végzettség szerint 348 fő alapfokú vagy annál alacsonyabb 130 fő középfokú és 13 fő felsőfokú végzettséggel rendelkezett. 2018-2019 években került bevonásra a legmagasabb létszám.

Szociális szolgáltatásokkal kapcsolatos fejlesztések folytatására szükség van, első sorban az intézményi infrastruktúra terén. Az Egri Szociális Szolgáltató Intézmény szolgáltatásainak bővítése is indokolt pl. időotthonban demens részleg kialakítása, lakóotthon létrehozása fogyatékkal élőknek.

A szegregált területeken a már befejeződött integrációs, felzárkóztató programok további folytatására is nagy szükség van. Az Önkormányzat részéről a szociális támogatások felülvizsgálata időszerű a szakemberek és a lakosság bevonásával.

Kapcsolódik a sportinfrastruktúra fejlesztéshez tervezett a játszótér program, mely a külső lakóövezetben alakítana ki játszótereket szociális munkások bevonásával és fenntartásával, gyerekeknek szóló mentálhigiénés közösség-szervező programokkal.

Kultúra

Eger jelentős történelmi múlttal, nagy hagyományokkal rendelkező város. Épített kulturális örökségének nagy része a belvárosban található. Legfontosabb kulturális, építészeti értékei közé sorolhatjuk a barokk belvárost; Eger legegységesebb és legzártabb képét mutató egykori piacteret, a mai Dobó teret; a Kossuth Lajos utcát; Eger várát és a Dobó István Vármúzeumot, valamint a török kori emlékeket (pl.: Minaret, Török Fürdő); a Rác templomot és Plébániát, az Érseki palotaegyüttest.

Fő muzeális intézmények, közgyűjtemények: Dobó István Vármúzeum, Kepes Intézet, Érseki Palota Turisztika Látogatóközpont, Bródy Sándor Könyvtár, Egri Főegyházmegyei Könyvtár, Tűzoltó Múzeum, Kopcsik Marcipánia, Sportmúzeum, Harangöntő Ház, Vitkovics emlékszoba, Tittel Pál Könyvtár és Média Centrum.

Fő közművelődési, kulturális intézmények, közösségi házak: Egri Kulturális és Művészeti Központ telephelyei (Forrás Gyermekek és Ifjúsági Ház, Bartakovics Béla Közösségi Ház, Vitkovics Alkotóház és

Művésztelep, Forráspont Lakossági Információs és Szolgáltató Iroda, IFI PONT Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda, Templom Galéria, Civil Ház), Gárdonyi Géza Színház, Harlekin Bábszínház, Uránia Filmszínház (művész mozi), Agria Mozi (multiplex mozi); szervezeti háttérrel rendelkező magánszínházak és művészeti együttesek, pl. Pinceszínház, Babszem Jankó Gyermekszínház, Agria Játékok Kft., Egri Szimfonikus Zenekar Kulturális Egyesület.

A városban egyházi létesítmények is rendelkezésre állnak kulturális programok szervezésére, mint pl. a Bazilika, a Minorita templom, a Rác templom vagy a Kálvin ház. Az Eszterházy Károly Katolikus Egyetemen a felújított Kápolna, az Oratorium Artium Pyrkerianum és az Eszterházy Pál zeneterem a legalkalmasabb helyszínek a művészeti bemutatókra. A Varázstoronyban látogatható Planetárium, Varázsterem, Camera Obscura (periszkóp) és Panoráma Terasz múzeumpedagógiai foglalkozások lebonyolítására is alkalmas.

Programok, események: Eger rendezvénynaptára bőséges, zömében ingyenes programot kínál a helyieknek és a városba látogatóknak, (pl. Karácsonyi vásár, Újévi Koncert, a Magyar Kultúra Napja színházi és zenei előadásai, Egri Tavaszi Fesztivál, Feszt! Eger, Music Hungary konferencia, Kaláka Fesztivál, Végvári Vigasságok, Gárdonyi Irodalmi Fesztivál, Eger Ünnepe, Agria Nemzetközi Néptánc-találkozó, Egri Stúdiószínházi Táncfesztivál, Kamaraopera Fesztivál), de fontos pillérei a kulturális eseményeknek a műkedvelő csoportok számára szervezett találkozók is (pl. Országos Nonverbális Fesztivál, Gyermekbábosok Országos Fesztiválja, Egri Népzenei Gála).

A jelentős térségi közösségépítő események az egri borhoz kötődő rendezvények pl. az Egri Csillag Borfesztivál, az Egri Bikavér Ünnepe, a Bormustra, a Szüreti Fesztivál, a Szent János napi Borszentelés, ill. a Borsalon. Az intézmények jeles évfordulókhöz kapcsolódóan ún. tematikus év programsorozatot is szerveznek, amelyek egyedi fesztiválhangulatot teremtenek.

Egerben több amatőr alkotó- és előadóművészeti közösség működik, mint pl. gyermek és felnőtt színjátszó csoportok, kórusok és dalkörök, táncsoportok és nyugdíjas műkedvelő szervezetek. Az utóbbi években megjelentek a lakossági, városrészi kulturális önszerveződések alkalmi is (pl. Felnémeti Szüreti Napok, Lecsőfesztivál, Felsővárosi Családi nap, Utcanap a Lajosvárosban, Csákói Napok a Haranglábnál). Az Önkormányzat több mint 1 000 000 Ft összeggel támogatja az Eger Civil Ünnepe rendezvényt, mely rendezvény más és más civil szervezet koordinálásával valósul meg minden év szeptemberében. A hagyományoknak megfelelően az Érsekkertben tartják, ahol gazdag kulturális - és sportprogramokkal (a színpadon néptánc együttesek, színjátszó csoportok, zenekarok fellépésével) várják az érdeklődőket, valamint a felállított sátrakban egri civil szervezetek (szekciónként) mutatkoznak be a közönségnek.

Eger kulturális és közösségfejlesztési stratégiája 2017-2024. aktualizálása 2023-ban válik esedékessé, ebben a főbb fejlesztési irányok kerültek meghatározásra.

Szükség lenne egy olyan nagyobb befogadóképességű (max. 500 főig) multifunkcionális rendezvényhelyszínre, amely méltó infrastrukturális háttérrel adna a város kulturális életének. Ebben lehetne elhelyezni az EKMK közművelődési alapszolgáltatásainak teljes körét, megszüntetve ezáltal a

több telephely okán felmerülő problémákat, valamint a BBKH bérleti díját. A multifunkcionális épület teret adhatna konferenciáknak, vendég színházi előadásoknak, koncerteknek, fesztiváloknak, közösségi programoknak is.

Sport és rekreáció

Eger előkelő helyet foglal el az ország sportéletében, hosszú évek óta nemzetközi és Európa bajnokságoknak, magyar bajnokságoknak, nívós kézilabda és vízilabda mérkőzéseknek ad otthont. Sportdiplomáciai okokból, a „hazai pálya” előnyéért és a megfelelő infrastruktúra biztosításának képessége miatt a regionális, országos bajnoki fordulókön kívül a város rendszeresen ad helyet országos, Európa- és világbajnokságoknak és különböző kupáknak. A város a vízilabda, kézilabda, kosárlabda, labdarúgás, atlétika, birkózás, ökölvívás, judo, karate, tájfutás sportág fellegvára, folyamatosak a rangadók-mérkőzések. A koronavírus-járvány alatt megnövekedett a szabadtéri sporttevékenység: töretlen sikere és óriási kihasználtsága van az érsekkerti rekortán futópályának és a 2020. nyár elején átadott szabadtéri kosárlabda pályának. Míg az érsekkerti futókör a lakossági, szabadidős igények kiszolgálását segíti, addig a Felsővárosi Edzőközpont 300 utánpótlás labdarúgó számára kínál sportolási lehetőséget.

A legtöbb sportág művelése elképzelhetetlen megfelelő infrastruktúra nélkül. Egerben a legnagyobb létesítményfenntartó és üzemeltető az Önkormányzat, az Egri Városi Sportiskola, az Egri Közszolgáltatások Városi Intézménye (EKVI) és Eger Termál Kft. közreműködésével. Emellett az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem (EKKE) rendelkezik jelentős sportlétesítményekkel, de a katolikus egyház, számos alapítvány és néhány magánvállalkozás is működtet sportpályákat.

Jelentősebb versenysport létesítmények: Felsővárosi Sporttelep, Szentmarjay Tibor Városi Stadion, Hadnagy úti Edzőcsarnok (ökölvívás), Sike András Birkózócsarnok, Asztalitenisz Csarnok, Kemény Ferenc Sportcsarnok. A Modern Városok Program keretében tervezett új komplexum a Nemzeti Vízilabda és Úszóközpont. Ennek eddig két elem készült el a négyből a Bárány uszoda rekonstrukciója és a komplexumot kiszolgáló Kertész utcai parkolóház. A program folytatásában a Bitskey uszoda korszerűsítése, valamint egy új 10 pályás edzőközpont-sportszálló egység megvalósítása szerepel. E két elem megvalósíthatósága az eredeti elképzelések szerint forráshiány miatt kétséges. A támogató minisztérium bevonásával a műszaki tartalom felülvizsgálatával kompromisszumok mentén befejezhető a fejlesztési program.

Az Önkormányzat a sporttal kapcsolatos célkitűzések, feladatok meghatározását a városi sportkoncepcióban, mint a sportszakma legfontosabb helyi dokumentumában teszi meg. Eger városának sportkoncepciója a 2020. év végén lejárt, annak felülvizsgálata, értékelése, a fenti elvek és a sporttörvényben illetve egyéb ágazati jogszabályokban foglaltak figyelembe vételével történő aktualizálása és elfogadása folyamatban van. Célja továbbra is az utánpótlás nevelés támogatása. Gondoskodni szükséges a meglévő sportlétesítmények tervszerű állagmegóvásáról és a fejlesztések során figyelembe kell venni a szakmai és a sportszerető lakossági igényeket. Kiemelten kezeljük, hogy az egriek számára minél szélesebb körben álljanak rendelkezésre a rekreációs és szabadidősport szervezeti és tárgyi feltételei.

A lakossági sportigényeket elégítik ki a városban található fitness termek, squash és tekepályák, azonban ezek nem érhetők el minden társadalmi csoport számára. Az Önkormányzat a sportot mindenki számára elérhetőnek és elérendőnek tekinti, ezért nagy hangsúlyt fektet az esélyegyenlőségre, a hátrányos helyzetűek, fogyatékkal élők sportolási lehetőségeinek megteremtésére. Különösen a város külső kerületeiben szükséges fejlesztéseket végrehajtani, játszóterek, rekreációs és szabadtéri sportlétesítmények kialakításával. Igény mutatkozik többgenerációs színterek létrehozására akár sport, akár szabadidős, akár kulturális feltöltődést szolgáló tevékenységek területén, egy olyan négyévszakos szabadidő komplexum megvalósítására, ahol több generáció egy időben tud szórakozni.

Megállapítható, hogy egyre inkább növekszik a sportoló egriek száma, amit a létesítmény-kapacitás már nehezen szolgál ki: óriási a leterheltsége az Uszodának, a tornatermeknek, a Sportcsarnoknak. A leterhelt létesítmények tehermentesítésére remek megoldás a régóta várt 1200 méter hosszú, rekortán borítású Érsekkerti futókör megvalósítása. Szintén a szabadtéri sportolás szerelmeseinek kedvez az Érsekkerti környezetbe megvalósult D típusú Szabadtéri kondipark is. Hamarosan várható a Kemény Ferenc Sportcsarnok III. ütemének megvalósulása is. Fontos cél multifunkciós, könnyű szerkezetes munkacsarnokok (2 darab) létrehozása. Különleges szint kölcsönöz a város sportéletének az MLSZ Intézményi Bozsik Programja óvodai futballpálya fejlesztése.

Esélyegyenlőség biztosítása

2018-ban került megújításra Eger MJV Önkormányzatának Esélyegyenlőségi programja, melyben kiemelt figyelmet fordít a mélyszegénységben élők, a romák, a gyermekek és ifjúság, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők helyzetére.

A szociális ellátások fejezetrészben került bemutatásra a hátrányos helyzetű célcsoportokat támogató intézményrendszer, az Esélyegyenlőségi Programban megfogalmazott célok a következők:

Marginális helyzetben lévő lakosok körében tartós munkanélküliség, szakképzettség hiánya jellemző, megélhetési és lakhatási problémákkal küzdenek. Gyermekeik iskolai lemorzsolódása magasabb arányú, képzésük elősegítése indokolt. Komplex programmal lehet segíteni helyzetükön.

Gyermekvédelmi adatbázisok összekapcsolása és az intézmények szorosabb együttműködése szükséges a hatékonyabb gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetése és a krízishelyzetek eredményes megoldása érdekében. Emellett kiemelt figyelmet szükséges fordítani a hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek továbbtanulásának elősegítésére.

A nők helyzete a munkaerőpiacon rosszabb a férfiakénál, komplex programokkal lehet ezen segíteni (napközbeni gyermekelhelyezés, képzés, szemléletformálás férfiak, vállalatok körében), így a gyermekvállalási kedv is nőhet.

Idősek növekvő aránya mellett a közterület, közlekedés, köz/szolgáltatások használatát akadálymentessé, biztonságossá kell tenni, szemléletformáló akciók szervezése, jelzőrendszer fejlesztése segíthet helyzetükön. Szociális étkeztetés, nyugdíjas szövetkezet segíthet életminőségükön.

Fogyatékkal élők és gondozóik megsegítése, mentális és szolgáltatási támogatása szükséges. Komplex, teljeskörű akadálymentesítés, a csoport „láthatóvá” tétele (gyengénlátók, siketek, értelmi fogyatékosok, mozgáskorlátozottak stb.) média figyelemmel, nyilvános rendezvényeken, stb.

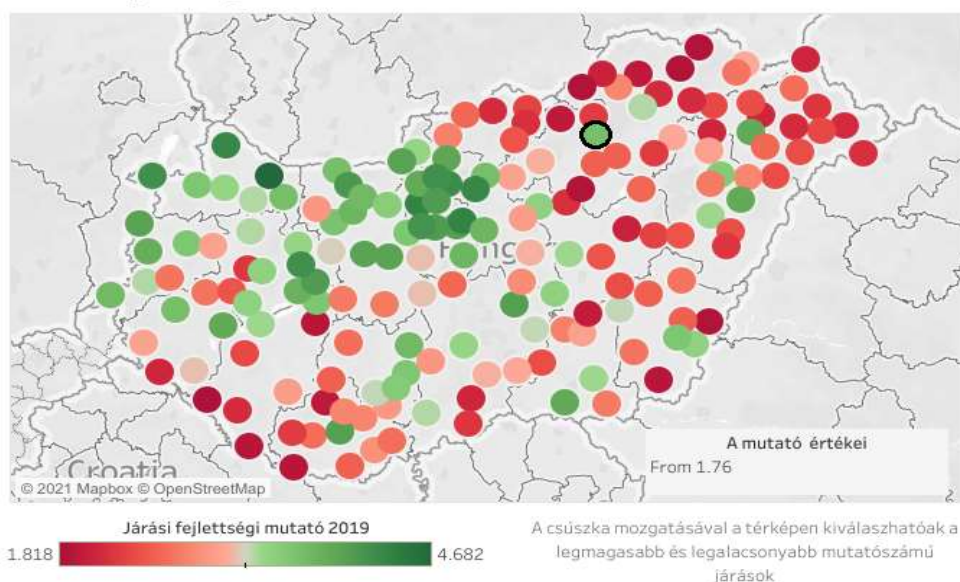
I.8. A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA

8.1. A település gazdasági súlya, szerepköre

Eger Megyei Jogú Város, Heves vármegye és az Egri járás székhelye, az Észak-Magyarország régióban helyezkedik el. A vármegyét a régióba tartozó másik két vármegye - Nógrád és Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye - mellett Pest vármegye és Jász-Nagykun-Szolnok vármegye határolja.

A város tágabb gazdasági környezetét tekintve fontos információkkal szolgálhat a Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) által létrehozott Járási Fejlettségi Mutató²³ (JFM), amely komplex képet ad a járások fejlettségi szintjéről, hiszen a mutató eredménye összesen 22 gazdasági és társadalmi indikátor alapján tevődik össze.

Járási Fejlettségi Mutató 2019

57. ábra Járási Fejlettségi Mutató 2019, 2017

Forrás: Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet

A mutató 2017-es adatok alapján készített, 2019-ben kiadott eredményei alapján látszik, hogy ez Egri járás (a térképen kiemeléssel jelölve) 3,68-as értékével az Észak-magyarországi régió legjobb eredményét érte el. A régióban rajta kívül csak a Miskolci járás került zöld színnel ábrázolásra (3,32), amellyel az ország járásainak fejlettebb 50%-át tüntetik fel. A Járási Fejlettségi Mutató 2019 eredményei alapján Magyarország legfejlettebb járása a Győri járás (4,68), legkevésbé fejlett pedig a

²³ A komplex mutató kiszámításához 22 gazdasági-társadalmi indikátor alapján a járások kvintilisekbe lettek rendezve, majd 1 és 5 közötti egész számú osztályzatot kaptak. Azon esetekben, ahol az alacsonyabb érték tekinthető kedvezőbbnek (elérhetőség, halálózás), ott az alacsonyabb értékkel rendelkező járások kapták a magasabb osztályzatot. Az adott járások esetében az így kapott 22 osztályzat számtani átlaga a vonatkozó komplex mutató értéke. (Forrás: https://qvi.hu/files/researches/608/GVI_JFM_2019_tablak_190830.pdf)

Cigándi járás (1,73). Jellemző, hogy a legfejlettebb 22 járás mind a budapesti agglomerációban, Budapesten (kerületek), illetve a Dunántúl északi és nyugati illetve középső térségeiben található, jellemzően 4 fölötti értékkel. Az első „keleti” járás a 23. a fejlettségi listán (Debrecen, 3,91).

Az Egri járás tehát régiós kitekintésben jól szerepelt, országosan viszont már csak a középmezőnyben. Heves megye további járásai közül a Pétervásárai és a Hevesi járások a legfejlettebbek között található, 2 alatti értékekkel.

Heves Vármegye Területfejlesztési Konceptiója (2021-2027) 1. specifikus céljaként fogalmazta meg a Területi kiegyenlítődést, melyen belül három fejlesztési térség került meghatározásra. Ezek közül Eger MJV az 1. „Gazdasági tengely” erősítése (Hatvan, Gyöngyös, Eger, Tarna-menti fejlesztési övezet) címűben érintett. E három város a megye „gazdasági tengelyének” tekinthető, ezen belül is természetesen Eger rendelkezik kiemelkedő súllyal, nem csak megyei, de régiós kitekintésben is, ugyanakkor a fejlődés dinamikája inkább stagnáló. A tengelyt az M3-as autópálya nyomvonala, mint fő közlekedési tengely jelöli ki. Itt koncentrálódik a megye lakosságának többsége, valamint gazdasági potenciálja, vállalkozásainak nagy része. A gazdasági tengely fő húzóágazata az energiatermelés, a gépipar, feldolgozóipar és az élelmiszeripar. A tudásbázist és innovációt a tengely két tudásközpontja biztosítja: az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem és a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Károly Róbert Campusa. Az egyedülálló természeti, kulturális és épített környezeti adottságoknak (Mátra, Bükk, Eger, jelentős termál- és gyógyvíz-készlet) – köszönhetően kiemelkedő a turizmus jelentősége, amelynek kiemelt nemzetközi jelentőségű desztinációja Eger és közvetlen környéke.

A Konceptióban Eger MJV mint a megye gazdaságának kiemelt központja jelenik meg, jelentős térségi gazdasági szerepkörrel: kiskereskedelmi ellátó láncai a kereskedelem és szolgáltatások, ipari közép- és nagyvállalatai a munkaerőpiac, egyeteme, mint oktatási és tudásbázis, jelentős térségi vonzerővel és területi lefedettséggel rendelkeznek.

A 2020. évben kialakításra került Északkelet-magyarországi Gazdaságfejlesztési Zóna²⁴ egy új típusú regionális együttműködési forma, amely országhatáron átnyúlóan földrajzilag is kapcsolódó területeket kíván együttesen fejleszteni. A Zóna Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Szabolcs-Szatmár-Bereg, valamint Heves és Nógrád vármegyéket foglalja magába. Emellett szorosan kötődik a gazdasági együttműködésben érintett, a fejlesztésekhez csatlakozó határon túli területekhez a 1570/2020. (IX.4.) 1. bekezdés alapján²⁵.

A Zóna a gazdasági együttműködésekre és kapcsolatok erősítésére, a közös fejlesztések megvalósítására épül, ezért Eger MJV meglévő térségi kapcsolatai és azok fejlesztése kiemelt jelentőséggel bírnak mind a város, mind a Zóna fejlesztésének sikerességében.

Eger MJV térségi és gazdasági szerepkörében a turizmus előkelő helyet foglal el. A város turisztikai adottságai és potenciáljai kiemelkedőek és messze túlmutatnak a járás vagy a megye keretein. Hazai viszonylatban is kiemelkedő turisztikai desztináció, illetve jelentős létszámú külföldi vendéget is vonz

²⁴ Lásd: 1566/2020. (IX. 4.) és 1570/2020 (IX. 4.) Korm. határozatok

²⁵ Forrás: Északkelet-magyarországi Gazdaságfejlesztési Zóna megyei jogú városainak stratégiája

(2019-ben mintegy 71 ezer fő). Többirányú turisztikai profiljai – termálfürdő, világszínvonalú borkultúra és gasztronómia, kulturális-történelmi értékek – szinergikusan, egymást erősítve kapcsolódnak össze.

Eger turisztikai kínálata összeépül a szélesebben értelmezett térség szintén gazdag kínálatával, amelyben szintén megtalálhatók a wellness szállodák, a bor- és gasztroturizmus elemei, illetve a természeti és épített értékekre épülő turisztikai ágazatok, az aktív turizmus kínálati elemei (pl. bakancsos, kerékpáros, lovas stb. Az egri és térségi közös turisztikai kínálat területileg magában foglalja a Mátra nyugati területeit és előterét (pl. Sirok, Markaz, Verpelét, Egerszalók, Demjén stb.), a Bükk hegység Egerhez közelebb eső részeit (pl. Szarvaskő, Szilvásvárad stb.) és a Bükkalját (pl. Noszvaj, Bogács stb.), továbbá a várostól délre eső, az Alföld irányába kinyíló térségeit (pl. Mezőkövesd, Hevesi Puszta TK stb.).

Ezen turisztikailag egységben értelmezhető terület részben megfelel a Mátra-Bükk turisztikai térség területének (elnevezése angol nyelven: Eger region), amely az egri turisztikai vonzáskörzetnél nagyobb területet ölel fel, Gyöngyöstől egészen Miskolcig²⁶. Mint a kormány által kijelölt 11 turisztikai térség egyike, kiemelt szerepe van Eger és környezete turisztikai attrakcióinak és fogadóképességének fejlesztésében is. A Mátra-Bükk turisztikai térség.

Eger jelentős munkaerőpiaccal rendelkezik, amelynek létszámigénye meghaladja az Egerben rendelkezésre álló munkaerőpiaci kínálatot. A gazdasági szféra részéről a helyi keresleti oldal meghatározó eleme az ipar, amely döntően középfokon képzett munkavállalókat igényel, ugyanakkor jellemző tendencia az egyre magasabb szintű végzettség és a rugalmasa alakítható-képezhető alkalmasság iránti igényt. Ebbe beleértendő mind a középfokú szinten képzett munkaerő, de a felsőfokú végzettségű szakemberek – mérnök, közgazdász, informatikus – iránti igény növekedését is.

A beingázás másik fontos bázisa a turizmus – szálláshelyek, vendéglátás létszámigénye. Ez a szektor jellemzően nem igényel magas és szakirányú végzettséget.

Az ingázás irányaira, mértékére a 2011. évi népszámlálás KSH adataiból²⁷ lehet következtetni. Jellemző, hogy a munkaerőmozgás fő iránya a községekből a városok felé mutat, mivel a jelentős létszámot foglalkoztató gazdasági szervezetek döntően az ország nagyobb városaiban összpontosulnak. A 2011. évi népszámlálás idején lakóhelyükről eljárók 37%-a községből városba járt dolgozni, miközben ezzel ellentétes irányba csak 7%-uk ingázott. Minél kisebb egy település lakosság száma, annál nagyobb az elingázók aránya. Az ingázók jelentős többsége a lakóhelyénél népesebb településre jár dolgozni. A városokon belül kiemelkedő a főváros és a megyei jogú városok munkaerővonzása, e településekre jár az összes ingázó 41%-a.

²⁶ Lásd: 429/2020. (IX. 14.) Korm. rendelet A turisztikai térségek meghatározásáról

²⁷ Forrás: Munkaerőpiaci körzetek Magyarországon, KSH,

58. ábra Munkaerőpiaci vonzaskörzetek Magyarországon, 2011

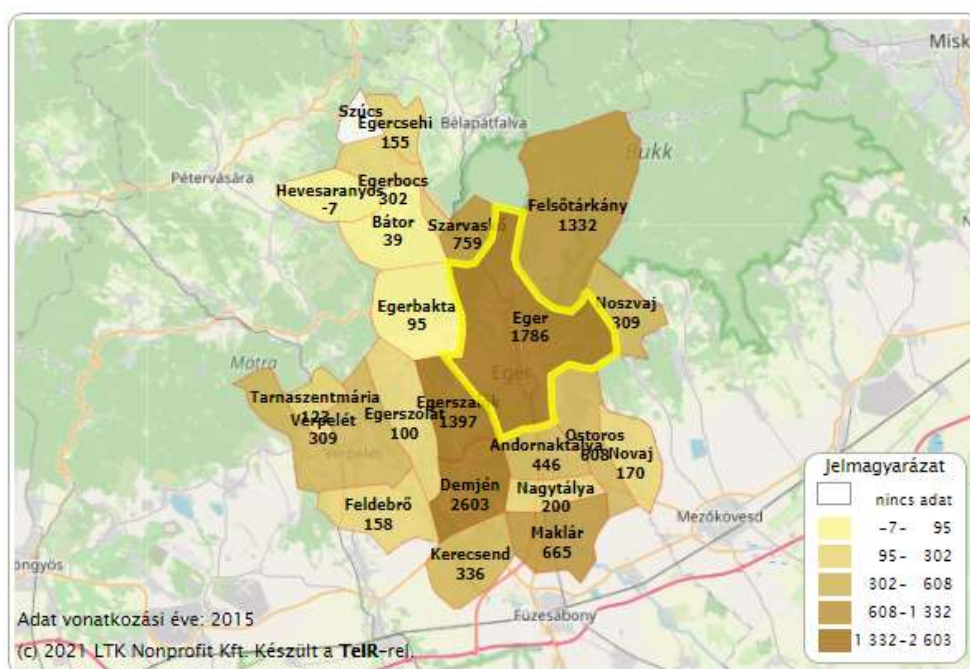
Forrás: KSH

A KSH kutatás 84 munkaerőpiaci vonzaskörzetet határozott meg Magyarországon. Ebből az egri (14-es számú) jóval kiterjedtebb, mint az Egri járás területe, összesen 81 település tartozik bele (a települések listáját lásd mellékletben!), ami jóval meghaladja az átlagos településszámot (38 db). Nagyrészt átfed Heves megye területével, ebből a nyugati részen a Gyöngyösi körzet visz el csak nagyobb területet, ami viszont Hatvan várost is magában foglalja (a Nyugat-hevesi településeket a Fővárosnál és Pest megyénél is jóval kiterjedtebb Budapesti vonzaskörzet foglalja magába. Jellemző, hogy a közeli Miskolc vonzaskörzete ugyan jóval nagyobb, ugyanakkor Miskolcra is jelentősebb létszám ingázik Egerbe.

Eger munkaerőpiacán 2011-ben 19 192 fő helyben lakó és dolgozó munkavállaló volt, és 3172 fő (14%) ingázott el Egerből napi szinten (összes Egerben lakó munkavállaló: 22 682 fő). A beingázókra vonatkozóan létszámadatok nem állnak rendelkezésre. Néhány feltételezéssel élve lehetséges becslést készíteni a beingázók nagyságrendjére. Az Egri járás településiről az ingázók 90%-a Egerbe ingázik (6645 fő); Heves megye járásai közül (a munkaerőpiaci vonzaskörzet alapján) leginkább a Bélapátfalvai, Füzesabonyi, Hevesi és Pétervársárai járásokból ingáznak Egerbe, az ottani ingázók 70%-a (9487 fő), összesen 16 132 fő a napi szinten Egerbe ingázók száma (nagyságrendi becslés).

8.2. A gazdasági szervezetek jellemzői

A legfrissebb elérhető adatok szerint²⁸ 2015-ben Egerben 1.786 ezer Ft volt az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték, amely 445 ezer forinttal haladja meg a járási átlagot. A járásban Egert megelőzve Demjén teljesített a legjobban, 2.603 ezer forintot egy főre jutó GDP-vel, amely kiemelkedő eredmény a településen található fürdő komplexummal és a 700 fő alatti lakosságszámmal lehet magyarázható. Az egri egy főre jutó bruttó hozzáadott érték 2015-ös szintje a Heves megyei járásközpontok átlagától (1.802 ezer Ft/fő) minimálisan, míg az országos értéktől jelentősen, mintegy 100 ezer Ft/fő-vel marad el.

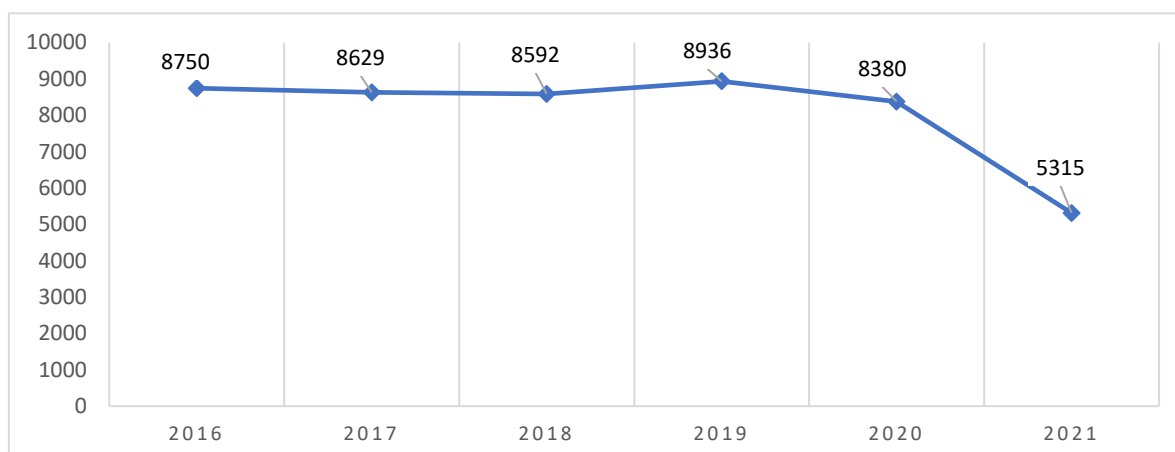

59. ábra Egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték az Egri járásban (ezer Ft/fő), 2015

Forrás: Lechner Nonprofit Kft.

2021-ben Egerben összesen 10641 db regisztrált vállalkozást tartottak számon, ez 205-tel kevesebb, mint 2016-ban. A gazdasági szervezetek legnagyobb hányadát (49,95%) 1-9 fős vállalkozások tették ki, annak ellenére, hogy számuk 2016 óta közel 3435-tel csökkent.

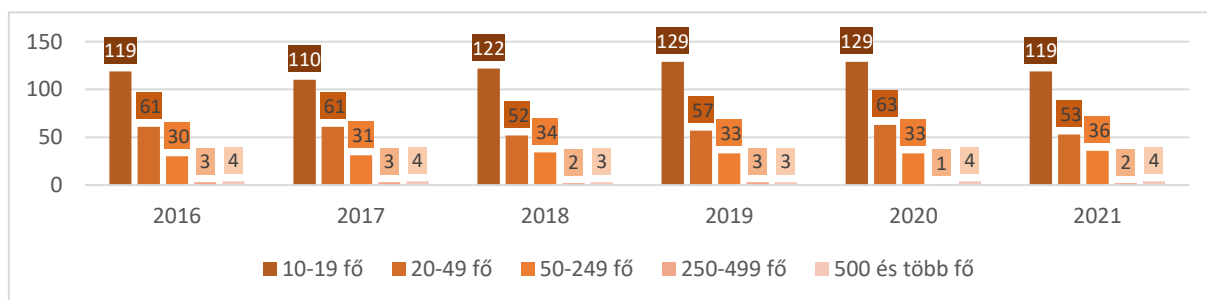
²⁸ Forrás: Teir

60. ábra Az 1-9 fős létszámú regisztrált vállalkozások számának (db) alakulása Egerben, 2016-2021

Forrás: KSH Statinfo

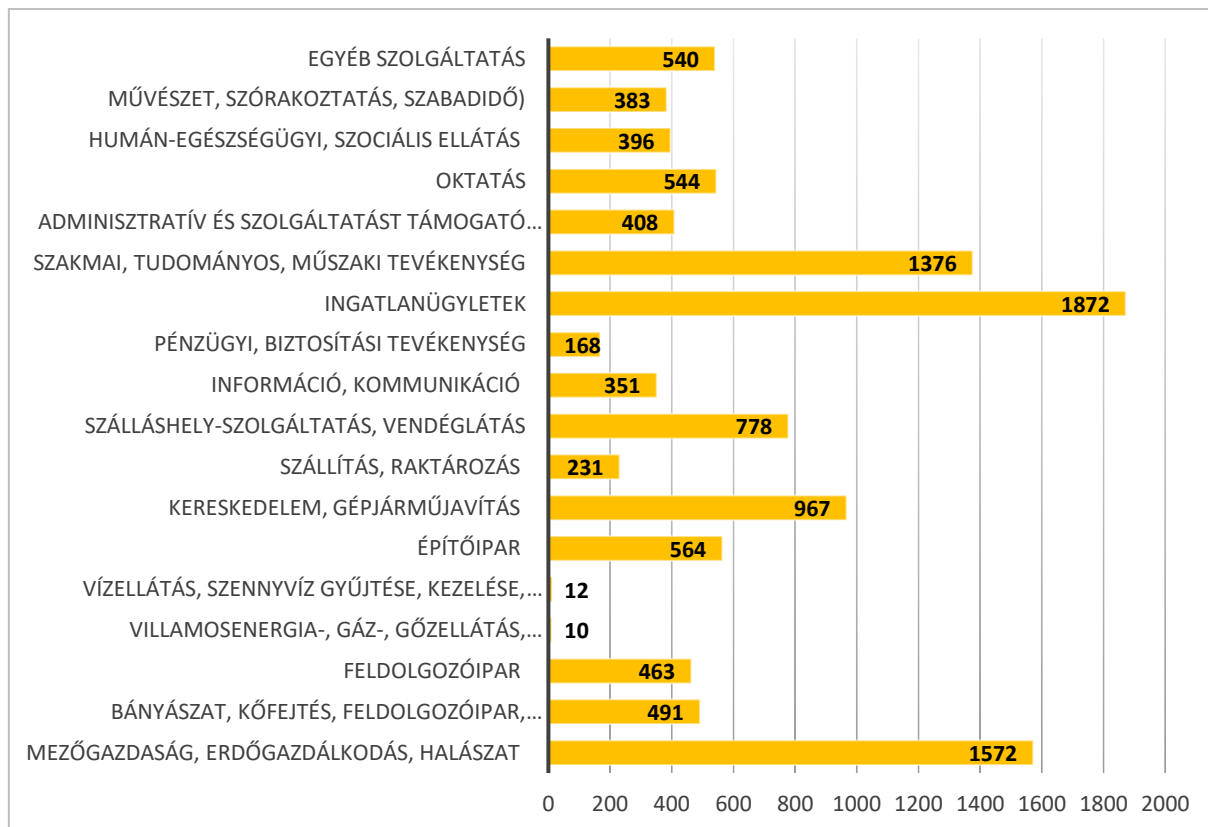
A 10-19 fős regisztrált vállalkozások száma 2021-ben 119 db volt, a 20-49 fős gazdasági szervezetekből 53 db, az 50-249 fős cégből 36 db volt regisztrálva Egerben. A 250-499 fő közötti dolgozói létszámmal rendelkező nagyvállalatok száma 2 db, 500 főnél nagyobb létszámmal pedig 4 db vállalat rendelkezett 2021-ben Egerben. Az 2016-2021 közti időszak tendenciáit tekintve elmondható, hogy a kis-és középvállalkozások (10-49 fő és 50-249 fő) egyre népszerűbbek, az 500 főnél nagyobb cégek darabszáma stagnált az elmúlt öt évben, míg a kettő közötti létszámkategóriájú (250-499 fő) vállalatokból 1-el kevesebb volt 2021-ben, mint a vizsgált periódus elején.

61. ábra A 10 főnél nagyobb létszámú regisztrált vállalkozások számának alakulása (db) létszámkategóriánként Egerben, 2016-2021

Forrás: KSH Statinfo

A regisztrált vállalkozások nemzetgazdasági ágak közti megoszlását vizsgálva elmondható, hogy a gazdasági társaságok nagyjából fele három ágazat az Ingatlanügyletek (1872 db); Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat (1572 db); illetve Szakmai, tudományos, műszaki tevékenységek (1872 db) között oszlik meg. Továbbá 500 darabszám feletti vállalkozás volt 2021-ben Egerben bejegyezve a Kereskedelem, gépjárműjavítás; Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás; Oktatás; Építőipar; valamint az Egyéb szolgáltatás ágazatokban is.

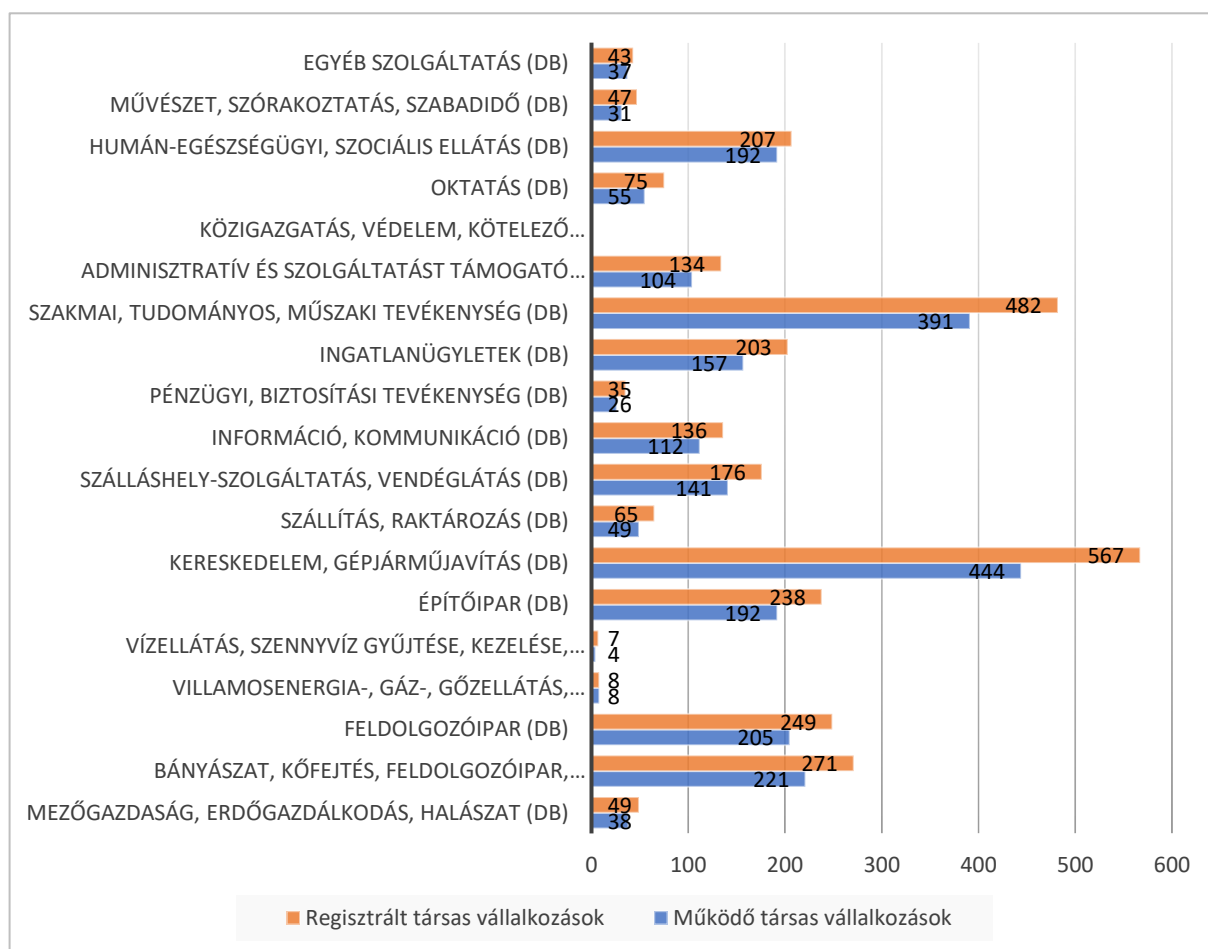

62. ábra A regisztrált vállalkozások száma (db) nemzetgazdasági áganként Egerben, 2021

Forrás: KSH Statinfo

A fenti ágazatokba sorolható regisztrált vállalkozásoknak mindössze 26,61%-a társas vállalkozás, amelyek négy-ötöde működött is 2020-ban. A regisztrált és a működő társas vállalkozások arányát a különböző nemzetgazdasági ágakon belül vizsgálva, a legmagasabb hányadot a Humán-egészségügyi, szociális ellátás (96%); az Építőipar (85%) és az Információ, kommunikáció (84%) szektorok érték el. A legalacsonyabb részarányok a Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat (70%); a Szállítás, raktározás (67%) és a Pénzügyi, biztosítási tevékenység (64%) ágazatokban voltak megfigyelhetőek.

A nemzetgazdasági ágazatok szerinti bontásban a legtöbb (működő és regisztrált) társas vállalkozás a Kereskedelem, gépjárműjavítás területen volt 2020-ban 444 db működő gazdasági társasággal. Ezt követte a Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység ágazat 391 db, majd pedig a Bányászat, kőfejtés, feldolgozóipar, stb. nemzetgazdasági ág 221 db működő társas vállalkozással.

63. ábra A regisztrált és a működő társas vállalkozások száma nemzetgazdasági áganként Egerben, 2020

Forrás: KSH Statinfo

A nonprofit szervezetek, illetve azon belül is civil szervezetek száma mérsékelten csökkenő tendenciát mutat az elmúlt évek vonatkozásában. 2019-ben Egerben 481 db civil szervezet működött, amely 12-vel alacsonyabb érték a 2015-öshöz képest.

8.3. A helyi gazdaság főbb gazdasági ágazatai, tevékenységei, jellemzői

Eger MJV ipara

Eger város gazdaságában meghatározó súlyt képvisel az ipar, a város helyi iparüzési adó bevételeinek a legnagyobb hányada származik ebből. Az ipar a Déli és az Északi iparterületen koncentrálódik. Utóbbi jelenleg még csak fejlesztés előtt áll, ugyanakkor a városnak célja az Északi iparterület fejlesztése, betelepítése – ez azért is fontos és szükségszerű, mert a Déli iparterület gyakorlatilag már betelt, nem bővíthető.

A város északi, a Felsőváros és Felnémet közé eső gazdasági célterületein egy kereskedelmi-szolgáltató övezet alakult ki, ahol hipermarketek, egyéb bevásárlóközpontok telepedtek meg (pl.

Tesco, Lidl, Penny, Obi, Decathlon, Jysk, Diego, Regio Játék, Jola, DM, Kik, különféle lakossági szolgáltatók (szervezetek, gyorséttermek) stb). Termelő beruházás ebben a térségben nem működik.

Ettől északra Felnémeten, a MÁV Eger-Felnémet vasútállomás mentén található ipari övezet. Itt leginkább raktárbázisok (Szépségcikk raktáráruháza, Opl zöldség gyümölcs), építőipari vállalkozások (pl. Betontrade-H Kft., Agria-Forest Kft. építőipari faterjeskedés, Görbe és Társa Kft. (faipari alapanyag), Fabók-Fabót Kft. (faipari alapanyag)), az Egererdő Zrt. telephelye, hulladéklerakó, MÁV rakodóterületek találhatók.

64. ábra Betontrade-H Kft.

Forrás: internet

A város ipara döntően a Déli Iparterületen koncentrálódik, az M25 autópálya új becsatlakozása és az Andornaktálya felől érkező 251-es út (II. Rákóczi Ferenc út, Kistályai út), Sas utca, Külsősor utca, Kőlyuk út térségében. A gazdasági zónában vegyesen található meg ipari termelő üzemek, illetve különböző kereskedelmi és szolgáltató egységek (pl. építőipar, szállítmányozás-raktározás-logisztika stb).

Eger iparában meghatározó a gépgyártás, fémfeldolgozás, amelynek jelentős tradíciói vannak a városban. A vállalatok között megtalálhatók hazai tulajdonúak, de jellemzőbb, hogy részben vagy egészben külföldi tulajdonban működnek az ipari termelő vállalatok, több esetben transznacionális cégek telephelyeként. A külföldi érdekeltségű cégek jelentős műszaki-technológiai innovációkat valósítanak meg a városban, és egyre magasabb szintű munkakultúrát honosítanak meg, amely városi és térségi szinten egyaránt növeli a helyi gazdaság termelékenységét és versenyképességét. A jelentősebb helyi iparvállalatok termelése mintegy 90%-ban exportra kerül.

A város legnagyobb iparvállalata, a ZF Hungária Kft. szintén egy nemzetközi konszern része, amely a korábbi Csepel Autógyár egri üzemének megvásárlásával indította tevékenységét Egerben. Jelenleg a „magtevékenységnek” számító ipari termelés mellett a cégen belüli, globális szintű szolgáltató központi funkciók is megerősödtek (pl. IT, beszerzés stb.). Ezen tevékenységek magasán kvalifikált és helyi letelepedésű munkaerő stabil biztosítását követelik meg, ami egyrészt hozzájárul a város magasabb termelékenységű, tudásalapú gazdaságának kialakulásához, másrészt viszont kihívást is jelen a város számára a szükséges háttérfeltételek (pl. oktatás-képzés, K+F+I feltételek) és a vonzó lakhatási-életminőségbeli elvárások biztosítása.

A külföldi érdekeltségű üzemeken túl a magyar tulajdonban lévő, jellemzően KKV szintű vállalatok közül is többen a globális piacokon versenyeznek, ezért folyamatos technológiai, innovációs kihívásokkal kell megbirkózniuk, miáltal maguk a cégek a cégek egyre komplexebbé, versenyképesebbé válnak.

A Déli Iparterületen működő cégek döntő része az Egri Ipari Parkban végzi tevékenységét.

Az Egri Ipari Park Kft. rövid bemutatása²⁹

A társaság jogelődjét a KRF Salgó Ügynöki Kft-t 1996. december 20-án 5.000 eFt törzstőkével alapította a salgótarjáni székhelyű Közép-Magyarországi Regionális fejlesztési Kft.

1997. áprilisában új tulajdonosként lépett be Eger MJV. Önkormányzata, valamint a Transelektro Rt. A cég nevét Egri Ipari Park Kft-re változtatták, székhelyét Egerbe áthelyezték, jegyzett tőkéjét 15.000 eFt-ra emelték. 2000 év májusában a

Transelektro Rt. üzletrészét megvásárolta a jelenlegi többségi tulajdonos Szabó Csaba érdekeltségébe tartozó Agroker-Eger Kft, 2001. novemberében pedig Eger MJV. Önkormányzata tulajdonrészének nagy részét Szabó Csaba. Ezt követően a cég 100%-ban Szabó Csaba és az érdekeltségében lévő cégek tulajdonába került.

Jelenlegi törzstőkéje 160.000 eFt, melyből Szabó Csabának 68%, Szabó Kereskedőház Zrt- nek 31%, Szabó Kereskedő Kft-nek 1% a tulajdoni része.

A cég 1997-ben elnyerte az ipari park címet. A kezdeti 14 ha-ról területe 110 ha bővült. A területeken teljes infrastruktúra (víz, szennyvíz, gáz, elektromos áram, telefon, iparvágány) került kialakításra.

A betelepült kb. 50 db vállalkozásban dolgozók létszáma közel 4500 fő, a 2020. évi árbevétele több mint 270 milliárd forint, melynek 90%-a export. Az ipari parkba betelepült vállalkozások 80%-a mikro, kis és közép vállalkozás, 20%-a nagyvállalkozás.

Az ipari park területén megtalálható több nagyvállalkozás közül kiemelendő a német tulajdonban lévő ZF Hungária Kft., amely sebességváltók gyártásával foglalkozik, valamint az Automotive Steering Column Kft., amely a Robert Bosch Automotive Steering Kft. leányvállalata. Kormánymű gyártással foglalkoznak. A 2020. évben került átadásra újabb két új gyártócsarnok a részükre. Mindkét cég folyamatosan bővül, beruház az ipari park területén.

A terület 96 %-ban betelt. Bár az érdeklődés folyamatos az Egri Ipari Parkba történő betelepülés iránt, de a Déli Iparterületen már nem lehet nagyobb területet biztosítani a részükre.

²⁹ Forrás: Egri Ipari Park Kft.

Az Egri Ipari Park esetén Andornaktálya felé szeretné bővíteni a meglévő területeit, amelyhez kedvező pályázati lehetőség is szükség lenne. Az andornaktályai terület bővítésével közel 25 ha területtel bővíthetne az ipari park területe. (5 ha-ral könnyedén, 25 ha-ral hosszútávon). Ezzel újabb lehetőséget lehetne teremteni a betelepülni szándékozó vállalkozásoknak. Az itt megtelepedő vállalkozások nyilván mind a munkaerőpiac, mind egyéb szolgáltatások és együttműködések terén döntően Eger városához kapcsolódnának, ezért a bővítés Egernek is érdekében áll. A munkahely teremtésén kívül Eger város valamint Andornaktálya község is jelentős többlet bevételhez juthatna.

Az M3-as autópályát Eger városával összekötő M25-ös autóút 2020. évben átadásra került, ezáltal még vonzóbbá tette Eger várost és térségét a befektetni szándékozók körében.

Sorszám	Cég megnevezése	Székhelye	Telephelye az EIP területén	Fő tevékenysége	Alk. létszám össz (fő)	Alk. létszám az EIP-ben (fő)	EIP-ben a működés kezdete
1	Agria Drink Kft	3300 Eger, Kertész u. 183.	3300 Eger, Kistályai u.18.	Élelmiszer, ital, dohányáru vegyes nagykereskedelem	90	90	2006.04.01
2	Agria Market Kft	3300 Eger, Kertész u. 183.	3301 Eger, Kistályai u.18.	Élelmiszer, ital, dohányáru vegyes nagykereskedelem	2	2	2004.03.01
3	AlZink Öntvénygyártó Kft	3300 Eger, Mátyás király u.165.	3300 Eger, Mátyás király u.165.	ólom, cink, óngyártás	81	81	2005.09.01
4	Answer Bau Kft.	3300 Eger, Kistályai út 6/D.	3300 Eger, Kistályai út 6/D.	építőanyag kereskedelem	14	14	2009.06.22
5	Arboréta Kft.	3300 Eger, Szarvas Gábor u.3.	3300 Eger, Faiskola u.15.	Egyéb máshova nem sorolt feldolgozóipar	1	1	2010.
6	Autómobil-Eger 97 Kft.	3300 Eger, Faiskola u.68.	3300 Eger, Faiskola u.68.	személygépjármű kereskedelem	24	24	1997.04.22

7	Automotive Seering Column Kft.	3300 Eger, Patak u. 8.	3300 Eger, Patak u. 8.	kormányműgyártás	306	306	2018.09.13
8	Emerson Automation FCP Kft.	3300 Eger, Bánki Donát u.3.	3300 Eger, Bánki Donát u.3.	Hidraulikus, pneumatikus berendezések gyártása, amely a TEAOR2812'08 besorolás alá tartozik.	635	635	2004.03.25
9	B.E.B. Tüzép Kft.	3400 Mezőkövesd, Bogácsi u. 41.	3300 Eger, 10543/5 hrsz.	Fa-, építőanyag-, szaniteráru-nagykereskedelem	11	6	2012.06.26
10	Böllhoff Kft	8000 Székesfehérvár, Zsurló u.8.	3300 Eger, Kistályai u.18.	Fémáru, szerelvény nagykereskedelem	35	10	2006.02.15
11	CRH. Mo. Kft.	1138 Budapest, Váci út 144-150..	3300 Eger, Ipartelep köz 3.	cementgyártás	149	2	2012.10.01
12	Dynamic Építő Kft.	3300 Eger, Kistályai u.18.	3300 Eger, Kistályai u.18.	Út, autópálya építés	4	4	2009.01.01
13	Dynamic út Szállítási Kft	3300 Eger, Kistályai u.18.	3300 Eger, Kistályai u.18.	Közúti teherszállítás	50	50	2003.03.01
14	"ebm-papst" Hungary Kft	3300 Eger, Vécseyvölgy u. 43.	3300 Eger, Faiskola u.	villamosmotorgyártás			2004.04.01
15	Egri Ipari Park Kft.	3300 Eger, Sertekapu u. 11.	3300 Eger, Patak u. 8., Kistályai út 18, Kistályai út 2/A.	Ingatlanbérbeadás	7	7	2002.

16	Elso Elbe Hungaria Bt	3300 Eger, Kistályai u.18.	3300 Eger, Kistályai u.18.	Csapágy,erőátviteli elemgyártás	154	154	2002.07.01
17	Angstrom Truforge Kft.	3300 Eger, Bánki Donát u.1.	3300 Eger, Bánki Donát u.1.	Fémalakítás, porkohászat, fémfelületkezelése, fémmegmunkálás	109	109	1999.01.26
18	Fodor Róbert	3300 Eger, Kistályai u.18.	3300 Eger, Kistályai u.18.	Karosszéria javítás	1	1	2003.08.01
19	Fodor Sándor	3300 Eger, Kistályai u.18.	3300 Eger, Kistályai u.18.	autószerelő	1	1	2003.08.01
20	Formax Járműalkatrészgyártó Kft.	3300 Eger, Sas u.94.	3300 Eger, Sas u.94.	Közúti jármű, járműmotor alkatrészeinek gyártása	7	7	2005.07.01
21	Gaszting Vendéglátó,	3300 Eger, Menház u.56/A	3300 Eger, Kistályai u.18.	Éttermi vendéglátás			2002.
22	Heves Megyei Kereskedelmi és Iparkamara	3300 Eger, Faiskola u.15.	3300 Eger, Faiskola u.15.	Máshova nem sorolható egyéb közösségi, társadalmi tevékenység	25	18	2004.
23	Heves Megyei Vízmű ZRt.	3300 Eger, Hadnagy u.2.	3300 Eger, Kistályai út	Víztermelés-, kezelés és elosztás	593	39	Szennyvíz tisztító telep 1979. év
24	Inntek Innovációs Nonprofit Kft.	3300 Eger, Faiskola u.15.	3300 Eger, Faiskola u.15.	Egyéb természettudományi, Műszaki kutatás fejlesztés	2	2	2004.

25	Kormos Miklós	3300 Eger, Kistályai u.18.	3300 Eger, Kistályai u.18.	Út, autópálya építés			2009.01.01
26	Ledora Plus Kft.	3300 Eger, Kőlyuk út 4.	3300 Eger, Kőlyuk út 4.	Tartósított lisztes áru gyártása	148	148	2014.06.01
27	Nombenz Magyarország Kft	1068 Budapest, Benczur u.13/B	3300 Eger, Kistályai u.18.	Gépjárműüzemanyag kiskereskedelem	637	10	2006.06.01
28	Molnár és Társa 2001 Kft	3300 Eger, Mátyás király u.165.	3300 Eger, Mátyás király u.165.	Nyomdai tevékenység, és ingatlan bérbeadás	1	1	2003.09.01
29	Multipack Kft	3300 Eger, Gyetvai József u.5.	3300 Eger, Gyetvai József u.5.	Műanyag csomagolóeszköz gyártás	23	23	2004.06.01
30	Nagy és Nagy Transzport Ker.és Szolg.Kft	3300 Eger, Kistályai u.8.	3300 Eger, Kistályai u.8.	Szállítmányozás, fuvarozás	16	16	2002.06.01
31	NHSZ Észak-Kom Nonprofit Kft.	3200 Gyöngyös, Kenyérgyár út 19.	3300 Eger, Patak u. 10525/1 1, 10525/1 2 hrsz.	Szelektív hulladékgyűjtés	91	20	
32	Pesticid Kft	3300 Eger, Kistályai u.18.	3300 Eger, Kistályai u.18.	Vegyipari áru nagykereskedelm	0	0	2002.06.01
33	Nyerges Kft.	3300 Eger, Bethlen Gábor u. 14.	3300 Eger, Gyetvai József u. 9.	Hűtött élelmiszer nagykereskedelm	14	14	2011.
		3300 Eger,			4	4	2013.

34	Odin Eger Kft.	Töviskes tér 12. 7. em.51.	3300 Eger, Faiskola út 64.	Fémmegmunkálás			
35	Stavmat Zrt.	1107 Budapest, Ceglédi út 1-3	3300 Eger, Mátyás király út 167.	építőanyag kereskedelem	379	14	2003.
36	Ruag Aerostructures Hungary Zrt.	3300 Eger, Faiskola út 9.	3300 Eger, Faiskola u. 9.	Légi járműgyártás	235	235	2016.
37	Robert Bosch Automotive Steering Kft.	3397 Maklár, Havasi László u. 2.	3300 Eger, Kistályai u.2.	Közúti jármű, járműmotor alkatrészeinek gyártása	1071	645	2011.
38	Shick-R Kft.	3200 Gyöngyös, Szurdokpart út 66.	3300 Eger, Kistályai út 20.	gépjármű értékesítés, szerviz	42	16	2012.
39	Szabó Kereskedő Kft	3300 Eger, Nagyvárdi út 18.	3300 Eger, Faiskola út 64.	Vasáru nagy-és kiskereskedelem	7	7	2002.12.01
40	Szabó Kereskedőház Zrt.	3301 Eger, Nagyvárdi út 18.	3301 Eger, Faiskola út 64.	Ingatlanforgalmazás	5	5	2002.07.01
41	Trend-Beton Építőipari Kft.	3300 Eger, Csákány u.1.	3300 Eger, Kistályai út 18.	Előre kevert beton gyártása	23	23	2015.07.30
42	Tobroco Machinery Kft.	3300 Eger, Kistályai út 18.	3300 Eger, Kistályai út 18.	Fémmegmunkálás	95	95	2013.07.01
43	Városgondozás- Eger Kft	3300 Eger,	3300 Eger, 10525/11,	Nem veszélyes hulladék kezelése	112	4	2013.05.17

		Homok u.26.	10525/12				
44	Vilati Gyártó, Fémszerkezetgyártó és Elektronikai Szerelő Zrt.	3300 Eger, Faiskola u.9.	3300 Eger, Faiskola u.9.	Fémszerkezetgyártás	207	207	2001.
45	Waberer's Zrt		3300 Eger, Kistályai u.8.	szállítmányozás			2002.06.01
46	WICI Intertransport Kft.	3461 Egerlövő, Dózsa u.13.	3300 Eger, Kistályai út 18.	Egyéb szállítást kiegészítő szolgáltatás	33	33	2013.05.21
47	ZF Hungária Ipari és Kereskedelmi Kft.	3300 Eger, Kistályai u.2.	3300 Eger, Kistályai u.2.	Közúti jármű, járműmotor alkatrészeinek gyártása	1631	1631	1997.
	Összesen:				7 075	4 714	

20. táblázat Az Egri Ipari Park (EIP) vállalkozásai

Forrás: Egri Ipari Park Kft. 2019. évi beszámoló adatszerkesztés kivonata

Cég neve	Fő tevékenysége	Nettó árbevétel, 2020
Agria Emelő Kft. https://agriamelo.eu/	7739 Egyéb gép, tárgyi eszköz kölcsönzése	117 557 ezer Ft
Angstrom Truforge Kft. http://www.angstrom-usa.com/index.html	2550 Fémalakítás, porkohászat	6 110 007 ezer Ft
Answer Bau Hungária Kft. https://www.answerbau.hu/	4673 Fa-, építőanyag-, szaniterárú-nagykereskedelem	1 499 646 ezer Ft
Automotive Steering Column Kft. (Bosch) https://www.bosch.hu/vallalatunk/a-bosch-magyarorszagon/eger-maklar/	2932 Közúti jármű, járműmotor alkatrészeinek gyártása	13 351 771 ezer Ft
BERG System Nyílászáró Gyártó és Kereskedelmi Kft. www.bergsystem.hu	2223 Műanyag építőanyag gyártása	165 568 ezer Ft
Elso Elbe Hungária Acélipari és Kereskedelmi Bt. https://www.elbe-group.de/	2815 Csapágy, erőátviteli elem gyártása	4 451 295 ezer Ft
Emerson Automation FCP Kft. https://www.emerson.com/hu-hu/automation/home	2812 Hidraulikus, pneumatikus berendezés gyártása	20 820 642 ezer Ft
FELO Szerszámgyár Kft. www.felo.com	2573 Szerszámgyártás	1 683 860 ezer Ft

Flott Szerviz Kft. https://flottszerviz.hu/	4520 Gépjárműjavítás, - karbantartás	437 541 ezer Ft
GYEGÉP Kft. http://www.gyegep.hu/	2511 Fémszerkezet gyártása	654 528 ezer Ft
HESI Kft. http://www.hesi.hu/fooldal	1071 Kenyér; friss pékáru gyártása	912 026 ezer Ft
HRT Intertrans Kft. / HRT Spedition Kft. https://hrt-intertrans.hu/ https://www.hrtsped.hu/	4941 Közúti áruszállítás/ 5229 Egyéb szállítást kiegészítő szolgáltatás	182 ezer Ft / 9 569 536 ezer Ft
Ledora Plus Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. https://www.facebook.com/ledoraplus/	1072 Tartósított lisztes áru gyártása	1 951 488 ezer Ft
Multipack Műszaki Fejlesztő Kft. https://multipack-eger.hu/	2893 Élelmiszer-, dohányipari gép gyártása	544 693 ezer Ft
RUAG Aerostructures Hungary Zrt. https://www.ruag.com/en	3030 Légi, űrjármű gyártása	8 585 765 ezer Ft
Sanatmetal Kft. https://sanatmetal.hu/	3250 Orvosi eszköz gyártása	4 375 202 ezer Ft
Schoen+Sandt Hungary Gépgyártó és Szolgáltató Kft. https://www.schoen-sandt.de/hu/unternehmen/schoen-sandt-hungary/ueber-uns	2894 Textil-, ruházati, bőripari gép gyártása	1 731 931 ezer Ft
Steel-Vent Eger Kft. http://www.steelventeger.hu/index.php	4221 Folyadék szállítására szolgáló közmű építése	1 367 488 ezer Ft
TOBROCO MACHINERY Kft. https://www.tobroco-giant.hu/	2562 Fémmegmunkálás	1 700 781 ezer Ft
Vilati Gyártó Zrt. https://www.vilati.com/tevekenyseg.htm	2825 Nem háztartási hűtő, légállapot- szabályozó gyártása	4 229 461 ezer Ft
ZF Hungária Kft. https://www.zf.com/hungary/hu/home/home.html	2932 Közúti jármű, járműmotor alkatrészeinek gyártása	177 600 699 ezer Ft

21. táblázat Eger jelentősebb ipari-szolgáltató vállalkozásai

Forrás: céges weboldalak, Egri Ipari Park, www.ceginformacio.hu, www.opten.hu

A cégek részletes bemutatása

Agria Emelő Kft.

<https://agriaemelo.eu/>

Eger, Bolyki T utca 83. (Kistályai út – Kőlyuk út kereszteződés)

Főtevékenység: 7739 Egyéb gép, tárgyi eszköz kölcsönzése.

Alapítás éve: 2012

Nettó árbevétel (2020): 117 557 ezer Ft

Utolsó létszám adat: 6 fő

Kosaras emelő, állvány bérbeadás és értékesítés.

Angstrom Truforge Kft.

<http://www.angstrom-usa.com/index.html>

Eger, Bánki Donát u. 1

Főtevékenység: 2550 Fémalakítás, porkohászat

Alapítás éve: 1998

Nettó árbevétel (2020): 6 110 007 ezer Ft

Utolsó létszám adat: 87 fő

Fémalakítás, porkohászat, fémfelület-kezelése, fémmegmunkálás

Answer Bau Hungária Kft.

<https://www.answerbau.hu/>

Eger, Kistályai út 6/d.

Főtevékenység: 4673 Fa-, építőanyag-, szaniteráru-nagykereskedelem.

Alapítás éve: 2002

Nettó árbevétel (2020): 1 499 646 ezer Ft

Utolsó létszám adat: 13 fő

Az építőanyag kis- és nagykereskedelemmel foglalkozó cég filozófiája szerint prémium építőanyagokat értékesít elérhető áron, komplex kiszolgálással.

Automotive Steering Column Kft. (Bosch)

<https://www.bosch.hu/vallalatunk/a-bosch-magyarorszagon/eger-maklar/>

Eger, Patak utca 8.

Főtevékenység: 2932 Közúti jármű, járműmotor alkatrészeinek gyártása

Alapítás éve: 2018

Nettó árbevétel (2020): 13 351 771 ezer Ft

Utolsó létszám adat: 286 fő

A Robert Bosch Automotive Steering Kft. kormányműveket, kormányoszlopokat, kormánytengelyeket és felújított alkatrészeket szállít a világ több mint 100 járműgyártójának, személygépjárművek és tehergépjárművek számára egyaránt.

A vállalat elődje, a ZF Lenksysteme Hungária Kft. 2003-2014 között működött Egerben. A kezdeti 35 fős létszám napjainkra 1100 fölé nőtt, követve a piaci igényeket és az egyre emelkedő rendelésállományt. A cégalapítástól több mint tíz éven át összeszerelés, illetve felújító tevékenység zajlott. 2006-tól a kormányoszlopok gyártása is elindult, 2012-től a vállalat tevékenysége a hidraulikus mellett elektromos kormányművek összeszerelésével, valamint a kulcskompetenciának számító fogasléc és kormányanya alkatrészgyártással bővült. A megnövekedett gyártókapacitást kiszolgáló új telephely az Egertől alig tíz kilométerre fekvő Maklárban épült fel mindössze 327 nap alatt. 2014 óta Egerben hagyományos, hidraulikus, míg Maklárban elektromos kormányművek készülnek. 2015-ben a Bosch a vállalat 100%-os tulajdonosa lett, azóta Robert Bosch Automotive Steering Kft. néven működik.

A maklári gyárban 2015 májusában elindult az elektromos kormányművekhez készülő fogasléc és kormányanya sorozatgyártása. Mostanra a két telephelyről évi több, mint kétmillió kormánymű kerül ki, ezek többsége a legkorszerűbb, környezetbarát EPS típus. Az egri és maklári Bosch telephelyeken készült darabok sok millió járműbe kerülnek beépítésre szerte a világban.

BERG System Nyílászáró Gyártó és Kereskedelmi Kft.

www.bergsystem.hu

Eger, Sas u. 92, 3300

Főtevékenység: 2223 Műanyag építőanyag gyártása

Alapítás év: 1999

Nettó árbevétel (2020): 165 568 ezer Ft

Utolsó létszám adat: 46 fő

A cég több, mint 20 éves szakmai tapasztalatra építkezik a nyílászárók piacán. A kereskedelmi tapasztalatokra alapozva korszerű, innovatív technológiával rendelkező nyílászáró gyártást hoztak létre. A gyártás létrejöttével az volt a legfőbb cél, hogy a hazai felhasználók számára is elérhető legyen egy magas minőségű műanyag nyílászáró család. A teljes egészében magyar tulajdonú vállalat a hazai lakossági megrendeléseken kívül a külföldi piacokra is rendszeresen szállítja termékeit.

Az új gyártócsarnok 2013. nyarára készült el Egerben, könnyen megközelíthető helyen. A gondosan kiválasztott alapanyagokból, modern technológiával felszerelt gyártósorokon, jól képzett, a nyílászáró-gyártás területén több éves gyakorlati tapasztalattal rendelkező szakembereink készítik a kiváló ár-érték arányú ablakokat és ajtókat. A nyílászárók SCHÜCO német profilrendszerből készülnek, ROTO vasalatokkal, melyek garanciát jelentenek a minőségre, korszerűsége.

A BERG System Kft. rendkívül fontosnak tartja környezetünk védelmét, ezért a nyílászárók gyártásakor keletkező hulladék nem a környezetünket szennyezi, hanem újrahasznosítás formájában ismételten felhasználásra kerül.

Elso Elbe Hungária Acélipari és Kereskedelmi Bt.

<https://www.elbe-group.de/>

Eger, Kistályai út 18.

Főtevékenység: 2815 Csapágy, erőátviteli elem gyártása

Alapítás éve: 2000

Nettó árbevétel (2020): 4 451 295 ezer Ft

Utolsó létszám adat: 162 fő

Emerson Automation FCP Kft.

<https://www.emerson.com/hu-hu/automation/home>

Eger, Bánki Donát utca 3.

Főtevékenység: 2812 Hidraulikus, pneumatikus berendezés gyártása

Alapítás éve: 2014

Nettó árbevétel (2020): 20 820 642 ezer Ft

Utolsó létszám adat: 680 fő

A vállalat segít a feldolgozóipari, hibrid és egyedi gyártók termelésének maximalizálásában, a személyzet és a környezet védelmében, az energia- és üzemi költségek optimalizálásával. A kiváló termékeket és technológiákat iparág-specifikus tervezéssel, tanácsadással, projektmenedzsmenttel és karbantartási szolgáltatással ötvözi.

A vállalat 2021-ben mintegy 4,5 Mrd Ft-os beruházást jelentett be, amelynek keretében 10 500 m²-es csarnokban hoznak létre gyártóbázist, de az egeri telephely fejlesztési központként is fog működni.

FELO Szerszámgyár Kft.

www.felo.com

Eger, Kistályai Út 6

Főtevékenység: 2573 Szerszámgyártás

Alapítás éve: 1996

Nettó árbevétel (2020): 1 683 860 ezer Ft

Utolsó létszám adat: 44 fő

A Felo Szerszámgyár Kft. több mint három évtizede foglalkozik szerszámgyártással, az egeri ipari szerszámgyártás meghatározó szereplőjeként. Az anyavállalatot, a németországi Felo szerszámgyárat 1878-ban alapították Tübingenben, majd 1950-ben építették fel gyárukat Neustadtban, s 1996-tól Egerben is termelnek. A Felo ma több mint 220 alkalmazottat foglalkoztató nemzetközi vállalat Neustadtban és Egerben, itteni telephelyén közel 50 fő munkavállalóval működve érnek el több mint 1,5 milliárd forintos árbevételt. A hagyományokon, a minőség tudatosságon és az innováción keresztül a vállalat a világ egyik vezető csavarhúzó és bitkészítőjévé vált, az Egerben készült termékek 40 országba kerülnek exportálásra.

Flott Szerviz - Haszonjármű Busz és Furgon Javító, Karbantartó Kft.

<https://flottszerviz.hu/>

Eger, hrsz. 10538 10/A.

Főtevékenység: 4520 Gépjárműjavítás, -karbantartás

Alapítás éve: 2017

Nettó árbevétel (2020): 437 541 ezer Ft

Utolsó létszám adat: 30 fő

Jármű javítás - Fődarab felújítás - Műszaki vizsgáztatás - Alkatrész értékesítés - Egyéb tevékenységek: Járműmosás, Gumiszerelés, Iroda bérbeadás, AdBlue

GYEGÉP Ipari, Termeltető, Kereskedelmi és Gépgyártó Kft.

<http://www.gyegep.hu/#>

Eger, Kistályai út 10

Főtevékenység: 2511 Fém szerkezet gyártása

Alapítás éve: 1991

Nettó árbevétel ((2020): 654 528 ezer Ft

Utolsó létszám adat: 55 fő

A cég gépek és ipari berendezések egyedi gyártásának specialistája. Több évtizedes világszertei gyártási tapasztalattal rendelkezik. Több mint 1000 nemzetközi projektben vettek részt gyártóként. A gépgyártás teljes folyamatát biztosítják megrendelőik számára, az anyagbeszerzéstől a késztermék tengeri csomagolásáig. A hegesztő és forgácsoló csarnokokban 10 tonnáig, a szerelő csarnokban 20 tonnáig tudunk emelni. Kiemelt iparágak és termékcsoporthok:

- Szén-szálgyártó oxidációs sorok
- Hengerműi berendezések
- Energetikai gépek, szénpor vezetékek
- Bányai gépek, berendezések
- Hulladékkezelési gépek, technológiák
- Malomipari gépek
- Vasbeton termékek gyártásához sablonok, szerszámok
- Izotóp technológia

HESI Sütőipari Kft.

<http://www.hesi.hu/fooldal>

Eger, Sas utca 60/a.

Főtevékenység: 1071 Kenyér; friss pékárú gyártása

Alapítás éve: 2012

Nettó árbevétel (2020): 912 026 ezer Ft

Utolsó létszám adat: 84 fő.

A HESI Kft. a régió tradicionális sütőipari gyártójaként társasági formában 1993-tól működik. Tevékenysége során munkáját a folyamatos műszaki és gyártmányfejlesztés, vállalati innováció, állandó megújulásra való törekvés jellemzi.

A cég jelenleg Egerben és Bélapátfalván folytat termelő tevékenységet. A napi cikkek és tartós termékek kiszállítását saját gépkocsi parkkal végzi, a hűtött és gyorsfagyasztott termékek, valamint az export szállítása külső vállalkozókkal történik. A választékot a különféle korszerű kovászos kenyerek, pék- és finomsütemények, panír morzsák, valamint friss és gyorsfagyasztott tésztafélék alkotják, melyek közül is kiemelkedik a réteslapok gyártása, mely önmagában is mintegy 25 féle terméket jelent.

Az export jelentős szerepet tölt be a termelési árbevételben és az eredményességet jól jelzi, hogy immár két évtizede egyre növekvő mértékű a kiszállítás nyugat-európai piacokra.

A HESI Kft. évek óta növekvő árbevétel és létszám foglalkoztatás mellett a térség KKV szektorának meghatározó foglalkoztatója. A társaság jövőbeni célja a versenyképesség megtartása és fokozása, további K+F-s és innovációs pályázatokon való sikeres részvétel, amelyet magasabb műszaki tartalom mellett a kutatási eredményekre támaszkodva az EGERFOOD Regionális Tudásközpontban való részvétel mellett kíván megvalósítani.

HRT Intertrans Kft. / HRT Spedition Kft.

<https://hrt-intertrans.hu/>

<https://www.hrtsped.hu/>

Eger, Kistályai út 12/A

Főtevékenység: 4941 Közúti áruszállítás/ 5229 Egyéb szállítást kiegészítő szolgáltatás

Alapítás éve: 2020/2010

Nettó árbevétel (2020): 182 ezer Ft / 9 569 536 ezer Ft

Utolsó létszám adat: 9 fő/65 fő

A HRT Intertrans Kft. a HRT cégcsoport tagja. Célja, hogy a saját flotta bővítése mellett, meghatározó szereplője legyen a fuvarozói szakmának. A HRT Spedition fejlődése példát mutatott ahhoz, hogy a folyamatos kihívások alatt hogyan is lehet sikeresen fejlődni ebben az üzleti szegmensben.

Szolgáltatások: áru fuvarozás, raktározás, komplex logisztikai szolgáltatás.

A HRT Spedition élén, 20 éves szakmai tapasztalattal rendelkező tulajdonos áll, aki egy tökéletesen felkészített, több nyelven beszélő csapatot állított fel. A cég évente több mint 55.000 fuvarmegbízást bonyolít, itthon, külföldön, földön, vízen és levegőben egyaránt.

Szolgáltatások: közúti szállítás, túlméretes szállítás, raktározási logisztikai megoldások, autódaru biztosítás, légi, tengeri, intermodális szállítás.

Ledora Plus Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.

<https://www.facebook.com/ledoraplus/>

Eger, Kőlyuk út 4.

Főtevékenység: 1072 Tartósított lisztes áru gyártása

Alapítás éve: 2012

Nettó árbevétel (2020): 1 951 488 ezer Ft

Utolsó létszám adat: 134 fő

A péküzem minőségi pékárut gyárt, specialitásuk a mediterrán ízvilág.

Multipack Műszaki Fejlesztő Kft.

<https://multipack-eger.hu/>

3300 Eger, Gyetvai József u. 5.

Főtevékenység: 2893 Élelmiszer-, dohányipari gép gyártása

Alapítás éve: 1990

Nettó árbevétel (2020): 544 693 ezer Ft

Utolsó létszám adat: 24 fő

A Multipack Kft, automata- és félautomata csomagoló- és töltőgépek tervezésével, gyártásával foglalkozik. 37 fős gyártóbázisuk Egerben, az Ipari parkban található, ahol csarnokunkban saját eszközparkkal gyártják a saját mérnökeik által tervezett csomagológépeket, töltőgépeket. Egyedi berendezéseket készítenek az egyszerűbbtől a bonyolultabbakig, melyek automatikus csomagolóvonallá, töltősorrá állíthatók össze.

A csomagológépek, töltőgépek széles skálája található meg termékpalettájukon, többek között fellelhetők tejipari gépek, pohártöltő / tégelytöltő gépek, kartonhajtogató- és ragasztó gép, folyadéktöltő gépek, tömlőtasakos csomagológépek, mérleges-, csigás adagolóval működő csomagológépek, zsugorfóliázó gépek, címkéző gépek, szállító szalagok, dátumozók és egyedi megrendelésre készült termékek. Az általuk gyártott csomagológépek, töltőgépek könnyen kezelhetők a színes érintőképernyős kezelőfelületnek köszönhetően, megbízhatóak, fajlagos üzemeltetési költségük rendkívül alacsony.

A cég jelentős fejlődésen ment keresztül az utóbbi években. Jelenleg öt darab nagy pontosságú CNC megmunkáló központtal gyártják az alkatrészeket. A lemez megmunkálást CNC gépekkel: vízszögárvágó géppel, lemezollóval és élhajlító gépekkel végzik. Ezzel a gépparkkal a csomagológép és töltőgép rendeléseik alkatrészgyártását, és a szállítási határidőt jelentősen felgyorsították.

RUAG Aerostructures Hungary Zrt.

<https://www.ruag.com/en>

Eger, Faiskola utca 9.

Főtevékenység: 3030 Légi, űrjármű gyártása

Alapítás éve: 2016

Nettó árbevétel (2020): 8 585 765 ezer Ft

Utolsó létszám adat: 199 fő

A svájci székhelyű RUAG International nemzetközi technológiai konszern Egerben hozta létre új repülőgépgyártó telephelyét, ahol repülőszerkezetek, alkatrészek gyártása folyik. A társaság több mint 180 alkalmazottat foglalkoztat Egerben, és több mint 6 millió eurót fektet be.

Az egri telephelyet független gyártó szervezetként engedélyezte az Európai Unió Repülésbiztonsági Ügynöksége (EASA). Az EASA Part 21G tanúsítvány lehetővé teszi a vállalat számára, hogy részegységeket és szerkezeti alkatrészeket közvetlenül szállítson az ügyfeleknek, vagy integrálja azokat repülőgépekbe.

Sanatmetal Ortopédiai és Traumatológiai Eszközök Gyártó Kft.

<https://sanatmetal.hu/>

Eger, Faiskola út 5.

Főtevékenység: 3250 Orvosi eszköz gyártása

Alapítás éve: 1996

Nettó árbevétel: 4 375 202 ezer Ft

Utolsó létszám adat: 275 fő

A cég traumatológiai, gerinc és fogászati implantátumainkat, ízületpótló protéziseinket, valamint innovatív diagnosztikai eszközei nemzetközileg elismert orvosokkal, világvezető cégekkel együttműködve alkotja meg. Üzletági jelenlétüket nyitottság és innovatív gondolkodás jellemzi, folyamatosan keresik a fejlődési, együttműködési lehetőségeket.

Schoen+Sandt Hungary Gépgyártó és Szolgáltató Kft.

<https://www.schoen-sandt.de/hu/unternehmen/schoen-sandt-hungary/ueber-uns>

Eger, Kistályai köz 1.

Főtevékenység: 2894 Textil-, ruházati, bőripari gép gyártása

Alapítás éve: 1992

Nettó árbevétel (2020): 1 731 931 ezer Ft

Utolsó létszám adat: 117 fő

A cég több mint 125- éves múltra tekint vissza. 1891-ben alapította meg Braun és Társa a Bútorvasalási Gyárat, majd a cég a az Első Magyar Lakatos- és Lemezárugyár Részvénytársaság nevet vette fel. 1948-ban államosították. A profilja mindinkább a könnyűipart kiszolgáló vasszerkezeti berendezések, ventilátorok, légcserélő berendezések gyártása, majd pedig kikészítőgépek gyártása, a présműhely pedig fokozatosan a bőr – és cipőipari veretek előállítására tért át. 1967 óta létezett együttműködési szerződés a Schön & Cie AG. és a KAEV-Budapest Gépgyár között, amelyhez az egri gyár is tartozott.

A céget 1992-ben Schön-KAEV-Eger Kft. néven alapították meg.

A cég 1967. óta gyárt cipő- és textilipari gépeket: magas technológiai színvonalat képviselő elektrohidraulikus kivágó gépeket, automatikus adagolóberendezéseket, valamint gépipari alkatrészeket, amelyekkel a gyár bekerült a gépgyártók világának élvonalába. 2013-tól tevékenysége kiegészült egyedi célgépek mechanikus és elektromos tervezői munkáival.

Steel-Vent Eger Kft.

<http://www.steelventeger.hu/index.php>

Eger, Kistályai út 12/B.

Főtevékenység: 4221 Folyadék szállítására szolgáló közmű építése

Alapítás éve:1995

Nettó árbevétel (2020): 1 367 488 ezer Ft

Utolsó létszám adat: 66 fő

A STEEL-VENT-EGER Kft. 1995-től nyújtott szolgáltatást megrendelői részére, kezdetben épület, híd, alagút, közmű építésével.

OLAJ-ÉS GÁZIPARI SZAKTERÜLETEN

- Technológiai szerelés és karbantartás
- Vezeték és műtárgyépítés
- Katódvédelem
- Nyomás alatti tartályok, nyomástartó edények gyártása
- Földalatti és földfeletti tartálytisztítás és vizsgálatához

ÉPÍTŐIPARI TERÜLETEN

- fémszerkezetek gyártása
- fém épületelemek gyártása
- ipari gép- berendezés javítása
- acél tárolóeszközök gyártása

TOBROCO MACHINERY Kft.

<https://www.tobroco-giant.hu/>

Eger, Kistályai út 18.

Főtevékenység: 2562 Fémmegmunkálás

Alapítás éve: 2013

Nettó árbevétel (2020): 1 700 781 ezer Ft

A TOBROCO-GIANT 1996-ban építette fel és nyitotta meg az első teljesen felszerelt gyárát Hollandiában, ahol azóta is folyamatosan építik és fejlesztik a TOBROCO-GIANT gépezeteket, homlokrakodó gépeket.

Mára a TOBROCO-GIANT már a lehető legszélesebb termék-portfólióval rendelkezik ebben az üzletágban, szám szerint 36 különböző modellt képesek elkészíteni és szállítani több mint 40 országba. 185 elhivatott alkalmazott tervezi és építi ezeket a gépezeteket a teljes körűen modernizált, korszerűsített gyárban, Hollandiában, Oisterwijk-ben.

A legkorszerűbb technológiának, a folyamatos fejlesztésnek és a legjobb Kubota, Bosch-Rexroth és Comer alkatrészeknek köszönhetően, a TOBROCO GIANT gépeket és kiegészítőket a legnagyobb gondossággal, minőséggel és elkötelezettséggel gyártjuk a világpiacra.

Egri gyárunkban – a Tobroco Machinery Kft.-nél – kiváló minőségű tartozékokat gyártanak a TOBROCO-GIANT gépekhez.

VILATI Gyártó Zrt.

<https://www.vilati.com/tevekenyseg.htm>

Eger, Faiskola u. 9.

Főtevékenység: 2825 Nem háztartási hűtő, légállapot-szabályozó gyártása

Alapítás éve: 2010

Nettó árbevétel (2020): 4 229 461 ezer Ft

Utolsó létszám adat: 208 fő

A VILATI Gyártó Zrt. egy lemezvágással, élhajlítással, hegesztéssel (Szénacél hegesztés, Alumíniumhegesztés, Rozsdamentesacél hegesztés), festés és felületkezeléssel, mechanikai és elektromos készre szereléssel foglalkozó magyar tulajdonban lévő vállalkozás.

Vevőik általában vasútipari, vagy más iparágbeli, a saját piacán vezető szerepet betöltő összeszerelő üzemek jól bejártott márkanevével.

ZF Hungária Ipari és Kereskedelmi Kft.

<https://www.zf.com/hungary/hu/home/home.html>

Eger, Kistályai u. 2.

Főtevékenység: 2932 Közúti jármű, járműmotor alkatrészeinek gyártása

Alapítás éve: 1995

Nettó árbevétel: 177 600 699 ezer Ft

Utolsó létszám adat: 1639 fő

A ZF Hungária Kft. manuális és automatizált sebességváltók, illetve ezek alkatrészeinek gyártásával és értékesítésével foglalkozik Egerben. Vevőik teherautókba, buszokba, kis haszonjárművekbe és személygépjárművekbe építik be ezeket. 2018 őszén megkezdődött a vállalat egri telephelyén az automata sebességváltók gyártása is. Legújabb termékük a 8HP típusú, nyolcfokozatú automata sebességváltó.

Anyavállalata a ZF Friedrichshafen AG. A ZF egy globális technológiai vállalat, a világ legnagyobb járműipari vállalatai közé tartozik, több termékcsaládjával is a globális értékesítési lista első helyét foglalja el. Személygépkocsik, haszongépjárművek és ipari technológiák számára szállít rendszereket, elősegítve a mobilitás következő generációját. 4 technológiai területen – Vehicle Motion Control, Integrated Safety, Automated Driving és Electric Mobility – a ZF átfogó termék- és szoftvermegoldásokat kínál. A ZF 2020-ban 32,6 milliárd eurós árbevételt ért el. A vállalat több mint 150 000 munkatársat foglalkoztat és 42 országban mintegy 270 telephelyet működtet.

ZF AG 1995-ben vásárolta meg a Csepel Autógyár egri üzemét. Az itt készülő világszínvonalú termékeket a járműipar kulcsfontosságú nemzetközi gyártói, márkái számára értékesítik. Az alkatrészek raktározása, a produktív területek kiszolgálása robotizált logisztikai központból történik.

A személygépkocsi termelési terület új, modern gyártóbázisán 2018 októberében kezdődött meg a ZF 8HP automataváltók összeszerelése és 2019. július elején elkészült a százezredik darab. Az új üzletágnak köszönhetően több mint nyolcszáz új munkahelyet teremtett a vállalat. 2019-ben újabb modern, komplex szerelősort helyeztek üzembe a személygépkocsi termelési területen, ami további jelentős kapacitásbővülést és forgalomnövekedést biztosít a ZF Hungária számára. A régióban élőknek pedig ismét több száz új munkahelyet, versenyképes fizetésekkel és széleskörű juttatásokkal.

A „magtevékenységnek” számító ipari termelés a ZF Hungária a cégcsoporton belüli, globális szintű szolgáltató központokat is működtet egri telephelyén (IT, beszerzés).

A ZF Hungária Kft. 1996-tól, megalakulása óta fontosnak tartja Egerben és Heves megyében, hogy a társadalmi felelősségvállalásban folyamatosan erősítse szerepét, pl. évek óta fő szponzora a százéves múltra visszatekintő Egri Vízilabda klubnak, tagjai között többszörös olimpiai bajnokok találhatók.

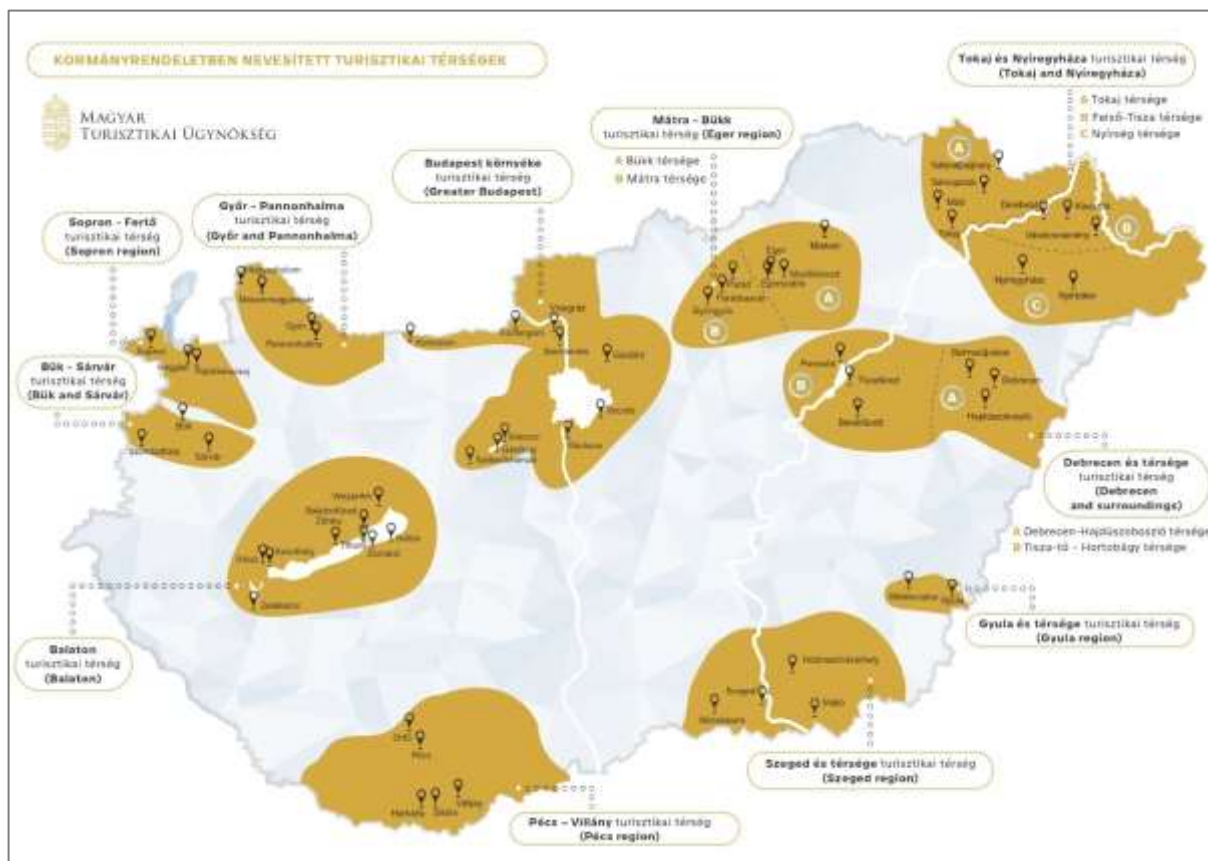
Üzleti szolgáltatások

A piaci jellegű, a vállalkozások számára szükséges szolgáltatások köre Eger MJV-ban teljes körűnek mondható, a városon belül minden ilyen jellegű tevékenység elérhető:

- Banki, pénzügyi szolgáltatások, hitelek, biztosítás.
- Pályázati tanácsadás, pályázatírás.
- Könyvelő, könyvvizsgáló, pénzügyi tanácsadó, adótanácsadó.
- Jogi tanácsadás, ügyvédi iroda.
- Vállalkozások alapműködéséhez szükséges kiskereskedelmi kínálat.
- Piaci jellegű oktatás-képzés, továbbképzés.
- Irodabérlés, működtetés, létesítménygazdálkodás (facility management).
- Stb.

Eger MJV turizmusa

Eger megyei jogú város a Mátra-Bükk turisztikai térség (angol neve: Eger region)³⁰ területén helyezkedik el, annak földrajzilag és funkcionálisan is meghatározó központja, mind a turisztikai vonzerők, mind a fogadókapacitások (szálláshelyek, vendéglátóhelyek) terén.

65. ábra Turisztikai térségek Magyarországon, 2022

Forrás: <https://mtu.gov.hu/>

A hegyvidéki jellegű Mátra-Bükk turisztikai térség két alapvetően eltérő kínálati elemeket tartalmazó, hagyományos turisztikai célterületet egyesít közös turisztikai térségben: egyrészt a Mátra és a Bükk hegyvidéki adottságaira épülő aktív turizmus elemeit, másrészt a kiemelten Egerhez és Miskolchoz köthető jelentős kulturális és épített örökségi vonzerőket. A két kínálati elem hatékonyan erősíti egymást, nagymértékben támogatva olyan további attrakciókkal, mint a termál- és gyógyfürdők, továbbá – elsősorban Eger és a Mátra szerepe révén – a borászati kínálat, amelyhez a térség gasztronómiai portfóliója is csatlakozik. Mindezeknek köszönhetően a turisztikai térség, ezen belül Eger turizmusára is kevésbé jellemző a nagy szezonális ingadozás, egész évben az egyik leglátogatottabb régió.

³⁰ A kormány 11 turisztikai térséget jelölt ki, mellyel a cél a turisztikai feladatok ellátásának hatékonyabbá tétele, jól kommunikálható és körülhatárolható fogadóterületek létrehozása, a Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 – Turizmus 2.0 stratégia céljaival összhangban.

Lásd még: 429/2020. (IX. 14.) Korm. rendelet A turisztikai térségek meghatározásáról

A térségen belül a kulturális turizmus központi attrakciója Eger, értékes és hangulatos barokk belvárosával, az ikonikus Egri várral, bazilikával, minarettel. E desztinációk kiemelt látogatottságát a mobiltelefon cellaadatok is alátámasztják (Egri Bazilika és Vár). A térségben a legnagyobb szálláshelyi forgalom is Egerben van (21%).

Eger MJV turizmusában a szabadidős turizmus dominál, ezen belül kiemelt az egészségturizmus (termál- és gyógyfürdő, wellness), az örökségturizmus (városnézés, kulturális desztinációk és események látogatása), továbbá, mint egyházi központ, a vallási turizmus. A bor- és gasztroturizmus alapját Eger és az Egri Borvidék híre, gazdag és a világszínvonalat is elérő borkínálata jelenti, amely jól összekapcsolható a kulturális kínálattal is.

Az aktív turizmus különféle fajtái (pl. sélés, természetjárás, lovaglás, kerékpározás, hegymászás stb.) elsősorban Eger környékén jellemző, a bükki és mátrai helyszíneken, de szorosan összekapcsolódik Eger turisztikai kínálatával, és gyakran Eger a bázisa ezen tevékenységeknek.

A város dinamikus fejlődő iparának köszönhetően egyre erőteljesebb a hivatásturizmus is, mint pl. üzleti turizmus, konferenciaturizmus, kiállítások, rendezvények (kereskedelmi és szakmai). A szakmai eseményeket követően a város és a térség szálláshely és vendéglátó kapacitásai, illetve bor- és gasztrókínálata jelent erős támogatást a hivatásturizmusban érintettek számára.

A város kínálatát erősítő helyi turisztikai attrakciók

Az egri térség gazdag mind természeti, mind épített, mind egyéb kulturális vonzerő szempontjából, számos speciális turisztikai értéke van: Eger városán és a környező hegyeken túl számos termálvizeket és borturisztikai helyeket találhatunk. Külön említést igényel az egybefüggő három borvidék: az Egri, Mátraaljai és a Bükkaljai. Továbbá egymástól néhány kilométerre három gyógyhely (Egerszalók, Demjén és Eger) helyezkedik el, mely máshol hazánkban nem található meg.

Egerben az attrakció kínálat (szabadidős, sport és kulturális programok, kapcsolódó gasztronómiai és egyéb szolgáltatások) illeszkedik a helyi igényekhez, a szolgáltatások minősége vonzó és keresett a belföldi és külföldi látogatók számára is. Ezáltal a helyben lakók életminőségére is pozitív hatást gyakorol a turizmus és vendéglátás.

Egerben a legkedveltebb turisztikai attrakciók a Dobó István Vármúzeum társintézményeivel – a Gárdonyi Géza Emlékházzal, a Ziffer Sándor Galériával és a Valide Szultána Fürdőrommal - együtt, az Érseki Palota Turisztikai Látogatóközpont, illetve a Szépasszonyvölgy.

A Dobó István Vármúzeum, mint történelmi emlékhely és kultuszhely feladatának tekinti Eger és Heves megye régészeti, történelmi, numizmatikai, néprajzi, képzőművészeti, iparművészeti és irodalomtörténeti örökségének gyűjtését, megőrzését, feldolgozását és sokoldalú, élményszerű bemutatását, kiemelten kezelve az egri vár történelmi és épített örökségét, valamint Gárdonyi Géza írói hagyatékát, ápolva az író kultuszát. A vármúzeum a gyűjtési és kutatási területét tekintve alapvetően helytörténeti, de számos gyűjtemény a megyén túlmutat, illetve országos, sőt európai jelentőségű elemeket is tartalmaz. Törekszik arra, hogy tudományos központ, az igényes ismeretterjesztés és tudományos megalapozottságú történelmi interpretációk helyszíne, közösségi tér és turisztikai attrakció is legyen, gyűjteményei a lehető legteljesebben és a lehető legszélesebb körben hasznosuljanak. A Vármúzeum megyei hatókörű és gyűjtőterületű intézmény, 1958-tól viseli a Dobó István Vármúzeum nevet. A múzeum létrehozásának gondolata a 19. századra vezethető vissza, melynek előzményei és egyúttal összetevői: az egri Lyceumban elhelyezett érseki gyűjtemény, az egri várásatások leletei, Legányi Ferenc paleontológiai gyűjteménye és a Gárdonyi ház. 1948-ban a Városi múzeumot a Buttler-házban rendezték be. Az egri vár 1957-ig a honvédség kezelésében működött, csak a kazamaták voltak megtekinthetők, végül a honvédség kivonulása után, 1958-tól költözött a múzeum a várba³¹.

66. ábra Az Egeri vár

Forrás: egrivar.hu honlapja

³¹ Forrás: Dobó István Vármúzeum honlapja

A váron belül a Kazamatára és a benne található kiállításokra kíváncsiak a legtöbben. A Vármúzeum tárlatai mellett számos egyéb tevékenységgel és látnivalóval is várja látogatóit, mint például *múzeumpedagógiai programok, olvasótábor, Várműhely*. Kiemelkedő mutatóval büszkélkedhet a múzeum *Fegyvermustra* című interaktív kiállítása is.

Hosszú évek óta számos látogatót vonz a *Végvári Vigasságok* elnevezésű program, ahol korhű fegyverek bemutatójával, hagyományőrző csapatokkal, családi programokkal, vitézvirtussal, kiállításokkal és régi-zenével várják az érdeklődőket.

A Vármúzeum minden évben csatlakozik az országos kezdeményezésű *Múzeumok Őszi Fesztiváljához*, több programelemmel.

A lélegzetelállítóan szép zöld környezet számos szolgáltatást kihungestnál konferenciák (160 fő befogadására szolgáló rendezvényterem) vagy esküvők (nyolc különleges rendezvényhelyszín: Dobó-bástya; Dobó-bástya terasz; Szép bástya; Török-kert; Romkert; Zárkándy-bástya; Kovácsok-Lakatosok bástyája; Gárdonyi kerti pavilon) lebonyolítására is.

A Széchenyi utca 5. sz. alatt található az Érseki palota, amely 1740-től az egri érsek rezidenciája. Ebben az épületben nyílt meg 2016-ban az Érseki Palota Turisztikai Látogatóközpont, ahol különlegesen szép, autentikus környezetben ismerhető meg az egri érsek világá.

Az Észak-magyarországi Operatív Program (ÉMOP) keretében több mint 1,3 milliárd forintos beruházással megújult épületegyüttes Kelet-Közép-Európa egyetlen olyan főpapi palotája, amelynek egyik szárnya napjainkban is eredeti funkcióját tölti be. A legrégebbi, legértékesebb középső szárnya ugyanakkor teljesen megnyílt a nagyközönség előtt és komplex, sokrétű turisztikai szolgáltatást nyújt.

A kiállításokat a palota első és második emeletén alakították ki. Az első emeleten kapott helyet a 21. századi köntösbe öltöztetett egyháztörténeti tárlat, a második emeleten láthatóak a főpapi történeti enteriőrök: a díszterem, a fogadó- és hálószoza.

67. ábra Érseki palota

Forrás: egriersekipalota.hu

A földszinten kávézó, turisztikai információs pont, múzeumpedagógiai műhely, ajándékbolt és egy "érseki vinotéka" kapott helyet. Ez utóbbiban a részben vagy egészben a főegyházmegye "fennhatósága" alá tartozó öt - az egri, a mátrai, a bükkaljai, a tokaji és a kunsági - borvidék boraiból lehet válogatni. A projekt keretében felújították a palota kápolnáját, illetve díszkertjét is.³² (Forrás: *Hungest Hotels Hungary honlapja*)

A manapság körülbelül 200 pincét számláló Szépasszonyvölgy Eger egyik leglátogatottabb része. A völgy megközelíthető autóval, a látogatók egy nagy fizetős parkolóban hagyhatják járművüket. Emellett érdemes az Egri Kisvonalat is kipróbálni, mely az Egésszég ház utcából indul.

A boros pincék szinte egész évben várják a vendégeket, sok helyen lehetőség van egyéni és csoportos borfogyasztásra, illetőleg vásárlásra is, így haza is vihetünk az egri borokból.³³ Lehetőségünk van bográcsolásra és nyársalásra is, vagy számos étterem közül választhatunk, ha megéhezünk.

Az egri szőlészetet olasz és vallon telepesek honosították meg, hagyománya az 1200-as évekre nyúlik vissza. A Szépasszonyvölgy első levéltári említése 1843-ra tehető, korábban Koháry-völgyként hívták és már az 1700-as évek végén borospincéknek adott otthont. Nevét egyesek szerint az ősvallás egyik istenasszonyáról kapta, mások szerint pedig egy híresen szép asszony árusította itt az egri bort. A 2000-es évek elején kezdődött a városrész átalakítása. Ekkor épült a díszpark, a parkoló, a Piknik park, felújították a pincéket, közterületi szobrok kaptak helyet és vásárteret alakítottak ki.³⁴

Éves programok a Szépasszonyvölgyben: Szépasszony-völgyi Húsvét; Pünkösdi vigalom; Szentiván-éj; Szüreti mulatság.

A Márai Aktív Turisztikai Látogatóközpont szabadterei színpada 1000 fő befogadására alkalmas. Tavasztól őszig koncertek, színházi előadások, a nyári időszakban kertmozi helyszínéül szolgál. Az épület kiállítások, céges rendezvények, konferenciák, családi napok rendezésére alkalmas. Az emeleti játszóház ideális helyszíne születésnapi zsúroknak, gyermekrendezvényeknek.³⁵

További turisztikai attrakciók Egerben:

- Egri Bazilika (felújítás alatt)
- Minaret (felújítás történt)
- Város a város alatt - az egykori érseki pincerendszer
- Érsekkert

³² <https://turizmus.com/szallashely-vendeglatas/megnyilt-az-egri-erseki-palota-1133804>

³³ <https://www.szepasszonyvolgy.info.hu/>

³⁴ <https://szallas.hu/programok/szepasszonyvolgy-eger-p144>

³⁵ <http://marai.eger.hu/>

Turisztikai kapacitások és forgalom

68. ábra A Magyarországra irányuló külföldi turisták és a belföldi turisták vendégéjszakáinak száma összehasonlítva 2021 januártól -2023 januárig (db)

Forrás: <https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok/ksz/ksz2301.html>

2023 januárjában a kereskedelmi szálláshelyeken¹ (szállodákban, panziókban, kempingekben, üdülőháztelpeken, közösségi szálláshelyeken) 570 ezer vendég 1,4 millió vendégéjszakát töltött el. A vendégek és a vendégéjszakák száma egyaránt 18%-kal emelkedett 2022 januárjához viszonyítva. A belföldi vendégek által eltöltött éjszakák száma 6,2, a külföldi vendégek által eltöltött éjszakáké 34%-kal növekedett.

2023. januárban:

A belföldi vendégek száma 6,5, a vendégéjszakáké 6,2%-kal nőtt az előző év azonos hónapjához képest. A vendégek száma 311 ezer, az eltöltött vendégéjszakáké 723 ezer volt. Utóbbiak 78%-át szállodákban töltötték, ahol a vendégéjszakák száma 11%-kal magasabb volt az egy évvel korábbinál. A forgalom a panziókban 6,5, a közösségi szálláshelyeken 2,3%-kal csökkent a 2022. januárhoz viszonyítva. A két legnépszerűbbnek bizonyuló turisztikai régióban, a Budapest–Közép-Duna-vidéken és a Balatonon a belföldi vendégéjszakák 26, illetve 18%-át regisztrálták.

A külföldi vendégek száma 36, a vendégéjszakáké 34%-kal emelkedett az előző év azonos hónapjához képest. A szálláshelyekre érkezett 259 ezer vendég összesen 695 ezer vendégéjszakát töltött el. Ezek 82%-át szállodákban töltötték, ahol a vendégéjszakák száma 32%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. A legnépszerűbb turisztikai régió a Budapest–Közép-Duna-vidék volt, ahol a külföldi vendégéjszakák 67%-át regisztrálták.³⁶

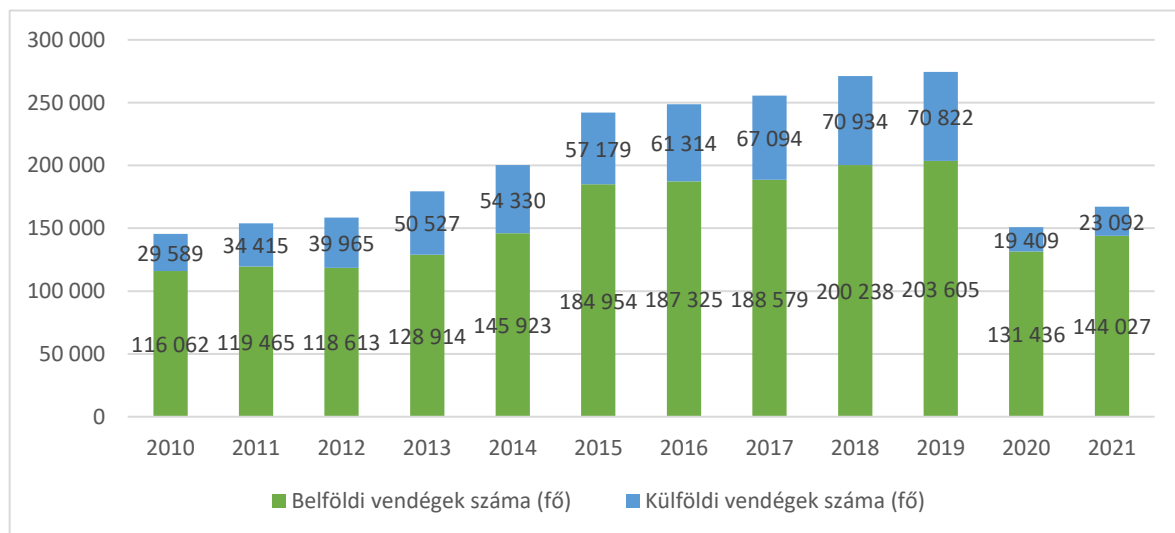
³⁶ <https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok/ksz/ksz2301.html>

Üzleti célú egyéb szálláshelyek Vendégszám (fő)			Kereskedelmi szálláshelyek Vendégszám (fő)			Összes vendégszám (fő)		
Belföldi vendégszám (fő)	Külföldi vendégszám (fő)	Összes vendégszám (fő)	Belföldi vendégszám (fő)	Külföldi vendégszám (fő)	Összes vendégszám (fő)	Belföldi vendégszám (fő)	Külföldi vendégszám (fő)	Összes vendégszám (fő)
49 208	9 109	58 317	94 819	13 983	108 802	144 027	23 092	167 119

22. táblázat Vendégek száma Egerben, 2021

Forrás: KSH

A településen a turizmus forgalmi adatai is kiugróan magasak. Jellemző, hogy a mintegy ezer fős lakosságszámra 2021-ben 167 119 fő vendég jutott. Ez 16 274 fővel több a 2020 évinél, mely 11%-os növekedést jelent.

69. ábra Belföldi és külföldi vendégek számának alakulása Egerben (fő), 2010-2021

Forrás: KSH

Szálláshely típusa	Működő szálláshelyek száma	Szobák száma	Férőhelyek száma
Szálloda	16	706	1619
Panzió	25	272	789
Közösségi szálláshely	7	272	965
Kemping	1	72	164
Üdülőház	2	13	74
Magán szálláshely	402	835	3089
Egyéb szálláshely	160	736	2452
Összesen	613	2906	9152

23. táblázat 2022 első 11 hónapjában Egerben működő szálláshelyek

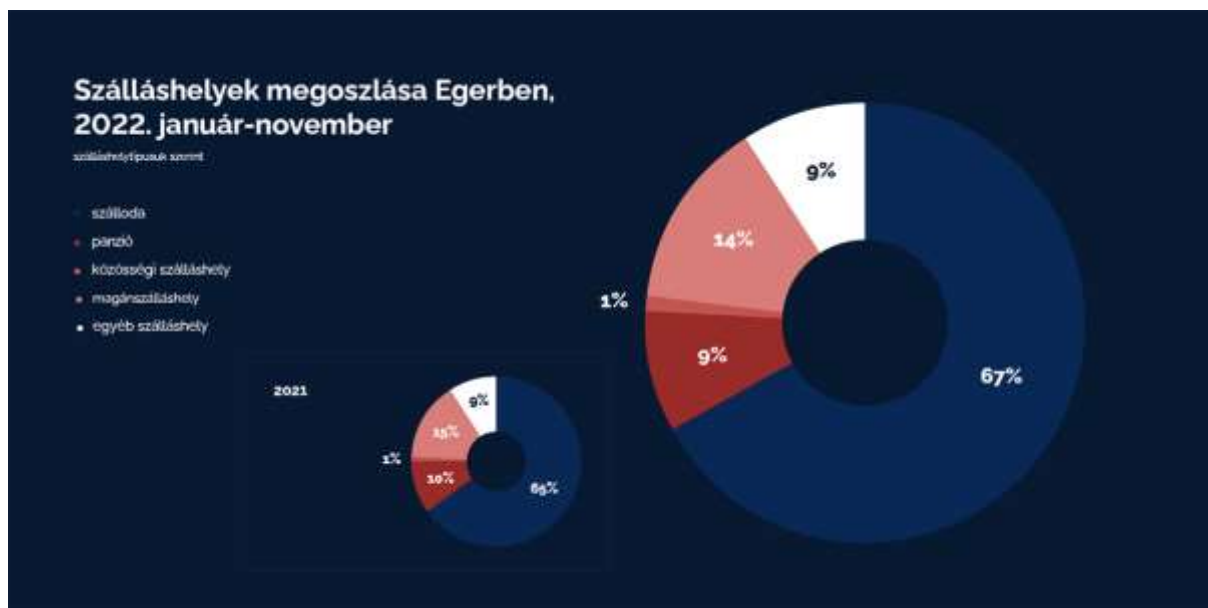
Forrás: <https://iqyutazunk.hu/cikkek/tobb-mint-250-ezer-vendeg-erkezett-egerbe-2022-első-11-honapjaban>

2022 első tizenegy hónapjában Eger vendégei 39%-kal több vendégéjszakát töltöttek a városban tavalyhoz képest. Ez alig 6%-kal marad el a 2019-es rekordév adatától. A szálláshelyi forgalom 75%-a belföldiekhez köthető.

Eger szálláshelyein 2022 első 11 hónapjában 252 ezer vendég összesen 543 ezer vendégéjszakát töltött el – ez 48%-kal több vendéget és 39%-kal több vendégéjszakát jelent a tavalyi év azonos időszakához viszonyítva. A 2019-es rekordév első tizenegy hónapjának adataitól a vendégek száma mindössze 1%-kal, a vendégéjszakáké alig 6%-kal marad el.

A városban a vendégéjszakák 75%-át a belföldiek adták. 2022 január és november között 195 ezer hazai vendég fordult meg Egerben, ami 33%-kal, míg az általuk eltöltött vendégéjszakák száma (405 ezer) 22%-kal volt több, mint 2021 azonos időszakában. 2019-hez képest a belföldi vendégek száma 5%-kal, a vendégéjszakák száma pedig 2%-kal volt magasabb.

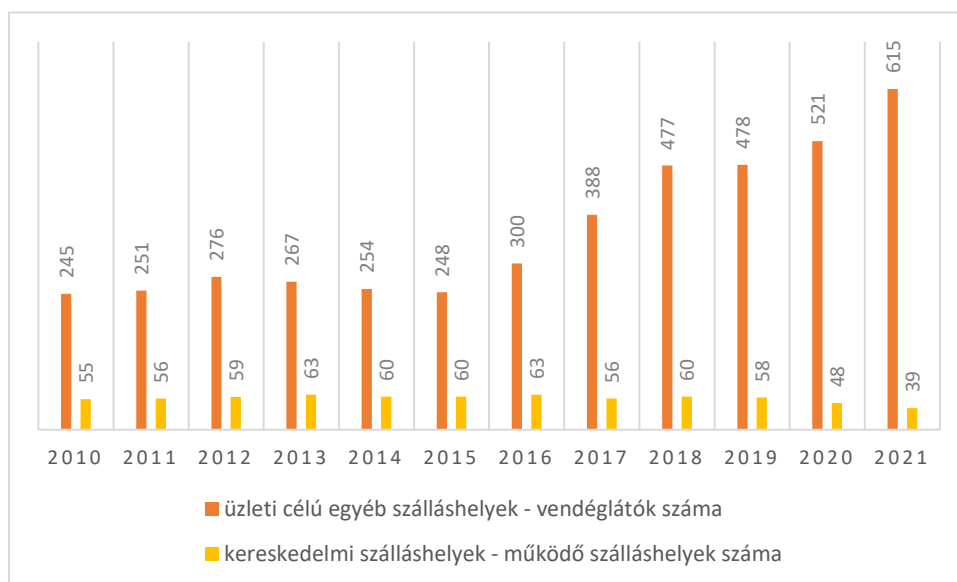
2021 azonos időszakával összehasonlítva 143%-kal volt nagyobb a nemzetközi forgalom, 57 ezer külföldi turista érkezett a városba. Az általuk eltöltött vendégéjszakák száma 138 ezer volt, ami ebben az évben 128%-os növekedést jelent, míg 2019-hez képest a külföldi vendégek száma 17%-kal, a vendégéjszakáiké pedig 25%-kal mérsékeltebb.

70. ábra Egri szálláshelyek megoszlása

Forrás: Az adatok az NTAK 2022. december 7-i lekérdezéséből származnak

Eger szálláshelyeinek bevétele 2022 első 11 hónapjában összesen közel 8 milliárd forint volt. A szálláshelyek összes bevételeinek 67%-át szállodákban regisztrálták. A magán- és egyéb szálláshelyek részesedése összesen 23%-ot tett ki, a panzióké 9%, a közösségi szálláshelyeké pedig 1% volt. A vendégek mintegy 795 millió forintot SZÉP Kártyával fizettek, ami a teljes költség 10%-a.³⁷

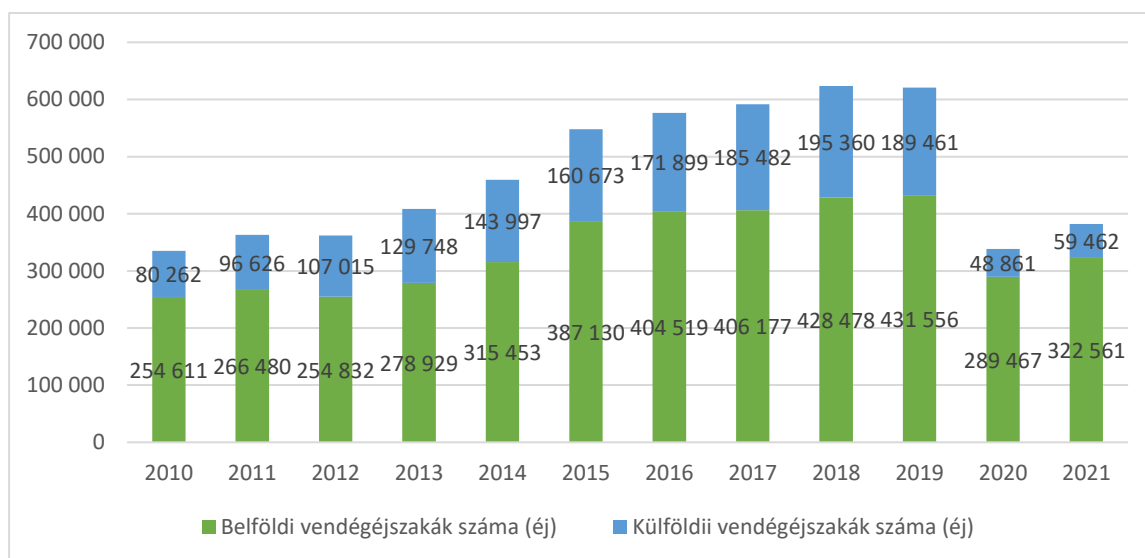
71. ábra Szálláshelyek számának alakulása Egerben 2010-2021

Forrás: KSH

³⁷ <https://igyutazunk.hu/cikkek/tobb-mint-250-ezer-vendeg-erkezett-egerbe-2022-első-11-honapjában>

A településen az üzleti célú egyéb szálláshelyek, valamint a kereskedelmi szálláshelyek 94- 6% arányban oszlanak meg, ami a helyi lakosság nagy mértékű bevonódását jelzi a városba látogató vendégek elhelyezésébe. Az üzleti célú egyéb szálláshelyek számára vonatkozó adatok alapján az elmúlt 10 év tendenciáit tekintve hullámzó, a 2010-2012 közötti növekvő fázist a 2014-2015-ben csökkenő szakasz követte, majd 2016-2021 között számuk évről-évre növekszik. 2010-ben számuk 245 db, 2021-re már elérte az 615 db-ot, ez 151,02%-os emelkedést jelent. A kereskedelmi szálláshelyek számára vonatkozó adatok alapján is hullámzó. Míg 2010-ben a működő szálláshelyek száma 55 db volt, 2021-re ez a szám már 39 db-ra csökkent.

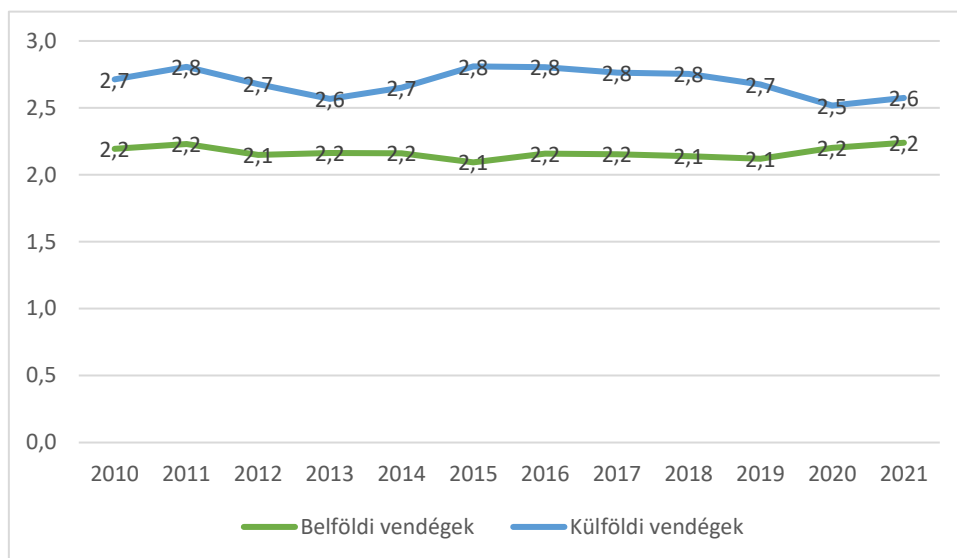
A szobák és férőhelyek számát tekintve 54% illetve 46% az üzleti célú és egyéb szálláshelyek részesedése az összes kapacitásból. Az Üzleti célú egyéb szálláshelyeken 1 szálláshelyre 2,9 szoba jut, míg a kereskedelmi szálláshelyeken 26 db szoba jut egy szálláshelyre.

72. ábra Belföldi és külföldi vendégéjszakák számának alakulása Egerben (fő), 2010-2021

Forrás: KSH

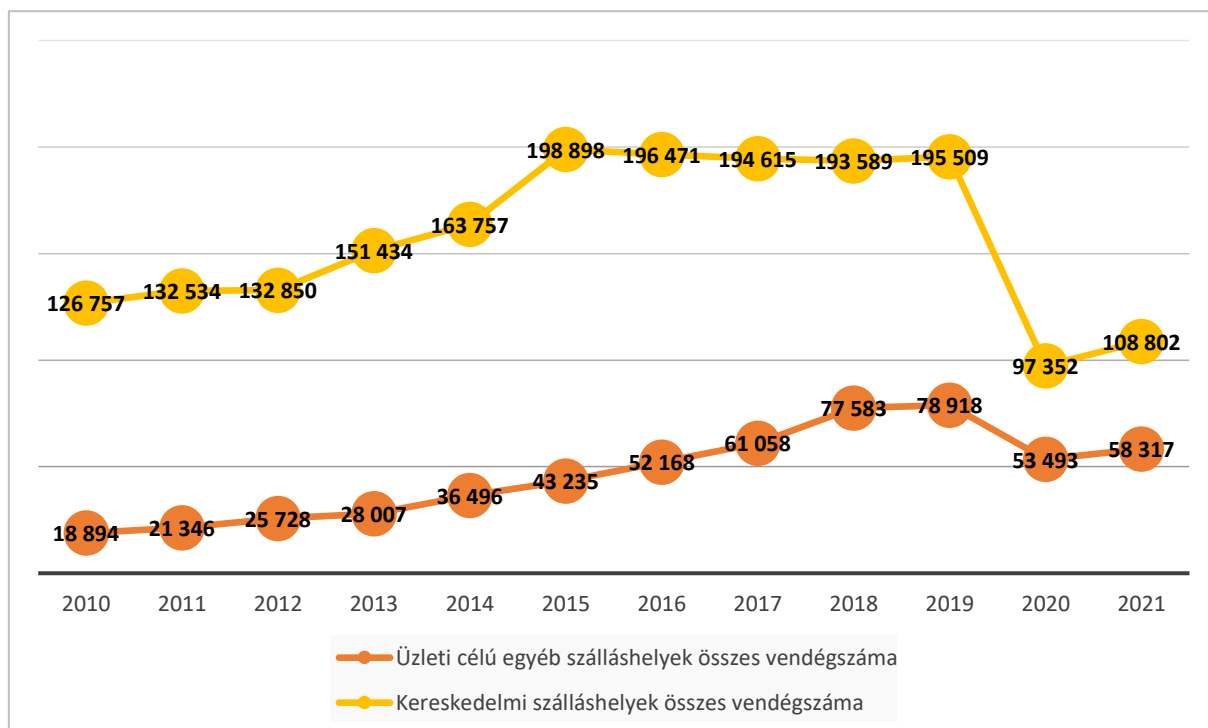
Egerben a vendégéjszakák száma 2020-hoz képest 12,9%-kal, ezen belül a belföldi 11,43%-kal, a külföldi 21,7%-kal volt több a 2020. évinél. Magyarország egész területére kivetítve ezek a mutatók a belföldi vendégéjszakák 12,77%-kal, a külföldi pedig 42,99%-kal volt több az előző évhez képest.

73. ábra Kereskedelmi és Üzleti célú egyéb szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák számának alakulása (éj), 2010-2021

Forrás: KSH adatok alapján, saját számítás

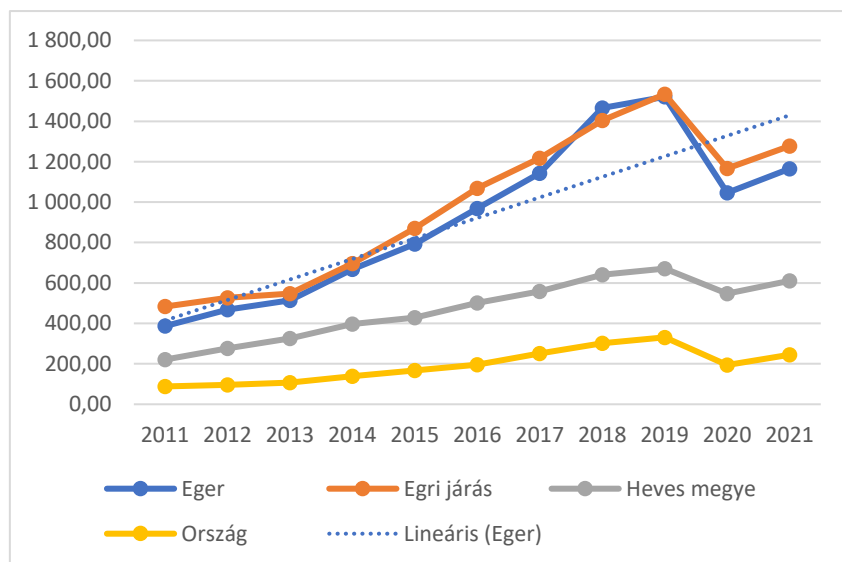
A vendégszámot tekintve a belföldi vendégek 86%-ot képviselnek 144 027 fővel, míg a külföldi vendégek száma 23 092 fő volt (14%). A belföldi vendégek átlagos tartózkodási ideje 2,2 nap, míg a külföldieké 2,6 nap.

74. ábra Kereskedelmi és üzleti célú egyéb szálláshelyek vendég számának alakulása Egerben (fő), 2010-2021

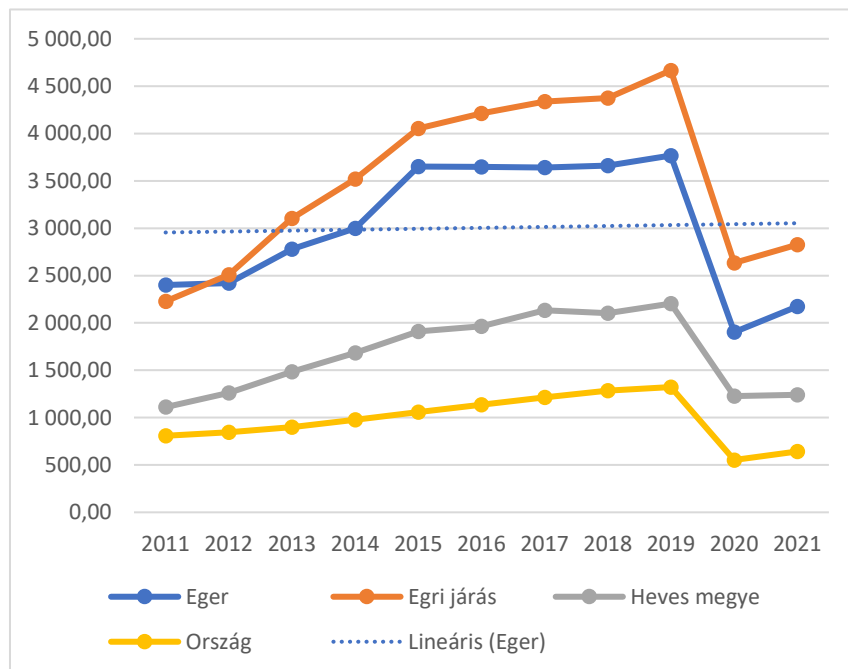
Forrás: KSH

A két szálláshely kategória vendégszámának alakulásában hasonló tendenciák figyelhetők meg az elmúlt 11 évben. Mindkét típusú szálláshelyeken megszálló vendégek száma 2010 óta folyamatosan bővülő trendet mutat, kivéve a 2020-as évet. 2021-ben ismét növekvő tendencia figyelhető meg, ahol az üzleti célú egyéb szálláshely tekintetében 4 824 fővel, a kereskedelmi szálláshelyek tekintetében pedig jelentős, 11 450 fővel nőtt a vendégforgalom. Összességben 2021-re 11%-kal (16 274 fő) nőtt az Egerben megszálló turisták száma 2020 évhez képest.

75. ábra 1000 lakosra jutó összes vendégek száma üzleti célú szálláshelyeken, 2011-2021

Forrás: KSH

76. ábra 1000 lakosra jutó összes vendégek száma kereskedelmi szálláshelyeken 2011-2021

Forrás: KSH

A vendégszám alakulásának fejlődési íve az elmúlt évtizedben kiemelkedő volt, alapvetően hasonlóan alakult a kereskedelmi és az üzleti célú egyéb szálláshelyeken. Mindkét kategória esetében fokozatos

és folyamatos növekedés figyelhető meg mind az egri, a járási, a megyei és az országos adatok tekintetében 2010-től kezdve egészen a koronavírus miatti lezárások berobbanásáig. Onnantól kezdve megfigyelhető a járvány a turisztikai szektorra gyakorolt hatása és annak következményei, a vendégek számának csökkenése megegyezik az országos tendenciákkal.

Szálláshely neve	Szálláshely jellege	Szálláshely címe	Szobák száma	Férőhelyek száma	Árszint ³⁸ (Ft/fő/éj)
Hotel Eger & Park ****	Hotel	3300 Eger, Szálloda u. 1-3.	214	460	38 400
Hotel Korona Wellness Rendezvény & Borszálloda Eger****	Hotel	3300 Eger, Tündérpart 5.	52	110	20 250
Imola Hotel Platán ****	Hotel	3300 Eger, Csákány u.7	51	102	39 300
Hotel Unicornis Eger***+superior	Hotel	3300 Eger, Hibay Károly utca 2	40	96	17 500
Minaret Hotel Eger	Hotel	3300 Eger, Knézich Károly utca 2	37	82	15 000
Bacchus Panzió	Panzió	3300 Eger, Szépasszonyvölgy u. 27.	30	70	13 000
Hotel Ködmön Eger ****	Hotel	3300 Eger, Szépasszonyvölgy	20	64	20 400
Hotel Estella Eger **	Hotel	3300 Eger, Egészség ház út 4	28	56	14 400
Tulipán Apartman	Apartman	3300 Eger, Tulipántkert utca 12.	30	60	16 000
Centrooms Park	Hotel	3300 Eger, Érsek utca 4.	21	53	14 000
Allure Healthy Hotel	Hotel	3300 Eger, Liliom utca 1.	19	92	28 500
		Összesen	542	1 245	
		Átlagos ár (Ft/fő/éj)			21 523

24. táblázat Egri szálláshelyek és jellemzőik, 2023

Forrás: <https://www.eger.hu/hu/adougyek/szallashely-ugyintezes/nyilvantartott-szallashelyek-egerben>, illetve internetes adatgyűjtés

A fenti táblázat az Egerben működő szálláshelyek közül a jelentősebb kapacitásokkal rendelkezőket mutatja be. A kínálat zömét hotelek teszik ki, de egy panzió és egy apartman is az Egerbe látogatók rendelkezésére áll. Összesen 542 szobában 1 245 személy elszállásolására van lehetőség. Ezen felül nagyobb létszámú vendégcsoport esetén az Imola Hostel Szállóban (3300 Eger, Leányka utca 2.), illetve

³⁸ a <https://szallas.hu/> oldalon feltüntetett árak alapján (standard kétágyas szobára vetítve)

a Botax Motelben (Külsősor u. 8.) további 400-400 férőhely biztosítható. A főbb szálláshelyek átlagos árszintje 21 523 Ft/fő/éj összeg körül alakul.

Turizmussal kapcsolatos feladatok

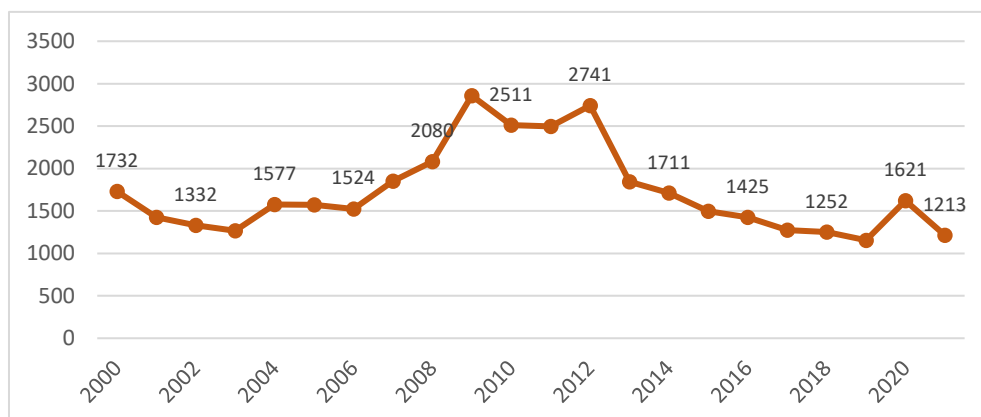
A 2020-2024 Gazdasági Programban megfogalmazott elsődleges feladat a város vezető szerepének megőrzése az erősödő turisztikai versenyben.³⁹ Keretében az alábbi tevékenységek megvalósítása tervezett:

- Folytatható az Eger Városi Turisztikai Kft. által már 2019-ben megkezdett lakossági érzékenyítés, és a helyi turizmus jelentőségének bemutatása
- Szezonális csökkentése, "több éjszakás város" szerep erősítése: Fontos feladat az elő- és utószezon forgalmának tovább javítása
- Térségi központi szerep hangsúlyozása: Új csomagajánlatok létrehozásával erősíthető az üzenet, hogy az utazók Egerből fedezzék fel a térséget és ezáltal a városban generáljanak vendégéjszakát.
- Budapesti és debreceni kapcsolódás erősítése
- Aktív – elsősorban kerékpáros – lehetőségek javítása
- Vendégélmény javítása
- Versenyképesség javítása: Eger esetében is fontos terület a digitalizáció. Szükséges egy új, innovatív turisztikai városapplikáció létrehozása és a meglévő offline lehetőségek digitalizálása / korszerűbbé tétele. Törekedni kell a minőségi, magas szintű marketingtevékenységre, valamint a szálláshelyek és vendéglátóhelyek kiváló színvonalára, sokszínűségére
- Turisztikai általános, alap menedzsment feladatok ellátása
- Fenntarthatósági szempontok figyelembevétele: a turisztikai szolgáltatók ökológiai lábnyomának csökkentése
- Borturizmus, egészségturizmus, sportturizmus, vallási turizmus, „Via Regis”

³⁹ https://eger.hu/public/uploads/gazdasagi-program_6062c0b0ea159.pdf

Foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok

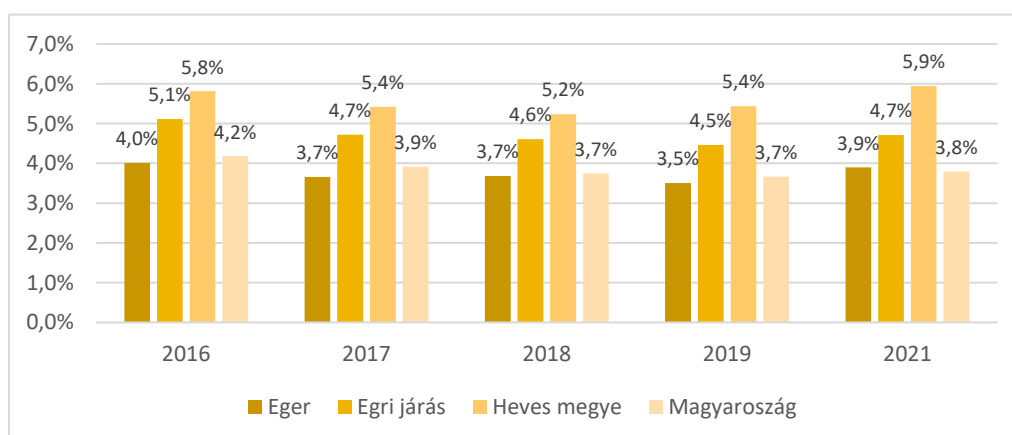
Az Egerben regisztrált álláskeresők számának alakulása az elmúlt 20 évben hullámzó tendenciát mutatott. 2021-ben a nyilvántartásba vett munkanélküliek száma 1213 fő, mely a 2019. évi érték (1155 fő) után a második legalacsonyabb érték a vizsgált periódusban. A gazdasági válságot követően 2013-tól kedvezően alakultak a munkanélküliségi viszonyok, 2018-ban először 1300 fő alatti értéket vett fel munkanélküliek száma. A több évnyi csökkenő tendencia után 2020-ban ismét megemelkedett a munkanélküliek száma, mely növekedés vélhetően a koronavírus miatti kedvezőtlen gazdasági tendenciáknak is betudható.

77. ábra A nyilvántartott álláskeresők számának alakulása Egerben (fő), 2000-2021

Forrás: KSH Statinfo

A nyilvántartott álláskereső és a teljes munkaképes korú lakosság (15-64 évesek) arányának területi megoszlását tekintve elmondható, hogy az utóbbi években Egerben kedvezőbb értékek voltak kimutathatók mind a járási, mind a megyei, mind pedig az országos mutatóknál. 2021-ben Egerben a munkaképes korú népesség 3,9%-a volt álláskeresőként bejegyezve, amely - az előző évek tendenciához hasonlóan -, az Egri járási értéknél 0,8%-kal, a Heves megyei adatnál pedig 2%-kal alacsonyabb, ugyanakkor az országos mutatónál 0,1%-kal magasabb.

78. ábra A nyilvántartott álláskereső arányának alakulása a munkaképes korú (15-64 éves) népesség százalékában, 2016-2021

Forrás: KSH Statinfo

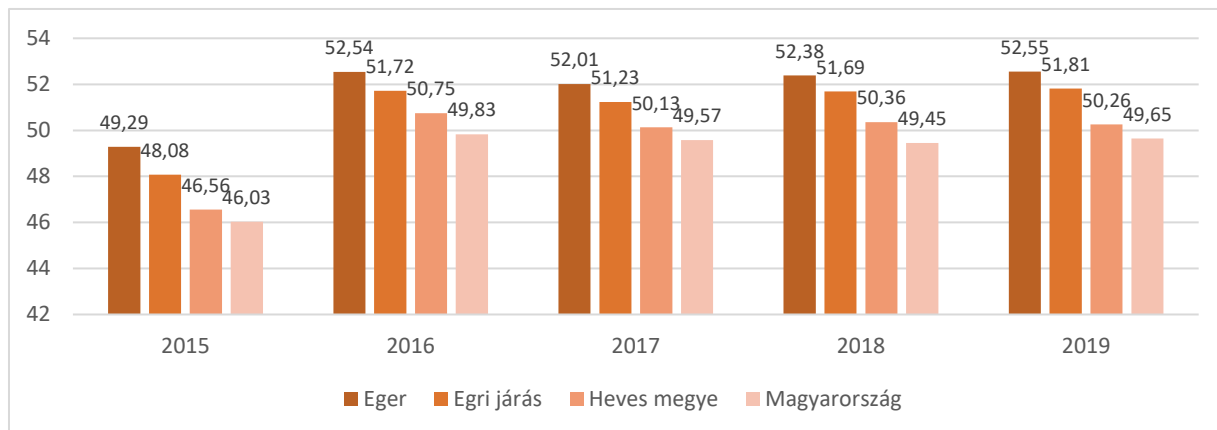
A munkanélküliség különböző szempontú (tartós munkanélküliség, alacsony iskolai végzettségű munkanélküliek aránya, munkanélküli fiatalok száma) megoszlása szerint Eger aktív korú népességének munkaerő-piaci helyzete jobbnak tekinthető az országos, megyei és járási átlagokhoz képest is. A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya az összes munkanélkülihez képest 57,4%, amely bár egy tizeddel magasabb az országos értéknél, de a járási adatnál 0,1 %-kal, a megyei értéknél pedig 4,4%-kal alacsonyabb. Az egy éven túl nyilvántartott álláskeresők 2021-ben Egerben 42,1%-át tették ki az összes álláskereső kategórián belül, amely az országos adatnál 2,4%-kal magasabb. A legfeljebb általános iskolai végzettségű nyilvántartott álláskeresők aránya az összes egri álláskereső százalékában 20,9% volt, amely több mint a kétszerese az országos adatnak, de az Egri járási mutató értékénél közel 14,1%-kal magasabb. Egerben a nyilvántartott 25 év alatti fiatalok részaránya az összes álláskereső százalékában is kedvezőbb, mint a többi vizsgált területi egységben.

	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők aránya az összes álláskereső százalékában	Egy éven túl nyilvántartott álláskeresők aránya az összes álláskereső százalékában	Legfeljebb általános iskolai végzettségű nyilvántartott álláskeresők aránya az összes álláskereső százalékában	25 év alatti nyilvántartott álláskeresők aránya az összes álláskereső százalékában
Eger	57,4%	42,1%	20,9%	9,5%
Egri járás	57,5%	40,6%	35,0%	11,5%
Heves megye	61,8%	42,7%	48,9%	13,6%
Magyarország	58,0%	39,7%	9,8%	13,2%

25. táblázat A munkanélküliség területi jellemzői (%), 2021

Forrás: KSH Statinfo

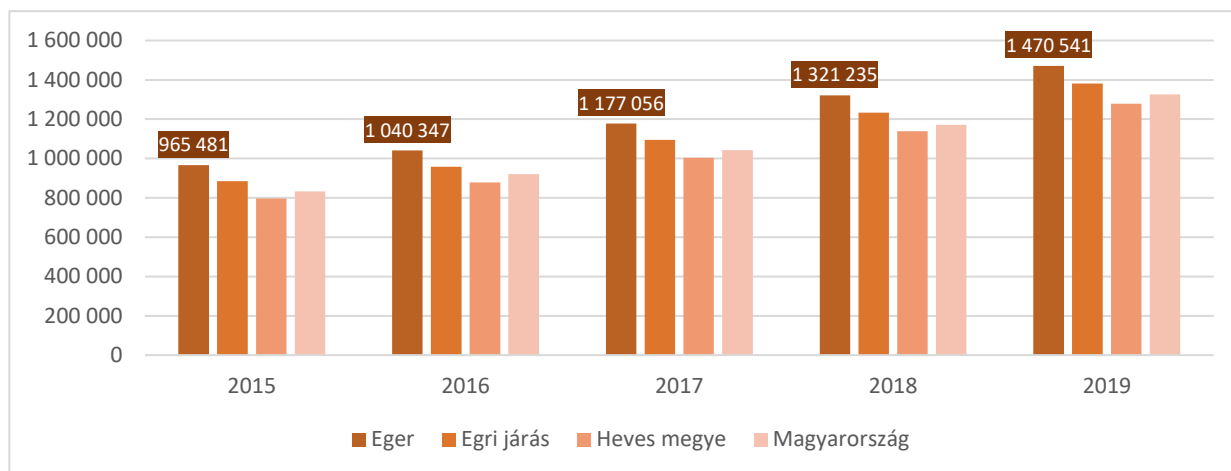
Eger lakónépességének foglalkoztatottsági adatai országos, megyei és járási viszonylatban is kedvezőnek tekinthetők, amely hatással van a jövedelmi viszonyokra. A száz lakosra jutó adófizetők száma 2019-re 3,3 fővel 52,6 főre emelkedett 2015-höz képest, tehát a lakosok több mint a fele adófizető.

79. ábra Száz lakosra jutó adófizetők számának alakulása (fő), 2015-2019

Forrás: Lechner Nonprofit Kft.

Az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem értéke a vizsgált 2015-2019-es periódusban évről-évre növekvő tendenciát írt le, minden évben meghaladva a járási, megyei és országos adatokat. 2019-ben Egerben a személyi jövedelemadóköteles jövedelem, adóval csökkentett értéke egy lakosra vetítve 1.470 ezer Ft volt, amely mintegy félmillió forintos emelkedést jelent 2015-jöz képest.

80. ábra Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem alakulása (Ft), 2015-2019

Forrás: Lechner Nonprofit Kft.

8.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők

Versenyképességi tényezők Egerben

A vállalatok hosszabb távú versenyképességét, teljesítőképességét, fejlődési lehetőségeit Porter (A Porter-féle gyémánt modell, 1990) szerint 5 fő tényezőcsoport határozza meg: a vállalatok közötti verseny, a termelési tényezők, a keresleti tényezők, a kapcsolódó és támogató szektorok, valamint a kormányzat.

A vállalati versenyképességre alkalmazott modell kiterjeszthető az egyes városok, térségek gazdasági versenyképességére is. Egy térség vagy város – jelen esetben Eger MJV - kompetitív előnyeit a helyi gazdasági környezet öt, egymással szorosan összefüggő adottsága teszi lehetővé:

1. Tényezőellátottság: megfelelő termelési tényezők megléte, mint pl. képzett munkaerő, üzleti infrastruktúra, ezek fejlettsége, amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy a megfelelő iparágakban versenyezzenek.
2. Keresleti viszonyok: a globális, hazai és helyi kereslet hatása az adott iparág termékeire és szolgáltatásaira
3. Kapcsolódó és beszállító (háttér) iparágak: nemzetközi szinten is helytállni képes beszállító háttéripár megléte vagy hiánya.
4. Vállalati stratégia, struktúra és verseny: a vállalatalapítás, -irányítás feltételei és a hazai, illetve helyi verseny természete.
5. Helyi önkormányzati szabályozás, ösztönzők, támogató intézményrendszer, illetve fejlesztéspolitika.

Az alábbiakban bemutatásra kerülnek azon mutatók, amelyek közvetve vagy közvetetten befolyásolják/befolyásolhatják Eger város gazdaságának versenyképességét.

A gazdasági versenyképesség szempontjából az egyik meghatározó mutató az Egerben élő felsőfokú végzettségűek aránya. Általános tény, hogy a magas hozzáadott értékű ágazatok csúcstechnológiát, illetve a legújabb szervezési és menedzsment módszereket alkalmazva működnek, mely szempontokra tekintettel ezen ágazatokban rendkívül jelentős az igény a magasan képzett munkaerőre. A vezető egri (elsősorban ipari termelő) vállalkozásokra jellemző, hogy ahogy növekszik technológiai potenciáljuk és innovációs szintjük, egyre inkább és nagyobb létszámban igénylik a magas képzettségű munkatársakat felső és középszinten egyaránt. Kiemelten a korszerű, naprakész tudással és folyamatos fejlődési/tanulási hajlandósággal és készséggel rendelkező mérnökök, IT szakemberek illetve a menedzsmentben nélkülözhetetlen közgazdászok iránt növekszik az igény.

A felsőfokú végzettségre vonatkozó adatok csak a 2011 évi népszámlálásból állnak rendelkezésre. Ez alapján nyomon követhető, hogy Egerben a felsőfokú végzettségűek⁴⁰ aránya dinamikusan növekszik,

⁴⁰ KSH Népszámlálás, 2011. A felsőfokú végzettségűek aránya a 25-X korú népességben.

2001-11. között jelentősen nőtt, 22,2%-ról 28,9%-ra. Ezen érték jelentősen meghaladja a járási és a Heves megyei járásközpontok értékeit (járásközpontok, 2001: 12,2%, 2011: 22,1%), és az országos átlagot is (2001: 12,7%, 2011: 19%). A budapesti átlaghoz (34,1%) képest ugyanakkor Eger értéke is elmarad.

A magasan képzett népesség számának és arányának növekedése rendkívül kedvező tendencia. Megmutatkozik benne Eger iskolaváros és kulturális-szellemi központ jellege, az egyetem és a feltörekvő, egyre magasabb szintű szellemi kapacitást igénylő vállalatok megléte. Erre a helyi gazdaságfejlesztés irányainak kijelölése során építeni lehet és kell is, a magasan képzett lakosok helyben foglalkoztatásának, illetve településen tartásának érdekében. Másrészt a magasabb technológiát képviselő cégeknek az egyik letelepedési szempontja, ezért kiemelt versenyképességi szempont.

A gazdasági versenyképesség szempontjából kiemelkedő szerepet játszik a meghatározó piacok elérhetősége. Eger távolsága Budapesttől 139 km, amely ma már végig autópályán (M3-M25) bő egy óra alatt kényelmesen megtehető. A főváros relatív közelsége, illetve Eger megyeszékhely jellege jelentős a város gazdasági élete szempontjából.

Eger az M3, mint meghatározó fejlődési tengelyek eleme, ami gazdasági potenciálját és versenyképességét erősíti. Az is tény, hogy Eger a gyorsforgalmi úthálózat szempontjából észak felé zsákjelleget, a kétszámjegyű utak (24 és 25) nem jelentenek tényleges növekedési tengelyeket, jelentőségük legfeljebb megyei szintű. Ugyanez érvényes a város vasúti kapcsolataira.

Fontos versenyképességi tényező, hogy a város Budapest, a Kelet-közép európai régió egyik legjelentősebb nagyvárosa agglomerációjának közelségében helyezkedik el, így pozíciója adott mind magához Budapesthez, mind az agglomeráció több fontos, gazdasági jelentőséggel bíró településéhez. A másik irányban szintén lényeges a Miskolc (Kassa-Szlovákia), a Nyíregyháza (Ukrajna) illetve a Debrecen (Nagyvárad-Románia) felé mutató, a fejlődési potenciált magában hordozó és gyorsforgalmi hálózaton elérhető kapcsolatrendszer.

Déli irányban, az Alföld felé ugyanakkor az M3 vonalától „lefelé” vezető kapcsolódások erőteljesen hiányosak.

A keresleti viszonyok tekintetében Eger és a járás gazdasága nemcsak a megyén belül tölt be kiemelt szerepet, de országos viszonylatban is jelentős potenciált képvisel. A fizikai kapcsolat az országos és nemzetközi hálózatokhoz a fentiek alapján, mint adottág biztosított. A térségben előállított ipari termékek döntően a globális gazdaságban versenyző multinacionális cégek, illetve ezek beszállítóinak termékei, amelyek exportpiacokra kerülnek – a helyi gazdaság szempontjából a helyi kereslet kisebb jelentőségű, és inkább a mikro- és kisvállalati szint szolgáltató vállalkozásait érinti.

A globális gazdasághoz kapcsolódó cégek elsősorban gyártó tevékenységet folytatnak, az innováció és technológiai fejlesztések kevésbé jellemző, hogy a térségben történnek (bár ez a funkció megerősödőben van), mint ahogy a vállalatirányítás szintjei – kevés kivételtől eltekintve - sem itt működnek, kivéve természetesen a gyárak, üzemek operatív irányítását. A város és a térség versenyképességének javítását, a helyben előállított hozzáadott érték szintjének növelését a helyi K+F+I tevékenység növelése jelentené, Ehhez a tárgyi és humán feltételek részben megvannak, de sok

tekintetben nem elégségesek, célzott és hatékony, gyakorlatorientált fejlesztésük szükséges, elsősorban a műszaki felsőfokú oktatás-képzés terén.

Eger esetében a keresleti viszonyok jellemző és markáns helyi meghatározója a turizmus. A Covid-19 okozta visszaesés ugyan alapjaiban átrendezte a városba irányuló és tényleges keresletet generáló turizmus struktúráját, a külföldiek természetesen elmaradtak (mint globális szinten is), és a belföldi turizmus irányában történő eltolódás visszaesést eredményezett a forgalomban, joggal feltételezhető, hogy a negatív tendencia csak átmeneti és a vírus legyőzését követően visszarendeződnek a valós, „békebeli” keresleti-kínálati viszonyok. A város kiemelkedő attrakcióira (termálvíz, műemlékek, borkultúra, természeti környezet) alapozott szabadidős, és a jelentős gazdasági potenciához kapcsolódó üzleti turizmus a szálláshelyek és szolgáltatások tekintetében egyaránt jelentős, fizetőképes keresletet támaszt.

A helyi gazdasági versenyképesség fokozásának egyik kiemelt eszköze az üzleti infrastruktúra fejlesztése. Eger viszonylag jól kiépített háttérinfrastruktúrával rendelkezik e tekintetben, bár ez az infrastruktúra egyik elemében sem teljes, minden tekintetben fejlesztésre, bővítésre, korszerűsítésre szorul. Csak ezek révén lesz képes arra, hogy hatékonyan támogassa a fejlődést, a magasabb szinten integrált, versenyképesebb és reziliensebb gazdaság kialakulását.

A városban jól működő, sikeres ipar park található, ám az gyakorlatilag megtelt, a jelenlegi helyszínén a bővülés lehetőségei már nem adóttak. Kérdéses, hogy a város alkalmas lehet-e egy vagy több potenciális betelepülő, nagyobb területigénnyel jelentkező működőtőke beruházás fogadására, mert jelenleg az erre alkalmas terület és infrastruktúra nem biztosított.

Ugyanígy hiányosak az innováció és az üzleti tevékenységek magas színvonalú háttérintézményei (pl. közsféra tulajdonú, helyi gazdaságfejlesztést célzó innovációs központ, inkubátorház), a magas színvonalú irodai kínálat (A kategóriás irodaházak). Ugyanígy kialakulatlan, esetleges a gazdasági szereplők – vállalkozások, közsféra, K+F+I és oktatás-képzés intézményei (kiemelten az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem) – kapcsolatainak fejlődését megalapozó hálózatosodás, az üzleti élet találkozóhelyeinek, intézményesedésének megléte, pontosabban hiánya.

Az üzleti turizmushoz is kapcsolódó, az üzleti világban elvárt szintű rendezvényhelyszínek jellemzően a kereskedelmi szálláshelyekhez kötődnek. A város magas szintű, a bor- és gasztroturizmus és az üzleti turizmus szinergiájából adódó kínálati potenciálja az üzleti kapcsolatok fejlesztésének egy fontos, de szintén fejlesztendő bázisa.

Bár Eger város (és környéke) kulturális és rekreációs kínálata rendkívül gazdag, sokan hiányossággként jelölik meg a szórakozóhelyek, közösségi helyek hiányát („este 10 óra után kihal a város”), ami főleg a fiatal, képzett népesség vonzása és megtartása tekintetében hátrányos. Márpedig a magas hozzáadott értékű gazdaság által igényelt képzett humán erőforrás megtartása, megtelepítése, vonzása a helyi gazdaság és ipar fejlődésének is egyik alapeleme, záloga: ezek a „soft” tényezők is szükségesek, hogy megerősödjön egy olyan menedzsment és mérnök-technikai réteg, amely a kellő alapot biztosíthatná a cégek fejlődéséhez, növekedéséhez, új cégek betelepüléséhez.

A helyi önkormányzat lehetőségei a gazdaság fejlesztése, a versenyképesség növelése tekintetében erősen korlátozottak. Több irányban van azonban lehetőség az önkormányzati forrású helyi gazdaságfejlesztésre:

- a fizikai infrastruktúra megteremtésével (lásd, pl. új iparterületek létrehozása, fejlesztése, benne vagy más városi helyszíneken innovációs-technológiai, üzleti szolgáltató központok kialakítása);
- a smart megoldásokkal támogatott zöld és digitális gazdaság és környezet fejlesztése, illetve a kulturális-rekreációs szolgáltatások révén vonzó üzleti és a letelepedést ösztönző épített és természeti környezet kialakítása;
- a hálózatfejlesztést jelentő, koordinációs tevékenység felvállalása és intenzív folytatása az érintett szereplők körében, az üzleti és a közszféra, illetve az intézmények közötti kapcsolatok erősítését jelentő szoft tevékenységek, a meghatározó cégek bevonása (partnerségi módszerekkel) a gazdaságot érintő döntéshozókészítésbe.

Jelenleg az önkormányzat tevékenysége mindhárom területen hiányos. Az innováció és helyi K+F+I intézményi feltételei nincsenek megteremtve (legfeljebb egyes magáncégek keretein belül, mint termékfejlesztés, saját technológiai fejlesztések). Szabad ipari területek hiányában a helyi gazdaság bővülésének, új szereplők betelepülésének feltételei sem adóttak.

A közszféra és a helyi gazdaság szereplői közötti kapcsolatok esetlegesek, annak szervezett, rendszeres és a kölcsönös előnyökre épülő hálózatosodást szolgáló formái nem működnek, az abban rejlő szinergiák és lehetőségek kihasználatlanok.

Megállapítható, hogy Egerben a gazdaság versenyképességének fokozása érdekében szükséges az önkormányzati fejlesztő tevékenység fokozása, szakszerű megtervezése és véghezvitele.

Vállalkozásfejlesztés

A vállalkozásfejlesztés, gazdaságösztönzés lefőbb szervezete a Heves Megyei Kereskedelmi és Iparkamara. A HMKIK folyamatosan tájékoztatja tagságát a gazdasági eseményekről, tudnivalókról, és minden eszközzel igyekszik támogatni a helyi gazdasági élet szereplőit. Vállalkozásösztönző tevékenysége az üzleti partner kereső szolgáltatás, amelynek fő elemei⁴¹:

GAZDÁLKODÓ SZERVEZETEK LEKÉRDEZHETŐ NYILVÁNTARTÁSA

A regisztrált vállalkozások nyilvános, országos, kereshető nyilvántartása a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara KAMREG programja által érhető el. A nyilvántartásban különböző keresési feltételek (adószám, cégnév, megye, város, tevékenység) megjelölésével kereshet:

Kamarai vállalkozói adatbázis

⁴¹ Forrás: <http://www.hkik.hu/>

VÁLLALKOZÓI PIACTÉR

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara által kialakított Vállalkozói Piacter célja, hogy segítse a vállalkozások működését, valamint élénkítse és támogassa a cégek közötti üzleti kapcsolatokat.

Ingyenes lehetőséget biztosít a vállalkozások számára szabad kapacitásaik, illetve termékeik, szolgáltatásaik megjelenítésére.

Vállalkozói Piacter

ÜZLETI PARTNERKERESŐ ADATBÁZIS

A kereskedelmi és iparkamarák által kezelt b2b platform, melyen céginformációk, termékek és szolgáltatások részletes leírása, üzleti ajánlatok, üzleti hírek találhatóak. A portálon a kamarai tag- és regisztrált vállalkozások bejelentkezést követően (adószámukkal és jelszavukkal, amit a kamarai regisztráció elvégzésekor adtak meg), felvehetik a kapcsolatot az általuk keresett termékeket és szolgáltatásokat kínáló egyéb vállalkozásokkal, elhelyezhetik üzleti ajánlataikat, cégprofiljukat. Az adatok bármikor frissíthetők, módosíthatók, az ajánlatok bővíthetők. A feltöltött ajánlatok maximum 3 hónapig érvényesek, de meghosszabbíthatóak.

Az adatbázisban a regisztrációra nem kötelezett vállalkozások és szervezetek bejelentkezés nélkül, korlátozottan kereshetnek.

Ezen túlmenően belföldi és nemzetközi gazdasági hírek, valamint egyéb, külföldi, magyar vonatkozású ajánlatok is megtalálhatóak, valamint lehetőség van hírlevél feliratkozásra is:

Üzlet @ Hálón

ÉPÍTŐIPARI KIVITELEZŐI NYILVÁNTARTÁS

A vállalkozó kivitelezői nyilvántartás nyilvános adatbázis, amely tartalmazza a bejelentő által közölt adatokon túl a bejelentő nyilvántartási számát, a nyilvántartási szám hatályának kezdetét, a bejelentő elektronikus levélcímét, telefonos elérhetőségét (ha ezen adatok nyilvánosságra hozatalához a bejelentő hozzájárult).

Az MKIK -hoz vagy építésfelügyeleti hatósághoz beérkezett panaszok és kivizsgálásuk megállapításait, az építésfelügyeleti, a munkaügyi, a munkavédelmi biztonsági ellenőrzések eredményét.

Építőipari kivitelezők adatbázisa

EXPORTŐR KALAUZ

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara által működtetett útmutató exportőrök részére külföldre történő értékesítésük sikerességének érdekében. Az útmutatóban felmérés, számos tanács, esettanulmány, segíti a vállalkozásokat.

Exportőr kalauz

MAGYAR EXPORTŐR ADATBÁZIS

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara igen kedvelt honlapja nagy számú külföldi látogatóval a világ minden tájáról. Az Export Directory-ba a magyarországi vállalkozások regisztrációt követően tölthetik fel adataikat, míg a külföldi cégek számára angol nyelven ad tájékoztatást exportra szánt magyar termékekről és szolgáltatásokról.

Export Directory

KÜLPIACI ÜZLETI PARTNERKERESŐ

Az Enterprise Europe Network nemzetközi üzletfejlesztési hálózat üzleti partnerkereső szolgáltatásával találhat megbízható partnereket a világ több mint 60 országában.

A hálózat folyamatosan bővülő adatbázisának segítségével sikeres együttműködésekhez kereshet klienseket és partnereket.

Enterprise Europe Network

A HMKIK intenzíven részt vesz a gazdasági szereplők igényeit kielégítő oktatás-képzési tevékenység szervezésében és megvalósításában. Kamarai szervezésben folyik többek között:

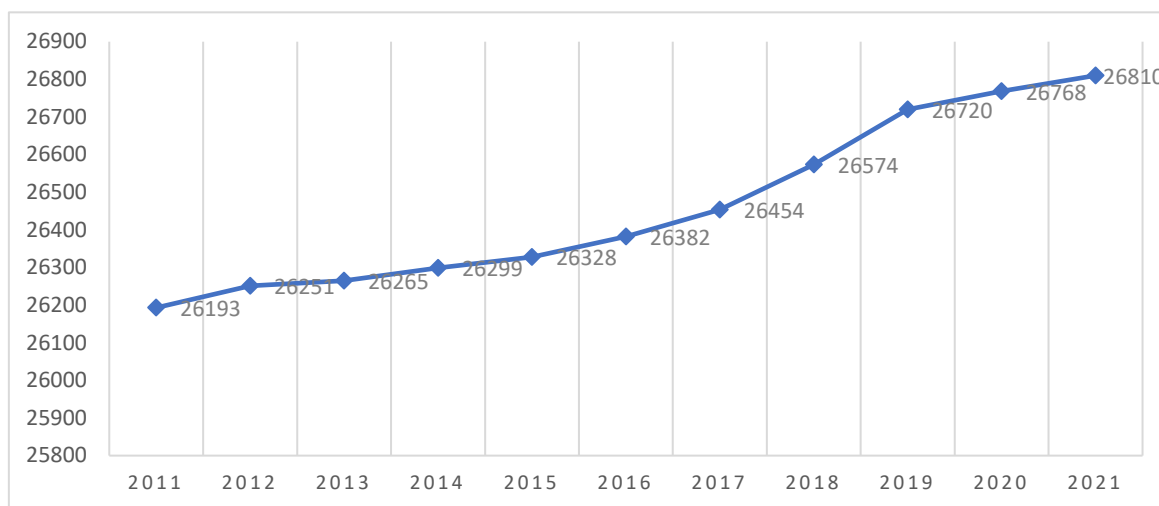
- Különbéféle szakképzések
- Pályaorientációs tanácsadás
- Gyakorlati képzőhelyek ellenőrzése
- Ágazati alapoktatás és vizsga
- Duális diploma
- Mesterképzés és mestervizsga
- Szakmai vizsgák
- Kamarai gyakorlati oktatói képzés
- Szakmai versenyek

További kamarai tevékenységek, tanácsadói szolgáltatások:

- Békéltető testület
- Okmányhitelesítés
- Széchenyi újraindítási hitelek
- Teljesítésigazolási szakértői szerv
- Választott bíróság
- Pályázatkereső
- Munkajogi tanácsadás

8.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

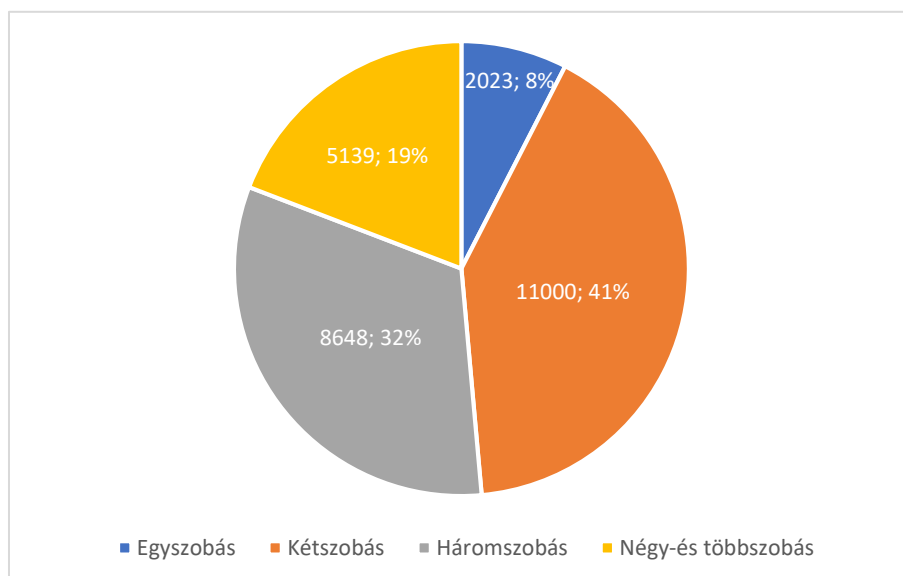
Eger MJV lakóingatlanjainak száma 2010-ben 25 449 darab volt, amely 2021-re 26 810 darabra emelkedett. A városban tehát a lakóingatlanok száma 11 év alatt 5,3%-kal azaz 1361 darabbal bővült. Ez meghaladja a megyei (1,4%), a budapesti (3,9%) és az országos (3,3%) értéket egyaránt. A növekmény 2010-2011 között volt a legnagyobb (744 db), majd közel 10 éves enyhe növekedés után 2018-ban és 2019-ben volt ismét jelentősebb növekedés, ekkor 120, majd 146 db-al nőtt a lakások száma Egerben.

81. ábra A lakásállomány változása Egerben (2010-2021)

Forrás: KSH

A teljes 2021 évi lakásállományon belül a legkisebb arányt az egyszobás lakások képviselik (8%, míg a legnagyobb arányban a kétszobás lakások találhatók meg (41%).

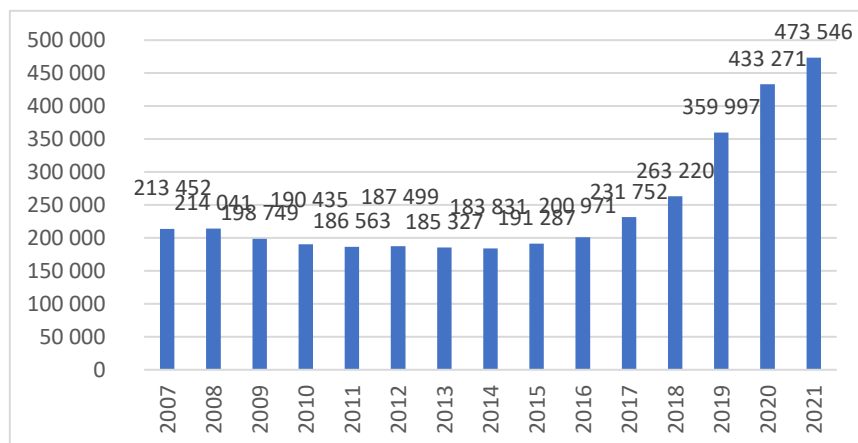

82. ábra A lakásállomány arányai szobaszám alapján Egerben (2021)

Forrás: KSH

Az átlagos lakóingatlan ár négyzetméterre vonatkozóan Eger egészére vonatkozóan 506 975 Ft/m² 2021. novemberében. Ugyanebben az évben a legkisebb ár 213 261 Ft/m², a legnagyobb 697 674 Ft/m² volt.

Az árak alakulásában a 2008. évi válság kisebb áresést eredményezett, amely egészen 2014. évig kifutott, az időszak legalacsonyabb átlagárával. 2015-től az árak erőteljes növekedést mutatnak, amely különösen 2019-2021 között gyorsult föl. A 2014. évi legalacsonyabb átlagos értékhez képest (183 831 Ft/m²) a 2021. évi átlagár (473 546 Ft/m²) nominálértéken 158%-os növekedést mutat.⁴²

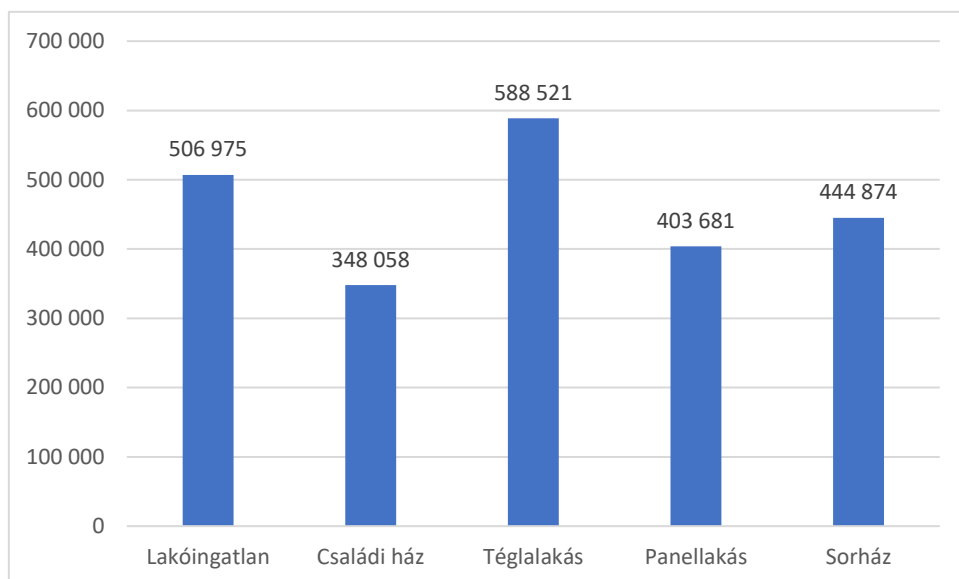

83. ábra Eger, átlagos lakóingatlanárak alakulása évente, nominálértéken, 2007-2021

Forrás: ingatlanet.hu

A különböző lakástípusok között jelentős árkülönbségek jellemzőek. 2021. novemberében a legmagasabb áron a téglalakásokat árulták Egerben (588 521 Ft/m²), míg a családi házakért kellett a legkevesebb átlagos négyzetméterárát fizetni (348 058 Ft/m²). Ebben szerepe lehet a családi házas lakásállomány egy része elavult állapotának, illetve a nagyobb méretekből adódó magasabb fenntartási költségeknek is: az átlagos családi ház Egerben 187 m², míg az átlagos méretű téglalakás 69 m².

⁴² Forrás: ingatlanet.hu

84. ábra Eger, lakóingatlan típusok átlagára, 2021. november

Forrás: ingatlannet.hu

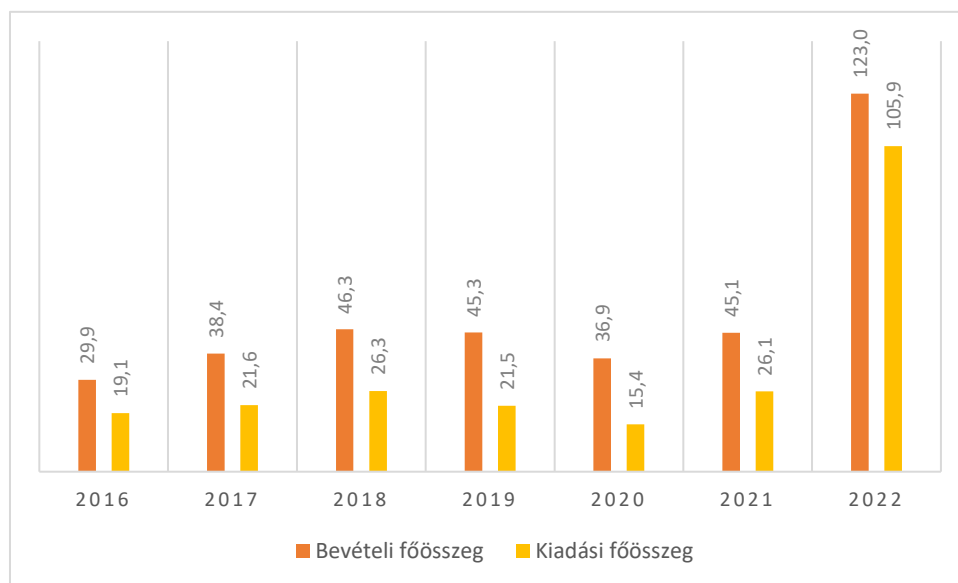
Az árak tekintetében igen jelentős a területi szóródás is. A Belvárosban az átlag négyzetméterár 2021. novemberében 583 905 Ft/m², de 680 000 Ft/m² áron is cserélt gazdát ingatlan. Ugyanakkor pl. az Északi lakótelepen inkább a 200 000 Ft/m² körüli árak jellemzőek.

I.9. AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉS

9.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

Költségvetés

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata gazdálkodását az új koronavírus által okozott járvány megjelenését megelőző években stabil pénzügyi folyamatok jellemezték. A működés biztosítása mellett prioritást kaptak a költségvetési politikában az uniós fejlesztési forrásokból megvalósuló feladatok is. Kiemelt célnak tekintette a város a vállalkozások betelepülésének, bővítésének ösztönzését, mely a TOP pályázatokon kívül hazai források bevonását is jelentette⁴³.

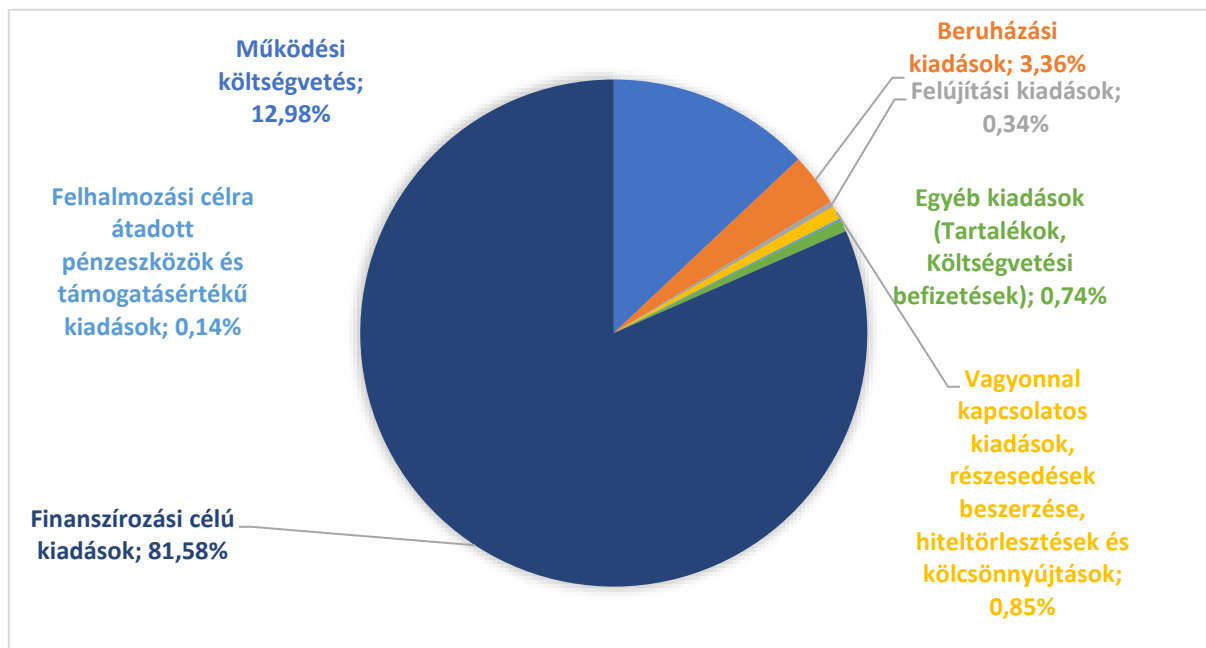
85. ábra A bevételi és a kiadási főösszeg (Mrd) alakulása, 2016-2022

Forrás: Eger MJV PH Adó Iroda

A költségvetés bevételi főösszege az utóbbi években folyamatos növekedést mutatott: 2020-ban még 36,8 milliárd Ft, 2021-ben 45,1 milliárd Ft, 2022-ben pedig már 122,9 milliárd Ft összeggel szerepelt az adott évi költségvetésben.

A költségvetés bevételei meghatározzák, hogy a kiadásokat milyen nagyságrendben lehet az egyes években tervezni. A kiadási főösszeg 2022-re 105,9 milliárd Ft-ra emelkedett, amely több, mint 90,5 milliárd forintos növekedést jelent 2020 évhez képest. Az önkormányzat költségvetés kiadásai közül a az önkormányzati nagyberuházások az előző évhez képest 2022-ben a felére (3,5 milliárd forint) csökkent, hasonló értéket mutat, mint a 2020-ban (3,3 milliárd Ft). A működési kiadások az utolsó 3 évben 9,9 milliárd forintról 13,7 milliárd forintra emelkedett. 2022-ben a finanszírozási célú kiadások 86,3 milliárd forintra emelkedett az előző évhez képest, akkor 6,7 milliárd volt.

⁴³ Forrás: Gazdasági Program 2020-2024

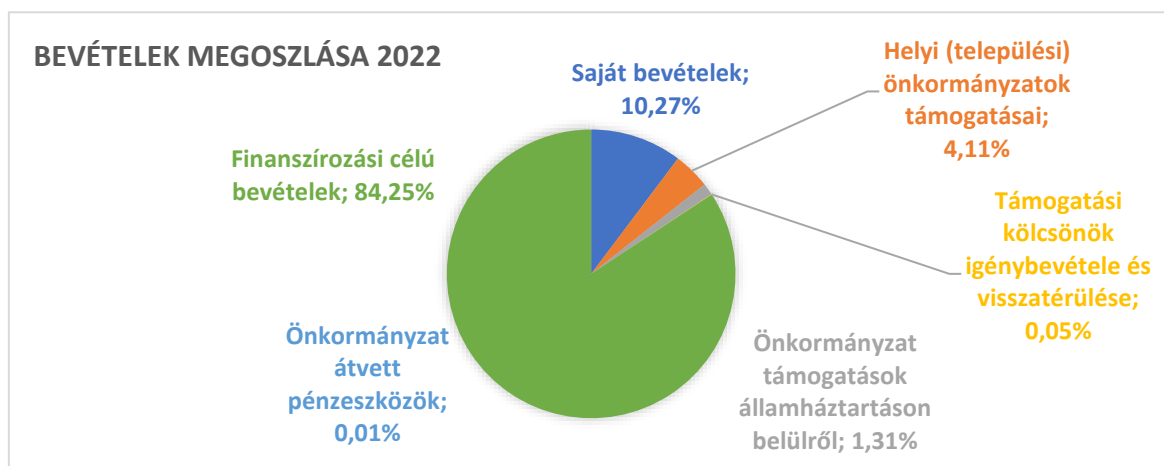
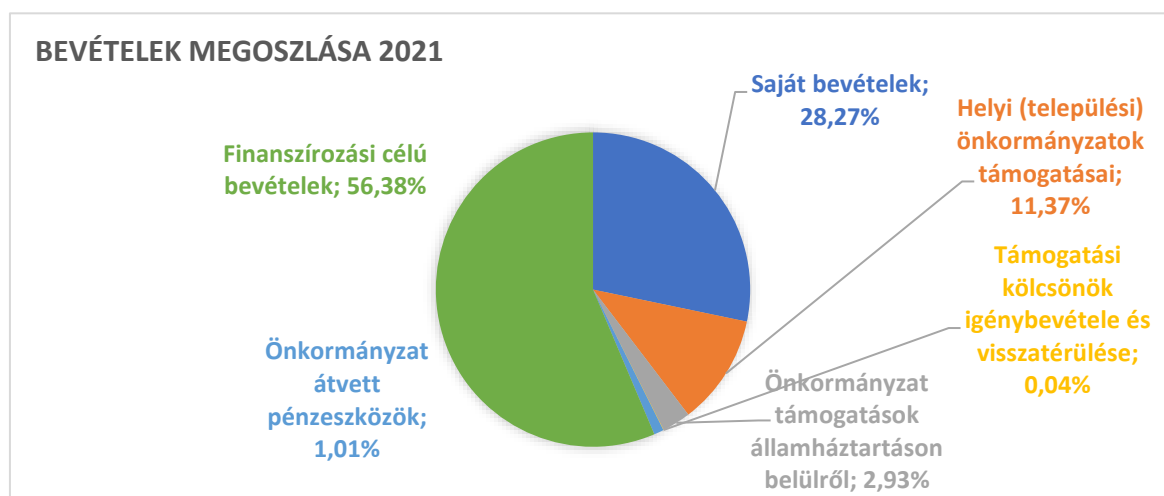
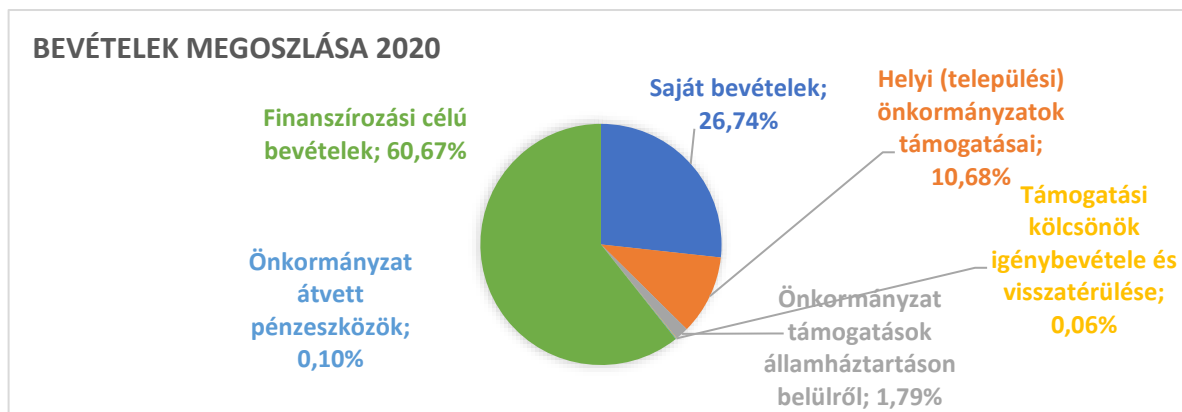

86. ábra Az önkormányzat kiadásai 2022-ben

Forrás: Eger MJV PH Adó Iroda

A költségvetési főösszegegen belül folyamatosan emelkedett a saját bevételek összege, 2022 évben 12,6 milliárd Ft, volt, mely 1,9 milliárd Ft-tal több, mint 2021-ben. Azonban a saját bevételek aránya 2022 évben 10,27%-ra csökkent vissza. A saját bevételeken belül az iparűzési adó kiemelkedő (75,4%), meghatározó szerepe továbbra is fennáll, így már nagysága okán is, alapvetően befolyásolta az adóbevételek teljesülését. 2020-ban 9,8 milliárd Ft, 2021-ben 9,4 milliárd Ft saját bevételt realizált az önkormányzat. 2021-ben 10,7 milliárd Ft bevétel keletkezett, a 2022-re tervezett saját bevételi előirányzatot (10,3 milliárd Ft) 21,7%-kal haladta meg a tényleges összeg.

Az igénybe vett maradvány értékét, illetve a bevételek 2020-2022 közötti típusonkénti megoszlását az alábbi ábrák ismertetik.

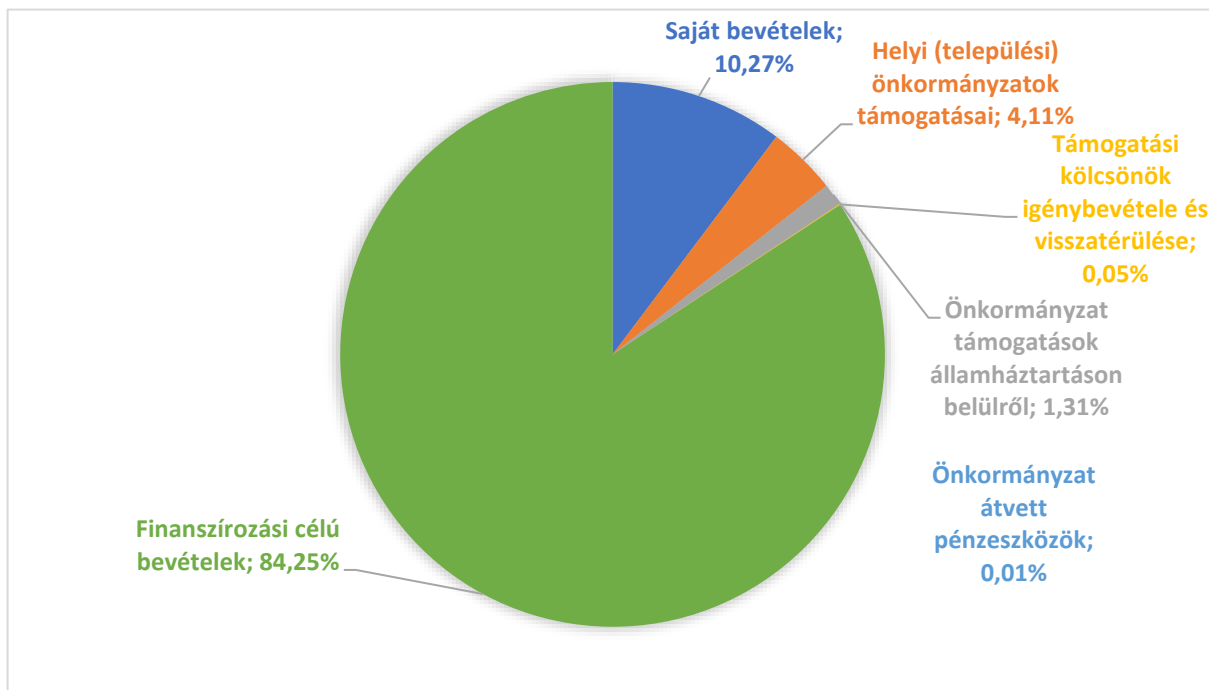

87. ábra Az önkormányzati bevételek megoszlása, 2020-2022

Forrás: Eger MJV PH Adó Iroda, saját szerkesztés

A diagramok alapján látható, hogy a saját bevételek aránya a költségvetésen belül 26,74%-ról 10,27%-ra csökkent a vizsgált időszakban. A bevételek legnagyobb részét a finanszírozási célú bevételek teszik ki, mely 2022-ben 84,25%-os értéket mutat, az előző két évhez képest jelentős növekedést figyelhető meg. A helyi (települési) önkormányzatok támogatásai 4,11%-ra csökkentek az előző évi 11,3%-hoz képest.

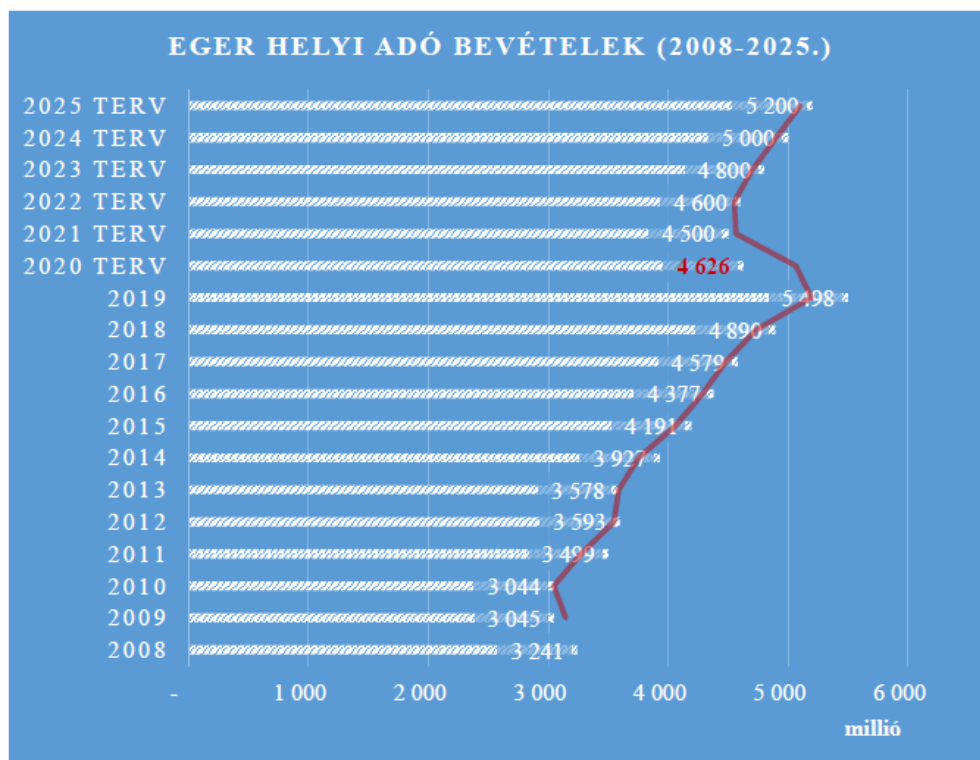
A következőkben a 2022. évi költségvetési beszámoló és a 2022-es önkormányzati adók szöveges beszámolójának főbb megállapításai következnek.

88. ábra Az önkormányzati bevételek megoszlása 2022

Forrás: Eger MJV PH Adó Iroda

2022-ben Eger költségvetése 122,9 millió Ft bevételi és 105,9 kiadási főösszeggel zárt, működési hiány nélkül. A költségvetési bevételek teljesítése 17 663 millió Ft. A saját bevételek 12 628 millió Ft-ot tettek ki. Az összes bevétel 84%-át a finanszírozási célú bevételek képezik, melynek összege 103 596 millió Ft volt 2022-ben.

89. ábra Helyi adó bevételek (2008-2025), Eger

Forrás: Eger MJV PH Adó Iroda

Az állami beavatkozások és elvonások erősödése miatt 2020. évtől az önkormányzat adópolitikai lehetőségei jelentősen leszűkültek, így érdemi adóváltozásokra csak csekély mozgástér állhat rendelkezésre. A gépjárműadó teljes éves bevétele elvonásra került, a szolidaritási hozzájárulás bevétele többszörösére emelkedik 2024-ig. Megszűnik a helyi iparúzési adófeltöltés jogintézménye, a kis- és középvállalkozások esetében a helyi iparúzési adó mértéke 1 %-ra csökkentendő⁴⁴. A helyi adók tekintetében adómérték nem emelhető, új adó nem vezethető be, a kedvezményeket továbbra is biztosítani kell⁴⁵. A 2020. évben az idegenforgalmi adóbevétel támogatási jogcímen érkezik, valamint 2020. II. félévétől megszűnt a reklámhordozók építményadója is.

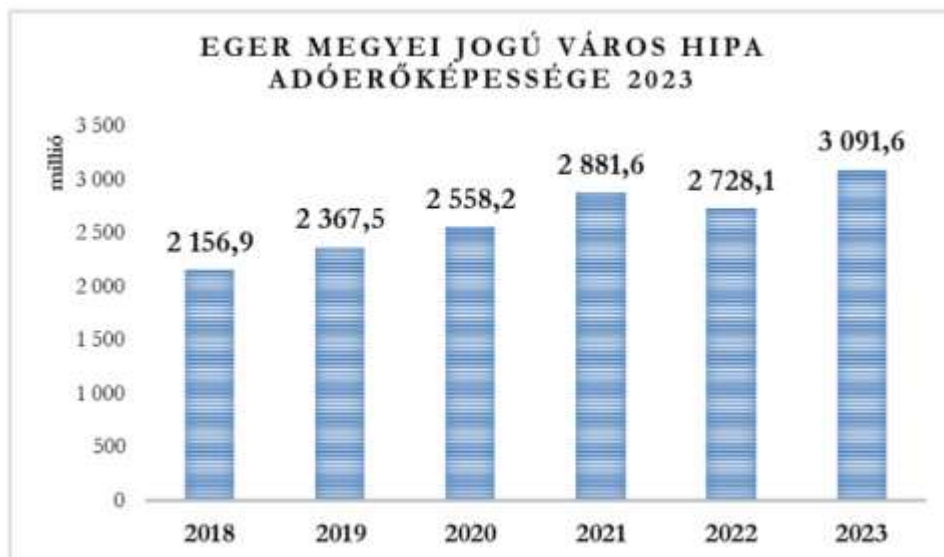
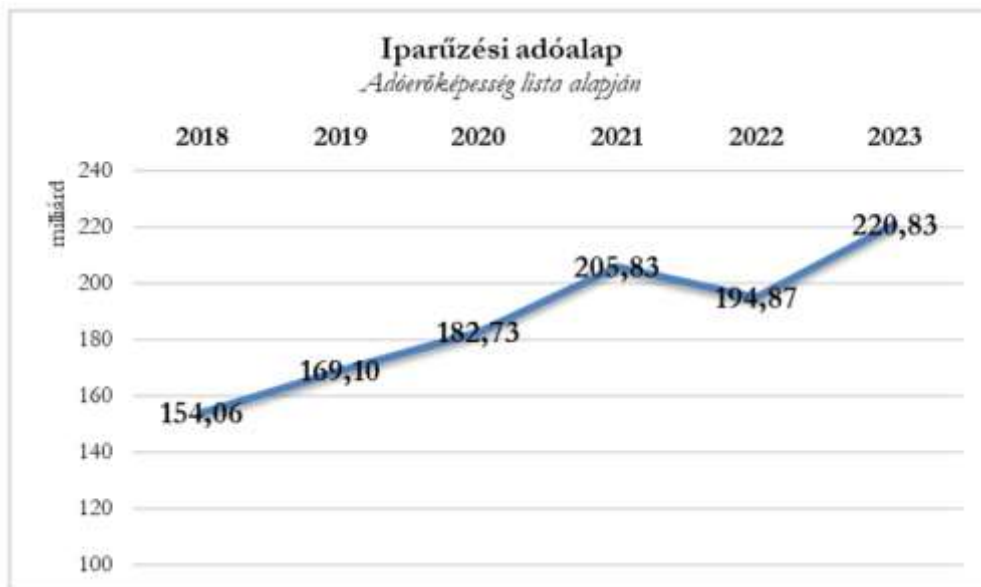
Eger Megyei Jogú Város Önkormányzatának feladatellátását a saját bevételek (ennek legjelentősebb része a helyi adókból befolyó bevételek), az állami támogatások, valamint az egyre csökkenő átengedett központi adók biztosítják. Az önkormányzati adóhatóság által beszedett központi adók, pótlékok és bírságok (adók módjára kimutatott egyes bírságok, késedelmi pótlék, bírság stb.) eltérő mértékben, az évente elfogadott költségvetési törvényben megállapított arányban illetik meg az önkormányzatot.

⁴⁴ 639/2020. (XII. 22.) Korm. rendelet a koronavírus-világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges egyes intézkedésekről: a kis- és középvállalkozások esetében a helyi iparúzési adó mértéke 1 %-ra csökken

⁴⁵ 535/2020. (XII.1.) Korm. rend a koronavírus-világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges helyi adó intézkedésről

Az önkormányzatok évente adatot szolgáltatnak a Magyar Államkincstár felé az iparűzési adóerő-képesség alapjául szolgáló helyi iparűzési adóalapról (iparűzési adóerő-képességet meghatározó adóalap) és az annak 1,4%-át jelentő iparűzési adóerő-képességről (iparűzési adóerő-képesség).

Az önkormányzatok működésének támogatását határozza meg majd az adóerőképesség, mivel a magas adóerőképességgel rendelkező városok kevesebb támogatást kapnak működésükhöz. Egyúttal egyfajta adót, szolidaritási hozzájárulást „fizetnek” a nagyobb adóerőképességgel rendelkező települések a központi költségvetés felé, az utóbbi években ennek Eger is részese lett.

90. ábra Iparűzési adó

Forrás: Eger MJV PH Adó Iroda

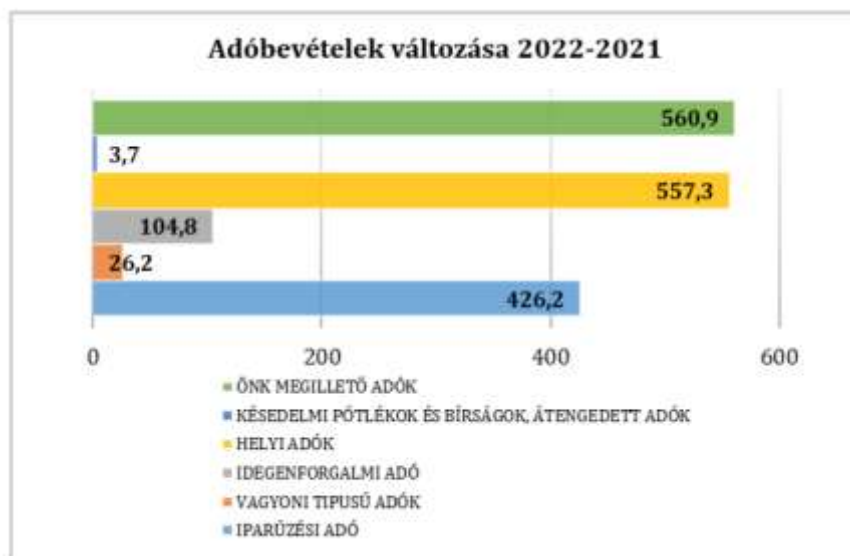
A szolidaritási hozzájárulás csak könyvelés tételileg adó, a gyakorlatban a központi költségvetés ezzel az összeggel csökkenti az érintett önkormányzatoknak a támogatását. Egyes állami támogatások attól is függenek, hogy az adott település egy lakosra jutó iparűzési adóerő-képessége milyen nagyságot mutat. Erre vonatkozóan különféle paraméter táblázatok állnak rendelkezésre a 2023. évi költségvetési törvényben.

Az önkormányzattól szolidaritási hozzájárulás címén történő elvonása a települési önkormányzat számára folyósítandó támogatás havi összegéből a nettó finanszírozás keretében történik. Ez komoly érvágás a nagyobb adóerőképességgel rendelkező megyei jogú városoknak, hiszen Eger Megyei Jogú Város 2021. évben 796,9 millió forint, majd 2022. évre 731,7 millió forint hozzájárulást „fizetett” a központi költségvetésnek. Ezt megelőző években ilyen jellegű hozzájárulást Egernek nem kellett fizetnie, mivel a szabályok magasabb értéknél húzták meg a szolidaritási adófizetés határát.

Egerben a csökkenő lakosságszám és az emelkedő adóerőképességi adatok értelemszerűen növelték az egy főre jutó adóerőképességet. Míg 2019. évben ez a mutatószám 44.592 forint volt, addig 2023. évre már 61.339 forint lesz, azaz 37%-kal nő a mutatószám.

A gazdasági program készítése során a helyi adópolitika vonatkozásában feltételezték azt is, hogy:

- az adóztatást érintő jogszabályi környezet jelentősen 2024-ig nem változik,
- a gépjárműadó 40%-a továbbra sem lesz önkormányzati adóbevétele,
- az idegenforgalmi adó felfüggesztése megszűnik 2021. január 1-jétől,
- a megyei jogú városokat nem érinti a különleges gazdasági övezet elvonása, valamint
- nem változnak gyökeresen a vagyoni típusú helyi adóztatás és az iparüzési adóztatás keretszabályai és adózási eljárásai, hatáskörei.

91. ábra Adóból származó bevételek 2022-ben

Forrás: Eger MJV PH Adó Iroda

A befolyt önkormányzati adóbevételek döntő többségét /91%-át/ a gazdálkodók (vállalkozások, vállalkozók) fizették. A magánszemélyek által befizetett adók az összes adóbevételek 9%-át adták. A 2021. évhez képest a 2022. évi adóbevételek 560.934 ezer forinttal emelkedtek. A 2020. évhez mérten a 2022. évi adóbevételek 581.752 ezer forinttal nőttek.

ADÓBEVÉTELEK 2022. december 31.	TELJESÜLT	HÁZTARTÁSOK	GAZDÁLKODÓK
ÉPÍTMÉNYADÓ	1 052 118 468	299 604 216	752 514 252
TELEKADÓ	470 050	154 493	315 557
IDEGENFORGALMI ADÓBEVÉTEL	243 943 276	80 177 817	163 765 459
HELYI IPARÚZÉSI ADÓBEVÉTEL	3 979 157 856	96 640 970	3 882 516 886
HELYI ADÓBEVÉTELEK ÖSSZESEN	5 275 689 650	476 577 496	4 799 112 154
KÉSEDELMI PÓTLÉKOK ÉS BÍRSÁGOK	21 049 314	7 977 996	13 071 318
ÖNKORMÁNYZATOT MEGILLETŐ ADÓBEVÉTELEK ÖSSZESEN	5 296 738 964	484 555 493	4 812 183 471

92. ábra 2022. évi adóbevételek alakulása

Forrás: Eger MJV PH Adó Iroda

Egerben a helyi adóbevételek 91%-át vállalkozások, vállalkozók fizették. Eger megyei jogú városban települési adó nem került bevezetésre és ezt 2024. évig sem tervezik.

A helyi adóztatás struktúrája

A helyi adózás egri struktúrája továbbra is három fő rendszerelemre épült, nevezetesen:

- a helyi iparúzési adóra,
- a vagyoni típusú adóra (építményadóra és reklámhordozók utáni építményadóra, amely utóbbi 2020. II. félévtől kivezetésre került) és
- a kommunális jellegű adóra (idegenforgalmi adó).

Az egri adórendszer megtervezésénél és a helyi adópolitika kialakításánál, változtatásainál a fő elvek:

1. igazságosságot tükrözzön az adóterhek méltányos megoszlásával,
2. elfogadható és megfizethető terheket jelentsen a lakosságnak és a vállalkozóknak,
3. támogassa a gazdasági talpra állást, munkahely teremtést,
4. széles adózói körre terjedjen ki,
5. az adómértékek - a törvényi maximális mértékekhez képest – az építményadóban mérsékeltek legyenek,
6. a magánszemélyeket érintő helyi adókedvezményi rendszer kidolgozásával széles körben kedvezményezze az itt lakó polgárokat,
7. különösen az építményadónál differenciált adómértékek kerüljenek alkalmazásra,
8. a bevezetett helyi adók megfelelő nagyságú bevételt biztosítsanak a kötelező feladatok ellátásához.

Adómértékek 2022	adómaximum	általános egri mérték (átlagos)	egri mérték az országos adómaximumon belül
helyi iparüzési adó*	adóalap 2%-a	adóalap 2%-a	100,00%
építményadó (építmény) **	2018 Ft/m ²	308 Ft/m ²	15,30%
idegenforgalmi adó **	550,3 Ft/fő/vendégéjszaka	500 Ft/fő/vendégéjszaka	90,90%
telekadó	366 Ft/m ²	nincs bevezetve	0,00%
magánszemélyek kommunális adója	31 187 Ft/adótárgy	nincs bevezetve	0,00%
települési adó	nincs felső korlát	nincs bevezetve	0,00%
*2021 és 2022. évekre KKV-nek 1% és ebből még 50%-os helyi önkormányzati adókedvezmény is járhat.			
** 2020. évtől az adómérték 2022. évig nem volt emelhető.			

93. ábra Egri átlagos adómértékek az adómérték maximumok arányában 2022. évre

Forrás: Eger MJV PH Adó Iroda

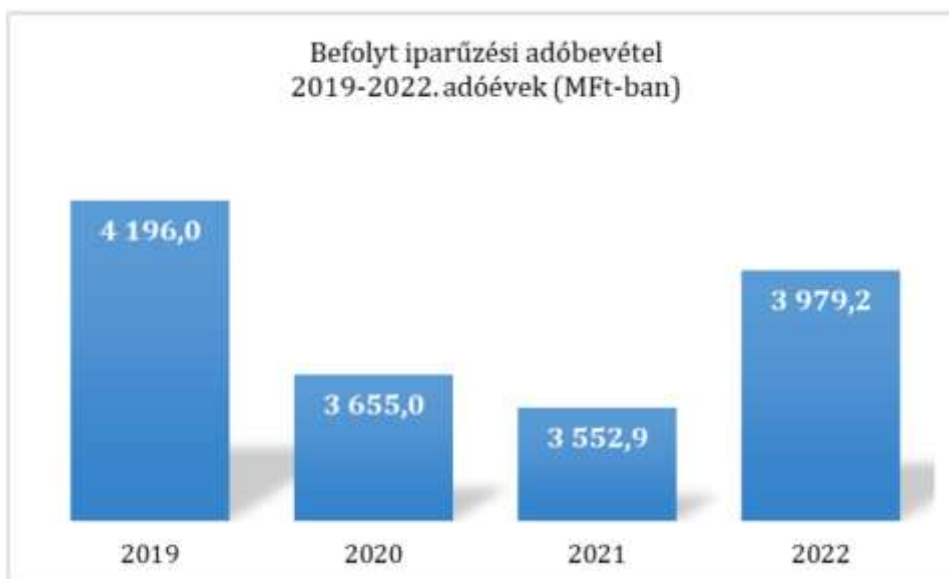
Helyi iparüzési adó

Helyi iparüzési adóban két kedvezményezett kör lehetséges:

Az a vállalkozó, akinek a vállalkozási szintű adóalapja éves szinten a 2,5 millió forintot nem haladja meg, az állandó jellegű tevékenység végzése utáni számított végleges iparüzési adójából 50%-os önkormányzati adókedvezményt vehet igénybe. Az adókedvezményt nem befolyásolja, hogy az adózó az adó alapját egyszerűsített módon határozza meg.

Az a házi orvos, védőnő vállalkozó, akinek a vállalkozási szintű adóalapja éves szinten az adóévben a 20 millió forintot nem haladja meg, az állandó jellegű tevékenység végzése utáni számított végleges iparüzési adójából 50%-os önkormányzati adókedvezményt vehet igénybe.

A Megyei Jogú Városokat – közte Eger is – kifejezetten hátrányosan fogja érinteni az összességében 3,73-szorosára növekedő szolidaritási adófizetés. Ugyanis a kormány 2021. évtől jelentősen megemelte önkormányzatok által fizetett szolidaritási hozzájárulás összegét. Ezt az adót azok az önkormányzatok fizetik, amelyeknél viszonylag magas az egy lakosra jutó iparüzési adóerő.

94. ábra Befolyt iparüzési adóbevétel 2019-2022, Eger

Forrás: Eger MJV PH Adó Iroda

Eger Megyei Jogú Város adóerőképessége jelentősen nőtt az elmúlt időszakban, ám ez nem feltétlen jelent többlet adóbevételt az önkormányzatnak.

Az éves helyi iparűzési adóbevallások benyújtását (jellemzően az adóévet követő év május 31-ig) és feldolgozását követően az önkormányzat minden évben adatot szolgáltat a Magyar Államkincstár felé az iparűzési adóerő-képesség alapjául szolgáló helyi iparűzési adóalapról (benyújtott és feldolgozott hipa bevallások és bejelentések alapján) és az annak 1,4%-át jelentő települési iparűzési adóerő-képességről. Ez az összeg a befolyt adóforintoktól teljesen független, tehát a KKV-nek nyújtott adófelezés (2 %-os mérték helyett 1 %-os mértékkel fizetnek), és az önkormányzati helyi adókedvezmények (50 % helyett 75 %) sem kerülnek korrekcióra az adóerőszámításnál, így azt veszi alapul a számítási metodika, mintha a KKV-k 1 %-os adómértéke helyett 1,4 %-kal adóznának adóalapjuk után. Minden más vállalkozások esetében az egri 2 %-os mérték helyett, 1,4 %-os megtérülést valószínűsít a számítás.

2022. évi iparűzési adóelőleget meghatározó településre jutó adóalap 220 826 millió forint, az önkormányzat 2023. évi iparűzési adóerőképessége: 3 091 millió forint. A 2022. évi iparűzési adóbevallások tükrében az adóerőképességi adatok, így alakultak:

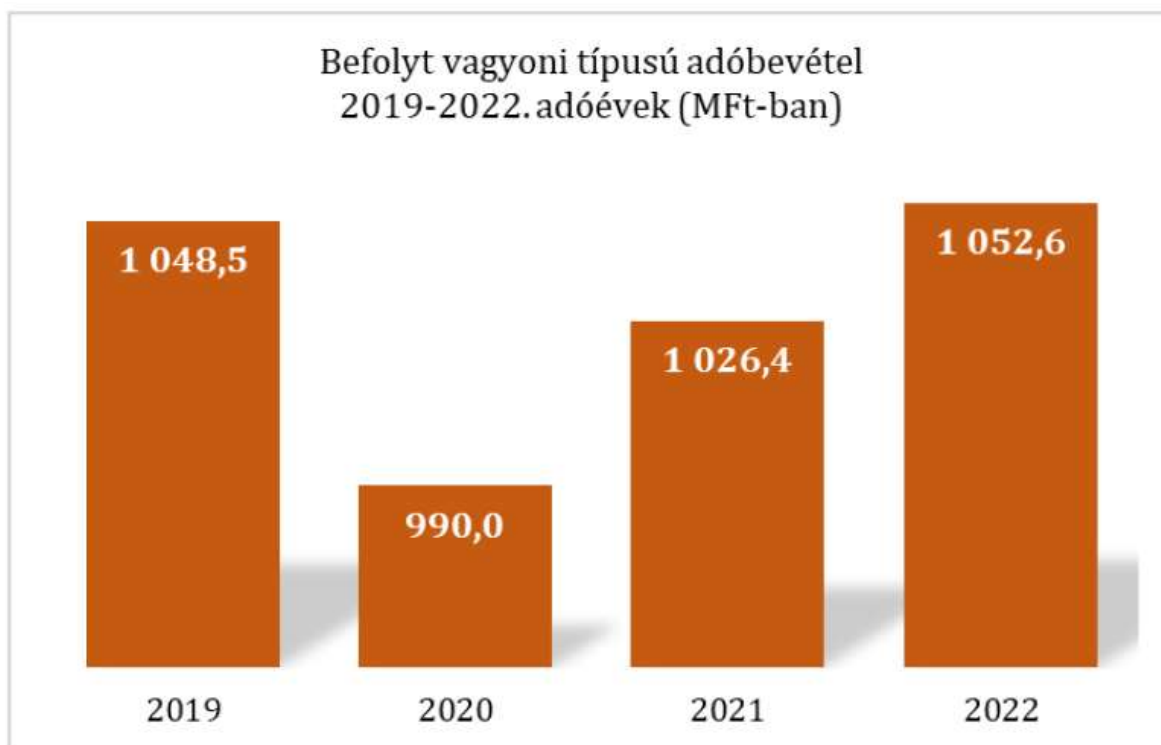
95. ábra HIPA adóerőképessége 2022, Eger

Forrás: Eger MJV PH Adó Iroda

Építményadó

Az épület, épületrész utáni építményadó, az épülettel be nem épített terület utáni telekadó, valamint a magánszemély kommunális adója jelenti a magyar helyi adórendszerben az ún. tárgyi adókat. Egerben építményadót kell fizetni az ebben érintetteknek, sem telekadó, sem kommunális adó, sem más települési adó nincs kivéve a városban lakókra, vállalkozókra.

Egerben az építményadó megállapításának alapja az építmény m²-ben számított hasznos alapterülete. A következő években nem tervezik az átállást a forgalmi típusú vagyoni adóztatásra.

96. ábra Építményadó

Forrás: Eger MJV PH Adó Iroda

Az adó alapja az önkormányzat döntésétől függően lehet az építmény m²-ben számított hasznos alapterülete, ebben az esetben az adó mértékének felső határa 1100 forint/év/m² növelve a valorizálás összegével (2005-től az önkormányzatok ezt a mértéket az inflációval növelhetik). 2022. évre az adómérték maximuma 2.018 forint/év/m².

A záraskor 42.428 db adótárgya (építménye) tartozott adókötelezettség alá, melyek a megállapított átlagos adómérték értéke (önkormányzati adókedvezményekkel csökkentve) 308 m²/év/forint volt, ez a törvényi maximális adókulcs mindössze 15,3%-a.

A magánszemélyek tulajdonában lévő adótárgyakra vonatkozó adómértékek /az eltérített önkormányzati adókedvezményekkel/ még kedvezőbbek, ők átlagosan a törvényi mérték mindössze 5,7%-ával adóztak.

Az építményadón belül három nagyobb helyi adókedvezmény típus létezik:

- *Bel- és külterületen lévő lakás céljára szolgáló építmény után, ha az adóalany az adóév első napján azt ténylegesen (életvitelszerűen) lakóhelyként használja - figyelemmel a lakcímet igazoló hatósági igazolvány adataira is - 50%-os mértékű adókedvezményre jogosult.*
- *Az egy háztartásban három vagy több gyermeket nevelő magánszemély a bel- és külterületen lévő lakás céljára szolgáló építmény után, ha az adóév első napján azt ténylegesen (életvitelszerűen) lakóhelyként használja - figyelemmel a lakcímet igazoló hatósági igazolvány adataira is - 100%-os mértékű adókedvezményre jogosult.*

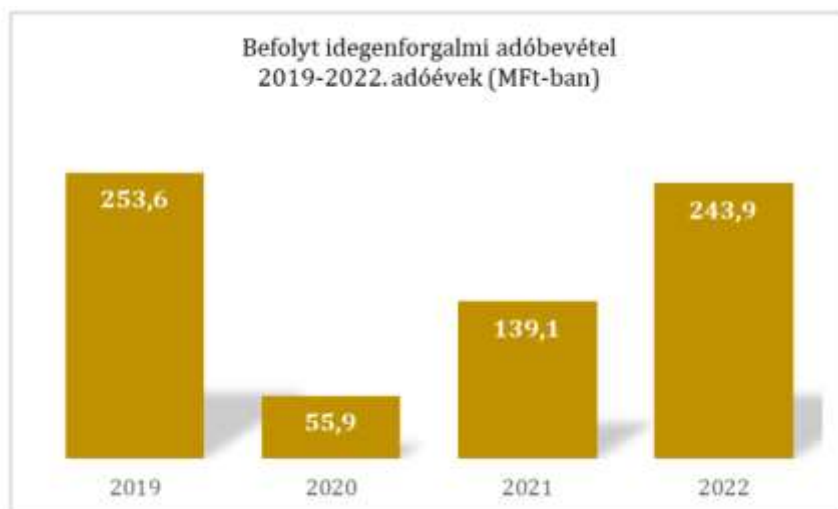
- Az öregségi nyugdíjra, rehabilitációs ellátásra, rokkantsági ellátásra jogosult magánszemély, illetve a megváltozott munkaképességű személy a bel- és külterületen lévő lakás céljára szolgáló építmény után, ha az adóalany az adóév első napján azt ténylegesen (életvitelszerűen) lakóhelyként használja - figyelemmel a lakcímet igazoló hatósági igazolvány adataira is - 100%-os mértékű adókedvezményre jogosult.

Idegenforgalmi adó

Eger megyei jogú városban az idegenforgalmi adó alapja - 1992. év óta - a vendégéjszakák száma alapján került meghatározásra. 2022. évtől az adó mértéke 500 Ft/fő/vendégéjszaka. A törvényi adómértéken (550 Ft) belül, ennek 90,9%-ában került meghatározásra Egerben alkalmazandó adó mértéke. Idegenforgalmi adó mértékek maximuma a nyolc év alatt 63 forinttal nőtt, ám 2013. évtől Egerben az elfogadott adómérték nem emelkedett.

A nyilvántartott szálláshelyek száma Egerben 2020. január 1-jétől 504-ről 2022. december 31-ig 674-re nőtt. Így a városban nyilvántartott szálláshelyek száma 33%-kal nőtt az elmúlt 3 év során (+170 szálláshely).

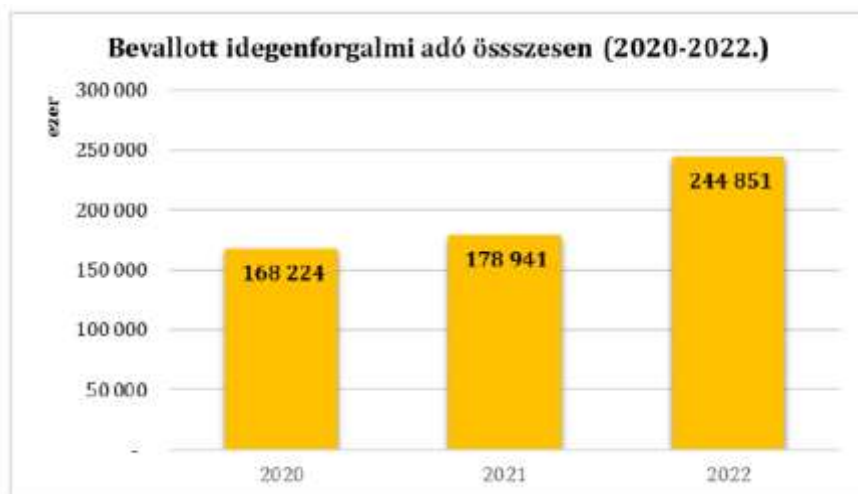
Az egri szálláshelyeken 2022. február 24-től az Ukrajnából érkező ukrán, vagy más nemzetiségű állampolgárságú személyekre nem terjed ki az idegenforgalmi adókötelezettség, így ők nem alanyai az idegenforgalmi adónak. A bevallási adatok alapján, eddig 22.655 vendégéjszakát lehetett ilyennek minősíteni, így ők 11.327 ezer forint „ifa mentességet” kaptak Egerben.

97. ábra Idegenforgalmi adóbevételek 2019-2022

Forrás: Eger MJV PH Adó Iroda

2022-ben a befolyt idegenforgalmi adóbevétel összege (243,9 MFt) megközelítette a 2019 évit (253,6 MFt). Az előző évhez képest 104,8 MFt-tal emelkedett ez az összeg, mely 75%-os növeledést jelent.

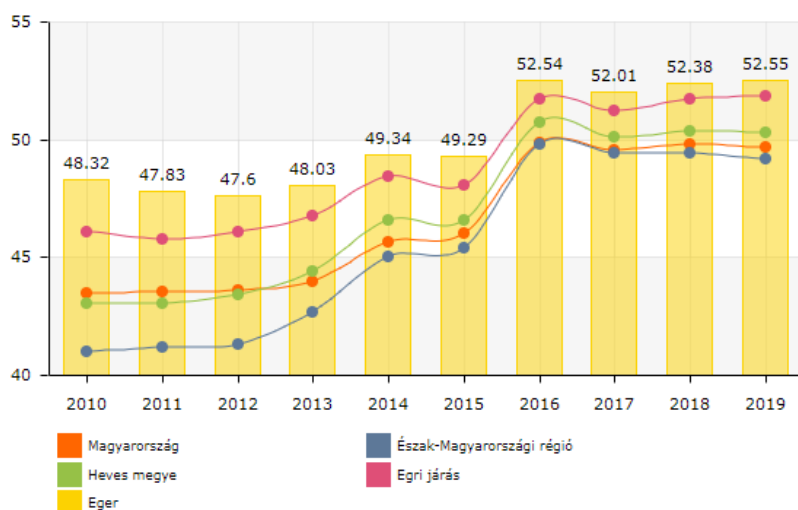

98. ábra Bevallott IFA összesen 2020-2022, Eger

Forrás: Eger MJV PH Adó Iroda

A vendégek a múlt évben 65.910 ezer forinttal több idegenforgalmi adót fizettek a szálláshelyeken, mint tették ezt a megelőző 2021-es év hasonló időszakában. 2022. évben összesen 244.851 ezer forint vendégektől beszedett idegenforgalmi adót vallottak a szálláshelyek.

Az alábbiakban az adóbevételek településtípusonkénti összehasonlítása kerül bemutatásra az Állami Számvevőszék elemzése alapján⁴⁶.

99. ábra SZJA alapot képező jövedelemmel rendelkezők száz állandó lakosra vetített száma, 2010-2019 (%)

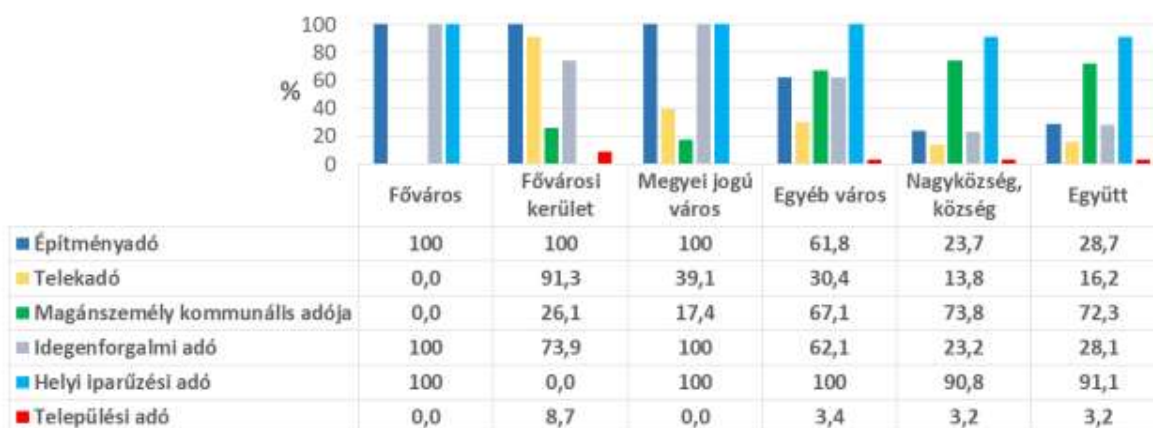
Forrás: Lechner Nonprofit Kft.

	Önkormányzatok száma (db)	Építményadó	Telekadó	Magánszemély kommunális adója	Idegenforgalmi adó	Helyi iparűzési adó
Főváros	1	76,7	0	0	130,0	163 977,2
Kerületek	23	49 405,5	10 636,2	1 377,5	7 033,4	140 195,1
Megyei jogú városok	23	37 813,5	3 113,1	803,6	1 739,5	181 402,6
Egyéb városok	322	32 156,3	6 630,1	6 565,4	5 478,5	218 168,3
Nagyközségek, községek	2809	8 142,2	3 715,3	5 820,0	1 867,1	84 565,2
Összesen	3178	127 594,2	24 094,7	14 566,5	16 248,6	788 308,4

100. ábra A helyi adóbevételek alakulása településtípusonként (millió Ft), 2019

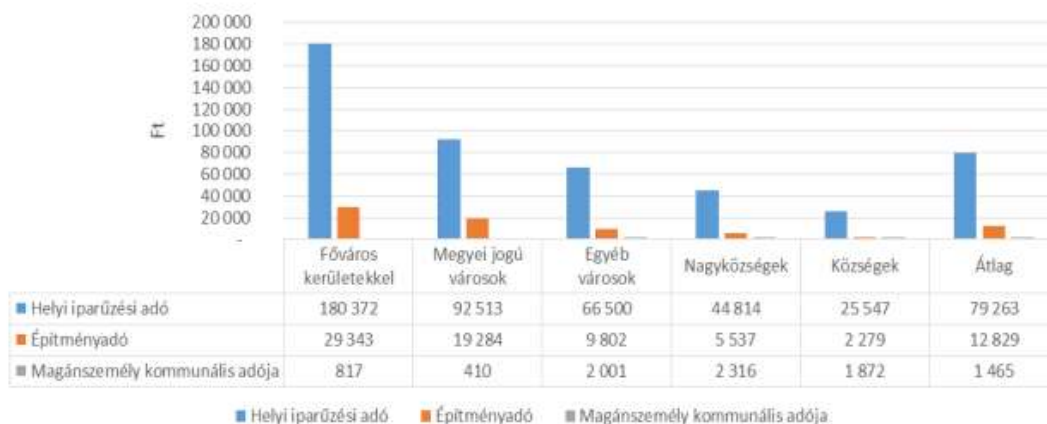
Forrás: Kincstár adatok alapján ÁSZ szerkesztés

Az építményadóból befolyt bevételek összege egyenes arányban áll a település méretével. Az idegenforgalmi adóból származó bevételek a fővárosi kerületekben a legmagasabb (jelzi a főváros turizmusban betöltött szerepét), valamint egyéb városokban számít jelentős bevételi forrásnak, így főként a Balaton környéki települések profitálnak az IFÁ-ból. Fontos megjegyezni, hogy a megyei jogú városok közt Eger IFA-bevétele 2018-ban és 2019-ben is listavezetőnek számított turisztikai vonzerejének megfelelően. Minden települési önkormányzat esetében a helyi iparűzési adókból származik az önkormányzati bevételek legnagyobb része, az egyéb városok jelentősége is felértékelődik a nagyobb központok, (főváros és MJV-k) agglomerációs területein. Az egy főre jutó HIPA-bevételek összege azonban egyenes arányban csökken a településmérettel.

101. ábra Az adónemet alkalmazó önkormányzatok aránya településtípusonként a 2020. évben

Forrás: a Kincstár elektronikus rendszerébe érkezett önkormányzati adóhatósági (jegyzői) adatszolgáltatások összesítésének nyilvános adatait felhasználva ÁSZ szerkesztés

102. ábra Az egy állandó lakosra jutó főbb önkormányzati adóbevételek a 2019. évben

Forrás: a Kincstár 2019. évi költségvetés i beszámoló adatait és a BM 2019. január 1-jére vonatkozó lakossági nyilvántartás közzétett adatait felhasználva ÁSZ szerkesztés

Vagyongazdálkodás

Eger Megyei Jogú Város vagyongazdálkodásának részletes jellemzői három dokumentumban, az alábbi felosztásban kerültek megfogalmazásra. *Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata vagyongazdálkodási koncepciója, közép- és hosszú távú vagyongazdálkodási terve*, illetve a 2020. év elején elkészített *Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata Külterületgazdálkodási Koncepciója* tartalmazza a vagyongazdálkodás általános elvein, követelményein és jogi háttérén túl az önkormányzat:

- vagyongazdálkodással kapcsolatos konkrét terveit, koncepcióit,
- vagyongazdálkodással kapcsolatos feladatait,
- az önkormányzati vagyon csoportosítását és részletes bemutatását,
- az önkormányzati vagyonnal való gazdálkodásban résztvevő intézményeket és gazdasági társaságokat, feladataikkal, közép és hosszú távú terveikkel,
- speciálisan külterületi, mezőgazdasági hasznosítású ingatlanokkal kapcsolatos terveket és feladatokat.

A vagyongazdálkodással összefüggő feladatokat a Vagyongazdálkodási Iroda végzi, a döntéseket a Polgármester, a Vagyongazdálkodási Bizottság, illetve a Közgyűlés hozza meg az egyes ügytípusok szerinti felelősségében. A tulajdonjogot nem érintő ingatlanok kezelésével, üzemeltetésével és használatával járó jogokat közterületek vonatkozásában a Városüzemeltetési Iroda, nem közterületek esetében a Vagyongazdálkodási Iroda gyakorolja. A részletes szabályokat a Közgyűlés 35/2015.(X.30.) az önkormányzat vagyonáról és a vagyongazdálkodásról szóló rendelete tartalmazza.

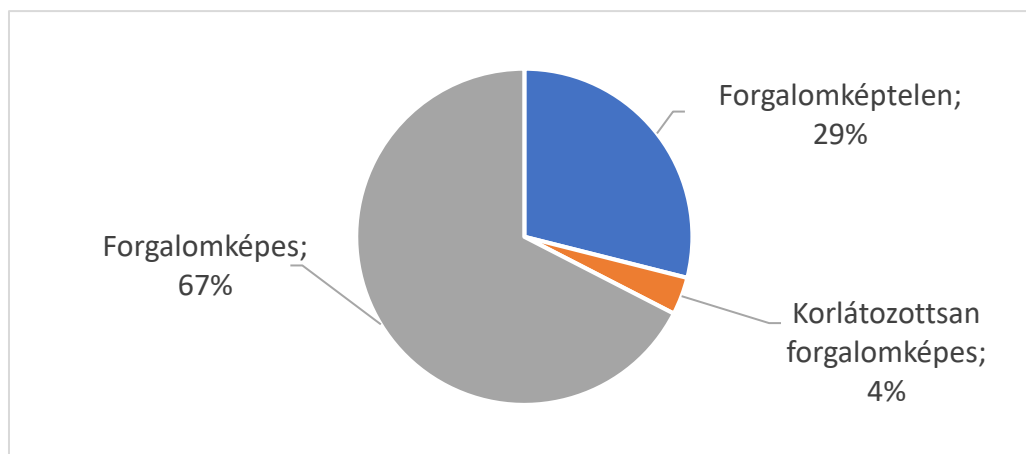
A Közgyűlés 33/2022 (XI.22.) rendelet 3. és 4. melléklete alapján önkormányzat tulajdonában jelenleg 1 188 db forgalomképtelen, 147 db korlátozottan forgalomképes ingatlan található.

Kategóriák		Terület (m ²)	Ingatlanok száma
Forgalomképtelen ingatlanok	Utak	3 114 194	880
	Járdák	32 595	27
	Közterületek	840 006	166
	Árkok	106 928	83
	Temetők	22 162	4
	Hidak	3 346	28
	Összesen	4 119 231	1 188
Korlátozottan forgalomképes ingatlanok	Közművek	497 165	61
	Intézmények	613 320	86
	Összesen	1 110 485	147

26. táblázat Forgalomképtelen és korlátozottan forgalomképes ingatlanok száma és mérete Egerben 2022

Forrás: 33/2022 (XI.25.) Eger MJV Közgyűlés rendelete

2020-ban és 3.184 db forgalomképes ingatlan állt az önkormányzat tulajdonában, az ingatlanvagyon nettó (amortizációval csökkentett) könyv szerinti értéke 2020.01.01-én: 58.284.628 ezer Ft. Az elmúlt évtizedben az ingatlanok állagmegóvására fordított összeg mind az önkormányzat, mind az intézményei és cégei esetében jóval elmaradt a jogszabály szerinti minimum alapján elszámolt értékcsökkenés összegétől, ezért általánosságban megállapítható, hogy a pályázati forrásból felújított ingatlanokon kívül az önkormányzati ingatlanvagyon 2020-ra jelentősen értékvesztett, leamortizált. Ehhez kapcsolódan fontos cél az önkormányzat tulajdonát képező, használaton kívüli ingatlanainak gazdasági vagy lakhatási hasznosítása, figyelembe véve az adott városrész sajátosságait és a város közép- és hosszútávú fejlesztési céljait, illetve a szociális helyzetet.

103. ábra Az önkormányzat tulajdonában álló ingatlanok megoszlása forgalomképesség szerint, 2020

Forrás: Gazdasági Program 2020-2024

A rövidtávú és operatív terveket, valamint intézkedési javaslatokat a *Gazdasági Program 2020-2024* dokumentum mutatja be, amelyben leírtak alapján a város számára a legfontosabb rövidtávú vagyongazdálkodási feladatok az alábbiak:

- a 2020-2024. évi, elsősorban költségvetési bevételi előirányzatok teljesítése,
- a vállalászási tevékenység keretében hasznosított vagyonelemek által elérhető bevételek növelése, lehetőség szerinti maximalizálása,
- a vagyonelemek amortizációjának pótlása érdekében, elsősorban az önerőt nem igénylő pályázati lehetőségek maximális kiaknázása, különös tekintettel a jogszabályi kötelezettségekre,
- az önkormányzati vagyon gyarapítása térítésmentesen vagy az önkormányzat számára előnyös cserével az Eger közigazgatási területén lévő jelentős állami (elsősorban) ingatlanvagyonból.

Stratégiai cél a város számára, hogy immár a város szerves részét képező, de régóta kihasználatlan egri 3257 hrsz-ú mintegy 3,8 ha területű belterületi ingatlan, közismert nevén a Dobó István Laktanya tulajdonjogát a sokévnnyi hasztalan erőfeszítés után az önkormányzat megkapja. A bizonyára forráshiány miatt elhanyagolt állami tulajdonú felépítmények jelentős részének bontását követően kialakuló telek, a XVIII. században épült 5 db kaszárnya épület, illetve a helyi védelem alatt álló kapu funkcionális átalakításával és a szükséges felújító, állagmegóvó beavatkozásokat követően széles spektrumú hasznosítást tesznek lehetővé. Átgondolandó jelentős látogatóforgalommal rendelkező, pl. közigazgatási, egészségügyi vagy szolgáltató központ kialakítása, mivel az ingatlan a belvároshoz közel, a városi fő közlekedési útvonal szomszédságában található, a telek mérete és a felépítmények elhelyezkedése miatt igen jelentős parkoló kapacitással rendelkezik⁴⁷.

Gazdasági program

Eger a helyi önkormányzatok számára a gazdasági program készítésének feladatát és a program tartalmi elvárásait a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a határozza meg. Eger MJV Önkormányzata erre alapozva alkotja meg gazdasági programját a megbízatásának időtartamára, 2024. évvel bezárólag.⁴⁸ Eger 2020-2024. évekre vonatkozó gazdasági programja támaszkodni kíván az elmúlt években megalkotott koncepcionális és stratégiai elképzelésekre, ugyanakkor az azóta eltelt időszakban bekövetkezett globális, hazai és helyi változások megkívánják az alkalmazkodás lehetséges irányainak felvázolását. A változásokhoz történő alkalmazkodás igénye időben és feladatban eltérő.

⁴⁷ Forrás: Gazdasági Program 2020-2024

⁴⁸ Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata Gazdasági program 2020-2024: https://eger.hu/public/uploads/gazdasagi-program_6062c0b0ea159.pdf

A gazdasági program alapvető céljai

- A gazdasági program készítése során a közszolgáltatások biztosítását helyezték a középpontba, figyelemmel az alábbiakban bemutatott kapcsolódási pontokból adódó lehetőségekre is.
- Fel kell tárnai a közszolgáltatások működőképességének fenntartását segítő beavatkozásokat. A kötelező feladatok, közszolgáltatások prioritást élvezzenek, az önként vállalt feladatok pedig a költségvetési lehetőségek (saját bevételek) függvényében kerüljenek ellátásra.
- A jelenleg nehéz gazdasági és egészségügyi helyzetben lévő város számára közszolgáltatásonként, szektoronként kell megkeresni a túléléshez szükséges megoldásokat.
- A különböző társadalmi csoportok számára, eltérő módon, gondoskodni kell a létbiztonságról (szociális hálótól a színvonalas kultúráig), a lakosság egzisztenciális színvonalának megtartásáról, illetve fejlesztéséről. Figyelemmel kell arra lenni, hogy Eger lélekszáma csökken, ezért a fiatalokat itt kell tartani, illetve vissza kell vonzani. Az intézkedések segítsék elő, hogy Egerbe jó legyen jönni, itt jó legyen lenni és jó legyen itt megöregedni.
- Hosszabb távon milyen fejlesztéseket kell megvalósítani, amelyek egyrészt a kilábalást követően a gyarapodást segítik, másrészt a város versenyképességét fokozzák.

A gazdasági program külső kapcsolódási pontjai

Az Európai Unió fejlesztéspolitikája

- A 2021–2027-es időszakban az Európai Unió regionális politikáját az alábbi öt fő célkitűzés határozza meg, amelyekre figyelemmel kell lenni a gazdasági program iránykijelölése során:
 1. *Intelligensebb Európa* – az innováción, a digitalizáción, a gazdasági átalakuláson és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatáson keresztül.
 2. *Zöldebb, karbonmentes Európa* – a Párizsi Megállapodás végrehajtásával, valamint az energiaügyi átállásba, a megújuló energiaforrásokba és az éghajlatváltozás elleni küzdelembe való befektetéssel.
 3. *Jobban összekapcsolódó Európa* – a stratégiai szállítási és digitális hálózatokkal.
 4. *Szociálisabb Európa* – a szociális jogok európai pillérének megvalósításával, valamint a minőségi foglalkoztatás, az oktatás, a készségek, a társadalmi befogadás és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés támogatásával.
 5. *A polgáraihoz közelebb álló Európa* – a helyileg irányított növekedési stratégiák és a fenntartható városfejlesztés Uniós szerte való támogatása révén.

Stratégiai célok	Gazdasági versenyképesség növelése	Társadalmi innováció fejlesztése	Területi infrastruktúra fejlesztése	Zóna szintű együttműködések fejlesztése ⁴⁹	
Beavatkozó	Gazdaság- és iparfejlesztés	Oktatás és képzésfejlesztés	és Közlekedésfejlesztés	Megyei Városok	Jogú közti

⁴⁹ több megyét átfogó Északkelet-magyarországi Gazdaságfejlesztési Zóna területi tervezése.

Agráriumfejlesztés	K+F+I növelése	potenciál	Életminőséget javító településfejlesztés	együttműködés fejlesztése Agglomerációs és kistérségi együttműködések fejlesztése
Befektetés ösztönzése	Kulturális infrastruktúra komplex fejlesztése		Smart településfejlesztés	Megyei együttműködések fejlesztése
Turizmusfejlesztés	Humáninfrastruktúra fejlesztése		Környezetfejlesztés	Határon túli területek együttműködés fejlesztése
Zöldgazdaság fejlesztése	Egészségfejlesztés		Vonzó üzleti környezet fejlesztése	
Helyi gazdaság stratégiai ágazatainak fejlesztése	Sportfejlesztés		Területi egyenlőtlenségek csökkentése	
	Települési megtartó erő fejlesztése			

27. táblázat Várható hazai stratégiai célok

A Heves Megyei Önkormányzat 2019 – 2024. évre szóló gazdasági programja

- Terület- és településfejlesztési feladatok
- Településrendezés
- A kutatás-fejlesztés, és az innováció elősegítése
- A megye foglalkoztatási helyzetének javítása
- Hátrányos helyzetű célcsoportok felzárkóztatása
- Környezetvédelmi program, klímastratégia és intézkedések
- Közlekedésfejlesztés
- Kulturális és természeti értékek megőrzése
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával közösen végzett szerepvállalás folytatása
- Nemzetközi kapcsolatok, Európai Unió ismeretek

Figyelemmel a város költségvetési lehetőségeire, a cél az alapvető városüzemeltetés biztosítása, a lakosság egészségügyi védekezésének támogatása és a helyi kis- és közepes vállalkozások működőképességének segítése. Természetesen ide tartozik az önkormányzat, mint jelentős szolgáltató és munkaadó működőképességének biztosítása is.

A gazdasági program keretei, alapjai – az önkormányzati feladatellátást nehezítő körülmények

- *Az önkormányzatok felé irányuló megszorító központi költségvetési politika*

A koronavírus-járvány kezelésére a központi kormányzat rendkívüli intézkedéseket fogantatosított, melyek egy része érintette az önkormányzatok részére rendelkezésre álló forrásokat is. A gépjárműadó 40%-a eddig az önkormányzatokat illette meg, melyet visszamenőleg 2020. január 1-től át kellett adni a központi költségvetésnek. Ez az elvonás véglegesnek mondható, a 2021. évi költségvetési törvény is ezzel számol. 2021. január 1-től a NAV veszi át a gépjárműadó vonatkozásában az adóhatósági feladatokat is.

A járvány különösen sújtja az idegenforgalmi központokat, így Eger is. Az idegenforgalmi adót 2020. december 31-ig, majd a veszélyhelyzet megszűnéséig nem kell kifizetniük a szálláshelyet igénybe vevőknek. A szálláshelyeknek viszont be kell adni a bevallást az adóköteles vendégéjszakákról, melyet negyedévenként a negyedévet követő 20-ig igényelhet az érintett önkormányzat a központi költségvetésből. A 2020. IV. negyedévi bevallásból azonban már csak 2021-ben folyik be a bevétel.

Több területen ezen kívül is ideiglenes ingyenesség lépett életbe 2020-ban, melyek szintén jelentősen befolyásolják a 2020. évi működési bevételek alakulását (parkolás, közterülethasználat). A járványügyi védekezéshez jelentős kiadások társultak. (digitális hőmérő, szájmász, gumikesztyű, fertőtlenítő pontok stb.)

- *A 2021-2024. költségvetési évek prognózisa EMJV Önkormányzata vonatkozásában*

A 2021. évi központi költségvetési törvény tartalmazza az eddigi évek beszámításai helyett a szolidaritási hozzájárulás fizetési kötelezettséget. A kötelezés a 2019. évi - igen magas – iparűzési adóerőképesség alapján határozza meg a hozzájárulás összegét. A jelentős gazdasági visszaesés miatt várhatóan 2021-et követően is számítani kell az önkormányzatok központi költségvetési támogatásának csökkenésével. A 2021-2023. években tehát azzal kell kalkulálni, hogy az adóbevételek az előző évekhez viszonyítva csökkenni fognak, ennek következtében a saját bevételek növelése, a kiadási oldalon megtakarítások szükségesek. 2022. végéig be kell fejezni a 2014-2020-as európai uniós fejlesztéseket, a megvalósult programok, projektek elszámolását. Folytatni kell a Modern Városok Program keretében az Egri Vár és a Nemzeti Vízilabda és Úszóközpont beruházások előkészítését, kivitelezését.

- *Önkormányzati adópolitika 2020-2024. évek*

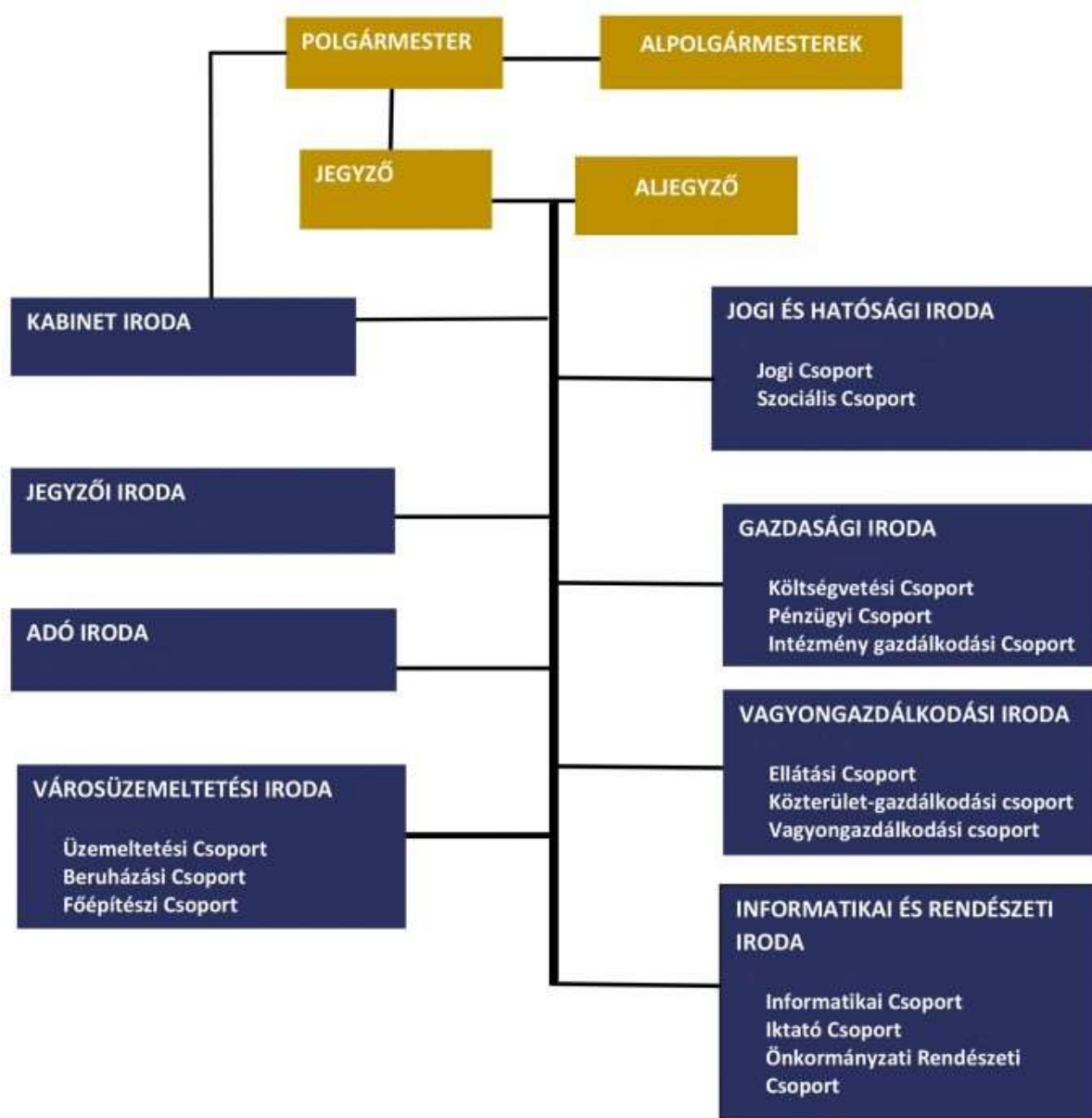
2022. végéig be kell fejezni a 2014-2020-as európai uniós fejlesztéseket, a megvalósult programok, projektek elszámolását. Folytatni kell a Modern Városok Program keretében az Egri Vár és a Nemzeti Vízilabda és Úszóközpont beruházások előkészítését, kivitelezését. A koronavírus megjelenése jelentősen átírta az önkormányzati költségvetéseket, valamint a gazdaságpolitikai célok meghatározását, tervezését. A vállalkozásoknál is változott a gazdasági szerkezet, fontos elem lett az otthoni munkavégzés, ami kihat az iparűzési adóalapok számítására is.

9.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

Eger MJV Önkormányzata egyik legfőbb feladatának a tartja a településfejlesztést, mely elsődleges eszköze a stratégiai célok elérésének, a lakosság életminőségének javításának, a gazdasági-környezeti jellemzők fejlesztésével.

Főbb irányai közé tartozik gazdaságélénkítés, az épített környezet fejlesztése, az önkormányzati és közösségi szolgáltatási színvonal növelése, az egészséges környezeti tényezők javítása és a hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása.

A fejlesztési irányokat a városvezetés ajánlásai alapján a Közgyűlés határozza meg, a döntéselőkészítésben a Városháza érintett irodái (Vagyongazdálkodási, Gazdálkodási és Városüzemeltetési Iroda, valamint a Kabinet Iroda és a Jegyzői Iroda) vesznek részt.

104. ábra Eger Városháza szervezeti felépítése

Forrás: <https://www.eger.hu/hu/varoshaza-fo/szervezeti-felepites>

Három közgyűlési bizottság érintett településfejlesztési tevékenységben: Városgazdálkodási Bizottság, Városi Kulturális, Idegenforgalmi és Szociális Bizottság, valamint a Városi Urbanisztikai, Klíma- és Környezetvédelmi Bizottság. A fejlesztések forrásfedezetéről a Városi Pénzügyi és Ügyrendi Bizottság hoz határozatot.

Ágazati és területi stratégiákban, koncepciókban kerül elemzésre és értékelésre az adott tématerület, és kijelölik a fejlesztési irányokat. Ezek közül fontos kiemelni Eger MJV Településfejlesztési Koncepcióját (2014-2030), mely keretében három hosszútávú stratégiai cél került kijelölésre:

- Eger népességének megtartása, kötődésének erősítése az oktatási- és munkahely-kínálat optimalizálásával és a szociális és egészségügyi ellátórendszerek fejlesztésével
- A városgazdaság harmonikusabbá tétele a magas hozzáadott értéket előállító tevékenységek és a helyi-térségi együttműködések révén
- Eger város kompakttá válása fenntartható, élhető környezet biztosításával és a táji-természeti, valamint épített értékek megőrzésével

	1. Társadalom	2. Gazdaság	3. Épített, természeti környezet
Jövőkép	Eger a minőség városa		
Átfogó célok	Eger népességének megtartása, kötődésének erősítése, az oktatási-és munkahely kínálat optimalizálása. A társadalmi szolidaritás növelése, a szociális és egészségügyi ellátórendszerek fejlesztése.	Eger város kiegyensúlyozott társadalmi-gazdasági és területi fejlődési feltételeinek megőrzése, javítása a városgazdaság harmonikusabbá tétele, elsősorban a magas hozzáadott értéket előállító (tudásintenzív) tevékenységek és helyi-térségi együttműködések révén.	Eger város szerves fejlődése, kompakttá válása, olyan belső és megújuló erőforrásokra támaszkodva, amelyek fenntartható módon elégitik ki a népesség megtartását, biztosítva az élhető környezetet és a táji-természeti, épített értékek hosszú távú megőrzését.
Specifikus célok,	<ul style="list-style-type: none"> Népesség megtartása A versenyképes tudás kialakítása és fenntartása Társadalmi integráció erősítése Szociális és egészségügyi ellátó és támogató rendszerek fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> Járműipar és kapcsolódó ágazatoknak fejlesztése Egészséggazdaság, jövedelemtermelő képességének és munkahelyteremtő hatásának növelése Idegenforgalom, jövedelemtermelő képességének és munkahelyteremtő hatásának növelése A hiányzó makrosztintú infrastrukturális elemek megvalósítása Helyi-térségi gazdaság fejlesztése a városkörnyéki települések együttműködésében az adottságokra alapozva Gazdaság diverzifikálása, ezen belül a k+f és innováció súlyának növelése. A nagyvállalatok és a kkv-k közötti gazdasági együttműködés erősítése 	<ul style="list-style-type: none"> Városi és városréségi kapcsolatok erősítése Energiahatékony városzemeneltetés Városrészek harmonikus fejlesztése Külterületi fejlesztések és a tájhasználat optimalizálása

105. ábra Eger MJV célrendszere

Forrás: Eger MJV Településfejlesztési Koncepció 2014-2030.

A Közgyűlés 6/2018. (II.23.) Eger településképi védelméről szóló rendelete határozza meg a természeti, városképi és építészeti értékek védelmével és a településfejlesztési célokkal összefüggő követelményeket. A helyi védelem célja Eger történelme, városszerkezete és városképe szempontjából

jellegzetes, magasabb szintű jogszabályok által nem védett építészeti örökség megóvása, valamint a településképet meghatározó építészeti és táji érték védelme. A helyi védelmi terület (HT) a város olyan összefüggő része, mely a jellegzetes településszerkezet történelmi fontosságát képviseli. A védelem a település- és tájkarakter elemek megőrzésére, értékővő fenntartására és fejlesztésére irányul.

Helyi védelem alatt álló építészeti örökségek:

- Városháza (Dobó tér 2.)
- Dobó tér 3.
- Cifrakapu tér 4.
- árvízi szintjelző táblák
- Széchenyi utca 82.
- Bajcsy-Zsilinszky utca 15.
- Földhivatal (Barkóczy Ferenc utca 7.
- Malomépület (hrsz.: 0160/6)
- Állomás tér 3.

HT területek:

- Deák Ferenc utca páratlan oldala a Szeszfőzde és a Klapka György utcák által határolt részen
- Kis-Dobó tér és a Dobó István utca
- Szépasszony-völgy

A településfejlesztésben nagy szerepe van a pénzügyi eszközök igénybevételének, a városfejlesztési koncepcióhoz illeszkedő hazai, európai uniós és nemzetközi pályázati lehetőségek figyelése, felmérése és a pályázat előkészítése tekintetében, mely szintén az Önkormányzat feladatai közé tartozik. Támogatói döntés esetén a pályázatok projektmenedzsment feladatok végrehajtását az Egri Városfejlesztési Kft. végzi a Közgyűlés 33/2015 (X.30.) városfejlesztéshez kapcsolódó feladatok ellátásáról szóló rendelete alapján.

Az elmúlt tervezési időszakban megvalósított pályázatok Egerben:

Déli iparterület alpinfrastruktúra fejlesztése (TOP-6.1.1-15-EG1-2016-00001)

Erre az iparterületek közül a déli iparterületek – azon belül is a régi rendező pályaudvar és térsége, valamint a volt kertészeti területek és az Andornaktálya-hoz közeli beépítetlen területek – a legalkalmasabb helyszínek. A barna- vagy zöldmezős iparterület fejlesztések aktivizálásával, a hasznosításnak megfelelő átalakításával értékes területek nyerhetők. A fejlesztés keretén belül a szomszédos települések irányába egy térségi ipari-gazdasági övezet kialakítására nyílt lehetőség útépitési munkálatok révén:

- új csomópont a Faiskola út - Szövetkezet út kereszteződésénél és K-i irányban új út építése a vasúti kereszteződéséig
- új út nyomvonala a Füzesabony-Eger vasútvonal kereszteződéstől a Külsősor utca végpontjáig
- vasúti pálya keleti oldalán haladva a Külsősor út felújítása

Eger, Déli Városrész Közlekedésfejlesztése TOP-6.1.5-16-EG1-2017-00002

A projekt célja Egerben a Déli iparterület megközelíthetősége szempontjából kulcsfontosságú Sas út útfelújítása, kerékpárút-építése, járdaépítése és kapcsolódó zöldfelületek rendezése. A beruházás során várakozóhelyek kialakítása is tervezett. A projekttel a déli városrész egységes közlekedésfejlesztési programja valósul meg. A kivitelezés I. üteme egy 780 m-es útszakasz teljes szélességében történő felújítását jelenti és kerékpárút építését 830 m hosszan

Csiky Sándor utca és Maczky Valér utca út- és közterület, csapadékvíz-elvezetés felújítása TOP-6.1.5-16-EG1-2017-00001

Eger központi területe jól megközelíthető legyen a vállalkozások és munkavállalók számára. A beruházás során mintegy 360 m szakaszon újult meg az útburkolat a jelzett utcákban.

A csatornák vízvezető képességének a 6-szorosára növelése részben új csapadékcatorna építésével, bővítésével, és rekonstrukciójával, több mint 300 m hosszúságban

Eger Keleti Városrész fenntartható városi közlekedésének fejlesztése TOP-6.4.1-15-EG1-2016-00003

A komplex beruházás részeként megújul a Kertész utca - a Maklári és a Homok utcák bevonásával - az Ostorosi utcai csatlakozás és a Szarvas téri csomópont között a közlekedésbiztonság növelése érdekében. A projektben emellett a Mecssey utcát is felújítják. A beruházás során a kapcsolódó közműfelújítások is megtörténnek.

Családbarát bölcsődei közszolgáltatások fejlesztése Egerben TOP-6.2.1-16-EG1-2017-00001

A Montessori és a Semmelweis Ignác Bölcsőde eszközfejlesztése valósult meg.

Családbarát óvodai közszolgáltatások fejlesztése Egerben TOP-6.2.1-15-EG1-2016-00004

Szivárvány Óvoda Eszterlánc Tagóvodája, a Benedek Elek Óvoda OVI-VÁR Tagóvodája és a Ney Ferenc Óvoda Gyermekkert Tagóvodája konyhai eszközeinek fejlesztése valósult meg.

Pozsonyi utcai óvoda építése TOP-6.2.1-15-EG1-2016-00001

A Pozsonyi utca és Ifjúság utca sarkán található területen új óvoda építése, mely révén 100 fő gyermek befogadására alkalmas intézmény létesül 4 db csoportszobával, irodával, szociális helyiségekkel, játszóudvarral.

Kertész utcai óvoda építése TOP-6.2.1-15-EG1-2016-00002

Új óvoda építése a Kertész utca 100. szám alatt, mely 100 gyermek befogadására lesz alkalmas, 4 db csoportszobával, irodával, szociális helyiségekkel, udvarral. A négycsoportos óvoda funkcióján felül az épületben alakítják ki a belvárosi óvodák székhelyét, így az óvodavezetést a jelenlegi Szivárvány Óvodából (Kertész utca 38.) áthelyezik

Óvodák energetikai korszerűsítése Egerben TOP-6.5.1-15-EG1-2016-00003

A Benedek Elek Óvoda Joó János Tagóvoda (3300 Eger Kallómalom út 1-3.), a Szivárvány Óvoda Eszterlánc Tagóvoda (Eger, Remenyik Zsigmond u. 17.), és a Ney Ferenc Óvoda Gyermekkert Tagóvoda (3300 Eger, Nagyváradi út 1) energetikai felújítása. Az épületeket hőszigeteléssel látják el, a nyílászárókat korszerű kialakításúra cserélik. A hőszigetelés kiterjed a homlokzatokra, lábazatokra és a tetőfödémekre is.

Belvárosi terek komplex megújítása TOP-6.3.2-15-EG1-2016-00001

Történelmi belváros - mint akcióterület - közterületei, jelenleg hasznosítatlan vagy alulhasznosított, leromlott műszaki állapotú épületei megújuljanak a tömbbelsőkkkel együtt. A fejlesztések eredményeként a város környezeti állapota jelentős javulást érhet el, hiszen a beruházás vonzó városképi környezetet teremt, amely növeli az itt lakók és a városba látogatók komfortérzetét.

A projekt az alábbi beruházásokat tartalmazza:

- Eszterházy tér felújítása
- Hatvani Kapu tér felújítása
- Kossuth Lajos út északi oldalának felújítása
- Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár épületének felújítása
- Volt Helyőrségi Klub épületének teljes rekonstrukciója
- Erzsébet" udvar
- Kracker" udvar

Felnémet alközpont fejlesztése TOP-6.3.2-15-EG1-2016-00002

A Berva lakótelep zöldfelületei megújultak, gyepesítés, lombhullató fák (25 db) telepítése történt, felújításra került a park infrastruktúrája, kialakításra került egy, a lakosság rekreációját, aktív pihenését szolgáló fitness park, továbbá a játszótér biztonságos elkerítése is megvalósult.

Eger Déli iparterület fenntartható városi közlekedésfejlesztése TOP-6.4.1-15-EG1-2016-00001

A projekt célja Eger MJV Önkormányzata Fenntartható Városi Mobilitási Tervének elkészítése, valamint a Kistályai út és ezzel együtt a déli iparterület fenntartható közlekedésfejlesztése, ezen belül kerékpáros útvonalak kialakítása. Ennek eredményeként 1685 m kerékpárút épül, illetve 1300 m kerékpárút készül el felfestéssel.

Eger, Malom út fenntartható városi közlekedésfejlesztése TOP-6.4.1-15-EG1-2016-00002

A projekt keretében Malom utcán korszerűsítésre kerül a parkolási rendszer, mintegy 3100 m²-en aszfaltozott burkolatú parkoló építése valósul meg (60 új parkolóhely, 2 akadálymentesített, kerékpártárolók elhelyezése) és 843 m hosszan felfestett, új kerékpárút jön létre.

A Vitkovics ház energetikai rekonstrukciója TOP-6.5.1-15-EG1-2016-00001

A Vitkovics ház homlokzati nyílászáróinak épületenergetikai korszerűsítése, valamint festése valósult meg. Az így felújított homlokzati nyílászárókkal nem csak az épület energiahatékonyasága növekszik, hanem az oda látogatók és dolgozók komfortérzete is nagyban javult.

Épületenergetikai rekonstrukció Egerben az Idősek Berva-Völgyi otthonában

TOP-6.5.1-15-EG1-2016-00002

Berva-Völgyi otthona épületében a fűtési rendszer korszerűsítése, 2 db korszerű kondenzációs kazán beépítése és fűtési csövek átalakítása a kazánházon belül. Az épület energiafogyasztásának mérésére és intelligens vezérlésére szolgáló menedzsment rendszert is kialakításra került.

Egészségügyi alapellátás fejlesztése Egerben TOP-6.6.1-15-EG1-2016-00002

Hadnagy utca 5. szám alatti szolgáltatóházban működő gyermekorvosi rendelő és védőnői tanácsadó helyiségek teljes körű felújítása történt meg akadálymentesítéssel. A Napsugár utca 1/A. szám alatti, egészségügyi egységben három felnőtt háziorvosi rendelő újult meg. Felnémet városrészben, az Egri út 5. szám alatt található épületben egy gyermekorvosi, egy felnőtt háziorvosi rendelő, és egy védőnői tanácsadó felújítása valósult meg.

Lajosvárosban a Köztársasági téren komplex egészségügyi központ fejlesztése TOP-6.6.1-15-EG1-2016-00001

Meglévő épület bontásával épülő új egészségügyi központba kerül a Lajosvárosi városrészben jelenleg is működő két felnőtt háziorvosi ellátást biztosító, szintén kettő gyermekorvosi ellátást biztosító egészségügyi szolgáltatás, valamint egy védőnői tanácsadást ellátó szakmai csoport működése

Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztése egri intézményekben TOP-6.6.2-15-EG1-2016-00001

Felsővárosi Gondozási Központ felújítása: a gondozási központ megfelelő felújításának érdekében a lapostetős épületrész tetőtér beépítésre került, ahol helyet kapott a dolgozói, szociális rész

Korszerű Gondozói Ház nappali ellátó építése (új szolgáltatás): a közelmúltban kialakított gondozóházban megvalósult funkciók nappali ellátó funkcióval bővülnek. A meglévő ingatlanhoz bővítményként építendő épületszárnyban valósul meg a nappali ellátás.

Leromlott városi területek rehabilitációja Egerben TOP-6.7.1-15-EG1-2016-00001

A beavatkozás alapja a Szala városrész lakófunkciójának erősítése, meglévő funkcióinak bővítése, fejlesztése, szociális, közösségi és közterületi funkciók kialakítása.

A projekt rész céljai:

- - A szegregátum területén önkormányzati bérlakások felújítása.
- - A beavatkozási területen önkormányzati bérlakások felújítása, építése.
- - A közösségi ház tetőszerkezetének felújítása (Árnyékszala utca 42.).

- - Árnyékszala és Verőszala utak fejlesztése, felújítása

Eger Megyei Jogú Város foglalkoztatási paktuma TOP-6.8.2-15-EG1-2016-00001

A konzorciumi együttműködés eredményeként a foglalkoztathatóság, a képzettségi szint széles körben javul, az álláskereső hátrányos helyzetű személyek száma mérséklődik, az állást keresők és a munkaadók a jelenleginél rövidebb idő alatt egymásra találnak, a helyi gazdaság erősödik, a befektetés-ösztönzési programelem hatására új vállalkozások telepednek le a városban, a piaci keresletnek megfelelő átképzésekre, továbbképzésekre kerül sor a munkahelyek megőrzése érdekében, támogatott munkahelyek kerülnek létrehozásra.

A társadalmi együttműködés erősítése a Szala városrészben TOP-6.9.1-15-EG1-2016-00001

A program részeként megvalósulnak közösségfejlesztést célzó kezdeményezések (gyermek- és ifjúsági közösségi programok, sport-klub, alapszintű hangszertanulás, közösségi családi programok), családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatások (csoportfoglalkozás várandós anyáknak, babaklub, gyermekvédelmi előadások), gyermekek iskolai felzárkóztatását segítő programok (iskolai tanulmányok támogatása, iskolai beilleszkedést támogató programok), egészségügyi programok (kihelyezett tanácsadás a kábítószer használatról, életvezetési csoport, egészség és családi hétvégék). Kiemelt cél a szociális munka megteremtése (egyéni fejlesztési tervek készítése, mentorálás, életvezetési tanácsadás, társadalmi beilleszkedés támogatása) és a foglalkoztatás elősegítése programelemeknek (alapkompenciák fejlesztése, munkaerő-piaci mentorálás, pályaválasztási tanácsadás, Állásvadász Klub működtetése, hatékony álláskeresési technikák elsajátítása).

Felsőváros Csillagai – közösen a közösségért TOP-6.9.2-16-EG1-2017-00001

A projekt célja, hogy teret engedve a helyi civil szerveződéseknek, aktivizálja az akcióterület lakosságát abban a reményben, hogy a jövőben nem csak lakásuk, de házuk és lakótelepük tulajdonosának is érezzék magukat; megerősödnek a szükséges kompetenciák, az önkéntesség, a helyi identitás, valamint a településrészhez való kötődés is.

9.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység

Önkormányzat feladatának tekinti a közvetett eszközökkel történő gazdaságfejlesztést, mely keretében a jogi szabályozási környezet kidolgozása, és az üzleti környezet és infrastruktúra fejlesztése történik.

Szabályozási környezet

A Közgyűlés 20/2016 (VII. 1.) a vállalkozások beruházás ösztönzési és munkahely teremtési helyi támogatásának programjáról szóló rendeletének célja a munkahelyeket létesítő új vállalkozások letelepedésének, a székhellyel vagy telephellyel rendelkező, munkahelyeket teremtő vállalkozások fejlesztésének, beruházások megvalósításának ösztönzését, hozzájárulva a helyi és térségi gazdaság

fejlesztéséhez. Ennek érdekében Eger beruházásösztönző és munkahelyteremtő támogatással biztosít előnyöket a nagyvállalkozások és a KKV-k számára.

A településrendezési szerződésről, az útépítési és közművesítési hozzájárulásról, valamint az útépítési érdekeltségi hozzájárulásról szóló 24/2022 (IX.30.) önkormányzati rendelet célja az érdekeltek kezdeményezésére megvalósuló ingatlanfejlesztések esetén meghatározni az önkormányzat által kötendő településrendezési szerződés Közgyűlés általi jóváhagyásának feltételeit. A rendelet célja továbbá, hogy a rendelet hatálya alá tartozó beruházások esetében a közmű és útépítéssel kapcsolatos költségeknek az érintett ingatlanok tulajdonosaira történő áthárításának jogszabályi feltételeit meghatározza. Ez alapján nem kell közművesítési, útépítési és útépítési érdekeltségi hozzájárulást fizetni:

- meglévő közmű és helyi közút felújítása, karbantartása, rekonstrukciója esetén
- közmű és helyi közút után, amelyet az ingatlan tulajdonosai saját költségen létesítettek
- Önkormányzat tulajdonát képező ingatlan értékesítése után, ha az építési telek vételárának megállapításakor azt figyelembe vették.

Infrastruktúra fejlesztések

Az Egri Ipari Park Kft. jogelődjébe 1997. áprilisában új tulajdonosként lépett be Eger MJV. Önkormányzata, valamint a Transelektro Rt. A cég nevét Egri Ipari Park Kft-re változtatták, székhelyét Egerbe áthelyezték. Később az önkormányzat a tulajdonrészét eladta, de jelentős erőfeszítéseket tett az ipari park fejlesztéséért: pl. közműhálózat bevezetése, útfejlesztés, helyi közösségi közlekedés fejlesztése (buszjáratok). Az M3-as autópályát Eger városával összekötő M25-ös autópályát, mely kapcsolódik az ipari parkhoz, 2020. évben átadásra került, ezáltal még vonzóbbá tette Eger várost és térségét a befektetni szándékozók körében.

Uniós forrásból valósult meg Déli Iparterület Fenntartható Városi Közlekedésfejlesztése, mely keretében Fenntartható Városi Mobilitási Tervek készülnek a városi közlekedésfejlesztési beruházások megalapozására, valamint fenntartható közlekedés feltételeit megteremtő és erősítő közlekedésfejlesztés megvalósítása, amely hozzájárul az élhető városi környezet kialakításához: Kistályai út és ezzel együtt a déli iparterület fenntartható közlekedésfejlesztése, ezen belül kerékpáros útvonalak kialakítása. Szintén Európai Uniós támogatással készült el a Déli iparterület megközelíthetősége szempontjából kulcsfontosságú Sas út útfelújítása, kerékpárút-építése, járdaépítése.

Az északi ipari területek potenciáljának kiaknázásában eltökélt az önkormányzat, különösen az alulhasznosított területek esetében a 24-es út mentén, itt elsődleges célfeladat a várost elkerülő út megépítése lesz.

A vállalkozások letelepedésének ösztönzése érdekében Eger városmarketing eszközöket kíván bevetni, illetve információs és együttműködési platform létrehozásán dolgozik a vonzerő növelése érdekében.

Turizmusfejlesztés és településfejlesztés kapcsolata szoros, a belső városrész rehabilitációja (pl. közterület és közbiztonság fejlesztése, önkormányzati attrakciók, kulturális rendezvényhelyek fejlesztése) vonzóbbá teszi a desztinációt, közvetve fellendíti a turisztikai vállalkozások működését. Együttműködik a turizmusban érintett szereplőkkel, azonban a lakossági igényeket figyelembe kell venni és a kialakuló konfliktusokat is kezelnie kell pl. a zsúfoltság, zajártalmak csökkentése érdekében.

9.4. Foglalkoztatáspolitiká

Az életminőség egyik lényeges eleme a jövedelem, ezért az Önkormányzat célja, hogy a gazdaságilag aktív korú népesség minél nagyobb százalékban dolgozzon, kapjon munkabért az életszínvonalának növelése érdekében. A gazdaságfejlesztési eszközökkel megvalósuló munkahelyteremtés mellett az álláskeresők elhelyezkedésének elősegítése fontos feladat. A Munkaügyi Központ területi irodái központi irányítással (Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat) a kormányablakoknál működnek. Az álláskeresés mellett a munkaerő minőségét is fejlesztik Európai Uniós programok keretében, illetve különböző támogatási formák is léteznek, pl. a vállalkozóvá válás elősegítése érdekében.

Az Önkormányzat kiegészítő eszközökkel, képzésekkel, szemléletformálással is hozzájárul a foglalkoztatás növeléséhez.

TOP-6.8.2-15-EG1-2016-00001 Eger Megyei Jogú Város Foglalkoztatási Paktumának célja, hogy a város közigazgatási határán belül eső területére kiterjedően olyan jól működő foglalkoztatási együttműködést valósítson meg, amely nagymértékben segíti a város foglalkoztatási helyzetének javítását. Mindezt úgy kívánja elérni, hogy a paktum-területen működő vállalkozások munkaerő-igényeiből kiindulva képzési és foglalkoztatási programokat valósít meg, hozzájárulva a munkaerőpiac bővítéséhez, a célcsoport képzéséhez, elhelyezkedéséhez és a szereplők együttműködésének erősítéséhez.

A projekt konzorciumi formában valósul meg, a konzorcium vezetője Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata, akinek alapvető feladata a paktum projekt szakmai megvalósításának biztosítása, az ahhoz szükséges szakmai kapacitások megteremtése. Az Egri Városfejlesztési Kft. koordinálja a projektet, biztosítja a projektmenedzsmentet, fórumokat szervez, egyeztetéseket vezet, részt vesz az együttműködések kialakításában, tájékoztató munkát végez, projekt előkészítési feladatokat lát el, koordinálja a partnerséget, foglalkoztatási stratégiát és akciótervet készít. A program megvalósításában kulcspartner a Heves Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztálya, amely biztosítja az aktív munkaerő-piaci eszközöket, támogatásokat a célcsoport és a foglalkoztatók részére, továbbá a munkaerő-piaci szolgáltatások egy kisebb hányadát is szolgálja. A negyedik partner az Egri TISZK Térségi Integrált Szakképző Központ Közhasznú Nonprofit Kft., amelynek feladata a munkaerő-piaci szolgáltatások, ehhez kapcsolódóan a munkaerő-piaci szolgáltatások előzetes helyzetelemzésének elkészítése, illetve a munkaerő-piaci szolgáltatások célcsoport helyzetének évenkénti felülvizsgálata. A TISZK-nél működik a paktum iroda is, itt zajlik a paktum szervezet működtetése, itt készül a munkaprogram, az eljárásrendek valamint a szabályzatok is.

A konzorciumi együttműködés eredményeként a foglalkoztathatóság, a képzettségi szint széles körben javul, az álláskereső hátrányos helyzetű személyek száma mérséklődik, az állást keresők és a munkaadók a jelenleginél rövidebb idő alatt egymásra találnak, a helyi gazdaság erősödik, a befektetés-ösztönzési programelem hatására új vállalkozások telepednek le a városban, a piaci keresletnek megfelelő átképzésekre, továbbképzésekre kerül sor a munkahelyek megőrzése érdekében, támogatott munkahelyek kerülnek létrehozásra.

A projekt közvetlen célcsoportját azon személyek alkotják, akiknek a paktum eredményeként a képzettségi szintjük nő, akiknek sikerül az elsődleges munkaerő-piacon elhelyezkedniük. A közvetett célcsoport azon foglalkoztatók köre, akik a paktum eredményeként megfelelő szakképzettségű munkavállalót tudnak foglalkoztatni, ezáltal termékenységük javul.

A projekt 2021-ben zárt, 60 hónap alatt több mint 600 regisztrált álláskeresőt vontak be abba a programba, ennek köszönhetően több mint 400-an jutottak álláshoz, akiknek nagy része most is jelen van a munkaerőpiacon.

Közfoglalkoztatás

2013.01.01-től járási hivatalok létrejöttével a jegyzői hatáskörben lévő segélyek átkerültek a járáshoz (ápolási díj, közgyógyellátás, aktív korúak ellátása, időskorúak járadéka, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság). A többi pénzbeli és természetbeni támogatás megszűnt (lakásfenntartási támogatás, adósságkezelési támogatás, méltányossági közgyógyellátás, méltányossági ápolási díj, egyszeri segélyek /átmenet és temetési/), helyettük települési támogatás néven az önkormányzatok saját hatáskörben állapíthatnak meg támogatást (Szt. 45. §). A létfenntartást veszélyeztető élethelyzetbe került személyek részére kötelees rendkívüli támogatást nyújtani. A köztemetés továbbra is a halál helye szerinti önkormányzatnál maradt, míg a települési támogatás lakóhelyhez kötött. A 2015. évben megalkotott települési támogatásról szóló helyi rendelet a rászorultsági értékhatárokat és a megállapítható támogatási összegeket a mindenkori minimálbérhez viszonyítja, így azok értékállóak és valós segítséget nyújthatnak a létfenntartást, lakhatást veszélyeztető élethelyzetre.

A közhasznú munkavégzés és a közcélú munka valamint a közmunka program megszűnt, felváltotta a 2011. január 01. napjától bevetett közfoglalkoztatás egységes rendszere, melynek megszervezése nem önkormányzati feladat, de a programok végrehajtásában aktív résztvevő.

Közfoglalkoztatás keretében foglalkoztatási és anyagi támogatás áll rendelkezésre. Célcsoportja a munkaerő-piacon hátrányokkal küzdő lakosság: munkaügyi kirendeltségen regisztrált álláskeresők, foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő, illetve álláskeresési vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskeresők, megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló törvény szerinti rehabilitációs ellátásban részesülő személyek.

Foglalkoztatáshoz nyújtható támogatások: rövid időtartamú foglalkoztatás támogatása (legfeljebb 4 hónap időtartam, napi 4 órás munkaidő), hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása (legfeljebb 12 hónap időtartam, napi 6-8 órás munkaidő), országos közfoglalkoztatási program támogatása (legfeljebb 12 hónap időtartam, napi 8 órás munkaidő),

mintaprogram támogatása (legfeljebb 12 hónap időtartam, napi 8 órás munkaidő), mobilitást szolgáló támogatás.

Támogatás formája: a bérköltséghez (közfoglalkoztatási bér, közfoglalkoztatási garantált bér, teljesítménybér, munkavezetői bér, illetve vállalkozás esetében munkabér) az ahhoz kapcsolódó szociális hozzájárulási adóhoz, illetve a közvetlen költségekhez, illetve speciális esetekben a szervezési költséghez a jogszabály által meghatározott mértékben nyújthat.

A közfoglalkoztatás széleskörben megvalósuló átmeneti foglalkoztatási lehetőség álláskeresők számára, valamint a GINOP-6.1.1-15 „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” c. kiemelt projekt az álláskeresők munkaerő-piaci helyzetük javítását, illetve a nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedési esélyei növelését célozza meg.

A közfoglalkoztatás a jelenlegi piaci és gazdasági környezetben számottevő lehetőséget jelent a halmozottan hátrányban lévő, foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő, illetve álláskeresési vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskeresők (kiemelten a megváltozott munkaképességűek, a hajléktalanok, menekültek, roma nemzetiségű álláskeresők) átmeneti jellegű, határozott időtartamú foglalkoztatására. A közfoglalkoztatáson belül az érintettek képzésben is részt vehetnek, ami a munkaerő piaci elhelyezkedésüket elősegíti. Az Országos közfoglalkoztatási programokhoz kapcsolódóan a közfoglalkoztatók igényei szerint indulnak szakmai képzések, amelyek – a képzés jellegétől függően tanúsítvány vagy OKJ-s bizonyítvány megszerzésével zárulnak.

2015 évtől az Önkormányzat intézményei saját igényeinek felmérését követően önállóan pályáznak/pályázhatnak a Munkaügyi Központ által finanszírozott hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programokra, változó (finanszírozási) feltételekkel.

2015 évtől Önkormányzati szintjén vizsgálva a kiközvetített, és programokba bevont regisztrált munkanélküliek létszáma folyamatosan csökken.

Amíg 2015 évben átlagosan 33 fő (főleg középfokú szakképesítéssel rendelkező) végzett adminisztrációs és irodai adminisztrációt segítő munkát a Hivatalban, 2020. február 29.-én már csupán 7 fő határozott időre szóló közfoglalkoztatási jogviszonya szűnt meg.

Továbbiakban hagyományos közfoglalkoztatás támogatására a pályázati lehetőség megszűnt.

2015-2021 közötti időszakban 491 fő került bevonásra a GINOP-6.1.1-15. „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” című projekt keretében bevonásra közel 50 féle képzésbe. Végzettség szerint 348 fő alapfokú vagy annál alacsonyabb 130 fő középfokú és 13 fő felsőfokú végzettséggel rendelkezett. 2018-2019 években került bevonásra a legmagasabb létszám.

9.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás

Az Önkormányzat a tulajdonában álló lakásokat bérbe adás vagy használatba adás útján hasznosítja.

Alapesetben a kijelölt lakásokat piaci alapon kell bérbe adni, erről a Közgyűlés 26/2009 (V.29.) az önkormányzat tulajdonában álló bérlakások bérbeadásának, valamint a bérleti díjak és a külön szolgáltatások díjai megállapításának szabályairól szóló rendelete rendelkezik.

Költségelven kell bérbe adni az állami támogatással épült és a szerződés szerint csak költségelven hasznosítható lakásokat és a költségelven bérbe adhatóvá minősített lakásokat.

A fentiekén kívül a lakásokat költségelven vagy szociális helyzet alapján lehet bérbe adni.

Az önkormányzat tulajdonában álló lakások az elmúlt évtizedekben jelentős mértékben érintettek amortizációval, a lakásállomány korszerűsítése, energiahatékonyágának javítása európai uniós támogatással lehetséges a közeljövőben.

A nem lakás célú helyiségek bérleti díjának megállapítása⁵⁰ során figyelembe vételre került, hogy a település mely városrészében található az ingatlan, illetve milyen profillal kívánják a helyiséget igénybe venni. Ennek érdekében 4 zónát hoztak létre az induló bérleti díj megállapításához, a helyiség aktuális forgalmi értéke 12%-ától számított negatív irányú eltérés mértéke a belvárosban kisebb, a külső zónákban nagyobb lehet. Ezen felül preferált tevékenységek számára kedvezmény adható, pl.

⁵⁰ Közgyűlés 35/2015.(X.30.) önkormányzati rendelete az önkormányzat vagyonáról és a vagyongazdálkodásról

közhasznú szervezetek számára akár 50%-os bérletidj csökkentés is adható, kisebb kedvezmény adható pl. könyves- virágbolt, kulturális tevékenység, galéria, szabóság számára, minőségi termékeket kínáló boltok részére, de magasabb díjat köteles fizetni pl. a pénzügyet, állami szerencsejáték vagy gyorsétterem.

Az önkormányzat ösztönzi a bérleményen történő értéknövelő beruházás végzését, szakvélemény által dönthet a bérleti díj beszámításáról akár 50%-os mértékig.

9.6. Intézményfenntartás

Eger Megyei Jogú Városa méretéhez, megyei jogú városi státuszához mérten nem rendelkezik nagy forgalomképes ingatlanvagyonnal. Az önkormányzat tulajdonában 86 db korlátozottan forgalomképes intézményi ingatlan van, melyek összterülete 613 320 m².

Az önkormányzati ingatlanvagyonnal történő gazdálkodás alapelveit a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény határozza meg:

9. § (2) A helyi önkormányzat vállalkozási tevékenysége a kötelező feladatainak ellátását nem veszélyeztetheti. A helyi önkormányzat csak olyan gazdálkodó szervezetben vehet részt, amelyben felelőssége nem haladja meg vagyoni hozzájárulásának mértékét.

A fenti elv nemcsak kötelező érvényű, de figyelembe vétele érdekében is áll az önkormányzatnak. Egy fejlődő település esetében a közszolgáltatások biztosítására permanensen fennálló igény van, az ezekhez szükséges ingatlanok önkormányzati tulajdonban tartása és fejlesztése meg kell, hogy előzze az üzleti érdekeket. Fontos a közszolgáltatások fejlesztéséhez szükséges ingatlanállomány mielőbbi azonosítása, azok üzleti célú hasznosításának mellőzése.

Az Önkormányzatnál működik térinformatikai rendszer, mely több adat térképi megjelenítésére is alkalmas ugyanakkor a jogszabályok szerint kötelezően vezetett adott tartalmú ingatlan kataszteri nyilvántartással nincs összekötve. A két rendszer közötti technológiai különbségek erőforrások rendelkezésre állása esetén áthidalhatók.

A Polgármesteri Hivatalon belül szükséges volna egy olyan szervezeti egység létrehozása, mely közvetlenül kommunikál az érdeklődő vállalkozásokkal, képes azok elvárásait, fejlesztési szempontjait becsatornázni az önkormányzati döntéshozatali folyamatokba, illetve adminisztratív, szabályozási és szakmai tanácsokat adni a vállalkozások számára.

Az elmúlt években a rendszeres karbantartási munkák mellett számos önkormányzati intézmény került megújításra, főként Európai Unió forrásból, elsősorban energetikai beruházások, homlokzat és belső felújítások valósultak meg. A tervek szerint az elkövetkező években minden további ingatlan felújításra kerül, főként hőszigetelés (lábazat, tető és oldalfalak), nyílászáró-csere és fűtőkorszerűsítés szükséges szem előtt tartva az energiahatékonyság növelését és a primer energiafelhasználás mérséklését, emellett a külső és belső falak felújítása is indokolt.

9.7. Energiagazdálkodás

Fontos szempont az energiagazdálkodás a költségvetés szempontjából, az üzemeltetési és karbantartási költségek jelentős mértékben csökkenthetők energiahatékony épületek, intézmények

működtetésével. Műszakilag elavult, gazdaságosan nem üzemeltethető épületek energiafelhasználását csökkentő korszerűsítés például a hőszigetelés, nyílászáró-csere felújítás, fűtéskorszerűsítés, napelemes rendszerek biomassza-felhasználás vagy egyéb megújuló energiaforrások alkalmazása a primerenergia felhasználásának és az ÜHG kibocsátás csökkentése érdekében.

Az önkormányzati óvodákban, bölcsődékben, és a tankerületi iskolákban a működtetés gazdaságosabbá tétele érdekében kialakításra került egy internetalapú, távfelügyeleti kazánfelügyeleti és hőmérsékletfigyelő rendszer, mely jelentős energia és humán erőforrás megtakarítást eredményez (hőmérsékletfigyelő rendszer, központi szerver, energiafogyasztást rögzítő rendszer, kazánfelügyeleti rendszer).

TOP-6.5.1-15-EG1-00001 (támogatás 17 m Ft) A Vitkovics ház energetikai rekonstrukciója: homlokzati nyílászárók energetikai korszerűsítése, primer-energiafogyasztás csökkentése

TOP-6.5.1-15-EG1-00002 Épületenergetikai rekonstrukció Egerben az Idősek Berva-Völgyi otthonában 31,78 millió Ft (támogatás 32 m Ft): fűtéskorszerűsítés (kazán, csövek cseréje), energiafogyasztás-mérő rendszer, csökkent az energiafelhasználás, ÜHG kibocsátás-csökkentés

TOP-6.5.1-15-EG1-00003 Óvodák energetikai korszerűsítése Egerben

Benedek Elek Óvoda Joó János Tagóvoda: hőszigetelés (homlokzat, lábazat, tetőfödém), nyílászáró-csere

Szivárvány Óvoda Eszterlánc Tagóvoda: hőszigetelés (homlokzat, lábazat, tetőfödém), nyílászáró-csere

Ney Ferenc Óvoda Gyermekkert Tagóvoda: hőszigetelés (homlokzat, lábazat, tetőfödém), nyílászáró-csere

TOP-6.5.1-19-EG1-00001 Kulturális, tudományos és kutatópont kialakítása a Dobó István Vármúzeumnál, a tető és homlokzat teljes hőszigetelésére, nyílászárók cseréjére, fűtés korszerűsítésre és napelemek elhelyezésére 123 m Ft támogatás

KEOP 4.10.0/N/14 Fotovoltaikus rendszer telepítése a Cecey Éva Bölcsődén, Ney Ferenc Óvoda Gyermekkert Tagóvodán, Benedek Elek Óvoda Joó János Tagóvodán. 169 db napelem 34 millió Ft támogatás, a megújuló energiaforrás

50%-ban fedezi az energiafelhasználást.

2012-ben az Egri Idősek Otthona nyert el KEOP keretében 80 m Ft-ot hőszigetelésre és nyílászáró-cserére, 100 millió Ft támogatást biomassza-tüzelésű kazánház létesítésére és napelemes rendszer kiépítésére 50 m Ft-ot.

9.8. Digitalizáció, technológia és ipari modernizáció

Okos város települési szolgáltatások - Digitális infrastruktúra és szolgáltatás a közszolgáltatásokban

Közszolgáltatók elektronikus beléptető és kamerarendszere, ügyfél sorszámhívó rendszere még nem elterjedt, de van rá példa, itt további fejlesztések szükségesek.

Kérdőívünket 7 közszolgáltató töltötte ki, közülük 4-en rendelkeznek távfelügyeleti digitális riasztó-, tűzjelzős és / vagy kamerás megfigyelő rendszerrel. A bölcsődék, óvodák és iskolák esetében ezek

általános fejlesztések. További egy szervezet jelezte, hogy elektronikus beléptető rendszert alkalmaznak.

Az önkormányzati óvodákban, bölcsődékben, és a tankerületi iskolákban a működtetés gazdaságosabbá tétele érdekében kialakításra került egy internetalapú, távfelügyeleti kazánfelügyeleti és hőmérsékletfigyelő rendszer, mely jelentős energia és humánerőforrás megtakarítást eredményez (hőmérsékletfigyelő rendszer, központi szerver, energiafogyasztást rögzítő rendszer, kazánfelügyeleti rendszer). Az épületekről elsődlegesen papíralapon tárolják az adatokat, esetleg ezek digitalizált formáját (pdf). Elterjedtebb az ipari szektorban, különösen a nagyvállalatok esetében, illetve egyre több szolgáltatónál is megjelenik.

Minden közszolgáltatásban alkalmaznak digitális eszközöket az alaptevékenység végzésében és az adminisztratív feladatok ellátásában egyaránt, azonban az átállás nem teljes körű és nem követi a legmodernebb technológiai lehetőségeket. Kérdőívünket kitöltő 7 közszolgáltató mindegyike rendelkezett digitális eszközökkel 1558 munkavállalójukra 773 PC, 497 laptop és 84 többfunkciós okos telefon jutott. Hozzá kell tenni, hogy az alkalmazottak egy része nem digitális eszközökkel dolgozik, pl. az Agria Humán fő célja megváltozott munkaképességűek foglalkoztatása, és a Hulladékgyűjtési Nonprofit Kft. vagy az Egri Köszolgáltatások Városi Intézménye munkavállalóinak többsége sem digitális munkaállomáson töltik munkaidejüket.

Az Önkormányzat is digitális alapú munkát végez és évente (2016-2020) átlagosan 16,72 millió Ft-ot költ az digitális infrastruktúra fejlesztésére, a digitális eszközök fejlesztési igénye minden szolgáltatónál megjelenik.

Az eszközök sok esetben elavultak, cserére szorulnak, továbbá nem alkalmasak nagyobb adatbázisok, új típusú programok kezelésére, így a munkafolyamatok minőségi fejlesztése sem valósítható meg. Minden szolgáltató szeretne digitális eszközfejlesztést megvalósítani (hardver, szoftver, rendszerek, szemléltetőeszközök), amivel javíthatnak az alaptevékenység minőségén és így erőforrást szabadíthatnak fel a bővülés érdekében. Minden szolgáltató, tagintézmény hálózatba van kapcsolva, 56 helyi wifi pont és 30 helyi vezetékes hálózati kapcsolat (LAN) található náluk. 31 szerver és 8 szerverszoba tartozik a vállalatokhoz, mindegyikük saját szerveren tárolja az adatokat, de gyakori a harmadik fél adattároló alkalmazása, a tankerületnél pedig adatfelhőben is tárolnak adatokat.

Ezen szolgáltatóknál 134 nyomtató és 52 fénymásoló található, jelzi, hogy a papír alapú kommunikáció és adattárolás továbbra is általánosnak mondható.

Belső és külső kommunikációra mindegyikük elsődlegesen a telefont és az e-mailt használja, külső kommunikációban elterjedt még a postai levél (6), az ügyfélszolgálat (5), de a hirdető- és üzenőtábla alkalmazása sem tűnt el (3). A munkavállalók felhasználói szinten kezelik a digitális eszközöket, felvételnél elvárás, jellemzően nem IKT végzettséggel rendelkeznek (kivételek az Egri Tankerületi Központ, ahol a 870 munkavállalóból 86 IKT végzettségű pedagógus, rendszergazda, informatika tanár, alkalmazott, iskolatitkár, pedagógiai asszisztens, kormánytisztviselő, a karbantartó személyzetet a fenntartó biztosítja). Az informatikai eszközök karbantartását általában külső, szerződéses cég vagy munkavállaló végzi, az Egri Köszolgáltatások Városi Intézménye 4 alkalmazott és egy szerződött munkavállaló rendelkezik közép- és felsőfokú informatikai végzettséggel (informatikai asszisztens, ügyintéző és 1 rendszergazda).

Digitális kompetenciafejlesztés Uniós támogatásokból valósult meg a megkérdezetteknek, GINOP-6.1.5. (Agria Human 2 képzés 29 fő részére), EFOP-3.2.4-16 Digitális kompetencia fejlesztése (Egri Tankerületi Központ 18 képzés 8 tagintézményben 256 fő részére).

A közszolgáltatók és az önkormányzat közötti együttműködés alacsony, mely az infrastrukturális és információ-megosztási fejlesztésekkel javítása szükséges. Gyakori az adattárolási technológia elavultsága (felhő igénybevétele nem elterjedt), papíralapú tárolás és kommunikáció továbbra is elterjedt.

Eger elsők között vezette be a polgármesteri hivatalban az elektronikus ügyintézés lehetőségét. Elektronikus ügyindítás, e-papír igénybevétele bejelentkezéshez kötött, de számos információ elérhető bejelentkezés nélkül is (keresés, űrlapok letöltése, stb.). Ügyindításra lehetőség van adóügyek, igazgatási, illeték és hagyatékügyek kezelésére és ipari, kereskedelmi, szolgáltatói tevékenység bejelentésére. Az adók és illetékek elektronikus úton is befizethetők.

A megkérdezett közszolgáltatók (7) belső és külső kommunikációra elsődlegesen a telefont és az e-mailt használja, külső kommunikációban elterjedt még a postai levél (6), az ügyfélszolgálat (5), de a hirdető- és üzenőtábla alkalmazása sem tűnt el (3).

Mindegyik közszolgáltató rendelkezik honlappal több éve is, elsődlegesen egyoldalú ügyféltájékoztatásra, információközlésre használják azokat többnyire statikus esetenként dinamikus formában, a 7-ből 3 szolgáltató jelezte, hogy két- vagy többoldalú információcsere történik pl. rendelésleadás, ügyintézés, vélemények, igények megosztása, viták kezdeményezése.

Közmű-szolgáltatások online fizetési rendszer működik, e-mailes, személyes és telefonos ügyintézésre is van lehetőség. A szolgáltatási oldalon infrastruktúra és megfelelő képzettségű humánerőforrás is rendelkezésre áll, a teljeskörű online ügyintézés bevezetéséhez mindkét tényező fejlesztésére szükség van a közszolgáltatásban. A megkérdezett közszolgáltatóknál számos alapfeladat elvégzését támogatják digitális eszközök: ügyfélkapcsolat- és visszajelzés, külső-belső kommunikáció, kapcsolattartás, adattárolás, adminisztráció (szakmai és pénzügyi), menedzsment, feladatszervezés és munkamegosztás, minőségbiztosítás, szervezetfejlesztés.

- Oktatás-nevelés: interaktív oktatás-nevelés, pedagógusi felkészülés, számonkérés, visszacsatolás, kapcsolattartás, adminisztráció
- Egészségügy: anamnézis, betegadatok, kapcsolattartás, igazolások, adminisztráció
- Hulladékkezelés: GPS nyomonkövetés (üzemanyagfelhasználás, minőségbiztosítás, logisztikai és szállítási fejlesztés)

Az egészségügyben a szolgáltatók (házi orvosok, járóbeteg szakellátások) nincsenek összekötve, ügyfélbarát információs és időpontfoglalási felület nincs. Szolgáltatások együttműködése digitális platformokon hiányos (adat- és tudástranszfer lehetősége) és nyílt digitális adatbázis sem áll rendelkezésre. A modern technológiák alkalmazásának szintje alacsony, így a munkavégzés és fejlesztések hatékonysága is kisebb, pl. rendszerbe integrált feladatvégeztés, nyomonkövetés, fejlesztés esetében.

Lakossági digitális szolgáltatások

Hiányossága a városnak, hogy nincs lakossági közlekedést támogató információs rendszer, okosmegoldás. A Katona téri parkolóháznál működik kijelző, mely a szabad parkolóhelyek számát mutatja. Sikeres városkártya rendszert működtet az Önkormányzat, amely a helyi lakosok és a

szolgáltatók számára is előnyt jelent, további fejlesztéseket tervez az Önkormányzat: kombinált, gyors beléptetés múzeumokba, fürdőbe, várba, kedvezményes parkolóházi parkolás, virtuális városkártya, illetve a kártyára szóló jogosultságok kiterjesztése.

WiFi spotok és QR kódok nagyobb nevezetességeknél elérhetőek, az Eszterházy téren információs kijelző és 3 db okoslámpa-oszlop került kihelyezésre pilot jelleggel. Információs-kommunikációs applikáció lakossági, turisztikai és vállalati célcsoportok szerint is szükség volna közterületen és közszolgáltatásokban egyaránt.

I.10. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET, AZ ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG VIZSGÁLATA

10.1. Eger helyi sajátosságai, jellemzői

Eger Megyei Jogú Város területe 9221 hektár. Szomszédos települései északon Szarvaskő, Belpátfalva és Felsőtárkány; keleten Noszvaj, Szomolya és Ostoros; délen Andornaktálya és Demjén, míg nyugaton Egerszalók, Egerbakta és Bátor. Településszerkezetének meghatározó elemei egyrészt történeti múltjából, a tájfejlődés folyamatából és domborzati adottságaiból, másrészt az idők folyamán folyamatosan kialakult közlekedési tengelyekből vezethetők le.

Eger mai városszerkezetének alapját a XVII. század végén a XVIII. század elején nyerte el, belvárosának formavilágára ma is a barokk, a középkori és a török formavilág és emlékek keveredése által meghatározott karakter jellemző. A szűkebb értelemben vett belváros a Kossuth Lajos utca – Széchenyi utca – Eger-patak által határolt területet foglalja magába, de a városközpont ténylegesen ennél nagyobb területet foglal magába (Kossuth utca – Barkóczy utca – Balassi Bálint utca – Vár).

Eger fellendülése a XVIII. századra tehető, melynek kezdetén a város szerkezetét korábban jelentősen meghatározó városfalat és külső várat elbontották (1702), így nagyszabású építkezések indulhattak meg (pl. Sánc városrész kialakulása, a fontosabb intézmények megépítése). Ekkor kezdődött meg a városfalon kívüli hóstyák (Rác, Cifra, Maklári, Hatvani hóstyák) fejlődése és összekapcsolódása, mely a XIX. század végére zárult le. A hóstyák, vagyis a középkor végén a városok falán kívül keletkezett külvárosok/elővárosok rendszere, Eger városszerkezetének jellegzetességei.

Eger városszerkezetét az építészeti és területhasználati beavatkozások mellett a természeti adottságok határozták meg jelentős mértékben. A település beépítései az Eger-patak sík, korábbi öntésterületei mentén terjeszkedtek, majd vették birtokba a környező lankás domboldalakat, völgyeket. Mivel az Eger-patak völgye észak-dél irányú kiterjedésű, így a város terjeszkedése is ehhez igazodva, főként hosszanti irányban történt. Ugyancsak ezt az adottságot követik a település legfontosabb infrastruktúrális tengelyei, mint a 25. számú országos másodrendű főút vagy a Füzesabony – Eger – Putnok vasutak nyomvonala. A fejlődéssel együtt járó infrastruktúrális fejlesztések városszerkezetbe történő illesztése a település völgyi jellege miatt nehézkes, így ezek többnyire a meglévő szerkezet kisebb-nagyobb mértékű bolygatása által valósulhattak meg. Utóbbiak máig „várossebeknek” tekinthetők.

A korábban organikusan fejlődő, nőtt város jelleget a XIX.-XX. század fordulóján felváltották a tervezett, szabályos utca és telekszerkezettel rendelkező, egyidőben történő beépítések. A város robbanásszerű növekedése csak az 1960-as években kezdődött meg, ám a fejlődés mértéke sokszor már a város működését is akadályozta. A működési egyensúly megbomlását kezdetben a túlzott családi házas építkezések generálta területi terjeszkedés, majd a 1970-es-80-as évekbeli tömeges lakótelepi lakásépítések (Felsőváros, Maklári hóstya, Hatvani hóstya és Lajosváros panelházai) településidegen magas épületei és szövete idézte elő. Az 1960-as években indult meg a domboldalak túlzott beépítésének folyamata is, mely máig megfigyelhető.

A területi terjeszkedéssel együtt elsősorban a városközpont területén – a növekvő lakosság igényeinek kielégítésére – megjelentek a környezetüktől idegen, új intézményi és gazdasági épületek (irodaházak, áruházak, kórház), valamint megindultak a hóstyákban a nagyobb méretű tömbök belső kerti területeinek beépítésével a tömbbelső-feltárások, amik az érintett területek zsúfoltságát idézték elő.

1968-ban a belváros jelentős részét védetté nyilvánították, így több más várostól eltérően a barokk központ megmenekült a további oda nem illő épületek építésétől.

Az ipar és a gazdasági fejlődés az 1970-es évektől vált rohamossá, új területeket hódítva magának főként a város déli részén. Az 1980-as évekre elkészült a 25. számú országos másodrendű főútvonal Belvárost elkerülő szakasza, mely által a településközpont közterülethasználata jelentősen – előnyére – átalakult. A rendszerváltás óta megjelenő új építészeti tendenciák azonban Egeret sem kerülték el, mint a jelentős területigénnyel rendelkező bevásárlóközpontok (Agria Park az egykori Dohánygyár területén), az Ipari Parkok, valamint a lakóterületek új telepszerű, sorházas, illetve lakópark jellegű (pl. Pásztorvölgy, Vadrózsa utca stb.) fejlesztései.

Eger nagy szőlőtermesztési és borfeldolgozó múltra tekint vissza. Hagyományosan az ilyen területekhez kapcsolódó létesítmények pincesorokban kerültek elhelyezésre. Az 1960-as-80-as években ez a rendszer átalakult és mára egyes zártkertekben a telken szétszórtan elhelyezett, vegyes építészeti minőséget képviselő – gyakran hivalkodó -, a táji adottságokat, a tájszerkezetet és a tájképet figyelmen kívül hagyó épületek jelentek meg. A változás elsődleges oka e zártkerti területek tényleges hasznosításának változása, és a szőlőtermesztés mellett az üdülési jellegű tájhasználat előtérbe kerülése.

10.2. A város tényleges területfelhasználása

Eger MJV jelenlegi, tényleges területfelhasználására összességében a vegyesség jellemző. A beépítésre szánt területeken belül, bár a lakóterületek dominanciája vitathatatlan, éppúgy megjelennek az intézményi, gazdasági, vegyes és különleges területek is. A vegyes (településközpont vegyes, központ vegyes) területek a Belváros területén és közvetlen környezetében, többnyire Károlyváros – kelet; Hatvani hóstya – észak-kelet; Maklári-hóstya – észak területeken összpontosulnak, ahol a kisvárosias jellegű lakóterületek és a központi szerepű intézményi funkciók koncentrációjának együttese figyelhető meg. Jelentősebb vegyes területek találhatóak még Lajosvárosban, melyek alközpont képző szereppel bírhatnak, ugyanakkor elhelyezkedéséből és környező területeinek adottságaiból fakadóan ez az alközpontosság még nem valósult meg.

A sűrű, funkciógazdag településközpontot főként kisvárosias jellegű, lakófunkciójú hóstyák és területek ölelik körül. Ezek többnyire a 25-ös főút, a Maklári út és az Érsekkert közötti területeket, illetve Rác hóstya történeti részeit foglalják el. A kisvárosias lakóterületeken jellemző a kisebb kereskedelmi, szolgáltató és vendéglátó funkció megjelenése. Nagyvárosias lakóterületek döntően Felsővárosban, illetve Tihamér és Maklári hóstya városrészek nyugati, míg Lajosváros északi lakótelepi területein jellemzőek az eredeti városszövetbe ékelődve. A kisvárosias lakóterületek körül a belterület külső határain már a kertvárosias lakóterületek jellemzőek (Hajdúhegy, Vécsey-völgy, Almagyar, Csákó, Lajosváros, Merengő lakóterületei). Szintén főleg kertvárosias karakterű Felnémet is, noha északi és nyugati határain kisvárosias, intenzívebb területeket találhatunk (Bervai lakótelep, Pásztorvölgy).

A lakóterületeket elszórtan intézményi (alap és középfok) és zöldterületek taglalják, a belterületi különleges területek (pl. sport, laktanya, temető) többnyire a kertvárosias és kisvárosias lakóterületek határain jelennek meg, melyet a városfejlődés különböző ütemei indokolnak (lakóterületek terjeszkedése és a „pufferterületek” bekebelezése). Jellegzetes, a település szerkezetében meghatározó különleges területek a Vár, az Egri termálfürdő, az uszodák és sportterületek és az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem tömbje és sportközpontja.

106. ábra Életkép – az Egri Vár és a Dobó tér

(Forrás: arrivalguides.com)

A gazdasági kereskedelmi, szolgáltató, valamint ipari és mezőgazdasági üzemi területek a település belterületének nyugati peremén, valamint a Déli iparterület városrészben és Felnémet keleti határán helyezkednek el. E területek jellemzően szorosan illeszkednek a meglévő lakóterületekhez, - ami a környezetszennyezés szempontjából nem feltétlenül előnyös – kihasználva a jelentősebb útvonalak és vasútvonal adta helyzeti előnyöket és lehetőségeket. Megjegyzendő, hogy sok kisebb kereskedelmi, szolgáltató terület (ami léptékéből adódóan nem feltétlenül jelenik meg TSZT szinten) a lakó és intézményi területeken belül helyezkedik el.

Eger kialakult épített környezete, településszerkezete és karaktere – jellemzően alacsony szintszámú beépítések – miatt sűrűsödni csupán a felhagyott területek birtokbavételével (pl. egykori Kemping), vagy a környező területek meghódításával képes. A lakó és gazdasági területek terjeszkedése a jövőben a belterület mentén kijelölt újonnan beépítésre szánt tartalék területeken indulhat meg a mezőgazdasági területek rovására. Egyes területeken az átalakulás megindult.

Eger külterületének nagy része beépítésre nem szánt mezőgazdasági terület, ahol igen nagy arányban van jelen a szőlőtermesztés – és ezáltal a kisebb zártkertek, üdülők és pincészetek. A település északi és keleti részén nagyobb egybefüggő erdőterületek húzódnak, míg nyugaton jelentősebb (volt) honvédelmi területek találhatóak. Szintén északon üzemel az Omya mészkőbánya, valamint a belterülettől keletre több egykori és jelenleg is működő különleges bányaterület található.

Eger városszerkezetéről és területfelhasználásáról elmondható, hogy egyközpontú településnek tekinthető, mely észak-déli irányú terjeszkedésének köszönhetően egy hosszirányú „csatornán” – 25. számú országos másodrendű főút, vasútvonal és Eger-patak – keresztül kapcsolódik Felnémet hagyományos lakófunkciójú településközpontjához. (Felnémetet 1961-ben csatolták Egerhez.) A korábbi városfal környezetében kialakuló hóstyák a hosszú évtizedek alatt folyamatosan hozzáépültek a városközponthoz, mely által a Belváros funkció-csoportosulása, magja mentén egy lakógyűrű alakult ki, melyet a belterület határán mezőgazdasági és kertés mezőgazdasági területek, majd azokat többnyire erdőterületek vesznek körül. A nagyobb, egybefüggő gazdasági területek – a domborzati és természeti, építészeti adottságok miatt – a település déli részén, valamint a Felnémet és Eger közti „csatorna” mentén találtak helyet.

10.3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek

Eger MJV területén jelenleg 21 eltérő jellegzetességekkel rendelkező városrész került elkülönítésre, melyek a HÉSZ Szabályozási tervein látható lehatárolásokkal gyakran nem esnek egybe. A városrészek elnevezését a történelem és hagyományok alkották. Ezek a következők:

107. ábra Eger városrészei a hatályos ITS alapján (Forrás: Eger ITS 2014-2020)

1. Belváros:

A városrész Eger történelmi központját foglalja magába, így az Egri Vár, a Dobó tér, az Egri Bazilika és főszékesegyház, a Líceum, illetve a volt Irgalmas kórház környezetét. A település legrégebbi városrésze, melyet az Eger-patak szel keresztül. A Belváros egyik legmeghatározóbb építészeti értéke az Egri Vár, melynek építését a tatárjárás után, IV. Béla idején kezdték meg az Eger-patak völgye fölé emelkedő fennsíkon. A középkorban a vár alatt haladt – a mai Dobó utca és Szervita utca nyomvonalán – a település – és az Eger-patak völgyének - egyetlen fontos közlekedési útja. E mentén, és az organikusan kifejlődött (a domboldalokról lezúduló vizeket követő) keresztirányú utak között alakult ki a középkori településmag. Bár a jelenlegi városszerkezet a XVII. század végén és a XVIII. század elején alakult ki, ugyanakkor a középkori településszerkezet a mai napig fennmaradt az utcahálózatban. A városrészben értéket képeznek az utca- és térszerkezet, a középkori eredetű telekszerkezet és a hagyományos beépítési karakter. Építészeti formavilágára a középkori, a barokk és a török emlékek közötti jellegzetes kölcsönhatás jellemző. Építészeti és szerkezeti értékeiből fakadóan a Belváros szinte teljes területe valamilyen országos védelem alatt áll, továbbá Eger Vára nemzeti emlékhely.

108. ábra Eger belvárosának látképe

(Forrás: <https://mindenamieger.blogspot.com/2015/05/eger-varosreszei-varosszerkezet.html>)

A városrészt a középkorból örökölt, sűrű utcarendszer jellemzi, többnyire zárt sorú beépítéssel, földszintes, F+1, helyenként F+2 szintes épületállománnyal, melyek nagy része lakóépület. A területen – Magyarországon először – már az 1960-as években megkezdődtek tömbrehabilitációk (4 db), melyek által a túl sűrű beépítések belső szárnyainak egy részét elbontották, a tömbbelsőben közterületet létrehozva, és az épületek utcai homlokzatát pedig felújították. A Belvárosban összpontosulnak továbbá az igazgatási, pénzügyi, kereskedelmi, oktatási, egyházi, kulturális, egészségügyi és szociális létesítmények is.

A Belváros középső-keleti részén található a Dobó István tér, mely egykori piactérként a település városközpontjaként szolgált és szolgál ma is. Jelenleg a közigazgatás és kereskedelem tere, de hitéleti (minorita templom) és kulturális, turisztikai igényeket is kiszolgál. A település vallási központja - a Bazilika, az Érseki Palota és a Líceum – is a Belváros városrészében helyezkednek el, melyeket jelentősebb zöldterületek (Barkóczy Park, Pyrker Park, Palota Park, Eszterházy tér) határolnak. Tőlük nyugatra az Egri buszpályaudvar kapott helyett. Az egykori Irgalmas Kórház és kolostor (1726-1843), melyben ma a Markhot Ferenc Megyei Kórház egy része működik, szintén a Belvárosban található.

Megemlítendő, hogy a városközpont területén a XX. század második felétől megjelenő új – jelentősebb méretű – intézményi épületek (pl. kórház), illetve irodaházak, lakótelepek (pl. Gólya utca, Egésszég ház utca) és áruházak a környezetükbe ékelődve, azt előnytelenül érintve jelentek meg, de a középkori telekszerkezet jellemzően továbbra is fennmaradt. A településtervezés eszközeivel mindent el kell követni annak érdekében, hogy ez a szerkezet tovább ne torzuljon.

A városrészben szerves egységet képeznek az önálló intézményi funkciójú épületek és – az elsősorban kereskedelmi, vendéglátó és szolgáltató jellegű funkciókkal is mérsékelttel rendelkező – lakófunkciójú épületek. Ez alapján a Belvárosban többnyire településközponti vegyes területfelhasználásba, illetve intézményi területfelhasználásba sorolt területek jellemzők. Kisvárosias lakóterület területfelhasználásba sorolt területek többnyire a Vártól északra jelennek meg. A Vár területe egyedi jelentősége és különleges történelmi és kulturális értéke miatt különleges területfelhasználási kategóriába sorolt. Zöldterületek főként a Vár északi lejtőin, a rehabilitált tömbbelsőben, illetve a Bazilika környékén jelennek meg. A városrész értékes eleme továbbá az Eger-patak vízfelülete és annak klimatikus hatása.

2. Felnémet:

A városrész eredetileg egy Eger mellett fekvő német-flamand betelepülőkkel rendelkező kistelepülés volt, mely a középkorban Eger egyik legnépesebb szomszédja, külvárosa volt. melyet a múlt század második felében csatoltak Egerhez. A török uralom alatt a városrész magját képező település elpusztult, majd csak a XVIII. században épült újjá. Területén templom, plébánia, iskola épült, jellegét tekintve szőlő- és bortermő településnek számított. Miután az Eger-Putnok vasútvonal a települést is elérte (1908), déli és keleti irányba terjeszkedett. 1954-ben Felnémet észak-keleti részén épült az egykori egri Finomszerelvénygyár (Berva Rt.) dolgozói számára a Berva lakótelep (Ötös gyári lakótelep). Ezt követően a falu keleti és déli határába ipari telepek és szolgáltató központok települtek. Felnémetet 1961-ben csatolták Egerhez.

A mára már városrészé vált egykori település többnyire megőrizte falusias jellegét főként a 25-ös főút, a Tárkányi út, a Sánc utca, a Béke utca, a József Attila utca, a Felvégi utca és a Kovács Jakab utca mentén. E területeken jellemzőek a hosszú, keskeny, jelentősebb zöldfelülettel rendelkező telkek és az oldalhatáron álló földszintes, ritkábban egyemeletes lakóépületek. Sűrűbb, kisvárosias-kertvárosias jellegű lakóterületek a városrész nyugati határán és a földszint+2-3 emeletes épületekkel rendelkező Berva lakótelep környékén jelennek meg. Felnémeten már az 1950-60 évektől egyre gyakoribbá váltak az építés idejére jellemző építészeti divatot követő új épületek, így a településkép folyamatosan változott (Kádár-kocka, mediterrán lakóház, emeletes épületek, modern stb.), így a hagyományos falusias építészeti és szerkezeti hagyományok szem előtt tartása igen fontos feladat.

Gazdasági és logisztikai területek a vasút mentén jöttek létre a városrész déli és keleti határában. Intézményi és településközponti vegyes terület a városrészben található Egri Pásztorvölgyi Általános Iskola és Gimnázium, valamint a Sánc utca menti egykori major és a Szent Rozália templom környéki beépített tömbök és átalakuló területek. A Berva lakótelepen továbbá egy óvoda is található. Jelentősebb zöldterületek Pásztorvölgyben, illetve a Szent Rozália Templom környékén találhatóak, de meghatározó zöldfelületi elem a Felnémeti temető különleges területe is. A városrészt ezenkívül érinti az Eger-patak és a Tárkányi-patak is, melyeket természetközeli zöldfelület és helyenként kerékpárút, sétaút kísér.

3. Nagylapos:

A városrész gyakorlatilag Eger északi beépített területei és Felnémet városrész beépített területei közötti beépítetlen terület volt. A meglévő beépített területeket a 25-ös főút (Egri út) kötötte össze, melynek környezete sokáig üresen állt. A területen mára azonban már nagytelkes bevásárló negyed alakult ki (OBI, Tesco, Lidl, Penny stb.) többnyire csarnok jellegű épületekkel. A városrészen keresztülfutó Eger-patak nyugati oldalán jelentős méretű kisvárosias lakó, intézményi és különleges sport-és szabadidő eltöltését szolgáló területek kerültek kijelölésre, melyek a település még beépítetlen tartalékterületei.

Szintén a városrészhez tartozik az egykori kemping területe, mely az utóbbi években intenzív – főként lakóterületi – fejlődésen ment keresztül. A kertvárosias és kisvárosias lakóterületi fejlesztések igen sűrű beépítést eredményeztek a területen. Az épületek földszintestől, földszint+2 szintig emelkednek. A Dr. Frank Mária utca északi részén sportterületek, valamint szállásépületek kerültek kialakításra, de itt található az Egri rutinpálya és ahhoz kapcsolódó közlekedési alkalmassági vizsgaközpont, illetve egy elektromos állomás is.

4. Rác hóstya:

A városrész Eger város középső részén, a 24-es és a 25-ös főút közötti területen – mintegy az utak által közrezárt zárványként - húzódik. Lakóterületeinek megközelítése a Ráckapu térről és a Kővágó térről lehetséges, mivel a domborzat, és a különféle nagytelkes intézményi és különleges funkciójú területek vágják el a települési szövet többi részétől.

Rác hóstya elnevezését a XVI. században a török elől menekülő, főként földműveléssel és szőlészettel foglalkozó balkáni népek letelepülése által kapta. Ekkor Ráchegynek nevezték a területet. A városrész legrégebben kialakult utcái a Szala patak partja menti Verószala, Árnyékszala és Rudivár utcák. Ezekben az építmények jellemzően földszintesek, zárt sorúan, vagy oldalhatáron állóan beépítettek, utóbbi esetben szűk oldalkertekkel. Az épületállomány – és a közterületek - egy része leromlott, e terület nem csak építészeti minőségében, de társadalmi összetételében is elkülönül a környező utcáktól. A Verószala utca ugyanakkor híres pincerendszeréről. A domborzati adottságokból fakadóan a terület kiválóan alkalmas földalatti borpincesor kialakítására is, ahol bort termelnek, tárolnak és palackoznak. Az utcában több országos és helyi védettséget élvező pinceépület található.

A városrész utcarendszere sugaras jelleget mutat, mely a Szala patak által kialakított domborzati viszonyokból következtethető. Azokon a területeken, ahol a domborzat már nem teszi lehetővé a beépítést sűrű, beállt zöldfelületeket találhatunk. A városrész területhasználat tekintetében változatos képet mutat. A területen található lakóterületek többnyire kisvárosias és kertvárosias jellegűek, melyek az évek során észak-nyugat felé terjeszkedtek. A sűrű, kisvárosias beépítési karakter az Iskola utcától északra változik, ahonnan már egyrészt a földszint+1-2 emeletes, tetőtérbeépítéssel rendelkező társasházak, másrészt a szabadonálló, földszintes, inkább mediterrán stílusú családi házak uralkodnak. A városrész keleti részén, a 25-ös főút mentén nagyvárosias, „u” alakú udvarral és kétszintes garázssorral rendelkező, földszint +4-5 emeletes panelházak találhatók, melyekben különböző földszinti funkciók működnek. A Szalapart utca észak-nyugati részén az utóbbi években lakóparkok épültek – és épülnek ma is – (Alma lakópark, Rácliget lakópark), melyek esetenként földszint+4, esetenként földszint+1 emeletesek és idegen elemként ékelődnek a településképhez.

A Szalapart utca mentén a hatályos tervek szerint a jelenleg mezőgazdasági területként hasznosított telkeken további kertvárosias és kisvárosias lakóterületek, valamint intézményterületek kerültek kijelölésre, melyet a település értékes tartalékterületei. Az intézményterületek hasznosítása az utóbbi években megkezdődött. Itt található többek között a Heves Megyei Önkormányzat Gyermekotthona

és Fogyatékkal Élők Otthona, az Egri Szalaparti EGYMI és Kollégium, az Egri mentő szolgálat és az Arany János Általános Iskola és Kollégium, de az Iskola utca mentén további intézmények (iskola) és kisebb teleknagyságot kívánó gazdasági területek kaptak helyet. A jelentősebb gazdasági funkciójú területek, mint a piac, a borászati gazdálkodás és raktárak főként a városrész déli oldalán, a 24-es számú főút mentén helyezkednek el. Itt található egy dialízis kórház is, valamint a Kisboldogasszony temető, mely tervezett helyi, kápolnája országos védelem alatt áll. A temető részeként kegyeleti parkként működik a Hősök Temetője, mely helyi védettséget élvez.

Rác hóstya területén igazi, használatában is közpark nagyon kevés van (pl. Könyök utcai játszótér), így fontos zöldfelületi értéket képeznek a nagytelkes intézmények belső, fenntartott intézménykertjei.

5. Felsőváros:

A városrész a történelmi városnegyedről északra helyezkedik el, ám annak organikusan kialakult utca és városképi sajátosságait teljes mértékben figyelmen kívül hagyja. Felsőváros szerkezete a XX. század második felében (1970) jellemző lakótelep építések által alakult ki. A terület fő térszervező eleme az észak-déli tengely, melyet a 25-ös főút, a Cifrakapu utca, az Eger-patak és a vasút vonala is hangsúlyoz. A városrész többnyire 5-10 szintes tömbházas, - részben sáv, részben pontház - lakótelepi karakterű. A váltakozó magasságú lakóházak úszótelkes területei mellett a nagy alapterületű és építészeti tömegű közintézmények (alap és középfokú), valamint a néhány helyen telkesített kereskedelmi, vendéglátó és városüzemeltetést biztosító létesítmények adják a városrész karakterének további jellemzőit. A középiskolák épületei többnyire magastetős kialakításúak építészeti igényesebb tömegképzéssel.

Felsővárosban az Eger-patak és a Malomárok utca mentén található 8 darab ikerházas beépítésű, magánkerttel rendelkező földszint+1 emeletes beépítés, valamint északon a Töviskes utca mentén találkozhatunk kertvárosias jellegű lakóterületekkel, melyek a városrész egyedi jelenségei. Ezenkívül Felsőváros déli részén nagy kiterjedésű különleges sportolási célú terület található (Felsővárosi sporttelep). A városrész számos oktatási és szociális intézménnyel, valamint kereskedelmi egységgel rendelkezik, melyek a városrész méretéhez képest jelentős lakosságszám (Eger lakosságának közel egyharmada él itt) igényeinek kielégítését szolgálják.

Felsőváros városrész úszótelkes jellegéből fakadóan zöldfelületben igen gazdag, a közterületek nagy része tulajdonképpen közkertként funkcionál, melyekben játszótérek, sportpályák kaptak helyet. Zöldfelületi szempontból a városrész legértékesebb eleme az Eger-patak és környezete, annak természetközeli növénytakarásával.

6. Tetemvár:

A Belvárostól észak-keletre található Tetemvár nevét az állítólag az 1552-es ostromban elhunyt török katonáról kapta, akiket a városrész területére temettek el. A városrész szerkezete organikusan, a 10-15 méteres szintkülönbséggel rendelkező domborzati viszonyokhoz alkalmazkodva alakult ki. A városközpontozó közlekedési területekre a halmaz jellegű szövet, észak felé a keskenyebb, szalagtelkes rendszer jellemző. Tetemvár utcahálózatára szintén az organikus jellegű, szűk, keskeny vonalvezetéssel. Ehhez igazodva a területen sok az egyirányúsított utca.

A városrész jellemzően lakófunkciójú, kisvárosias karakterű tömbökből áll, de a városközpontozó közlekedési részeken több vendéglátó és szállásadó egység, valamint néhány intézmény (pl. fogorvosi rendelő) is megtalálható. Délen sűrűn, helyenként több szintben is alapincézett területek találhatók, melyek nagy részét – részben az út és épületszakadások miatt – tömedékelték. A városrész keleti határát az Eger-Putnok vasútvonal képezi, míg itt található a Donát temető jelentősebb zöldfelülettel bíró különleges területe is, melyet érdekes módon keresztülzsel a Ludányi Antal utca.

7. Vécsey-völgy és Bikalegelő:

A városrész az Almagyar-domb északi lejtőjének alján fekszik a városközponttól keletre. Nagy része az 1920-as években (Vécsey-völgy utca mente) és az 1960-as években (Bolyki Tamás utca északi része, Faggyas utca, Donát út környéke), míg a Kis-és Nagy-Eged utcák beépítése az 1970-1990-es években alakult ki. A Donát út keleti részén azonban máig újabb és újabb építkezések folynak. A városrész jellemzően kertvárosias karakterrel rendelkezik, többnyire szabadonálló beépítési móddal – de több helyen a sorházak is megjelennek - a korábban kiépült területeken kisebb (200-700 m²), a később beépült területeken nagyobb (500-900 m²) telekmérettel. A városrészben jellemző, hogy a domborzati adottságokból adódóan megjelennek az emeleteltolós lakóépületek.

A városrészre a homogén családi házas, kertvárosias lakóterületi karakter jellemző, kisebb szolgáltató és vendéglátó funkciók a lakóterületi területfelhasználáson belül a Vécsey-völgy utca és a Nagy-Eged utca mentén található. A városrész északi része és környéke (Donát dűlő) további lakóterületi tartalékokkal rendelkezik.

8. Cifra hóstyá:

A városrész északi irányból közvetlenül kapcsolódik a Belvároshoz, szerkezeti jellegében annak lakóterületeihez hasonló. Halmazszerű, szabálytalan alakú, aprótelkes szerkezet jellemzi, mely a domborzati viszonyokat jól leköveti. Nagyobb telkek a városrészben található intézmények (óvoda, általános iskola, középiskola, Szervita templom és rendház, kollégium stb.) telkei. Cifra hóstyát a kisvárosias lakóterületek jellemzik, melyek épületei zárt sorú, vagy hézagosan zárt sorú beépítési módúak, többnyire földszintesek, földszint+tetőtér beépítéssel rendelkeznek, ritkábban földszint+egyemeletesek. A Vécsey Sándor utca dél-keleti szakaszán a szabadonálló beépítések is megjelennek. Az uralkodó lakófunkciót néhol szállás, kiskereskedelmi és vendéglátó funkció egészíti ki.

A városrész karakteréhez és történelmi hagyatékához hozzátartoznak a felszín alatti létesítmények, a pincék is, melyek többnyire Cifra hóstyá középső és keleti részén fordulnak elő. Ezek állapota változatos, de gyakran rossz, sőt életveszélyes is lehet. A városrészből beépítési sűrűségéből adódóan a zöldterületek teljesen hiányoznak, csupán egy-egy a domborzati adottságokból eredően beépítetlen telek és a lakóterületek belső kertjei biztosítanak zöldfelületeket.

9. Almagyar:

Almagyar egykor a vártól délre fekvő különálló kis magyar lakta település volt, erről kapta nevét ma az Almagyar domb keleti oldalán található városrész, mely az eredeti településsel igazából szerkezetileg, beépítésileg nincs összefüggésben. Almagyar mai formáját tudatos tervezéssel nyerte el. Főként kertvárosias és kertvárosias-sorházas lakóterületek alkotják, előbbiek szabadonálló és ikres beépítési móddal, utóbbiak zárt sorú beépítési móddal. Az épületek általában földszint+egyemeletes, földszintesek, gyakran tetőtérbeépítéssel. Noha a telekméret a területen 500 és 1000 m² alattiak, Almagyart Eger egyik legelegánsabb részének tartják, máig jelentős lakóterületi tartalékokkal rendelkezik.

A városrész déli részén kapott helyet az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem több épülete és kollégiuma is, de az egyetem sportpályája, arborétuma is itt található. A városrészen több szállásépület, apartman megfigyelhető. Legjelentősebb zöldterülete a Talizmán utcai játszótér és környezete. A főként lakóterületi hasznosítású városrész az alapfokú oktatási és szociális ellátás szempontjából periférikus helyzetben van, nem ellátott.

10. Sánc:

Sánc városrész a Belvárostól keletre, az Almagyar domb erősen lejtő nyugati oldalán épült ki a külső vár elbontása után, melynek szerkezetét egyrészt a természetes terepadottságok, másrészt a vár egykori kapuinak helyei, a várak és a külső várfal maradványai határozták meg. A városrész jellemzően lakófunkciójú terület, aprótelkekkel (a telkek körülbelül 20-25%-a 500 m²-nél nagyobb) és kisvárosias karakterrel, túlnyomóan zárt sorú beépítési móddal. Nagyobb telkek a Gárdonyi utca és a Szabó Sebestyén utca mentén alakultak ki. Az épületek általában földszintesek, vagy egyemeletesek, az utóbbi években egyre több helyen tetőtérbeépítéssel. A Bástya utca mentén húzódó vasút, várak és várfal igen meghatározó határoló elemei a területnek. A városrész fekvéséből – a vár közelsége -, domborzatából adódóan városképi szempontból rendkívül érzékeny.

A lakófunkció mellett intézményi funkció is megtalálható a városrészben, mint a Gárdonyi Géza Emlékház és kert – utóbbiban művészlakásokkal. Főként a Bástya utca és Gárdonyi utca mentén kereskedelmi, vendéglátó és szállásépületek is megjelennek. A városrész zöldterületekben szegény, azok a Zárkándy-bástya környezetében összpontosulnak. Sánc jelentős mértékben alapincézett, mely részben a korábbi szőlőhegyi hasznosításból ered, részben a várhoz kapcsolódó külső kazamata-rendszer része. A pincék jelentős része mára már tömedékelt.

11. Károlyváros:

A Belvárostól nyugatra található városrész Eszterházy Károly püspökségének idején épült ki, tervezett, többnyire szabályos utcahálózattal rendelkezik. A viszonylag homogén utcahálózat szempontjából jelentős beavatkozást jelentett a 25. számú főút nyomvonalának áthelyezése az 1970-es évek végén, mely ma hosszanti irányban kettévágja a területet. A telekszerkezetét tekintve elmondható, hogy vegyes képet mutat. A legkorábban beépült területrészek (észak – Kisvölgy utca környéke) aprótelkes, hóstyái karaktert tükröznek, dél-kelet felé haladva azonban a lakótelkek mérete már növekszik. A városrész területén a lakófunkció dominál, de a Belvároshoz való közelsége miatt több, nem csak középfokú (szakgimnázium), hanem akár városi, megyei szintű ellátást szolgáló intézmény (Egri Törvényszék, Börtön, Kormányablak, Egyetemi épület, Főügyészség stb.) is megtalálható, melyek nagyobb méretű telkekkel rendelkeznek.

A lakóépületek többsége földszintes vagy egyemeletes, ugyanakkor több esetben megfigyelhető, hogy telekösszevonásokkal a kialakult nagyobb telteken, az eredeti épületállomány helyén többemeletes épületeket (Fsz+2-3-4) építenek (pl. Rózsa Károly utca környéke). Az intézményépületek funkciójukból fakadóan magasabbak, általában Fsz+2 emeletesek, de akad közöttük Fsz+5 emeletes (Járásbíróság épülete) is. A Kisvölgy utca mentén gyakoriak a pincék, pincészetek.

A városrész egyedi adottságai közé tartozik a Dobó István Laktanya – egy a XIX. század végén épült, jelenleg üres épületegyüttes -, illetve az egykori Dohánygyár helyén épült Agira Park bevásárlóközpont, ami a járás legnagyobb bevásárló, szolgáltató és szórakoztató komplexuma. A városrészben elszórtan több kisebb zöldterület (pl. Emlékpark, Tündérpart park, Gimnázium park, Pláza park, Reményi Ede tér, Bartók tér stb.) is megtalálható, melyek azonban méretükből, jellegükből és elhelyezkedésükből fakadóan a lakossági igényeket csak részben elégítik ki.

12. Hajdúhegy:

A városrész Károlyvárostól nyugatra helyezkedik el. Szabályos utcahálózattal és viszonylag egységes telekszerkezettel (500-1000 m² között) rendelkező városrész, ahol a kertvárosias jellegű, oldalhatáron álló beépítési módú lakóterületek dominálnak. Délen a Hatvani temető környezetében kisvárosias, sűrűbb beépítések dominálnak. A beépítések jellemzően családi házasak, földszintesek, földszint+1

emeletesek, csupán északon találkozhatunk néhány Fsz+2 emeletes, szabadonálló épülettel, valamint Fsz+4 emeletes sorházzal.

A lakófunkciót több bölcsőde és óvoda szolgálja ki, általános iskolával a terület nem rendelkezik. Itt található ugyanakkor a Hadikiegyesítő és Toborzó Iroda. Északon, a Baktai út mentén intézményi (egykori kórház) és gazdasági területek is megjelennek, illetve ezekhez kapcsolódóan a jövőben tartalék lakóterületek is megjelenhetnek. Hajdúhegy a zöldterületek tekintetében igen ellátatlan, csupán egy-két kisebb közkert (Petőfi úti pihenőpark) próbál megfelelni a lakosság rekreációs igényeinek. A városrész nyugati határán különleges beépítésre nem szánt közmű (vízmű) és rekreációs területek, valamint borvidéki kertes mezőgazdasági területek és zártkertek találhatók, melyek jelenléte egyben a belterület határát is mutatja.

13. Szépasszonyvölgy:

Eger nyugati városrésze az elmúlt évszázadokban szorosan összekapcsolódott az egri pincék és borok hírnevével. A Szépasszonyvölgy Eger legnagyobb összefüggő borpincés területe. Területén ma közel 150-200 pince számlálható, melyeket a több száz méter vastagságban megtalálható vulkanikus eredetű riolittufába vágtak. A terület az egri püspök tulajdona volt, így pincét vájni csak püspöki engedély birtokában lehetett, melynek okán a pincék csoportosan, egyidejűleg, utcákba rendeződött formában alakultak ki. Az első pincék (Öregsor) kialakítását a XVIII. század végén kezdték meg, de a völgy mai pincecsoportjai a második világháború után épültek ki teljesen.

Területfelhasználását tekintve a pincés idegenforgalmi központok különleges területei mellett főként a különleges idegenforgalmi területek, az üdülőterületek és kis mértékben a kertvárosias lakóterületek jelennek meg. Mára a városrész kifejezetten nagy népszerűségnek örvend, így számos vendéglátó és szállásadó egység (hotel, camping, apartmanok, panziók stb.) telepedett meg a területen. A személygépjármű parkolók mellett autóbuszparkoló, rendezvénytér, díszpark, vásártér, turisztikai látogatóközpont, éttermek stb. is kiépült. Sajnos ennek a turisztikai népszerűségnek köszönhetően a Szépasszonyvölgy elindult a kommerszIALIZÁLÓDÁS útján, így építészeti megjelenését számos léptékében vagy formájában oda nem illő építészeti elem, részlet rontja.

109. ábra Szépasszonyvölgyi pincesor

(Forrás: mindenamieger.blogspot.com)

14. Hatvani hóstya:

A Hatvani hóstya már a XVIII. század folyamán, a külső városfal lebontása után kezdett el kialakulni. Történeti szerkezeti és tömbstruktúra jellemzi, mely egyrészt az egykori városkapuhoz vezető utcarendszert mutat (25-ös főúttól északra), másrészt a domborzati és morfológiai adottságokhoz igazodik (25-ös főúttól délre). A városrészben a hóstyákra jellemző kisvárosias jellegű lakófunkció az uralkodó, zárt sorú, hézagosan zárt sorú, többnyire földszint + tetőtér beépítéssel. Ettől az Almási Pál utca menti kertvárosias, szabadonálló, ikres és sorházas elhelyezésű épületek, valamint az 1970-80-as években a nagyobb méretű telektömbökben véghez vitt telekalakítások után felépített telepszerű, úszótelkes Fsz+3-5 emeletes épületek (Szarvas Gábor utca; Reményik Zsigmond utca; Szálloda utca) térnek el. A Borház sor, valamint a Koszorú utca (Farkasvölgy-árok) mentén jellemzőek a földszintes pincék. Különleges értéket képviselnek a Deák Ferenc utca menti – többnyire helyi védelem alatt álló – villaépületek, melyek nemcsak egyedi építészeti értékük, hanem egységes beépítési karakterükben is egyediek.

A lakófunkció mellett több intézményépület is megtalálható a városrészben, mint bölcsőde, óvoda, általános iskola, kollégium, valamint az Eszterházy Károly Egyetem néhány épülete. A 25-ös főúttól délre számos szálláshely található, melyek sűrűsödése egyrészt a városrész, másrészt a szomszédos Szépasszonyvölgy borturizmusához kapcsolható. Egyedi elemként jelenik meg Hatvani hóstya területén az Érsekkert kiterjedt zöldfelülete, valamint a park menti hotel és szállodasor, illetve a Kemény Ferenc Sportcsarnok és sportpálya. Ugyancsak a városrészben található Eger vasútállomás, és tranzitmegálló, környezetében átalakuló városközponti és gazdasági területekkel (Spar, egyházmegyei irodaház, kereskedelmi egységek stb.), melyek funkcionális és városépítészeti szempontból is befejezetlenek, így Eger „fogadótérségeként” kifejezetten alulhasznosítottak. Fontos különleges elem még a városrész életében a Hatvani temető és a Kegyeleti úrnatemető, valamint a Zsidó temető, melyeket az idők során a lakóterületek körbe nőttek.

15. Tihamér:

Tihamér valaha a városfalon kívül fekvő, különálló falu volt, ma Eger egyik dél-keleti városrésze. Területén a lakófunkció domináns, de az ellátást biztosító intézmények (óvodák, általános iskola, kollégium, szakképzési centrum, bölcsődék, gondozási központ, magánrendelő stb.) is megjelennek a lakóterületbe ágyazottan. A városrész eredeti, történetileg kialakult karaktere kisvárosias, telekszerkezete ugyanakkor nem homogén, mára már számos átalakuláson ment keresztül. A viszonylag változatlanul maradt telkek mérete a Maklári út és az Újsor utca között egységesen 500-800 m² körüli, az Újsor utca és a vasút között akár 1000 m² fölötti hosszútelkek is lehetnek. A Maklári úttól nyugatra található egykori igen hosszú, mély tömbök feltárásra – új utcanyitásokkal – és hasznosításra kerültek, a tömbbelsőikben intenzív városias és keretes, Fsz+2-3 emeletes beépítések létesültek. Ezek a beépítések sem léptékükben, sem magasságukban nem illeszkedtek az eredeti földszintes, - ritkábban Fsz+1 emeletes zárt sorúan, hézagosan zárt sorúan beépített területekhez, ugyanakkor magastetős kialakításuk, és zárt sorú rendszerük jobban kapcsolódik a városrész hagyományaihoz, mint az Eger-patak mentén létrehozott 5-10 szintes, lapostetős panel sáv-, és pontépületek. Utóbbiak előnye lehet, hogy kiterjedt, zöldített közterületei által az Eger-patak zöldbeágyazottsága jobban érvényesül.

A városrészben a lakófunkción kívül elszórtan több kereskedelmi, vendéglátó és szállásadó funkció is megjelenik. Az itt található intézmények többnyire a Kertész utcától nyugatra, a lakótelep környékén csoportosulnak, délen pedig – a Kertész utca – Sas utca kereszteződésénél - gazdasági funkciójú területek jelennek meg. A városrészben mindössze egy zöldterület (közkert) található, a Szkander bég

emlékpark, ugyanakkor a lakótelepek közterületei és a keretes beépítések tömbbelsői is rendelkeznek rekreációs funkcióval, játszótérrel. Az Eger-patak vonala szintén fontos zöldfelületi és klimatizáló elem.

16. Csákó:

Csákó városrész – az egykori Szent István város – Eger egyik legkarakteresebb kertvárosias lakóterülete, mely a XX. század első felében tervezett módon alakult ki az Eger-patak, a vasútállomás, az Érsekkert és a Sas utca által határolt tömbben. A városrész funkcionális szempontból teljesen homogén, kertvárosias jellegű lakóterület, melyben néhány kisebb intézmény (családi napközi, Családok Átmeneti Otthona, ÉMÁSZ állomás stb.), vendéglátó, kereskedelmi és szállásadó funkciójú épület is helyett kapott. A jellemző beépítési karaktert dominánsan az ikres, vagy kisebb részben szabadonálló beépítési módú, földszintes vagy földszint + tetőteres, magastetős lakóépületek határozzák meg. Ettől a Sas utca menti többnyire földszintes kisvárosias lakóterületek, illetve a városrész északi telektömbjeiben, tömbfeltárással létrehozott Fsz+1 emeletes, sorházas jellegű épületegyüttesek térnek el. A városrész – területfelhasználási értelemben - zöldterületekben szegény, ugyanakkor kertvárosias karakteréből, széles utcákat kísérő zöldsávjai által mégis zöldfelületben gazdag. Kiemelt zöldfelületi elem a Szent István tér, illetve az Eger-patak és azt övező zöldfelület.

17. Maklári hóstya:

Maklári hóstya a török hódoltságot követően – elsősorban német telepések által – az egyik legkorábban benépesült városrész, melynek szerkezetét a városközpontba (Maklári kapu által) vezető utak határozták meg. Az utak találkozásánál, a Maklári kapu előtti területen alakult ki a településrész főtere, a Szarvas tér, mely történetiségén túl máig megőrizte szerkezetalakító és városrészközponti szerepét. A városrész eredetileg jellegzetes „hóstya karakterrel” – kisvárosias lakóterület a domborzati adottságokhoz és a kötöttségekhez igazodó utcaszervezettel, kis telekmérettel, földszintes, Fsz+1 emeletes, előkert nélküli zárt sorúan kialakított épületekkel – rendelkezik, mely az utóbbi években jelentős átalakuláson ment keresztül. A korábbi telek-, és beépítési struktúra mindössze a Szarvas tér, a Folyás utca és a Maklári út egyes szakaszain maradt fenn, de az eredeti telekszerkezet a telekösszevonások és tömbfeltárások (pl. Hadnagy utca mente) következtében fokozatosan eltűnik. A városrész dél-nyugati határán – Tihamérhoz hasonlóan – 5-10 szintes panelépületek épültek, figyelmen kívül hagyva a terület beépítési és morfológiai jellegzetességeit.

A városrészben a lakófunkció és a lakóterületeken megjelenő kiskereskedelmi, szolgáltató és vendéglátó funkciók mellett egyéb fontos, más rendeltetésű területtel is találkozhatunk, melyeket egyrészt a hóstya hidrogeológiai adottságai, forrásai, gyógyvizei, másrészt a Belváros közelsége határoz meg. A városrészben található Eger fürdőnegyede, melyen belül és melynek környezetében egyedi, egységes karakterrel nem rendelkező építészeti jellegzetességeket képviselő épületek található. A fürdő mellé hotelek, vendégházak és vendéglátóhelyek, valamint parkolóház is került. Itt található továbbá a Bitskey Aladár uszoda, valamint a Szarvas téren az Egri Járási Hivatal. A városrészben két nagyobb zöldterület (közpark) található, a Dr. Agygási Dezső Gyógypark és a Rókus temető.

18. Merengő:

Merengő Eger belterületének keleti határán található városrész, mely vegyes területhasználattal rendelkezik, ebből fakadóan egységes telekszerkezete, beépítési karaktere nincs, úthálózata a korábbi dűlőutakhoz alkalmazkodva kusza. A városrészben lakófunkciójú területek északon a Rozália utca környékén jelennek meg, valamint kis mértékben délen az Ostorosi út mentén. Előbbi új beépítésű, kertvárosias jellegű lakóterület, Fsz és Fsz+1 emeletes lakóépületekkel, utóbbi falusias jellegű, több

helyen régebbi pincékkel, pincesorokkal tagolva. Északon a Rozália utcai beépítések és a városrészben található Rozália temető között jelentős méretű lakóterületi tartalékterület található.

A Rozália temetőtől délre a Homok utca mentén nagy kiterjedésű gazdasági funkciójú területek terülnek el (DDC Egri Betonüzem, téglagyár, Ganz Öntöde, Városgazdálkodás Eger Kft., Egri Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. stb.), melyektől keletre egyrészt borvidéki kertes mezőgazdasági területek és kisebb zártkertek találhatóak, másrészt itt található a Merengő-völgyi agyagbánya, mely jelenleg is tájsebet okoz, és a hozzá kapcsolódó téglagyári tó.

19. Déli iparterület:

Az Eger déli részén található városrész a rendszerváltás óta indult erősen fejlődésnek, mikor néhány multinacionális vállalat és több kisebb gazdasági társaság telepedett itt meg. A Kistályai út, a vasút (Eger rendező) és mára már az M25-ös autópálya kiváló fejlesztési potenciállal ruházza fel a területet, melynek egy jó része jelenleg még beépítetlen tartalékterület. A városrészre jellemzőek a nagyméretű és változatos formájú telkek, ugyanakkor az elmúlt évtizedekben megfigyelhető ezek felaprózódása a gazdasági egységek növekedésének és igényeinek köszönhetően. A városrész telkeinek jelentős hányada gazdasági társaságok kezében van.

A Déli iparterület többnyire változatos, funkciógazdag gazdasági és ipari létesítményeknek ad helyet, de területén kis mértékben a lakó, valamint az intézményi és a különleges funkció is megjelenik. Kisvárosias jellegű lakóterület teleksora húzódik a Sas utca, míg kertvárosias jellegű, ikres beépítésű a 25-ös főút mentén. Utóbbtól keletre középfokú oktatási intézmény található, de itt működik a ZFH. óvoda is (Kistályai út). A Külsősor utca mentén található a Faiskola lakópark, mely Fsz+3 emeletes, lapostetős kialakításával a területen egyedi karaktert képvisel. A Déli iparterületen található az Egri vasúti rendező, illetve az egri szennyvíztisztító telep is, ahol a városon kívül még Felsőtárkány, Ostoros, Novaj, Egerszalók, Egerbakta és Egerszólát községekből beérkező szennyvizet is kezelik. A településrész meghatározó zöldfelületi eleme az Eger-patak, és az azt kísérő széles zöldsáv, de egyes beépítetlen telkek is jelentős is háromszintes növényállománnyal rendelkeznek.

20. Lajosváros:

Lajosváros - melyet a 25-ös főút oszt ketté - városrész utcahálózata és telekszerkezete nagyrészt az 1930-as évek körül alakult ki, területén főként a lakófunkció dominál. Beépítési jellege azonban nem homogén. A korábbról származó északi területei Hatvani hóstya városrész pincés területeihez és a domborzati adottságokhoz igazodva alakultak ki, többnyire kertvárosias, helyenként kisvárosias karakterrel bírnak. A 25-ös főúttól keletre eső területei eredetileg kertvárosias, ikerházas jellegű területek voltak nagyobb – 1000 m² körüli – egységesebb telekmérettel, földszintes, Fsz+1 emeletes épületekkel, míg a főúttól nyugatra többnyire oldalhatáron álló beépítésű kertvárosias területek alakultak ki.

Az 1970-es években megkezdődött a nagyobb tömbbelsőék feltárása és azok beépítése, gyakran többszintes, néhol úszótelkes (Veres Péter utca), láncházás (Zólyomi utca) vagy sorházás (Kazinczy utca, Kárpát utca) formában, durván beavatkozva a kertvárosi telekstruktúrába és karakterbe. A városrész észak-keleti területein (Puky Miklós utca környéke) az ikresített jellegű, 4 lakásos, egyemeletes épületek jellemzőek, valamint elszórtan – főként a városrész nyugati oldalán, de keleten a Mátyás király út és a Faiskola utca mentén - a Fsz+3-4 emeletes sáv és pontházak is nagy számban megjelennek.

A lakófunkció mellett a városrész számos alap és középfokú intézménynek is otthont ad (általános iskola, gimnáziumok és kollégiumok, szakközépiskola, technikum, óvodák, bölcsődék stb.), de itt

található a Magyar Nemzeti Levéltár Heves Megyei Levéltára és a Hivatásos Tűzoltó-parancsnokság is. Ezek az intézményi funkciók nagyrészt a Pozsonyi utca – 25-ös főút mentén csoportosulnak, mintegy alközpontot képezve, ugyanakkor tényleges alközpontról – annak jellege (hiszen környezetében még számos beépítetlen, tartalékterület található) és elhelyezkedése miatt – nem beszélhetünk.

A városrész déli és észak-nyugati határán gazdasági funkciójú területek találhatók (pl. Volánbusz telephely, ablakgyár, nyomda, Penny stb.), azonban nyugati irányba további gazdasági – jelenleg még beépítetlen – tartalékterület került kijelölésre. Zöldterületek csak kis számban találhatók Lajosváros területén (Liszt Ferenc tér; Kölcsey Ferenc tér), de az egyes intézmények és az úszótelkes telepszerű beépítések zöldfelületei ezeket kiegészítik játszóterekkel, sportpályákkal, rekreációs területekkel. Szintén viszonylag magas zöldfelületi értékkel bír a Lajosvárosi temető, melynek a jövőben nyugati irányú bővítése tervezett.

21. Külterületek:

Eger külterületeinek nagy része mezőgazdasági terület, annak is jelentős hányada borvidéki. Ezekhez kertés mezőgazdasági területek csatlakoznak, melyek egyrészt Almár környékén, másrészt a Nagy-Eged hegy észak-nyugati lejtőin, Kert hóstya területén és attól északra, az Angyalka utca keleti részén, a Kistályai út keleti oldalán és Merengőtől keletre, valamint Eger középső-nyugati területein jellemzők. Funkciójukat gyakran telekszerkezetük is visszatükrözi, hiszen jellemzően e kertés mezőgazdasági (zártkerti) területek kisebb telekmérettel (500- 1000-5000 m²) rendelkeznek, mint környezetük. E területeken gyakran előfordulnak kisebb, a szőlőműveléshez vagy vendéglátáshoz (pl. Érseki Szőlőbirtok, Kőlyuktető pincesor, Bolyki) kapcsolódó beépítések, kisebb-nagyobb pincészetek, de gyakran a lakófunkció is előtérbe kerül (pl. Almár).

Eger külterületeinek másik jelentős hányadát – a domborzati és természeti adottságok miatt - az erdőterületek, valamint az egykori/működő bányaterületek és a volt honvédelmi területek adják. A belterület környékén egyre gyakrabban új beépítések hódítják meg a mezőgazdasági területeket, hiszen főként Felnémet (Kelet), Nagylapos, Lajosváros, Déli iparterület és Merengő városrészekben és környékükön jelentős tartalékterületek találhatók.

110. ábra Eger külterületének életképei. Bal: Érseki Szőlőbirtok; Jobb: Omya mészkőbánya (Berva-völgyi kőbánya)
(Forrás: mindenamieger.blogspot.com; cserepkakas.hu/borterasz/)

10.4. Telekstruktúra-vizsgálat

Egy településen belül a telkek morfológiája alapvetően meghatározza annak szerkezetét és egyben a településképet is. A történetileg kialakult utcahálózat, a telekosztások akár évszázadokra visszamenőleg is lekövethetők, a múlt lenyomataként szolgálnak, mely a gazdag történelmi múlttal rendelkező Eger területén kifejezetten érvényre jut. A telekstruktúra, a területi és szélességi-mélységi jellemzők meghatározzák a beépítés jellegét, vizsgálata ezért kulcsfontosságú.

10.3.1. Telekmorfológia és telekméret vizsgálat

Eger MJV telekstruktúrájáról elmondható, hogy alapvetően heterogén szerkezetű, ahol a kisebb méretű telkek általánosságban a beépítésre szánt területeken és a borvidéki jellegű kertes mezőgazdasági területeken (zártkertes területeken) összpontosulnak, míg a nagyobb méretű telkek ezeket körülölelve, főként a város nyugati, északi és keleti szélein jelennek meg. A kialakult telkek mérete, formája összefügg a rajta található funkciókkal, így többnyire jól elkülöníthetők az egyes lakó, az azokba ékelődő intézményi, a különleges, az erdő stb. területek, melyek eltérő telekméret szükséglettel rendelkeznek. Szintén jól megkülönböztethetők a település fejlődésének egyes időszakai, valamint az azokhoz fűződő telekalakítási jellemzők, illetve a korábban önálló településként működő, de mára már Egerbe olvadt falvak helyei.

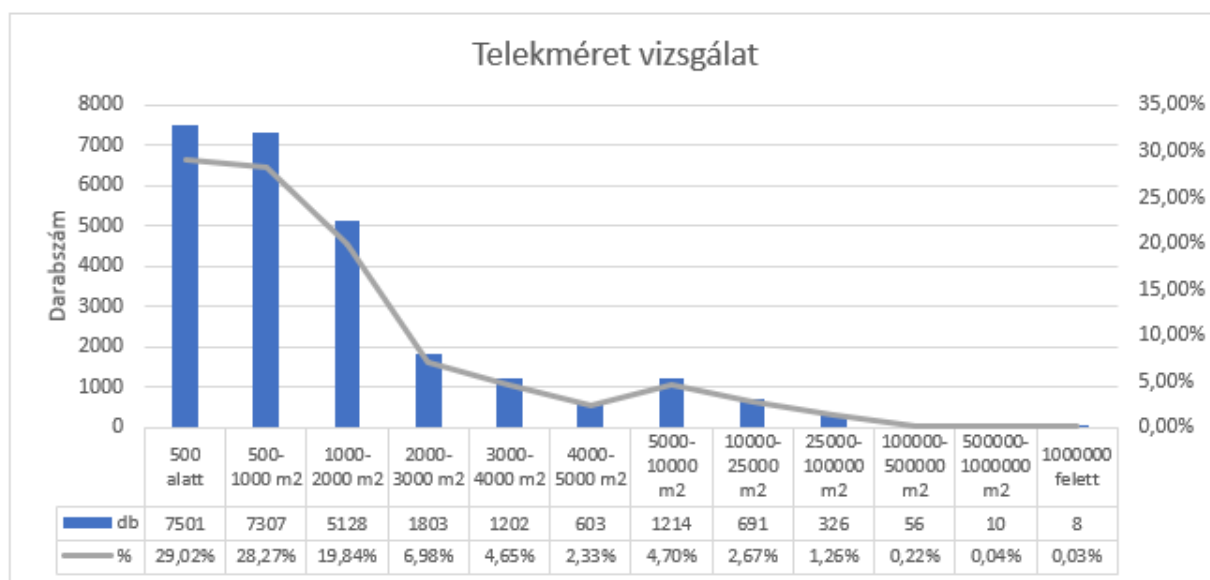
A telekméretekből, telekformákból jól kiolvasható a sűrű, középkori eredetű, történelmi településmag, valamint a XIX. században rohamosan fejlődő és összenövő, néhol már szabályosabb, rendezettebb telekosztással rendelkező különböző hóstyák elhelyezkedése. Ugyancsak kirajzolódik Felnémet és Almár egykori különálló településének falusias telekszerkezete. Utóbbi eredetileg egy kis bányásztelepülés volt, mely ma már zártkerti és üdülőterületként szolgál (Pap-hegy). A város területén továbbá jól elkülöníthetők a lakótelep építések úszó- és tömbtelkei (Bervai lakótelep, Felnémet, Hatvani hóstyai lakótelep stb.), a különféle jelentősebb intézményi és különleges területek (pl: Egri Vár, honvédelmi területek, sport területek, temetők) telkei, a gazdasági üzemek telkei, valamint a jelentősebb zöldterületek (pl. Érsekkert) és az erdőterületek nagykiterjedésű telkei. Érdekes, hogy az Egri repülőtér telekmorfológiailag nem egy jól elkülöníthető egység.

A Belváros Vár közeli telekszerkezete a középkorban alakult ki és kisebb átalakításokkal (egy-egy tömbrehabilitáció hatása) a mai napig fennmaradt. E területeken, csakúgy, mint Cifra hóstya, Sánc, Károlyváros északi, Rác hóstya, Szépasszonyvölgy és Hatvani hóstya dél-nyugati, Vécsey-völgy területein a kis méretű, 500 négyzetméter alatti aprótelek jellemzőek. Ezek a belvároshoz kapcsolódó területeken a domborzati adottságokhoz alkalmazkodva változatos formával, többnyire szabálytalanul helyezkednek el, míg a „külvárosokban” már szabályosabb, rendezett alakkkal rendelkeznek, noha a domborzati adottságok figyelembevétele utóbbiak esetében is megtörtént. A városközponton kívül kis méretű telkek találhatóak még Felnémet városrész nyugati területein (Pásztorvölgy), a Menház utca mentén (Tihamér városrész), a Brassói, a Zólyomi és a Kazinczy utca mentén (Lajosváros), a Rókus temető környékén (Maklári hóstya), illetve a beépítésre szánt területek határában található kertes mezőgazdasági (gyakran borvidéki), zártkerti területeken (Lócsei utca menti zártkertek területén (Külterület), Kőlyuktetői pincesor (Külterület), Kistályai út menti pincék (Külterület) stb).

A belterületen belül nagyobb méretű telkek a lakótelepek úszótelkei, az intézményi funkciójú (kórház, oktatási intézmények, hitéleti intézmények, fürdő, Agria Park stb.), illetve a gazdasági funkciójú területek telkei, valamint a különleges területek (pl. sportterületek, Vár, honvédségi területek, temetők stb.) és jelentős zöldterületek (pl. Érsekkert) telkei. Átlagosan nagyobb telekmérettel rendelkezik Nagylapos városrész, Felsőváros városrész és a Déli iparterület városrész. Utóbbi területén

az akár 100.000 m² fölötti telkek jelenléte sem ritka. Jelentős méretű telkek találhatóak továbbá Felnémet városrész vasúthoz közel eső területein, Rác hóstya városrész északi-nyugati és déli területein, Maklári hóstya és Tihamér városrészek nyugati határainál, illetve Lajosváros középső területein.

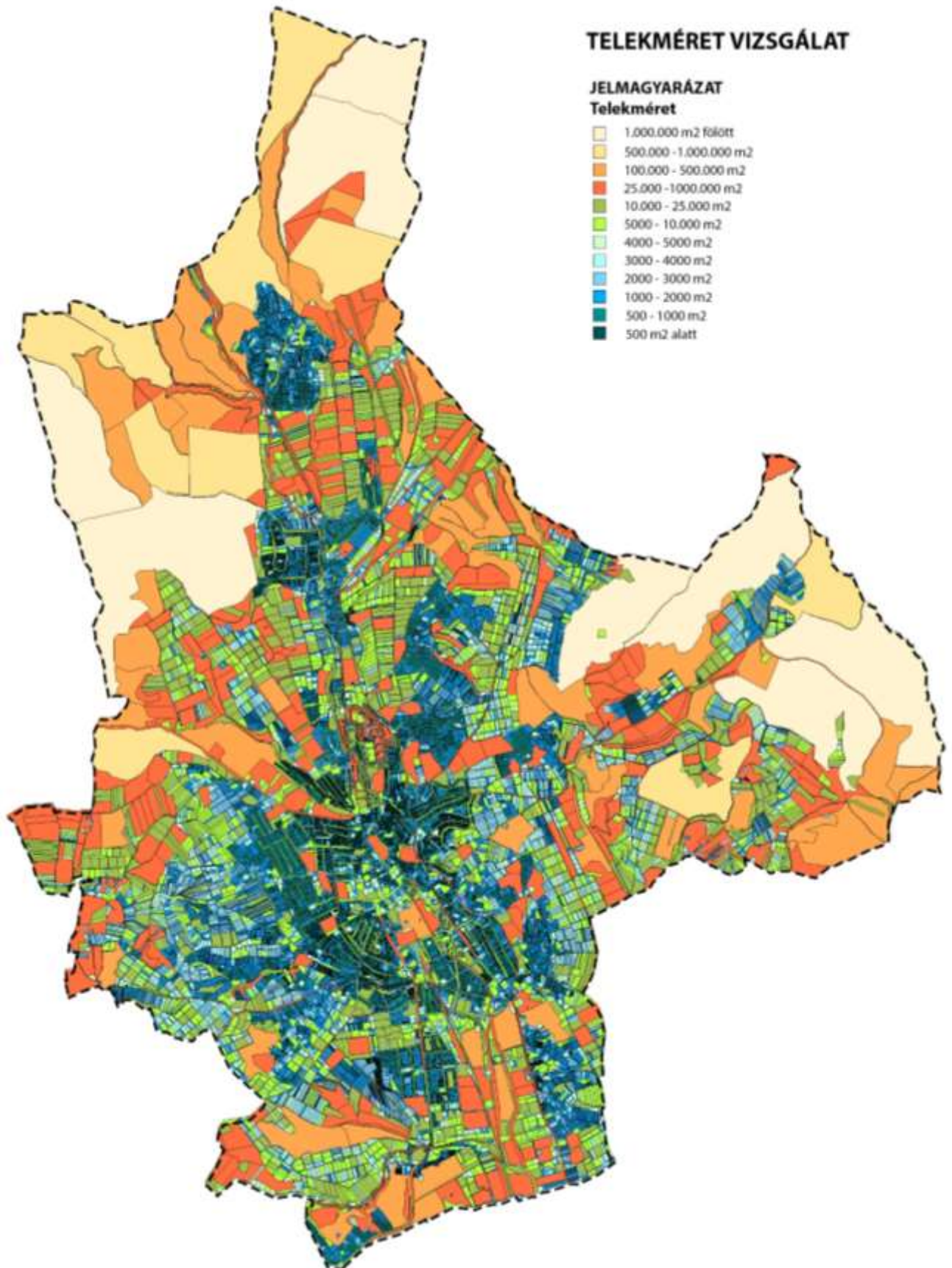
A külterületek esetében elmondható, hogy e területeken a telkek méretének és alakjának vegyessége jellemző. Ahogy korábban is említésre került, a borvidéki mezőgazdasági, és kertes mezőgazdasági területek többnyire kisebb, akár 500-1000 m² körüli, de gyakrabban 1000-5000 m² közötti telekmérettel rendelkeznek. A borvidéken kívüli mezőgazdasági területek azonban átlagosan már nagyobb, 5000-25.000 m² körüli telekterülettel bírnak, de főként a település határához közeledve 25.000 m² fölötti telekmérettel is találkozhatunk. Egerben északon, észak-nyugaton és keleten található a legnagyobb telekmérettel rendelkező telkek, melyek többnyire erdő, illetve különleges honvédelmi funkciójú területek. A város legnagyobb méretű telke honvédelmi célú területfelhasználásba sorolt, kiterjedése körülbelül 289,5 hektár.

111. ábra Telekméret vizsgálat Eger MJV területén

Eger MJV területén jellemzően a kisebb méretű telkek jelenléte dominál, amit jól mutat, hogy a település telkeinek több, mint 77%-a 2000 m² alatti telekmérettel rendelkezik. Ez egyrészt a lakóterületek arányának és jellegének, másrészt a kertes mezőgazdasági és zártkerti telekállomány magas arányának köszönhető. A kifejezetten nagy, akár 100.000 m²-t is meghaladó telekmérettel rendelkező telkek aránya elenyésző, mindössze körülbelül 0,3%. Érdekes azonban, hogy e területek – bár arányuk alacsony – teszik ki Eger özszerületének 35%-át.

A település egyes részein a különböző városrészekre érvényes jellemzők és karakter egyrészt a telekosztások, másrészt a telekegyesítések által változik. Telekösszevonások főként Hatvani hóstya, Maklási hóstya, Tihamér és Lajosváros városrészekben váltak jellemzővé, ahol a jelenség következtében fokozatosan eltűnik a korábbi telekstruktúra az idegen „nagőytelkek” létrejötté és azoknak a hagyományostól eltérő beépítése által. Egyszerre vannak jelen telekosztások és telekösszevonások Hatvani hóstya, Lajosváros és a Déli iparterület városrészekben, melyek oka egyrészt az építési trendek folyamatos változása, másrészt a gazdasági átalakulás generálta telekalakítási igények.

112. ábra Telekméret vizsgálat

10.5. Tulajdonjogi vizsgálat

Eger MJV telkeinek jelentős hányada – több, mint 76%-a (76,14%) – természetes személyek, magánszemélyek tulajdonában áll. Ezek általában lakótelkek, udvarok, zártkerti ingatlanok, valamint mezőgazdasági (borvidéki és borvidéken kívüli) területek.

Az Önkormányzat tulajdonát képezi a telkek közel 14%-a (13,81%). Főként közutak, közterületek, kerékpárutak, a lakótelepi területek úszótelkei körüli közterületek, árkok, közparkok tartoznak az Egri Önkormányzat tulajdonába, de egyes intézmények (oktatási intézmény, óvoda, szociális intézmény, sporttelep, uszoda, fürdő stb.) telkei, egyes védett épített értékek (pl. Vár, Valide szultána rom, préházak) telkei, a vízmű, szennyvíztisztító és személtlerakó területek telkei, illetve kisebb mértékben lakóépületek, zártkerti ingatlanok, mezőgazdasági területek, egykori bányaterületek telkei és jelenleg még beépítetlen területek telkei. Belterületen a Belváros környékén és Felsőváros városrészben jellemző az Önkormányzati tulajdon magasabb aránya, míg a külterületeken a város dél-nyugati és keleti határán, valamint a Felnémet és Almár közötti Eger-patak környéki területen.

Eger területén az egyházak tulajdonát a telkek körülbelül 0,4%-a (0,36%) képezi. Ezek általában temetőterületek, templomok telkei, de több oktatási intézmény, múzeum, szociális létesítmény és lakóház is az egyházak tulajdonát képezi. Fontosabb egyházi tulajdonban álló területek a Líceum, a Bazilika, az Érseki Palota, a Hittudományi Főiskola, az Eszterházi Károly Katolikus Egyetem és sportterületei.

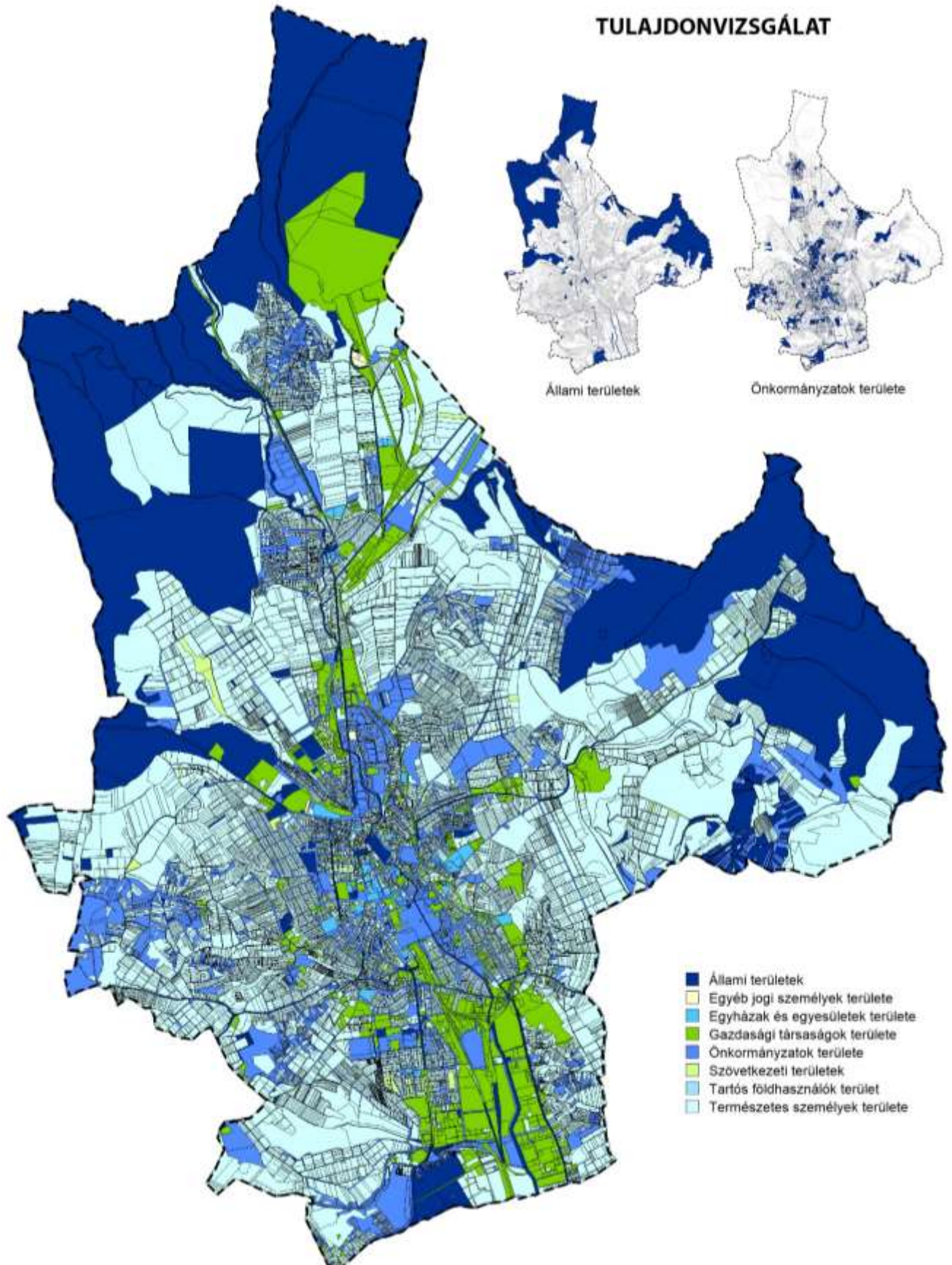
A gazdasági társaságok tulajdonában álló telkek aránya körülbelül 6% (5,86%). E területek többnyire a Déli iparterület és Nagylapos városrészekben csoportosulnak, de megtalálhatók Rác hóstya városrész déli és nyugati területein és környékén, Felnémet dél-keleti és keleti területein és azok környezetében, Merengő városrészben, valamint a Külterület egyes részein (Omya bánya, Mátyus udvarház és környéke, Egertihámér bányaüzem, Baktai út menti tüzelőfa-telep stb.).

Egyéb jogi személyek területei és tartós földhasználók területei összesen körülbelül a telekállomány 0,16%-át teszik ki. Tulajdonukban általában lakóépületek, oktatási intézmények és mezőgazdasági területek állnak. Szövetkezeti tulajdonba a telkek körülbelül 0,82%-a tartozik, melyek lakóházakat, beépítetlen területeket és kis mértékben közterületeket, magánutakat és mezőgazdasági területeket érintenek.

Eger MJV területén az állami tulajdonú területek aránya körülbelül 3% (2,85%). Állami tulajdonban állnak az országos jelentőségű közutak és egyéb kiemelt utak, a vasúti területek, a jelentősebb vízfolyások (pl. Eger-patak) területei, egyes intézményterületek (pl. megyei kórház, laktanya, szociális intézmény – Gyermekotthon és Fogyatékkal Élők Otthona, Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Szólészeti és Borászati Kutatóintézete), valamint a honvédelmi célú területek és a település határában található kiterjedt, többnyire természetvédelem alatt álló erdőterületek jelentős része.

10.6. Önkormányzati tulajdon vizsgálata

Az önkormányzati vagyon fogalmát és tárgyait a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény határozza meg. Az önkormányzat vagyona egyrészt önkormányzati tulajdonból és az önkormányzatot megillető vagyoni értékű jogokból áll. Eger MJV Önkormányzata Polgármesterének többször módosított 35/2015. (X. 30.) önkormányzati rendelete rendelkezik a település tulajdonában álló vagyonról és a vagyongazdálkodásról. Az önkormányzat vagyona lehet: forgalomképtelen törzsvagyon; korlátozottan forgalomképes törzsvagyon; forgalomképes (üzleti) vagyon.

113. ábra Tulajdonvizsgálát

AZ Önkormányzat *forgalomképtelen ingatlanvagyonát* többnyire a helyi közutak és műtárgyaik, valamint a terek és parkok képezik, melyek kezelése, fenntartása és fejlesztése helyi feladat.

Korlátozottan forgalomképesek az önkormányzati közszolgáltatások alapvető funkcióját, vagy a helyi közhatalmi feladatok ellátást szolgáló vagyonelemek, mint: a művelődési-, oktatási-, egészségügyi-, szociális-, sportfeladatokat ellátó intézmények; a gyógy-, termál- és strandfürdők; a közüzemi szolgáltatást végző – vállalkozások használatában lévő, az alaptervékenységük ellátásához szükséges – önkormányzati vagyonelemek; az egyéni és társas vállalkozások használatában lévő önkormányzati vagyonelemek; a Közgyűlés és szervei, valamint hivatala elhelyezésére szolgáló épületek. A korlátozottan forgalomképes ingatlanok felhasználásuk során bevételt minimálisan termelnek, fenntartásukat, üzemeltetésüket, működésüket biztosítani kell, melyhez az állam részben biztosíthatja a költségeket.

A *forgalomképes (vagy üzleti) ingatlanvagyon* általában a beépítetlen területeket, lakásokat, helyiségeket és egyes ingatlanokat, albérleteket foglalja magába.

Az önkormányzat tulajdonában jelenleg körülbelül 1366 db forgalomképtelen és 171 db korlátozottan forgalomképes, valamint 3184 darab forgalomképes ingatlan található. A pályázati forrásból felújított ingatlanokon kívül az önkormányzati ingatlanvagyon állaga 2020-ra sajnos jelentősen leromlott (Gazdasági Program 2020-2024).

10.7. Az épített környezet értékei

Jelen fejezet elkészítéséhez az előzetes adatszolgáltatáson felül felhasználásra került Eger Megyei Jogú Város 2019-ben készített Települési Örökségvédelmi Hatástanulmánya (továbbiakban: TÖH) is.

10.5.1. A településszerkezet történeti kialakulása, a történeti településmag

Eger Megyei Jogú Város egy nagy múltú, a középkorra visszavezethető eredetű település, melynek organikus és folyamatos fejlődése az Eger-patak mentén a Vár és a városfallal körülvett történeti városmag kialakulásával kezdődött meg. A településen I. István király alapított püspökséget és püspöki székhelyet, ezzel meghatározva Eger későbbi szerepét, várossá fejlődésének alapját. Az egyik legrégebbi oklevél, mely Egert már városként, azaz „civitas”-ként említi 1261-ből, IV. Béla korából származik, akinek uralkodása alatt a település védelmi rendszere is kiépült. Az oklevél a település vonzaskörzetét is említi, melyben Felsőtárkány, Alsótárkány, Felnémet, Tály, Maklár és Kerecsend települések szerepelnek.

Eger a középkorban a szó klasszikus értelmében még nem érte el a városi szintet, - „csak” mezőváros maradt - ugyanakkor kereskedelme folyamatosan fejlődött, mely annak is köszönhető volt, hogy földrajzi helyzetéből fakadóan – az Északi-középhegység és az Alföld találkozásánál elterülve – már „ősi piachely” szereppel bírt. A XIV. századra lakosságának száma folyamatosan növekedett, mely egyben a beépített és művelés alatt álló területek és az irtáshelyeken, domboldalakba telepített szőlőterületek növekedését eredményezte. Utóbbi máig kiemelt gazdasági és kulturális szereppel bír Eger életében.

Ebben az időben alakultak ki Eger jellegzetes telekformái is, mint az utak két oldalára felfűzött szalagtelkek (mezőgazdaságból élő lakosság), vagy a szalagtelkek között orsó vagy háromszög alakú térré szélesedő (piactér) területek. A város a XV. században élte egyik fénykorát, mikor az egri püspökség Európa leggazdagabb egyházmegyéi közé tartozott. A kor nevezetes építményei a várbeli gótikus püspöki palota, valamint a gótikus székesegyház. A településen ekkor nagyobb jelentőségű, civil fejlesztések nem voltak jellemzők.

Eger életének egy igen meghatározó korszaka volt a török uralom időszaka. A vár és a város 1552-ben ugyan győztesen került ki a híres ostromból, de szinte teljesen elpusztult. Az ostrom után szükségessé vált a vár megerősítése, mely által – a nagy költségek miatt csak részben - kiépült az új olasz-bástyás várerődítmény (1573-83). Bár a város egy részét is kőfállal vették körül, a terület 1596-ban mégis török kézre került, azonban mint a hódoltság határövezetében fekvő fontos település, továbbra is jelentős szerepet töltött be. A török közigazgatás legnagyobb területi egységének – vilajetnek – a központja lett. Bár a török kornak és új építészeti elemeknek (minaret, dzsámi, fürdő) köszönhetően a város külső képe átalakult, szerkezete azonban lényegében nem változott.

A török hódoltság megszűnése után a város elmaradt fejlődése nehezen indult meg. 1688-ban szabad királyi várossá nyilvánították, mely cím megszerzése serkentette az új lakók betelepülését, majd 1695-ben újra egyházi-földesúri mezőváros lett. Újra jelentős szerepet kapott a Rákóczi-szabadságharc idején, mikor a város Rákóczi egyik főhadiszállásává, a felszabadult ország rész „központjává” vált.

A Rákóczi-szabadságharc végével jelentős új városfejlődési folyamat indult meg Egerben. Az egyházi hatóságok visszaköltözése által a katolikus főpapság is kivette részét a városépítésből (székesegyház, püspöki palota, kanonoki házak, papnevelde, iskolák stb.) és a városkép alakításából. Eger XVIII. századi barokk arculatának megteremtése is az ő tevékenységüknek köszönhető. A mai történelmi városmag jórészt ennek a kornak az építészeti és a középkor városszerkezeti értékeit őrzi.

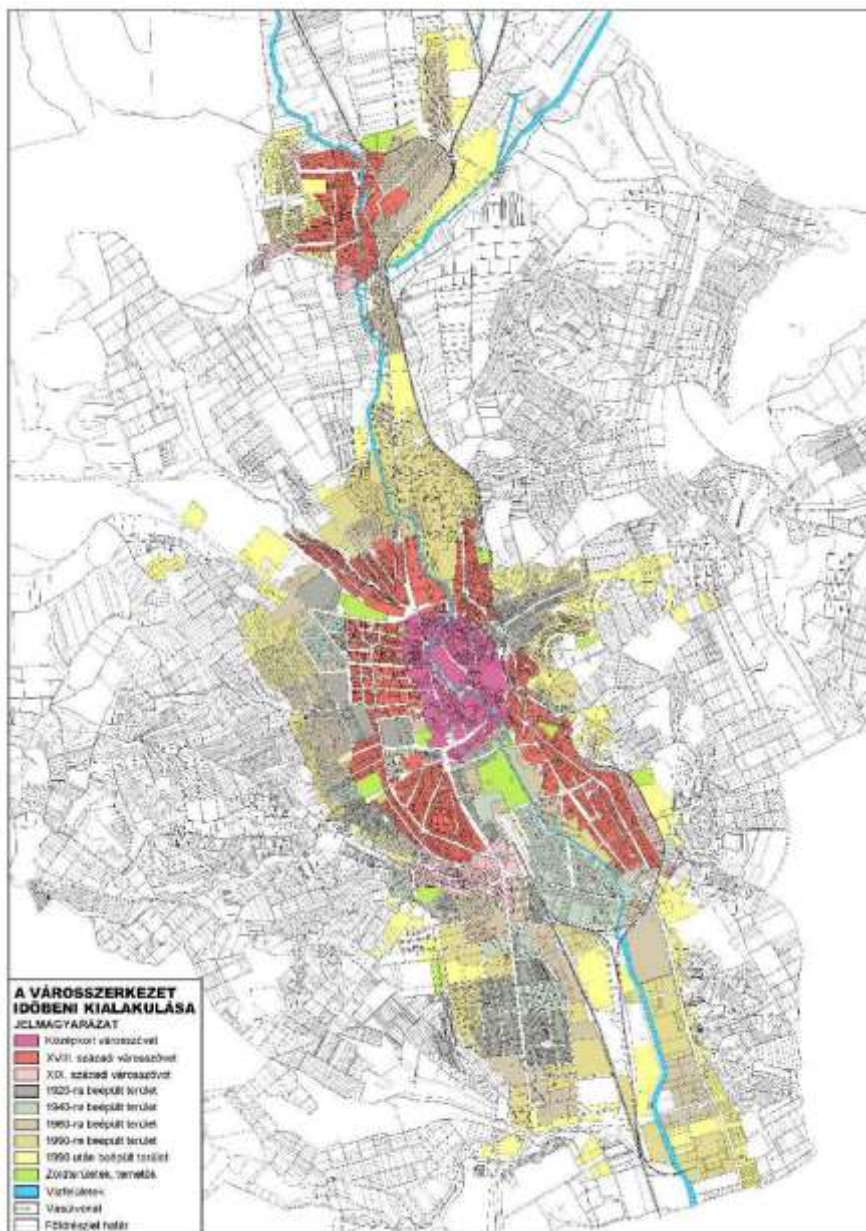

114. ábra Eger az Első katonai felmérésen (fent), a Második katonai felmérésen (középen) és Magyarország 1941-es katonai felmérésén (lent) – Forrás: mapire.hu

Az építkezések, a fejlődés számos iparost és kereskedőt vonzott a városba, a lakosságszám ugrásszerűen megnövekedett, ugyanakkor a város lakosságának fő foglalkozása továbbra is a szőlőművelés, bortermelés maradt. Ez az időszak a város kőbe vágott pincéinek fénykora, mely szintén befolyásolta a település képét. Míg a korszak elején a középkorból örökölt szerkezet – a vár, mint erődítmény és a városfallal körülvett „külváros” – nyomta rá bélyegét a városképre, addig a XVIII. században fokozatosan kialakultak a városfalon kívüli „külvárosok”, a hóstyák. A városfal elbontása után a fejlődés a városfalon kívüli, az Eger-patak futásához igazodó ezen hóstyák összekapcsolódásával, majd összenövésével folytatódott egészen a XIX. század végéig.

Az Eger-patak völgye és öntésterületei jellemzően mocsaras területek voltak, így azok beépülése és a környező domboldalak és völgyhátak birtokbavétele csak a XIX.-XX. század fordulóján indult meg ténylegesen, megváltoztatva a korábbi nőtt, organikus fejlődő város jellegét. Az új parcellákon a tervezett, szabályos utca és telekszerkezet vált jellemzővé. Ez a tudatos várostervezés és rendezés Eszterházy püspök nevéhez köthető.

A XIX. században a szabadságharc után országosan meginduló fejlesztésekbe a település érdemben – egyházi hatásra - nem tudott kapcsolódni. A korra jellemző és a városok fejlődését egyre inkább meghatározó ipari és vasúti fejlesztések elmaradtak, a város csupán kulturális élete alapján volt kiemelkedő. A város szerkezete alig változott. A központon kívül azonban létrejötték kisebb új városrészek, mint Csákó, Lajosváros egy része, illetve a Baktai út környéke (Hajdúhegy). Az Eger-patakot szabályozták, valamint a XIX. század végén (1872) Eger is csatlakozhatott az országos vasúthálózathoz a Füzesabony-Eger

115. ábra Eger városszerkezetének időbeli fejlődése és kiterjedése – Forrás: TÖH 2019.

vásártér, vágóhid stb., melyek más működési és szerkezeti keretet biztosítottak a városnak, mint amit a II. világháború után képzeltek számára.

A háború után a lakásépítési kényszer következtében a kialakult laza városi szövetet megtörve épültek a lakótelepek, majd a családházak beépítésű területek, melyek a város terjeszkedését eredményezték. Eger lakosságának száma olyan mértékben megugrott ebben az időben, hogy a városi hagyományos szerkezettől és építési szokástól idegen városrészek kialakításával, intenzíven beépített területek létesítésével lehetett csak a megfelelő lakásszámot biztosítani. A telepszerű, többszintes társasházi beépítések sűrűsödtek, szinte minden városrész rendelkezett 4-5 szintes „kis-lakóteleppel”. Az 1970-80-as években alakult ki északon Felsőváros, a legnagyobb számú lakosságkoncentrációt eredményező lakóteleppel (Cseboksári lakótelep). Itt Egerben eddig elő nem forduló 10, vagy annál több emeletes épületek épültek, melyek egy teljesen új, városidegen településképi megjelenést és szerkezeti kialakítást eredményeztek.

vasútvonal kiépítésével. 1933-ban megépült a strandfürdő, majd 1934-ben Eger – az országban az elsők között – megkapta a gyógyfürdő engedélyt.

A XX. század közepétől a város belterületi terjeszkedése figyelhető meg nyugati (Mindszenty Gedeon utca, Csokonai Mihály utca), dél-nyugati (Galagonyás utca, Vincellér iskola – Lajosváros nyugat) és déli (Külsősor utca, Faiskola utca, szennyvíztisztító telep) irányba. Keleten a belterület határában téglagyár és bányák működtek, de továbbra is szőlősök uralkodtak. A városközpont közelében található Érsekkert mellett nyugati irányba az Érseki felsőkert, keleti irányba az Érseki kertészet települt. Egerben ekkor már megtalálható volt laktanya, törvényszék, dohánygyár, katonai kórház, járványkórház,

Az ezredfordulóhoz közeledve az 1980-as évektől kezdődően - kezdetben elszórtan majd egyre inkább telepszerűen - többnyire földszint+tetőteres, sorházas beépítéssel lakópark jellegű lakóterületi fejlesztések valósultak meg (pl. Pásztorvölgy, Vadrózsa utca stb.), melyek néhány esetben illeszkedtek a település szerkezeti hagyományaihoz, néhány esetben figyelmen kívül hagyták azokat.

Mindezek ellenére Eger megmaradhatott – féltve őrzött kincseivel – hazánk egyik műemlékekben leggazdagabb városának. Belvárosa komoly – a középkorig szinte változás nélkül visszavezethető – szerkezeti egység, ami értékes maradványa a magyar múltbeli városépítésnek.

10.8. Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

A kulturális örökség védelme jelenleg az Építési és Közlekedési Minisztérium feladatkörébe tartozik. A műemléki, világörökségi és régészeti, azaz az ingatlan kulturális örökség védelmével kapcsolatos feladatokat az Építészeti Államtitkárságon belül az Építészetért és Műemlékvédelemért felelős Helyettes Államtitkárság látja el. A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 8. § (1) bekezdése szerint „A Magyarország határain belül a föld felszínén, a földben, a vizek medrében vagy máshol rejlő vagy onnan előkerülő régészeti lelet állami tulajdon, és e törvény erejénél fogva védelem alatt állnak.”

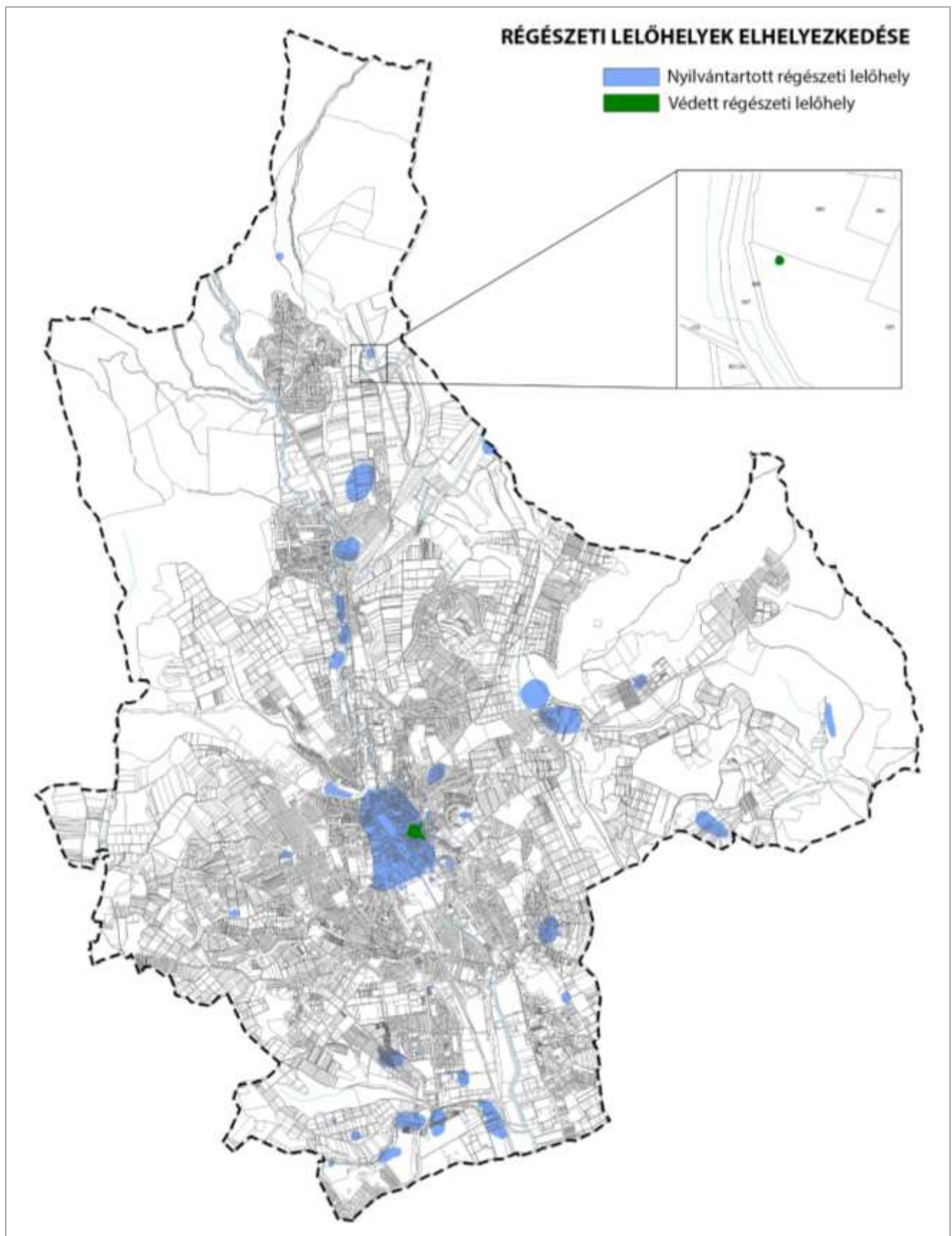
Eger MJV részére 2023-ban megküldött adatszolgáltatás szerint a településen 144 nyilvántartott régészeti lelőhely található. A nyilvántartott régészeti lelőhelyek a kulturális örökségről szóló 2001. évi LXIV. törvény alapján általános régészeti védelem alatt állnak. Az Lechner Tudásközpont adatszolgáltatása alapján a következő nyilvántartott lelőhelyek találhatók Eger területén:

- Agárdi-dűlő
- Akasztódomb
- Almagyar
- Almagyar út
- Almagyari út - Kossuth L. út
- Andrásbíró út 2-4.
- Arany János út 1.
- Bajcsy-Zsilinszki tömbbelső
- Balassa Bálint út 2.
- Belváros, történeti városmag
- Belváros-Jókai u. 2.
- Bolondvár
- Bolondvár II.
- Cakó-tető
- Cifrakapu tér
- Ciglédfal
- Császárdomb
- Darvas út 16.
- Diófakút út
- Dobó tér
- Dobó tér 4-6.
- Dobó utca 12-18.
- Dobó út 1.
- Dobó út 22.
- Dobó út 26.
- Domokos Jakab út 10.
- Dr. Hibay Károly utca 17.
- Dr. Hibay Károly utca 17.
- Dr. Hibay Károly utca 17.
- Dr. Hibay Károly utca 17.
- Dr. Hibay Károly utca 17.
- Dr. Hibay Károly utca 17.
- Dr. Hibay Károly utca 17.
- Dr. Hibay Károly utca 6.
- Dr. Hibay Károly út 15.
- Eger-patak
- Egészségház út
- Felnémet - Almár-völgy
- Felnémet - Besva
- Felnémet - Dózsa György tér 1.
- Felnémet - Eger- patak
- Felnémet - Egri út 3.
- Felnémet - Mészköbánya
- Felnémet - Római katolikus templom
- Felnémet - Sánc u. 2.
- Felnémet - Sánc út 5.
- Felnémet - Temető
- Foglár út 1.
- Foglár út 6.
- Főszékesegyház
- Fürdő út 2.
- Gárdonyi Géza tér
- Gárdonyi Géza út 31.
- Hergymó- dűlő
- Janicsár út 15.
- Janicsár út 17.
- Jókai út 12.
- Kertész út 3.
- Kertész út 35.
- Kisasszony temető
- Kisasszony út 3.
- Kis-Eged

- Kiskanada-dűlő
- Kistályai út
- Klapka György út
- Klapka György út 1.
- Klapka György út 7.
- Knezich Károly út
- Knezich Károly út 1.
- Knezich Károly út 32.
- Kossuth Lajos út 12.
- Kossuth Lajos út 14.
- Kossuth Lajos út 17, 19-21.
- Kossuth Lajos út 26.
- Kossuth Lajos út 8-10.
- Kossuth Lajos út 9.
- Kovács János út - Sertekapu út
- Kőlyuktető II.
- Kóporos
- Les- hely
- Líceum
- Maczki Valér út
- Maklári kapu
- Maklári út
- Maklári út
- Malom út
- Mária utca 19/a
- Mátyás király út 42.
- Mész-hegy
- Mészhegy D-i lejtője
- Mészüzem
- Nagy-Eged D-i lejtője
- Nagyalagonyás
- Nagyalagonyás
- Nagylapos I.
- Nagylapos II.
- Nyerges
- Nyergeshegy
- Palackozó
- Palackozó
- Palackozó
- Petőfi tér - Gólya utca - Frank Tivadar utca
- Petőfi tér 2.
- Petőfi tér 2.
- Rác templom és parókia
- Rác templom környéke
- Répástető
- Rókustemető
- Sánc
- Sánc
- Sánc - Külső vár
- Sánc - Ókapu bástya
- Servita út 16-18.
- Szabadidő park
- Szaic Leó út 5.
- Szent Péter templom
- Széchenyi utca II.
- Széchenyi út
- Széchenyi út 15.
- Széchenyi út 1-5.
- Széchenyi út 1-5.
- Széchenyi út 55.
- Szépasszony-völgy
- Szövetkezeti út
- Szőlészeti Kutató
- Szőlőske
- Szőlőske II.
- Szűnyog köz 3.
- Szűnyog köz 3.
- Szűnyog köz 3.
- Szűnyog köz 3.
- Tavassy Antal utca 4-6-8.
- Tetemvár út
- Tihamér - Kistályai út 103.
- Tokai út
- Torok köz 4.
- Tündérpart utca 8.
- Tűzoltómúzeum
- Valide Szultán, török fürdő
- Várállomás
- Városhal út 2.
- Vécsei völgy teteje
- Volt mezőgazdasági TSz.
- Kővágó-dűlő II.

Ezenkívül két védett régészeti lelőhely található Eger MJV területén. A kulturális örökségről szóló 2001. évi LXIV. törvény alapján a védetté nyilvánított régészeti lelőhelyeket kiemelten vagy fokozottan védett régészeti lelőhely kategóriába kell sorolni. Egert érintően a településközpontban található „Vár” (azonosító: 23888) és a település északi részén található „Berva-barlang” (azonosító: 21292) is kiemelten védett kategóriába sorolt.

116. ábra Régészeti lelőhelyek Eger területén

10.9. Műemlékek, műemléki környezet

Az építési és Közlekedési Minisztérium Műemlékvédelemért Felelős Helyettes Államtitkársága vezeti a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 71. § (1) d) pontja alapján a műemlékek, a műemléki jelentőségű területek, a műemléki környezetek és a történeti tájak, központi, közhiteles nyilvántartását. Eger MJV területén a kapott adatszolgáltatás alapján a következő védettségi elemek találhatók:

Országos szintű területi védettség

- Műemléki jelentőségű terület (1 db – Eger Belváros)
- Műemléki környezet (6 db)

Országos szintű egyedi védelem

- Nemzeti emlékhely (1 db – Egri Vár)
- Műemlék (170 db)

Műemléki jelentőségű terület Eger belvárosát érinti, míg műemléki környezet többnyire egyes egyedi országos védelemmel ellátott műemlékek környezetében fordul elő. A Lechner Tudásközpont adatszolgáltatása alapján a következő területek soroltak műemléki környezetbe:

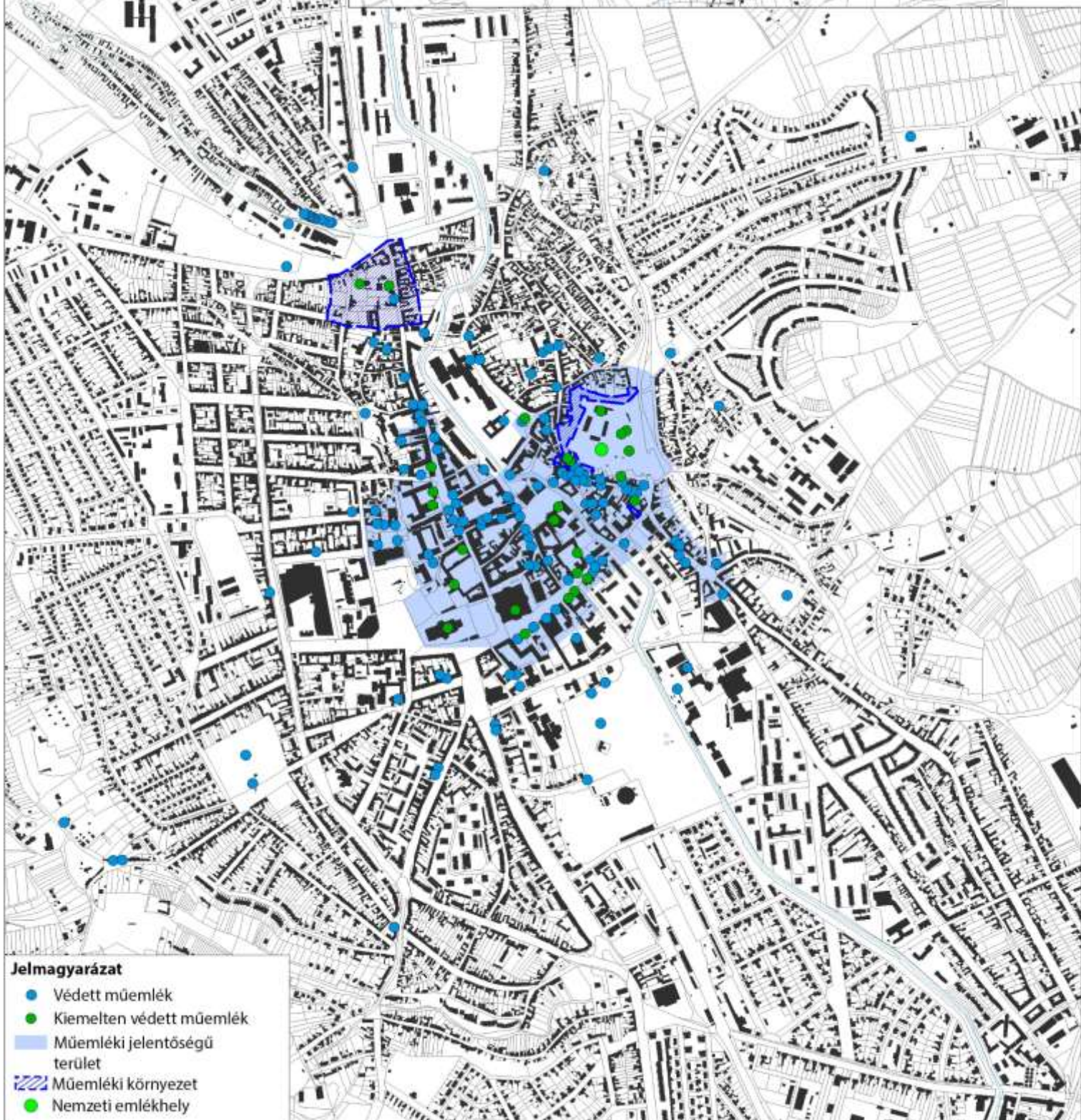
- A Rác templom műemléki környezete – hrsz: 1994/2; 2925/3; 3914; 3915; 3916; 3920/1; 3920/2; 3918; 3919/1; 3919/3; 3921; 3922; 3923; 3924; 3925; 3941; 4707; 4711; 4712/1; 4712/2; 4713; 4714; 4715; 4716; 4717; 4718; 4719; 4721; 4722/1; 4722/2; 4723; 4724; 4609; 4728; 4729; 4752; 4735/1; 4753/2; 4753/3; 4753/4; 4751; 4754; 4755; 4756; 4757; 4758; 4759; 4761; 4762; 4775; 4779; 4780; 4781; 4782; 4783; 4784; 4786; 4787; 4788/1; 4788/2; 4789; 4790; 4791
- Validé szultána fürdő műemléki környezete – hrsz: 5028
- Lakóház és pincerendszer műemléki környezete – hrsz: 5473; 5472
- Lakóház és pincerendszer műemléki környezete – hrsz: 5440
- Lakóház és pincerendszer műemléki környezete – hrsz: 5040; 5039
- Lakóház és pincerendszer műemléki környezete – hrsz: 5038

A műemlékek tekintetében a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 35/A.§ (1) bekezdése alapján a műemlékek kiemelten védett műemlék (kvm), illetve védett műemlék (vm) kategóriába sorolandók. Eger MJV területén a Lechner Tudásközpont adatszolgáltatása alapján a következő védett műemlékek találhatók:

6078 hrsz - Hauser-Bodnár-ház (vm)	4586 hrsz - Carlone-ház (vm)	5038 hrsz - Panakosztá-ház (Farkas Ferenc Zeneiskola) (vm)
6081 hrsz - Plitzner-Buday ház (vm)	4544/1 hrsz - Fazola-Eősz-ház (vm)	5027 hrsz - Utl-Keresztény-ház (vm)
6526 hrsz - Hagen-ház (vm)	4540/2 hrsz - Kracker-ház (vm)	5026/1 hrsz - Utl-Nagyfejeő-ház (vm)
6527 hrsz - Faul-Titz ház (vm)	4608 hrsz - Kanonokház (Dobó István Gimnázium) (vm)	5015 hrsz - Valner-ház (vm)
2720 hrsz - Pincerendszer (vm)	4607 hrsz - Markoth-ház (vm)	5482 hrsz - Paplanos-Najman-ház (vm)
4955 hrsz - Grőber-ház (vm)	6613 hrsz - Csutorás-villa (vm)	5008 hrsz - Duzi-ház (vm)
4945 hrsz - Hagerer-ház (vm)	6614 hrsz - Barchetty-villa (vm)	5002 hrsz - Lakóház (vm)
4930/2 hrsz - Ságghy-Steinhauser-ház (vm)	4908 hrsz - Forst-ház (vm)	5478 hrsz - Wittmann-ház (vm)
4929 hrsz - Lakóház (vm)	5044 hrsz - Ruzsin-Offenbacher-ház (vm)	5475 hrsz - Fraindentaller-ház (vm)
5175 hrsz - Vécsey-ház (vm)	5042 hrsz - Kuczora-ház (vm)	
5289 hrsz - Bárány kocsmá (vm)	5037 hrsz - Szenátor-ház (vm)	

5474 hrsz - Fogadó a "Nagy Liter"-hez (vm)	6594/2 hrsz - Batthyány-pavilon (vm)	3789/2 hrsz - Borospince (15. sz.) (vm)
5473 hrsz - Zelenka-ház (vm)	6570/1 hrsz – Kanonokház (vm)	3795 hrsz - Borospince (9. sz.) (vm)
5486 hrsz - Gallasy-ház (vm)	4977 hrsz - Oroszlán-fogadó (vm)	7907 hrsz - Mária-oszlop (vm)
6574/2 hrsz – Kapu (vm)	6562 hrsz – Kanonokház (vm)	7121 hrsz - Farenson-Povolny ház (vm)
4927 hrsz - Najmájer-ház (vm)	6560 hrsz - Steinhauser-ház (Református Esperesi Hivatal) (vm)	7122 hrsz - Joseffi-Száz-ház (vm)
5007 hrsz - Demetrovics-ház (vm)	6559 hrsz - Halasy-Szigeti-ház (vm)	6576 hrsz - Régi megyei börtön. Sarokház (vm)
4576 hrsz - Szent József Internátus (Érseki Szent József Kollégium) (vm)	6539 hrsz - Butler-ház (vm)	6582 hrsz – Lakóház (vm)
4578 hrsz - Papnevelde (Egri Érseki Hittudományi Főiskola) (vm)	4635 hrsz - Lenkey-ház (vm)	6580/2 hrsz - Orlandini-ház (vm)
6427/12 hrsz – Kertészház (vm)	4846 hrsz - R. k. volt irgalmasok temploma (vm)	7221 hrsz – Kanonokház (vm)
1552 hrsz – Barlanglakás (vm)	4846 hrsz - II. sz. Megyei kórház, Irgalmas kórház (vm)	7222 hrsz – Kanonokház (vm)
6427/11 hrsz - v. érseki fürdőház (vm)	5070 hrsz - Herner-ház (vm)	4672 hrsz – Lakóház (vm)
5491 hrsz - Gárdonyi Géza háza (Emlékmúzeum) (vm)	6050/2 hrsz - Szarvas-fogadó (vm)	4699 hrsz – Lakóház (vm)
4903 hrsz – Lakóház (vm)	4502 hrsz – Lakóház (vm)	7242 hrsz - Trinitárius templom (vm)
5057 hrsz - Fazola- vagy Toborzóház (vm)	4540/1 hrsz – Lakóház (vm)	3741 hrsz - Borospince (24. sz.) (vm)
5076 hrsz – Harangöntőház (vm)	2163/4 hrsz - Mária-szobor (vm)	4796 hrsz – Tűzoltószertár (vm)
4989 hrsz - Kis Zsinagóga (vm)	4619 hrsz - Rottenstein-ház (vm)	4549/1 hrsz – Lakóház (vm)
5000 hrsz - Droschel-ház (vm)	6031/1 hrsz – Kápolna (vm)	2480 hrsz – Présház (vm)
4993 hrsz - Klompauer-Gaiger-ház (vm)	4404/4 hrsz - Hanyisz-Martonffy-ház (vm)	2481 hrsz – Présház (vm)
4999 hrsz - Tolli-Hibay-ház (vm)	4627 hrsz – Lakóház (vm)	2483 hrsz – Présház (vm)
5005 hrsz - Nesztor-ház (vm)	5092/1 hrsz – Lakóház (vm)	2484 hrsz – Présház (vm)
5571 hrsz – Lakóház (vm)	5268 hrsz – Lakóház (vm)	2486 hrsz – Présház (vm)
4965 hrsz – Lakóház (vm)	5141/3 hrsz - Szervita rendház (vm)	2487/1 hrsz – Présház (vm)
4547 hrs - Földsz. lakóház (vm)	5104 hrsz – Lakóház (vm)	2488/1 hrsz – Présház (vm)
6089 hrsz - Kötélverő-ház (vm)	5143 hrsz - Szervita templom (vm)	2489/1 hrsz – Présház (vm)
7388 hrsz - Fájdalmas Szűz temető: Kápolna (vm)	4912 hrsz - Hering-ház (vm)	2490 hrsz – Présház (vm)
7388 hrsz - Johann Lucas Kracker síremléke (vm)	4888 hrsz - Egyemeletes lakóház (vm)	2491 hrsz – Présház (vm)
2885 hrsz - Kápolna (Kisboldogasszony) (vm)	4888 hrsz - Akantisz-Végh-ház (vm)	2492 hrsz – Présház (vm)
6642/4 hrsz - Rózsa Károly u. 21. sz. épület kapuja (vm)	4909 hrsz – Báróház (vm)	4462 hrsz – Lakóház (vm)
6642/4 hrsz – Kőhid (vm)	4892 hrsz - Szentmiklósy-Gyöngyössy-ház (vm)	4893 hrsz – Lakóház (vm)
4846 hrsz – Díszkapu (vm)	4583 hrsz - Kilián-ház (vm)	4894 hrsz – Lakóház (vm)
5139 hrsz - Csank-Jetléry-Nánássy-ház (vm)	4884 hrsz - Rottenstein-Csák-ház (vm)	4875/1 hrsz - Tábornok-ház (vm)
6572 hrsz - Vagner-ház (vm)	4585 hrsz - Fekete-ház (vm)	1074/2 hrsz – Kápolna (vm)
4961/1 hrsz - Zábrátzky-ház (vm)	4882 hrsz - Borbély-ház (Uránia-mozi) (vm)	1061/1 hrsz - R. k. plébánia (vm)
6571 hrsz - Angolkisasszonyok Boldogságos Szűz Mária Intézete és Diákotthona (vm)	4873 hrsz - Spetz-ház (vm)	1061/2 hrsz - R. k. templom (Szent Rozália) (vm)
	4865 hrsz - Simonyi-ház (vm)	0303/4 hrsz - Kerti ház (vm)
	4864 hrsz - Koczka-Keszlerffy ház (vm)	4623 hrsz - Szent Anna-kápolna (vm)
	4653/2 hrsz – Lakóház (vm)	4623 hrsz - Városi kórház (vm)
	4858 hrsz - Végess-Rózsa-ház (vm)	6642/4 hrsz - É-i kerti kapu (vm)
	4716 hrsz - Minoriták háza (plébánia) (vm)	6642/4 hrsz - Ny-i kerti kapu (vm)

Eger MJV területén a Lechner Tudásközpont adatszolgáltatása alapján a következő kiemelten védett műemlékek találhatók:

- 4972/2 hrsz - Minorita templom (kvm)
- 4972/2 hrsz - Minorita rendház (kvm)
- 5031 hrsz - Valide Szultána fürdő (kvm)
- 4949 hrsz - Állami pedagógiai Főiskola /volt érseki líceum/ (kvm)
- 5072/2 hrsz – Minaret (kvm)
- 6573 hrsz - Kispréposti-palota (kvm)
- 4967 hrsz – Vármegyeháza (kvm)
- 4967 hrsz – Börtön (kvm)
- 6566 hrsz - Ferences templom (Szeplőtlen Fogantatás) (kvm)
- 6568 hrsz - Ferences rendház (kvm)
- 6563 hrsz - Nagypréposti-palota (Bródy Sándor Megyei- és Városi Könyvtár) (kvm)
- 4561 hrsz - Székesegyház (Szent János apostol és főangyal, Szent Mihály főangyal) (kvm)
- 4572 hrsz - Érseki palota (kvm)
- 4574 hrsz - Üzletház, volt érseki gazdasági épületek (kvm)
- 4599 hrsz - Ciszterci templom (Szent Bernát) (kvm)
- 4600 hrsz - v. Ciszterci rendház és kollégium (kvm)
- 4608 hrsz - Jezsuita kollégium (Dobó István Gimnázium) (kvm)
- 4718 hrsz - Gör.kel.plébániaház (kvm)
- 4719 hrsz - Gör.kel.szerb templom (kvm)
- 5488 hrsz - Székesegyház romjai (kvm)
- 5488 hrsz - Püspöki palota (kvm)
- 5488 hrsz - István király szobra (kvm)
- 5488 hrsz – Kálvária (kvm)
- 5482 hrsz – Várfalnyílások (kvm)
- 5471 hrsz – lakóház (kvm)
- 5471 hrsz – pincerendszer (kvm)

10.10. Helyi védelem

„A helyi védelem célja Eger történelme, városszerkezete és városképe szempontjából jellegzetes, a hatályos régészeti, műemlékvédelmi és egyéb jogszabályokkal nem védett építészeti örökség kiemelkedő értékű elemeinek, jellegzetes karakterének a jövő nemzedék számára történő megóvása, valamint a védett értékek fenntartása és helyreállítása, a település szempontjából hagyományt őrző, az egri emberek, közösségek munkáját és kultúráját tükröző sajátos megjelenésű, a településképet meghatározó építészeti és táji értékek védelme.” (TAK 1. szakasz)

Eger MJV településképről szóló 6/2018. (II. 23.) számú rendelete, valamint 2019-ben készített Települési Örökségvédelmi Hatástanulmánya (TÖH) és a kapott adatszolgáltatás alapján a következő helyi védelemmel érintett érték és területi kategóriák különíthetők el a településen:

- Helyi rendeletben rögzített területi (HT) védelem (4 db)
- Helyi egyedi védelem
 - H1: Teljes épületre/építményre/ingatlanra kiterjedő védelem (34 db)
 - H2: Részértékkel rendelkező épület és egyéb érték (5 db és 20 db)

Az egyes helyi területi védelemben részesített értékek a következők:

	Védett érték megnevezés	Érintett ingatlan(ok)		Érték-vizsgálat
		Cím	Hrsz.	
1.	Szépasszonyvölgy	Tulipánkert u. – 3728/4 hrsz. ENY-i telekhatára - 3728/6 hrsz. É-i telekhatárai – 3727/2 hrsz. út – 3727/6 és 3727/7 hrsz.-ok ÉK-i telekhatárai – 3803/3 hrsz. K-i telekhatára – 7670 hrsz. út – 7831/3 hrsz. K-i telekhatárai – 7831/11 hrsz. út – 7725/1 és 7737/8 hrsz. É-i telekhatárai – 7755 hrsz. D-i telekhatára – 3771 hrsz. árok		Tkr.-ben 1.6. melléklet
2.	Szabadtéri színpadot körülvevő pincesorok	Disznófő sor	7737/13 - 7737/30, 7737/31 - 7737/50 3769/22 és 3769/23	

	Védett érték megnevezés	Érintett ingatlan(ok)		Érték-vizsgálat
		Cím	Hrsz.	
3.	Deák Ferenc utcai villasor	Deák Ferenc u. 1-57.	6612, 6613, 6614, 6616, 6617, 6618, 6619, 6620, 6621, 6622, 6646, 6647, 6648, 6649, 6650, 6651, 6653, 6654, 6655, 6656, 6657, 6658, 6804, 6794/1, 6794/2, 6793, 6792, 6791, 6781	Tkr.-ben 1.9. melléklet
4.	Dobó utca	Tinódi S. tér 1. – Dr. Hibay K. u. 22.; valamint Tinódi S. tér 6. –Dobó u. 30.	5032, 5031, 5027, 5026/1, 5015, 5014, 5012, 5017, 5010/2, 5009, 5008, 5004/1, 5003, 5002, 5001, 5000, 4999; 5486, 5485, 5484, 5483/2, 5483/1, 5482, 5481, 5480, 5479, 5478, 5477/2, 5476, 5475, 5474, 5473, 5471, részben érintett közutak 1.2. melléklet (HT) lehatárolása szerint: 5034, 5035, 5036, 5011	Tkr.-ben 1.11. melléklet

Az egyes helyi egyedi védelemben részesített értékek a következők:

H1: Teljes épületre/építményre/ingatlanra kiterjedő védelem

	Védett érték megnevezés	Érintett ingatlan(ok)		Érték-vizsgálat
		Cím	Hrsz.	
1.	Városháza	Dobó tér 2.	4971	Tkr.-ben 1.3. melléklet
2.	Épület	Cifrakapu tér 4.	1991	Tkr.-ben 1.4. melléklet
3.	"Öregkori" pincék	Szépasszonyvölgy u.	3770/3 - 3784; 3785 - 3803/3	Tkr.-ben 1.6. melléklet
4.	Három szintben lépcsősen, teraszosan kiépült pincesor	Kókkút utca ÉK-i oldala	1.2. melléklet (H1) lehatárolása szerint: 7670, 7671, 7672, 7694/2, 7694/3, 7694/4, 7711/4, 7711/5, 7711/6	
5.	Kápolna és hársfa csoport	Tulipánkert u.	3752	Tkr.-ben 1.7. melléklet
6.	Főépület	Széchenyi u. 82.	4729	
7.	Épület	Bajcsy-Zs. u. 15.	4946	Tkr.-ben 1.8. melléklet

8.	Lakóház	Deák F. u. 1.	6612	Tkr.-ben 1.9. melléklet	
9.	Lakóház	Deák F. u. 7.	6616		
10.	Irodaház	Deák F. u. 9.	6617		
11.	Irodaház	Deák F. u. 11.	6618		
12.	Lakóház	Deák F. u. 15.	6620		
13.	Óvoda	Deák F. u. 17.	6621		
14.	Szociális intézet	Deák F. u. 19.	6622		
15.	Lakóház	Deák F. u. 21-23.	6646		
16.	Lakóház	Deák F. u. 25.	6647		
17.	Lakóház	Deák F. u. 27-29.	6648, 6649		
18.	Lakóház	Deák F. u. 31.	6650		
19.	Lakóház	Deák F. u. 33.	6651		
20.	Lakóház	Deák F. u. 37.	6654		
21.	Lakóház	Deák F. u. 39.	6655		
22.	Lakóház	Deák F. u. 41.	6656		
23.	Általános iskola	Deák F. u. 45.	6658		
24.	Lakóház	Deák F. u. 47.	6804		
25.	Lakóház	Deák F. u. 57.	6781		
26.	Földhivatal	Barkóczy F. u. 7.	4494		Tkr.-ben 1.10. melléklet
27.	Lakóház	Dobó u. 2.	5485		Tkr.-ben 1.11. melléklet
28.	Lakóház	Dobó u. 8.	5483/1		
29.	Lakóház	Dobó u. 9. és 9a.	5010/2, 5009		
30.	Lakóház	Dobó u. 12.	5481		
31.	Lakóház	Dobó u. 22.	5476		
32.	Lakóház	Dobó u. 30.	5471		
33.	Lakóház	Fazola u. 6.	5017		
34.	"Vak Jancsi" malma	Külterület	0160/6	Tkr.-ben 1.12. melléklet	

H2: Részértékkel rendelkező épület és egyéb érték

	Védett érték megnevezés	Érintett ingatlan(ok)		Érték- vizsgálat
		Cím	Hrsz.	
1.	Árvízi szintjelző tábla (1. sz.)	Széchenyi u. 39.	4669	
2.	Árvízi szintjelző tábla (2. sz.)	Széchenyi u. 29.	4623	
3.	Árvízi szintjelző tábla (3. sz.)	Knézich K. u. 1.	4846	
4.	Árvízi szintjelző tábla (4. sz.)	Markhot F. u. 2/b.	5070	
5.	Árvízi szintjelző tábla (5. sz.)	Dobó tér 8.	4996	
6.	Árvízi szintjelző tábla (6. sz.)	Dobó tér 1.	4908	

7.	Árvízi szintjelző tábla (7. sz.)	Bajcsy-Zs. u. 19. (belső tér)	4929	1.5. melléklet
8.	Árvízi szintjelző tábla (7.a sz.)	Bajcsy-Zs. u. 19. (kapubejáró)	4929	
9.	Árvízi szintjelző tábla (8. sz.)	Bajcsy-Zs. u. 19. (utcai homlokzat)	4929	
10.	Árvízi szintjelző tábla (9. sz.)	Bajcsy-Zs. u. 17.	4930/2	
11.	Árvízi szintjelző tábla (10. sz.)	Bajcsy-Zs. u. 6.	4955	
12.	Árvízi szintjelző tábla (11. sz.)	Jókai u. 6.	4964	
13.	Árvízi szintjelző tábla (12. sz.)	Kossuth L. u. 9.	4967	
14.	Árvízi szintjelző tábla (13. sz.)	Kossuth L. u. 26.	6539	
15.	Árvízi szintjelző tábla (14. sz.)	Knézich K. u. 11.	4846	
16.	Árvízi szintjelző tábla (15. sz.)	Knézich K. u. 7.	4846	
17.	Árvízi szintjelző tábla (16. sz.)	Harangöntő u. 3.	5058	
18.	Árvízi szintjelző tábla (17. sz.)	Dobó tér 2.	4971	
19.	Árvízi szintjelző tábla (18. sz.)	Markhot F. u. 1-3. Refektórium	4846	
20.	Árvízi szintjelző tábla (19. sz.)	Markhot F. u. 1-3. Patikamúzeum	4846	
21.	Lakóház	Dobó u. 4.	5484	1.11. melléklet
22.	Lakóház	Dobó u. 6.	5483/2	
23.	Lakóház	Dobó u. 14.	5480	
24.	Lakóház	Dobó u. 19.	5001	1.11. melléklet
25.	Lakóház, üzlet	Dobó u. 20.	5477/2	

Eger MJV Települési Örökségvédelmi Hatástanulmánya a városon belül további helyi védelemre érdemes, védelemre ajánlott épület, építmény, terület kijelölését javasolja, melyek egyedi megjelenésükkel járulnak hozzá a település építészeti, történeti és esztétikai értékéhez. A javaslat illeszkedik a TAK-ban és a TKR-ben megfogalmazottakhoz, célja a helyi védelmi rendszer kibővítése és a védett elemek számának emelése. Ehhez a jelenlegi helyi védelmi rendszer kibővítése és további differenciálása válik szükségessé. A helyi értékvédelmi rendszerre tett javaslat a következő elemekből épül fel:

A jelenleg helyi területi védelemmel érintett helyszíneken felül a helyi területi védelem javasolt elemei:

<i>I. TERÜLETI VÉDELEM</i>	<i>II. EGYEDI ÉPÍTÉSZETI ÉRTÉKVÉDELME</i>
1. Kiemelt városszerkezeti jelentőségű terület (<i>KHT</i>)	1. Teljes körű egyedi építészeti védelem (<i>H1</i>)
2. Városszerkezeti és városképi jelentőségű területek (<i>HT</i>)	2. Részleges egyedi építészeti védelem (<i>H2</i>)
3. Védelemre javasolt utcák, utcaszakaszok	3. Építményvédelem, városképet befolyásoló elemek védelme, pincék, közterületi műtárgyak (szobrok, keresztek, támfal) és egyéb táji értékek (<i>H3</i>)
	4. Temető, kertek, emlékhelyek védelme, Különös tájértékek védelme (<i>H4</i>)

117. ábra Javaslat Eger építészeti értékeinek helyi védelmi rendszerének módosítására (a tervezett új elemek kékkel jelölve) – Forrás: TÖH 2019

1. Kiemelt városszerkezeti jelentőségű terület (KHT)

- A meglévő országosan védett műemléki jelentőségű terület javasolt kiegészítése – a középkori városfal feltételezett nyomvonala és feltételezett városkapui (Maklári kapu, Hatvani kapu) által közre zárt területrészen. A javaslat értelmében a jelenleg 46,1 hektáros műemléki jelentőségű terület 61,3 hektár nagyságú helyi védelmű területtel egészülne ki.

2. Városszerkezeti és városképi jelentőségű területek (HT)

- Károlyvárosban a Kisvölgy utca és környezete
- Hatvani hóstya északi része a Belvároshoz csatlakozóan
- Hatvani hóstya déli része Farkasvölgyben
- a Maklári út egy szakasza

3. Védelemre javasolt utcák, utcaszakaszok

- Klapka György utca egyes szakaszai
- Arany János utca egyes szakaszai
- Deák Ferenc utca nyugati oldala
- Csokonay utca keleti szakasza
- Kisfaludy Sándor utca egyes szakaszai
- Hatvanaszred utca nyugati oldala
- Stadion utca egyes részei

A jelenleg egyedi építészeti értékvédelemmel rendelkező elemeken felül a helyi egyedi értékvédelem javasolt elemei a következők:

A (1) teljes körű egyedi építészeti védelem (H1) és a (2) részleges egyedi építészeti védelem (H2) kategóriák már jelenleg is léteznek Eger helyi egyedi védelmi rendszerében, ugyanakkor ez kiegészítésre kerül további két kategóriával: az (3) építményvédelemmel (H3) – *a városképet befolyásoló olyan elemek védelme, melyek nem tartoznak az épület kategóriába: pincék, tornyok, kerítések, emlékművek, keresztek, képoszlopok, harangtornyok, sírkövek, árvízszint jelző táblák, út menti jelölések, kertberendezési tárgyak, ember által létrehozott táji értékek, közterületi műtárgyak* - , és a (4) temető, kertek, emlékhelyek védelmével (H4).

Javasolt új védettségek, módosítások:

3. Építményvédelem (H3)

- Javasolt ebbe a kategóriába sorolni a vízszintjelző táblákat, melyek jelenleg a H2-es kategóriába soroltak
- Köztéri harangok megvizsgálása és besorolása: Mária harang (Rákóczi út és Szalapart elágazás); Névtelen harang (Farkasvölgy utca torkolata); Harangöntő ház (Harangöntő utca 1.)

4. Temetők, kertek, emlékhelyek védelme (H4)

- Már korábban helyi védelemben részesített temetők:
 - Gröber urnatemető (Hatvani hóstya városrész)
 - Hősök temetője (Rác hóstya városrész)
- Védelemre javasolt működő temető:
 - Fájdalmas Anya (Hatvani) temető
 - Felnémeti temető
 - Kisboldogasszony (Kisasszony) temető (Rác hóstya)
 - Lajosvárosi temető
 - Rozália temető (Merengő városrész)
 - Szent Donát temető (Cifra hóstya városrész)
- Védelemre javasolt mára már bezárt temető:
 - Rác temető (Ráctempom kertje Szent Miklós városrész)
 - Rókus temető (Maklári hóstya városrész)
 - Izraelita temető (Lajosváros városrész)

Ezenfelül javasolt a már korábban önálló rendelettel védett értékeket egy közös nyilvántartásban vezetni és a készülő településterv megfelelő rendelete alá sorolni.

10.5.5. További védettségek Eger MJV területén

Eger Megyei Jogú Város területén **világörökségi és világörökségi várományos helyszín**, terület nem található.

118. ábra Az Egri Vár (Forrás: egrivar.hu)

Eger területén az Egri vár **nemzeti emlékhely**, mely nem csupán műemléki szempontból számít jelentős értéknek, hanem kiemelkedő történelmi szerepe miatt is. Az országban jelenleg mindössze 17 nemzeti emlékhely található, melyek jelentőségét a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság javaslata alapján az Országgyűlés törvénnyel ismerte el.

A város külterületén található számos pincés és bányaterület **egyedi tájértéknek** tekinthető, hasonlóan az utak menti szobrok, kőkeresztek is. Eger területén a TKR 5. függeléke alapján 55 darab egyedi tájérték található (ezek többnyire szobrok, felhagyott bányák,

értékes fák és fasorok, szökőkutak, pavilonok, kőfeszületek, kilátók, templomok, természetes tájak, források háza stb.).

10.11. Építmények vizsgálata

Az építmények vizsgálata folyamán az egyes funkciók, kapacitások, a meghatározó beépítési jellemzők, jellemző magassági viszonyok kerülnek feltárásra. Ezek segítségével és a további helyi sajátosságai alapján lehet meghatározni a város egyes központjait, alközpontjait, valamint az eltérő, jellemző karaktereket, melyeket a korábban már bemutatott Települési Arculati Kézikönyv is elkülönít.

10.6.1. Épületállomány és funkció

A területfelhasználás vizsgálat során bemutatásra kerültek azok a területek, ahol funkcionálisan hasonló rendeltetésű épületek (pl. lakóépületek, intézmények, gazdasági funkciójú épületek) található, melyek homogénnek tekinthetők. A homogénként jelölt lakó- vagy településközponti, intézményi területeken azonban mozaikszerűen, vagy beékelődve egyéb rendeltetések is megjelenhetnek (pl. ellátást szolgáló funkciók), befolyásolva a település egyes részeinek működését.

Eger az Észak-Magyarországi Régió egyik társadalmi, gazdasági, politikai és egyházi központja, így funkcionális – értve itt az intézményeket, az ellátást és a közcélokat szolgáló létesítményeket – vizsgálata elengedhetetlen, hiszen ezek elhelyezkedése, csoportosulása jelzi a különböző területrészek ellátottságát, a központi, alközponti szerepű területeket. Egerben különösen kiemelkedő az igazgatási (közigazgatási és egyházi), az oktatási és kulturális, idegenforgalmi intézmények jelentősége. Az önálló intézményeket, ahol annak kialakítása lehetséges, az épületföldszinti funkciók egészítik ki, melyek általában kereskedelem, vendéglátás, szolgáltatás, vagy ritkábban egyéb közfunkciót látnak el.

Intézmények

Nevelési, oktatási intézmények

Eger MJV tradicionális, nagy hagyományokkal rendelkező, fejlett oktatási intézmény hálózattal rendelkező település, melyet „iskolavárosként” is szokás emlegetni. Egyeteme és főiskolája mellett számos köznevelési intézménynek ad otthont, melyek egyrészt állami, másrészt önkormányzati, illetve egyházi fenntartásban állnak. A városban 4 óvoda található 18 tagintézménnyel, 5 alapfokú oktatási intézmény 7 tagintézménnyel, 9 középfokú intézmény 12 tagintézménnyel, illetve 7 összevont intézmény 10 tagintézménnyel, melyből kettő fejlesztő jellegű. Egerben található továbbá az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem és az Egeri Hittudományi Főiskola és Érseki Papnevelő Intézet. A településen működő általános és középiskolákba több tanuló is a környező településekről jár be, a felsőfokú oktatási intézményekbe pedig nem csak a vármegyéből, de a régió, sőt az ország minden részéről érkeznek diákok.

Az alapfokú intézmények a sűrűbben lakott területeken fordulnak elő legnagyobb számban. Az óvodák sűrűsödése Lajosvárosban, illetve a lakótelepi beépítések környezetében figyelhető meg, míg az általános iskolák jóval heterogénebben – ugyanakkor egy Belvárosi koncentrátsággal - helyezkednek el, elosztva az egyes városrészek között. A középiskolák sűrűsödési pontjai egyrészt a városközpontra, másrészt Lajosváros (Pozsonyi utca mente) városrészeire tehetők, ugyanakkor Felsővárosban, illetve Károlyvárosban is több középfokú oktatási intézmény megtalálható. A felsőoktatás intézményei – egyházi jellegűkből fakadóan – a Belvárosban és annak közelében található. Az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem ugyanakkor több épülettel rendelkezik a Belváros, Almagyar, Károlyváros és Lajosváros területén, valamint a 25-ös úttól délre szőlészeti és borászati kutatóintézetet működtet.

Lefedtettség tekintetében elmondható, hogy a település alapfokú intézményekkel többnyire ellátott, azonban a település belterületi határához közeledve – ahogy az intézményhálózat ritkul – némi hiányosságok mutatkoznak. Ellátatlan, vagy részben ellátatlan területek találhatók Almagyar és Merengő, Csákó, Lajosváros és Hajdúhegy egyes részein, valamint Felnémeten.

Egészségügyi intézmények

Eger Belváros városrészének területén található Heves vármegye legmagasabb szintű kórháza a Markhot Ferenc Oktatókórház és Rendelőintézet, mely az egykori Irgalmas Kórház területén és környezetében épült ki. A Kórház-Rendelőintézet Reumatológiai Osztálya az Egri Termál- és Strandfürdő területén (Maklári hóstya) kapott helyet a gyógyhatású vizek ésszerű hasznosítása miatt. A Baktai út mentén egy Dialízis Központ (Erzsébet Kórház) található, míg a Szalapart utca mentén (Rác hóstya) az Egri mentőszolgálat épülete áll. Lajosvárosban nemrég a Köztársaság téren Komplex Egészségügyi Központ létesült.

Az alapellátást biztosító rendelők a város területén decentralizálva találhatóak annak érdekében, hogy a lakosság által a legkönnyebben, leggyorsabban elérhetőek legyenek. Egerben összesen 22 darab felnőtt háziorvosi körzet került kijelölésre 11 feladatellátási helyen, valamint további egy kifejezetten a hajléktalanok ellátását biztosítandó a Tulipán téren (Felnémet). A gyermekellátás tekintetében 11 darab háziorvosi körzet különíthető el 8 feladatellátási helyen. Ezenkívül működik egy közös felnőtt és gyermek háziorvosi ügyelet Hatvani hóstya városrészben.

Közigazgatás

Eger Megyei Jogú városként fontos közigazgatási feladatokkal rendelkezik. Itt található a Heves Vármegyei Kormányhivatal, a Heves Vármegyei Rendőr-főkapitányság, a Heves Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság (Belváros) és az Egri Járás Hivatala (Maklári hóstya), valamint Kormányablak (Károlyváros), Járásbíróság, Törvényszék és börtön (Károlyváros) is. Eger város Polgármesteri Hivatala a Dobó István téren található. Eger Hivatásos Tűzoltó-parancsnoksága, az Egri Katasztrófavédelmi Kirendeltség, illetve a Magyar Nemzeti Levéltár Heves Vármegyei Levéltára Lajosváros városrészben kapott helyet, míg az Egri Tankerületi Központ Károlyváros nyugati határán. A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság épülete Felnémeten található.

Egyházi intézmények

119. ábra Az Egri Főegyházmegye kiterjedése

Forrás: katolikus.hu

Eger történeti fejlődésének a kezdetektől igen meghatározó eleme volt az egyház, hiszen I. István király már püspökséget és püspöki székhelyet alapított a területén (1004-ben), majd az idők során a településre kerülő egyházi tisztségviselők a település fejlesztéséhez is jelentősen hozzájárultak. A város egyházi szerepe máig jelentős, hiszen Eger az Egri Főegyházmegye központja, 1804 óta érseki rangra emelkedett.

Eger Belváros területén található az Egri Főegyházmegye Érseki Hivatala, Levéltára, Könyvtára, Számvevősége, az Érseki Vagyonkezelő Központ, az Egri Főegyházmegyei Katolikus Iskolák Főhatósága (EKIF), a Karitás Központ és az Érseki Bíróság. A Főegyházmegyei Katechetikai Konzultációs Iroda Hatvani hóstya területén található. Az egyházi közigazgatási intézményeken kívül az Egri Főegyházmegye oktatási és szociális, illetve egyéb intézményeket is fenntart. A legfontosabb egyházi felsőoktatási intézmények szintén a Belváros területén, vagy annak közvetlen közelében helyezkednek el. Ezek az Egri Hittudományi Főiskola és Érseki Papnevelő Intézet és az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, azonban ezenkívül egyetemi missziós szemináriumok és egyetemi lelkeszségek is működnek. Egyházi fenntartású alapfokú intézmény Hatvani hóstya (1 db. általános iskola, óvoda és

művészeti iskola) és Cifra hóstya (1 db. óvoda) városrészben, középfokú oktatási intézmény (1. db. technikum, 2 db. gimnázium) a Belváros városrészben található. Ezenkívül egyházi fenntartású kollégiumok (3 db) helyezkednek el a városközpontban és Felsőváros területén. Az egyházmegye Eger területén a Fiumei utca mentén továbbá egy szociális intézményt is működtet (RÉV Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat).

Eger turisztikai vonzerejét főként a bor-, egészség- és kulturális turizmus adja, melyhez az egyház is hozzájárul. 2016-ban nyílt meg az Érseki Palotában egy Turisztikai Látogatóközpont, de maga az Egri Bazilika, az érseki pincerendszer – és az „Érsek Bora” -, valamint az egykori Líceum (Csillagászati Múzeum, Könyvtár) is számos látogatót vonz. Az idelátogatók az egyház által kínált szállásokon (kollégiumok, plébániai szálláshelyek stb.) is megszállhatnak.

Szintén egyházi intézmények a város területén elszórtan található egy-egy felekezethez tartozó templomok és kápolnák, melyek egy része országos vagy helyi védelem alatt áll, valamint a temetők.

Szociális intézmények

Eger MJV önkormányzata részt vesz az időskorúak gondozásában, család és gyermekjóléti központot működtet, átmeneti otthonokat és családsegítő szolgáltatásokat tart fenn, segíti a gyermekek, időskorúak, valamint a rászorulókat étkeztetését, mentálhigiénés segítségnyújtást nyújt, ezenkívül a fogyatékkal élők ellátását biztosítja. Az önkormányzaton kívül az egyház, illetve különböző alapítványok tartanak fenn szociális – főként a társadalmi kirekesztettség ellen küzdő, vagy gondozást, ellátást biztosító – intézményeket. Ezenkívül Heves Vármegye (Harmónia Integrált Szociális és Gyermekvédelmi Intézmény) működtet Rác hóstya területén egy integrált gyermekvédelmi és szociális („fogyatékosok otthona”) intézményt.

A legtöbb szociális intézmény Felsőváros területén összpontosul, de Felnémet területén is több ilyen jellegű intézmény található. A város többi részén eloszlásuk egyenletesebb, ritkább. Érdekes, hogy Eger külterületén is találkozhatunk egy idősothonnal (Idősek Bervavölgyi Otthona), mely a Berva II. számú lakótelephez kapcsolódik.

A szociális ellátáshoz tartoznak a város bölcsődéi is. Eger területén mindössze négy bölcsőde és egy négy csoportos családi bölcsőde hálózat működik, de több helyen magán bölcsődék, napközik működnek az igények kielégítése céljából. A bölcsődék többnyire Eger középső területein helyezkednek el, de a Belvárosban és attól keletre (Almagyar, Merengő, Tetemvár, Cifra hóstya, Sánc) nem találhatók. Szintén nem található bölcsőde Felnémet városrészben.

Kulturális intézmények és turizmus

Eger kulturális örökségének és intézményeinek nagy része a Belváros városrészben található, melyek jelentős hányada valamilyen országos vagy helyi védettséget élvez. Többek között itt található a település magját meghatározó Vár és Dobó István Vármúzeum, a török kori emlékek jelentős hányada, az Érseki Palota és Turisztikai Látogatóközpont, a Bazilika, a Katolikus Egyházi Múzeum, a Líceum és a Csillagvizsgáló. Ezekon kívül fő kulturális intézmények többek között a Bródy Sándor Könyvtár, az Egri Főegyházmegyei Könyvtár, a Sportmúzeum, a Tittel Pál Könyvtár, a Gárdonyi Géza Emlékmúzeum, a Harangöntő Ház, Harlekin Bábszínház és a Gárdonyi Géza Színház. 2008-ban alakult meg az Egri Kulturális és Művészeti Központ, mely 4 korábbi kulturális intézményt foglal magába, melyek: a Bartakovics Béla Közösségi Ház, Forrás Gyermek- és Ifjúsági Ház, a Mávészettek Háza (azon belül: Zsinagóga Galéria, Kepes Központ – Vitkovics-ház, Kopcsik Marcipánia, Történeti Tárház, Tűzoltó Múzeum) és a Templom Galéria. A főbb kulturális intézmény hálózatot kisebb múzeumok (pl. Beatles Múzeum, Különleges régiségek múzeuma stb.) és kiállítások (pl. Csontfaragó -Lajosváros; Szemfényvesztés – Belváros stb.) tarkítják. Egerben két mozi található, az Uránia Mozi (művészmozi), illetve a Cinema Agria Mozi (multiplex mozi). A városközpontban

látogatható a „város a város alatt” elnevezésű labirintus és „kalandpark” rendszer is. Turisztikai szempontból továbbá kiemelt figyelmet érdemelnek a Váron és a Püspöki palotarendszeren, valamint a Bazilikán kívül a városközpont barokk épületei és azok által alkotott egységes településkép, a Dobó István tér és a török emlékek.

Eger kulturális és történeti értékein kívül természeti értékeivel, termálvizeivel és boraival csalogatja a turistákat. A Szépasszonyvölgy összefüggő borpincés területeiről híres, de Eger bel- és külterületein egyaránt elszórtan szinte mindenütt találkozhatunk pincészetekkel. Híres az Egri Termál és Élmenyfürdő, valamint az Egri Törökfürdő, melyek az Érsekkert környezetében kiváló kikapcsolódást biztosítanak. A termál- és gyógyfürdők vize gyógyhatású, főképp mozgásszervi betegségek kezelésére használják. A természeti értékeket tanösvények és turistautak tárják fel a látogatók előtt.

Sport

A város gazdag sport és rekreációs területekben. Előbbiekre a koncentráltság jellemző, többnyire a városközpontba irányulva. A legjelentősebb sportlétesítmények a Kemény Ferenc Sportcsarnok, a Bitskey Aladár Uszoda, A Felsővárosi Sporttelep, a Szentmarjay Tibor Városi Stadion, Honvéd Sporttelep és az Eszterházi Károly Egyetem sportcsarnoka és sportpályái, melyeket szabadtéri (kerített, vagy nem kerített) futballpályák (pl. Dr. Nagy János utca; Baktai út), kosárlabda pályák, futókörök és kondiparkok (pl. Érsekkert) egészítik ki.

Kereskedelem – szolgáltatás

A település kereskedelmi-szolgáltatás jellegű funkcióit egyrészt a nagyobb szupermarketek (Spar, Tesco, Lidl, Penny stb.) és az Agria Park (Károlyváros) – mint a járás legnagyobb kereskedelmi és szórakoztató központja -, másrészt a helyi piacok és a lakóterületek földszinti funkciói biztosítják. Jelentősebb méretű szupermarketek, bár a városközpontban és Felsővárosban is megtalálhatók, Nagylapos városrészben és a 25-ös főút – 252-es út kereszteződésénél jellemzőek kiterjedt parkolókkal. A településen több piac (pl. Piaccsarnok – Belváros; Kisasszony piac - Rác hóstya; kispiacok – Felsőváros) és kistermelői piac is működik.

Kereskedelmi szempontból említést érdemelnek továbbá a pincesorok, pincészetek is, melyek nagy része – a Szépasszonyvölgyön kívül - külterületen található. A pincészetek sajátos hangulatukkal, kínálatukkal meghatározó gazdasági elemei a település és lakói mindennapjainak.

Egyéb intézmények, funkciók

Eger külterületein számos további funkció található, mint sportrepülőtér, állatmenhely, lovasiskola, kutyasport központ, vagy éppen tüzeptelep. Északon az Omya, míg keleten a Colas Északkő Kft. működő bányája található. A Kőlyuk úttól délre (Déli iparterület) szennyvíztisztító telep működik.

Össességében elmondható, hogy a tágabb térséget szolgáló intézmények döntő többsége, valamint az alapellátást biztosító létesítmények jelentős része a Belváros városrészben és közvetlen környezetében található. Eger így egyközpontú településnek tekinthető, hiányoznak tehát a jelentősebb, az egyes városrészeket meghatározó alközpontok. Nagyobb kiterjedésű, akár jelentősebb forgalmat is vonzó ugyan megtalálhatók a központon kívül is (pl. Felnémet, Felsőváros, Rác hóstya, Almagyar, Károlyváros, Lajosváros), azonban ezek jellegük, vagy elhelyezkedésük miatt többnyire nem képesek alközpontképző erőként hatni.

10.12. Beépítési jellemzők

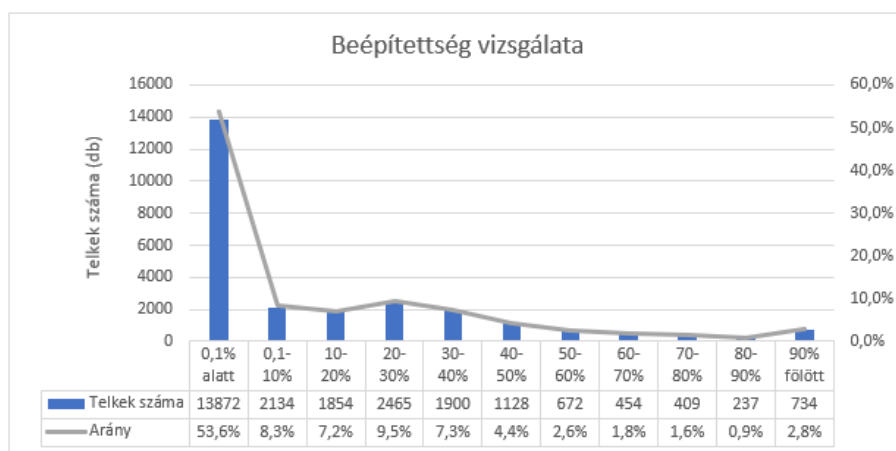
A beépítési mérték a beépítési sűrűségnek egyik fontos sajátossága. Az épülettel beépített terület és telek területének hányadosából adódó érték jól jellemzi az egyes területeket. Eger MJV beépítettségének mértéke jól tükrözi mind a településszerkezet, mind a különféle beépítések és funkciók jellegzetességeit.

A történelmi városmag területén és környezetében (Sánc, Cifra hóstya, Károlyváros, Hatvani hóstya városrészek belvároshoz kapcsolódó részei) a kisméretű telkeken a magas arányú beépítettség jellemző. Nem ritka a 60-80%-os, sőt akár annál nagyobb beépítési mérték sem. Főként a Belváros területén a 90% fölötti beépítettség is több helyütt előfordul (pl. Líceum, Egri Törvényszék, Széchenyi István utca menti beépítések stb.). A belvárosból kifelé haladva a többnyire kisvárosias lakóterületek (Rác hóstya, Károlyváros, Cifra hóstya, Hatvani hóstya, Tihamér városrészek) beépítettségének mértéke átlagosan 20-50% közötti, de néhol a 60%-ot is meghaladja. A külsőbb, kertvárosias jellegű lakóterületekkel rendelkező városrészek területén a lakótelkek beépítettsége 10-30% között mozog, de főként Lajosváros és Almagyar városrészek újabb beépítésű területein a 40-50%-os beépítettségi mutatójú telkek is elég nagy számban előfordulnak. A lakóterületekbe ékelődve több helyen intézményi funkciójú épületek (iskolák, középiskolák) találhatóak, melyek általában magasabb beépítettségi mutatóval rendelkeznek (kb. 40%).

A lakótelepek (Felsőváros, Maklári hóstya nyugati része, Hatvani hóstya egyes területei, Tihamér nyugati része, Fenémeti Bervai lakótelep) úszótelekhez viszonyított beépítettsége 70-90% közötti, ugyanakkor a lakótelepi zöldfelületek és közterületek figyelembevételével, tömbszinten arányában már kedvezőbb, 30-50%-os értéket mutat.

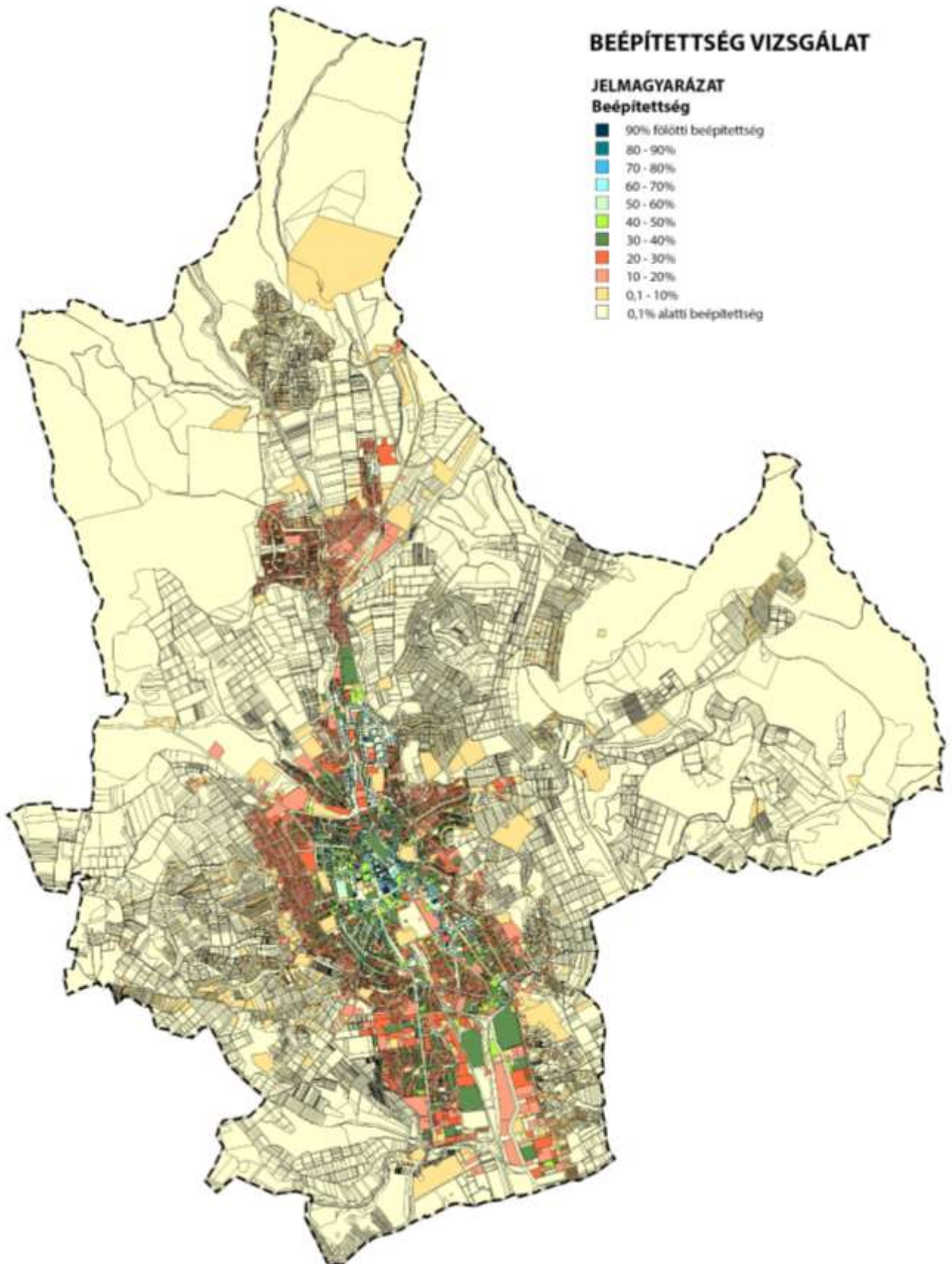
Az egykor még önálló településként működő, Egerhez csatolt Felnémet városrész hagyományos központjában található telkek többségének beépítettsége 10-20% közötti, de előfordulnak 30-40%-os beépítettséggel rendelkező telkek is főként a kisebb telekméret, vagy a hosszúkás telekforma miatt. Intenzívebb beépítések Pásztoryölgy részen találhatóak, ahol átlagosan a 20-40% közötti beépítettség jellemző, de 50%-os értékek is előfordulnak.

A gazdasági funkciójú területek beépítettsége igen változó, többnyire 10 és 50% között mozog, de jellemzőek a még beépítetlen területek is. A település külterületein a beépítettség mértéke csak igen ritkán haladja meg a 10%-ot (pl. Béka úti munkatelep, Vécseyölgy utca belterülethez közeli telkei, Kistályai út menti területek, Berva II. lakótelep), a telkek nagyrészt beépítetlenek, vagy igen csekély mértékű beépítéssel rendelkeznek.

Eger területének nagy része (kb. 54%) beépítetlen, e területek többnyire mezőgazdasági területek, szőlőültetvények, vagy erdőterületek. De több jelenleg még beépítetlen szánt terület is megtalálható a területén.

120. ábra Eger beépítettségi jellemzői

121. ábra A beépítettség vizsgálata Eger területén

10.13. Beépítési mód, szintszámok, tetőidomok vizsgálata

A II. világháború után bekövetkezett változásokig Eger városának lakóterületeit többnyire a zárt sorú, vagy hézagosan zárt sorú, egyemeletes – vagy a hóstyák felé inkább földszintes –, az utcával párhuzamos tetőgerincű beépítések jellemezték. Felnémet városész ettől eltérően falusias és kertvárosias jellegű mutatott főként földszintes épületeivel. A Belváros területén csupán a szélesebb utcákban és a jelentősebb intézmények kihangsúlyozására találhattunk magasabb, akár földszint+2 emeletes épületeket. Egyes területeken, ahol azt a domborzati adottságok indokolták, jellemzőek voltak – és máig jellemzőek – a szintvonalhoz igazodó, szinteltolással rendelkező, általában P+MFSZ beépítéses épületek. Az utóbbi években a földszintes, földszint+egyemeletes épületekben, amennyiben arra lehetőség nyílt, sokan tetőteret alakítottak ki.

A központban és környékén jellemző zárt sorú és hézagosan zárt sorú beépítések mellett a kertvárosias jellegű területeken oldalhatáron álló - ritkábban ikres -, és szabadonálló beépítési módú telkekkel is találkozhatunk. Ezek a beépítési módok általában a városfejlődés későbbi szakaszában jöttek létre, ugyanis az előkert egészen az elmúlt 30-40 évig nem volt jellemző Eger legtöbb lakóterületén. A körülépített udvaros beépítés egyes területek tömbrehabilitációja, telekösszevonásai után alakult ki - általában magasabb szintszámú, intenzívebb, városiasabb épületállománnyal (Fsz+2-3) -, de máig ritka a településen (pl. Tihamér és Maklári hóstya határán).

122. ábra Különböző karakterek Eger lakóterületein (bal: Cifra hóstya; Középső: Felsőváros; Jobb: Hajdúhegy)

Az úszótelkes, telepszerű sáv, vagy pontházak – ahogy Magyarország szinte minden nagyvárosában – Egerben is megtalálhatók, mintegy megbontva az eredeti településképet. Felsővárosban az 5-10 szintes, lapostetős panelépületek az uralkodók, melyek az alacsonyabb, Fsz, Fsz+1 emeletes intézményépületeket fogják közre. A korábbi földszintes, és egyemeletes épületek szanálása által 4-9 emeletes lakótelepek épültek Maklári hóstya területén, míg Fsz+3 – 4 emeletes tömbházak létesültek Tihamér, Lajosváros és Hatvani hóstya városrészekben. Felnémet területén ugyancsak található a városrész karakterétől elütő Fsz+2-3 emeletes, úszótelkes tömbházakat (Bervai lakótelep).

A mai építészeti trendeket követő szabadonálló beépítési módú lakóparkok Eger területén az elmúlt években kezdtek meglenni. Ezek általában a Fsz+1+TT beépítéstől a Fsz+4 emeletes beépítésekig váltakoznak. A lakóparkok között előfordulnak nyeregtetővel kiépült (pl. Alma lakópark – Rác hóstya) és lapostetővel kiépült (pl. Rácliget lakópark – Rác hóstya; Faiskola lakópark – Déli iparterület) épületek is.

Egerben a lakó és intézményi, vegyes területeken a magastető alkalmazása jellemző. A zárt sorú területeken az utcával párhuzamos tetőgerinc, míg a kertvárosias területeken a sátortető, vagy a telekhatárra merőleges nyeregtető jellemző. A lapostető a lakótelepek esetében, illetve egyes intézményépületek (lakótelepi oktatási és szociális intézmények; kollégium, kórház stb.) és a legtöbb gazdasági terület esetében jelenik meg. A gazdasági funkciójú épületek jelentős része csarnoképület, melyekhez általában Fsz, Fsz+1-2 emeletes igazgatási, irodaépületek kapcsolódnak (pl. Déli iparterület, Nagylapos).

Eger területén egyedi építészeti jellegzetességek is előfordulnak, mint a templomok, a török emlékek, a Vár, vagy éppen a fürdőnegyed, melyek egyedi építészeti karakterrel, magassági mutatókkal rendelkeznek. Ugyancsak említésre méltók a pincék és a pincés területek, melyek változatos állagukból fakadóan egyes területek értékei és problémái egyaránt lehetnek. Pincék leggyakrabban Cifra hóstya, Sánc, a Belváros keleti része, Rác hóstya, Károlyváros, Szépasszonyvölgy területén és Hatvani hóstya, Felnémet kisebb részein fordulnak elő.

10.14. Alulhasznosított barnamezős területek

Eger MJV területén jelenleg nem található klasszikus értelemben vett barnamezős terület, melynek oka, hogy a korábbi állami és szövetkezeti tulajdonú létesítmények a rendszerváltást követő privatizáció során többnyire magánkézbe kerültek, így a régi nagyüzemi területek feldarabolódtak, helyükön több, kisebb vállalkozás kezdte meg működését. Ugyanakkor egyes ingatlanok – bár ténylegesen nem tekinthetők barnamezős területnek – mégis alulhasznosítottak, hasznosíthatatlanok, kármentesítendőek, vagy funkcióváltásra érettek. Ilyen területek lehetnek az egyes használaton kívüli MÁV, honvédségi ingatlanok, valamint ipari magántelkek (depóniának használt, hulladékudvar stb.).

Eger Önkormányzatának adatszolgáltatása alapján a következő fejlesztendő területek – potenciális barnamezős területek - kerültek összeírásra:

Terület fekvése:	Helyrajzi szám:	Terület mérete:	Terület jelenlegi övezeti besorolása:	Tulajdoni viszonyok:*	Terület eredeti rendeltetése:
Eger, külterület	0974/10	9960	védő erdő	t: Magyar Állam vk: NFA	erdő
Eger, külterület	0974/11	13078	Különleges honvéd. ter. ép. öv.	t: Magyar Állam vk: HM	kivett telephely
Eger, külterület	2877	3107	kiszolgáló út	t: Magyar Állam vk: HM	kivett út
Eger, külterület	0987/1	411807	Beépre nem szánt kül.honvéd.öv	t: Magyar Állam vk: Budapesti Erdőgazdaság Zrt.	kivett honvédelmi célra feleslegessé nyilvánított terület
Eger, külterület	971	571571	külterület	t: Magyar Állam vk: Budapesti Erdőgazdaság Zrt.	kivett honvédelmi célra feleslegessé nyilvánított terület
Eger, külterület	0955/2	76289	külterület	t: Magyar Állam vk: Budapesti Erdőgazdaság Zrt.	kivett honvédelmi célra feleslegessé nyilvánított terület
Eger, külterület	0995	132827	külterület	t: Magyar Állam vk: Budapesti Erdőgazdaság Zrt.	kivett honvédelmi célra feleslegessé nyilvánított terület
Eger, külterület	01046/9	31729	külterület	t: Magyar Állam vk: NFA	legelő kivett út
Eger, külterület	01088/2	2894851	külterület	t: Magyar Állam vk: Budapesti Erdőgazdaság Zrt.	kivett honvédelmi célra feleslegessé nyilvánított terület
Eger, külterület	01098/1	768364	külterület	t: Magyar Állam vk: Budapesti Erdőgazdaság Zrt.	kivett honvédelmi célra feleslegessé nyilvánított terület
Eger, külterület	10502/3	67865	Ipari övezet	EBM Hungary Kft.	kivett üzemi terület
Eger, külterület	3257	37675	Különleges honvéd. ter. ép. öv.	t: Magyar Állam vk: Egri Törvényszék	kivett telephely
Eger, külterület	10503/20	6911	Ipari övezet	SHS. Union Szerviz Kft. (F.A.)	kivett telephely

* Állami tulajdon / Önkormányzati tulajdon / Magántulajdon

I.11. A KÖRNYEZETI ÁLLAPOT JELLEMZŐI

11.1. A zöldfelületi rendszer vizsgálata

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata 2017-ben elkészítette Eger Zöld Infrastruktúra Fejlesztési és Fenntartási Akciótervét (továbbiakban: ZIFFA). Ez a középtávra szóló akcióterv került kidolgozásra, amely javaslatokat fogalmaz meg a zöld infrastruktúra fenntartható fejlesztéséhez szükséges beavatkozásokra. A településrendezési eszközök módosítása során is nagy hangsúlyt fektettek a zöldfelületi ellátottság növelésére mind településképi, mind városökológiai, mind használati (helyi lakosság és turisták) szempontok érdekében.

11.1.1. A települési zöldfelületi rendszer elemei

A település zöldfelületi rendszerének elemei a közterületeken kialakított közcélú zöldfelületek (közparkok, közkertek), a jelentős zöldfelületű létesítmények (pl. különleges területek – temetők, oktatási- és egészségügyi létesítmények kertjei), a lakókertek, külterületen az erdő- és mezőgazdasági területek (kertes területek), valamint a vonalas zöldfelületi elemek (utakat, vízfolyásokat kísérő gyepes, illetve fásított zöldsávok, fasorok).

A zöldfelületek a jótékony környezeti hatásaik révén hozzájárulnak a környezeti légszennyezés és a zajterhelés csökkentéséhez, jelentős hatásuk van a levegő összetételére, O₂/CO₂ háztartására (O₂-termelés, CO₂-felhasználás), kondíciójára (hőmérséklet, páratartalom, légmozgás stb.) és ezen keresztül a helyi klímára, az épületek és szűkebb környezetük hőháztartására, energiatakarékos üzemeltetésére. Emellett a zöldfelületeknek, az átgondoltan alakított zöldfelületi rendszernek meghatározó szerepe van a lakosság mentális egészségében, az előnyös település-, illetve utcakép kialakításában.

Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges, valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

A település közigazgatási területét észak-déli irányban kettészelő Eger-patak a település zöldfelületi rendszerének egyik legjelentősebb eleme. Csaknem egy évtizede pályázat keretében megvalósult a városi terek összefüggő rendszerének a műemléki védettségű barokk belvároshoz méltó átalakítása, valamint a megújuló közterületek és az Eger-patak közvetlenebb kapcsolatának megteremtésére. E nagyszabású projekt keretében sor került az Eger-patak belvárosi szakaszának meder-rekonstrukciójára, biztosítva a patak menti gyalogos és kerékpáros használatot.

123. ábra Az Eger-patak menti sétány
belvárosi szakasza

124. ábra Az Eger-patak menti sétány

E nagyszabású projektnek úgymond folytatásaként folyamatban van belváros több közparkjának, közkertjének megújítása az önkormányzat által 2019-ben Zöld Város kialakítása pályázat „Belvárosi terek komplex megújítás” című program megvalósítása keretében.

Zöldterületek

„A zöldterület az állandóan növényzettel fedett közterület, amely a település klimatikus viszonyainak megőrzését, javítását, ökológiai rendszerének védelmét, a pihenést és testedzést szolgálja. A zöldterület általános használata szerint közpark vagy közkert.” (OTÉK)

A közparkok, közkertek a közterületeken kialakított közcélú zöldfelületek, melyek növényzeti és környezetarchitektúra kialakításuk révén egyrészt hozzájárulnak a környezetminőség javításához, másrészt lehetőséget biztosítanak a rekreációra, pihenésre, sportolási és szabadidős tevékenységekre, illetve esetenként helyet biztosítanak közösségi rendezvények számára. A közparkok a magasabb zöldfelületi borítottságú (min. 70%), több funkciót szolgáló nagyobb területi kiterjedésű zöldterületek. A közkertek egy meghatározott funkció számára kialakított, jellemzően kisebb területi kiterjedésű zöldterületek, melyek zöldfelületi aránya alacsonyabb lehet a közparkokénál (min. 60%). E döntő részben növényzettel fedett terek a város zöldfelületi rendszerének fontos elemei.

Eger város zöldfelületi elemei a hatályos településrendezési eszközökben a rendeltetési célok szerint az alábbi övezetekre tagozódnak:

- zöldterület (közpark, közkert, tömbbelsőben kialakított közkert)
A zöldterület kategórián belül a városi szintű jelentőséggel bíró zöldfelületek közpark, míg a városrészi szintű jelentőséggel bíró zöldfelületek közkert területfelhasználásba soroltak.
- közkertként funkcionáló közterület, közút, amelyre a Zkk jelű övezet előírásai és korlátozásai vonatkoznak (előfordulási terület: nagyvárosias lakóterületen, kisvárosias lakóterületen, településközponti vegyes területen, vegyes intézményi területen, pincés területen);
- különleges beépítésre nem szánt fásított köztér
A Belváros, Szent Miklós és Hajdúhegy városrészekre készült 2019. évi településszerkezeti terv (TSZT) módosítás során a kialakult állapot alapján újabb zöldterületi elemek kerültek kijelölésre, illetve külön övezetként megkülönböztetésre azok a terek, ahol magas ugyan a burkolt felületek aránya, de a téren szerkezeti, városklíma és ökológia szempontból számottevő, megtartandó növényállomány található.

A település belterületének meghatározó közösségi zöldfelületi elemei az alábbiak:

KÖZPARKOK

Érsekkert

Eszterházy Károly tér

Pyrker János tér

KÖZKERTEK

Egri vár

Dr. Agygásy Dezső park

Bartók Béla tér

Petőfi park

Tűzoltó tér

Szépasszonyvölgy

PÉLDÁK KÖZKERTKÉNT FUNKCIONÁLÓ KÖZTERÜLETEKRE

Bervai

Felsővárosi

Csákány utcai

lakótelepi zöldfelületek

Jelentős zöldfelületű különleges területek

E zöldfelületi elemek nem közterületek, hanem olyan korlátozott közhasználatú zöldfelületek, amelyek funkciója igényli a zöldfelület meglétét. A települési zöldfelületi rendszer értékes elemei, mivel egyrészt kondicionáló szerepet töltenek be, másrészt egyes típusai lehetőséget biztosítanak a rekreációra,

pihenésre, sportolási és szabadidős tevékenységekre, illetve esetenként helyet biztosítanak közösségi rendezvények számára.

JELENTŐS ZÖLDFELÜLETŰ INTÉZMÉNYEK

- Temető, kegyeleti park, kálvária
- Sportolási célú területek (sportpályák, játszóterek)
- Vízi sportolási célú területek (strand, uszoda)

A településen üzemelő temetők rendezett, rendszeresen gondozott képet mutatnak. Zöldfelületi arányuk viszonylag magas, a temetőkben sok idős, szépen kifejlett örökzöld cserje- és faegyed található. A Grőber urnatemető és a Hősök temető kegyeleti park helyi jelentőségű védelem alatt áll.

Grőber urnatemető

Hősök temető kegyeleti park

Fájdalmas Anya temető

A város területén az elmúlt években számos fejlesztés történt a sportolási célokat szolgáló területek körében. Több városrészben játszóterek újultak meg, illetve létesültek, melynek eredményeképpen biztonsági játszótéri elemek és burkolatok kerültek elhelyezésre. A fejlesztéseknek köszönhetően a lakott területek játszótéri ellátottsága jónak mondható.

Pumpapálya létesült Lajosváros lakótelep zöldövezeti környezetében egy elhanyagolt sporttelep területén. Felsővárosban új műfüves pálya létesült, illetve futópálya kialakításával bővült az Északi sporttelep.

Eger történelmi múlttal rendelkező fürdőváros: a 16. század óta hasznosítják gyógyhatású forrásvizet. A termálfürdő 2002 évben történt nagyszabású fejlesztése hozzájárult, hogy Eger napjainkra a termálturizmus nemzetközi jelentőségű városává vált.

Cifrakapu befogadó játszótér

Lajosváros játszótér

Északi sporttelep

Pumpapálya

Egri Termál- és Strandfürdő

Egri Törökfürdő

INTÉZMÉNYI ZÖLDFELÜLETEK

- oktatási, nevelési intézmények
- közigazgatási intézmények
- szociális, rehabilitációs intézmények
- egészségügyi intézmények

A településen üzemelő intézményi zöldfelületek vegyes képet mutatnak: az elmúlt években megújult intézménykertek kialakítása mind az anyaghasználat, mind a növényállomány tekintetében esztétikus, az oktatási-nevelési és egyéb intézmények esetében azonban a burkolt felületek aránya magas, a zöldfelületi borítottság alacsony, így kondicionáló szerepük erősítésre szorul, de kialakításuk összességében megfelel az igényeknek, a használat jellegének.

A jellemzően korlátozott közhasználatú intézménykertek kiemelkedő példái az alábbiak:

- Egri Hittudományi Főiskola és és Érseki Papnevelő Intézet
- Egri Bazilika kertje
- Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
- Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnázium
- Egri Érseki Palota Turisztikai és Látogatóközpont
- Markhot Ferenc Kórház.

Egri Hittudományi Főiskola

Egri Bazilika

Eszterházy Károly Katolikus
Egyetem

Gárdonyi Géza Ciszterci
Gimnázium

Egri Érseki Palota Turisztikai és
Látogatóközpont
Intézménykertek

Markhot Ferenc Kórház

Lakóterületek

A lakóterület a lakóterületek telkein kialakított zöldfelület, mely az ott lakók igényei szerint kerül kialakításra: megfelelő zöldfelületi borítottság esetén hozzájárul a környezetminőség javításához, illetve lehetőséget biztosít a rekreációra, pihenésre, sportolásra, játékokra, valamint kertészkedésre.

A Belvárost jellemzően kisvárosias és kertvárosias lakóterületek ölelik körbe. A kisvárosias lakóterületek zöldfelületi borítottsága alacsonyabb, jellemzően a hátsóterületek alkotta tömbbelsőben alakult ki többé-kevésbé összefüggő zöldfelület, melynek megőrzésére törekedni kell. A kertvárosias lakóterületeken (pl. Hajdúhegy, Felnémet) a telkek nagy része növényzettel borított, így biológiailag aktív felületként rendkívül jó kondicionáló hatással rendelkeznek. A lakóterületek funkciójukat tekintve díszkertek, a haszonkert (veteményes, szőlő, gyümölcsös) nem jellemző.

Mezőgazdasági területek

Eger közigazgatási területének mintegy 40%-a mezőgazdasági tájhasznosítás alatt áll, ami magába foglalja a gyepgazdálkodás, a kis- és nagyparcellás szántóföldi művelés, a kertgazdálkodás, a szőlőművelés és gyümölcsstermesztés területeit.

A hegylábi, dombsági területeken a szőlőművelés dominál. A nagyüzemi szántóföldi művelés Felnémet városrész környékén jellemző.

A gyepgazdálkodási területek (rét, legelő) elhelyezkedése mozaikos jellegű, ami nem túl kedvező az ökológiai hálózat működése szempontjából.

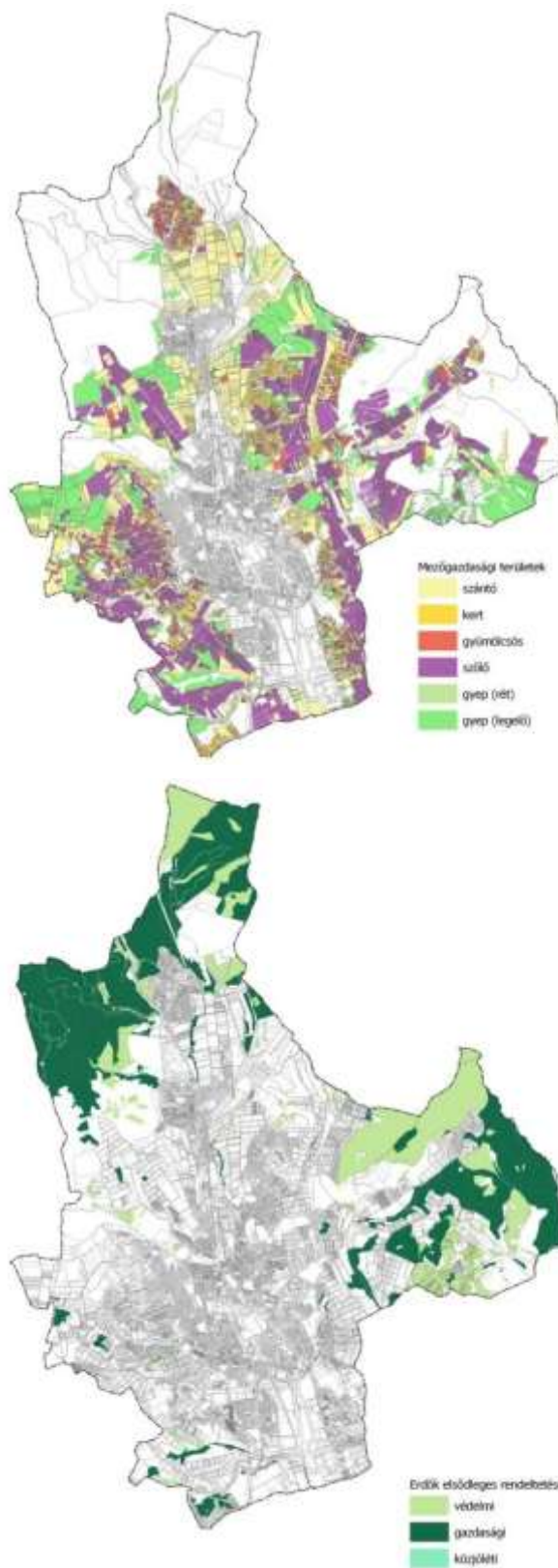
A kertgazdálkodás és a gyümölcsstermesztés szerepe alárendelt.

Erdőterületek

A település közigazgatási területének 26,91%-át erdő fedi, így az erdősültség mértéke az országos átlag felett van.

Az erdők elsődleges rendeltetését tekintve az Erdészeti Adattárban nyilvántartott erdők 2/3-a (1687,31 ha) gazdasági (faanyagtermelő) célokat szolgál, 1/3-a (806,31 ha) védelmi (természetvédelmi, talajvédelmi és honvédelmi) célú, illetve egy kis erdőfolt (83 ha) közjóléti célokat szolgál.

125. ábra Mezőgazdasági és erdőterületek Eger területén

A Bükk-vidék hegységi jellegű részeinek nagy kiterjedésű, összefüggő erdőterületei biológiailag aktív felületként rendkívül jó kondicionáló hatással rendelkeznek.

A védelmi rendeltetésű erdőterületek élőhelyeinek egy része a Bükki Nemzeti Park részeként nemzeti, a Natura 2000 hálózat részeként Európai Unió szinten is kiemelt védelemben részesül.

Utcafásítások, fasorok és fásított zöldsávok

A fasorok és zöldsávok szerepe a zöldfelületi rendszerben igen fontos, mert tagolják és humanizálják a beépített területeket, zöldfelületi kapcsolatot, folytonosságot biztosítanak a zöldfelületek nagyobb területi egységei, a megőrzendő élőhelyek között, ezzel segítve a városi zöldfelületek, ökológia jelentőségű élőhelyek rendszerének fennmaradását.

A város zöldfelületeinek felület-típusonkénti megoszlását (lombfelület, cserjefelület, szabad zöldfelület, vízfelület, gyeprács, döngölt föld és kavics) az önkormányzat az ún. Zöldkataszterben tartja nyilván, míg az Eger belterületén előforduló fafaj részletes jellemzőit (fajta, előfordulási darabszám, faiskolai ár, összesített érték, dendrológiai érték, törzsátmérő, és eredet) az ún. Fakataszterben⁵¹. Az alkalmazott fafajok változatosak: előfordul többek között pl. vadgesztenye, hársak, juharok, kőrisek, juharlevelű platán, nyugati osterfa, japánakác, a török mogyoró, a luc- és a fekete fenyő.

Településképi szempontból kiemelkedőek az út menti, egységes jellegű fasorok, a változatos növényállománnyal, cserjékkel és fákkal tarkított zöldsávok, előkertek.

A Belváros szűk utcahálózatú, sűrű beépítésű területein korlátozott a lehetőség a vonalas jellegű zöldfelületi elemek kialakítására. A kisvárosias lakóterületeken lévő zöldsávok, fasorok a ZIFFA szerint több esetben rekonstrukcióra szorulnak, részben a hiányok pótlása érdekében, részben kiöregedés miatt, részben a városklímát tűrő fajok alkalmazásának szükségességét szem előtt tartva. A kertvárosias lakóterületek utcáit jellemzően keskeny, gyepez zöldsávok kísérik, egységes fasorok nem jellemzőek. A szélesebb zöldsávval rendelkező lakóutcák esetében előfordulnak változatos növényállománnyal, egynyári és évelő növényekkel, cserjékkel és fákkal tarkított rövidebb szakaszok vagy néhány egyedből álló fasorok. A fasorok telepítését korlátozzák a légvezetékek és a nyílt árkok.

Eger Város Önkormányzata 68/2007. (XII. 21.) sz. rendeletével a településen lévő értékes faegyedeit, fasorait helyi jelentőségű védelem alá helyezte.

Településszerkezeti jelentőségű fasorok húzódnak az alábbi közterületek mellett: Kossuth Lajos utca, Törvényszék utca, Petőfi Sándor utca, Csokonai utca, Mindszenty Gedeon utca, Király utca, Klapka György utca, Szvorényi utca, Deák Ferenc utca, Mátyás király utca, Sas utca, Vasút utca, Telekessy utca, Trinitárius utca.

Kossuth Lajos utca

Törvényszék utca

Klapka György utca

⁵¹ Eger Megyei Jogú Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiája 2021-2027 alapján

Mindszenty Gedeon utca

Vasút utca

Trinitárius utca

Ezen fasorok, illetve a ZIFFA által felmért egyéb vonalas zöldfelületi elemeknél több esetben történt az elmúlt években fasorpótlás vagy fafajcsere.

Településszegély

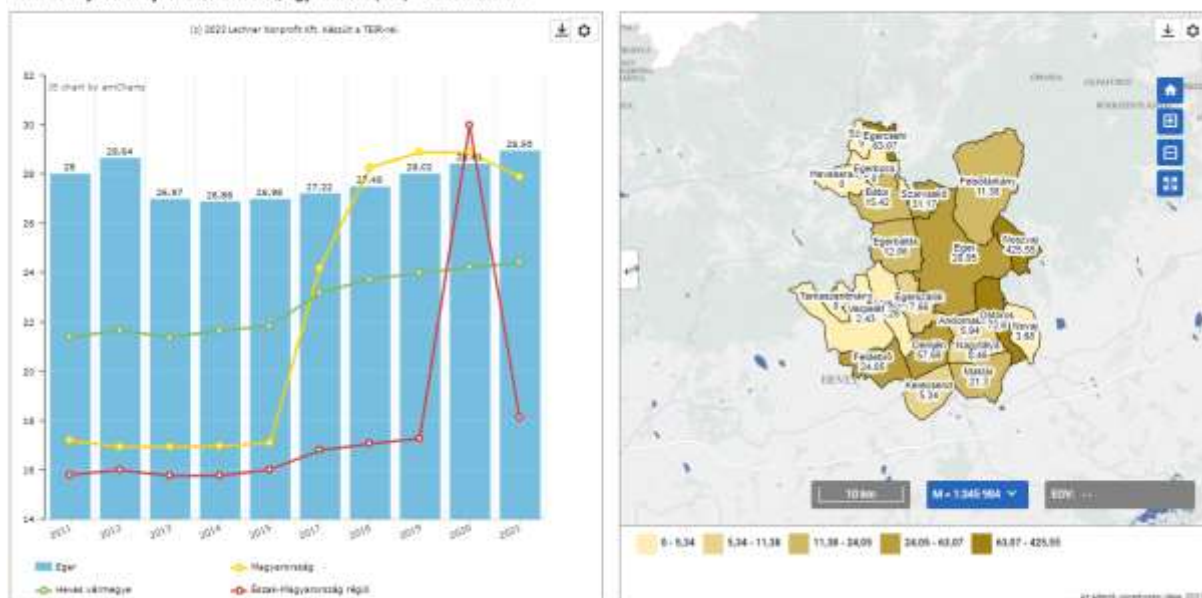
A település bel- és külterületén lévő zöldfelületek közötti kapcsolat megteremtése fontos környezet- és tájvédelmi szempontból egyaránt. Eger kedvező domborzati adottságainak köszönhetően a település belterületét körbeölelik a Bükk-vidék völgyekkel tagolt hegyei, dombháta, így a beépített és a külterületi, változatos területhasználatú (szőlő, rét, szántó, erdő) részek között jellemzően folyamatos az átmenet.

Zöldfelületi ellátottság értékelése

Egy település zöldfelületi ellátottságát a közösség által igénybe vehető zöldfelületek nagysága, illetve ezek térbeli elhelyezkedése határozza meg. Eger belterületén a hatályos településrendezési terv alapján zöldterület övezetbe sorolt terület nagysága 145 ha, az egyéb közösségi célokat szolgáló lakótelepi zöldfelületek nagysága kb. 10 ha. A 2019. évi 52660 fős népességgel számolva az egy főre jutó zöldterületek nagysága 29,43 m², ami kedvezőnek számít.

Az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) mutatói alapján az önkormányzati tulajdonú zöldterület egy lakosra jutó nagysága 2021-ben 28,95 m², mely érték országos és vármegyei viszonylatban is átlag feletti. Az elmúlt években növekvő tendenciát támasztja alá az a tény, miszerint az Önkormányzat törekszik a történelmi múlttal rendelkező városhoz méltó épített és természeti környezetet megőrizni.

Önkormányzati tulajdonú zöldterület, egy lakosra (m²) - TEIR mutatók

126. ábra Önkormányzati tulajdonú zöldterületek

A zöldfelületi borítottság Eger közigazgatási területén nem egyenletes: a történelmi belváros területén a sűrű, szűk utcahálózatú, jellemzően zárt sorú beépítés következtében alacsonyabb, míg a belvárostól távolodva a kisvárosias lakóterületektől a külterületig egyre magasabb.

Az Eger-patak mentén megvalósított komplex fejlesztés hozzájárult az élhetőbb belvárosi környezet kialakításához, mely a jövőben tovább erősíthető a telektömbök belsejében, az udvarokban lévő zöldfelületek megőrzésével, zöldfelületi fejlesztésével, fásításával, mint ahogy az Erzsébet udvar, valamint a Kracker udvar esetében megvalósult. Az így létrejövő kondicionáló felületek kis méretük ellenére hozzájárulnak a környezetminőség javításához. Tehát megfelelő kialakításuk esetén a település zöldfelületi rendszerének fontos elemeivé válhatnak.

A belváros alacsony zöldfelületi ellátottsága következtében a meglévő közparkok, közterületek funkciója összetett: reprezentációs jellegű díszkertként a pihenés, játék és sport helyszínül is szolgálnak, így erősítve a közösségi célú szerepüket.

A lakótelepek épületei között jellemzően magas zöldfelületi borítottságú, szépen kifejlett növényállományú területek húzódnak, melyek az ott élők közösségi és szabadidős céljainak megfelelnek. A külsőbb városrészek családi házas lakóterületein a saját, növényzettel borított lakókertek az ott élők egyéb szabadidős igényét ugyan jelentősen mérséklik, de a közösségi zöldfelületek társadalomformáló, szociális szerepét a magánkertek nem tudják teljes mértékben betölteni.

A külterület természetközeli területeinek hosszútávú megőrzését hivatott biztosítani a nemzetközi, nemzeti és helyi szintű természetvédelmi oltalom.

Összességében tehát Eger település zöldfelületei jó állapotúak, gondozottak, karbantartottak, azaz a zöldfelületi ellátottság minőségi szempontból jónak mondható, melyhez nagyban hozzájárultak az elmúlt évek fejlesztései. A települési szinten a zöldfelületek mennyiségében jelentkező hiányt részben kompenzálja a Bükkalja és a Bükk közelsége, melyek az aktív turizmus színhelyeiként szolgálnak természeti és táji értékeik, túraútvonalaik révén.

I.12. A TÁJI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK ÉS ÖRÖKSÉG, JELLEMZŐ TÁJKARAKTER, ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT

Földrajzi elhelyezkedés

Tájföldrajzi szempontból Eger település közigazgatási területe az *Északi-középg-hegység* természetföldrajzi nagytáj *Bükk-vidék* középtájához tartozó kistájcsoporthoz, melyen belül a város területének északi harmada a *Bükk*, déli kétharmada a *Bükkalja* kistájra fekszik.

Térségi kapcsolatok

Eger közigazgatásilag *Heves vármegye* székhelye. A vármegye keleti részén fekszik, a 25. számú főút (Kerecsend–Eger–Bánréve) mentén, a 3. számú főúttól és az M3 autópályától (Budapest–Vásárosnamény) északi irányban, mintegy 20-25 km-re.

A település vasúton közvetlenül elérhető a MÁV 80 számú Hatvan–Miskolc–Szerencs–Sátoraljaújhely vasútvonal és a MÁV 87a számú Füzesabony–Eger vasútvonal kombinációjával.

127. ábra Eger földrajzi elhelyezkedése

12.1. Természeti adottságok

12.1.1. Földtani adottságok

Eger a Bükk-hegység délnyugati lábánál fekszik, változatos földtani környezetben. A Bükk fő tömegét a középidő triász időszakában keletkezett mészkövek és dolomitok építik fel, amelyekre a harmadidőszakban márga, agyag, homokkő, konglomerátum települt. Ezt követően, a miocén földtörténeti korban jellemző vulkáni tevékenység során vulkáni törmelékes kőzetek (riolittufa, dácittufa, riodácittufa, ignimbit) keletkeztek. Könnyen faragható jellegük miatt sajátos kőkultúra alapját teremtették meg a Bükkalján. Ennek egyik megnyilvánulása a kaptárkövek, amelyek a természetes sziklacsoportokon az ember által történő megfaragással jöttek létre, s napjainkban természetvédelmi oltalom alatt állnak.

A település területén előforduló kőzetek szemléletes példái azok a földtani feltárások, amelyeket az érintett kőzetformációk típusfeltárásaként, *földtani alapszelvényeként* tartanak nyilván.

Szelvény jele	Ol-16
Szelvény neve	Eger, Andornaktálya, bánya
Jelentősége	nemzetközi regionális
Védettség	nem védett
Képződmény	Egri Formáció eOI2
Érték	litológiai, rétegtani

Szelvény jele	Ol-01
Szelvény neve	Eger, Wind téglagyár, bánya
Jelentősége	nemzetközi globális
Védettség	nem védett
Képződmény	Egri Formáció eOl2
Érték	az egri regionális emelet, az Egri Formáció sztratotípusa
Szelvény jele	Ol-03
Szelvény neve	Eger, Kis-Eged, útbevágás
Jelentősége	nemzetközi regionális
Védettség	nem védett
Képződmény	Kiscelli Agzag Formáció kOl1, Budai Márga Formáció bE3-Ol1, Tardi Agzag Formáció tOl1, Szépvölgyi Mészke Formáció sE3
Érték	a Tardi Agzag legjobb feltárása hal- és növénymaradványokkal
Szelvény jele	Ol-17
Szelvény neve	Eger, Szöllőske
Jelentősége	országos
Védettség	nem védett
Képződmény	Kiscelli Agzag Formáció kOl1
Érték	a Noszvaji Tagozat típusfeltárása

12.1.2. Domborzat, felszínformák

A Bükk heglábi felszíne É-D-i völgyekkel erősen felszabdalt, völgyközi hátakra tagolt. Eger település az egyik ilyen legjelentősebb DNy-i völgyoszoróban, az Eger-patak völgyében helyezkedik el. A történelmi városság nagyjából a domborok által határolt széles, É-D-i irányú patak völgyben terül el, míg a külső városrészek részben felkúsztak a domblábi részre, dombtetőkre. A települést ölelő dombok természeti és domborzati adottságaik révén kiváló szőlőtermőhelyi területek.

128. ábra x. ábra: https://www.rallystages.hu/wp-content/uploads/2019/03/eger-2019_cover_big2_98568.png

A domborzati adottságokat tekintve a közigazgatási terület legmagasabb pontja a keleti részen elhelyezkedő 568,3 m magas Bükk-bérc, melyet az ennek előterében álló Nagy-Eged követ 535,5 m-es magasságával. A belterület jellemzően 148-200 m tengerszint feletti magasságban fekszik.

A domboldalak felszínmozgásra érzékenyek, a közigazgatási területen belül az elmúlt évtizedekben több káresemény (csuszamlás, suvadás, csúszás, omlás) is történt.

A magasabb hegylábi területek sziklás részeiben barlangok alakultak ki. Az Országos Barlangnyilvántartás szerint Eger közigazgatási területén 11 db „ex lege” védett barlang található.

	Kat.sz.	Név	Hrsz	Védettség
1	5342-1	Berva-barlang	085	megkülönböztetetten védett
2	5342-23	Berva-oldali 1. sz. barlang	069	védett
3	5342-24	Berva-oldali 2. sz. barlang	069	védett
4	5342-20	Berva-tetői-barlang	068/10	védett
5	5342-25	Bervai Vasút-barlang	077/9	védett
6	5383-8	Dobó-bástya 1. sz. ürege	5488	védett
7	5383-9	Dobó-bástya 2. sz. ürege	5488	védett
8	5383-16	Dobó-bástya 3. sz. ürege	5488	védett
9	5383-1	Jegec-barlang	0335/29	védett
10	5383-10	Kisegedi Gömbfülkés-barlang	22207	védett
11	5383-11	Kisegedi-barlang	0335/42	védett

A táj meghatározó antropogén eleme a *Berva-patak völgyének* keleti oldalán mélyülő, hatalmas külszíni *mészköbánya*.

12.1.3. Talaj

Az Egri-Bükkalja hegylábi területeinek jellemző zonális talajtípusa a *Ramann-féle barna erdőtalaj* és a *csernozjom barna erdőtalaj*. A mélyebb fekvésű, völgytalpi részeken *réti talajok* és *öntéstalajok* alakultak ki. Azonális jelleggel, elsősorban a magasabb fekvésű hegy- és dombtetőkön, illetve -oldalakon fordulnak elő közethatású talajok, a karbonátos kőzetekből felépülő részeken *rendzina*, a vulkáni kőzetekkel fedett területeken *erubáz talaj*.

A fátlan termőhelyeken előforduló talajok közös jellemzője az erős erodáltság. Az erózióknak leginkább kitett, meredek és fátlan részeken helyenként vázталajok, elsősorban *köves*, *sziklás vázталaj* és *földes kopár* jellemző. A lepusztult termőréteg a hegylábi részeken *lejtőhordalék-talajok* formájában halmozódott fel, kisebb-nagyobb, de általában foltszerű előfordulással.

12.1.4. Vízrajz

Eger és környéke természetes vízfolyásokban viszonylag gazdag, a hegységi területek felől több időszakos és állandó vízfolyás érkezik.

A város legjelentősebb vízfolyása az észak-déli irányban haladó, a közigazgatási területet és a települési belterületet kettészelő Eger-patak, melyet a környező magasabb térszínű területek felől több kisebb és nagyobb vízfolyás (Tárkányi-patak, Berva-patak) táplál.

A hegylábi területeken több forrás bukkan a felszínre, melyek vízhozama változó, jórészt azonban időszakos jellegűek. Az 5 liter/percet tartóan meghaladó vízhozamú források „ex lege” védett értéket képviselnek.

A vízgyűjtő-gazdálkodási terv beosztása szerint a közigazgatási terület a Tisza részvízgyűjtőjének Bükk és Borsodi-Mezőség alegységéhez tartozik.

12.1.5. Éghajlat

Az Egri-Bükkalja éghajlata mérsékelt meleg - mérsékelt száraz. A napsütéses órák száma 1840-1850 óra/év körül alakul. Az átlagos évi középhőmérséklet 8,0-10,0°C. A csapadék átlaga 600-620 mm/év. A 20. század második felében, hosszú időtávban a hótakaros napok száma évi 40-50 között alakult. Az uralkodó szélirány az ÉNy-i és DK-i.

12.1.6. Növényzet és állatvilág

A Bükk hegység területe a növényföldrajzi tájbeosztás szerint a Pannóniai flóratartomány (*Pannonicum*) Északi-középhegység flóraidékének (*Matricum*) Bükk-vidék (*Borsodense*) flórajárásába tartozik.

A hegység zonálisan nagyjából a *cseres-tölgyesek* övébe tartozik. Ez az élőhely az enyhe lejtésű, vastag termőrétegű hegyoldalakra jellemző. Az itteni erdőterületeken legnagyobb arányban *gyertyános-tölgyesek* fordulnak elő. Ezeknek az erdőknek a lombkoronája késő tavasztól ősz közepéig zárt, kevés fényt enged át, ezért cserje- és gyepszintjük is gyér. Kora tavasszal, lombfakadás előtt azonban a tavaszi hagymás és gumós növények összefüggő virágszőnyege borítja a gyepszintet.

A meredek, sekély termőrétegű hegylejtőkben bővelkedő térségre jellemzőek a fátlan élőhelyek, így különösen *nyílt és zárt sziklagyeppek*, a *pusztafüves lejtők*, valamint a *cserszömörccés és sajmeggyes karsztbokorerdők*.

A hegylábi területek és a belterület környéki területek mezőgazdasági művelés alatt állnak, a külterületen nagy kiterjedésű szőlőterületek találhatók.

A Bükkvidék Eger közigazgatási részére eső természetközeli állapotú fás és fátlan élőhelyein számos védett növényritkaság él. Ezek közül Eger közigazgatási területét érintően előfordul például a boldogasszony papucs, a piros kígyószisz, a leánykőöröcsin és az árvalányhaj.

A Bükkvidék természetes és mesterséges sziklafalakban bővelkedő, viszonylag érintetlen, nagy kiterjedésű, zárt lombhullató erdőségei és rétjei kiváló szaporodó- és táplálkozóhelyet nyújtanak a térség ragadozó madarai számára. Különösen gazdag a madár- és a denevérfauna. Számos védett és fokozottan denevérfaj él itt, mint például a közönséges denevér, a kis patkósdenevér, a nagy patkósdenevér, a csonkafülű denevér vagy a tavi denevér.

A térség faji oltalom alatt álló költő madárfajai a fekete gólya, a parlagi sas, a kígyászölyv, a darázsölyv, a vándorsólyom, a kék galamb, a hamvas küllő, a fekete harkály, a fehérhátú fakopáncs, a közép fakopáncs, az erdei pacsirta, a karvalyposzáta, a kis légykapó, az örvös légykapó, a tövisszúró gébics és a bajszos sármány. Jellemző emlősfajok a vidra, a borz, a vadmacska, valamint a nagy és mogyorós pele. A kétélűek és hüllők közül kiemelhető a zöld levelibéka, a barna varangy, az erdei béka, az erdei és a rézsikló, a zöld és a lábatlan gyík.

A hegység vadászható nagyvadjai közül a leggyakoribb a szarvas, a vaddisznó, az őz és a muflon, jellemző apróvadfélék a nyúl és a fácán. A Szlovákia felől történő visszatelepülésnek köszönhetően előfordul a vad természetes ellensége, a farkas is.

A védett fajokban bővelkedő erdei élőhelyek a Bükki Nemzeti Park keretében nemzeti szintű, a Natura 2000 hálózat részeként pedig európai uniós védelem alatt állnak.

12.2. Tájhasználat, tájszerkezet

12.2.1. A tájszerkezet változása a 18-21. században

Eger település és a környező bükki és bükkaljai táj időbeli változása jól nyomon követhető a történeti térképeken és a jelenlegi állapotot mutató ortofotón.

Az elmúlt két évszázadban a táj szerkezeti értelemben megőrizte eredeti formáját, nem alakult át nagymértékben. Fő szerkezeti elemei – a közlekedési vonalak, a vízfolyások, a völgyek és az erdőfoltok – jól beazonosíthatók az egyes térképeken. A települési belterület É-D-i tengelye és a főbb utak már a 18. század második felére kialakultak. Az erdőterületek aránya a település fejlődésével párhuzamosan fokozatosan csökkent, helyén a hegylábi területeken jellemzően szőlőterületek alakultak ki, az alacsonyabb térszíneket mezőgazdasági műveléssel hasznosítják szántóterületekként, illetve a dombhátakra felkúsztak a települési területek. A település ipari-gazdasági területei közigazgatási terület déli részén, az Eger-patak mentén kiszélesedő térségben alakultak ki. A Berva-patak völgye mentén a mészkő külszíni bányászata az 1950-es években indult be, s napjainkban is folyik még, egyre nagyobb tájsebet hozva létre.

*Magyarország – Első Katonai Felmérés
(1782–1785)*

*Magyar Királyság – Második Katonai Felmérés
(1819-1869)*

Habsburg Birodalom – Harmadik Katonai Felmérés (1869-1887; 1:25000)

Magyarország Katonai Felmérése (1941)

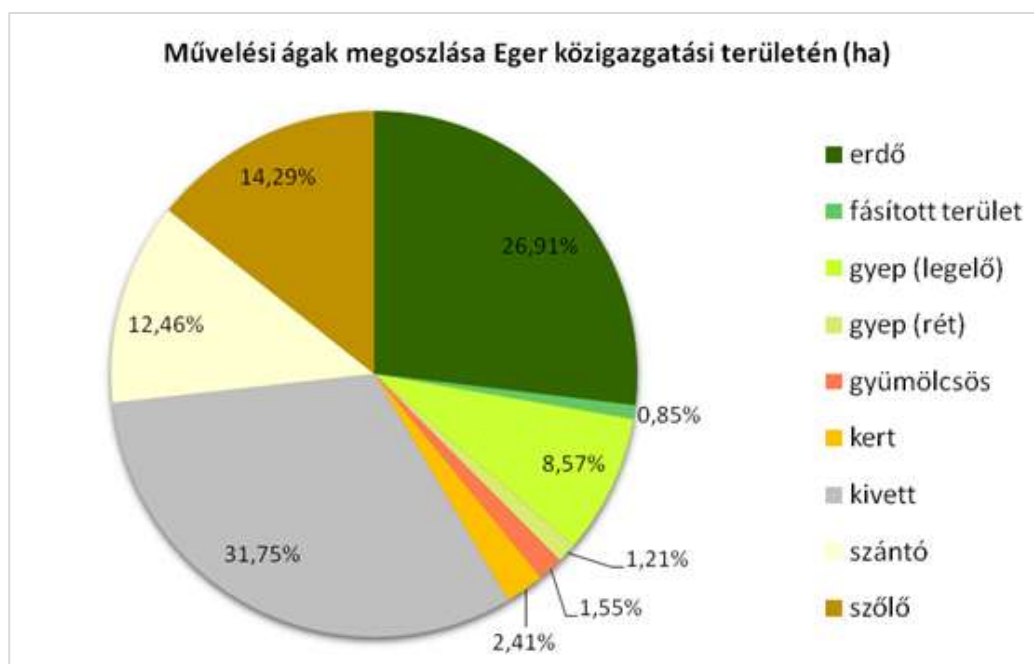
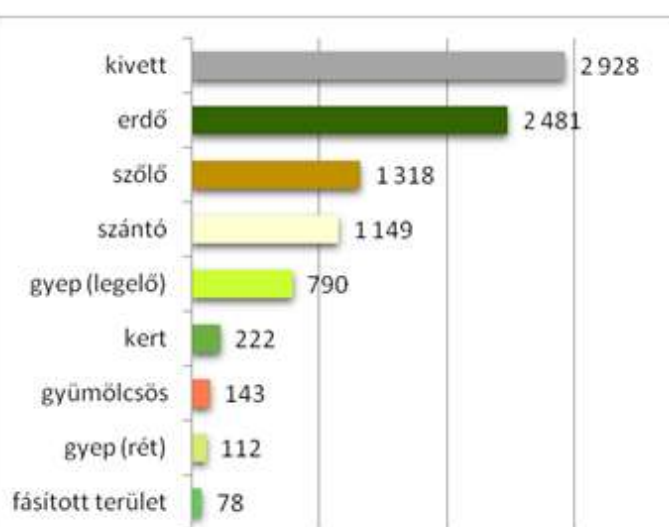
Google Earth ortofotó (2018)

Forrás: www.mapire.eu és Google Earth

12.2.2. Tájhasználat értékelése

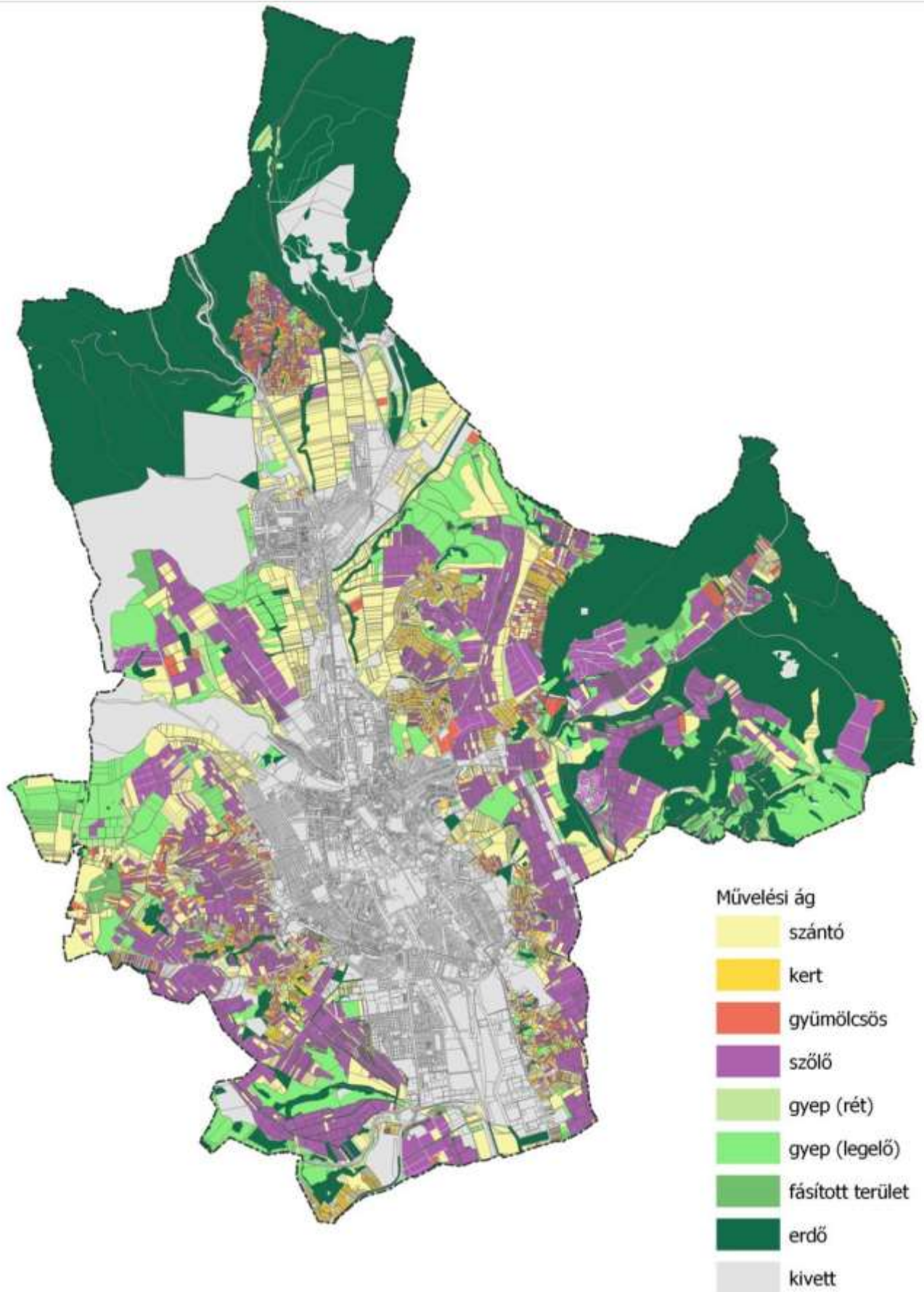
Eger Megyei Jogú Város közigazgatási területe 9 220,84 hektár. A település területének a művelési ágak szerinti megoszlását mutatja a következő táblázat és ábra⁵²:

Művelési ág	Terület (ha)	Település területéhez viszonyítva (%)
erdő	2 480,99	26,91
fásított terület	78,29	0,85
gyep (legelő)	790,17	8,57
gyep (rét)	111,58	1,21
gyümölcsös	143,29	1,55
kert	221,99	2,41
kivett	2 927,66	31,75
szántó	1 148,91	12,46
szőlő	1 317,95	14,29

Eger közigazgatási területének mintegy 40%-a mezőgazdasági tájhasznosítás alatt áll, ami magába foglalja a gyepgazdálkodás, a kis- és nagyparcellás szántóföldi művelés, a kertgazdálkodás, a szőlőművelés és gyümölcsstermesztés területeit. A szántók (12,46%) a hegylábi vonulatok közötti összefüggő, viszonylag sík területeken jellemzőek, a hegylábi, dombos területeken a szőlőművelés (14,29%) dominál, de jellemzőek a legelőgazdálkodással hasznosított gyep (8,57%) is. A kertgazdálkodás (2,41%), a rétgazdálkodás (1,21%) és a gyümölcsstermesztés (1,21%) szerepe alárendelt.

⁵² Az adatok forrása a http://www.takarnet.hu/pls/tknet/hivatalok_p.kozseg_adat?kozsegkod=2398 Körzeti Földhivatal adatbázisa.

129. ábra Művelési ágak

A peremhegyek az erdőgazdálkodás színterei: az erdő a teljes közigazgatási terület 26,91%-át borítják. Az erdőterületek fafaj összetétele változatos: jellemzően cseres-molyhos tölgyes, gyertyános-kocsánytalan tölgyes, kocsánytalan tölgyes-cseres társulások vannak, de előfordulnak tölgyes-feketefenyves, fekete diós, erdei fenyves, akácós és lomb elegyes állományok.

Az erdők elsődleges rendeltetését tekintve az Eger közigazgatási területén lévő erdők 2/3-a (1687,31 ha) tekintve gazdasági (faanyagtermelő) célokat szolgál, 1/3-a (806,31 ha) védelmi (természetvédelmi, talajvédelmi és honvédelmi) célú, illetve egy kis erdőfolt (83 ha) közjóléti célokat szolgál.

A tulajdonforma alapján az Eger közigazgatási területén lévő erdők mintegy 3/4-e állami, 1/4-e magántulajdonban van, de kismértékben jelen van a közösségi tulajdon is.

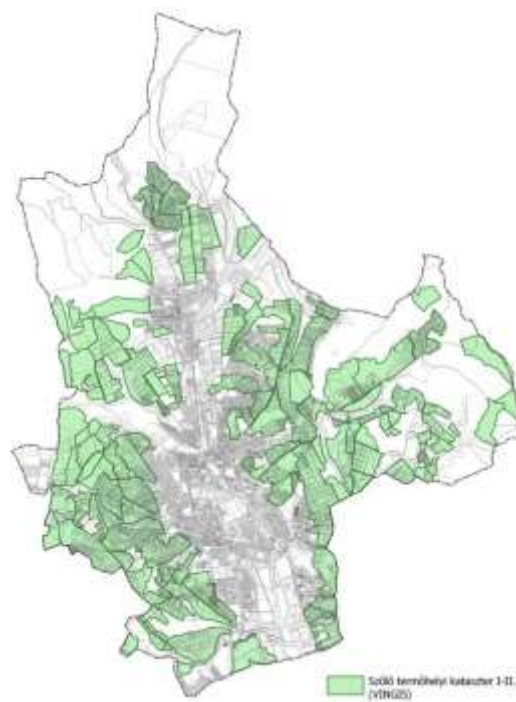
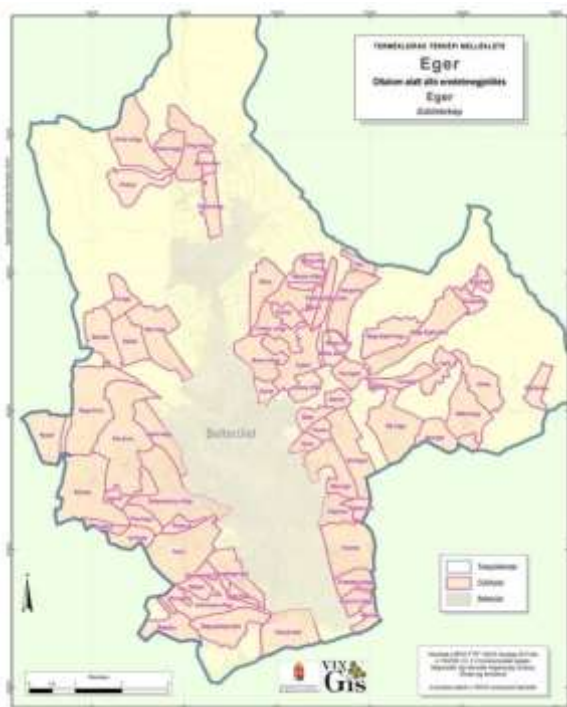
A település közigazgatási területének 31,75%-a művelés alól kivett terület. Ebbe a kategóriába tartoznak a belterületi lakó-, településközponti, intézményi, gazdasági és ipari területek, a külterületi zártkerti művelés alól kivett területek, a bányaterületek, útterületek, illetve a vízgazdálkodási területek.

Eger gazdag történelmi múlttal rendelkező borvidék, az Egri borvidék borvidéki települése. A szőlőtermesztésnek, a borkészítésnek kialakult több évszázados hagyománya egészen a 13. századig visszavezethető. A nagy kiterjedésű szőlőterületek a 17-18. században jöttek létre, a szőlőhegyek többségének neve is ebből az időből maradt fenn. A filoxéra vész az itteni szőlőket is kiirtotta, de az újratelepítés után felvirágozott a szőlőtermesztés és borkészítés.

A város közigazgatási területén, a Nagy Eged hegyen található Magyarország legmagasabb szőlőtermő területe (501 m).

Az alábbi ábrák Eger oltalom alatt álló eredetmegjelölés dűlőtérképét ábrázolja (bal oldali; forrás: a VINGIS rendszer nyilvántartása), valamint a város közigazgatási területén az I. és II. osztályú borszőlő termőhelyi kataszterben nyilvántartott területeket (*jobb oldali, forrás: Lechner Tudás-központ Nemzeti Földügyi Központtól származó téradat adatszolgáltatása*).

130. ábra Az Egri Borvidék szőlőültetvényei

Eger város szerepel az országos gyümölcs termőhelyi kataszter adatbázisában, melyben az alábbi ingatlanok vannak nyilvántartva:

Hrsz	Teljes terület (ha)	Alkalmos terület (ha)	Gyümölcs	Bejegyzés éve
01007/3-5, 17	4	4	CSERESZNYE, MEGGY, KAJSZI, SZILVA	2003
01101	5,7	5,7	SZILVA, ALMA	1996
0114/5,6	4,4	4,4	MÁLNA, FEKETE RIBISZKE, BODZA	1999
0164/2	3,2	3,2	BODZA, MÁLNA	2001
0235/16	1,5	1,5	DIÓ, CSERESZNYE, MEGGY, SZILVA, ALMA	2003
0235/3	0,7	0,7	DIÓ, CSERESZNYE, MEGGY, SZILVA, ALMA	2003
0251/15-17	2,35	2,35	KAJSZI, CSERESZNYE, MEGGY, SZILVA, DIÓ, ALMA	2001
0281/1	6	6	PIROS RIBISZKE	1987
0300*	2	2	CSERESZNYE, MEGGY, SZILVA, KAJSZI, DIÓ, ALMA, KÖRTE, ÓSZIBARACK	2001
0319/6	3,42	3,42	BODZA	2014
0335/9	0,3441	0,3441	DIÓ, MEGGY, SZILVA	2007
0536	5	5	PIROS RIBISZKE, MEGGY	1987
0685/4	8	8	MÁLNA	1988
0931/34	0,7	0,7	DIÓ, BODZA	2005
0955/30,28	1,27	1,27	MANDULA	1996
0965/8	7,6120	7,6120	dió	2016

* 0300/1-4 hrsz ingatlanok szerepelnek a földhivatali nyilvántartásban; normál betűs sorok ingatlanjai – beazonosíthatók a jelenlegi földhivatali alaptérképen; **kék betűs sor ingatlanja – nem azonosítható be egyértelműen a jelenlegi földhivatali alaptérképen**

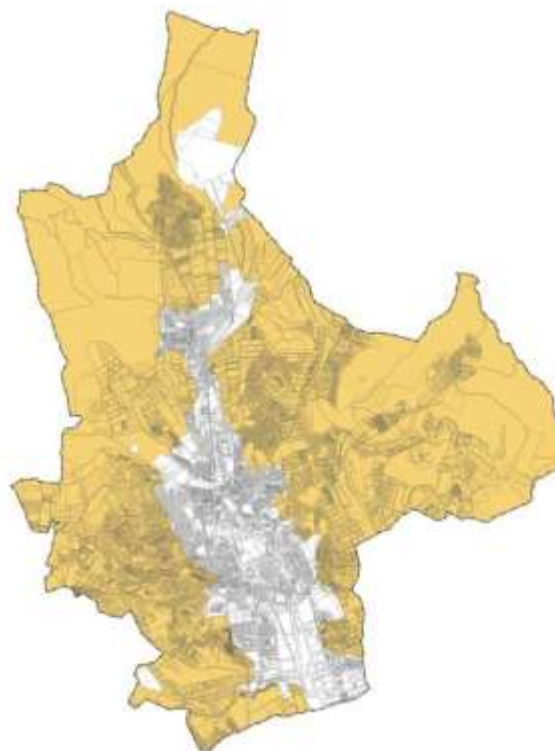
A táblázatban felsorolt, az elmúlt negyven, illetve húsz évben nyilvántartásba vett gyümölcs termőhelyi kataszteri területek a jelenlegi földhivatali alaptérkép alapján egy, a 0164/2 hrsz kivételével jól beazonosíthatók. Ennek oka, hogy az érintett ingatlanon az elmúlt negyven évben módosítás (telekosztás) történt.

12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

12.3.1. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

A területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályairól szóló 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: **Trtv.**) 19. § (4) bekezdésével összhangban, az Országos Övezeti Terv részét képező tájképvédelmi terület övezetbe sorolja a közigazgatási terület belterület és a Berva-völgyi mészkőfejtőn kívüli teljes területét.

12.3.2. Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

Nemzetközi jelentőségű védett természeti területek – Natura 2000 terület

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet és az európai közösségi jelentőségű természet-védelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészletekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet alapján Eger közigazgatási területét a Bükk hegység és peremterületei különleges madárvédelmi terület (kódszáma: HUBN10003), valamint a Vár-hegy - Nagy-Eged kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (kódszáma: HUBN20008 kódszámú) érintik.

A Vár-hegy - Nagy-Eged kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve 2021-ben elfogadásra került. A Bükk hegység és peremterületei fenntartási tervének véleményezése folyamatban van.

Bükk hegység és peremterületei különleges madárvédelmi terület (HUBN10003)

A kijelölés alapjául szolgáló fajok:

jégmadár (*Alcedo atthis*), parlagi sas (*Aquila heliaca*), békászó sas (*Aquila pomarina*), császármadár (*Bonasa bonasia*), uhu (*Bubo bubo*), lappantyú (*Caprimulgus europaeus*), fehér gólya (*Ciconia ciconia*), fekete gólya (*Ciconia nigra*), kígyászölyv (*Circaetus gallicus*), kék galamb (*Columba oenas*), haris (*Crex crex*), fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*) – p• közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*), balkáni fakopáncs (*Dendrocopos syriacus*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), bajszos sármány (*Emberiza cia*), vándorsólyom (*Falco peregrinus*), örvös légykapó (*Ficedula albicollis*), kis légykapó (*Ficedula parva*), töviszúró gébics (*Lanius collurio*), erdei pacsirta (*Lullula arborea*), hegyi billegető (*Motacilla cinerea*), füleskuvik (*Otus scops*), darázsölyv (*Pernis apivorus*), hamvas küllő (*Picus canus*), uráli bagoly (*Strix uralensis*), karvalyposzáta (*Sylvia nisoria*)

Eger közigazgatási területén belül 955,46 ha érintett a Bükk hegység és peremterületei különleges madárvédelmi terület által, mely a teljes védelem alatt álló Natura 2000 terület 10,36%-a. Érintett ingatlanok:

010b,	064,	068/8,	068/10k,	071a,	077/3,	094,	0352/6j,	0361,	0373/1f,
010c,	065,	068/9,	068/10l,	071k,	077/6,	095/4,	0353/3,	0362,	0373/1h,
010d,	066,	068/10a,	068/10n,	071l,	077/7,	0341/3n,	0354/2,	0365/6,	0375/1,
010f,	067,	068/10c,	068/10o,	071m,	089,	0341/3r,	0355,	0373/2,	0377b,
010g,	068/1,	068/10d,	068/10p,	071n,	090,	0341/3s,	0356,	0373/1a,	0377c,
010h,	068/3,	068/10f,	068/10x,	071p,	091,	0341/3t,	0358,	0373/1b,	0377d,
010j,	068/5,	068/10g,	068/10y,	071r,	092,	0341/3v,	0359,	0373/1c,	0377f,
063,	068/7,	068/10h,	069,	071x,	093,	0352/6h,	0360,	0373/1d,	

Vár-hegy - Nagy-Eged kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (HUBN20008)

Jelölő élőhelyek (a *-gal jelöltek kiemelt jelentőségű közösségi élőhelytípusok):

40A0 *Szubkontinentális peripannon cserjések; 6210 Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (Festuco-Brometalia); 6240 *Szubpannon sztyeppék; 6250 *Síksági pannon löszgyepek; 9180 *Lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion-erdői; 91G0 *Pannon gyertyános-tölgyesek Quercus petraeával és Carpinus betulusszal; 91I0 *Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (Quercus spp.); 9130 Szubmontán és montán bükkösök (Asperulo-Fagetum); 9150 A Cephalanthero-Fagion közép-európai sziklai bükkösei mészkövön; 91H0 Pannon molyhos tölgyesek Quercus pubescensszel; 91M0 Pannon cseres-tölgyesek

Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű élőhelytípus: 6190 Pannon sziklagyepek (Stipo-Festucetalia pallentis)•

Jelölő fajok (a *-gal jelöltek kiemelt közösségi jelentőségű fajok)

Növények: boldogasszony papucs (Cypripedium calceolus); piros kígyószisz (Echium russicum); leánykökörccsin (Pulsatilla grandis); Janka-tarsóka (Thlaspi jankae)

Ízeltlábúak: magyar tavaszi-fésűsbagoly (Dioszeghyana schmidtii); sárga gyapjasszövő (Eriogaster catax); csíkos medvelepke (Callimorpha quadripunctaria*); nagy hőscincér (Cerambyx cerdo); nagy szarvasbogár (Lucanus cervus); havasi cincér (Rosalia alpina)

Emlősök: nyugati piszedenevér (Barbastella barbastellus); hosszúszárnyú denevér (Miniopterus schreibersi); nagyfülű denevér (Myotis bechsteinii); hegyesorrú denevér (Myotis blythii); tavi denevér (Myotis dasycneme); csonkafülű denevér (Myotis emarginatus); közönséges denevér (Myotis myotis); nagy patkósdenevér (Rhinolophus ferrumequinum); kis patkósdenevér (Rhinolophus hipposideros)

Eger közigazgatási területén belül 466,26 ha érintett a Vár-hegy - Nagy-Eged kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület által, mely a teljes védelem alatt álló Natura 2000 terület 5,06%-a.

Érintett ingatlanok:

0160/9,	0206/4,	0229/44,	0229/61,	0229/78,	0235/36,	0335/24,	0335/41,	0361,
0166,	0206/5,	0229/45,	0229/62,	0231,	0235/37,	0335/25,	0335/42,	0362
0167/1,	0209,	0229/46,	0229/63,	0235/2,	0235/38,	0335/26,	0335/43,	
0167/2,	0210/2,	0229/47,	0229/64,	0235/22,	0333/1,	0335/27,	0335/44,	
0167/3,	0210/3a,	0229/48,	0229/65,	0235/23,	0333/2,	0335/28,	0335/45,	
0167/4,	0229/2,	0229/49,	0229/66,	0235/24,	0335/10,	0335/29,	0341/3n,	
0167/5,	0229/3,	0229/50,	0229/67,	0235/25,	0335/11,	0335/30,	0341/3r,	
0197,	0229/4,	0229/51,	0229/68,	0235/26,	0335/12,	0335/31,	0341/3s,	
0198,	0229/5,	0229/52,	0229/69,	0235/27,	0335/13,	0335/32,	0341/3t,	
0199,	0229/6,	0229/53,	0229/70,	0235/28,	0335/14,	0335/33,	0341/3v,	
0200/1,	0229/7,	0229/54,	0229/71,	0235/29,	0335/15,	0335/34,	0353/3,	
0200/2,	0229/9,	0229/55,	0229/72,	0235/30,	0335/18,	0335/35,	0354/2,	
0200/3,	0229/11,	0229/56,	0229/73,	0235/31,	0335/19,	0335/36,	0356,	
0200/5,	0229/40,	0229/57,	0229/74,	0235/32,	0335/20,	0335/37,	0358,	
0205,	0229/41,	0229/58,	0229/75,	0235/33,	0335/21,	0335/38,	0359,	
0206/1,	0229/42,	0229/59,	0229/76,	0235/34,	0335/22,	0335/39,	0360,	
0206/2,	0229/43,	0229/60,	0229/77,	0235/35,	0335/23,	0335/40,		

Nemzetközi jelentőségű védett területek – Csillagoségbolt-park

Magyarországon a fényszennyezés visszaszorítására a természet védelméről szóló törvény teremtett lehetőséget védett természeti területeken.

A „nemzetközi csillagoségbolt-park” (International Dark Sky Park) címet a Nemzetközi Sötétegbolt Szövetség (International Dark Sky Association, IDA) alapította. Hazánk harmadik nemzetközileg elismert csillagoségbolt-parkja címet a Bükki Nemzeti Park is megkapta 2017-ben. E területnek egy része érinti Eger közigazgatási területét.

Országos jelentőségű természetvédelmi területek és emlékek

A közigazgatási területen nyolc darab országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal védett természeti terület található.

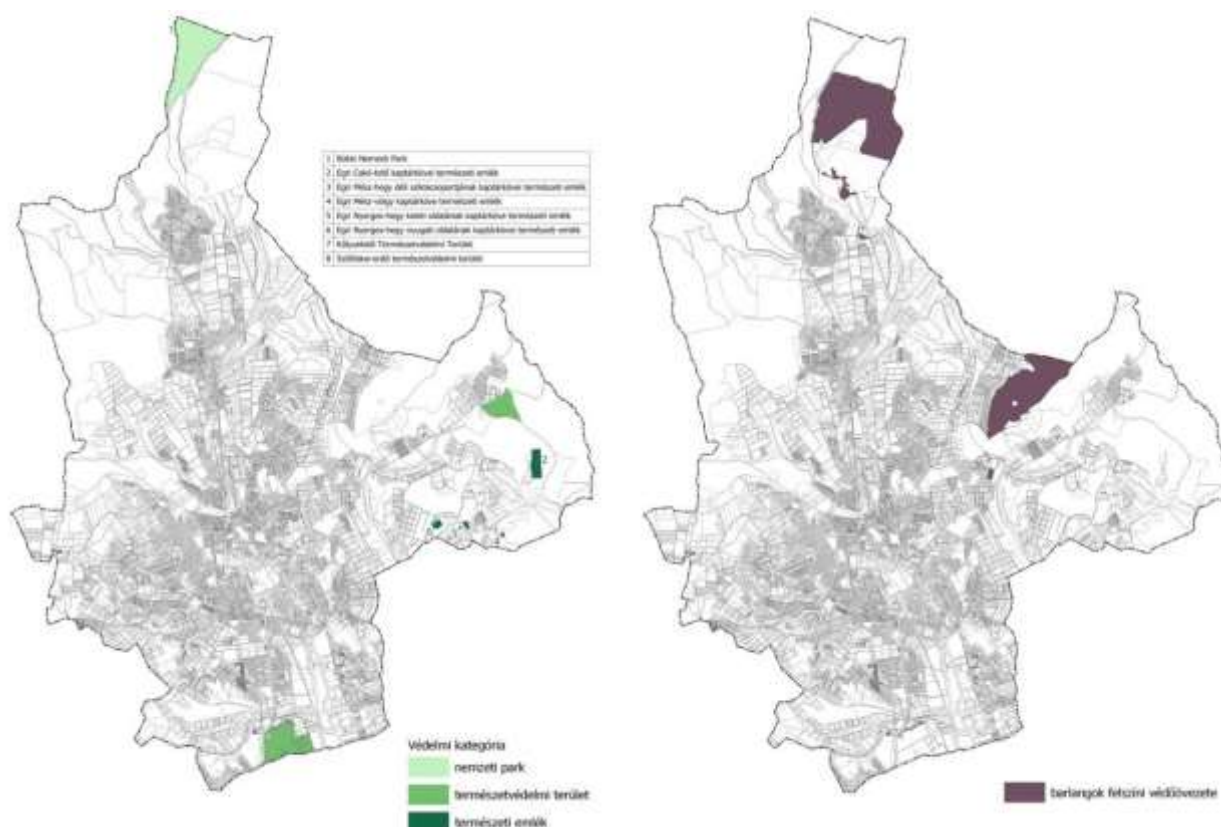
Név:	BÜKKI NEMZETI PARK
Törzskönyvi szám:	138/NP/76
Védettségi szint:	országos jelentőségű, egyedi
Hatályba lépés éve:	1976
Kiterjedése:	42 283,43 hektár
Ebből fokozottan védett:	8 138,64 hektár Eger közigazgatási területén nem található
érintett települések:	Bélapátfalva, Bükkzentkereszt, Bükkzsérc, Cserépfalu, Cserépváralja, Dédestapolcsány, Eger , Felsőtárkány, Kács, Kisgyőr, Mályinka, Miskolc, Mónosbél, Nagyvisnyó, Parasznya, Répáshuta, Sály, Szarvaskő, Szilvásvárad, Tard, Varbó
Elhelyezkedés:	010a, 010b
Név:	KŐLYUKTETŐ TERMÉSZETVÉDELMI TERÜLET
Törzskönyvi szám:	286/TT/98
Védettségi szint:	országos jelentőségű, egyedi
Hatályba lépés éve:	1998
Kiterjedése:	118,19 hektár
érintett települések:	Andornaktálya, Eger
Elhelyezkedés:	0714/1a, 0714/1b, 0714/1c, 0714/1d, 0714/1f, 0714/1g, 0714/1h, 0714/1j, 0714/1k, 0714/2, 0717/2, 0718/10, 0718/2a, 0718/2b, 0718/2c, 0718/2d, 0718/2f, 0718/2g, 0718/2h, 0718/4, 0718/5, 0718/6, 0718/7, 0718/8, 0718/9, 0720/2a, 0720/2b, 0720/2c, 0721/3a, 0721/3b, 0721/3c, 0721/3d, 0721/3f, 0721/3g, 0721/3h, 0721/3j, 0721/3k, 0721/3l
Név:	SZŐLŐSKEI-ERDŐ TERMÉSZETVÉDELMI TERÜLET
Törzskönyvi szám:	128/TT/76
Védettségi szint:	országos jelentőségű, egyedi
Hatályba lépés éve:	1976
Kiterjedése:	26,80 hektár
Elhelyezkedés:	0377a, 0377b, 0377c
Név:	EGRI CAKÓ-TETŐ KAPTÁRKÖVEI TERMÉSZETI EMLÉK
Törzskönyvi szám:	350/TE/14
Védettségi szint:	országos jelentőségű, egyedi
Hatályba lépés éve:	2014
Kiterjedése:	11,72 hektár
Elhelyezkedés:	0384a
Név:	EGRI MÉSZ-HEGY DÉLI SZIKLACSOPTJÁNAK KAPTÁRKÖVEI TERMÉSZETI EMLÉK
Törzskönyvi szám:	351/TE/14
Védettségi szint:	országos jelentőségű, egyedi
Hatályba lépés éve:	2014
Kiterjedése:	1,44 hektár
Elhelyezkedés:	0437/1d, 0451/11, 0451/13a, 0451/1b, 0451/3, 0451/4a, 0451/4b, 0451/6
Név:	EGRI MÉSZ-VÖLGY KAPTÁRKÖVE TERMÉSZETI EMLÉK

Törzskönyvi szám:	352/TE/14
Védettségi szint:	országos jelentőségű, egyedi
Hatályba lépés éve:	2014
Kiterjedése:	0,62 hektár
Elhelyezkedés:	0413/2a

Név:	EGRI NYERGES-HEGY KELETI OLDALÁNAK KAPTÁRKÖVE TERMÉSZETI EMLÉK
Törzskönyvi szám:	353/TE/14
Védettségi szint:	országos jelentőségű, egyedi
Hatályba lépés éve:	2014
Kiterjedése:	0,26 hektár
Elhelyezkedés:	0453/101a , 0453/104a, 0453/81

Név:	EGRI NYERGES-HEGY NYUGATI OLDALÁNAK KAPTÁRKÖVEI TERMÉSZETI EMLÉK
Törzskönyvi szám:	354/TE/14
Védettségi szint:	országos jelentőségű, egyedi
Hatályba lépés éve:	2014
Kiterjedése:	2,71 hektár
Elhelyezkedés:	0454/3, 0454/4

„Ex lege” védett területek és értékek

A település közigazgatási területén „ex lege” védett értéket képviselnek a barlangok. A Bükk településhez tartozó hegylábi területein az Országos Barlangnyilvántartás 11 db barlangot tart számon, melyek a következők:

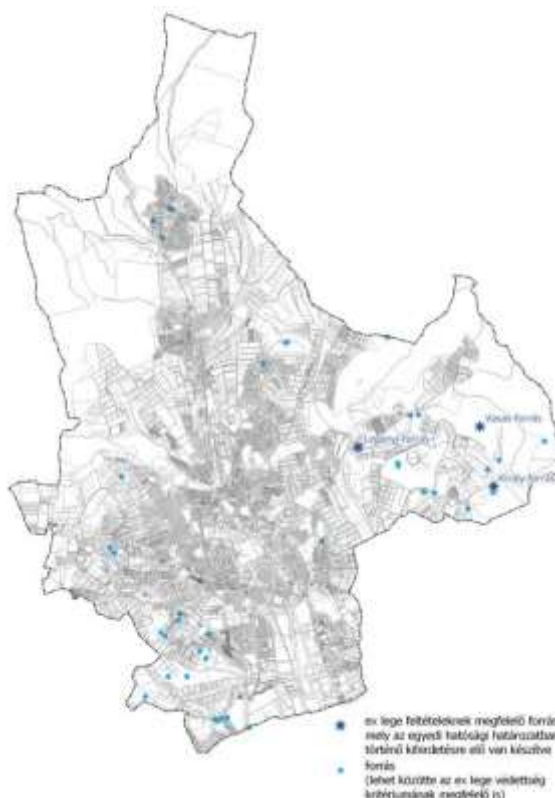
	Kat.sz.	Név	Hossz (m)	Vert.kit. (m)	Mélys. (m)	Mag. (m)	Hrsz	Védettség
1	5342-1	Berva-barlang	26,5	7	0	7	085	megkülönböztetetten védett
2	5342-23	Berva-oldali 1. sz. barlang	7	5	0	5	069	védett
3	5342-24	Berva-oldali 2. sz. barlang	0	0	0	0	069	védett
4	5342-20	Berva-tetői-barlang	0	0	0	0	068/10	védett
5	5342-25	Bervai Vasút-barlang	3	0	0	0	077/9	védett
6	5383-8	Dobó-bástya 1. sz. ürege	11	2,5	0	2,5	5488	védett
7	5383-9	Dobó-bástya 2. sz. ürege	3,5	2,5	0	2,5	5488	védett
8	5383-16	Dobó-bástya 3. sz. ürege	5	2	0	2	5488	védett
9	5383-1	Jegec-barlang	2,6	1,6	0	1,6	0335/29	védett
10	5383-10	Kisegedi Gömbfülkés-barlang	5,8	2,5	0	2,5	22207	védett
11	5383-11	Kisegedi-barlang	9,2	3	1	2	0335/42	védett

A barlangok felszíni védőövezetének kijelöléséről szóló 16/2009. (X. 8.) KvVM rendelet alapján Eger közigazgatási területén a 068/10, 085, 0335/29, 0335/42, 0354/2, 069 és 22207 hrsz ingatlanok, valamint a 077/4 hrsz ingatlan területéből 0,2 ha⁵³, illetve az 5488 hrsz ból 0,2 ha⁵⁴ kiterjedésű területegységek vannak meghatározva a barlangok felszíni védőövezeteként.

Eger közigazgatási területén a működési területével érintett Bükki Nemzeti Park Igazgatóság nem tart nyilván „ex lege” védett forrást, víznyelőt, kunhalmot, lápot vagy szikes tavat.

Források tekintetében a Lechner Tudás-központ Agrárminisztériumtól származó téradat adatszolgáltatása a település közigazgatási területén 44 db forrást tartalmaz.

Ezek közül három forrás (Vasas-forrás, Király-forrás és Legányi-forrás) megfelel az ex lege feltételeknek, és elő vannak készítve az egyedi hatósági határozatban történő kihirdetésre.

⁵³ az E749000-N291796, E748965-N291763, E748936-N291804, E748958-N291825 EOY koordinátájú töréspontok által határolt rész

⁵⁴ az E749494-N285294, E749493-N285361, E749524-N285341 EOY koordinátájú töréspontok által meghatározott határvonalától észak-nyugatra fekvő rész

A többi nyilvántartásban szereplő forrás esetében még nem történt meg az ex lege védettség kritériumának való megfelelés vizsgálata.

12.3.3. Ökológiai hálózat

Az országos ökológiai hálózat területeinek célja a természeti szempontból jelentős területek közti ökológiai kapcsolatok biztosítása. Az ökológiai hálózat lehatárolása a Lechner Tudás-központ Agrárminisztériumtól származó téradat adatszolgáltatása alapján történt a **Trtv.** szerinti Országos Területrendezési Terv 3/1. melléklet: Ökológiai hálózat magterületének övezete, az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete és az ökológiai hálózat pufferterületének ábrázolásával.

Az ökológiai hálózat valamennyi övezete megtalálható Eger közigazgatási területén, az alábbi természetközeli területeket foglalják magukba:

Magterület (1529,9 ha)

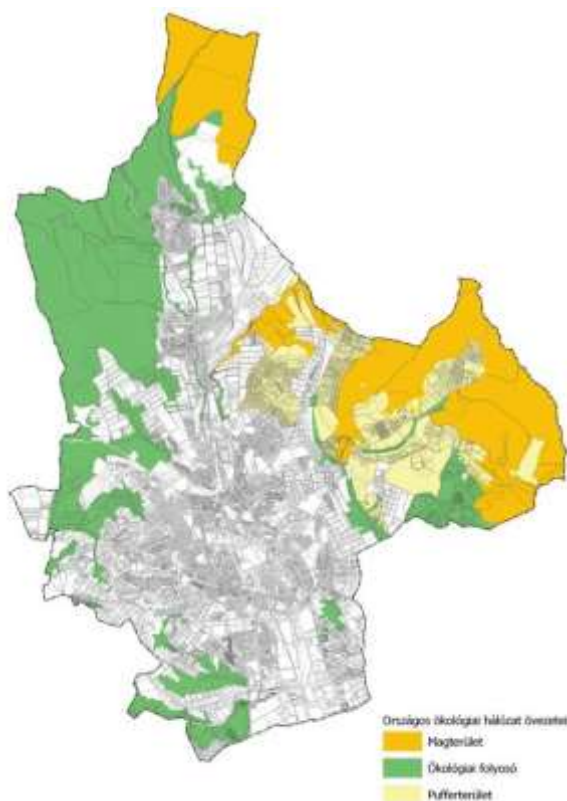
Az övezet a Berva-völgyi mészkőfejtőtől északra, valamint a Nagy-Eged és a Halyagos erdővel fedett területeit foglalja magába.

Ökológiai folyosó (2184,59 ha)

Az övezetbe a közigazgatási terület északnyugati erdőterületei, délen a Kolompos-völgy és a Galagonyás, valamint a keleti részen a magterület és a pufferterület által közrezárt Nyerges-tető területét tartalmazza.

Pufferterület (857,39 ha)

Az övezetbe a Nagy-Eged és Kis-Eged hegylábi területei tartoznak.

12.3.4. Helyi jelentőségű (önkormányzati rendelet alapján védett) természetvédelmi területek és emlékek

Természetvédelmi területek

- Nagyegedi növénytársulás
- Érsekkert – 17/1994. (V. 18.) önkormányzati rendelete
- Mészhegy – Nyerges-tető – 13/1995. (V.24.) rendelete
- Gröber urnatemető helyi jelentőségű temető – 45/1998. (IX. 30.) sz. rendelete
- Hősök temető kegyeleti park – 59/2000. (XI.24.) sz. rendelet
- Egri Érseki Palota felső-kert, középső-kert és díszkert – 72/2009. (XII.18.) számú önkormányzati rendelete
- Egri Esterházy Károly Főiskola botanikus kertje – 30/2010. (IX.24.) számú önkormányzati rendelete

Természeti emlékek

- Diófakút utcai diófa és forrás – 17/1994. (V. 18.) önkormányzati rendelete
- Eger Megyei Jogú város Önkormányzata 68/2007. (XII. 21.) sz. rendelete helyi jelentőségű védett természeti területek védeltségének fenntartásáról szóló önkormányzati rendelete tartalmazza Eger város helyi védett faegyedeinek listáját. A táblázatban áthúzással jelölt faegyedek kivágásra kerültek az elmúlt években (2016, 2022).

Helyszín megnevezése	Hrsz	Fa neve	Egyed-szám (db)
Gárdonyi Géza Emlékmúzeum kertje Gárdonyi u.	5491	Közönséges vasfa /Gymnocladus dioicus/ Keleti tamariska /Tamarix tetrandra/ Papíreperfa /Broussonetia papyrifera/	2 1 1
Termálfürdő – Strand Eger, Petőfi tér 2.	6427/10	Juharlevelű platán /Platanus acerifolia/ Mocsárciprus /Taxodium distichum/	5 3
Érseki Hivatal kertje Eger, Széchenyi u. 1-5	4573 4569	Japánakác /Sophora japonica 'Pendula'/ Páfrányfenyő /Ginkgo biloba/ Simafenyő /Pinus strobus/	1 2 2
Sancta Mária Leánygimnázium udvara Eger, Kossuth L. u. 8.	6594/2	Páfrányfenyő /Ginkgo biloba/ Hegyi szil /Ulmus glabra/	1 1
Gröber urnatemető Király u.	7566	Piramistölgy /Quercus robur 'Fastigiata'/	3
Eszterházy Károly tér	4567	Vérbükk /Fagus sylvatica 'Atropurpurea'/ Törökmogyoró /Corylus colurna/	1 1
Agria Park (volt Dohánygyár) Törvényház u. 4.	4486/1	Tiszafa /Taxus baccata/	7
Heves Megyei Önkormányzat udvara Eger, Kossuth L. u. 9.	4967	Vadgesztenye /Aesculus hypocastanum/	5
Egészségház utca 5. sz. előtt	6558/2	Páfrányfenyő /Ginkgo biloba/	1
Megyei Rendőr-kapitányság udvara Eger, Eszterházy tér 2.	6574/2	Páfrányfenyő /Ginkgo biloba/ Juharlevelű platán /Platanus acerifolia/	1 1
Szent János Tovább-képző Központ udvara Eger, Foglár u. 6.	4578	Vadgesztenye /Aesculus hypocastanum/	1
Kisfaludy u. 6.	3350/2	Mamutfenyő /Sequoiadendron giganteum/	1
Csákány u.	6424	Japánakác /Sophora japonica 'Pendula'/	1
Markhot Ferenc Korház-Rendelőintézet udvara Eger, Markhot F. u. 1.	4846	Juharlevelű platán /Platanus acerifolia/	1
Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium Eger, Széchenyi u. 17.	4600	Tiszafa /Taxus baccata/	2

12.3.5. Egyedi tájértékek

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) 6. § (3) (4) és (5) bekezdése értelmében egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző olyan természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van.

Eger gazdag természeti és kulturális örökségének köszönhetően sok egyedi tájértékkel rendelkezik. A Lechner Tudásközpont Agrárminisztériumtól származó téradat adatszolgáltatása az alábbi 63 db egyedi tájértéket tartalmazza:

<i>Jelzet</i>	<i>Név</i>	<i>Fajta</i>
Eger_001	Piéta a ZF-fel szemben	Szentek szobra
Eger_002	Kőfeszület	Feszület
Eger_003	Tihaméri működő és felhagyott tufabánya	Külszíni fejtés
Eger_004	Tihaméri régi felhagyott tufabánya	Külszíni fejtés
Eger_005	Andornaktályai régi homokbánya	Külszíni fejtés
Eger_006	Ostoros-völgyi magányos pince	Pince
Eger_007	Czakó-földi szárnyékerdő	Facsoport
Eger_008	Rókafarmi öreg fák csoportja	Facsoport
Eger_009	Lajos-forrás forrásháza	Forrás
Eger_010	Szőlőskei felhagyott kavicsbánya	Külszíni fejtés
Eger_011	Orgona bokorsáv	Cserjesáv
Eger_012	Kis-Eged alatti kőfeszület	Feszület
Eger_013	Galagonyás úti kőfeszület	Feszület
Eger_014	Szent Donát szobor	Szentek szobra
Eger_015	Fás-gyepes völgyoldal	Erdő-gyep mozaikok
Eger_016	Bajusz-völgyi felhagyott tufabánya	Külszíni fejtés
Eger_017	Kis-Egedi felhagyott kőbánya	Külszíni fejtés
Eger_018	Ciglédi fafeszület	Feszület
Eger_019	Az Egri Téglagyár (Wind) agyagbányájának felhagyott része	Külszíni fejtés
Eger_020	Donáti kőfeszület	Feszület
Eger_021	Rozália temető	Temető
Eger_022	Rozália templom	Templom
Eger_023	Rozália temetői Mária-szobor	Szentek szobra
Eger_024	Rozália temetői kriptá	Temetkezéssel kapcsolatos építmény, művészeti alkotás
Eger_025	Rozália temetői kereszt	Feszület
Eger_026	Riolittufa kőfal	Pincesor
Eger_027	Nagy-Egedi kilátópont a Dobó kilátóval	Kilátópont
Eger_028	Nagy-Egedi kereszt	Feszület
Eger_029	Istenszülő szobor a Nagy-Eged oldalában	Szentek szobra
Eger_030	A Nagy-Kocs Tövískes völgy feletti domboldala.	Löszgyepek
Eger_032	Kis-galagonyási kőfeszület	Feszület
Eger_033	Vöröskereszt kőfeszület	Feszület
Eger_034	Érsekkert	Park
Eger_035	Érsekkerti dísztó, híddal	Híd
Eger_036	Érsekkerti szökőkút	Mindennapi élettel kapcsolatos építmény, állandó (művészeti) alkotás
Eger_037	Érsekkerti Thália-szobor	Köztéri szobor
Eger_038	Érsekkerti zenepavilon	Mindennapi élettel kapcsolatos építmény, állandó (művészeti) alkotás
Eger_039	Szvorényi utcai vadgesztenye fasor	Fasor
Eger_040	Dr. Agyagási Dezső gyógypark	Park
<i>Jelzet</i>	<i>Név</i>	<i>Fajta</i>

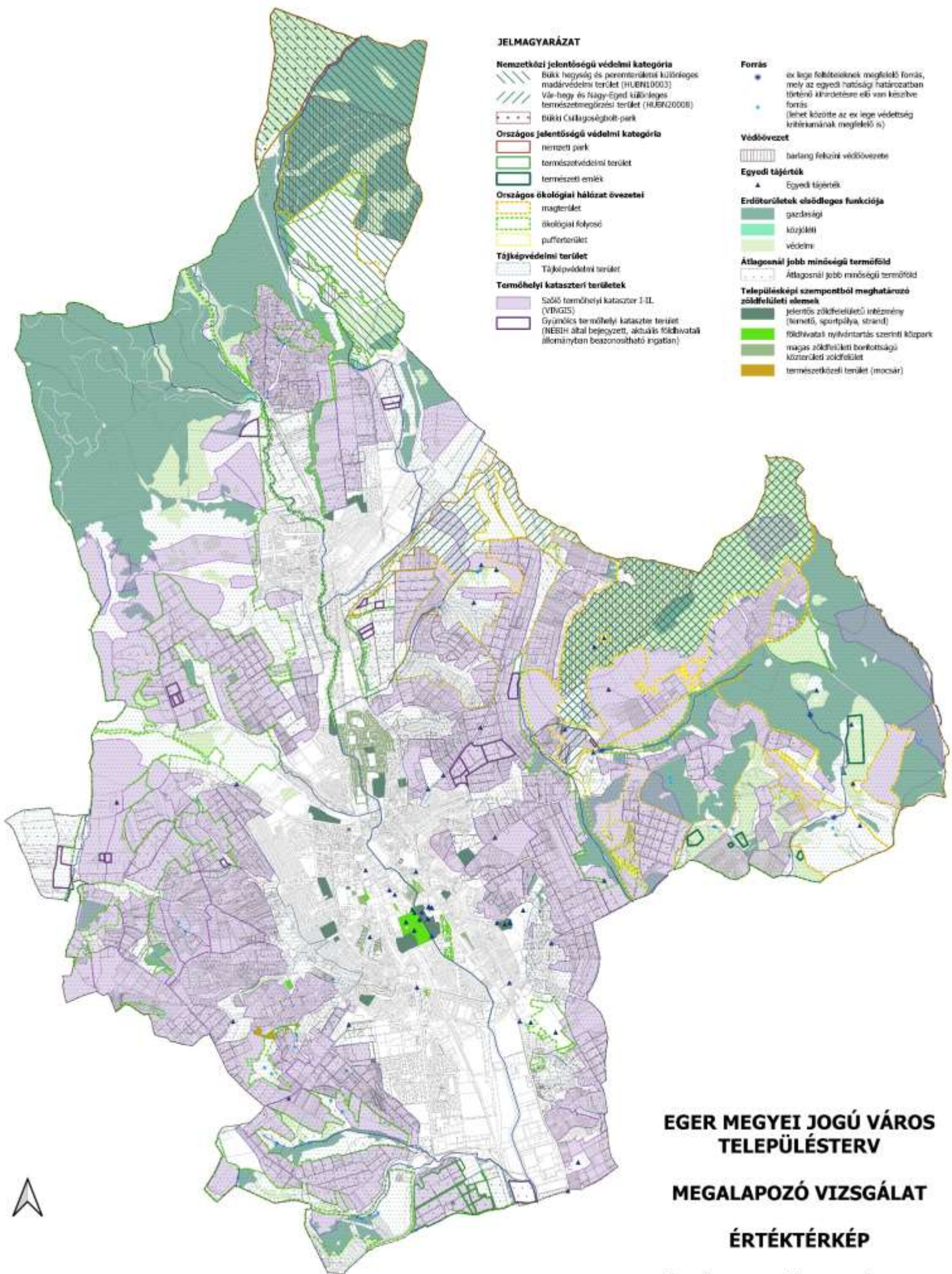

Eger_041	Szent József-forrás ivókút pavilon	Vízhasználattal, vízgazdálkodással kapcsolatos egyedi tájérték
Eger_042	Szent József szobor	Köztéri szobor
Eger_043	Egri mosónő szobra	Köztéri szobor
Eger_044	Tinódi-Lantos Sebestyén szobra	Köztéri szobor
Eger_045	Park, szőlőt tartó madárszoborral	Köztéri szobor
Eger_046	Ikarosz-szobor	Köztéri szobor
Eger_047	Szent István kút	Falikút
Eger_048	Tűzmadár szobor	Köztéri szobor
Eger_049	Érsekkerti öreg platánfa	Fa
Eger_050	Öreg tiszafák a Strandon	Fa
Eger_051	Csigafűzfák a Strandon	Facsoport
Eger_052	Öreg fűzfa a Strandon	Fa
Eger_053	Dögönyöző a Strandon	Parasztfürdő
Eger_054	Szűz Mária-szobor	Szentek szobra
Eger_055	Felhagyott tufabánya	Külszíni fejtés
Eger_62	Szűz Mária-szobor, "Fehér Mária"	Szentek szobra
Eger_63	Kaptárkövek	Kaptárkő

12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

A településen az alábbi tájhasználati problémák és konfliktusok vannak jelen:

- eltérő területhasználatok (ipari, gazdasági, lakó) mozaikos elhelyezkedése pufferterület nélkül;
- a gazdasági és ipari telephelyek védőfásításának, tájbaillesztésének hiánya;
- a mezőgazdasági művelés alatt álló területek felaprózódása, a gazdálkodók számának csökkenése, ezáltal a parlagterületek számának növekedése;
- a művelés felhagyásának következtében a hegylábi területeken degradált gyepek, cserjések és származékerdők telepedtek meg;
- a felhagyott szőlőterületeken erőteljesen terjed az akác, veszélyeztetve az itt lévő tájértékeket (pl. kaptárköveket) és értékes élőhelyeket is;
- a kertes, illetve szőlőművelés alatt álló hegylábi területeken kialakult vegyes, jellemzően alacsony építészeti minőség;
- az ökológiai hálózat elemeit összekötő vonalas (fasorok, mezővédő erdősávok) és területi jellegű zöldfelületi elemek (erdő) hiánya;
- a külterületen számos védett táji-természeti értéket rejtő terület, illetve értékes termőhelyi adottsággal rendelkező terület (szőlőültetvények) van, melyek (remélhetően) gátat szabnak a város hosszútávú fejlesztési elképzeléseinek;
- Berva bányaterületének tájsebe (a domborzati adottságoknak köszönhetően minimális a rálátás);
- a földtani alapszelvények és környezetük rendezése, karbantartása nem megoldott;
- potenciális veszélyt jelenthet a gazdasági célokat szolgáló erdők állományának nem megfelelő ütemben és módon történő hasznosítása;
- gyepterületek erőteljes cserjésedése a fenntartás hiányában.

JELMAGYARÁZAT

- Nemzetközi jelentőségű védelmi kategória**
- Bükk hegység és peremterületei különleges madárvédelmi terület (HUBN10003)
 - Vár-hegy és Nagy-Eged különleges természetmegőrzési terület (HUBN20008)
 - Bükk Csillagosságok-park
- Országos jelentőségű védelmi kategória**
- nemzeti park
 - természetvédelmi terület
 - természeti emlék
- Országos ökológiai hálózat övezetei**
- magterület
 - ökológiai folyosó
 - puffertérület
- Tájképvédelmi terület**
- Tájképvédelmi terület
- Termőhelyi kataszteri területek**
- Szőlő termőhelyi kataszter I-II (VNGIS)
 - Gyümölcs termőhelyi kataszter terület (NEBIH által bejegyzett, aktuális földhivatali állományban beszonosítható ingatlan)

- Forrás**
- ex lege feltételeknek megfelelő forrás, mely az egyedi hatósági határozatban történő átírdetésre elő van készítve forrás (lehet közöttük az ex lege védetség kritériumának megfelelő is)
- Védőövezet**
- barlang feletti védőövezete
- Egyedi tájérték**
- Egyedi tájérték
- Erdőterületek elsődleges funkciója**
- gazdasági
 - közlelti
 - védelmi
- Átlagosnál jobb minőségű termőföld**
- Átlagosnál jobb minőségű termőföld
- Településképi szempontból meghatározó zöldfelületi elemek**
- jelentős zöldfelületű intézmény (temető, sportpálya, strand)
 - földhivatali nyilvántartás szerinti közpark
 - magas zöldfelületi borítottságú közterületi zöldfelület
 - természetvédelmi terület (mocsár)

**EGER MEGYEI JOGÚ VÁROS
TELEPÜLÉSTERV
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT
ÉRTÉKTÉRKÉP
TÁJ- ÉS TERMÉSZETVÉDELEM,
ZÖLDFELÜLET**

I.13. KÖZLEKEDÉS

13.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok

Eger mintegy 20 km-re van a nemzetközi és országos fő hálózati vonalaktól (M3 autópálya, 80. számú Budapest-Miskolc-Sátoraljaújhely vasútvonal), az M25 gyorsforgalmi út és a 87A Füzesabony-Eger vasútvonal biztosítja a kapcsolatot a nemzetközi és országos fő közlekedési hálózattal.

A város fontos utaselosztó csomópont a környező települések egymás közötti, illetve Budapest felé irányuló utasforgalmában, valamint agglomerálódó térség központjaként maga is jelentős ingaforgalmat bonyolít le. Az egyéni közlekedés súlyának növekedésével a közutak forgalma jelentősen megnövekedett. A közösségi közlekedés versenyképessége alacsony, rontja a közlekedési módok közötti átszállási kapcsolatok nehézsége is.

Eger és a környező települések között országos közutak közel sugárirányban biztosítanak kapcsolatot, az utak minősége nem biztosít jó elérhetőségi mutatókat. Ez befolyásolja a szinte csak közúton, autóbuszal lebonyolított utasforgalom szolgáltatási színvonalát is. Az egyetlen környéki vasúti kapcsolat (Szilvásvárad felé) is alacsony színvonalon bonyolítja le az utasforgalmat.

13.2. Közúti közlekedés

Egert az M25 autót út kapcsolja az országos gyorsforgalmi rendszerhez. A várost két másodrendű főút (24-es és 25-ös), valamint további hat összekötő út érinti. Az utak vonalvezetését a domborzati viszonyok is meghatározzák (É-D tengely).

A főutak és országos mellékutak kapcsolatai a belterületen vannak.

13.2.1. Térségi közúti kapcsolatok

Országos főutak

Az M25 autót út 2x2 forgalmi sávós, az M3 autópályától Eger déli belterületi határáig biztosít kapcsolatot. Átlagos napi forgalom 9706 Ej/nap, forgalmát a 252 számú főút vezeti rá a 25 számú főútra.

A 252 számú főút 2x1 forgalmi sávós, külterületi jellegű. Forgalma 12555 Ej/nap. Az M25 autót úti és 25 számú főúti csomópontja körforgalom.

A 25.sz. Kerecsend-Eger-Bánréve főút, Eger legfontosabb országos főúthálózati kapcsolata, a belterületi szakaszon 2x2 forgalmi sávós keresztmetszettel épült ki a külterületi szakaszokon 2x1 sávós. A főút belterületi csomópontjai jelzőlámpás szabályozásúak, a Ráckapu téri külön szintű csomópontot kivéve. Az út a kis mértékű átmenő forgalmon kívül a belső észak-déli forgalom tengelye, szakaszonként a forgalmat csak torlódásokkal képes lebonyolítani. A kapacitás hiányát elsősorban egyes csomópontok forgalomszabályozása okozza, önálló balra kanyarodó sávok hiányában. A főút közterülete változó szélességű: a Mátyás király úton 30 m, megfelelő, a Deák F. úti és 24.sz. főúti csomópont között 22-24 m a korábbi szabályozás szerint, Ráckapu téri csomóponttól északra min. 24 m.

Az út forgalma a dél külterületen 8315 Ej/nap, a 2x2 sávós belterületi szakaszon 20000 és 22000 Ej/nap között változik, az északi külterületi szakaszon 7420 Ej/nap.

A 24. sz. főút rövid belterületi szakasza 2x1 forgalmi sávós kétoldali leállósávval, kapacitás és közterületi szélesség szempontjából megfelelő, forgalma a belterületen 5801 Ej/nap, a külterületen 4432 Ej/nap.

Országos mellékutak

- 2416 j. Gyöngyös - Verpelét - Eger összekötő út Szvorényi úti szakasza 2x1 forgalmi sávós, belterületi jellegű, az útpálya 6 m széles, a közterületének szélessége 16 - 20 m között változik. Átlagos napi forgalma 2525 Ej/nap.
- 2500 j. Kőlyuk utca az Eger - Füzesabony vasútvonal feletti felüljáróval kiépült 2x1 sávós út, az M25 forgalmi kapcsolata a 2501 jelű út felé.
- 2501 j. Eger - Füzesabony összekötő út jelenleg a Sas utca vonalán csatlakozik a 25.sz. főúthoz. Két helyen szintbeni, fényzorompós biztosítású átjáróban keresztezi a vasúti pályát. A 2x1 sávós út közterületének szélessége az Eger - patak és a Kertész utcai csomópont között 17 m, az Eger pataktól nyugatra 28 m (árokkaal együtt). Kistályai úti szakaszra nagy forgalmú, a belterületen 13987 Ej/nap, dél felé 9500 Ej/nap-ra csökken.
- 2503 j. Eger - Novaj összekötő út Ostorosi úti szakasza az Eger - Putnok vasútvonalat szintben keresztezi, a vasútvonal és a Kertész utca közötti szakaszon 2x1 sávós. Az út átlagos napi forgalma 3137 Ej/nap.
- 2504 j. Eger - Bogács összekötő út Vécsey völgy utcai szakasza 2x1 forgalmi sávós megfelelő közterületi szélességű (24 m). A putnoki vasútvonal szintbeni keresztesződésétől a 25.sz. főútig, a Tetemvár utca - Cifrakapu tér - Malom utca vonalán kedvezőtlen vonalvezetésű. Az út vasúti kereszteszése és Gárdonyi utcai csomópontja körszerű jelzőlámpás szabályozással a közelmúltban átépült. A Cifrakapu utcai szakaszon a 2x1 sávós út pályaszélessége 7,0 m, a közterület 11,5 m - re szűkül, a Malom utcai szakasz megfelelő szélességű. Az út forgalma a Vécseyvölgy utcai szakaszon 1921 Ej/nap, a Tetemvár utcában 7771 Ej/nap.
2505. j. Eger-Hollóstató-Miskolc összekötőút, 2x1 forgalmi sávós, szintben keresztezi az Eger-Putnok vasútvonalat. Átlagos napi forgalma a belterületen 5949 Ej/nap, a külterületen 1774 Ej/nap.
- 24128 j. Egerszólát bekötő út a 24. számú főúthoz csatlakozik Eger nyugati, külterületén, 2x1 forgalmi sávós, kis forgalmú (622 Ej/nap).
- 25103 j. Berva bekötő út Berva forgalmát vezeti rá a 2505 jelű összekötő útra. 2x1 forgalmi sávós, átlagos napi forgalma 1674 Ej/nap.
- 25301 j. Eger vasútállomáshoz vezető út (Deák Ferenc utca – Vasút utca) a 25. számú főúthoz csatlakozik.
- 25301 j. Vasútállomáshoz vezető út, a 25.sz. főút - Deák Ferenc út csomópontához csatlakozó, 2x1 sávós kedvezőtlen vonalvezetésű kapcsolat. Vasút utcai szakaszán a közterület szélessége 28-36 m.

13.2.2. Városi közúti hálózat és forgalmi rend

Települési főutak

Kertész utca - Mekksey utca - Bástyá utca - Gárdonyi G. utca

Az útvonal 2x1 forgalmi sávós, a Szarvas térhez délről csatlakozó szakaszon a Kertész utca a Maklári úttal egyirányú útpárt alkot. Közterületének szélessége változó a Mekksey utca - Bástyá utcai szakaszon csak 9-10 m, a Kertész utcában 16-20 m. Forgalmi terhelése jelentős, elsősorban egyes csomópontokban okoz torlódást a helyi kapacitáshiány: Sas utcai csomópont, putnoki vasútvonal szintbeni kereszteszése. A Mekksey utca - Bástyá utcai szakaszon az út vonalvezetése kedvezőtlen a terep és beépítési adottságok miatt.

Deák Ferenc utca

2x2 forgalmi sáv, csomópontjai jelzőlámpás szabályozásúak, megfelelő kapacitással. Kossuth Lajos utcai végcsomópontjának körforgalommá alakítását javasolja a településszerkezeti terv.

Régi Cifrakapu utca – Cifrakapu utca

Az útvonal 2x1 forgalmi sáv, a forgalmi igényeknek megfelel. A Régi Cifrakapu utca közterülete 16 és 32 m között változó szélességű. A Cifrakapu utca telkét a lakótelepi szakaszon jelenleg csak az útpálya jelenti. Csomópontjai közül a Tetemvár utcai fejlesztendő, a többi a forgalomnak megfelelő kiépítésű.

Hadnagy utca

2x1 forgalmi sáv, az útpálya és közterület szélessége 12-26 m között változik.

Törvényház utca - Kossuth utca - Egészségház utca - Klapka utca / Alma magyar utca

Az útvonal a Törvényház utca - Kossuth L. u. szakaszon 2x1 forgalmi sáv, a Szarvas térhez csatlakozó szakaszon egyirányú útpáron bonyolódik le a forgalom.

A Törvényház utca közterületi szélessége 32 m, a Kossuth L. utcában a védett beépítés kötöttségei miatt 8 m-re szűkül.

Gyűjtő utak

Felsőváros

A lakótelep gyűjtőútjai és kiszolgáló útjainak telke csak az útpályára terjed ki, a járdák a zöldterületi közterületre esnek. Ez a kezelés szempontjából kedvezőtlen. Az Olasz utca 25 sz. főút és Malomárok utca közötti szakaszának telke sincs. A lakótelepen kiépült garázssorok megközelítését biztosító utaknak sincs önálló telke.

Cifra hóstya – Tetemvár, és Belváros keleti területe

A Megyei Kórház tömbjét körülvevő gyűjtőút, a Knézich Károly utca - Markhot Ferenc utca - Zalár J. utca útvonal 2x1 forgalmi sáv, egyes szakaszokon jelentős közterületi parkolóterülettel. A Knézich K. utca és Cifra kapu tér közötti kapcsolatot egyirányú útpár biztosítja (Jankovich D. utca / Torony utca - Szervita utca) a beépítési adottságok miatt 14 - 26 m között változó szélességű közterületen.

A Donát utca Tetemvár utca és a putnoki vasútvonal közötti szakaszán a közterület csak 8,1 m széles, sem az útpálya, sem a járda nem felel meg a forgalmi igényeknek.

Vécsey völgy - Bikalegelő

A terület gyűjtőútja a Donát utca a vasútvonaltól északra 16 m közterületi szélességű, a 2x1 sávú útpálya 5 - 6 m széles. Szintbeni vasúti keresztezésben a láthatóság feltételei nincsenek meg.

Károlyváros

- Baktai út - Sertekapu utca
- Csokonai M. utca - Mindszenty utca - Király utca
- Kisfaludy utca - Bem tábornok utca

2x1 sávú gyűjtőutak, a forgalmi igényeknek megfelelő kapacitással.

A 25.sz. főút és a Belváros között a Széchenyi utca - Csiky S. utca - Barkóczy utca vonala kétirányú forgalmú, fontos tömegközlekedési útvonal, a Széchenyi utcában a közterület szélessége 10 m, a Barkóczy utcában 12-20 méterre bővül.

Hatvani hóstya

A Szvorényi út 25.sz. főút és Hatvani kapu tér közötti szakasza 2x1 sávós, közterülete min. 12 m széles, a főúthoz csatlakozó szakaszon 25 méterre bővül, itt parkolósáv épült ki.

A Klapka György utca a Deák Ferenc utca és Egészség ház utca között 2x1 sávós kétirányú forgalmú.

Tihamér városrész

A Maklári út jelenlegi szabályozási szélessége 20 m, a 2x1 sávós út és parkolás számára megfelelő. Déli csatlakozása a Kertész utcához kedvezőtlen, a putnoki vasútvonal szintbeni keresztezésének közelsége miatt.

A Homok utca közterületi szélessége 12 m, az útpálya szélessége 5 - 6 m.

Csákó városrész

A városrész tengelyében húzódó Mocsáry L. utca - Tinódi Lantos Sebestyén utca 2x1 sávós, közterületének szélessége 18 m.

Lajosváros keleti területe

A vasútvonalak által körbezárt terület megközelítését biztosító Külső sor utca 2x1 sávós, 15-20 m széles közterületű. A vasút menti gazdasági terület gyűjtőútja a Faiskola utca 16 m széles telken, 2x1 sávós.

A 25.sz. főút és a Faiskola utca közötti kapcsolatot a Liszt Ferenc utca - Madách utca egyirányú útpár, illetve a Szövetkezet (2x1 sáv) utca biztosítja gyűjtőút jelleggel.

A Faiskola utcához csatlakozik a vasúti területek közötti ipari fejlesztések megközelítését biztosító Külsősor utca.

13.2.3. Forgalomszabályozás

Az országos úthálózat elemei közül a 25. sz. főút átkelési szakaszán összehangolt jelzőlámpás forgalomirányítás működik.

Az országos mellékutakon igen kedvezőtlen kialakítású és szabályozású szintbeni vasúti átjárók vannak:

- 2501 j út Sas utca
- 2503 j út Ostorosi út
- 2504 j út Vécsei völgy utca
- 2505 j út Felsőtárkányi út

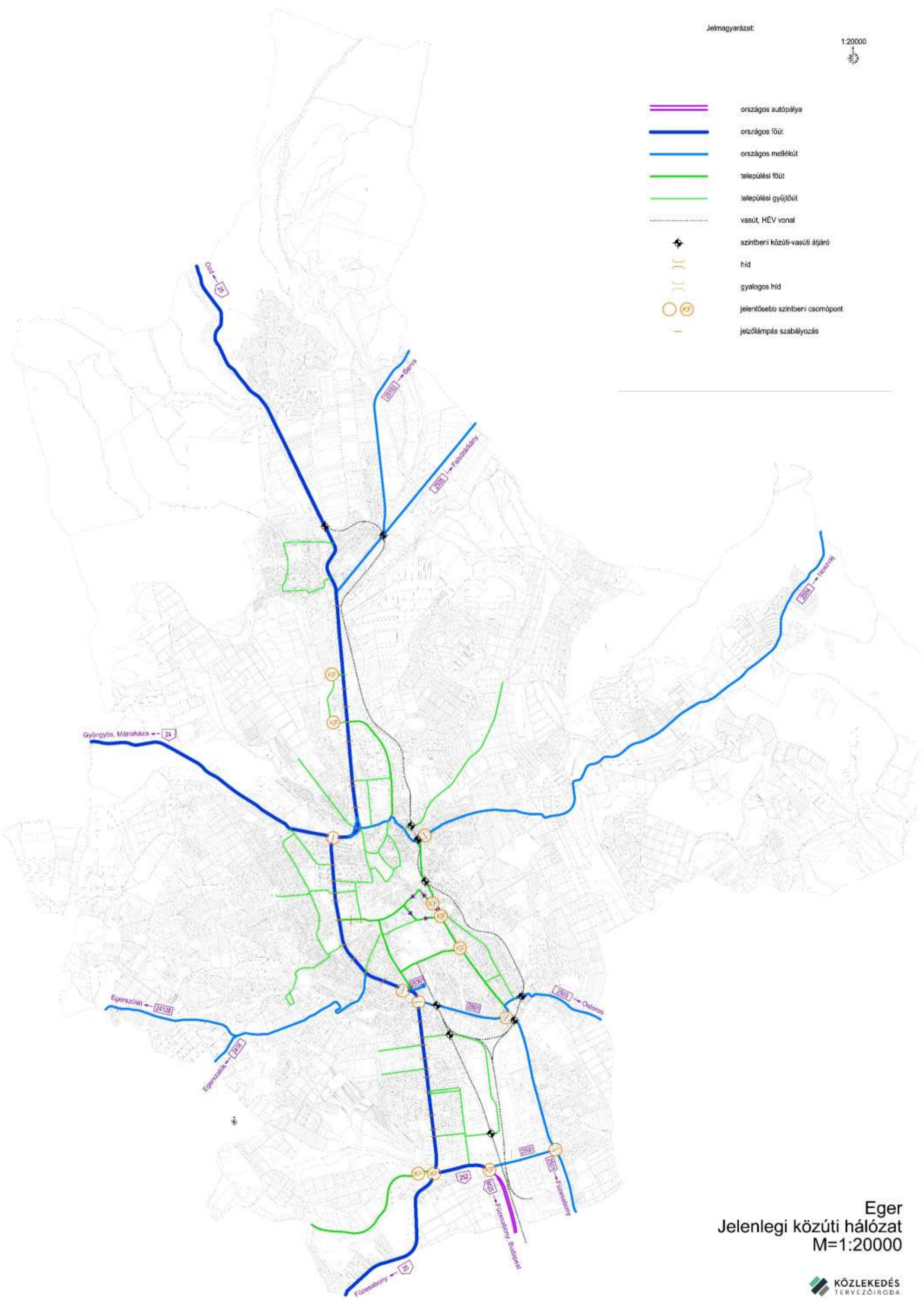
A települési úthálózaton a jelzőlámpás forgalomszabályozással érintett útvonalak: Deák Ferenc u., Törvényház utca.

A városban körforgalmú csomópont épült:

- az M25 – 252 sz. főút – 2500 jelű út csomópontban
- a 25 számú és 252. számú főutak csomópontjában
- a Maklári út – Kertész utca – Mekcsey I. utca – Almagyar u. csomópontban
- Kertész utca – Klapka Gy. utca csomópontban
- Kertész utca – Hadnagy utca csomópontban
- Liliom utca két végcsomópontja.

- országos autópálya
- országos főút
- országos mellékút
- települési főút
- települési gyűjtőút
- vasút, HEV vonal
- szintbeni közúti-vasúti átjáró
- híd
- gyalogos híd
- jelentősebb szintbeni csomópont
- jelzőlámpás szabályozás

Eger
Jelenlegi közúti hálózat
M=1:20000

13.3. Közösségi közlekedés

13.3.1. Vasúti közlekedés

Eger városát országos vasúti fővonal nem érinti, a 80-as számú (Budapest – Miskolc - Sátoraljaújhely) kétvágányú, villamosított fővonalról Füzesabonynál kiágazó 87A (Füzesabony – Eger) egyvágányú, villamosított törzshálózati vonalon érhető el. E vonalból ágazik ki a 87-es (Eger – Putnok) egyvágányú mellékvonal vonal, amelyen azonban jelenleg csak Szilvásváradig közlekednek menetrendszerűen vonatok. A 80-as vonalon a Nyíregyháza irányába való kiágazásig 120 km/h a legnagyobb engedélyezett sebesség, a 87A vonalon 100 km/h, a 87-es vonalon pedig 60 km/h (de a valóságban ezen a vonalon a műtárgyak, a kis ívek és a pálya állapota miatt igen gyakori a jelentős sebességkorlátozás). A 87-es vonalból Felnémetnél ágaznak ki iparvágányok, de a 87A vonalból való elágazásánál is adódna lehetőség az Eger déli részén található Ipari Park felé való kapcsolatok kiépítésére.

Budapestről 2 óránként indulnak közvetlen szerelvények Egerbe, illetve onnan visszafelé is ugyanilyen ütemes menetrend szerint lehet utazni. A 140 km-es utat az IC járatok 1 óra 50 perc – 2 óra alatt teszik meg. A 17 km-re levő Füzesabonyi átszállási pont 17-19 perc alatt érhető el, naponta mintegy 25 vonatpár közlekedik e viszonylaton (a fent említett IC járatokat is beleértve), ütemes menetrend szerint, maximálisan 1 óra követési idővel. Füzesabonyi átszállással érhető el a régióközpont Miskolc, ahova átszállási időtől függően kb. 1 óra – 1 óra 20 perc alatt lehet eljutni [74 km]). Szilvásvárad irányába naponta 4 járatpár közlekedik (a 34 km-es utat egy bő óra alatt teszik meg a szerelvények), így e vonal szerepe elenyésző.

Egernek több vasútállomása, illetve vasúti megállóhelye van.

Eger állomás végállomás, a vonatok csak visszaindulhatnak a behaladási irányukban. Az állomás előtt a vonal jobb oldalán épült ki Eger-Rendező pályaudvar párhuzamos elrendezéssel. Egerből Putnok felé vezető vonal és Eger-Rendező végponti oldala deltavágányként épült ki. Így lehetőség van Eger-Rendező pályaudvarról közvetlenül Eger állomásra bejárni a Putnoki vonal felhasználásával. A vasúti hálózati kapcsolatrendszer átgondolva, és célszerűen került kialakításra. Napjainkra az áruforgalom döntő többsége közútra terelődött, így a teher- és áruforgalomra kiépített vasúthálózat nincs kihasználva.

Eger központi állomás

A felvételi épülete a város rangjához méltó kialakítású, ugyanakkor felújítandó állapotú.

A több iparvágány kiágazás, több tehervonati vágány, és jelentős területen közforgalmi rakodásra alkalmas rakterület, raktárépület van. A rakodó és tehervonati vágányok 34 kg/fm súlyú sínekkel épültek, 16 tonna tengelyterhelésre alkalmas.

Az állomáson négy személyvonati vonatfogadó vágány van, melyek a Füzesabony és Szilvásvárad felé közlekedő szerelvények végállomása. A végponti oldalon kihúzóvágányok vannak, melyek a gép-körüljárást biztosítják. Az I. és II. számú személyvonati fogadóvágányok 48,3 kg/fm súlyú sínekkel épültek, 21 tonna tengelyterhelésre megfelelnek. A kitérők 48 rendszerűek.

Eger-Rendező pályaudvar

A vágányhálózat története a vasút fejlődését és leépülését jól mutatja.

Eger-Rendező pályaudvart 1980. év tavaszán helyezték üzembe, ezzel párhuzamosan Tihamér elágazásig az összekötő vágányokat is villamosították. A jelenleg is működő irányító központ 1984-ben épült.

A pályaudvar elsődleges funkciója az Eger környéki iparvágányokon és a Felnémet felől érkező elegy rendezése volt, gépcseré után Füzesabony irányába már villanygép továbbította a tehervonatokat. A

Bélapátfalvi Cementgyár teljes üzembe helyezésére 1981-ben került sor, az Eger-Bélapátfalva vasúti vonalszakasz korszerűsítésével 1982 novemberére végeztek. A vasúti pálya villamosítása 1985 tavaszára készült el Eger-Felnémet állomásig.

A '90-es évek elején a teherforgalom visszaesett, míg 1998-ban teljesen megszűnt. Azóta csupán Eger központi állomáson és Eger-Felnémet állomáson történik elegyrendezés. Bélapátfalván 2001. évben a cementgyár bezárt, a teherforgalom a töredékére esett vissza. Eger-Rendező pályaudvar funkciója gyakorlatilag megszűnt. Napjainkban a vágányok selejtes teherkocsik tárolására szolgálnak.

A pályaudvaron a közforgalmú személyszállítás szünetel.

13.3.2. Autóbuszos közösségi közlekedés

Eger helyközi és távolsági autóbuszos közlekedését a Volánbusz és az Agria Volán látja el.

Budapesttel napi 35 közvetlen járatpár biztosítja a kapcsolatot, a 130 km-es utat 1óra 50 perc – 2 óra 10 perc alatt teszik meg a buszok.

Az Agria Volán 79 helyközi vonalon (64 elővárosi és környéki, valamint 15 távolsági vonalon), munkanapokon mintegy 1000 járatot közlekedtetve biztosítja Eger elérhetőségét.

Emellett 18 viszonylatból álló helyi közlekedési hálózatot is működtet, ahol munkanapokon 550 járat közlekedik. A nettó vonalhálózati hossz 40 km (a bruttó pedig kb. 125 km), amellyel 93%-os területi lefedettséget ér el.

Helyközi és távolsági autóbusz közlekedés

A helyközi menetrendszerinti autóbusz-közlekedés központja Heves megye keleti részén Eger, a városon belül, pedig az autóbusz-állomás. Innen indulnak ki sugaras rendszerben a viszonylatok. A forgalom irányítása az autóbusz-állomáson történik, valamint itt biztosítják a gépkocsivezetők számára rövidebb munkaközi szüneteket.

A pályaudvar jelenlegi forgalma kinőtte annak kapacitását, így esetenként (7.30-7.50, 14.30-16.30 órák között) nagy zsúfoltság jelentkezik.

Az autóbusz-állomás helyzete

A jelenlegi autóbusz állomást 1967. november 7-én adták át a menetrend szerinti forgalomnak. Az akkor igen korszerűnek számító elrendezés szerint, az autóbuszok és az utasok haladási útvonalai nem keresztezték egymást. A helyi járatok a Széchenyi utcában közlekedtek, illetve a főbb utazást generáló célpontok a pályaudvartól keleti, dél-keleti irányban helyezkedtek el, így szinte minden utas a peron terület belsejéből induló lépcsőkön át hagyta el a pályaudvar területét, vagy érkezett oda. Egyedülállóan számított a körpálya és a félig hídszerkezeten elhelyezkedő úttest.

Az elmúlt 50 évben az utasforgalom többszörösére növekedett, az autóbuszok egyre hosszabb kocsiszekrényvel készültek, így egyre szűkösebb lett az autóbusz-állomás, új kocsiallások létesítése vált szükségessé. A helyi járatok a pályaudvar megközelítését is biztosító Barkóczy útra kerültek, és több forgalomvonzó létesítmény is a közelbe került (Agria Park), melyek a Barkóczy utcát keresztező erős gyalogos áramlatokat eredményeztek.

Az autóbusz-állomás 11 tároló és 17 induló kocsiallásból tevődik össze, érkező kocsiallásokkal nem rendelkezik. Az érkező autóbuszok a pályaudvarra befordulva az útburkolatra történő leszállást tudják a legtöbb esetben biztosítani. Ezzel akadályozzák a tároló állásról az induló kocsiallásra beállni kívánó

autóbuszokat, valamint a többi érkező autóbuszt, ami rövid idő alatt blokkolja a 2x1 forgalmi sáv kialakítású Barkóczy utcát.

Az autóbusz-állomás utasforgalmi szempontból a város szerkezetébe igen jól illeszkedik, a belvárosban helyezkedik el. A napi 30 ezer utas alig egyharmadának kell átszállni a helyi közlekedés járműveire. Ez azt jelenti, hogy a többi, utas gyalogosan éri el a belvárosban található úticélját.

Az autóbusz-állomás legfontosabb problémái

- nincsenek érkező kocsiállások,
- a tároló helyek száma kevés,
- az induló állásokból (17) csak 11 db helyezkedik el integrált módon a körpályán, a többi a tájékozódást, átszállást megnehezítve az állomás periferiáján, illetve a Barkóczy u. forgalmi sávjában található. 2 db kocsiállás nem fedett, és a nagyobb távolság miatt nem került bekötésre az állomás automatikus audio - vizuális utastájékoztatási rendszerébe,
- a kocsiállások mérete már nem változtatható a megnövekedett jármű méreteknak megfelelően,
- viszonylag sűrűn beépített részben műemléki környezetben a környezeti terhelés magas,
- a helyközi közlekedési ágazatok nem alkotnak egységes hálózatot, a vasútállomásra történő átszállás időigényes és helyi közlekedést tesz szükségessé.

13.3.3. Helyi közösségi közlekedés

A város helyi közösségi hálózata organikusan fejlődött a város növekedésével az üzemeltetési lehetőségek figyelembe vétele mellett. A hálózat területi lefedettsége, menetrendi kínálata elsősorban az észak-déli tengelyeken megfelelő. Míg az autóbusz-állomást a járatok nagyobb része érinti, a vasútállomást csak megközelíti. A vasútállomás, bejáró elnevezésű észak felé irányú helyi járat megállóból 160 méteres, a Lajosváros irányú megállóból pedig 365 méteres gyaloglással és egy 5 forgalmi sávós útszakasz keresztezésével érhető el a felvételi épület.

Nincs vasútállomási közvetlen kapcsolata:

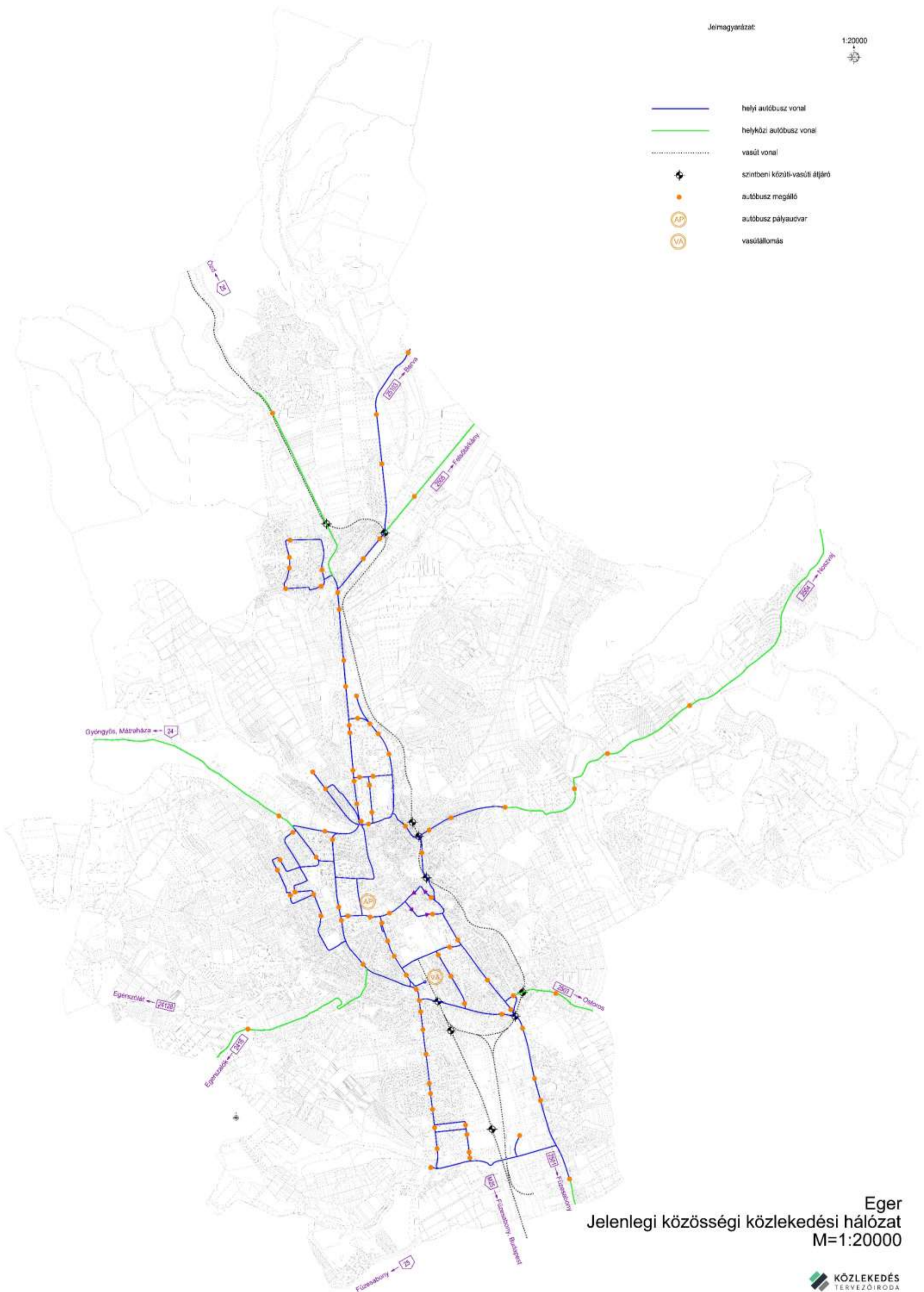
- Szalapart út környékének, Ráchegy városrésznek (2-es vonalcsoport)
- Vécsey völgy környezetének (7-es vonal)
- Kistályai úti területeknek (6-os vonal jelenleg véget ér a Tihamér városrészben)
- Szépasszonyvölgy környezetének (jelenleg sincs autóbusz kiszolgálás)
- Vár környezetének (ma csak helyközi járatok érintik)
- A belváros keleti részének (jelenleg nincs autóbusz kiszolgálás a szűk utcákban, kis sugarú ívekben a normál autóbuszok nem férnek el)

A helyi közösségi közlekedés forgalomirányítása és utastájékoztatási rendszere jelenleg nélkülözi a korszerű GPS, GPRS technológián alapuló valós idejű adatokkal operáló forgalom ellenőrzést szervezést, befolyásolást. Ez szinte lehetetlenné teszi csatlakozások megbízható üzemeltetését a közforgalmú közlekedési ágazatok között.

Jelmagyarázat:

1:20000

- helyi autóbusz vonal
- helyközi autóbusz vonal
- vasút vonal
- szintbeni közúti-vasúti átfjáró
- autóbusz megálló
- autóbusz pályaudvar
- vasútláomás

Eger
Jelenlegi közösségi közlekedési hálózat
M=1:20000

13.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés

Egerben az összefüggő kerékpárút hálózat kialakítása érdekében jelentős fejlesztések valósultak meg. Elkészült az észak-déli kerékpáros tengely az Eger patak mentén, délen a Károlyi Mihály utcáig. Megépült a Deák Ferenc utcán a Klapka György utcától a vasútállomásig terjedő szakasz. A vasútállomás nyugati oldalán kapcsolódik a Sas utca-Kistályai út és a Mátyás király úti kerékpárutakhoz.

A Mátyás király úti kerékpárúthoz csatlakozik a Kőlyuk út mellett a Faiskola utcáig épült és az Egerszalók felé vezető út menti kerékpárút.

A városközpontban gyalogos elsőbbségű utcák hálózata épült ki a Dobó István térhez kapcsolódva: a Vár felé, illetve a Széchenyi István gyalogos utca felé.

A nagy utasforgalmú közlekedési létesítmények közül Eger autóbusz állomás gyalogos kapcsolatai jók, a városközpont 2-300 méter gyaloglással elérhető. A vasútállomás gyalogos infrastruktúrája alacsony színvonalú.

13.5. Parkolás

A városban az ezer lakosra jutó személygépkocsi száma mintegy 340. A városban a személygépkocsi használatát befolyásolja a parkolási lehetőségek helyzete. Három övezetet alakítottak ki: kiemelt, I., II. Az övezetek elsősorban a belvárosban találhatóak. Idényjellegű parkolókat a strand mellett, a Szépasszony völgyben üzemeltetnek.

A történelmi város szerkezetéből adódóan nem alkalmas a motorizációs igényeknek eleget tenni. Eger belvárosában és közvetlen környezetében a felszíni parkolóhelyek számát tovább bővíteni nem célszerű, erre a terület nem is ad lehetőséget. A parkolóhely-kihasználtsági felmérések adatai azt mutatják, hogy a kihasználtság egyre több parkolóhelyen 100 % körüli. A belvárosi parkolószám közterületen már nem bővíthető, de nem is cél újabb forgalom generálásának elkerülése érdekében. Jelentős, de nem közcélú parkolási lehetőség a belváros közelében az Agria Park (520 férőhely). Közcélú parkolóház épült a Kertész utcában (253 ph) és a Katona téren (148 ph).

Jelentős az időszakos parkolási igény a turisztikai célpontok környezetében (vár, fürdő, Szépasszony völgy). A kiépült parkolók (Bástya u., Klapka Gy. u. – Petőfi tér) kihasználtsága szintén jelentős.

A városközpont fizető parkolóhelyei 3 övezetre osztva, differenciált üzemeltetési idővel és tarifákkal javítja a parkolók kihasználtságát.

A vasútállomás mellett kialakított P+R parkoló kapacitása a Vasút utcában 20-30, az Állomás téren 15 férőhely, kihasználatlan, ilyen igény jelenleg nincs.

A turistabuszok parkolására javasolt rendszer történelmi belvárosok esetében: a városközpont határán létesített fel-leszállóhelyek és távolabbi területen történő tárolás Egerben nincs kialakítva.

13.6. Légi közlekedés

Eger repülőtere az Apollo Sportrepülőtér nem nyilvános fel- és leszállóhelynek minősül, csak nappali VFR (vizuális vonatkoztatási pontok segítségével történő) repülés engedélyezett. 800 méter hosszú füves kifutópálya, amely a várostól keleti irányban található, a Noszvaj felé vezető úton közelíthető meg.

13.7. SUMP összefoglaló

Eger Fenntartható Város Mobilitási tervének vizsgálati része 2016-ban készült (Mobilissimus Kft.). A terv a közlekedést általánosan jellemző mutatókat (közlekedő szokásjellemzők, forgalmi helyzet), az egyes közlekedési módok jellemzését (SWOT elemzés) tartalmazza. Adatai a városon belüli közlekedési ágak közül a közúti és közösségi közlekedésre vonatkozóan jelenleg is helytállóak, az M25 átadása miatt és a kerékpáros hálózatfejlesztés jelentős mértékű megvalósulását figyelembe véve, a külső kapcsolatok és a kerékpáros közlekedés esetében változtak.

A terv főbb megállapításai az egyes közlekedési ágazatokkal kapcsolatban:

- A közúti infrastruktúra a 90-es évek óta csak kis mértékben (elsősorban forgalomtechnikai fejlesztésekkel) változott, a személygépjárművek számának növekedése miatt a csúcsidőszakokban kapacitásproblémák lépnek fel.
- A közösségi közlekedésben a vasút nem versenyképes az autóbusz közlekedéssel szemben. A rendszerek integrációja semmilyen szempontból nem valósult meg.
- A kerékpáros hálózatban a fő hiány: a szomszédos településekkel összekötő kapcsolatok (csak Egerszalók felé valósult meg)
- A városközpont forgalomcsillapításában jelentős fejlesztések történtek
- A személygépjármű parkolási és a turistabusz parkolási problémák megoldatlanok főként a jelentősebb intézmények környezetében

A 2017 évi terv a helyzetértékelés alapján a közlekedési fejlesztés céljait és a megvalósításukhoz szükséges tervezési folyamatot írta le a környezeti szempontok fokozott figyelembevételével. Intézkedés és projektjavaslatok értékelésére alapozva, a finanszírozási kereteket és a partnerségi egyeztetéseket figyelembe véve határozta meg a városi projektjeit, közlekedési módok szerint.

- kerékpáros útvonal
- vasút, HÉV vonal
- szintben közúti-vasúti átjáró
- gyalogos felület

Eger
Jelenlegi kerékpáros útvonal hálózat
M=1:20000

I.14. KÖZMŰVESÍTÉS

Eger történelmi múltú kulturális, idegenforgalmi város. A város közműellátása is történelmi múltú. A közművek fokozatos és folyamatos fejlesztésével, az ellátási körzetük kiterjesztésével jelenleg már a város belterületének döntő hányadán a teljes közműellátás rendelkezésre áll. A belterület teljes közműellátással nem rendelkező ingatlanjai és a belterülethez közvetlen kapcsolódó külterületi ingatlanok egy része számára is a részleges közműellátás biztosított, amelyhez a villamosenergia ellátás, a vezetékes ivóvíz ellátás és a földgázellátás áll rendelkezésre. A belterülettől távolabbra eső külterületen fekvő ingatlanok számára jellemzően a közüzemi közműszolgáltatásból csak a villamosenergia ellátást építették ki.

A rendelkezésre álló legutolsó statisztikai adatok alapján a villamosenergia ellátást igénybe vevők aránya a 2022. január 1-én lakásállományra vetítve meghaladta a 100 %-ot, ezzel az ellátottság település szintűnek tekinthető. A szintén településszinten kiépített közüzemű vízellátást a lakosság 97,7 %-a vette igénybe, míg a közüzemi szennyvízgyűjtő hálózatra a lakásállomány 89,7 %-a csatlakozott.

A településen az automatikus üzemvitelre is alkalmas termikus célú energiaellátásra a földgázellátást építették ki. A földgázzal részben közvetlenül, részben a távhőszolgáltatással közvetve látják el a fogyasztókat. A gázhálózat kiépítettségének eredményeként 2022. január 1-én 24813 lakás, a lakásállomány 92,6 %-a csatlakozott a földgázhálózatra. A gázt közvetlenül komplexen, fűtésre, használati melegvíz termelésre 20719 lakásban, a lakásállomány 77,3 %-ában hasznosították, illetve 4856 lakás termikus ellátását elégítik ki közvetetten földgázellátással, a távhőszolgáltatással.

Eger állandó népességszáma az ezredforduló óta csökkenő tendenciájú. A népességvesztéssel párhuzamosan a lakásállománya növekszik. Az elmúlt 10 évben 788 lakás épült, de a lakásszám csak 617-el nőtt.

14.1. Víziközművek

14.1.1. Vízellátás

Eger vezetékes ivóvíz elosztóhálózat település szintű kiépítettségűnek tekinthető, a beépített terület szinte minden utcájában kiépítésre került, jelenleg 183 km vízelosztó vezeték üzemel a városban. A kiépített hálózat segítségével a lakosság 97,7 %-ának a közüzemi vezetékes ivóvíz ellátása biztosított. Az ellátottság jelzi, hogy a jól kiépített közhálózat ellenére a statisztikai adatok szerint a lakásállomány 2,3 %-ában élők, 615 lakás számára az egészséges közüzemű vízellátás nem biztosított. Ennek csak részben oka a megfelelő műszaki háttér, a kiépítettség hiánya, előfordul a díjhátralék miatti szolgáltatásból való kizártság. A közüzemű vízellátásban nem részesülők számára, az egészséges ivóvíz vételezési lehetőség a közkutaknál áll rendelkezésre. Jelenleg 14 db közkifolyó üzemel a településen.

A városban élők számára a vezetékes ivóvízellátást a Heves Megyei Vízmű Zrt. (HMV Zrt.) biztosítja.

A vízellátás bázisai a saját üzemeltetésű vízmű kutak. A városban üzemelő vízbázisok sérülékeny vízbázisnak minősülnek és kijelölt hidrogeológiai védőterülettel rendelkeznek. A védőterületen belül a területhasznosítás lehetőségét a 123/1997 (VII.18) Korm. rendelet szabályozza.

Az egeri ivóvízellátó rendszer vízszükségletét 4 különböző vízbázis biztosítja, melyek a következők: Déli, Északi, Almári és a Petőfi téri ivóvízbázisok.

Az Eger-Déli vízbázis védőterületeit a Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság 2016-ban már kijelölte, Eger-Észak vízbázis hidrogeológiai védőidomának lehatárolás megtörtént, és a védőterület kijelölése folyamatban van. Az Eger-Almári és az Eger-Petőfi téri vízbázis hidrogeológiai védőidomának a lehatárolása szintén megtörtént, de védőterületek még nem jelölték ki.

A vízellátás gerincét a vízbázisok mellett a regionális vízhálózat (vezetékek és műtárgyaik) képezi. A városon belüli vízelosztást a kiépített hálózati rendszer biztosítja. Eger változatos domborzati viszonyai miatt a vízellátó hálózat zónákra van felosztva, amelyekben a szükséges vízmennyiséget és a víznyomást a zónák tározói és a gépházak biztosítják.

A településen két nyomászónára és két helyi nyomásfokozóról ellátott körzetet lát el az elosztóhálózat, amely a település valamennyi utcájában kiépült.

A település ellátását szolgáló elosztó hálózaton több nagyobb átmérőjű vezeték is üzemel, de az ellátó hálózati rendszer vezetékei döntően NÁ 100-as és 80-as méretűek.

A kiépített vízelosztó hálózatra az előírásoknak megfelelően a tűzivíz csapok felszerelésre kerültek, biztosítva ezzel a megfelelő tűzivíz ellátást.

A vezetékes ivóvízzel való takarékoság, az ingatlanok fenntartási költségeit csökkenti, ha a nem ivóvíz minőségű vízigény kielégítésére a házi kutak, az egyedi vízbeszerzés használnak. Az így igénybe vehető vizet jellemzően locsolásra, illetve egyéb nem ivóvíz minőségű vízigények kielégítésére használnak. A házi kutakról, egyéni vízbeszerzésekről, az egyéni vízbeszerzésű vizek vízminőségéről nyilvántartás, adatok nem állnak rendelkezésre.

A vízellátás fejezetben is meg kell említeni a termál-gyógyvizet, mint Eger történelmi múltjában is meghatározó szerepet betöltő természeti kincset. A termál-gyógyvíz hasznosítása az idegenforgalom fejlesztésének az egyik bázisa. A fürdő vízellátására a helyi forrásokon kívül az Andornaktályán üzemelő kutakból nyert vizet használják. A helyi lecsökkent hozamú, hőmérsékletű és töménységű egri gyógyforrások termálvíz pótlására létesítették Andornaktályán az AT-8/K-21 és AT-10/K-15 kutakat, amelyekből a termálvizet távvezetéken vezetik az egri fürdőbe.

14.1.2. Szennyvízelvezetés

A 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet alapján Eger a felszín alatti víz szempontjából fokozottan érzékeny, azon belül kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések közé tartozik, továbbá a 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet alapján érinti a vízminőség-védelmi terület övezete, így a szennyvíz közcsontrás elvezetésének és kezelésének megoldása a város kiemelt feladata. A vízminőség-védelmi terület övezetén, az arra vonatkozó rendelet alapján egyedi szabályozást kell alkotni a település helyi építési szabályzatában a felszín alatti vizek védelmére.

A településen elválasztott rendszerű szennyvízcsatorna-hálózat üzemel, az általa összegyűjtött szennyvizet a város déli részén üzemelő szennyvíztisztító telepen tisztítják meg. A szennyvízgyűjtő hálózat és a tisztító telep üzemeltetője a Heves Megyei Vízmű Zrt. (HMV Zrt.).

A szennyvíztisztító telepen 2022-ben jelentős iszapvonali fejlesztésre került sor, melynek keretében külső iszapok fogadására alkalmas mezofil rothasztó rendszer és iszapszárító került kialakításra. A projekt keretében megvalósult továbbá 4210 méter csatornaszakasz rekonstrukciója, 2230 méter új csatornaszakaszok kiépítése, mely 186 lakáshoz kapcsolódik, és csatornaszakaszokat bővítettek 2517 méteren.(FVS)

A szennyvíz tisztítótelep regionális szerepet tölt be, Eger szennyvizein kívül Egerbakta, Egerszólát, Egerszalók, Felsőtárkány, Ostoros, Novaj települések szennyvizeit is fogadja. Mivel az egeri városi szennyvíztisztító telep kapacitása az előző évtizedekhez képest jelentősen megnőtt, ez előremutató fejlesztést jelent a jövőbeli, vélhetően növekvő városi igények kiszolgálása tekintetében. (FVS)

A szennyvíztisztító telep jelenlegi tisztítási kapacitása 19700 m³/nap. A tisztított szennyvíz befogadója az Eger-patak. A szennyvíztisztító telep hatásterülete a hatályos terven 300 m.

A településen a szennyvizek összegyűjtése ma már elválasztott rendszerű gravitációs szennyvízgyűjtő hálózattal történik. A gyűjtőhálózat mélypontjain átemelő műtárgyak és nyomócsatorna szakaszok segítik a szennyvizek továbbszállítását a városi szennyvíztisztító telepig. 2022. január 1-én a településen 147,2 km elválasztott rendszerű szennyvízgyűjtő csatornahálózat üzemelt. A rendelkezésre álló legutolsó statisztikai adatok alapján a közüzemi szennyvízgyűjtő hálózatra a lakásállomány 89,7 %-a csatlakozott.

A településen a közcatorna hálózatra nem csatlakozó ingatlanokon keletkező szennyvizek kezelése, elhelyezése helyi közműpótló alkalmazásával megoldott. Helyi közműpótlóként jellemzően az egyedi szennyvízgyűjtő medencéket létesítettek, amelyek többnyire szikkasztóként üzemelnek. Ezek ma is a település alatti vizek szennyező forrásai.

14.1.3. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

Eger a Tisza vízgyűjtő területén fekszik. A csapadékvizek elvezetésére a település kedvező természeti adottsága a felszíni vizekben, vízfolyásokban való gazdagsága, amely a csapadékvizek közvetlen befogadására, elvezetésére rendelkezésre állnak.

A településen a csapadékvizek gyűjtése elválasztott rendszerű, részben zárt csapadékvíz csatornák, illetve nyílt árkok segítségével történik. A nyílt árkokkal és zárt csapadékcatornával elszállított vizek befogadói a nagyobb árkok, végül a településen áthaladó Eger patak. A település nyílt árkos vízvezetésű területén, az egyes utcákban, utcaszakaszokon kétoldali, vagy egyoldali nyílt árkot alakítottak ki, de vannak utcák, ahol nincs a vízvezetés kialakítva, nagy záporok esetén a vizek az utakon folynak keresztül.

A település felszíni vízrendezésében, a természet alakította kisebb vízfolyásoknak is jelentős szerepe van, amely a vízvezető rendszerekbe tudja továbbítani a vizeket. Ezek a csapadékvíz elvezetésben fontos szerepet betöltő vízfolyások, árkok, csatornák megfelelő karbantartásához szükséges karbantartó sávok kijelölése, lejegyzése nem történt meg, ezek több helyen is magánterületre esnek. Mindezek nagyban akadályozzák a zavarmentes vízvezetéshez szükséges meder-karbantartás lehetőségének biztosítását. Az árkok, vízfolyások medre jellemzően növényzettel benőtt, a domboldalokról az erózió okozta feliszapolódás miatt és a karbantartás hiányossága miatt a zavarmentes vízvezetést már nem tudja biztosítani. A külterület hasznosításával néhány természet alakította vízmosás, vízfolyás funkciót veszített, de helyébe korrekt vízrendezés kialakítása nem történt meg.

A felszíni vízrendezés fejezetben a helyi vízkár előfordulási lehetőségét is említeni kell. A település beépített területen előforduló vízelöntések, vízállások döntő hányada a vízvezető hálózat kialakításának hiányából, vagy karbantartásának a hiányából származik. A helyi vízkár megelőzésére helyi vízvisszatartás kiépítése szükséges. A helyi vízvisszatartás kiépítését valamennyi új burkolt felület növekedésével járó beruházásnál meg kell oldani. Ehhez az építési szabályzatban a feladatokat, kötelezettségeket rögzíteni kell.

14.2. Energiaközművek

14.2.1. Energiagazdálkodás és energiaellátás

A város energiaellátására a vezetékes energiahordozók közül a villamosenergia és a földgáz és távhő áll rendelkezésre. A nem vezetékes, hagyományos energiahordozók használata is jelentős mértékű a város energiaellátásában.

A vezetékes energiahordozó rendelkezésre állása a város környezetbarát energiaellátását igény esetén lehetővé teszi. A villamosenergia, mint vezetékes energiahordozó elsődlegesen világításra és erőátviteli célú, vagy technológiai célú energiaigények kielégítésére használják. A földgáz közvetlen hasznosításával komplex módon a termikus energiaigények teljes körűen kielégíthetők, közvetve a távhőszolgáltatás primer energiahordozójaként szintén a termikus energiaellátást szolgálja.

A nem vezetékes energiahordozók igénybevétele korábban a vezetékes energiahordozóval el nem látott területeken volt jellemző, ma már a közelmúltban zajlott energiaválság, az energiahordozói árrobbanás, nemzetközi energiahordozó ellátási zavar hatására, a költségtakarékosság érdekében, használata szétszórtan, a vezetékes ellátással rendelkező területeken is számottevő.

Ki kell emelni Eger térségének természeti adottságát, amit, mint megújuló energiahordozó hasznosítani lehet. A város földrajzi, topográfiai, geológiai és természeti adottsága, valamint funkcionális használata alapján megtérülését tekintve érdemi hasznosításra a napenergia és a geotermikus energia hasznosítása vehető igénybe. A tágabb térség természeti adottsága a szénhidrogén készlete, továbbá a két világháború közötti időszak intenzív olajkutatása során feltárt olajmező, a melléktermékként megjelenő termásvíz már korábban is a térség intenzívebb fejlődését eredményezte, s most is gazdasági, idegenforgalmi fejlődésének alapját szolgálja.

A kimerülő szénhidrogénmezők ellenére a térségnek még ma is fontos iparága a szénhidrogén (olaj) kitermelés és az ahhoz szükséges háttér ipar biztosítása. A szénhidrogén mezők közelségét jelzik a közigazgatási területen látható műtárgyak. A település déli részén a még ma is működő bányaterület a MOL Nyrt. tulajdonában van. A bányaterületen több kút időközben már felhagyásra került, de néhány jelenleg is üzemel. A kutakat szállítóvezetékek kötik össze, amely csatlakozik az iparági gerinchálózathoz.

Az olajkutatás melléktermékeként megjelenő termálkincs a térség kiemelt fejlesztési forrása. A térségben rendelkezésre álló geoenergia hasznosítási lehetősége ma még kiaknázatlan.

14.2.2. Villamosenergia ellátás

Eger villamosenergia ellátását az ország egyetemes villamosenergia szolgáltatója, az MVM Next biztosítja, a hálózat üzemeltetője pedig az MVM ÉMÁSZ Áramhálózati Kft. A város és térségének villamosenergia ellátásának bázisai a város területén üzemelő ún. Eger-Észak 132 kV-os, illetve az Eger-Dél 132 kV-os alállomás.

Az előbbi közvetlen Eger közigazgatási határától délre helyezkedik el, Andornaktálya közigazgatási területén, a másik Eger területén belül üzemel. Az alállomások betáplálása az országos átviteli hálózati rendszerről táplált 132 kV-os főelosztó hálózaton keresztül történik. Az alállomások betáplálása külön-külön 132 kV-os főelosztó hálózatról épült ki. Az egyik főelosztó hálózati kapcsolat déli irányból, a DETK-Miskolc között üzemelő 132 kV-os hálózatról kiépített kétrendszerű hálózat, amely az ún. Eger-Dél alállomást táplálja. A másik északi irányból, Nagybátony és Borsodnádásd között üzemelő 132 kV-os hálózatról kiépített kétrendszerű bekötés, amely az ún. Eger-Észak alállomást táplálja.

Meg kell említeni, hogy a korábbi településrendezési tervekben és ágazati fejlesztési tervekben is szerepelt a két alállomás, és azon keresztül a két 132 kV-os hálózati rendszer összekötése, a város nyugati irányú megkerülésével. Erre ez idáig nem került sor, s bár az ágazati tervekben szerepel ennek az összekötésnek a megvalósítási szándéka, de tényleges erre vonatkozó előkészületek nem történtek.

Az alállomásokról induló középvezetési hálózat (35, 22, 10 kV-os) hálózat fúzi fel a fogyasztói transzformátor állomásokat, amelyről táplált kismegfeszítésű elosztóhálózatról elégitik ki közvetlen a fogyasztói igényeket. A középvezetési hálózatok jelentős hányada már földkábelként került kivitelezésre, de még mindig jelentős része oszlopra szerelten került elhelyezésre. Az alállomásról induló 35 kV-os oszlopokra fektetett hálózattal a nagyobb ipari fogyasztók, elosztóhely ellátása történik, 22 kV-os oszlopokra szerelt hálózat a térség településeinek az ellátását biztosítja, valamint Eger perem településrészeit, mezőgazdasági, beépítésre nem szánt területrészeket is erről a rendszerről látják el. A város belső területészein elhelyezkedő fogyasztók 10 kV-os földkábel hálózatról ellátottak.

A transzformátorokról induló kismegfeszítésű hálózat a városközpont, belső városrészek, a lakótelepek területein földkábelként került elhelyezésre, ezeken a területeken kívül szabadvezetékes formában épült ki.

A település közvilágítása jellemzően –a belső városrészek, a lakótelepek területeinek kivételével- a kismegfeszítésű hálózat tartóoszlopaiba szerelt lámpákkal megoldott. Korszerűbb és önálló közvilágítási lámpatestek alkalmazása is csak a földkábeles elosztóhálózattal rendelkező területeken található.

14.2.3. Földgázellátás és CH szállítás hálózati rendszere

A város területén az automatikus üzemvitelre is alkalmas termikus célú energiaellátásra a földgázellátást építették ki. A város területén 273,6 km földgázelosztó hálózat üzemel. A gázhálózat kiépítettségének eredményeként 2022. január 1-én 24813 lakás, a lakásállomány 92,6 %-a csatlakozott a földgázelosztó hálózatra, amelyből 77,3 % hasznosította a földgázt fűtési célra, igénybe véve az automatikus üzemvitelű termikus célú energiaellátás komfortját.

A városi földgázellátó hálózat üzemeltetője az OPUS TIGÁZ Zrt.

Eger gázellátása az országos nagynyomású földgázszállító hálózatról Fedémes felől kiépített ágvezetékként üzemelő nagynyomású 213 Fedémes-Eger DN 300-as földgázszállító vezetékről megoldott. Az országos nagynyomású földgázszállító hálózati rendszer egyik gócpontja, gázátadó állomása Eger-Hajdúhegyen üzemel. A Hajdúhegyen épített gázátadó-gázfogadó és nyomáscsökkentő állomásról induló nagy-középnomású hálózatok biztosítják a tágabb térség gázellátását. A nyugatra induló nagy-középnomású gerincvezeték a szomszédos települések: Egerbakta, Egerszalók, Egerszólát, Verpelét gázellátását biztosítják. A délre induló két vezeték Demjén, Kistálya, Andornaktálya, Nagytálya, Ostoros, Novaj, Szomolya, Noszvaj, Bogács, Cserépfalu, Bükkzsérc településeket látja el. Az északra induló Felnémet, Felsőtárkány gázfogadóját táplálja.

A településen a fogyasztók ellátására az elosztóhálózatot szinte valamennyi belterületi utcában kiépítették. A városi nagyközép-nyomású hálózat ellátja részben egyes ipari üzemeket közvetlen, részben nagy-közép/középnomású, részben nagy-közép/kisnyomású körzeti nyomáscsökkentő segítségével, középnomású, vagy kisnyomású elosztóhálózatról táplált bekötésekkel a város fogyasztóit.

14.2.4. Távhőellátás

A településen a 70-es évek lakásépítési programja keretében panelos lakótelepek épültek, amelyek folyamatos és egyenletes hőellátásának biztosítására létesítették a távhőellátást. A kiépített távhő hálózatról a megvalósított hálózatfejlesztésekkel ma már a város jelentősebb intézményei és több lakóépület hőellátását biztosítják. 2022. január 1-én 4856 db lakás, a lakásállomány 18,1 %-a rendelkezett távfűtéssel.

A távhőellátó hálózat üzemeltetője az EVAT Egri Vagyonkezelő és Távfűtő Zrt.

A hőtermelő berendezések primer energiahordozója földgáz. A kazánházaktól a hőelosztás a primer távhőhálózat segítségével történik. A primer távhőhálózat fűzi fel a kihelyezett hőközpontokat. A hőközpontoktól induló szekunder hálózatról elégitik ki közvetlen a fogyasztói igényeket.

14.2.5. Egyéb energiaellátás

A városban kiépített vezetékes földgázellátást a lakásállomány 92,6 %-a veszi igénybe, amelyből 77,3 % hasznosítja a földgázt fűtési célra, igénybe véve az automatikus üzemvitelű termikus célú energiaellátás komfortját, távfűtéssel további 18,1 % rendelkezik. Ezzel a lakásállomány 4,6 %-ában a környezetet erősebben terhelő hagyományos, nem vezetékes energiahordozót hasznosítják.

14.2.6. Megújuló energiaforrások alkalmazása

Az energiatermelésre alkalmas megújuló energiaforrások hasznosítása kedvező energiagazdálkodási szempontból és a fenntartható fejlődés lehetőségét szolgálja.

A hazánkban előforduló megújuló energiahordozók szinte mindegyike elérhető Eger területén is. A város földrajzi, topográfiai, geológiai és természeti adottsága, valamint funkcionális használata alapján megtérülését tekintve érdemi hasznosításra a napenergia és a geotermikus energia hasznosítása vehető igénybe.

Az előző tervezési időszakban Európai Unió társfinanszírozással több intézmény energetikai korszerűsítése megvalósult, az Önkormányzat a következő időszakban is szeretné folytatni az intézmények fejlesztését. (FVS)

Napenergia

A meteorológiai és topográfiai viszonyok alapján rendelkezésre álló napenergia, mint megújuló energiaforrás, napkollektorok alkalmazásával használati melegvíz termelésre, kisebb mértékben fűtésre alkalmas, naperőmű panelek használatával villamosenergia előállítására alkalmasak.

A város térségében 1900-2000 óra körüli a maximálisan hasznosítható éves napos órák száma, amelynek hasznosíthatóságát célszerű igénybe venni, különös tekintettel arra, hogy a napenergia igénybe vételének lehetősége és a fokozottabb fogyasztói energia igények jelentkezése egybe esik. Hasznosítás lehetősége napkollektorokkal termikus célú energiaellátásra, naperőművel villamosenergia termelésre biztosított.

A településen a napenergia hasznosítása helyi jelentőséggel, intézményi szinten és házi hasznosítással is egyre növekszik.

Az utóbbi években több önkormányzati intézmény energiahatékonyságának javítására, energiatakarékos fogyasztást eredményező beruházások, szigetelések, homlokfali hőleadást csökkentő (falszigetelések,

nyílászáró cserék, javítások) beruházások, épületgépészeti felújítások mellett az energiahatékonyság jelentősebb javítását szolgáló megújuló energiaforrás hasznosítását is kiépítették pályázati támogatással.

Geotermikus energia

A föld belső hőjéből hasznosítható a geotermikus energia. Geológiai adottságok befolyásolják előfordulásának mértékét. Hasznosítására részben a termálvíz kitermelésével, részben a földhő hőszivattyúval történő alkalmazásával nyílik lehetőség. A földhőből hőszivattyúval kitermelt hőenergia közvetlenül fűtésre, használati melegvíz előállítására hasznosítható.

A nyilvántartás jelzi, hogy a termálvíz kivételére kedvezően van lehetőség, amely termálvíz fürdési célú hasznosításával már megvalósításra is került. A termál-gyógyvíz hasznosítása a város idegenforgalom fejlesztésének az egyik bázisa. A fürdő vízellátására a helyi forrásokon kívül az Andornaktályán üzemelő kutakból nyert vizet használják. A helyi lecsökkent hozamú, hőmérsékletű és töménységű egri gyógyforrások termálvíz pótlására létesítették Andornaktályán az AT-8/K-21 és AT-10/K-15 kutakat, amelyekből a termálvizet távvezetéken vezetik az egri fürdőbe.

14.3. Elektronikus hírközlés

14.3.1. Vezetékes hírközlési létesítmények

A város vezetékes távközlési ellátását jelenleg a Magyar Telekom Távközlési Nyrt biztosítja. A Miskolci szekunderközpontoz tartozó Egri primerközpont a vezetékes távközlési ellátás bázisa. A város 36-os távhívó számon csatlakozik az országos, illetve nemzetközi távhívó hálózathoz.

A város távközlési hálózatának kiépítése a múlt század utolsó évtizedeiben történt, addig a lakások nem rendelkeztek távbeszélő fővonallal. A kiépítés eredményeként 2000-ben 19401 egyéni analóg távbeszélő fővonal üzemelt, a vezetékes telefonvonnallal rendelkezők aránya 81,7 % volt. A vezetékek nélküli szolgáltatás terjedésével a vezetékes telefon iránti érdeklődés csökkent, 2022. január 1-én 18731 db egyéni fővonal üzemelt, ez 69,87 %, de az ellátottság ezzel is teljes körűnek tekinthető.

A statisztikai nyilvántartás szerint a város területén 32 db nyilvános távbeszélő állomás üzemelt.

A kedvező műsorvétel biztosítására a kábel TV szolgáltatást az 1990-es években építettek ki. A kiépített hálózatára az ezredfordulón már 22747 lakás csatlakozott, az akkori lakásállomány 95,8 %-a. A műsorelosztásban résztvevő szolgáltatók piaci versenyében a vezetékek nélküli szolgáltatók is fontos szerepet kaptak, így jelenleg a vezetékes műsorelosztó hálózatra a legfrissebb statisztikai adatok alapján 2020. január 1-én már csak 20043 lakás csatlakozik, a lakásállomány 75 %-a. A többi lakásnál a jó műsorvételt már vezetékek nélküli szolgáltatással biztosítják.

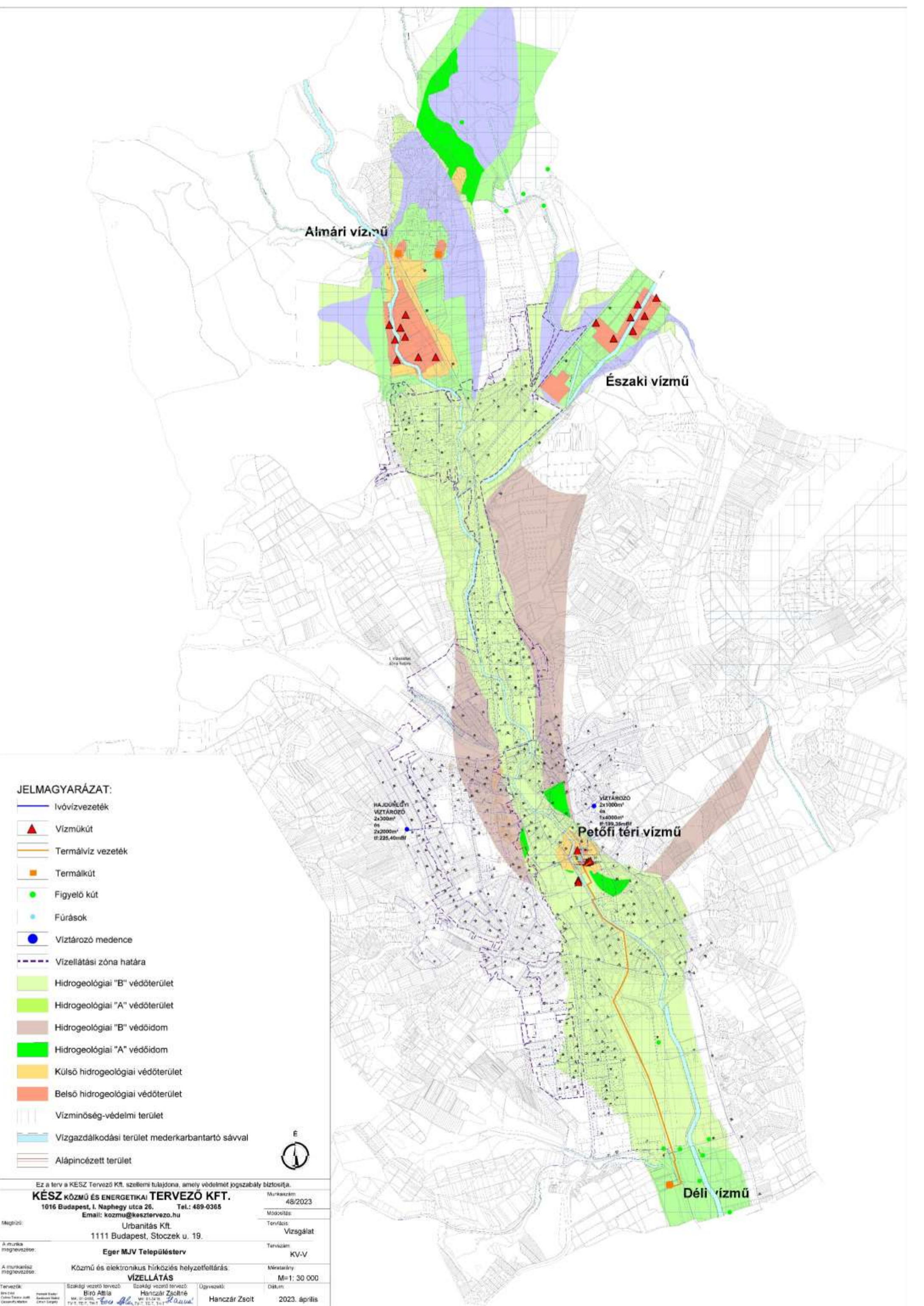
14.3.2. Vezeték nélküli hírközlés

A vezetékes szolgáltatást a vezetékek nélküli szolgáltatók egészítik ki. A megfelelő vételi lehetőség biztosításához szükséges antennák –részben a városon belül, részben a környező településeken– elhelyezésre kerültek, azokat a Magyar Telekom Távközlési Nyrt., a Yettel Magyarország Zrt., Vodafone Magyarország Zrt. építette és üzemelteti.

14.4. SECAP összefoglaló

A város 2013-tól már rendelkezik a Fenntartható Energia- és Klíma Akciótervvel (SECAP) , amely azóta már 2019-ben és 2023-ban is újra felülvizsgálatra került. A terv a város energiahatékonysági intézkedései mellett a klímaváltozáshoz való alkalmazkodással is foglalkozik. Felméri Eger város jelenlegi energetikai helyzetét, bemutatja az eddig megvalósított és tervezett beruházásokat, korszerűsítéseket, és megoldási javaslatokat nyújt az energiafelhasználás mérsékléséhez, és a káros klímahatások elleni védekezéshez. Mivel a város már megalkotta a konkrét beruházásokkal járó klímastratégiáját, ennek megléte előnyt jelent, bizonyos esetekben pedig elengedhetetlen egyes európai uniós források elnyeréséhez, amelyek a fenntartható, intelligens településfejlesztéshez biztosítanak támogatást.

JELMAGYARÁZAT:

- Ivóvízvezeték
- ▲ Vízműkút
- Termálvíz vezeték
- Termálkút
- Figyelő kút
- Fúrások
- Víz tározó medence
- - - Vízellátási zóna határa
- Hidrogeológiai "B" védőterület
- Hidrogeológiai "A" védőterület
- Hidrogeológiai "B" védőidom
- Hidrogeológiai "A" védőidom
- Külső hidrogeológiai védőterület
- Belső hidrogeológiai védőterület
- Vízminőség-védelmi terület
- Vizgazdálkodási terület mederkarbantartó sávval
- Alápincézett terület

Ez a terv a KÉSZ Tervező Kft. szellemi tulajdona, amely védelmét jogszabály biztosítja.

KÉSZ KÖZMŰ ÉS ENERGETIKAI TERVEZŐ KFT.
 1016 Budapest, I. Naphegy utca 26. Tel.: 469-0365
 Email: kozmu@kesztervezo.hu

Munkaszám: 48/2023

Megbízó: **Urbanitás Kft.**
 1111 Budapest, Stoczek u. 19.

Módosítás:
 Tervfázis: Vizsgálat

A munka megnevezése: **Eger MJV Településterv**

Tervszám: KV-V

A munka rész megnevezése: **Közmű és elektronikus hírközlés helyzetfelfrész**

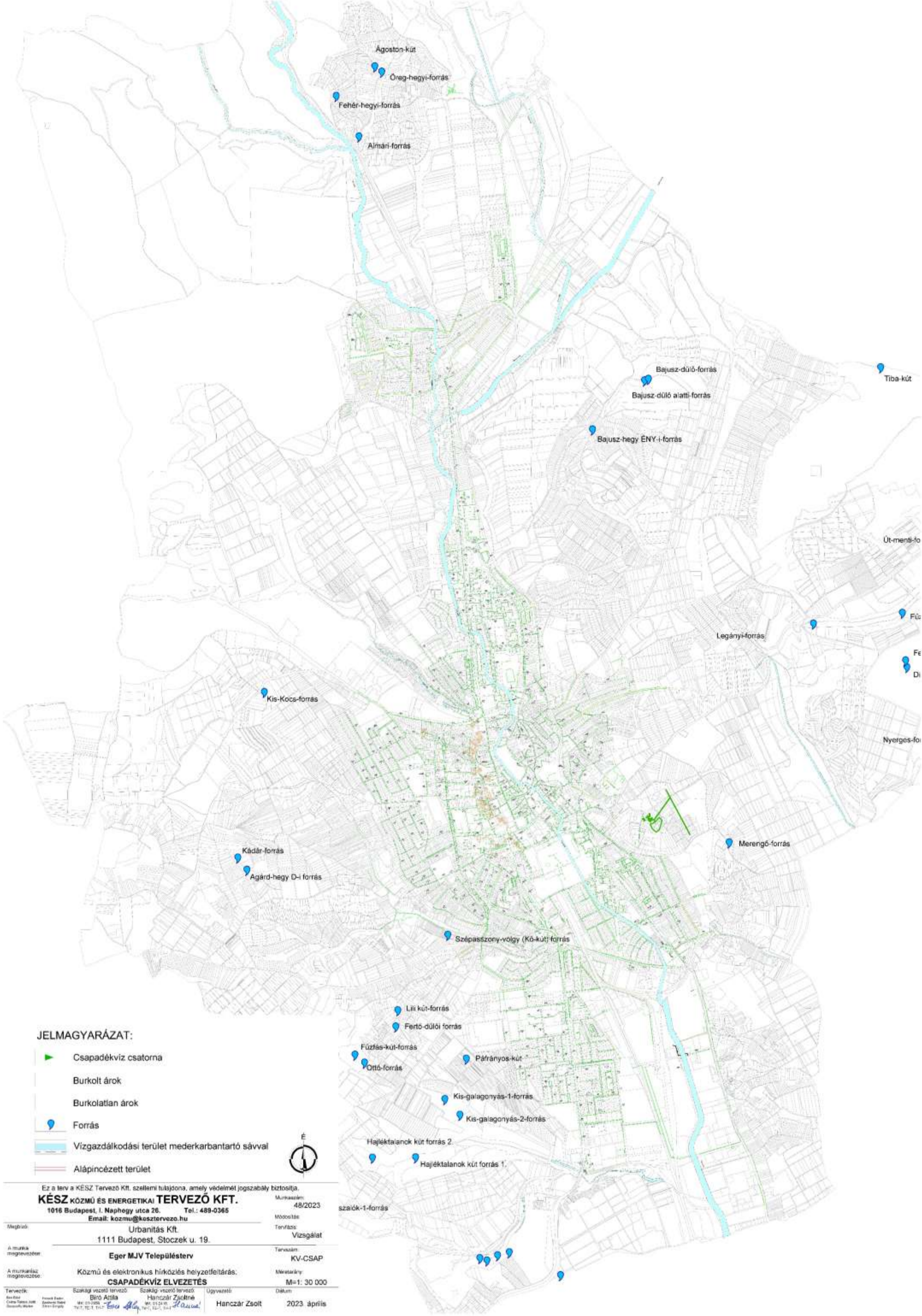
Méretarány: M=1: 30 000

VIZELLÁTÁS

Dátum: 2023. április

Tervezők: Szakági vezető tervező: **Bíró Ágnes**
 Szakági vezető tervező: **Hanczár Zsoltné**
 Helyettesítő tervező: **Hanczár Zsolt**

Ugyvezető: **Hanczár Zsolt**

JELMAGYARÁZAT:

- ▶ Csapadékvíz csatorna
- Burkolt árok
- Burkolatlan árok
- Forrás
- Vízgazdálkodási terület mederkarbantartó sávval
- Alápincézett terület

Ez a terv a KÉSZ Tervező Kft. szellemi tulajdona, amely védelmét jogszabály biztosítja.
KÉSZ KÖZMŰ ÉS ENERGETIKAI TERVEZŐ KFT.
 1016 Budapest, I. Naphegy utca 26. Tel.: 489-0365
 Email: kozmu@kosztervezo.hu

Munkasám: 48/2023
 Módosítás:
 Tervfázis: Vizsgálat

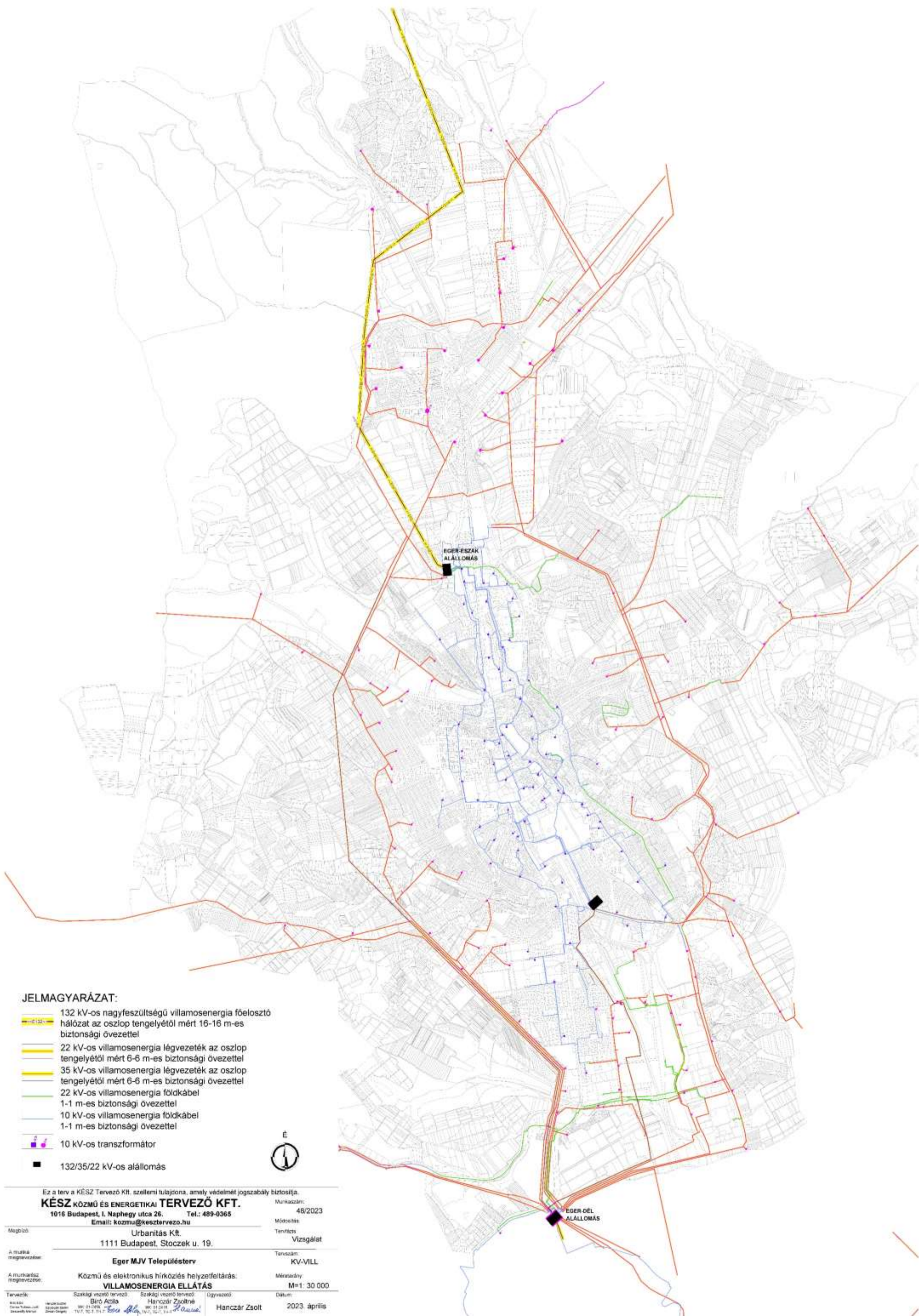
Nagbrú: Urbanitás Kft.
 1111 Budapest, Stoczek u. 19.

A munkák megnevezése: **Eger MJV Településtervezés**

A munkák megnevezése: **Közmű és elektronikus hírközlés helyzetfeltárás. CSAPADÉKVÍZ ELVEZETÉS**

Tervezők: Bék Éva Czifra Tamás János Szendvői István	Fővezető Tervező: Bíró Attila Mű: 01-2430 Tél: 01-2430	Szakági vezető tervező: Hanczár Zsoltné Mű: 01-2430 Tél: 01-2430	Ugyasvezető: Hanczár Zsolt	Dátum: 2023. április
---	---	---	-------------------------------	-------------------------

- Lili kút-forrás
- Fertő-dűlői forrás
- Fűzfás-kút-forrás
- Ottó-forrás
- Páfrányos-kút
- Kis-galagonyás-1-forrás
- Kis-galagonyás-2-forrás
- Hajléktalanok kút forrás 2.
- Hajléktalanok kút forrás 1.
- szaiók-1-forrás

JELMAGYARÁZAT:

- 132 kV-os nagyfeszültségű villamosenergia főelosztó hálózat az oszlop tengelyétől mért 16-16 m-es biztonsági övezettel
- 22 kV-os villamosenergia légvezeték az oszlop tengelyétől mért 6-6 m-es biztonsági övezettel
- 35 kV-os villamosenergia légvezeték az oszlop tengelyétől mért 6-6 m-es biztonsági övezettel
- 22 kV-os villamosenergia földkábel 1-1 m-es biztonsági övezettel
- 10 kV-os villamosenergia földkábel 1-1 m-es biztonsági övezettel
- 10 kV-os transzformátor
- 132/35/22 kV-os állomás

Ez a terv a KÉSZ Tervező Kft. szellemi tulajdona, amely védelmét jogszabály biztosítja.

KÉSZ KÖZMŰ ÉS ENERGETIKAI TERVEZŐ KFT.
 1016 Budapest, I. Naphegy utca 26. Tel.: 489-0365
 Email: kozmu@kesztervezo.hu

Munkaszám: 48/2023
 Módosítás: 0
 Tervezés: Vizsgálat

Megbízó: Urbanitás Kft.
 1111 Budapest, Stoczek u. 19.

A munkák megnevezése: **Eger MJV Településtervezés**

Tervezés: KV-VILL

A munkákhoz megnevezés: **Közmű és elektronikus hírközlés helyzetfeltárás: VILLAMOSENERGIA ELLÁTÁS**

Méretarány: M=1: 30 000

Tervező: Szakági vezető tervező: **Bíró Anikó** Szakági vezető tervező: **Hanczár Zsolt** Ügyvezető: **Hanczár Zsolt**

Ellátó: **Hanczár Zsolt** Dátum: **2023. április**

JELMAGYARÁZAT:

	Nagynyomású földgáz szállítóvezeték 10-10m-es biztonsági övezettel és hírközlési kábellel		Középnomású földgázvezeték
	Felhagyott nagynyomású földgáz szállítóvezeték		Kisnyomású földgázvezeték
	Nagyközép-nomású földgázvezeték biztonsági övezettel		Gázátadó állomás
	Anódvezeték biztonsági övezettel		Gáznomáscsökkentő
	Katóvezeték biztonsági övezettel		Fűtőmű
	Fáklyavezeték biztonsági övezettel		Bányatelek határa
	Elektromos betáploló kábel biztonsági övezettel		Bányászati célú mélyfúrású kút 50m-es biztonsági övezettel
	Zajvédelmi terület határa		Alápincézett terület

Ez a terv a KÉSZ Tervező Kft. szellemi tulajdona, amely védelmét jogszabály biztosítja.

KÉSZ KÖZMŰ ÉS ENERGETIKAI TERVEZŐ KFT.
1016 Budapest, I. Naphegy utca 26. Tel.: 489-0365
Email: kozmu@kesztervezo.hu

Megbízó: Urbanitás Kft.
1111 Budapest, Stoczek u. 19.

A munka megnevezése: **Eger MJV Településtervezés**

A munkakör megnevezése: **Közmű és elektronikus hírközlés helyzetfeltárás: FÖLDGÁZ- ÉS TÁVHŐELLÁTÁS**

Tervezők: Szakági vezető tervező: **Bíró Anikó** Szakági vezető tervező: **Hanczár Zsoltné** Úgyvezető: **Hanczár Zsolt**

Munkaszám: 48/2023
Módszertan: Vizsgálat
Tervezés: KV-G-TH
Méretarány: M=1: 30 000
Dátum: 2023. április

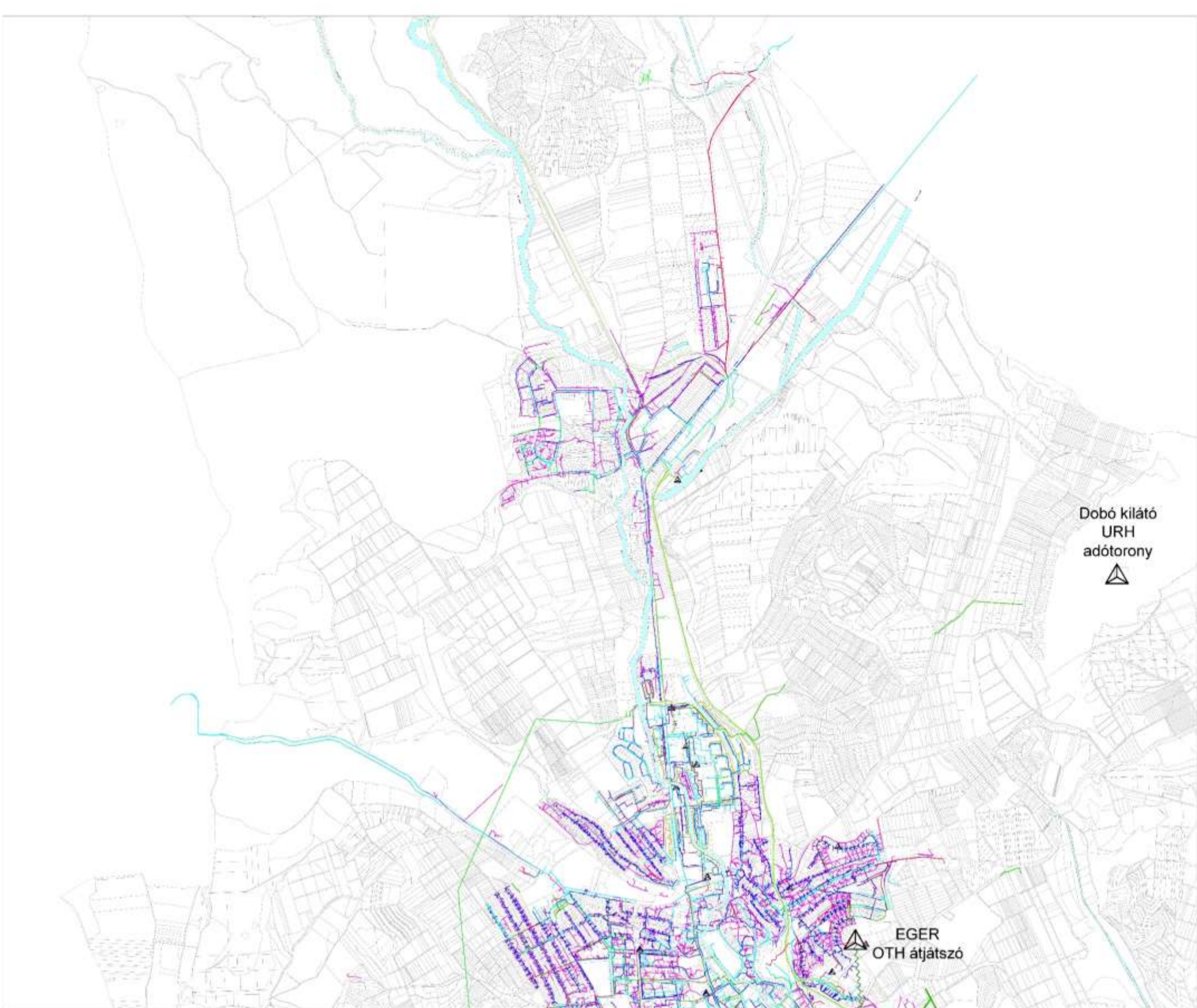
Domjén-Nyugat I. szénhidrogén bányája

Eger IV. nöltífű bányája

Andornaktálya II. szénhidrogén bányája

Andornaktálya I. szénhidrogén bányája

Dobó kilátó
URH
adótorony

EGER
OTH átjátszó

JELMAGYARÁZAT:

- Hírközlési hálózat föld felett (Telekom)
- Hírközlési hálózat föld alatt (Telekom)
- Hírközlési hálózat alépitményben (Telekom)
- Hírközlési hálózat föld felett, országos gerinc (Invitech)
- Hírközlési hálózat alépitményben, országos gerinc (Invitech)
- Hírközlési hálózat föld felett (DIGI)
- Hírközlési hálózat alépitményben (DIGI)
- Hírközlési hálózat alépitményben (Antenna Hungaria)
- Hírközlési hálózat föld felett (Vodafone)
- Hírközlési hálózat alépitményben (Vodafone)
- Hírközlési hálózat föld felett (MVM NET)
- Hírközlési hálózat alépitményben (MVM NET)
- Optikai földkábel
- Telekom antenna
- Vodafone antenna
- Yettel antenna
- Mikrohullámú kapcsolat

Ez a terv a KÉSZ Tervező Kft. szellemi tulajdona, amely védelmét jogszabály biztosítja.

KÉSZ KÖZMŰ ÉS ENERGETIKAI TERVEZŐ KFT.
1016 Budapest, I. Naphegy utca 26. Tel.: 489-0365
Email: kozmu@kesztervezo.hu

Méretszám: 48/2023
Módosítás:
Tehétség: Vizsgálat

Megpíró: Urbanitás Kft.
1111 Budapest, Stoczek u. 19.

A munka megnevezése: **Eger MJV Településtervezés**

Tervezés: KV-H

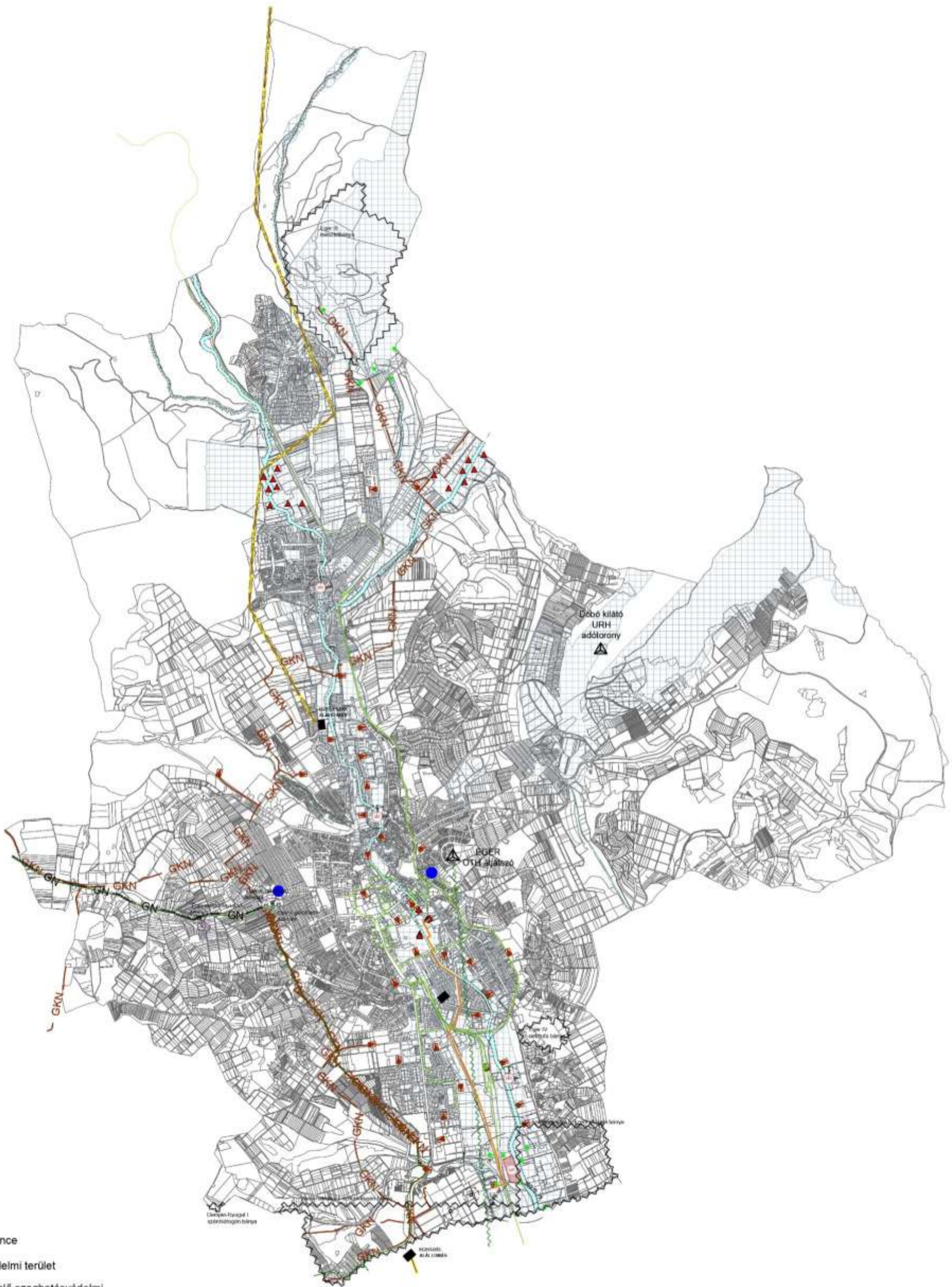
A munka megnevezése: **Közmű és elektronikus hírközlés helyzetfelmérés: ELEKTRONIKUS HÍRKÖZLÉS**

Méretarány: M=1:30 000

Tervező: Szakági vezető tervező: **Bíró Árpád** Hírközlési vezető tervező: **Hanczár Zsolt** Ügyvezető: **Hanczár Zsolt**

Dátum: 2023. április

Értékelő: Szakági vezető: **Bíró Árpád** Hírközlési vezető: **Hanczár Zsolt** Ügyvezető: **Hanczár Zsolt**

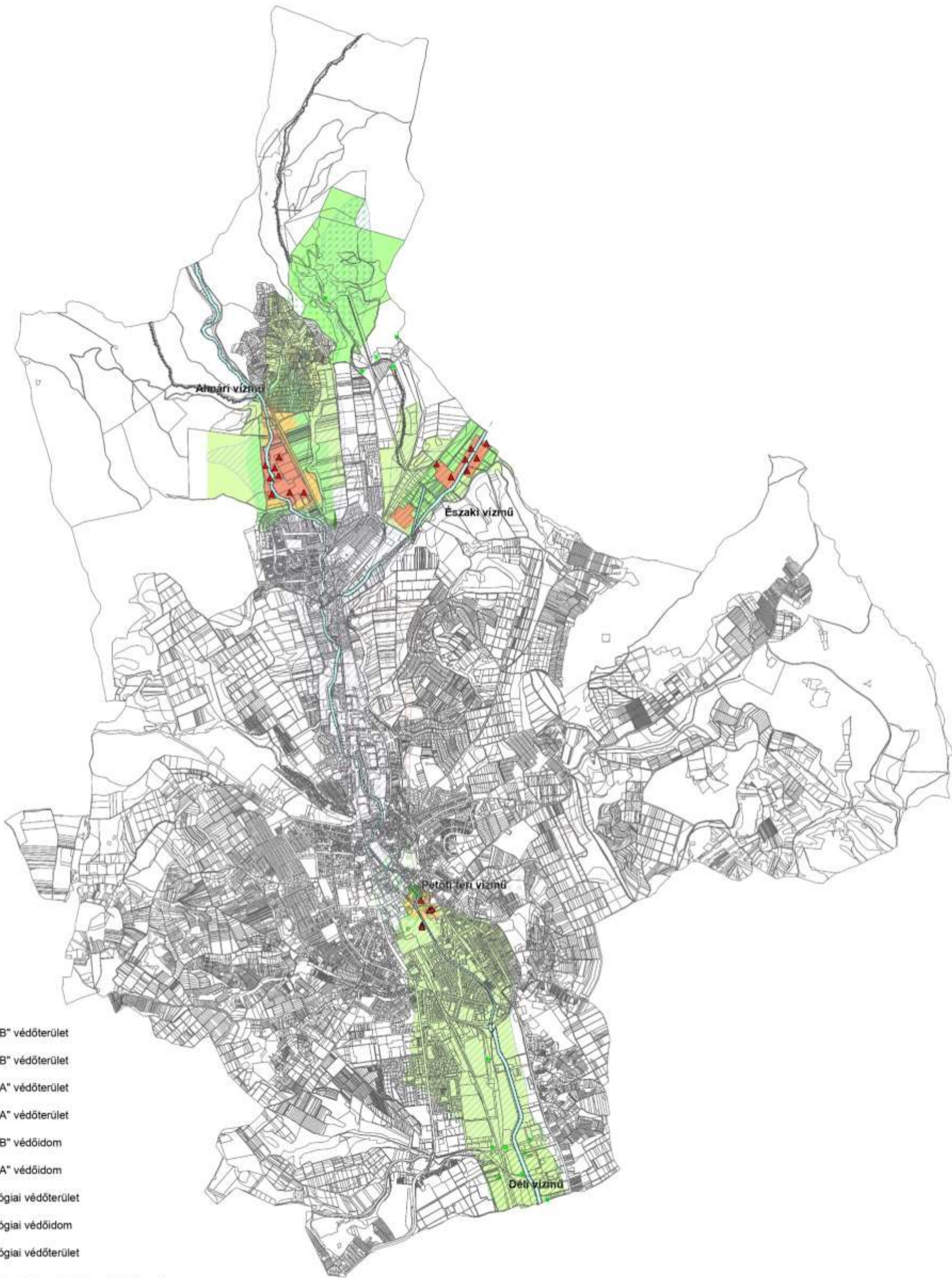
JELMAGYARÁZAT:

- Vízműkút
- Termálkút
- Figyelő kút
- Víztorony medence
- Vízminőség-védelmi terület
- Szennyvízátelő szaghatásvédelmi területtel
- Szennyvíztisztító telep szaghatásvédelmi területtel
- Vízgazdálkodási terület mederkarbantartó sávval

Nagynyomású földgáz szállítóvezeték 10-10m-es biztonsági övezettel és hírközlési kábellel Felhagyott nagynyomású földgáz szállítóvezeték Nagyközép-nyomású földgázvezeték biztonsági övezettel Anódvezeték biztonsági övezettel Katóvezeték biztonsági övezettel Fáklyavezeték biztonsági övezettel	Elektromos betáploló kábel biztonsági övezettel Zajvédelmi terület határa Gázátadó állomás Gáznyomáscsökkentő Bányatelek határa Bányászati célú mélyfúrású kút 50m-es biztonsági övezettel	132 kV-os nagyfeszültségű villamosenergia főelosztó hálózat az oszlop tengelyétől mért 16-16 m-es biztonsági övezettel 132/35/22 kV-os állomás Hírközlési hálózat föld felett, országos gerinc (Invitech) Hírközlési hálózat alépitményben, országos gerinc (Invitech) Mikrohullámú kapcsolat

Ez a terv a KÉSZ Tervező Kft. szellemi tulajdona, amely védelmét jogszabály biztosítja.			
KÉSZ KÖZMŰ ÉS ENERGETIKAI TERVEZŐ KFT.		Munkaszám: 48/2023	
1016 Budapest, I. Naphegy utca 26. Tel.: 489-0365		Módosítás:	
Email: kozmu@kesztervezo.hu		Tervezés: Vizsgálat	
Megbízó:	Urbanitás Kft.		Tervező:
	1111 Budapest, Stoczek u. 19.		KV-KK
A munka megnevezése:	Eger MJV Településtervezés		
A munkarész megnevezése:	Közmű és elektronikus hírközlés helyzetfeltárás.		
KORLÁTOZÓ KÖZMŰADOTTSÁGOK			
Tervező:	Szakági vezető tervező:	Szakági vezető tervező:	Ügyvezető:
Bíró Attila	Bíró Attila	Hanczár Zsolt	Hanczár Zsolt
Dátum:	2023. június		

JELMAGYARÁZAT:

- Vízműkút
- Termálkút
- Figyelő kút
- Hidrogeológiai "B" védőterület (földhivatali)
- Hidrogeológiai "B" védőterület (számított)
- Hidrogeológiai "A" védőterület (földhivatali)
- Hidrogeológiai "A" védőterület (számított)
- Hidrogeológiai "B" védődíom (számított)
- Hidrogeológiai "A" védődíom (számított)
- Külső hidrogeológiai védőterület (földhivatali)
- Külső hidrogeológiai védődíom (számított)
- Belső hidrogeológiai védőterület (földhivatali)
- Vízgazdálkodási terület mederkarbantartó sávval

Megjegyzés: A vízbázisvédelem az E-TÉR és a Heves Megyei Vízmű Zrt. adatszolgáltatása alapján került feltüntetésre.

Ez a terv a KÉSZ Tervező Kft. szellemi tulajdona, amely védelmét jogszabály biztosítja.	
KÉSZ KÖZMŰ ÉS ENERGETIKAI TERVEZŐ KFT. 1016 Budapest, I. Naphegy utca 26. Tel.: 489-0365 Email: kozmu@kesztervezo.hu	Munkaszám: 48/2023
Megbízó: Urbanitás Kft. 1111 Budapest, Stoczek u. 19.	Tervezés: Vizsgálat
A munka megnevezése: Eger MJV Településtervezés	Tervezés: KV-KK-V
A munkarész megnevezése: Közmű és elektronikus hírközlés helyzettartás: KORLÁTOZÓ KÖZMŰADOTTSÁGOK- VÍZBÁZISVÉDELEM	Méretarány: M=1: 40 000
Tervezők: Készítette: Hanczár Zoltán Ellenőrizte: Hanczár Zoltán	Dátum: 2023. június

I.15. KÖRNYEZETVÉDELEM, KATASZTRÓFAVÉDELEM, A TERÜLETEK HASZNÁLATÁT, ÉPÍTÉSI TEVÉKENYSÉGET BEFOLYÁSOLÓ VAGY KORLÁTOZÓ TÉNYEZŐK

15.1. Környezetvédelem

Eger Megyei Jogú Város a település környezeti minőségének megőrzése és javítása érdekében az alábbi koncepciókat, stratégiákat, programokat dolgoztatta ki, illetve fogadta el az elmúlt években:

- Eger Megyei Jogú Város Fenntartható Energia Akciótervének felülvizsgálata (2019)
- Eger „kijelölt város” levegőminőségi terv – Felülvizsgálat (2020)
- Eger Város Klímastratégiája 2022-2030
- Eger Megyei Jogú Város II. Települési környezetvédelmi programja 2022-2027

15.1.1. Föld és talaj

Eger földtani, talajtani adottságai az I.12. fejezetben kerülnek ismertetésre.

Eger város szennyvízcsatorna-hálózatának fejlesztése és a szennyvíztisztító telep korszerűsítése a Széchenyi 2020 program keretében uniós támogatással valósult meg 2020-2022 között. E fejlesztés során megtörtént a meglévő egri szennyvíztisztító telep szennyvíztisztító műtárgyainak korszerűsítése és iszapkezelési berendezéseinek fejlesztése (új, anaerob rothasztást tartalmazó iszapvonal kiépítése), valamint a szennyvízcsatorna-hálózat bővítése, rekonstrukciója. A közigazgatási terület déli részén, a Kőlyuk út déli oldalán elhelyezkedő Heves Megyei Vízmű Zrt. Egri Üzemegységéhez tartozó szennyvíztisztító telep (9841 hrsz) nem csak az Eger városában keletkező szennyvizeket, hanem a környező településekről (Felsőtárkány, Ostoros, Novaj, Egerszólát, Egerszalók és Egerbakta) beérkező szennyvizeket is tisztítja.

A KSH Térképes Interaktív Megjelenítő Alkalmazása⁵⁵ (későbbiekben: KSH TIMeA) alapján a közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekötött lakások aránya 2021-ben 89,9% volt.

A közigazgatási terület északi részén, a Felnémet városrészben lévő kőbánya egykori telephelyén a korábbi ipari tevékenységből adódóan keletkezett talajszennyezés lehatárolása és kármentesítése megtörtént.

Az esetleges egyéb talajszennyeződések elsősorban a csatornázatlan ingatlanokon, a rosszul szigetelt közműpótlók (zárt szennyvíztárolók) szivárgásából, valamint a településen működő telephelyek területén a havária jellegű szennyezésekből, illetve az alapanyagok, hulladékok helytelen kezeléséből jelentkezhetnek.

A külterületeken illegálisan lerakott hulladékok potenciálisan veszélyeztetik a talaj és a vizek minőségét.

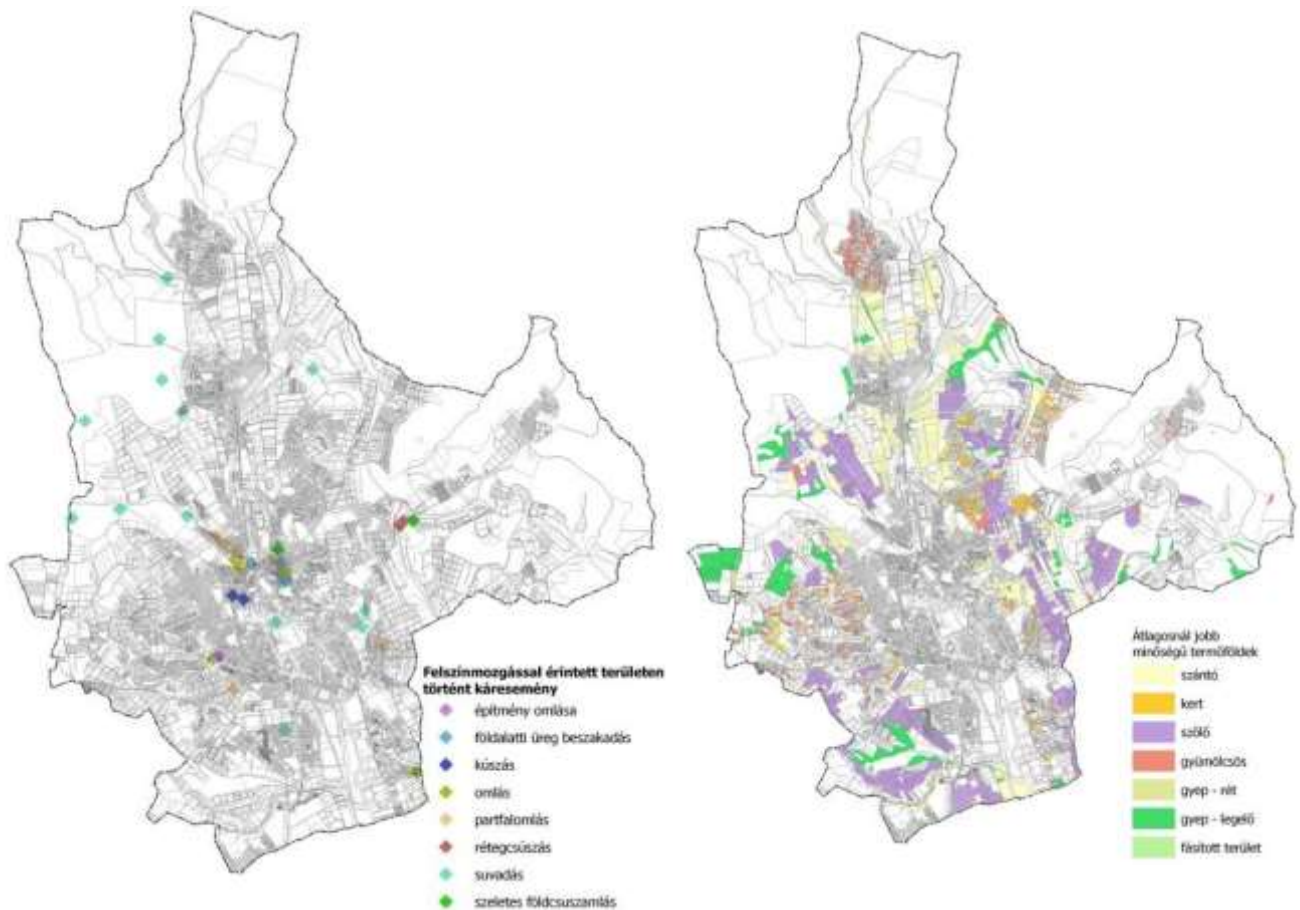
A külterületi nagyüzemi mezőgazdasági művelésű területeken az agrokemikáliák túlzott mértékű használata, valamint a műtrágya és szerves trágya nem körültekintő tárolása okozhat talaj- és talajvízszennyezést, továbbá a túlzott tápanyagbevitel a talajok és a talajvíz elnitrátosodásához vezethet.

⁵⁵ <https://map.ksh.hu/timea/?locale=hu>

A közigazgatási terület földtani veszélyforrást jelentő felszínmozgásokkal érintett, amely területeken az elmúlt években számos káresemény (csuszamlás, suvadás, csúszás, omlás) történt (lásd mellékelt ábra; adatforrás: Lechner Tudás-központ Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága).

Eger Város Földhivatali Főosztálya előzetes tájékoztatása alapján a közigazgatási területen az átlagosnál jobb minőségű termőföldek a 2023. május 2. napi állapot szerint az alábbiak:

- 5 gyümölcsös: 3. és 4. minőségi osztályú;
- 4 kert: 3. és 4. minőségi osztályú;
- 1 szántó: 1., 2., 3., 4. és 5. minőségi osztályú;
- 3 szőlő: 1., 2., 3. minőségi osztályú;
- 6 legelő: 2., 3., és 4. minőségi osztályú;
- 2 rét: 3. és 4. minőségi osztályú;
- 11 fásított terület: 1., 2. és 3. minőségi osztályú termőföldek.

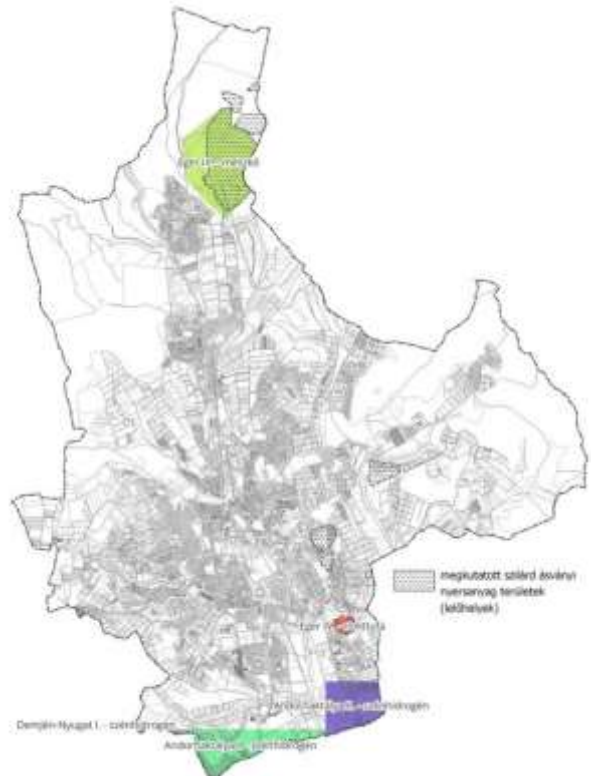
131. ábra Bal: Felszínmozgással érintett területen történt káresemények, Jobb: Átlagosnál jobb minőségű termőföldek

A Lechner Tudásközpont Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatóságától származó téradat adatszolgáltatás alapján az Eger közigazgatási területén található bányatelkek:

- Eger III. – mészkő (területe: 222,709 ha)
- Eger IV. – riolittufa (területe: 17,110 ha)
- Andornaktálya I. – szénhidrogén (területe: 137,342 ha)
- Andornaktálya II. – szénhidrogén (területe: 110,404 ha)
- Demjén-Nyugat I. – szénhidrogén (területe: 3,078 ha);

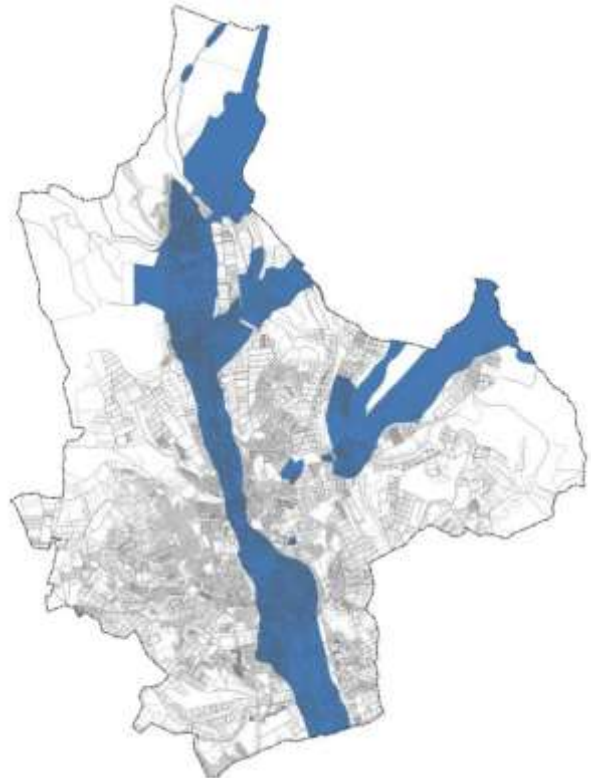
valamint megkutatott szilárd ásványi nyersanyag területek (lelőhelyek):

- ipari mészkő
- élelmiszeripari mészkő
- blokk téglagyag
- építési riolittufa.

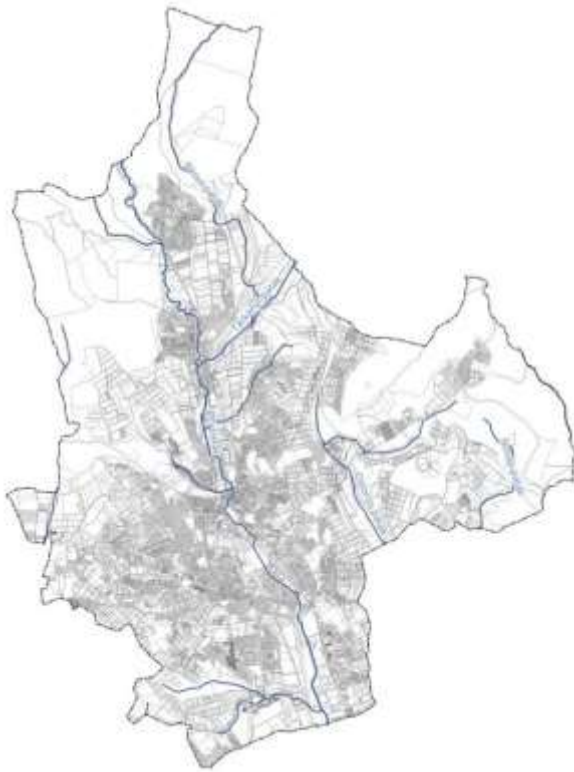
15.1.2. Felszíni és felszín alatti vizek védelme

A területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályairól szóló 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: **Trtv.**) 19. § (4) bekezdésével összhangban, az Országos Övezeti Terv részét képező vízminőségvédelmi terület övezetbe sorolja a Bervapatak, a Tárkányi-patak és az Eger-patak menti területeket, valamint a Nagy-Eged hegylábi területeit.

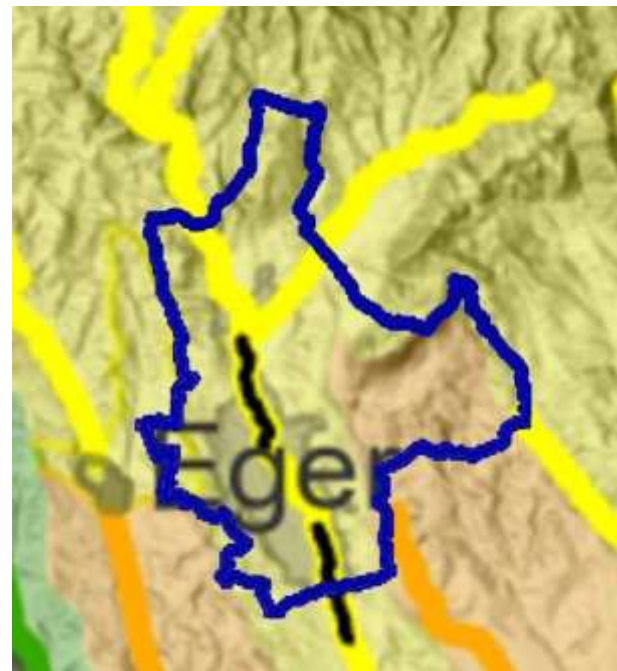

Felszíni vizek

Eger közigazgatási területe Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervének második felülvizsgálata (későbbiekben: VGT3) alapján a Tisza részvízgyűjtőjének Bükk és Borsodi-Mezőség alegységébe (2-8) tartozik, melyen az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság az illetékes. A VGT3 részletesen tartalmazza a felszíni és felszín alatti víztestek részletes, több szempontú vizsgálatát, az állapotértékelések eredményeit, az ismert és várható problémákat, azok okait, továbbá a környezeti célok eléréséhez szükséges műszaki és szabályozási intézkedéseket, illetve pénzügyi támogatásokat.

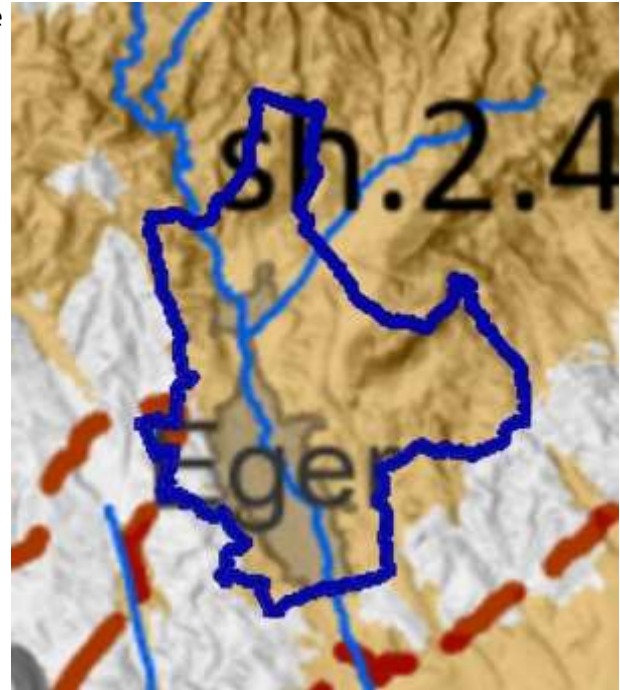
A település közigazgatási területét és a települési belterületet észak-déli irányban szeli ketté az Eger-patak, melynek mellékvízfolyása a Tárkányi-patak. E két felszíni vízfolyás a VGT3 ökológiai minősítése alapján (Felszíni víztestek ökológiai minősítése, 6-1. térkép) mérsékelt besorolást kaptak.

Ökológiai állapot / potenciál

- mérsékelt
- gyenge

A közigazgatási terület csaknem egésze nitrátérzékeny területnek jelölt.

(VGT3, Tápanyag- és nitrátérzékeny területek, 2-2. térkép)

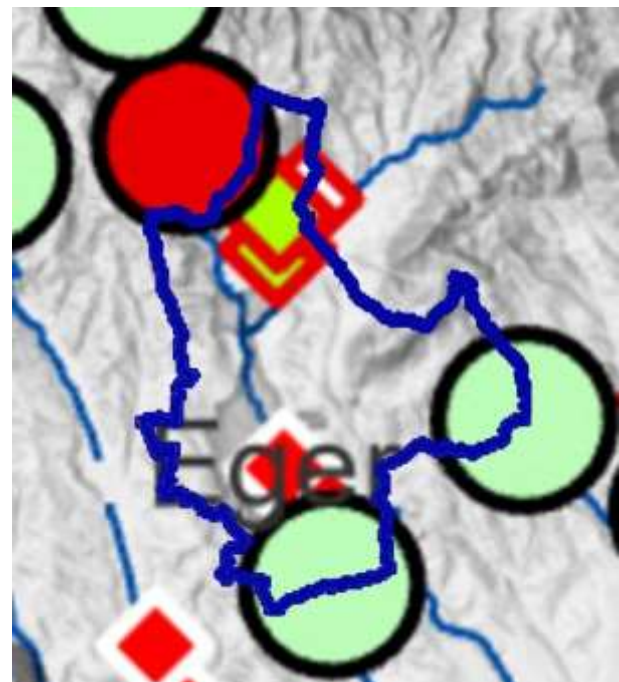
Tápanyag-, nitrátérzékeny terület

- Tápanyagérzékeny terület
- Nitrátérzékeny terület

A VGT3 alapján a településen a következő emberi tevékenységből eredő terhelések és hatások vannak jelen:

Kommunális szennyvíz-bevezetés

Az egri szennyvíztisztító telep (9841 hrsz) biológia nitrogén és foszfor eltávolítású lebontáson alapuló technológiával üzemel. Fejlesztése 2020-2022 között megtörtént.

(VGT3, Kommunális és ipari szennyvíz-bevezetések, 3-1. térkép)

Kommunális szennyvíz
Technológia

- Biológiai
- Biológiai foszfor eltávolítással
- Biológiai nitrogén eltávolítással
- Biológiai nitrogén és foszfor eltávolítással

Ipari és egyéb szennyvíz
Ágazat

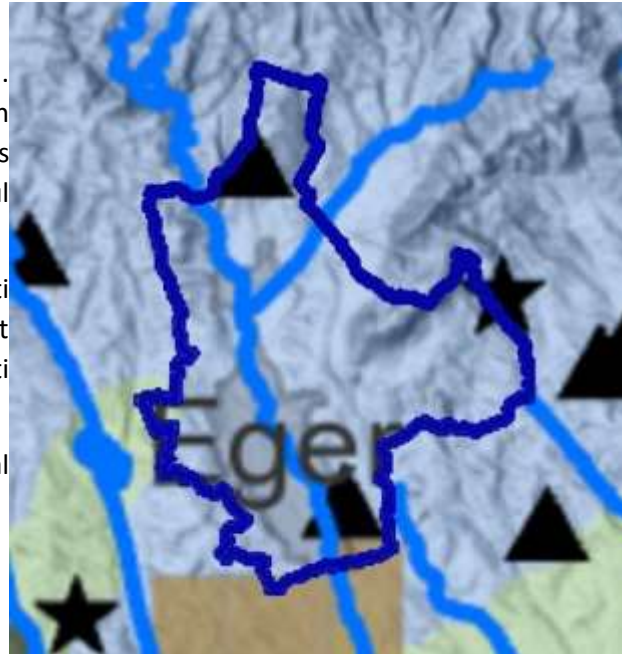
- Bányászat
- Kőolaj-feldolgozás
- Kohászat, fémfeldolgozás
- Energiaipar
- Egyéb feldolgozóipar
- Szolgáltatóipar
- Élelmiszeripar
- Mezőgazdasági
- Hulladékkezelés
- Termásvíz, fürdővíz

Bányászati tevékenység

A település közigazgatási területén az Eger III. (mészkö) és az Eger IV. (riolittufa) bánya van feltüntetve. Az északi kőbányában napjainkban is folyik a termelés, míg a déli jelenleg üzemén kívül van.

A mészkőbányászati tevékenység a felszín alatti vizeket potenciálisan nem veszélyezteti, mert döntően száraz technológiájú, talajvízszint feletti művelésű anyagtermelés.

A település területén nincs veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem.

(VGT3, E-PRTR ÉS SEVESO ÜZEMEK, 3-4. térkép)

- ▲ Kőbánya
- ★ Építőanyag

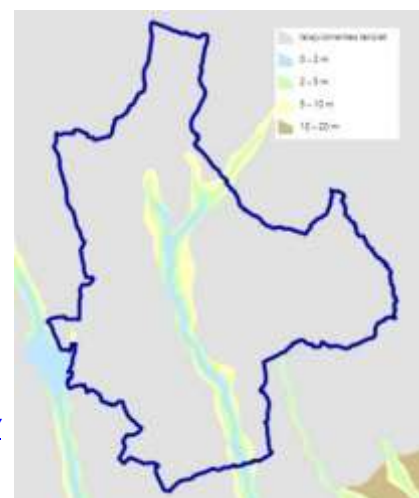
A településen a keletkező csapadékvíz elvezetése a belterületen részben zárt, részben nyílt rendszeren keresztül történik, a külterületi részekben nem megoldott a csapadékvíz-elvezetés. A bel- és külterületi csapadékvíz befogadója az Eger-patak.

A meglévő felszíni nyílt vízelvezető-rendszerek karbantartottak.

Felszín alatti vizek

A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet, valamint a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet alapján Eger felszín alatti víz szempontjából fokozottan érzékeny, kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területen fekvő település.

Magyarország talajvíztérképe alapján Eger közigazgatási területének jelentős része – a karsztos földtani adottságok miatt – talajvízmentes, talajvíz csak a Tárkányi-patak és Eger-patak mentén van jelen 0-10 m mélységben.

Forrás: MBFSZ térképek <https://map.mbfisz.gov.hu/tvz/>

Eger város vízellátása térségi vezetékes ellátó hálózaton keresztül történik, melynek kezelője és üzemeltetője a Heves Megyei Vízmű Zrt.. A víz minősége az Országos ivóvízminőségi adatbázis alapján⁵⁶ a város egész területén megfelelő.

A KSH TIMeA alapján a közüzemi ivóvízhálózatba bekötött lakások aránya 2021-ben 97,9% volt.

A felszín alatti víz tekintetében az Eger Ipari Park és közvetlen környezetében 2004-2007 között elvégzett tényfeltárás jelentős szénhidrogén szennyezettséget tárt fel. Az Országos Környezeti Kármentesítési Program (OKKP) keretén belül 2009-2012 között megtörtént az Eger, Ipari Park 9847 hrsz-ú ingatlan és környékének kármentesítése, melynek eredményeképpen a mintegy 15 hektáros terület környezeti állapota megfelelt a hatóság kármentesítés végrehajtására kötelező határozatában előírt követelményeknek.

15.1.3. Levegőtisztaság és védelme

A levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról szóló 306/2010. (XII.23.) Korm. rendelet és a légszennyezettségi határértékekről, valamint a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM rendelet az ország egyes területeit az adottságaiktól függően más-más légszennyezettségi zónába sorolja. A légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002.(X.7.) KvVM rendelet alapján Eger területe a 11. számú Kijelölt városok zóna légszennyezettségi zónába tartozik.

A település területén a Malomárok utca 1. szám alatt működik az EGER2 nevű telepített légszennyezettség-mérő állomás, mely nyolc komponenst (NO, NO₂, NO_x, SO₂, CO, O₃, PM₁₀, BTEX) mér. A mérési adatok alapján a 2021. évi összesítő értékelésben a légszennyezettségi index a legmagasabb indexű komponens alapján jó (2) minősítést kapott, valamint az elmúlt félév tekintetében egyik légszennyező anyag esetében sem volt határérték túllépés.

A Nemzeti Népegészségügyi Központ lakossági tájékoztatása alapján⁵⁷ Eger levegőminősége elfogadható (adatszolgáltatás időpontja: 2023. május 2.).

A térség levegőminőségi állapotát, szennyezettségét a regionális háttérszennyezettség, valamint a térségben található légszennyező források együttes hatása alakítja ki, amelyet jelentősen befolyásolnak az aktuális meteorológiai viszonyok, a domborzat és a növényborítottság is.

Eger közigazgatási területén a következő tényezők okoznak légszennyezőanyag-kibocsátást:

- fűtés (lakosság, telephelyek),
- közlekedés – gépjárműforgalom,
- mezőgazdasági területek felszínéről származó (diffúz) ülepedő porszennyezés,
- mezőgazdasági, ipari és egyéb üzemi tevékenységgel összefüggő egyéb légszennyezés, bűzterhelés.

A **fűtés** a lakó- és a gazdasági területeken is döntően egyedi földgázüzemű berendezésekkel biztosított. A KSH TIMeA alapján a háztartási gázfogyasztók aránya a lakásállományból 2021-ben 92,6% volt.

⁵⁶<https://www.nnk.gov.hu/index.php/kozegeszsegugyi-laboratoriumi-foosztaly/kornyezetegezessegugyi-laboratoriumi-osztaly/vizhigienes-laboratorium/ivoviz/magyarorszagi-telepulesek-ivovizminosege?view=placemarks>

⁵⁷<https://www.nnk.gov.hu/index.php/kozegeszsegugyi-laboratoriumi-foosztaly/kornyezetegezessegugyi-laboratoriumi-osztaly/levegohigienes-laboratorium/lakossagi-tajekoztato-tartalmak/levegohigienes-index>

Gazdasági okokból azonban az elmúlt években a lakóterületeken egyre többen térnek vissza a hagyományos (fa, szén és vegyes) fűtési módokhoz, melyek a környezeti kibocsátásaik miatt a környezet állapota szempontjából kedvezőtlenebbek. A gázalapú energiafelhasználás az emittált légszennyezőanyag összetételét kedvezően változtatja meg: a kibocsátott nitrogénoxidok mértéke a hagyományos fűtési móddal közel azonos, a kibocsátott szilárd légszennyezők, valamint a CO₂ mértéke jelentősen kevesebb. Alkalmi terhelésként – a környezetvédelmi jogszabályok szerint nem megengedett tevékenységként – előfordul a háztartási és egyéb hulladékok lakossági fűtési célú hasznosítása, elégetése, ami a háztartási hulladék műanyag és egyéb vegyszeres összetétele miatt lokálisan igen kedvezőtlenül befolyásolja a lakókörnyezet levegőminőségét.

Eger közúton három fő irányból – Szarvaskő, Egerbakta, Kerecsend/Andornaktálya – közelíthető meg. Ezen útvonalak közül a legnagyobb **gépjárműforgalom** a 25. számú főúton jelentkezik déli irányból a városközpontig. A településen mind a személy-, mind a teherforgalom jelentős, helyi és átmenő viszonylatban is. A levegőterhelés mértékét a forgalmon túl nagymértékben befolyásolja a gépjárműpark összetétele és állapota. Az egyre szigorodó környezetvédelmi előírásoknak köszönhetően az új, korszerű gépjárművek szennyezőanyag kibocsátása nagyságrendekkel alacsonyabb, mégis az új járművek forgalomba helyezésével párhuzamosan – az országos helyzethez hasonlóan – nem kerül ki a forgalomból ugyanannyi elavult, környezetszennyező jármű.

A belterületi lakóutak szilárd burkolattal ellátottak, külterületi jellegű területeken jellemzőek a burkolat nélküli utcák, ahol a porszennyezés kismértékben jellemző.

A **szántóföldi művelés** során – elsősorban a talajművelési és betakarítási munkálatok alkalmával – jelentős mennyiségű por kerülhet a levegőbe, különösen akkor, ha száraz a talaj. Szeles időben a levegőbe került finomabb részecskék nagy távolságokra is eljuthatnak, megnövelve a lakott területekre jutó por mennyiségét is. A lakosságot érő porterhelés a mezőgazdasági területek külterületi, hegylábi elhelyezkedése következtében összességében nem jelentős.

Az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer (OKIR) Levegő-tisztaság Védelmi Információs Rendszere (LAIR) részletes adatsorokkal rendelkezik a legnagyobb kibocsátók tekintetében. Jelen tervezés fázisában lekérdezett adatok alapján Eger Város területén több mint 50 db nyilvántartott helyhez kötött légszennyező forrás üzemel. A bányászati tevékenység időszakos porterhelést jelent, de külterületi elhelyezkedése következtében összességében nem jelentős.

Az allergiás jellegű megbetegedéseket okozó pollenek számának, a pollenterhelésnek az alakulását nagyban befolyásolja a parlagterületek kiterjedése, mivel azokon gyorsan elterjednek a levegő pollentartalmát növelő gyomfélék, elsősorban a parlagfű. A terület használaton kívüli, illetve nem kezelt zöldfelületein jellemző a gyomnövények tömeges előfordulása. Az önkormányzat azonban nagy gondot fordít az allergén pollent termelő gyomnövények elleni védekezésre, kaszálással és gyérítéssel csökkenti az önkormányzati tulajdonban lévő bel- és külterületi ingatlanokon a gyomféléket.

A kültéri égetést az országos előírások szabályozzák, melyek Eger városára is érvényesek.

A településen üzemelő állattartótelepek (juh-kecske, ló) a település külterületén (Baktai út, Noszvaji út) helyezkednek el, így a lakott területen nem jellemző az állattartásból eredő légszennyezés, bűzterhelés. A belterületen lakók saját szükségleteik biztosítására, illetve kedvtelésből tartanak állatot. Az önkormányzat 53/2012 (X. 26.) rendelete tartalmazza a helyi állattartás rendjéről szóló előírásokat. Meg kell jegyezni, hogy haszonállat tartására állattartó épület építése az OTÉK és a hatályos HÉSZ előírásai alapján csak a mezőgazdasági és erdő területek övezeteiben megengedett.

Eger településen az év nagyobb részében a levegő minősége jónak mondható. Ugyan több szennyezőanyag esetében tapasztalható emelkedés a kibocsátási értékekben, emberi egészséget veszélyeztető mértékű koncentráció mégsem fordul elő egyik szennyezőanyag esetében sem. Ehhez nagyban hozzájárul a folyamatos légmozgás, mely a Bükkalja közelségéből adódik.

15.1.4. Zaj- és rezgésterhelés

A települési környezeti zajvédelem követelményeit a zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X.29.) Korm. rendelet és a zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet (továbbiakban: ZHR) előírásai határozzák meg.

A településen a zajterhelés legjelentősebb forrása a közúti közlekedés. A közlekedési eredetű zaj- és rezgésterhelés ellen a zajtól védendő területeken a megengedett zajterhelési határértékek a ZHR szerint az alábbiak:

	<i>lakóutcában, átmenő forgalom nélküli kiszolgáló út mellett</i>	<i>gyűjtőút, országos összekötőút mellett</i>	<i>országos I. és II. rendű utak mellett</i>
	<i>nappal/éjjel</i>	<i>nappal/éjjel</i>	<i>nappal/éjjel</i>
<i>Üdülőterület, különleges területek közül az egészségügyi terület</i>	50/40 dB	55/45 dB	60/50 dB
<i>Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területei, és a temetők, a zöldterület</i>	55/45 dB	60/50 dB	65/55 dB
<i>Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület</i>	60/50 dB	65/55 dB	65/55 dB
<i>Gazdasági terület</i>	65/55 dB	65/55 dB	65/55 dB

Üzemi eredetű zajterhelésre tett lakossági panasz a település területén nem volt. Az üzemi és szabadidős létesítményektől származó zajterhelési határértékeket a területen a ZHR alapján az alábbiak:

	<i>nappal (06-22 óra)/éjjel (22-06 óra)</i>
<i>Üdülőterület, különleges területek közül az egészségügyi területek</i>	45/35 dB
<i>Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, a temetők, a zöldterület</i>	55/40 dB
<i>Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület</i>	55/45 dB
<i>Gazdasági terület</i>	60/50 dB

Az OKIR nyilvántartása alapján az elmúlt öt évben nem lett kiszabva „Zaj és rezgésvédelemmel összefüggő környezetvédelmi bírság”.

Eseti zajprobléma eredhet a késő estig nyitva tartó szórakozóhelyek, vendéglátóipari egységek üzemeléséből.

Alkalmi és szezonális forrásnak minősül a fű- és sövénynyírás, a kör-, a szalag- és a motoros fűrészek határérték feletti zaja közvetlen a zajforrás közelében.

15.1.5. Sugárzás védelem

A természetes háttérsugárzás Magyarországon egy embert átlagosan 2,4 mSv/év effektív dózissal terhel. A testünket érő sugárzás származhat a világúrból, a talajból, a növényekből, élelmiszerekből, környezetünk tárgyaiból vagy akár a saját testünkéből is. Az országon belül a geológiai viszonyoktól, az időjárástól, a táplálkozástól függően akár két-háromszoros különbségek is lehetnek a háttérsugárzás mértékében. Mértéke, hatása települési szinten nem befolyásolható. A légkörben található sugárzó anyagok terjedésének követésére, mérésére épült ki hazánkban az országos sugárzásfigyelő rendszer, melynek legfontosabb része a több mint 130, szabadtéri sugárzást folyamatosan mérő mérőállomás hálózat. Az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság nyilvántartása alapján Eger területén van háttérsugárzást mérő berendezés, így a település vonatkozásában pontos adatok állnak rendelkezésre. Az országos háttérsugárzás térkép⁵⁸ alapján Eger területén mért átlagos háttérsugárzási érték 2023. április 26-május 3. közötti időszakban átlagosan 109 nSv/óra volt.

Az emberi sugárzással járó technológiák (mobil átjátszók, nagyfeszültségű vezetékek, vezeték nélküli internet, orvosi radiológiai eszközök, lézerek, rádióhullámok stb.) miatt az ember ma már az egyre terhelőbb környezeti hatások mellett egy növekvő „elektromágneses ködben” éli életét. Környezetünket a sugárzások területén alapvetően természetes sugárzási viszonyok, valamint egyre növekvő mértékben az emberiség által keltett mesterséges sugárzások alkotják, melyek hatásukat tekintve vagy nem ionizáló, vagy ionizáló hatásúak lehetnek. Az elektroszmog egy gyűjtő fogalom, mely vonatkozik mindazon nem radioaktív mesterséges sugárzásokra, elektromágneses terekre, egymással kölcsönhatásban álló elektromos és mágneses felületekre, ezek által gerjesztett elektromos és mágneses térerősségekre, indukciókra, teljesítmény sűrűségekre, melyek a környezetre ártalmasak, melyek az emberi és más élő szervezetekben különböző megbetegedéseket okozhatnak, vagy azok bekövetkezésének rizikóját lényegesen megnövelhetik.

Eger területét e tekintetben érő sugárzások teljes egészében feltáratlanok. Az országos háttérsugárzási adatok a katasztrófavédelem honlapján kerülnek folyamatosan közlésre. A település területén a településrendezés eszközeivel befolyásolható sugárzásveszéllyel érintett terület nem ismert.

Élettani hatás szempontjából a távvezetékek villamos és mágneses terével kell számolni. A villamos térerősség nagyságát a feszültségszinten kívül egyéb körülmények is befolyásolják:

- a vezetékek föld feletti magassága;
- a fázisvezetők és védővezető geometriai elrendezése;
- magas objektumok (pl.: faszor árnyékoló hatása jelentősen csökkenti a térerősséget);
- épületek (a villamos teret 85-90%-ban leárnyékolják).

⁵⁸ <https://www.eumet.hu/orszag-os-hattersugarzas-terkep/>

A Magyarországon érvényben lévő védőtávolság különböző feszültségű távvezetésektől:

750 kV - 40 m

400 kV - 20 m

220 kV - 10 m

120 kV - 5 m

Ezen védőtávolságok betartását a településrendezési eszközök és az építéshatósági engedélyezési eljárások során figyelembe kell venni.

Mobiltornyok

Az alacsonyfrekvenciás mágneses tér áthatol az épületeken és – szemben a villamos térrel – kiterjedt objektumoknál nem, vagy csak nagyon költségesen árnyékolható. Az alacsonyfrekvenciás mágneses tér ellen a legjobb védekezés a megfelelően nagy védőtávolság tartása. Bázisállomások esetén, Magyarországon érvényben lévő egészségügyi határértékek:

900 MHz 4.500.000 $\mu\text{W}/\text{m}^2$

1800 MHz 9.000.000 $\mu\text{W}/\text{m}^2$

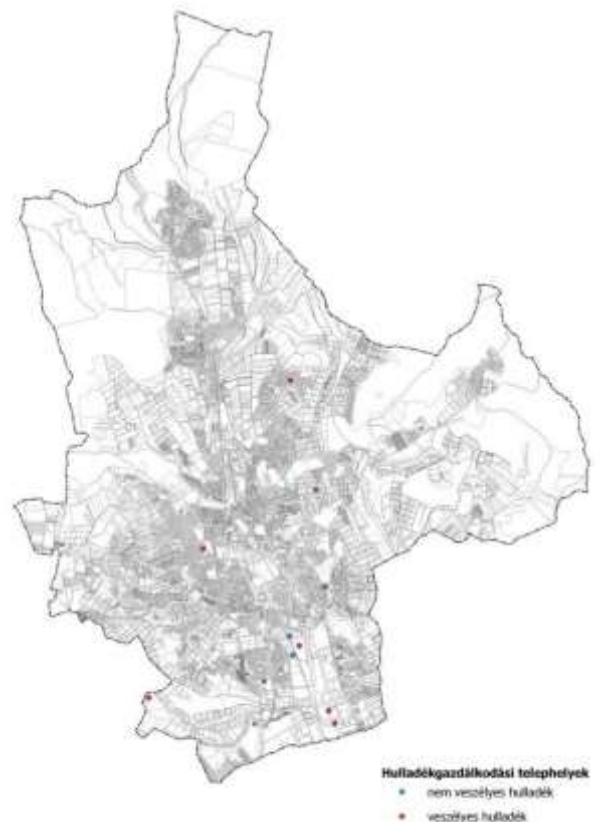
A határértékek megállapításakor különböző kutatási eredményeket vettek alapul. A frekvencia növekedésével a behatolási mélység csökken, ezért állapítottak meg két értéket.

Napjainkban a különböző sugárzások ipari alkalmazása (orvosi diagnosztika, ipari szerkezetvizsgálatok, élelmiszeripari tartósítások) is egyre inkább elterjedt, ezek esetleges káros hatása azonban lokális szinten jelentkezik.

15.1.6. Hulladékkezelés

A települési szilárd hulladékok szervezett gyűjtése és elszállítása Eger város területén teljes körűen megoldott. Környezeti és egészségügyi kockázatuk az illegálisan elhelyezett hulladékoknak, illetve az abból eredő, ismeretlen eredetű talajszennyezéseknek lehet.

A kommunális, szelektív és zöld hulladékok begyűjtését az Egri Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. végzi, a közszolgáltatás a település lakott területein teljes. A gyűjtődényeket hetente egy alkalommal ürítik. A házhoz menő szelektív egész évben, a zöld hulladékgyűjtés április-november között heti váltásban történik, míg az üvegbegyűjtés egész évben havonta egy alkalommal. A szolgáltató adatai alapján jól működik a rendszer, a kommunális szilárd hulladék mennyisége a szelektív hulladékgyűjtés bevezetése óta csökkent. Az Egri Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. hulladékudvart üzemeltet Eger Homok utca 26. szám alatt, ahol Eger város lakói meghatározott típusú (pl. veszélyes, elektronikai, gumibroncs, lom) és mennyiségű hulladékfajtákat adhatnak le. A településen működik az Egri Kistérségi Állati Hulladék Gyűjtő– Átrakó Telep a Baktai úton az Egri Menhely állatmentő alapítvánnyal közös telephelyen (0992/20, 0992/23).

132. ábra Hulladékgazdálkodási telephelyek

A közigazgatási területen a Lechner Tudás-központ Vármegyei kormányhivataloktól származó téradat adatszolgáltatása alapján Eger közigazgatási

területén 11 db hulladékgazdálkodási telephely üzemel, melyek részben nem veszélyes, részben veszélyes hulladékokkal foglalkoznak.

A telepengedély, illetve a telep létesítésének bejelentése alapján gyakorolható egyes termelő és egyes szolgáltató tevékenységekről, valamint a telepengedélyezés rendjéről és a bejelentés szabályairól szóló 57/2013. (II. 27.) Korm. rendelet értelmében Eger Város Önkormányzata részletes, nyilvános nyilvántartást vezet, mely tartalmazza az Eger közigazgatási területén működő, hulladékgazdálkodási engedélyhez kötött tevékenységű telephelyeket is. A nyilvántartásban szereplő telephelyek főbb adatai az alábbiak:

<i>Nem veszélyes hulladék hulladékgazdálkodási engedély köteles gyűjtése, hasznosítása, ártalmatlanítása</i>		
Ipari tevékenység végzőjének neve	Telephely címe	Telephely helyrajzi szám
BIOFIVE Kazánfejlesztő, Gyártó és Üzemeltető Zrt.	3300 Eger, Kőlyuk út 9841 hrsz.	9841
Balumetál-Plusz Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	3300 Eger, Bervai út 4.	1002/7
Colas Út Építőipari Zártkörűen Működő Részvénytársaság	3300 Eger, Baktai út 0985 hrsz.	985
Eger Invest Zrt.	3300 Eger, Nagyváradi utca 18.	9828/33/A/1
NHSZ Észak-KOM Hulladékgazdálkodási Közszolgáltató Nonprofit Kft.	3300 Eger, Kőlyuk út 10543/8 hrsz.	10543/8
NHSZ Észak-KOM Hulladékgazdálkodási Közszolgáltató Nonprofit Kft.	3300 Eger, Déli iparterület ipartelep 10536/5 hrsz.	10536/5
Agria-Humán Közhasznú Nonprofit Kft.	3300 Eger, Kőlyuk út	10543/8
Agria-Humán Közhasznú Nonprofit Kft.	3300 Eger, Kőlyuktető	0717/1
NHSZ Észak-KOM Hulladékgazdálkodási Közszolgáltató Nonprofit Kft.	3300 Eger, Déli iparterület ipartelep 10525/11 és 10525/12 hrsz.	10525/11; 10525/12
UD STAHL RECYCLING Ipari és Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	3300 Eger, Tárkányi út	1164/3-6; 1164/10
MÉH Hulladékgazdálkodási és Környezetipari Zrt.	3300 Eger, Nagyváradi utca 18.	9828/33/A/6
VITA GLASS Kereskedelmi és Szolgáltató Kft	3300 Eger, Külsősor utca 8.	9883/10

<i>Veszélyes hulladék hulladékgazdálkodási engedély köteles gyűjtése, hasznosítása, ártalmatlanítása</i>		
Ipari tevékenység végzőjének neve	Telephely címe	Telephely helyrajzi szám
Starter Akkumulátorgyártó Kft.	3300 Eger, Mátyás király út 37/A.	8778/6/B/1
UD STAHL RECYCLING Ipari és Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	3300 Eger, Tárkányi út	1164/3-6; 1164/10
MÉH Hulladékgazdálkodási és Környezetipari Zrt.	3300 Eger, Nagyváradi utca 18.	9828/33/A/6

15.1.7. Vizuális környezetterhelés

A tájban vizuális konfliktust okoz a Berva-völgyi külszíni mészkőbánya. A domborzati adottságoknak köszönhetően azonban a rálátás a város felől erősen korlátozott.

A külterületen tartós vizuális környezetterhelést jelentenek az elhanyagolt, rossz állagú épületek, a felhagyott telephelyek és az engedély nélküli hulladéklerakatok, továbbá az utak mentén, illetve az épületeken elhelyezett nagyméretű, különböző stílusú reklámfelületek, hirdetőtáblák.

Az utcaképet negatívan befolyásolják a lakott területet behálózó elektromos és telefonos légvezetékek. A jövőbeni hálózatfejlesztések során esztétikai, sugárzás- és madárvédelmi szempontból javasolt ezek földkábelvel való kiváltása.

Napjainkban már egyre több információnk van arra vonatkozóan, hogy a fényszennyezés érzékenyen érinti a természeti környezetet, az élővilág jelentős részét, az éjszakai tájképet, ráadásul egészségügyi kockázatot is jelent. 2012-ben az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (OTÉK) módosítása (211/2012. [VII. 30.] Korm. rendelet) definiálta a fényszennyezés fogalmát, valamint megalkotta a fényszennyezés kivédésére szolgáló építési szabályrendszert. Az élhetőbb és egészségesebb környezet megteremtése érdekében javasolt a településen felmérni a fényszennyező forrásokat, majd azokat az új szabályozásnak megfelelő, korszerűbb és hatékonyabb eszközökkel fokozatosan kiváltani, megszüntetve így a fényszennyezés okait. A fényszennyezettség mértékére vonatkozó adatsorok nem állnak rendelkezésre.

15.1.8. Árvízvédelem

A települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. KvVM-BM együttes rendeletében, amely a települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolását határozza meg, Eger a közepesen veszélyeztetett „B” kategóriába tartozik.

15.1.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

Eger területén környezeti elemenként csoportosítva az alábbi főbb környezeti konfliktusok vannak jelen:

Föld, talaj

- Földtani veszélyforrást jelentő felszínmozgások fordulnak elő.
- Az illegális hulladéklerakás potenciális talajszennyező forrásként lokális jelleggel kedvezőtlenül befolyásolja a talaj állapotát.
- A talaj tömörödését, lehordását okozza a külterületen időszakosan jellemző, illegális sporttevékenységek (motorozás, terepkerékpározás, downhill).
- A talajfelszín bolygatásával járó sporttevékenységek fokozatos visszaszorítása
- Nagymértékű az ipari vízhasználat, így jelentős a befogadóba juttatott szennyvíz mennyisége.
- Bányászati tevékenység a Berva-patak völgye mentén.
- A szennyvízcsatorna rákötéssel nem rendelkező ingatlanok egyedi szennyvíz-szikkasztói potenciálisan veszélyeztetik a talaj és talajvizek minőségét.
- Gazdasági célú erdőkitermelés nem megfelelő ütemben és módon történő hasznosítása potenciális veszélyt jelenthet.

- A külterületi mezőgazdasági művelésű területeken aktuális és potenciális szennyezőforrás az agrokemikáliák túlzott mértékű használata, valamint a műtrágya és szerves trágya nem körültekintő tárolása okozhat talaj- és talajvízszennyezést, továbbá a túlzott tápanyagbevitel a talajok és a talajvíz elnitrátosodásához vezethet.

Levegő

- A nem földgáz alapú lakossági fűtés kedvezőtlen a levegőminőség szempontjából.
- A háztartási és egyéb hulladékok jogszabályi előírásokban tiltott lakossági fűtési célú hasznosítása, elégetése – különösen a műanyag összetevők miatt, a veszélyes gáz és szilárd mikroszennyezők környezetbe jutása következtében – lokálisan igen kedvezőtlenül befolyásolhatja a lakókörnyezet levegőminőségét.
- A bányászati tevékenység során keletkező és a kitermelt kő elszállítását végző tehergépjárművek okozta porterhelés.
- A növekvő személy- és tehergépjárműforgalom következtében növekvő közúti közlekedésből származó emisszió.
- Bejelentés köteles ipari telephelyek magas aránya.
- A megújuló energiaforrások hasznosítása kismértékű.

Zaj, rezgés

- A növekvő személy- és tehergépjárműforgalom következtében növekvő közúti közlekedésből származó zaj- és rezgésterhelés.

Hulladék

- Az illegális hulladéklerakás potenciális talajszennyező forrást jelent.
- A háztartási és egyéb hulladékok nem megfelelő módon történő kezelése (fűtési célú hasznosítás, elégetés).
- A veszélyes és inert hulladékok nem megfelelő kezelése.

Vizuális környezetterhelés

- A gazdasági és ipari telephelyek védőfásításának, tájbaillesztésének hiánya.
- A kertés, illetve szőlőművelés alatt álló hegylábi területeken kialakult vegyes, jellemzően alacsony építészeti minőség.
- Esztétikai konfliktust jelentenek az utcaképet negatívan befolyásoló villamosvezetékek és hírközlési hálózat tartóoszlopai, az irányfény szintű közvilágítás, valamint a reklámtáblák növekvő mennyisége, különösen a helyi építészeti területi védelem alatt álló településrészen.

15.2. Városi klíma

A városi klíma kialakulása alapvetően a település méretétől, a településszerkezettől, a beépítettség mértékétől, a burkolt és a zöldfelületek arányától, a belterületi zöldfelületek minőségétől, az ipari-gazdasági és egyéb tevékenységek, valamint infrastrukturális adottságok által okozott környezetterheléstől függ. A városi klíma általában hőtöbblettel, megváltozott lefolyási és légáramlási viszonyokkal, valamint levegőminőségi problémákkal jellemezhető.

A város éghajlati adottságai a korábbiakban részletesen bemutatásra kerültek.

Eger város kiemelt feladatának tekinti a globális felmelegedés következtében várható hatások csökkentését. A város tagja a Polgármesterek Klíma- és Energiaügyi Szövetség nemzetközi szervezetének. A város rendelkezik Fenntartható Energia Akciótervvel (2013, 2019), melynek során kidolgozásra került a város Energiamegtakarítási Intézkedési Terve több részterületet (épületállomány,

közlekedés, energiatermelés, szemléletformálás, területhasználat tervezés) illetően részben a klímavédelem, részben az üzemelési, fenntartási költséghatékonyság érdekében. Az energiahatékonyság megvalósítása komplex folyamat, melynek hatékonyságához a lakosság, az önkormányzat és a vállalkozások együttműködése szükséges. A két akcióterv között eltelt időben történt előrelépés az energiahatékonyság területén, de a kitűzött célállapot elérése nem valósult meg, ahhoz további intézkedésekre van szükség.

Eger Város a klímavédelem érdekében elkészítette Klímastratégiáját, mely részletesen bemutatja a klímaváltozás várható hatásait, valamint célokat, intézkedéseket és programokat fogalmaz meg a 2022-2030 időszakra: a klímavédelem érdekében a város célul tűzte ki az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentését, a megújuló energiaforrások használatának ösztönzését és az energiafogyasztás csökkentését.

A Klímastratégia az egyes hatásterületek vonatkozásában az alábbi fő megállapításokat fogalmazza meg:

- Az éghajlatváltozás nem kizárólag az évi átlaghőmérséklet növekedésében nyilvánul meg, hanem a szélsőséges időjárási események gyakoriságának fokozódásában is, amelyek közül az egyik legközismertebb és leginkább érezhető a nyári hőhullámok gyakoriságának és intenzitásának növekedése. A szélsőségesen magas hőmérséklettel járó időszakokban statisztikai módszerekkel kimutatható a halálozások számának növekedése. A szélsőséges hőmérséklettel kapcsolatos kockázat tehát várhatóan nőni fog a következő évtizedekben a városban, amely Eger öregedő korfáját tekintve komoly problémát jelenthet.
- A klímaváltozás egyik legveszélyeztetettebb eleme a természeti környezet, amelyet a természetes élőhelyek csökkenése, az erdők, fák károsodása mellett a szélsőségesebb csapadékesemények, az egyre hosszabb aszályos periódusok, az árvíz, a villámárvizek, elöntések, valamint a viharok is veszélyeztetnek. A klímaváltozás az egri természetvédelmi értékeket, helyi védelem alá eső területeket egyaránt veszélyezteti.
- Az infrastrukturális elemeket (villamos energia hálózat, közlekedési infrastruktúra, épületállomány) elsősorban az extrém időjárási események fenyegetik, melyek rövidebb-hosszabb időre lehetetlenné teszik ezen infrastruktúrák használatát, súlyosabb esetben károkat okoznak az infrastruktúrában. Eger lakóépületállománya kismértékben sérülékenynek minősül az éghajlatváltozás várható hatásaival szemben.
- Eger gazdaságában a turizmusnak kitüntetett szerepe van. A turizmusra nemcsak a közvetlen klímaparaméterek (hőhullámok, gyakoribb viharok) gyakorolnak hatást, hanem a klímaváltozás okozta természeti hatások (biodegradáció, invazív fajok elterjedése) és társadalmi-gazdasági következmények (fertőző betegségek elterjedése, energia- ivóvíz árának alakulása) is. Az előrejelzések alapján a szektor szempontjából mérsékelten kedvező feltételek várhatók.
- A klímaváltozás hatására a vízjárás szélsőségesebbé válik, azaz gyakoribb, és magasabb vízszintekkel kell számolni, mint a korábbi tapasztalatok alapján megállapított gyakorisági értékek. Eger ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon közepesen veszélyeztetettnek minősül, így fel kell készülni az egyenletlen csapadékeloszlás következtében fellépő villámárvizekre, elöntésekre is. Emellett az éves középhőmérséklet várható emelkedése magával hozza a megnövekedő vízigényt is. Eger ivóvízbázisainak érzékenysége az országos átlagnál kedvezőtlenebb, így a jövőben kiemelt fontosságú lesz az ivóvízbázis védelme, és a víztakarékosság.”

A stratégia készítése során vizsgálták az üvegházhatású gáz (ÜHG) kibocsátás ágazati megoszlását, tendenciáját, valamint a városban megvalósult fenntartható energiagazdálkodási és közlekedési projektek tapasztalatait. Mindezek alapján megállapításra került, hogy „a klímaváltozásnak Eger döntően elszenvedője lesz, ugyanakkor az országos átlagnál kisebb szerepe van annak előidézésében.”

15.3. Építésföldtani korlátok

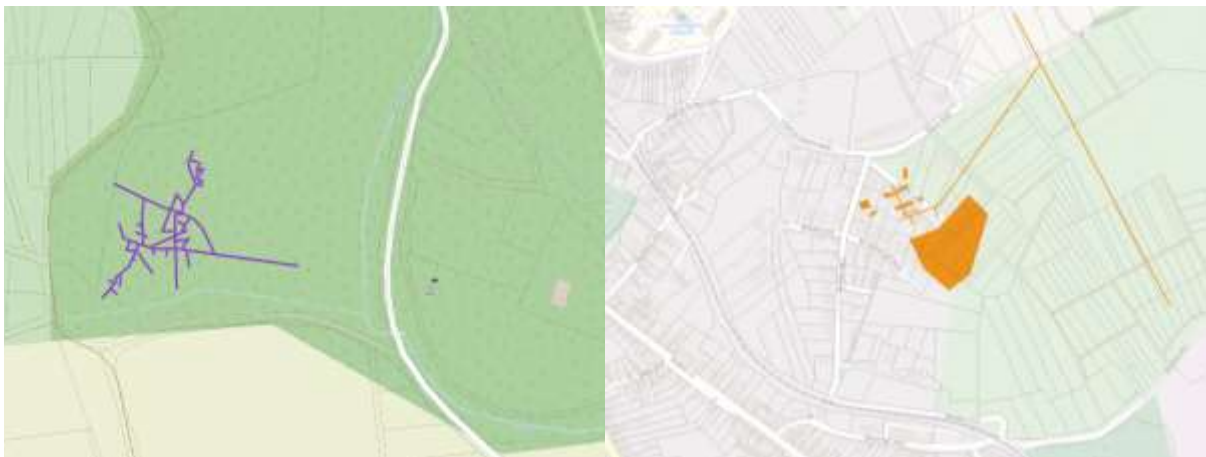
Építésföldtani korlátot jelenthetnek olyan kőzet és talajrétegek, felszínborítások, földtani szerkezeti vonalak, speciális geológiai képződmények, amelyek Eger egy adott fejlesztésre igénybe vehető területén, egy esetleges beruházási, építési tevékenység számára korlátozó tényezőt jelentenek.

15.3.1. Alábányászott területek

Az alábányászottság egy speciális földtani veszélyforrás, hiszen kialakulásában az emberi tevékenységnek is jelentős szerepe van. Az alábányászott területek térképe a felszín alatti bányászattal kitermelt ásványi nyersanyagok mélyművelési egységei és egyes esetekben a hozzájuk kapcsolódó főfeltáró vágatok, illetve – ahol bányászati módszerrel végeztek nyersanyagkutatást, amit nem követett kitermelés – a kutatóvágatok határvonalainak felszíni vetületét ábrázolja, a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatóság Földtani Igazgatósága kezelésében lévő alábányászottsági adatbázis adatai alapján.

A Lechner Tudásközpont Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatóságától származó téradat adatszolgáltatás alapján Eger közigazgatási területén két területen fordul elő alábányászott terület:

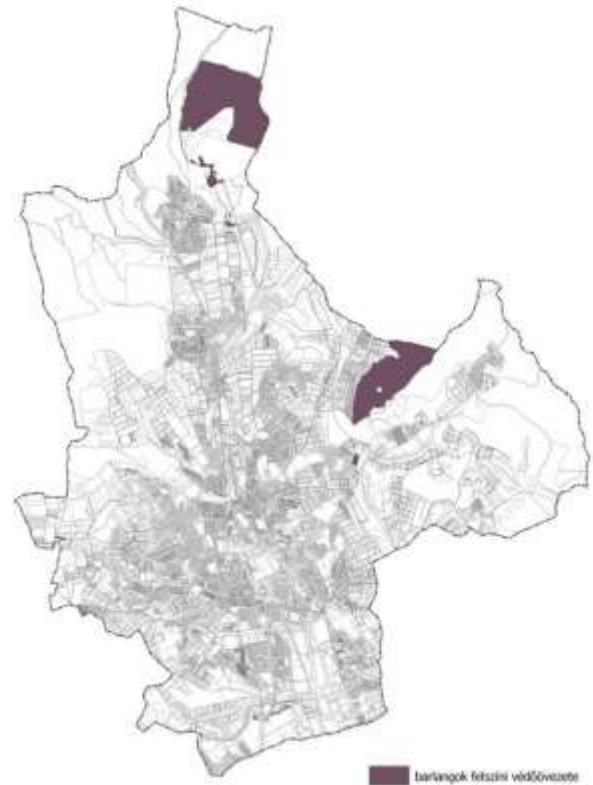
- az északi részen, a Berva-barlang közelében kaolin kutatóvágatok (balra);
- a belterület keleti részén a Tibrik dűlő – Kis merengő utca közötti területen mangánérc bányászathoz kapcsolódó terület és feltáró vágatok (jobbra).

133. ábra Alábányászott területek Egerben

15.3.2. Pincék területei

Eger közigazgatási területén a történelmi borvidéki települési múltjának és jelenlévő, könnyen faragható, állékony riolittufa kőzetnek köszönhetően sok, változatos formavilágú pincét alakítottak ki a bor érlelő- és tárolóhelyeként jellemzően a városban. A történelmi források alapján a várbán és a belváros területén található pincék egy része már a 15-16. században létezett, a külső területek pincéi a török hódoltság után, a 18-19. században épültek.

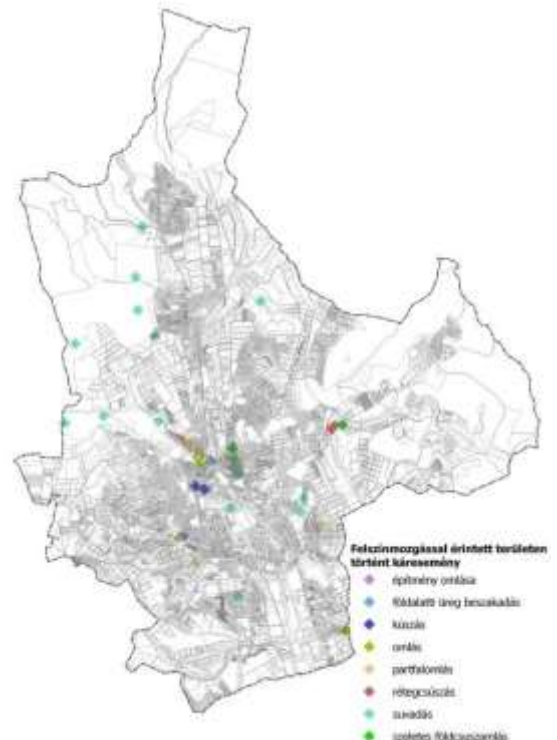
134. ábra x. ábra: Bal: HÉSZ 6. melléklet – Pincével érintett területek kivonata; Jobb: Barlangok felszíni védőövezete; Lent: Felszínmozgással érintett területeken történt káresemények ábrája

15.3.3. Barlangok

Eger közigazgatási területén az Országos Barlangnyilvántartás 11 db barlangot tart számon, melyek külterületen, a Bükk hegység hegylábi területein helyezkednek el. A barlangok felszíni védőövezetének kijelöléséről szóló 16/2009. (X. 8.) KvVM rendelet alapján Eger közigazgatási területén a 068/10, 085, 0335/29, 0335/42, 0354/2, 069 és 22207 hrsz ingatlanok, valamint a 077/4 hrsz ingatlan területéből 0,2 ha⁵⁹, illetve az 5488 hrsz ből 0,2 ha⁶⁰ kiterjedésű területegységek vannak meghatározva a barlangok felszíni védőövezeteként.

15.3.4. Felszínmozgással érintett területek

Eger közigazgatási területe földtani veszélyforrást jelentő felszínmozgásokkal érintett, amely területeken az elmúlt években számos káresemény (csuszamlás, suvadás, csúszás, omlás) történt (lásd mellékelt ábra; adatforrás: Lechner Tudás-központ Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága).

⁵⁹ az E749000-N291796, E748965-N291763, E748936-N291804, E748958-N291825 EOY koordinátájú töréspontok által határolt rész

⁶⁰ az E749494-N285294, E749493-N285361, E749524-N285341 EOY koordinátájú töréspontok által meghatározott határvonaltól északnyugatra fekvő rész

15.3.5. Földrengés által veszélyeztetett területek

Eger város területén nincs földrengésmérő állomás, a legközelebbi a Pizskés-tetőn található mintegy 60 km-re nyugati irányban. Magyarország Földrengési Információs Rendszere alapján az elmúlt 30 napban nem észleltek földrengést a település közigazgatási területén, térségében viszont észleltek az északról szomszédos Szarvaskő településeken.

15.4. Vízrajzi veszélyeztetettség

15.4.1. Árvízveszélyes területek

Az Országos Árvízi Stratégiai Kockázatkezelési Terv első felülvizsgálatának Stratégiai Környezeti Vizsgálata alapján a település közigazgatási területét átszelő Eger-patak töltésetetlen, azaz nyílt árterű kisvízfolyás, amelyen „már a néhány óráig tartó lokális, heves csapadék-tevékenység is kiválthat akár jelentős árhullámokat is. Az éghajlatváltozási előrejelzések ezen események gyakoriságának növekedésére utalnak. A jelenlegi védelmi rendszerek mellett az ilyen típusú kártételek növekedése várható. A nyílt árterű kisvízfolyások kockázatainak rangsorolása alapján 20 olyan terület van, ahol szükséges lehet valamilyen beavatkozás.” Az Eger-patak (VOR kód: AAA475) e lista első helyén szerepel, mint beavatkozást igénylő kisvízfolyás. A beavatkozások formái még nincsenek meghatározva, elsősorban záportározók, illetve töltések építése tervezett, valamint területhasználat váltás.

15.4.2. Belvízveszélyes területek

A belvízveszélyes területekről átfogó felmérést a Pálfai féle belvíz-veszélyeztetettségi térkép rögzít. A térkép szerint a település területét belvízi veszély nem érinti.

15.4.3. Árvíz és belvízvédelem

A települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelete a közepesen veszélyeztetett „B” kategóriába sorolja a várost, mert nyílt vagy mentesített ártéren fekszik, és amelyet nem az előírt biztonságban kiépített védmű véd.

15.5. Egyéb korlátozó tényezők

Kedvezőtlen morfológiai adottságok

Eger közigazgatási területén kedvezőtlen morfológiai adottságokra vonatkozóan nincs információ, adat.

Mélységi, magassági korlátozások

Eger területén mélységi, illetve magassági korlátozásról nincs információ.

Tevékenységből adódó korlátozások

Vízbázisok

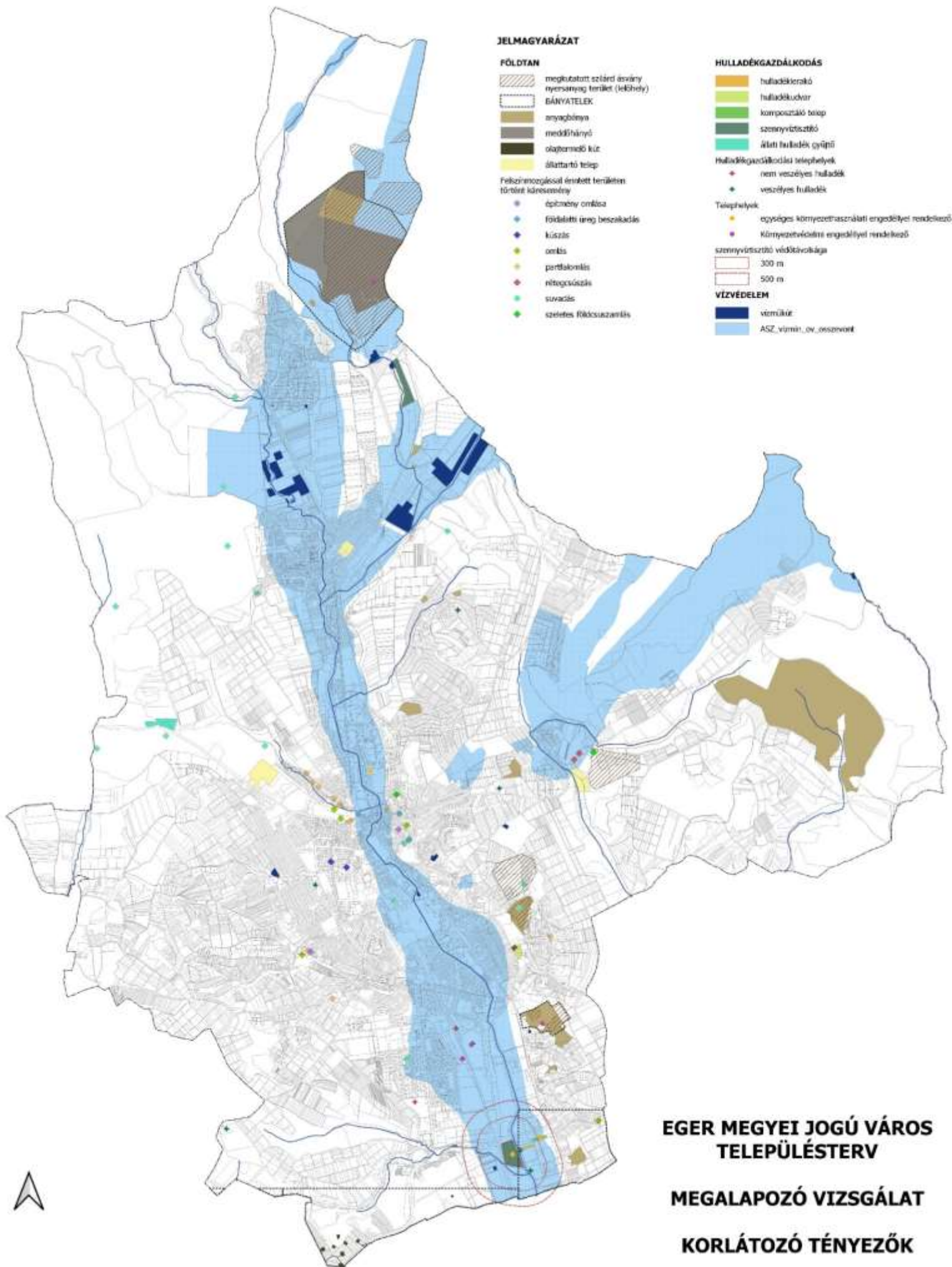
- A vízbázisok védelmének biztosítására a hidrogeológiai védőterületen belül előírt területhasznosítási korlátozást érvényesíteni kell.
- A hidrogeológiai védőterület vízügyi határozati kijelölésével nem rendelkező mélyfúrású kutak körül 10 m-es sugarú kört, belső védőterületként kell kijelölni és erre a belső védőterületre mindenkor előírt területhasznosítási korlátozást, figyelembe kell venni.

Közműlétesítmények

- Közművezetékek jogszabályokban előírt védősávjai, védőterületei
- Szennyvíztisztító védőtávolsága 300 m, 500 m
- Szennyvízáttemelő 20 m, illetve 150 m-es védőtávolsága

Közlekedési létesítmények jogszabályokban előírt védősávjai, védőterületei

**EGER MEGYEI JOGÚ VÁROS
TELEPÜLÉSTERV**

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

KORLÁTOZÓ TÉNYEZŐK

KÖRNYEZETVÉDELEM

II. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

A helyzetértékelés alapja a megelőző I.4.-I.14. részletes helyzetfeltáró fejezetek tartalma, amely részletesen bemutatja Eger MJV releváns, a fejezetcímeknek megfelelő helyzetét, az elérhető adatok és információk bázisán.

Az értékelés szintézis jellegű, szöveges, a fenti fejezetekben részletesen bemutatott tartalmaknak az összefoglalása, szintézise.

II.1. TÁRSADALOM

Demográfiai helyzet

Eger területe 104,7 km², lakónépessége 51 268 fő (2020), népsűrűsége 488,71 fő/km², amely az országos átlagot (104,6 fő/km²) jelentős mértékben meghaladja. Heves megye lakónépességének 18 %-a lakik Egerben. A település lakónépessége a 2001-es népszámláláshoz képest a 2011. évi népszámlálás időpontjában 2 505 fővel volt kevesebb. Eger népessége folyamatosan csökken az elmúlt harminc évben: 2001-ben 57 695 fő élt itt, 2020-ban már csak 51 168 fő. A népességcsökkenés a természetes fogyás és a negatív vándorlási különbözet eredménye.

A városban a 2010-2020 közti időszakban a természetes fogyás (az elveszületések és halálozások különbözete) -116 és -326 fő között ingadozott, minimumát 2011 és 2014-ben, maximumát 2020-ban érte el, az elmúlt évek tendenciáival ellentétben 2017 óta a fogyás mértéke nem mérséklődött.

Eger vándorlási egyenlege - vagyis az állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők és az onnan másik közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők számának különbözete – az elmúlt években ingadozást mutatott, lokális maximumát 2014-ben érve el (+5,9 ezrelék / ezer fő). Eger vándorlási egyenlegének változásai követi a járási és a megyei tendenciákat, azonban azokat nagyobb amplitúdóval. 2016 óta negatív az arányszám, ezer lakosra vetített értéke 4,3 ezrelékről 15,6 ezrelékre csökkent.

Egerben az aktív korú népesség (18-59 évesek) aránya 54%, ez az érték az elmúlt 20 évben 9 százalékpontot csökkent. A 15-64 éves korosztály aránya Egerben 62,6%, az Egri járásban 63,8%, tehát az Egri járásban kismértékben, de fiatalabb a társadalom, mint Egerben, ez első sorban az Egerből az agglomerációba költöző fiatalabb családoknak (Szarvaskő, Ostoros, Nagytálya) és a magasabb természetes népszaporulatnak köszönhető (Szúcs, Egerbakta, Kerecsend, Hevesaranyos).

A társadalom elöregedik, a 60 év feletti korosztály aránya az elmúlt 20 évben 19-ről 30%-ra emelkedett, a 14 év alattiak aránya 2020-ban 16%.

Az iskolázottság tekintetében mind Eger, mind az Egri járás értékei lényegesen jobbak az országos mutatószámoknál. Az egyetemi, főiskolai, egyéb oklevéllel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában mutató értéke 2011-ben 22,9% volt, míg az országos átlag 15,5%. Ugyanígy az érettségizettek 34,7%-os értéke is lényegesen magasabb az országos 27,5%-nál.

A 2011-es népszámlálási adatok alapján Eger lakosságának túlnyomó része (83%) magyarnak vallja magát. Egerben a második legnépesebb kisebbséget a romák alkotják, a lakosság 2%-a vallotta magát cigány (románi, beás) nemzetiségűnek - amely nagyjából félezer főt jelent -, és 1,4% más hazai nemzetiségűnek.

Kultúra, helyi identitás

Az egri identitástudat fontos részét alkotja a város történelmi múltja, építészeti és kulturális értékei, tágabb értelemben az Egri borvidék és borkultúra jelent közösségalkotó erőt.

A pezsgő kulturális élet közösségépítő hatással van a lakosságra. A 2008-ban alapított Egri Kulturális és Művészeti Központ a megye legnagyobb közművelődési intézménye, mely hat telephelyen működik (pl. Gyermek- és Ifjúsági Ház, Közösségi-, Alkotó- és Civil ház) és minden korosztály számára kínál művészeti és kulturális programokat közösségépítés céljából. Egerben egy színház (Gárdonyi Géza Színház) és két gyermekszínház (Harlekin Bábszínház, Babszem Jankó gyermekszínház) található, emellett két mozi működik, a Cinema Agria és az Uránia Mozi és Rendezvényközpont, melyek egyre több kulturális közösségi programot szerveznek a város életében.

Fontos közösség-szervező erővel bír a város és térsége nagy hagyományokkal és múlttal rendelkező fürdő-kultúrája is.

Eger Érsekségi központként is fontos kulturális- és közösség-szervező szerepet tölt be hitéleti tevékenységek révén, nem csak a helyi lakosság számára, hanem a megyehatáron túl is.

Járási viszonylatban erős a lokálpatriotizmus, de a bor-, szőlő- és gasztrókultúra összeköti a lakosságot, melyhez számos rendezvény, piac és tematikus program is kapcsolódik a térségben.

Vonzáskörzet, ingázás

Az egri vonzáskörzet jóval kiterjedtebb, mint az Egri járás területe, összesen 81 települést foglal magába, ami jóval meghaladja a vonzáskörzetekbe tartozó átlagos településszámot (38 db). Jól jellemzi Eger munkaerőpiaci központi szerepét, hogy a közeli Miskolc vonzáskörzete ugyan jóval nagyobb, ugyanakkor Miskolcra is jelentősebb létszám ingázik Egerbe. Eger munkaerőpiacán 2011-ben 22 682 fő helyben lakó munkavállaló volt, ebből 14% ingázott el Egerből napi szinten. Az Egri járás településeiről az ingázók 90%-a Egerbe ingázik (6645 fő); Heves megye járásai közül (a munkaerőpiaci vonzáskörzet alapján) leginkább a BÉlapátfalvai, Füzesabonyi, Hevesi és Pétervásárai járásokból ingáznak Egerbe, az ottani ingázók 70%-a Egerbe jár dolgozni.

Társadalmi konfliktusok

2019-ben Egerben a nettó havi összjövedelem a háztartások 40%-ban 301-500 ezer Ft között mozgott, 26%-ában 201-300 ezer Ft-os sávban alakult, a háztartások 11%-a 500 ezer Ft-nál is többet keresett. A jövedelmi viszonyok kedvezőbbek a vizsgált középvárosok átlagánál, térbeli megoszlását tekintve pedig a legmagasabb jövedelemmel rendelkezők aránya a centrumban a legmagasabb, a magasabb jövedelműek a városközpontban és az átmeneti zónában élnek és a peremtérségek felé csökken az átlagos jövedelmi sáv, és a külvárosban jelennek meg a 101-200 ezer Ft háztartási jövedelemből élők (22%) és a 100 ezer Ft vagy kevesebb jövedelemből élők (lakosság kb. 1%-a). Egerben a megkérdezettek közel 70%-a válaszolta, hogy beosztással, de jól kijönnek a jövedelmükből. (Schuchmann Júlia: Egy „élhető” középváros – Eger, 2020, pp. 172-173).

A társadalmi rétegződés összességében kevés konfliktust okoz, mivel kevés a találkozási pont a legmagasabb és legalacsonyabb jövedelműek között. Konfliktusok jellemzően az alábbi területen tapasztalhatók:

Turizmusban érdekelt vállalkozások, szervezetek és a lakosság - a lakosság érzékelése szerint túlturizmus (overtourism) alakult ki a városban, sokat szemetelnek, zajosak és tömeget eredményeznek különösen a belvárosban. Probléma a turisztikai főszezon esti aktív életének és a vállalkozások igényeinek összehangolása a helyben lakók életvitelével. Ezért a vendéglátóhelyeknek (teraszoknak) be kell zárniuk este 10-kor, ami viszont a szolgáltatási palettát gyengíti.

Parkolás: belvárosban nagyon kevés parkolóhely áll rendelkezésre, különösen az utóbbi évtizedekben folyamatosan növekvő lakossági autók számának tükrében, emellett a turisták is foglalják a parkolóhelyeket. Katona József téren és a Kertész utcánál is létesült parkolóház, azonban ezek kapacitása sem oldja meg a problémát. Egyesek szerint a belvárosból teljesen ki kellene tiltani az autós forgalmat, mások szerint további parkolóházakat kell létesíteni.

A civil szféra a lakosság számára sok szempontból kevésbé érzékelhető Egerben, főként szociális területeken nehezen érik el a lakosságot, az Önkormányzat részéről pedig intenzívebb együttműködést várnak. A civil életben jelentős szerepet tölt be az Egri Civil Kerekasztal fóruma.

Esélyegyenlőség, humán közszolgáltatások

Szociális intézmények rendelkezésre állnak, civil szervezetek segítik az önkormányzat munkáját. Az ágazatban általános a kapacitás- és munkaerőhiány. Szorosabb együttműködés szükséges a szereplők között (közös adatbázis, tudásmegosztás), komplex programok kidolgozása szükséges.

2021-ben került megújításra Eger MJV Önkormányzatának Esélyegyenlőségi programja, melyben kiemelt figyelmet fordít a mélyszegénységben élők, a romák, a gyermekek, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők helyzetére.

Az Önkormányzat a tulajdonában álló lakásokat bérbe adás vagy használatba adás útján hasznosítja. Alapesetben a kijelölt lakásokat piaci alapon kell bérbe adni.

Költségelven kell bérbe adni az állami támogatással épült és a szerződés szerint csak költségelven hasznosítható lakásokat és a költségelven bérbe adhatóvá minősített lakásokat. A fentiekén kívül a lakásokat költségelven vagy szociális helyzet alapján lehet bérbe adni.

Marginális helyzetben lévő lakosok körében tartós munkanélküliség, szakképzettség hiánya jellemző, megélhetési és lakhatási problémákkal küzdenek. Gyermekeik iskolai lemorzsolódása magasabb arányú, képzésük elősegítése indokolt. Komplex programmal lehet segíteni helyzetükön. A nők helyzete a munkaerőpiacon rosszabb a férfiakénál, komplex programokkal lehet ezen segíteni (napközbeni gyermekelhelyezés, képzés, szemléletformálás férfiak, vállalatok körében), így a gyermekvállalási kedv is nőhet.

Idősek növekvő aránya mellett a közterület, közlekedés, köz/szolgáltatások használatának akadálymentessége, biztonságosabbá tétele, szemléletformáló akciók szervezése, jelzőrendszer fejlesztése segíthet helyzetükön. Szociális étkeztetés, nyugdíjas szövetkezet segíthet életminőségükön.

Fogyatékkal élők és gondozóik megsegítése, mentális és szolgáltatási támogatása szükséges. Komplex, teljeskörű akadálymentesítés, a csoport „láthatóvá” tétele (gyengénlátók, siketek, értelmi fogyatékosok, mozgáskorlátozottak stb.) média figyelemmel, nyilvános rendezvényeken stb.

Szociális bérlakás bérlésére jogosult az igénylő, ha jövedelme, vagyona alapján szociális lakbér megállapítására jogosult, és az egy fogyasztási egységre jutó havi nettó jövedelme eléri az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét. A rászorulóknak száma nagyobb, mint az igénybe vehető szociális bérlakások száma.

II.2. HUMÁN INFRASTRUKTÚRA

Munkaerőpiac, humán erőforrás

Az egri gazdaság – hasonlóan az országos helyzethez – munkaerőhiánnyal küzd. A 2022. január-i 3,6% körüli országos munkanélküliségi ráta közel áll a teljes foglalkoztatottsághoz, ami, társulva az éppen felfutó gazdasági teljesítménnyel mindenképp a munkaerőpiaci kereslet-kínálati egyensúly megbomlásához vezet. Ez kiterjed mind a létszámgigényekre, mind a munkaerő minőségi jellemzőire.

Egerben a napi beingázók igen jelentős szerepet játszanak a helyi munkaerőpiacon. A 2011. évi népszámlálás szerint mintegy 19 ezer fő alkotta az Egerben lakó és dolgozó bázist (és kb. 3 ezer fő elingázott a városból), amihez a KSH által lehatárolt Egri munkaerőpiaci vonzaskörzetből mintegy 16 ezer fő beingázó jött hozzá. Mivel 2011 óta a foglalkoztatás szintje jelentősen javult és a munkanélküliség igen alacsony szinten van, ehhez további 10-30% munkavállalót lehet számítani.

A munkaerőhiány problémái tekintetében a minőségi problémákra megoldás a képzés feltételeinek javítása, a béremelés, a duális képzések folytatása stb. A létszámgondokat – tartósan fennálló piacképes kereslet esetén – csak vendégmunkások alkalmazásával lehet majd megoldani, mivel az egri munkaerőpiacra napi szinten ingázók száma sem lesz növelhető. Ez ugyanakkor újabb kérdéseket és problémákat fog fölvetni, különösen nagyobb létszámú, tartósan megtelepedő, ideiglenes szállásokat igénylő, leginkább külföldi vendégmunkások megjelenése esetében. Jelenleg ilyen kapacitások nem állnak rendelkezésre jelentősebb férőhelyszámmal.

Eger munkaerőpiaci kínálatára jellemző a képzettségi szint növekedése mind közép, mind felsőfokú szinten. A legutóbb (2011 évi népszámlálás) adatai szerint a felsőfokú végzettségűek aránya Egerben jelentősen meghaladta az országos átlagot.

A kedvezőtlen demográfiai trendek Egerben is érvényesülnek, a népesség fogy és elöregedik, mind kisebb arányú a fiatal népesség. 2010 óta minden évben jellemző volt a természetes fogyás és 3 év kivételével a vándorlási egyenleg is negatív volt – ez utóbbi kedvezőtlen tendencia 2018 óta jelentősen erősödött. Mindez a munkaerőpiacot is érinti, hisz jellemzően a fiatalabb és képzettebb generációk vándorolnak el.

A kedvezőtlen tendenciák mellett a vándorlási folyamatokban két reménykeltőbb is kimutatható: egyrészt, hogy a jelentős, nagyságrendileg évi 3 ezer fő körüli elvándorlás hasonló létszámú (de azt el nem érő) betelepülés kompenzálja; másrészt, hogy az Egerrel szomszédos több településen jelentős vándorlási többlet jelentkezik (Szarvaskőn pl. +55%), ami arra utal, hogy az elvándorlásnak legalább

egy része agglomerációs kiáramlás (ennek oka lehet a jelentős ingatlanár növekedés a városi területeken, de a Covid okozta vidékre települési tendencia is), és az ebben érintettek az egri munkaerőpiac szempontjából nem vesznek el.

Hozzá kell tenni, hogy Eger jellemzően vonzó lakóhely és letelepedési célpont, nyugodt, hangulatos kisvárosias életminőséget biztosít, amely – versenyképes munkahelyi ajánlatokkal – akár más, nagyvárosi, sőt budapesti munkavállalók (családok) számára is perspektíva lehet, amire vannak példák.

Humán infrastruktúra

Eger MJV-ban az oktatási infrastruktúra minden szinten teljeskörű megtalálható. Az egyházi kezelésben lévő oktatási intézmények fejlesztése révén a jövőben akár kapacitásfölöslegek is kialakulhatnak.

A középszintű oktatási intézmények és a nagyobb gazdasági szereplők – iparvállalatok – között duális képzési formák is működnek, ami jelentősen növeli a tanulók majdani munkaerőpiaci versenyképességét, a cégek számára pedig a képzett és alkalmas munkaerőutánpótlás garanciáját jelenti.

A közoktatási intézményekben a digitális infrastruktúra fejlesztése, bővítése szükséges a versenyképes tudás és ismeretek átadásához. Az eszközállomány is megújításra, bővítésre szorul.

A gazdasági-ipari vállalatok részéről fölmerül az igény felsőfokú műszaki képzésre és innovációs együttműködésre az Egyetemmel.

II.3. GAZDASÁG

A helyi gazdaság általános helyzete, szerkezete és a gazdasági infrastruktúra helyzete, beruházások

Eger MJV gazdaságának gerincét az ipar adja, ezen belül is kiemelten a jármű- és gépipar, a feldolgozóipar és az élelmiszeripar. Jellemzően KKV-k és kevés nagyvállalat működik Egerben e szektorokban, sok közülük külföldi tulajdonban van. Az egri ipar erősen exportorientált, ennek megfelelően magas technológiai szinten zajlik a termelés és a versenyképességet a világpiacon kell érvényesíteni.

A város ipara döntően a Déli ipartelepen, az Egri Ipari Parkban (EIP), és közvetlen környezetében koncentrálódik. A magántulajdonban lévő ipari területe jelenleg 110 ha. Az iparterületen teljes infrastruktúra (víz, szennyvíz, gáz, elektromos áram, telefon, iparvágány) került kialakításra. A park kb. 50 vállalkozásának összes dolgozói létszáma mintegy 4500 fő, a cégek 2020. évi összesített árbevétele több mint 270 milliárd forint, amelynek 90%-a export. Az ipari parkba betelepült vállalkozások 80%-a mikro, kis- és középvállalkozás, 20%-a nagyvállalkozás. Az ipari parkban magánvállalkozások csarnokai, irodaépületei találhatóak, innováció-technológiai központ, inkubátorház nem működik a parkban és a városban sem találhatóak meg a helyi gazdaságfejlesztésnek ezen intézményesített egységei. A városban zajló ipari innovációs, termékfejlesztő, a technológiai megújulást szolgáló fejlesztések és

tevékenységek kivétel nélkül a magántőkéhez, döntően a jelentősebb KKV-khez és nagyvállalatokhoz köthetők. Az ipari park 96 %-ban betelt, a Déli iparterületen már nem lehet nagyobb területet biztosítani a részére. Az Egri Ipari Park Andornaktálya felé szeretné bővíteni a meglévő területeit, itt közel 25 ha területtel bővílné az ipari park területe.

A kereslet-kínálat kérdésében fontos megjegyezni, hogy folyamatos az érdeklődés az ipari parkba való letelepedés iránt, de azt az EIP a fenti okokból nem tudja fogadni. A város ipara fejlesztése érdekében kiemelt prioritás a működőtőke befektetők letelepedési feltételeinek megteremtése.

A város északi, Felnémet felé eső területein egy kereskedelmi-szolgáltató övezet alakult ki, ahol hipermarketek, egyéb bevásárlóközpontok telepedtek meg. Termelő beruházás ebben a térségben nem működik. Az északi gazdasági területeken van még lehetőség egy második ipari-kereskedelmi zóna kialakulására.

A nemzetgazdasági ágazatok szerinti bontásban a legtöbb (működő és regisztrált) társas vállalkozás a Kereskedelem, gépjárműjavítás területen volt 2020-ban 465 db működő gazdasági társasággal. Ezt követte a Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység ágazat 414 db, majd pedig a Bányászat, kőfejtés, feldolgozóipar, stb. nemzetgazdasági ág 230 db működő társas vállalkozással.

A szolgáltatások köréből kiemelkedik a turizmus, amelynek fő gazdasági szereplői egyrészt a fürdők és szállodák, egyéb szálláshelyek, másrészt az éttermek és vendéglátással, rendezvényszervezéssel is foglalkozó borászatok. Ezek a város különböző területein elszórtan található meg, illetve tradicionális tömörülése a borászatoknak a Szépasszonyvölgy. A minőségi éttermek és szállodák döntően a patinás belvárosi környezetben és közvetlen környezetében működnek.

A piaci jellegű, a vállalkozások számára szükséges szolgáltatások köre Eger MJV-ban teljes körűnek mondható, a városon belül minden ilyen jellegű tevékenység elérhető:

- Banki, pénzügyi szolgáltatások, hitelek, biztosítás.
- Pályázati tanácsadás, pályázatírás.
- Könyvelő, könyvvizsgáló, pénzügyi tanácsadó, adótanácsadó.
- Jogi tanácsadás, ügyvédi iroda.
- Vállalkozások alapműködéséhez szükséges kiskereskedelmi kínálat.
- Piaci jellegű oktatás-képzés, továbbképzés.
- Irodabérlés, működtetés, létesítménygazdálkodás (facility management).
- Stb.

Az innovációs tevékenységeket támogató, közszféra alapú intézményrendszer városi létrehozása még nem történt meg, nincs a kezdő vállalkozásokat, start-up-okat támogató inkubátorház, technológiai központ.

Szintén hiányzik a közszféra részéről a helyi és térségi termelőket, kézműves termékeket előállítókat, illetve a kulturális és kreatív gazdaság (CCI) szereplőit ösztönző, támogató intézmény, rendezvények, a helyi kínálatot a fogyasztókhoz eljuttató transzfer tevékenység és szervezeti-intézményi háttér.

A megyei szintű adatok szerint (KSH) Heves megyében a gazdasági szervezetek 2018-ban 178 Mrd Ft, 2019-ben 171 Mrd Ft, 2020-ban 138 Mrd Ft értékű beruházást valósítottak meg.

A város legnagyobb ipari vállalata a ZF Hungária Kft., amely 2017-ben mintegy 100 millió eurós (mintegy 31 Mrd Ft-os) autóipari termelő beruházást⁶¹ valósított meg, és 2018-ban meg is kezdődött a ZF 8HP automataváltók összeszerelése, 2019. július elején pedig elkészült a százezredik darab. Az új üzletág révén több mint nyolcszáz új munkahelyet teremtett a vállalat. 2019-ben újabb modern, komplex szerelősort helyeztek üzembe a személygépkocsi termelési területen, ami további jelentős kapacitásbővülést és forgalomnövekedést biztosít a ZF Hungária számára.

A svájci RUAG Aerostructures 2017-ben valósított meg 2 Mrd Ft-os beruházást⁶² Egerben. A cég az egyik legjelentősebb repülőgépipari alkatrészgyártó vállalat, svájci és németországi üzemei után Egerben hozta létre harmadik gyártóegységét. A fejlesztés eredményeként összesen 180 munkahely jön létre 2017 év végéig.

2021-ben az amerikai Emerson⁶³ valósított meg 4,5 Mrd Ft értékű beruházást egri telephelyén (Emerson Automation FCP Kft). Az 10 500 m²-es csarnokban nemcsak gyártás, hanem komoly fejlesztés is zajlik majd, hiszen fejlesztési központként Eger lesz a felelőse a cég pneumatikus henger gyártásának.

A Stühmer Kft.⁶⁴ az Eger szomszédságában található Makláron valósít meg 2021-ben bejelentett, mintegy 400 m²-os beruházást, amely révén a Stühmer a kézműves bonbonok gyártókapacitását háromszorosára, míg a cukrászsüteményekét duplájára növeli.

Helyi gazdaság és vállalkozásfejlesztés, innováció, ezek szervezeti-intézményi rendszere

Önkormányzat

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése, annak bizottságai és a polgármester, Eger MJV Alapokmánya alapján együttműködik a gazdasági kamarákkal és a hegyközséggel.

Az Egri Ipari Park létrejöttében, infrastruktúra fejlesztésében nagy szerepet vállalt az Önkormányzat. 1997. áprilisában új tulajdonosként lépett be Eger MJV. Önkormányzata, 2002-ig volt tulajdonrésze. A cég nevét Egri Ipari Park Kft-re változtatták, székhelyét Egerbe áthelyezték. A cég 1997-ben elnyerte az ipari park címet, a kezdeti 14 ha-ról területe 110 ha bővült. A területeken teljes infrastruktúra (víz, szennyvíz, gáz, elektromos áram, telefon, iparvágány) került kialakításra. Az ipari park területén több mint 50 vállalkozás települt be, a több nagyvállalkozás közül kiemelendő a német tulajdonban lévő ZF

⁶¹ <https://egerhirek.hu/2018/09/06/unnepelyesen-atadtak-a-zf-uj-gyartocsarnokat/gazdasag/egerhirek>

⁶² <https://hipa.hu/uj-divizioval-bovit-magyarorszagon-a-ruag>

⁶³ <https://egriugyek.hu/eger-ugye/gyarbovites-egerben-ketszaz-uj-munkahely-jon-letre-a-negy-es-fel-milliardos-beruhazas-utan>

⁶⁴ <https://www.hellovidek.hu/gazdasag/2021/04/17/millios-beruhazas-egerben-boviti-kapacitast-a-stuhmer-kft>

Hungária Kft., amely sebességváltók gyártásával foglalkozik, valamint az Automotive Steering Column Kft., amely a Robert Bosch Automotive Steering Kft. leányvállalata.

Az M3-as autópályát Eger városával összekötő M25-ös autóút, mely kapcsolódik az ipari parkhoz, 2020. évben átadásra került, ezáltal még vonzóbbá tette Eger várost és térségét a befektetni szándékozók körében.

Uniós forrásból valósult meg Déli Iparterület Fenntartható Városi Közlekedésfejlesztése, mely keretében Fenntartható Városi Mobilitási Tervek készülnek a városi közlekedésfejlesztési beruházások megalapozására, valamint fenntartható közlekedés feltételeit megteremtő és erősítő közlekedésfejlesztés megvalósítása, amely hozzájárul az élhető városi környezet kialakításához: Kistályai út és ezzel együtt a déli iparterület fenntartható közlekedésfejlesztése, ezen belül kerékpáros útvonalak kialakítása.

Turizmusfejlesztés és településfejlesztés kapcsolata szoros, a belső városrész rehabilitációja (pl. közterület és közbiztonság fejlesztése, önkormányzati attrakciók, kulturális rendezvényhelyek fejlesztése) vonzóbbá teszi a desztinációt, közvetve fellendíti a turisztikai vállalkozások működését.

Az északi ipari területek potenciáljának kiaknázásában eltökélt az önkormányzat, itt elsődleges célfeladat az elkerülő út megépítése lesz.

A fentiekén kívül aktív vagy szoros együttműködés nem tapasztalható a település- és a gazdaságfejlesztés keretében.

K+F+I, innováció, hálózatok

A város tudás és innovációs potenciálját az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem jelenti, amely régiós szinten is jelentős oktatási és képzési központ. Ugyanakkor portfóliójában nem található műszaki képzés, amely a helyi ipari szereplőkkel való együttműködések alapja lehetne. A helyi műszaki képzés mind a műszaki felsőfokú képzés, szakember utánpótlás, mint a potenciális innovációs együttműködések révén jelentős lendületet adhatna a városban az innovációs szint növekedésének. Eger, mint térségi centrum nagyvállalatai a környék műszaki képzéssel is rendelkező egyetemei által nyújtott K+F+I szolgáltatások rendszeres megrendelői.

A helyi gazdaságban fellelhető innovációk, innovatív tevékenységek szinte kivétel nélkül a magángazdaság piaci tevékenységei részeként működnek. A városban nem található innovációs központ, inkubátorház, technológiai központ. Elsősorban a vezető vállalkozások esetében található meg ezek a tevékenységek, a jármű- és gépgyártás (ZF Hungária Kft.), fémfeldolgozás, gépi berendezések, eszközök gyártása területén. Az amerikai Emerson jelenleg építi ki egri telephelyén fejlesztő központját. Sajátos innovatív „színfolt” a város iparában egy világszínvonalú orvosi-gyógyászati eszközöket, berendezéseket fejlesztő és gyártó vállalkozás (Sanatmetal Kft.).

Gazdasági innovációnak tekinthetők a helyi borkultúra minőségjavító, a versenyképességet és az értékállóságot célzó törekvései is. A borászatban a hagyományt és a modern technológiákat kell ötvözni, és megfelelni a pici igények, divatok változásainak is. Mindez folyamatos megújulást, technológiai és tudásbéli fejlesztést, innovációt igényel a borászatok részéről, és nem csak a szőlészet és a borkészítés, de a marketing, a csomagolás, az értékesítési csatornák tekintetében is.

Eger MJV tagja az Északkelet-magyarországi Gazdaságfejlesztési Zónának, amely stratégiai célkitűzési között kiemelt szerepet szán az innováció fejlesztésének a megyei jogú városokban. A Zóna jövőképeben megfogalmazásra került, hogy a térség innovációs ökoszisztémája „a magas hozzáadott értéket teremtő befektetők, a betelepülő vagy újra befektető nagyvállalatok és KKV-k számára” többek között biztosítja az „iparterületeket, logisztikai hátteret, beszállítói vállalkozói kört”, valamint „szakképzett munkaerőt, oktatási, kutatási és fejlesztési szolgáltatásokat, innovációs és tudományos környezetet” továbbá az „üzleti környezetet támogató infrastruktúrát”.

„A zóna megyei jogú városai kiemelten támogatják a zóna felsőoktatási intézményeinek K+F+I tevékenységét erősítő laboratórium és technológiafejlesztését, a városokban működő felsőoktatási intézményekhez kapcsolódó Science Parkok megvalósulását.”

Eger városban a helyi gazdaság versenyképességét segítő, támogat megalapozó hálózati modellek jelenleg nem épültek ki, nem működnek. E hálózatok fő elemei a piaci szereplők, a gazdasági kamarák, az oktatás-kultúra és kutatásintézményei, az önkormányzat és a kapcsolatokat menedzselő-működtető szervezet. Jelenleg e teoretikus szereplők közül a menedzselő szervezet és a műszaki képzés/kutatás intézményei is hiányoznak, a meglévő szereplők között pedig nem a kellően intenzív szinten jellemző a szervezett, intézményesített információcsere, partnerség, együttműködés.

A vállalkozásfejlesztés, gazdaságösztönzés legfőbb szervezete a Heves Megyei Kereskedelmi és Iparkamara. A HMKIK folyamatosan tájékoztatja tagságát a gazdasági eseményekről, tudnivalókról, és minden eszközzel igyekszik támogatni a helyi gazdasági élet szereplőit. Vállalkozásösztönző tevékenysége az üzleti partner kereső szolgáltatás, amelynek fő elemei:

- Gazdálkodó szervezetek lekérdezhető nyilvántartása
- Vállalkozói piactér
- Üzleti partnerkereső adatbázis
- Építőipari kivitelezői nyilvántartás
- Exportőr kalauz
- Magyar exportőr adatbázis
- Külpiaci üzleti partnerkereső

A HMKIK intenzíven részt vesz a gazdasági szereplők igényeit kielégítő oktatás-képzési tevékenység szervezésében és megvalósításában. Kamarai szervezésben folyik többek között:

- Különbféle szakképzések
- Pályaorientációs tanácsadás
- Gyakorlati képzőhelyek ellenőrzése
- Ágazati alapoktatás és vizsga
- Duális diploma
- Mesterképzés és mestervizsga

- Szakmai vizsgák
- Kamarai gyakorlati oktatói képzés
- Szakmai versenyek

Eger MJV városszerkezetéről elmondható, hogy annak ellenére, hogy több szomszédos kistelepüléssel is összevonásra került az idők folyamán (Felnémet, Almagyar, Almár stb.) máig egyközpontú településnek tekinthető. A történelmi városközpont, mely a különböző ellátási szintű funkciók hordozója, a külső városfal elbontása után (XVIII. század) folyamatosan hozzáépültek a többnyire lakófunkcióval rendelkező hóstyák, majd az azokat körülvevő újabb, kertvárosias lakóterületek. A II. világháború utáni, a kialakult településszerkezetet figyelmen kívül hagyó telepszerű beépítések Egert sem kímélték, így több városrészben megtalálhatók, de Felsővárosban uralkodók.

Eger városa az építészeti megjelenés, a település morfológiai adottságai, a jellemző beépítési mód, az épületek szintszáma és a telkek beépítettsége alapján heterogén képet mutat, melyet az egyes városrészek beépítési jellemzői és azok közötti különbségek is jól mutatnak. Az egyes elkülönülő szerkezeteket és építészeti jellegzetességeket minden esetben az adott terület beépítésének kora határozza meg. Megfigyelhető, hogy a város egyes területein a korábbi telekszerkezet sűrűsödése, átépülése kezdődött meg mintegy lassan felszámolva a hagyományos mintákat (pl. Maklári hóstya, Tihamér egyes részei). A beépítettség szempontjából elmondható, hogy a Belvárosban és környezetében jellemző a magas arányú beépítettség és a túlépítettség, mely a településközponttól kifelé haladva fokozatosan csökken, majd a külterületek nagy részén – a belterületektől élesen elválva – megszűnik.

A város történeti fejlődése az Eger-patak alkotta völgy és a környező domborzati viszonyok miatt többnyire észak-dél irányú. Felnémetet, mely elsősorban lakófunkciójú, és Eger központját ma keskeny „beépítési csatorna” köti össze, ahova nagyobb gazdasági területek is települtek. Az épített és természeti környezet által szabott határok ugyanis a jelentősebb gazdasági területeket kiszorították a város északi és déli határaitra (pl. Déli iparterület).

A település belterülete a közlekedési, vasúti és a csekély számú zöldterületet kivéve beépítésre szánt, többnyire beépített terület. Új fejlesztési, beépítésre szánt területek a külső városrészekben és azok határaiban, a belterület mentén található. Ennek egyrészt a természeti adottságok, másrészt a meglévő beépítés korlátozó hatása az oka, hiszen a település jellegzetes beépítési sűrűsége és karaktere – pl. alacsony szintszám - megőrzendő.

A város külterületének jelentős része mezőgazdasági terület, melynek nagy hányadát a borvidéki mezőgazdasági és kertés mezőgazdasági területek adják. Ezeken a szőlőművelésen túl a pincészetek, a vendéglátó, a zártkerti és néhol a lakó funkció is megtalálható. Eger északi és keleti részén továbbá nagy, egybefüggő – és több esetben valamilyen oltalom alatt álló – erdőterületek húzódnak, de a külterületeken kaptak helyet olyan különleges funkciók is, mint: honvédelem, bánya, hulladéklerakó stb.

Egerben mind a lakók ellátása és a közösségi lét, valamint az idelátogatók (turizmus) szempontjából a Belváros kiemelkedő szerepű, mint kulturális, intézményi (oktatási, egészségügyi, igazgatási), egyházi és történeti központ. Szerepéből az évek alatt mit sem vesztett. Ugyancsak a Belváros és környéke területén található a legtöbb védett épített érték, - az Egri Vár pedig nemzeti emlékhely is -, melyek európai szinten is kiemelkedőek és ezáltal a nemzetközi érdeklődésnek is tárgyát képezik. Eger sajátos karaktere – a középkori utcahálózat, a török emlékek, a barokk építészeti kultúra, valamint az egyedi intézmények – igen keresettek. Meg kell említeni ugyanakkor az egri fürdőkulturát is, mely gyógy- és

termálvizeivel vonzza az idelátogatókat, valamint a pincészeteket (pl. Szépasszonyvölgy), melyekben a méltán híres egri borok kaphatók.

Eger város járási és megyei központként jelentős regionális szerepkörrel rendelkezik, melyet magas színvonalon kiépített – részben öröklött és nagy hagyományokkal rendelkező, részben folyamatosan bővülő -, az átlagos megyeszékhelyeket meghaladó minőségű és bőségű intézményhálózattal lát el. Különösen kiemelendő az igazgatási, egyházi, idegenforgalmi szerepköre, de „iskolaváros” -ként is számon tartják.

II.4. A KÖRNYEZETI ÁLLAPOT JELLEMZŐI, A TÁJI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK ÉS ÖRÖKSÉG, JELLEMZŐ TÁJKARAKTER, ZÖLDINFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT

4.1. Táj- és természetvédelem

Eger nagy történelmi múlttal rendelkező település, táji és természeti adottságainak köszönhetően nemzetközi hírű borvidéki település és fürdőváros.

Az elmúlt két évszázadban a táj szerkezeti értelemben megőrizte eredeti formáját, nem alakult át nagymértékben. Fő szerkezeti elemei – a közlekedési vonalak, a vízfolyások, a völgyek és az erdőfoltok.

Az erdőterületek aránya a település fejlődésével párhuzamosan fokozatosan csökkent, de a peremhegyek továbbra is erdővel borítottak, részben természetvédelmi oltalom alatt állnak, ugyanakkor intenzív erdőgazdasági hasznosítás színterei. A hegylábi és dombvidéki területeken a szőlőművelés dominál. A kiterjedt zártkert jellegű területek egykor a kertművelés és gyümölcsstermesztés helyszínei voltak. Napjainkra egyre több területen hagyják fel a művelést, teret adva az inváziós és tájidegen fajok terjedésének, s veszélyeztetve az ott lévő tájértékeket (pl. kaptárkövek) és értékes élőhelyeket.

A város közigazgatási területén az I. és II. osztályú borszőlő termőhelyi kataszterben nyilvántartott területek aránya magas, az országos gyümölcs termőhelyi kataszterben szereplő területeké alacsony.

A Heves Vár, egyei Kormányhivatal Földhivatal Főosztály előzetes tájékoztatása alapján a közigazgatási területen a 3. és 4. minőségi osztályú gyümölcsös, a 3. és 4. minőségi osztályú kert, az 1., 2., 3., 4. és 5. minőségi osztályú szántó, az 1., 2., 3. minőségi osztályú szőlő, a 2., 3., és 4. minőségi osztályú legelő, a 3. és 4. minőségi osztályú rét, az 1., 2. és 3. minőségi osztályú fásított terület művelési ágú területek átlagosnál jobb minőségű termőföldnek minősülnek.

A tájképvédelmi terület övezete a közigazgatási terület jelentős részét – a belterület és a Berva-völgyi mészkőfejtő kivételével – lefedi.

A közigazgatási területen a nemzetközi, országos és helyi jelentőségű védett természeti területek, értékek száma magas, valamint Eger gazdag természeti és kulturális örökségének köszönhetően sok egyedi tájértékkel rendelkezik.

4.2. Zöldinfrastruktúra hálózat

A település zöldinfrastruktúra hálózatának elemei a közterületeken kialakított közcélú zöldfelületek (közparkok, közkertek), a jelentős zöldfelületű létesítmények (pl. különleges területek – temetők, oktatási- és egészségügyi létesítmények kertjei), a lakókertek, külterületen az erdő- és mezőgazdasági területek (kertes területek), valamint a vonalas zöldfelületi elemek (utakat, vízfolyásokat kísérő gyepes, illetve fásított zöltsávok, fasorok).

A település közigazgatási területét észak-déli irányban kettészelő Eger-patak a település zöldfelületi rendszerének egyik legjelentősebb eleme. Csaknem egy évtizede egy nagyszabású projekt keretében sor került az Eger-patak belvárosi szakaszának patakmeder rekonstrukciójára, biztosítva a patak menti gyalogos és kerékpáros használatot. Ez a komplex fejlesztés hozzájárult az élhetőbb belvárosi környezet kialakításához, mely a jövőben tovább erősíthető a telektömbök belsejében, az udvarokban lévő zöldfelületek megőrzésével, zöldfelületi fejlesztésével, fásításával, növelve a kondicionáló felületek mennyiségét és hozzájárulva a környezetminőség javításához.

A zöldfelületi borítottság Eger közigazgatási területén nem egyenletes: a történelmi belváros területén a sűrű, szűk utcahálózatú, jellemzően zárt sorú beépítés következtében alacsonyabb, míg a belvárostól távolodva a kisvárosias lakóterületektől a külterület felé egyre magasabb. A Belvárost övező kisvárosias lakóterületek zöldfelületi borítottsága alacsonyabb, jellemzően a hátsóterek alkotta tömbbelsőkből alakult ki többé-kevésbé összefüggő zöldfelület, melynek megőrzésére törekedni kell. A kertvárosias lakóterületeken a telkek nagy része növényzettel borított, így biológiailag aktív felületként rendkívül jó kondicionáló hatással rendelkeznek.

A meglévő közparkok, közkertek a sokrétű funkció (díszkert, rekreáció, sport és közösségi) következtében időszakosan túlterheltek. A jelentős zöldfelületű különleges területek is a települési zöldfelületi rendszer értékes elemei kondicionáló szerepük és változatos használati jellegük végett.

Eger Város Önkormányzata a településen lévő értékes faegyedeit, fasorait helyi szintű természetvédelmi oltalom alá helyezte. A belterületi vonalas zöldfelületi elemeknél az elmúlt években több esetben történt fasorpótlás vagy fafajcsere.

Az ökológiai hálózat nagyobb, összefüggő elemeit (magterületeit) összekötő vonalas jellegű zöldfelületi elemei sokfelé hiányoznak.

Összességében Eger település zöldfelületei minőségi szempontból megfelelőek, mennyiségi szempontból települési szinten vannak hiányok. Ezt azonban részben kompenzálja a Bükkalja és a Bükk közelsége, melyek az aktív turizmus színhelyeként szolgálnak természeti és táji értékeik, túraútvonalaik révén.

4.3. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

Eger hazánk egyik kedvelt turisztikai célpontja: egész évben számos kulturális-turisztikai programot kínál domborzati és táji adottságainak, történelmi múltjának, épített és természeti örökségi értékeinek, valamint gyógyfürdőinek köszönhetően. A város meglévő zöldfelületei, valamint sport- és rekreációs területei minőségi szempontból megfelelőek, mennyiségi szempontból nem elegendők a városi igényeknek.

A település zöldfelületi rendszerének tengelyét képezi a közigazgatási területet észak-déli irányban kettészelő Eger-patak és környezete.

A településen a zöldfelületi rendszert illetően az alábbi problémák és konfliktusok vannak jelen:

- egyenetlen a városrészek zöldfelületi ellátottsága;
- az egyes zöldfelületi elemek nem alkotnak összefüggő rendszert;
- a történelmi belváros területén viszonylag alacsony a zöldfelületi borítottság;
- a belvárosban magas a parkolóterületek aránya, a zóldsáv mérete a gépkocsiférőhelyek maximális helykihasználása következtében minimális, fásításuk részben megoldott;

- magas a burkolt felületek aránya, mely városökológiai szempontból nem kedvező;
- a meglévő közparkok, közkertek a sokrétű funkció (díszkert, rekreáció, sport és közösségi) következtében időszakosan túlterheltek;
- Eger-patak menti zöldfolyosó ökológiai értékét csökkenti az inváziós japán keserűfű agresszív terjedése;
- a településképi szempontból meghatározó útvonalak menti fasorok hiányosak, nem várostűrő fafaj alkotja, vagy nincsenek fasorok;
- a vonalas jellegű zöldfelületi elemek kialakítását nehezítik a szűkös keresztmetszetű utak, a légkábelek;
- közösségi célokat szolgáló zöldfelületeken mennyiségi gondok vannak a környezetarchitektúra elemeket illetően;
- a Szépasszonyvölgy, mint kedvelt turisztikai célpont zöldfelületi kialakítása sem díszítőértéke, sem funkcionalitása terén nem felel meg a hely település életében betöltött jelentőségének;
- belterületen előfordulnak elhanyagolt, alulhasznosított zöldfelületek;
- a balesetveszélyes, beteg, idős vagy alulfejlett növényállomány cserére, pótlásra szorul;
- az ökológiai hálózat elemeit összekötő vonalas (fasorok, mezővédő erdősávok) és területi jellegű zöldfelületi elemek (erdő) hiánya;
- jellemző a tájidegen, inváziós fajok terjedése a bel- és külterületen egyaránt;
- a művelés felhagyásával egyre több az elhanyagolt, parlag terület, mely kedvez az allergén és inváziós fajoknak.

II.5. KÖZLEKEDÉS

Eger a nemzetközi és országos fő hálózati vonalaktól (M3 autópálya, 80. számú Budapest-Miskolc-Sátoraljaújhely vasútvonal) körülbelül 20 km-re helyezkedik el, melyekkel az M25-ös gyorsforgalmi út és a 87A Füzesabony-Eger vasútvonal biztosít összeköttetést. Eger a környező települések fontos utaselosztó csomópontja is, ahol az egyéni közlekedés súlyának növekedése miatt a közutak forgalma igen jelentősen növekedett. A város legjelentősebb országos főúthálózati eleme a 25-ös főút - amely az észak-déli tengelyű forgalmat bonyolítja le -, is kapacitáshiánnyal küzd. A városkörnyék országos mellékúti kapcsolatai sugárirányban indulnak ki a városból, ezek esetében a fő közlekedési problémát a szintbeni vasúti átjárók kedvezőtlen kialakítás, és ezáltal kapacitáscsökkentő hatása jelenti.

A város települési főútjai és gyűjtőútjai a legtöbb esetben szerepüknek elegendő kapacitással bírnak, de egyes esetekben a rajtuk keresztülmenő forgalom szempontjából (vagy a TSZT-n kijelölt szerepükhöz mérten) nem megfelelő szélességűek (pl. Donát utca egyes szakaszai), de olyan közterületek is előfordulnak (pl. Felsőváros), melyek nem rendelkeznek külön telekkel, mely a kezelés szempontjából kedvezőtlen.

A közösségi közlekedési kapcsolatokat Egerben elsősorban a helyközi és helyi autóbuszhálózat (Volánbusz, Agria Volán) bonyolítja le, a vasúti közlekedés utasforgalmi és infrastruktúra szempontjából alacsonyabb színvonalú, noha Egernek több vasútállomása, illetve vasúti megállóhelye van. Az autóbusz hálózat viszonylag jó ellátottságot biztosít a város területének nagy részén (lefedettsége 95%), ugyanakkor az egeri autóbusz pályaudvar jelenlegi forgalma már kinőtte annak kapacitását, így gyakori a zsúfoltság. Intermodális csopont Eger területén még nem került kiépítésre, az egyes helyközi és helyi közlekedési alágazatok nem alkotnak egységes hálózatot. Eger területén a közösségi közlekedés versenyképessége ezáltal alacsonynak mondható, melyet tovább ront az egyes közlekedési módok közötti átszállások szükségessége és nehézsége, valamint a forgalomirányítás és utastájékoztató elavultabb technológiai rendszere is.

Eger az utóbbi években jelentős erőfeszítéseket tett egy egységes, összefüggő kerékpárút hálózat kialakítására, mely során több kerékpárút szakasz megvalósult (pl. Eger-patak menti É-D-i tengely; Deák Ferenc utca egyes szakaszai, Kőlyuk út stb.) csatlakozva a már meglévő rendszerhez.

Gyalogos forgalom tekintetében elmondható, hogy az egri autóbusz állomás gyalogosan jól megközelíthető, jól megválasztott elhelyezkedése miatt, ugyanakkor a vasútállomások gyalogos infrastruktúrája alacsonyabb színvonalú. Az elmúlt években „gyalogosbarát fejlesztések” a Dobó István térhez kapcsolódóan történtek, ahol gyalogos elsőbbségű utcák épültek ki a Vár és a Széchenyi István utca (gyalogos utca) felé.

A parkolás kapacitáshiánya többnyire a belvárosban és egyes intézmények környezetében jelentkezik, ezért 3 parkolási övezet került meghatározásra a városban, melyek differenciált üzemeltetési idővel és tarifákkal javítják a parkolók kihasználtságát. A parkolási problémákat továbbá az Agira Park nagykapacitású parkolója, valamint két közcélú parkolóház szándékozik enyhíteni. A vasútállomás környezetében P+R rendszerű parkoló (alacsonyabb parkolószámmal) létesült, melyek jelenleg kihasználatlanok.

Egerben a turisztikai célpontok környezetében jelentős az időszakos parkolási igény is (vár, fürdő, Szépasszonyvölgy), az e célra kiépült parkolók kihasználtsága szintén jelentős. A turistabuszok parkoltatása és mozgatása azonban Eger városközpontjában jelenleg még megoldatlan.

II.6. KÖZMŰVESÍTÉS ÉS ELEKTRONIKUS HÍRKÖZLÉS

Egerben élők életkörülményeit, gazdasági lehetőségeit a közmű-infrastruktúra és környezeti állapot alapvetően befolyásolja. A komfortos életvitel feltétele a kedvező közmű-ellátottság, a vezetékes közüzemű közművek rendelkezésre állása. Eger város közműellátása – ahogy a település maga is – történelmi múltú, mely a település fejlődésével és fejlesztésével a közmű infrastruktúra ellátás folyamatos kiépítését is jelentette. Jelenleg a város belterületének döntő többségében a teljes közműellátás rendelkezésre áll, és ahol ez valamilyen korlátozó okból nem jöhetett létre, ott a részleges közműellátás biztosított, amelynek keretében a villamosenergia ellátás, a vezetékes ivóvíz ellátás és a földgázellátás kiépített. A belterülettől távolabbra eső külterületen fekvő ingatlanok számára jellemzően a közüzemi közműszolgáltatásból csak a villamosenergia ellátást építették ki.

A településen a villamosenergia ellátás települési szintű, az egészséges vezetékes ivóvízellátás a lakosság 97,7%-a számára érhető el, míg a közüzemi szennyvízgyűjtő hálózatra a lakásállomány 89,7%-a került rákötésre. A településen elválasztott rendszerű szennyvízcsatorna-hálózat üzemel, az általa összegyűjtött szennyvizet a város déli részén üzemelő szennyvíztisztító telepen tisztítják meg. A közműolló 8%-os nyitottságú, a lakásállomálynak pedig 10,3%-a a szennyvizet jellemzően helyi közműpótló segítségével, házi szikkasztó medencében gyűjti, mely nem megfelelő kialakítás mellett a talaj és felszín alatti vizek egy szennyezőforrása lehet, ami a város felszín alatti vízbásisának érzékenysége miatt kedvezőtlen lehet. Eger ugyanis fokozottan és kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen fekszik, valamint jelentős hányadát hidrogeológiai védőidom érinti. A településen a megfelelő tűzvíz ellátás biztosított.

Eger történelmi múltjára visszatekintve meg kell említeni a településen található termál- és gyógyvizet, mint a település turizmusát is meghatározó természeti kincseket. A fürdő vízellátására a helyi forrásokon kívül az Andornaktályán üzemelő kutakból nyert vizet használják. A helyi lecsökkent hozamú, hőmérsékletű és töménységű egri gyógyforrások termálvíz pótlására létesítették

Andornaktályán az AT-8/K-21 és AT-10/K-15 kutakat, amelyekből a termálvizet távvezetéken vezetik az egri fürdőbe.

Egerben a csapadékvíz gyűjtése egyrészt elválasztott rendszerű, másrészt részben zárt csapadékvíz csatornák, illetve nyílt árkok segítségével történik. A befogadók legtöbb esetben a nagyobb árkok, végül pedig az Eger-patak. Az egyre gyakoribb klímaváltozás okozta szélsőséges időjárási elemek, az egyidőben lehulló nagyobb csapadékmennyiségek kihívások elé állítják a csapadékelvezető rendszert. A település beépített területen előforduló vízelöntések, vízállások döntő hányada a vízvezető hálózat kialakításának hiányából, vagy karbantartásának a hiányából származik. A helyi vízkár megelőzésére helyi vízviszatartás kiépítése szükséges.

A településen az automatikus üzemvitelre is alkalmas termikus célú energiaellátásra a földgázellátást építették ki. A földgázzal részben közvetlenül, részben a távhőszolgáltatással közvetve látják el a fogyasztókat. A gázhálózat kiépítettsége 92,6%-os, mely szinte települési szintű. Ebből 77,3% hasznosítja a földgázt fűtési célra, melyhez további 18,1% távfűtést igénybe vevő lakás csatlakozik. Ezzel elmondható, hogy a lakásállomány 4,6%-a vesz igénybe nem vezetékös energiahordozókat, mely kedvező érték mutatja, hogy a levegőt erősebben terhelő hagyományos szilárd tüzelőanyagok kiváltása gyakorlatilag megtörtént, hozzájárulva a levegő tisztaságának javításához. A közelmúltban zajlott energiaválság, az energiahordozó árrobbanás, a nemzetközi energiahordozó ellátási zavar hatására azonban a költségtakarékosság érdekében egyre több háztartás veszi újra igénybe a nem vezetékös, hagyományos energiahordozókat is.

Eger és tágabb térségének természeti adottsága a szénhidrogén készlete. A kimerülő szénhidrogénmezők ellenére a térségnek még ma is fontos iparága a szénhidrogén (olaj) kitermelés és az ahhoz szükséges háttér ipar biztosítása. Az olajkutatás melléktermékeként megjelenő termálkincs a térség kiemelt fejlesztési forrása.

A villamosenergia ellátás Eger területén egyrészt föld feletti (szabadvezeték, légkábel), másrészt föld alatti (földkábel) hálózatok segítségével biztosított, melyek helyfoglalásukkal korlátozhatják a település beépítéseinek létrejöttét, valamint használatát és közterületalakítását. A város és térségének villamosenergia ellátásának bázisai a város területén üzemelő un. Eger-Észak 132 kV-os, illetve az Eger-Dél 132 kV-os állomás.

Ki kell emelni Eger térségének természeti adottságát, amit, mint megújuló energiahordozó hasznosítani lehet. A város földrajzi, topográfiai, geológiai és természeti adottsága, valamint funkcionális használata alapján megtérülését tekintve érdemi hasznosításra a napenergia és a geotermikus energia hasznosítása vehető igénybe.

II.7. KÖRNYEZETVÉDELEM, KATASZTRÓFAVÉDELEM, A TERÜLETEK HASZNÁLATÁT, ÉPÍTÉSI TEVÉKENYSÉGET BEFOLYÁSOLÓ VAGY KORLÁTOZÓ TÉNYEZŐK

7.1. Föld és talaj

Eger város kiterjedt szennyvízcsatorna hálózattal és korszerű szennyvíztisztító teleppel rendelkezik. A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekötött lakások aránya mintegy 90%.

A település közigazgatási területén a hatósági nyilvántartás szerint nincs veszélyes anyagokkal foglalkozó, alsó- vagy felső küszöbértékű üzem. Az egykori ipari tevékenységből adódóan keletkezett talajszennyezések lehatárolása és kármentesítése megtörtént, az érintett területek gazdasági

területként történő újrahasznosítása folyamatban van. Az esetleges egyéb talajszennyeződések elsősorban a csatornázatlan ingatlanokon, a rosszul szigetelt közműpótlók (zárt szennyvíztárolók) szivárgásából, valamint a településen működő telephelyek területén a havária jellegű szennyezésekből, illetve az alapanyagok, hulladékok helytelen kezeléséből jelentkezhetnek.

A külterületeken illegálisan lerakott hulladékok potenciálisan veszélyeztetik a talaj és a vizek minőségét.

A külterületi nagyüzemi mezőgazdasági művelésű területeken az agrokemikáliák túlzott mértékű használata, valamint a műtrágya és szerves trágya nem körültekintő tárolása okozhat talaj- és talajvízszennyezést, továbbá a túlzott tápanyagbevitel a talajok és a talajvíz elnitrátosodásához vezethet.

A közigazgatási terület több helyszínen földtani veszélyforrást jelentő felszínmozgásokkal érintett, amely területeken az elmúlt években több alkalommal is történt káresemény (csuszamlás, suvadás, csúszás, omlás).

A település területét öt bányatelek érinti, melyek közül a legjelentősebb bányászati tevékenység a Berva-patak völgyében lévő Eger III. – mészkőbányában folyik.

7.2. Felszíni és felszín alatti vizek

Eger a felszín alatti víz állapotának érzékenysége szempontjából fokozottan érzékeny, valamint kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területen fekszik.

A város vízellátása térségi vezetékes ellátó hálózaton keresztül történik. A víz minősége – az országos ivóvízminőségi adatbázis alapján – a város egész területén megfelelő. A közüzemi ivóvízhálózatba bekötött lakások aránya csaknem 100%-os.

A közigazgatási terület csaknem egésze nitrátérzékeny területnek jelölt, így fokozott figyelmet kell fordítani az agrokemikáliák megfelelő mértékű használatára.

A közigazgatási terület jelentős része talajvízmentes, talajvíz csak a Tárkányi-patak és Eger-patak mentén van jelen 0-10 m mélységben.

7.3. Levegőtisztaság és védelme

A légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002.(X.7.) KvVM rendelet alapján Eger területe a 11. számú Kijelölt városok zóna légszennyezettségi zónába tartozik.

A városban telepített légszennyezettség-mérő állomás működik, melynek nyolc komponenst mérő adatai alapján pontos visszajelzés van a levegő minőségéről. Az előző félév adatai alapján Eger légszennyezettségi indexe jó (2) minősítést kapott.

A legjelentősebb légszennyezőanyag-kibocsátást a fűtés és a közlekedés jelenti. Gazdasági okokból azonban az elmúlt években a lakóterületeken egyre többen térnek vissza a hagyományos (fa, szén és vegyes) fűtési módokhoz, melyek a környezeti kibocsátásaik miatt a környezet állapota szempontjából kedvezőtlenebbek. Közlekedési terhelés szempontjából mind a személy-, mind a teherforgalom jelentős, helyi és átmenő viszonylatban is. A legnagyobb gépjárműforgalom a 25. számú főúton jelentkezik déli irányból a városközpontig. A levegőterhelés mértékét a forgalmon túl nagymértékben

befolyásolja a gépjárműpark összetétele és állapota. Eger Város területén több mint 50 db nyilvántartott helyhez kötött légszennyező forrás üzemel.

A mezőgazdasági munkálatokból származó, a lakosságot érő porterhelés a mezőgazdasági területek külterületi, hegylábi elhelyezkedése következtében összességében nem jelentős.

Az állattartó telepek külterületén helyezkednek el, így a lakott területen nem jellemző az állattartásból eredő légszennyezés, bűzterhelés.

Összességében Eger településen az év nagyobb részében a levegő minősége jónak mondható.

7.4. Zaj- és rezgésterhelés

Eger városnak a központi és a helyi nyilvántartás szerint sincs elérhető helyi zajvédelmi rendelet, illetve stratégiai zajtérkép.

A településen a zajterhelés legjelentősebb forrása a közúti közlekedés. Alkalmi és szezonális forrásnak minősül a fű- és sövénynyírás, a kör-, a szalag- és a motoros fűrészek határérték feletti zaja közvetlen a zajforrás közelében.

7.5. Hulladékkezelés

A települési szilárd hulladékok szervezett gyűjtése és elszállítása Eger város területén teljes körűen megoldott, valamint a településen hulladékudvar is üzemel.

A település önkormányzata részletes, nyilvános nyilvántartást vezet az Eger közigazgatási területén működő, hulladékgazdálkodási engedélyhez kötött tevékenységű telephelyekről. Nem veszélyes hulladékok gyűjtésével, hasznosításával, ártalmatlanításával kilenc cég foglalkozik, veszélyes hulladékokkal három cég.

Környezeti és egészségügyi kockázatuk az illegálisan elhelyezett hulladékoknak, illetve az abból eredő, ismeretlen eredetű talajszennyezéseknek lehet.

7.6. Katasztrófavédelem

Eger területén egyik legfőbb veszélyforrást az jelenti, hogy az Eger-patak nem rendelkezik töltéssel, azaz nyílt árterű, mely által a patak hajlamos a szélsőséges vízjárásra és az árvízre. Nemcsak a csapadék megfelelő elvezetése, hanem sokszor a gyorsan lezúduló esővíz visszatartása és az általa okozott erózió csökkentése is súlyos nehézségeket okoz a városnak. A beavatkozásokat nehezíti, hogy a terület érzékeny ivóvízbázisára fokozott figyelemmel kell lenni.

A város másik jellemző katasztrófavédelemet teremtő jellegzetessége az alapincézettség és a beépítés terjeszkedésével a földtani adottságok (riolittufa falak, szakadó partfalak, suvadások stb.) figyelmen kívül hagyása. A pincerendszer egy része mára már – a korábbi beomlásoknak, építkezéseknek köszönhetően – tömedékelt. Eger területén a földtani veszélyforrásokat jelentő felszínmozgások ugyanakkor elég gyakoriak, melyek kárelhárítása, feltérképezése – főként amennyiben az országos, vagy helyi védelem alatt álló épített vagy természeti értéket érint – igen költséges.

7.7. Korlátozó tényezők

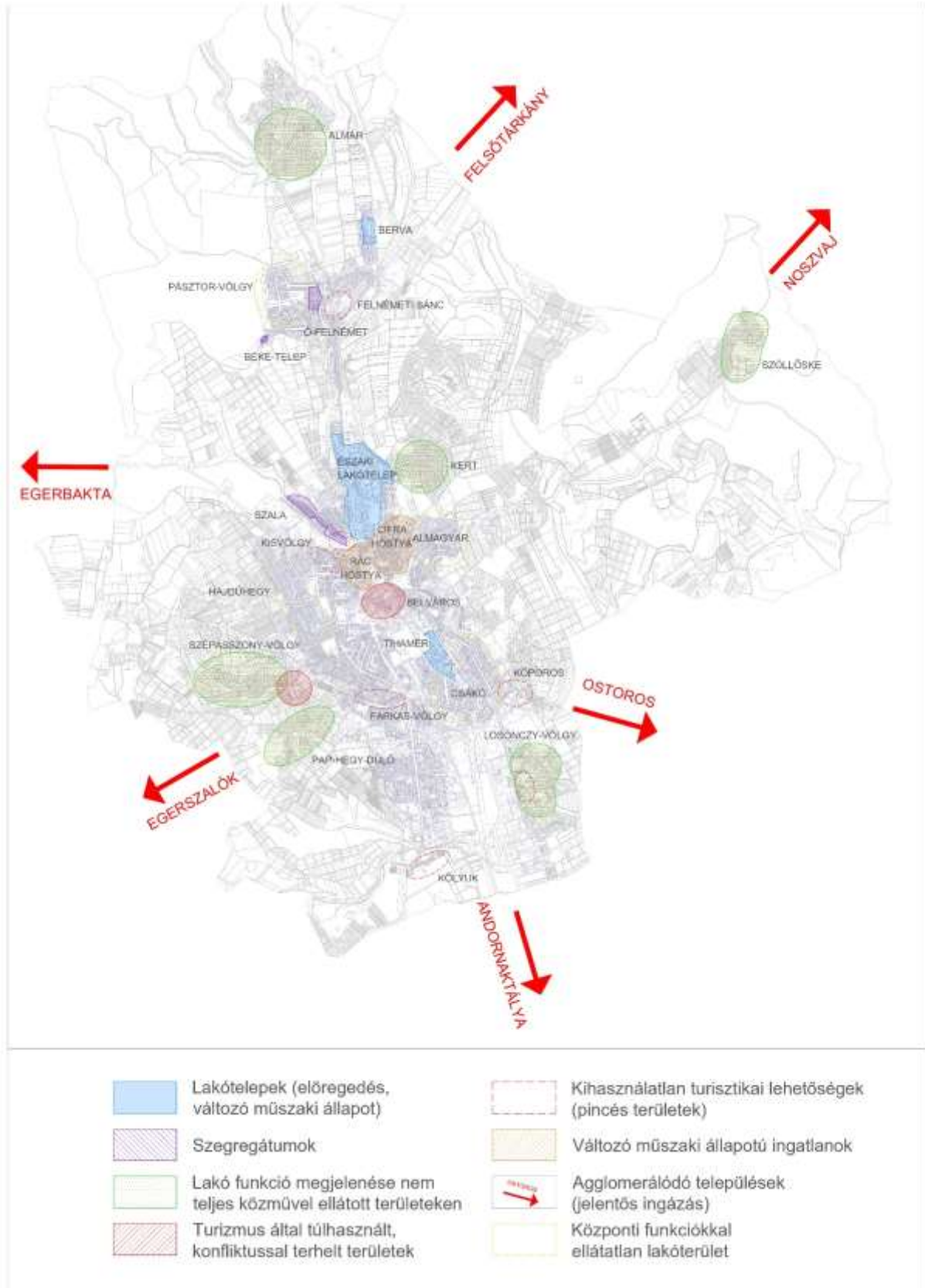
Eger területén kedvezőtlen morfológiai adottságú, mélységi, illetve magassági korlátozással érintett területek nincsenek, ugyanakkor az építési tevékenységeket befolyásolhatják az egyes közműhálózati

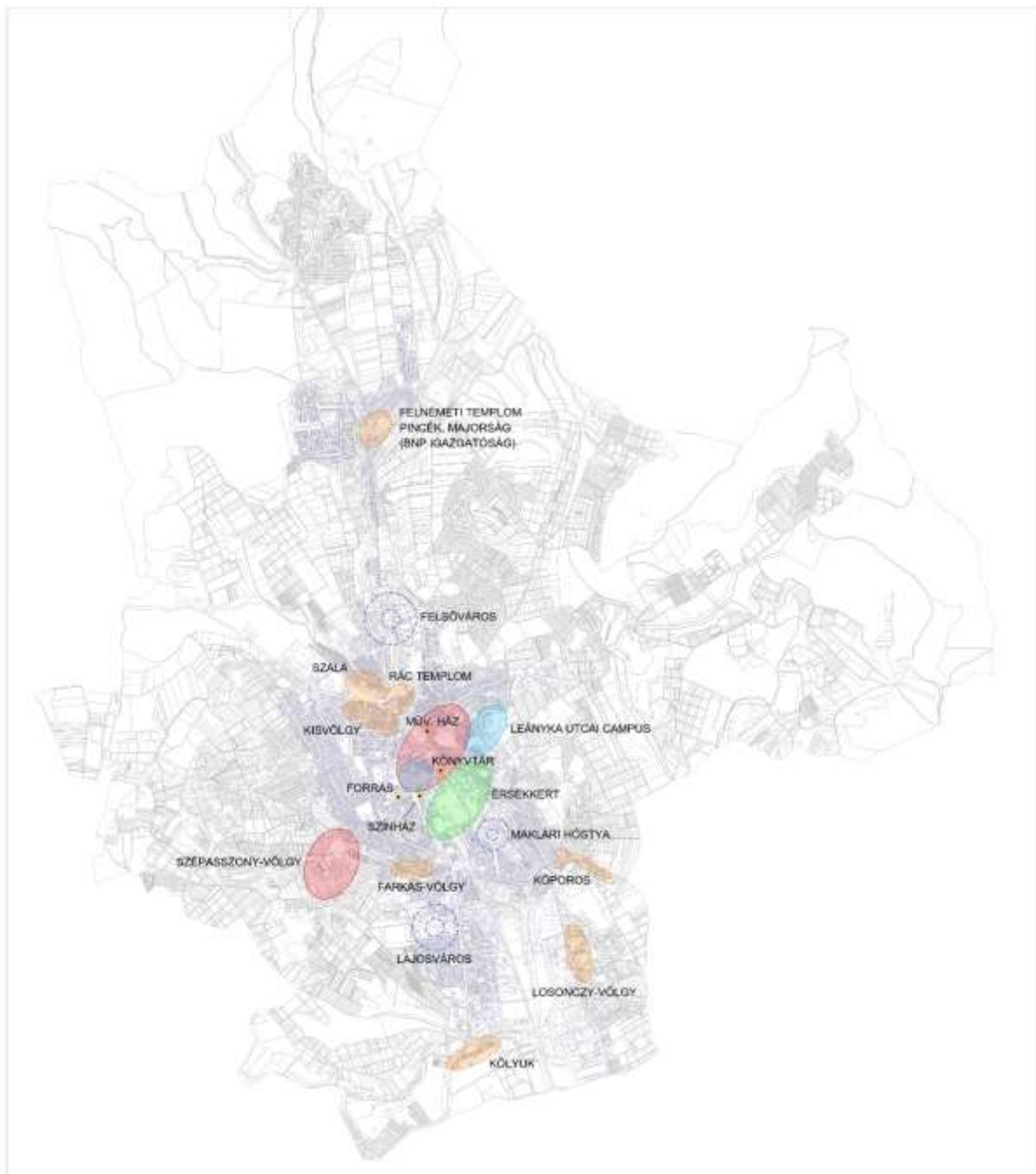
és ellátási elemek védőtávolságai (közművezetékek, szennyvíztisztító stb.), valamint a felszín alatti vízbázisokat védő hidrogeológiai védőterületek.

1.2. Gazdaság, turizmus - problémák

1.3. Társadalom- értékek

ÉRTÉKEK

	Funkciókban gazdag lokális központok		Felsőoktatási és egyházi klaszter
	Közművelődési intézmények (megyei jelentőség)		Sport és szabadidős klaszter
	Turizmus szempontjából frekvenciált terület		Turisztikai potenciállal rendelkező területek

III.2. KORLÁTOZÓ TÉNYEZŐK TÉRKÉPE (TÁJI ÉS KÖRNYEZETI ELEMÉK)

A vonatkozó korlátozó tényezőket ábrázoló tényezők térképi megjelenítését lásd az I.12. A táji és természeti adottságok és örökség, jellemző tájkarakter, zöldinfrastruktúra-hálózat című fejezet végén!

III.3. KORLÁTOZÓ TÉNYEZŐK TÉRKÉPE (KÖZLEKEDÉSI, KÖZMŰVESÍTÉSI ÉS EGYÉB ELEMÉK)

A vonatkozó korlátozó tényezőket ábrázoló tényezők térképi megjelenítését lásd az I.14. Közművesítés című fejezet végén!

IV. SWOT ANALÍZIS

IV.1. SWOT TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none">• Az Egri járás magas státuszú a vármegyén belül• Eger történelmi múltja és szerepköre• Emblematikus jellegzetességek jelenléte, mint az építészeti értékek, a borvidék és a fürdőkultúra, valamint a jelentős természeti adottságok• Egyes ágazatokban kedvező gazdaságföldrajzi adottságok (bortermesztés, gyógy- és termálvíz, turizmus, ipari-gazdasági területi tartalékok)• A közúti közlekedési helyzet összességében az M25-ös autópályát megépülésének köszönhetően kedvező (M3 közelsége)• Képzett intézményhálózat, és versenyképes iparágak jelenléte• Jó idegenforgalmi adottságok és turizmus	<ul style="list-style-type: none">• Az Észak-Magyarországi Régió társadalmilag és környezetileg erősen terhelt• Infrastrukturális fejlesztések magas költségszintje• Az M25 forgalma Eger sűrűn lakott városrészein halad át, jelentős terhelést róva a belső közlekedési hálózatra• Eger csak közvetve kapcsolódik országos jelentőségű vasútvonalhoz• A közösségi közlekedés szempontjából a település adottságai kedvezőtlenek, a távolsági buszok eljutási ideje is kedvezőtlen
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none">• Közúti közlekedés javítása, tehermentesítése• Speciális idegenforgalmi kínálat kihasználása, az egészség-, sport és borturizmus további fejlődése• Természeti és épített értékek, a kultúra megőrzése, lokálpatriotizmus erősítése• Térségi szerepkörének tovább erősödése, a tőke számára vonzóbbá váló járás	<ul style="list-style-type: none">• Hátrányos külső és belső közlekedési kapcsolatok fennmaradása• Környezeti, természeti és épített értékek „elherdálása”• A nagyobb környezeti terhelés (új iparágak, közlekedés) miatt a járás és a város imázsa, vonzereje romlik• A régió belüli versenytársak gyorsabb fejlődése, Miskolc erőtere megnövekszik, Eger veszít szerepköréből

IV.2. SWOT TERÜLETFEJLESZTÉS/ TERÜLETRENDEZÉS/ TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS/ TELEPÜLÉSRENDEZÉS

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none">• A területfejlesztési és településfejlesztési dokumentumok összhangja	<ul style="list-style-type: none">• A területrendezési és településrendezési tervek közötti nem megfelelő összhang• A hatályos TSZT és HÉSZ nem megfelelő összhangja

- Sokrétű ágazati stratégia készült el a településre, melyek jól kapcsolódnak az Uniós célkitűzésekhez
- Egyes tervezett fejlesztések már megindultak a településen
- A hatályos HÉSZ már az új jogszabályi környezetnek megfelelően készült el
- Eger saját hatáskörében, a települési tervszközökben rugalmasan, mérlegelve rendelkezhet a települési fejlesztési potenciálról
-
- A TSZT egységes szerkezetben történő kezelése, a területfelhasználási kategóriák lehatárolásának egységesítése elmaradt
- Az MATrT-ben és a HMTrT-ben lehatárolt területfelhasználási kategóriák és települési adatok – digitális adatbázis alapján is - több esetben pontatlanok, ami megnehezíti a számításokat, ezáltal a megfeleléségi igazolások elvégzését
- Az Eger környéki települések egy része nem rendelkezik egyszerűen hozzáférhető településrendezési tervekkel
- Egyes esetekben a szomszédos tervek és az egri tervek konfliktusai figyelhetők meg (pl. utak vezetése)
-

LEHETŐSÉGEK**VESZÉLYEK**

- A távlati fejlesztési lehetőségeket és korlátokat részben a magasabb szintű területrendezési tervek határozzák meg, ezáltal a fejlesztések térbeli kerete egységesen definiált korlátok között valósulhat meg
- A területi szintű tervek sok és szigorú szabályt tartalmaznak, melyeket települési szinten a területfelhasználási kategóriák és az övezetek/építési övezetek kijelölésénél be kell tartani.

IV.3. SWOT TÁRSADALOM

ERŐSSÉGEK**GYENGESÉGEK**

- A magasan képzett népesség számának és arányának növekedése.
- Nagy munkaerőpiaci kereslet, kiterjedt vonzáskörzettel, növekedési potenciállal.
- Jövedelmi viszonyok az országos átlagot meghaladják.
- Erős közösségalkotó kapcsolódási pontok (kultúra, bor- és gasztronómia, fürdő kultúra).
- Széles kulturális rendezvénykínálat különböző belső és külső célcsoportok számára.
- Szociális szolgáltatások megléte, önkormányzati lakások szociális alapú bérbeadása.
- Drasztikus népességcsökkenés: előregedő társadalom, alacsony születésszám, elvándorlás főként a gazdaságilag aktív, képzetesebb és fiatalabb korosztályban.
- Nagy forgalomterhelés Eger főútvonalain, bevezető útszakaszain, parkolási gondok, amelyek a helyi lakosságot is terhelik.
- Civil szférával való együttműködési deficit: önkormányzattal, állami szférával, magánszektortal való együttműködés és a lakossági kommunikáció alacsony szintje.
- Esélyegyenlőségi csoportok felzárkóztatását szolgáló komplex programok hiánya.
- Szegregátum megléte, az ott lakók életfeltételeiben nincs jelentős javulás.
- A képzett egri és itt tanuló fiatalok megtartásában nem sikeres a város.

- Eger MJV ipari zónái a város külső területein találhatóak, értékes lakóterületeit nem éri ebből adódó zavaró hatás.
-
-

LEHETŐSÉGEK**VESZÉLYEK**

• Eger MJV meglévő kisvárosias hangulatának, jellegének megőrzése, a helyi lakosság nyugodt és emberléptékű mindennapi életének biztosítása.	• Aktív korúak létszámának csökkenése a munkahelykínálat szűkössége miatt.• A munkaerő és a lakosság, ezen belül kiemelten a hátrányos helyzetű csoportok digitális felkészültségének elmaradása.• A tömeges turizmus túlsúlyossá teszi a várost, a belvárosból elköltözik a helyi lakosság.• A globalizáció mellékhatásai kedvezőtlenül befolyásolhatják helyi, térségi identitást.• Esélyegyenlőségi és hátrányos helyzetű csoportok kiszorulása a város vérkeringéséből.

IV.4. SWOT GAZDASÁG

ERŐSSÉGEK**GYENGESÉGEK**

• Globális szinten is versenyképes, nagy hozzáadott értéket előállító és technológiai potenciállal rendelkező cégek találhatóak a város iparában.• A helyi KKV-k és nagyobb vállalatok nyitottak az együttműködésre és támogatják a város innovációs potenciáljának fejlesztését.• A Déli ipartelepen, döntően az Egri Ipari Park (EIP) területén jelentős, magas technológiákat alkalmazó, exportra termelő, nagyrészt külföldi tulajdonban lévő, több ezer fő foglalkoztatását biztosító ipari termelő, fejlesztő és szolgáltató gazdasági zóna alakult ki.• Az Északkelet-magyarországi Gazdaságfejlesztési Zóna tagjaként Eger MJV jelentős esélyt kaphat innovációs potenciáljának fejlesztésére.	• A városban a gazdaságot és ipart támogató innovációs háttérinfrastruktúra nem épült ki, sem fizikai valójában, sem funkcionális/szervezeti oldalról.• Hiányzik a gazdasági intézményi és közszféra szereplők közötti partnerség és hálózatosodás.• A városban nincs műszaki felsőfokú képzés.• Az egri ipari telephelyek, így az EIP területe is megteltek, további nagyobb befektető letelepítésére jelenleg nincs alkalmas fogadóterület.• A vállalkozásfejlesztésnek, befektetésösztönzésnek-beruházásszervezésnek, inkubációnak, innovációs és technológiai tevékenységeknek a szervezeti és fizikai infrastruktúrája (pl. csarnokok, műhelyek, irodák, technológiák stb.) hiányos.

- Eger város borkultúrája jelentős innovációk révén mára világszinten is elismert termékeket képes előállítani.
- Jelentős külföldi működőtőke beruházások megvalósulása, amelyekben a gyártás mellett egyre inkább szerepet kapnak a fejlesztés és az innovációs tevékenységek is.
- Eger jó elérhetősége, a magas ipari munkakultúra és az attraktív és biztonságos környezet révén vonzó befektetési helyszín.
- A szakmai, tudományos, műszaki tevékenységek magas jelenléte komoly szellemi tőke potenciálra utal.
- A HMKIK széleskörű, piacorientált és gyakorlati tevékenysége a helyi gazdaság és vállalkozások támogatása érdekében.
- Vállalatok szerepvállalásának erősödése a piaci igényeket kiszolgáló oktatás-képzésben.
- Világos települési törekvések vannak az ipari területek (északi és déli) fejlesztésére és munkahely-teremtés ösztönzésére.
- A belső városrészben megvalósuló településfejlesztés elősegíti a turisztikai vállalkozások működését.
- Vállalkozói szektorban dinamikusan fejlődik a digitális technológiák alkalmazása.
- A lakosság nagyobb része (fiatalok és aktív korúak, a képzettek körében) a digitális eszközök és kompetencia tekintetében meghaladja az országos átlagot.
-
- Az oktatásban, információ-kommunikáció területen, pénzügyi területen működő társas vállalkozások viszonylag alacsony száma.
- A közsféra esetében saját, nem külső támogatási forrásból származó fejlesztési források csak nagyon korlátozottan állnak rendelkezésre.
- Közlekedési és parkolási konfliktusok megléte, az ingázók, a turizmus szereplői és a lakosság vonatkozásában egyaránt.
- Eger, mint többprofilú, magas minőségű, nemzetközi szinten is pozicionálható adottságú turisztikai brand és desztináció marketingjében, termékínálatában és szolgáltatásaiban, illetve infrastruktúrájában, továbbá menedzsment tekintetében egyaránt hiányosságokkal küzd.
- A helyi lakosság és a turizmusban érdekelt vállalkozások konfliktusa.
- Az Eger borkínálatában a világszínvonal mellett máig is megtalálható alacsony minőség rontja a borvidék reputációját.
- A helyi gazdaságot is támogató digitális technológiák elterjedtsége különösen a közszolgáltatásokban nem megfelelő szintű.
- Az alacsony jövedelműek körében a digitális eszközellátottság és digitális kompetencia fejlesztésre szorul.
- Szolgáltatások együttműködése digitális platformokon hiányos (pl. adat- és tudástranszfer lehetősége), modern technológiák alkalmazásának hiánya (rendszerbe integrált feladatvégzés, nyomonkövetés, fejlesztés).
- Hiányzó intézményesített kapcsolatok az egyetem és a helyi gazdaság között.
-

LEHETŐSÉGEK

- Eger közlekedésföldrajzi pozíciója versenyképes, geopolitikai helyzete a Kelet-Közép európai térség globális megítélésének függvénye.
- Eger MJV helyi gazdasági vonzerejének fejlesztésével erősítheti pozícióját a

VESZÉLYEK

- A telített munkaerőpiac és az egeri ipari telephelyek hiánya miatt betelepülő beruházások vagy meglévő cégek fejlesztései hiúsulhatnak meg.
- Az ipari technológiai versenyben hátrányt jelent a magas szintű műszaki képző- és K+F+I központ hiánya.

- telephelykereső globális cégek viszonylatában a geopolitikai térben.
- Az ipari innováció és technológiai fejlesztés helyi bázisának kialakításával a versenyképesség növelése.
 - Az üzleti környezet infrastruktúra feltételeinek fejlesztése, technológiai innovációk támogatása révén Eger versenyképességének javítása.
 - A magas színvonalú borászatokra építve az egri bor világszintű ismertségének, hírnevének növelése, ezáltal a forgalom bővítése a magas szegmensekben.
 - Szomszédos településekkel fejlesztési együttműködések keretében zöldmezős iparterület fejlesztések megvalósítása.
 - A kisebb barnamezős területek hasznosítása révén eltűnhetnek a városképi és fejlesztési szempontból is kedvezőtlen területegységek.
 - Új, minőségi, magas jövedelmezőségű munkahelyeket teremtő vállalkozások és beruházások támogatásával Eger munkaerőpiaci pozíciójának erősítése.
 - A helyi beágyazottság szintjének növelése a hálózatosodás fejlesztésével, minél vonzóbb helyi beruházói és üzleti környezet megteremtésével, innovációs lehetőségekkel, oktatási kapcsolatok mentorálásával stb.
 - Az önkormányzat (ok) és a HMKIK, illetve általuk létrehozott ügynökség kezdeményező és aktív szerepet vállalhat a vállalatok közötti kapcsolatok fejlesztésében, a helyi hálózatosodás generálásában.
 - A helyi innovációt, start-up-ok fejlődését, technológiai K+F+I tevékenység megerősödését szolgálhatja egy létrehozandó innovációs-technológiai központ.
 - A borászatban az új, klímarezisztens technológiák és fajták bevezetése a megújulás lehetőségét is magában rejt.
 - A minőségi borok globális piacán a nemzetközi igények változásának való megfelelés és a minőségi követelmények tartása-növekedése jelentős kihívást jelent.
 - Potenciális, bővítésre alkalmas, megfelelő méretű és előkészítettségű iparterületek hiánya miatt a város jelenleg nem képes jelentősebb ipari befektetést fogadni, ami akár beruházások elmaradását jelentheti.
 - A meglévő ipari termelők esetleges fejlesztéseinek is gátját jelenti a szabad és bővítésekre alkalmas ipari telephelyek hiánya. Ez meglévő cégek beruházásainak elmaradásához, vagy akár kitelepüléshez vezethet.
 - A barnamezős területeken gyakran jelentős környezeti szennyezés mentesítésére van szükség ahhoz, hogy hasznosítható terület legyen - piacképesé tételük költségei gyakran jelentősen meghaladják a zöldmezős beruházásokét.
 - Kialakulatlan üzleti-gazdasági és innovációs infrastruktúra gátolhatja a helyi vállalkozások fejlődését.
 - A műszaki képzés és az üzleti infrastruktúra hiányosságai miatt a helyi minőségi technológiai „ugrás” megvalósítása a cégek tevékenysége és a magas képzettségű munkahelyek preferálása tekintetében kérdéses.
 - Nagyfoglalkoztató gazdasági szereplők kivonulása jelentette fenyegetettség.
 - A fizikai infrastruktúra fejlesztésére az önkormányzatnak nem állnak rendelkezésre az anyagi forrásai, az elsősorban a pályázati lehetőségek függvénye.
 - A munkaerőpiaci körzeten belüli vagy azon kívüli telephelyek elszívó hatása növeli a munkaerőhiányt Egerben.
 - Az egri szőlészet-borászat számára jelenthet komoly kockázatot az éghajlat változása, szélsőségek erősödése.
 - A Covid-19 válság turizmusra gyakorolt kedvezőtlen hatása a külföldi turisták számának drasztikus lecsökkenése.

- A turizmus szerkezetének változása magában rejti a korábbi célcsoportok fókuszának változtatását, Eger felfele pozicionálását és új, főleg külföldi küldőországok és célcsoportok megcélzását, illetve az üzleti turizmus erősítését, amelynek alapfeltételei megvannak a városban.
- Az autóiipari beszállítók esetében a járvány kedvezőtlen globális hatásai még kevésbé jelentkeznek, de jelentős átrendeződések várhatók a jövőben, ami bizonytalanságot visz az értékláncokba, az üzleti tervezésbe.

IV.5. SWOT ÉPÍTETT KÖRNYEZET

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none">• Változatos és sokrétű területfelhasználás• Eger gazdag országos építészeti értékekben, történeti jelentőségű területben és régészeti lelőhelyekben, mely történeti múltjának jelentőségét mutatja• Eger további – jövőben beépítendő - tartalékterületekkel rendelkezik• A települést a funkció- és intézménygazdagság jellemzi• Eger belvárosa az idők során is képes volt megőrizni középkori szerkezetét• A barokk, a török, a középkori és a jelenkori építészet együttélése számos turistát vonz•	<ul style="list-style-type: none">• Az önkormányzati tulajdonú ingatlanok gyakran leromlott állapota• Kevés a helyi védett épített érték, így azok számának bővítése és a helyi értékvédelmi rendszer módosítása javasolt• Eger területén tényleges barnamezős területek nem találhatók, a barnamezős terület jellegű alulhasznosított területek pedig többnyire nem önkormányzati tulajdonban állnak, így hasznosításukra az önkormányzat ráhatása csekély• A település egyközpontúnak számít, így a legtöbb funkció és intézmény a Belvárosban összpontosul – egyes területrészek ellátatlanok• Az új építészeti trendek (lapostető, lakópark, mediterrán stílus stb.) megbontják Eger kialakult szerkezeti és karakterbeli jellegzetességeit• A hatályos TSZT és SZT egységes szerkezetű kezelésének elmaradása által a valós területfelhasználás néhol eltér a hatályos terveken ábrázolttól
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none">• A település tervezett/távlati területfelhasználású területeire betelepülnek az annak megfelelő funkciók• Eger országos és helyi védett épített értékeinek listája tovább bővül	<ul style="list-style-type: none">• A település belterületének további növekedése a mezőgazdasági és erdőterületek rovására• A lakóterületeken, vagy a kijelölt lakóterületeken egy esetleges beépítési intenzitást és/vagy lakásszámot növelő terv elfogadása esetén a terület sem intézménykapacitásában, sem parkolási

- A megfelelő minőségű gazdasági területek fejlődése a jó logisztikai és közlekedési kapcsolatoknak köszönhetően
- A barnamezős jellegű területek megfelelő kihasználásának lehetősége által a zöldmezős beruházások magas arányának kerülése
- lehetőségeiben nem bír el további növekedést
- A lakosságot zavaró gazdasági és ipari funkciók megtelepedése
- A funkcióhiányos, szegregációval veszélyeztetett területek konzerválódása Egerben
- A magas építészeti minőség, a színvonalas és élhető lakókörnyezet és a lakáspiaci és vállalkozói lakásépítési trendek konfliktusa

IV.6. SWOT TÁJ- ÉS TERMÉSZETVÉDELEM, ZÖLDFELÜLETEK

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none">• a természeti-táji örökségi értékek nagy számban fordulnak elő• az értékes természeti területek jó része nemzeti és nemzetközi oltalom alatt áll• az önkormányzat igen aktív a természeti-táji örökségi értékek helyi szintű védetté nyilvánítása terén• magas az erdősültségi arány• I. és II. osztályú borszőlő termőhelyi kataszteri területek magas aránya, történelmi borvidék• történelmi fürdőváros• gyógyvíz többértékes hasznosítása• átlagosnál jobb minőségű termőföldek magas aránya• a várost átszelő Eger-patak mentén egy ökológia funkcióval bíró zöldfolyosó van jelen, amely a város életébe is beépül• értékes és változatos közterületi faállomány• gondozott zöldfelületek, jól működő zöldfelület-gazdálkodás, komplex szemlélet a zöldfelületek fejlesztésében• önkormányzati zöldfelületi nyilvántartás megléte (Zöldkataszter, Fakataszter)•	<ul style="list-style-type: none">• GYENGESÉGEK• egyes városrészek zöldfelületi ellátottsága nem megfelelő, különösen a történelmi belváros területén alacsony a zöldfelületi borítottság• a frekvenciát elhelyezkedésű zöldfelületek díszítőértéke és funkcionalitása nem felel meg a település életében betöltött jelentőségüknek• a frekvenciát elhelyezkedésű zöldterületek túlterheltek a használatból eredően• magas a parkolóterületek aránya, zöldfelületi borítottságuk minimális• az ökológiai hálózat elemeit összekötő vonalas (fasorok, mezővédő erdősávok) és területi jellegű zöldfelületi elemek (erdő) hiánya a külterületen• elhanyagolt, alulhasznosított beépítetlen területek megléte• bányászat okozta tájsebek jelenléte a külterületen• műveléssel felhagyott területek növekvő aránya• kezelés, fenntartás nélküli gyepgazdálkodási területek
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none">• a hagyományos tájhasználati formák támogatása	<ul style="list-style-type: none">• burkolt felületek arányának növelése

- szőlőültetvények arányának növelése az I. és II. osztályú borszőlő termőhelyi kataszteri területeken
- vonalas jellegű zöldfelületi elemek telepítése (a széles gyepes előkertekben változatos, díszítőértékkel rendelkező növényzet, fasorok) a belterületen
- zöldfelületi borítottság növelése vonalas és területi elemek telepítésével
- új zöldfelületek kijelölése és kialakítása, különös tekintettel a városklíma és a város élhetőségének javítására
- tájképvédelmi célokat szolgáló növényzások telepítése a település-szegély mentén és a gazdasági telephelyek körül
- zöldfelületi célú pályázati források igénybevétele fasorok telepítésére, a közparkok fejlesztésére és egyéb közterületek zöldfelületi rendezésére
- a tájidegen, inváziós fajok terjedése az értékes természeti területeken, különösen a patakok mentén
- klímaváltozás kedvezőtlen ökológiai hatásai: termőhelyi adottságok megváltozása, inváziós növény- és állatfajok további térnyerése, természetközeli területek degradációjának felgyorsulása
- a forráshiányos zöldfelület-gazdálkodás a zöldfelületek állapotromlásához vezet
- a közmű és közlekedési infrastruktúra elemek elsőbbsége a zöldinfrastruktúra ellenében

IV.7. SWOT KÖZLEKEDÉS

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none">• ERŐSSÉGEK• Kedvező közlekedés-földrajzi elhelyezkedés• A város fontos utaselosztó csomópont, az agglomerálódó térség központja• M25 autópút kapcsolata az országos gyorsforgalmi rendszerrel• A helyi autóbusz-hálózat nagyarányú területi lefedettsége• A városban jelentős közlekedésfejlesztési projektek indultak el és valósultak meg• A kerékpáros közlekedés és tömegközlekedés fejlesztése hangsúlyosan jelenik meg a fejlesztési elképzelésekben• A városközpontban gyalogos elsőbbségű utcák hálózata épült ki• Gépkocsi-mentes közlekedést szabályozó döntések (behajtások, övezetek, parkolási rendszer, pozitív diszkrimináció megléte)	<ul style="list-style-type: none">• GYENGESÉGEK• Helyi közutak forgalma jelentős• Egyéni közlekedés súlya jelentős• Nagyon erős a foglalkoztatottak körében a naponta Egerbe autóval ingázók aránya• A közösségi közlekedés versenyképessége alacsony, a közlekedési módok közötti átszállási kapcsolatok nehézkesek• A közösségi közlekedés forgalomirányítási és utastájékoztatási rendszere korszerűtlen• Az autóbusz-állomás megnövekedett utas- és autóbuszforgalma kinötte annak kapacitását• A vasútállomás gyalogos infrastruktúrája alacsony színvonalú• Az egyetlen környéki vasúti kapcsolat alacsony színvonalon bonyolítja le az utasforgalmat• Számos településrésznek nincs közvetlen vasútállomási kapcsolata

- Egyes utak minősége rossz elérhetőségi mutatókat biztosít
- A 25. sz. főút egyes csomópontjainak forgalomszabályozása és a balra kanyarodó sávok hiánya miatt szakaszonként torlódások vannak
- Egyes utak vonalvezetése és szélessége kedvezőtlen a terep és a beépítési adottságok miatt
- Helyenként gyakori torlódások a forgalmi terhelés és a csomóponti kereszteződések nem megfelelő kialakítása miatt
- Intermodalitások összehangolásának hiánya
- A növekvő forgalom miatt a parkolóhelyek kihasználtsága magas
- A turistabuszok parkolásának rendszere Egerben nincs kialakítva
-

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none">• A kerékpárutak és kerékpáros kiszolgáló infrastruktúra további fejlesztése mind turisztikai, mind hivatásforgalmi céllal• Közterületi zöldfelületek további bővítése• Útburkolatok felújítása• A vasúti-hálózat fejlesztésével és bővítésével a közforgalmú személyszállítás súlyának növelése• Az autóbusz-közlekedés kapacitásának tovább növelése, autóbusz-állomás forgalmi helyzetének megoldása• Intermodalitás összehangolása	<ul style="list-style-type: none">• A lakosság szám növekedésével, a gazdasági fejlődéssel, valamint a térségi központi szerepből adódóan még több autó jelenik meg a településen• Szélsőséges időjárási okozta káresemények (alámosás, kátyúsodás, nyomvályúsodás) gyakoribbá válása• A rossz minőségű burkolatok, utak miatti balesetveszély• Hóhullámok során fokozódik a nyári típusú szmog helyzetek kialakulásának veszélye a magas közlekedési légszennyezőanyag-kibocsátás eredményeként

IV.8. SWOT KÖZMŰ

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none">• A város jól közművesített, a vízellátás, a villamosenergia-ellátás, a földgázellátás és a vezetékes, illetve vezeték nélküli elektronikus hírközlési hálózat biztosított• Termál-gyógyvízzel rendelkező település• 2022-ben jelentős iszapvonalai fejlesztés és jelentős csatorna-rekonstrukció és bővítés történt	<ul style="list-style-type: none">• A keletkező szennyvizek helyenként egyedi szennyvízgyűjtő medencékbe kerülnek, amelyek szikkasztóként a felszín alatti vizeket szennyezik• A vízfolyások, árkok, csatornák mederkarbantartó sávjai egyes helyeken nem kerültek kijelölésre

- Városi szennyvíztisztító telep kapacitásnövelése megtörtént, amely a vélhetően növekvő városi igények kiszolgálását lehetővé teszi
- Napenergia hasznosításának növekedése
- Több önkormányzati intézmény energiahatékonyága javult az utóbbi években
- Meglévő tapasztalatok a megújuló energia intézményi alkalmazásában
- Csapadékvíz elvezető csatornák kiépítése, rendszeres karbantartása nem mindenhol megoldott

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none">• Megújuló energiafelhasználásra irányuló önkormányzati és privát fejlesztések• Épületek energetikai korszerűsítésének folytatása• Villamosenergia-elosztó hálózat műszaki állapotának felmérése, karbantartása• Megújuló energiák termelésének elősegítése (főként nap- és geotermikus energia)• Klímaváltozásnak ellenálló közmű-infrastruktúra kialakítása• Helyi vízvisszatartás kiépítése az új burkolt felület növekedésével járó beruházásoknál•	<ul style="list-style-type: none">• A gyakoribbá váló viharok miatt a tartóoszlopok és légvezetékek sérülhetnek• Heves zivatarokat, viharokat kísérő nagy mennyiségű csapadék elvezetéséből adódó települési elöntések számának növekedése várható• A nyári átlaghőmérséklet és hóhullám-gyakoriság emelkedése által kiváltott többlet villamosenergia-igény által előidézett többlet ÜHG kibocsátás várható• Kényelmi szempontok (kerti öntözés, medencetöltés) miatt a vízfogyasztás növekedése várható

IV.9. SWOT KÖRNYEZET- KATASZTRÓFA- ÉS KLÍMAVÉDELEM

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none">• települési szintű környezetvédelmi programok, stratégiák (Fenntartható Energia Akcióterv, levegőminőségi terv, Klímastratégia, környezetvédelmi program) megléte• a város nagy részére kiterjedő ivóvíz- és szennyvízcsatorna hálózat• korszerű szennyvíztisztító telep megléte• feltárt talajszennyezésekkel érintett területek újbóli hasznosítása a kármentesítést követően	<ul style="list-style-type: none">• a külterületi részeken gyakori jelenség a háztartási és építési hulladék illegális lerakása• helyenként jelentős légszennyező a lakossági tüzelés• a város egyes részein jelentős a gépjárműforgalomból eredő levegőszennyezés és zajterhelés• a belterületi széles gyepes előkertek növénytelepítése sok helyen szegényes

- jelentős kapacitású veszélyes anyagokkal foglalkozó ipari üzem nincs a településen
- jól működő hulladékgazdálkodási közszolgáltatás szelektív hulladékgyűjtési rendszerrel és települési hulladékudvarral;
- külterületen elhelyezkedő nagyüzemi állattartó telepek kis száma
- telepített légszennyezettség-mérő és sugárzásmérő állomás megléte
- a mérési adatok alapján a levegőminőség jó
- települési szinten jó átszellőzés
- a helyi állattartás megfelelően szabályozott
- a szociális és óvodai intézmények jó része átállt alternatív energiaforrások hasznosítására
- többfelé földtani veszélyforrást jelentő felszínmozgások jellemzőek, nemcsak a kül-, hanem a belterületen is
- a helyi zajvédelmi szabályozás nem megfelelő
- környezetvédelmi engedélyhez kötött tevékenységű telephelyek nagy száma a belterületen
- bányászati tevékenység okozta terhelések
- a közigazgatási terület csaknem egésze nitrátérzékeny terület
- komplex szemléletű csapadékvíz-gazdálkodás hiánya
- megújuló energiaforrások kismértékű hasznosítása mind lakossági, mind települési szinten
- külterületen időszakosan jellemző, illegális sporttevékenységek
- a zárt csapadékcsatorna hálózat korlátozott kapacitása

LEHETŐSÉGEK**VESZÉLYEK**

- klímavédelemmel és környezetvédelemmel kapcsolatos támogatások, pályázati források igénybevétele
- a lakosság környezettudatosságának erősítése
- csapadékvíz hasznosítása, komplex szemléletű csapadékvíz-gazdálkodás
- energiahatékonyság javítása
- napelemes rendszerek támogatása
- lakosság szemléletformálása szőlőültetvényeken új, klímarezisztens fajták és technológiák bevezetése
- út menti fasorok, városi parkok és intézménykertek átalakítása a klímaváltozáshoz alkalmazkodva
- szemléletformáló programok indítása a belterületi lakóterek klímatudatos átalakítására
- az inváziós növényfajok további terjedésének megelőzése a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság szakembereivel együttműködve
- VESZÉLYEK
- fokozottan érzékeny felszín alatti víz, kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület
- nagyarányú burkolt felületek kialakítása
- klímaváltozás kedvezőtlen ökológiai hatásai: termőhelyi adottságok megváltozása, inváziós növény és állatfajok további térnyerése, természetközeli területek degradációjának felgyorsulása

